Bundel - 3.Raad (besluitvormend) van 10 maart 2022

0.1 Vastgesteld verslag raadsvergadering 10 maart 2022

20220310 Vastgesteld verslag raadsvergadering.pdf

0.2 Besluitenlijst van de raadsvergadering van 10 maart 2022

BESLUITENLIJST Besluitvormende RAAD 10-03-2022.pdf

1.1 Opening door de voorzitter, de heer G.E. Oude Kotte

1.2 Vaststelling van de agenda

De raad wordt voorgesteld de commissie die de geloofsbrieven en de daarop betrekking hebbende stukken van de nieuw benoemde raadsleden en het proces-verbaal van het centraal stembureau onderzoekt voor de raadsvergadering van 29 maart 2022 te benoemen. Voorgedragen worden mevrouw N. Hauet en de heren T.F.M. Verlaan en W. Kikkert

Agenda Raad 10-03-2022.doc

1.3 Vaststelling van het verslag van de besluitvormende raad van 27 januari 2022 en 1 februari 2022

20220127 Gemeente Aalsmeer Raad - Besluitvormend en Oordeelsvormend.pdf

20220201 Gemeente Aalsmeer Raad - Besluitvormend en Oordeelsvormend.pdf

1.4 Vaststelling van de Lijst Ingekomen Stukken

20220310 Vastgestelde Lijst Ingekomen Stukken periode 26 januari tm 8 maart 2022.pdf

1.5 Bekrachtigen geheimhouding

1.5.1 Raadsvoorstel Z21-015887

Besluit:
De op 1 maart 2022 door het college van B&W opgelegde geheimhouding van bijlagen 5 en 6 bij B&W-besluit 'Definitief ontwerp Reconstructie Machineweg' te bekrachtigen op basis van artikel 25, lid 3 van de Gemeentewet juncto artikel 10, lid 2 sub b en g van de Wet openbaarheid van bestuur en de termijn van geheimhouding te bepalen op een periode van 5 jaar, te rekenen vanaf het besluit van het college van 1 maart 2022.

20220310 Getekend rbsl inzake bekrachtiging geheimhouding bijlagen 5 en 6 van het B&W besluit 'Definitief ontwerp Reconstructie Machineweg'.pdf

1.6 Mededelingen van het college

2 HAMERSTUKKEN

2.5 Overdrachtsdocument gemeenteraad 2018-2022

Portefeuillehouder: G.E. Oude Kotte
Spreekvolgorde: PvdA - D66 – GL – RM - CDA - VVD - Absoluut Aalsmeer
Uit de gecombineerde Commissie Ruimte en Economie en Maatschappij en Bestuur van 15 februari 2022
Het doel van het overdrachtsdocument gemeenteraad 2018-2022 is om te zorgen voor een goede overdracht van de oude naar de nieuwe gemeenteraad door middel van een aantal adviezen mee te geven.

20220310 Getekend rbsl inzake overdrachtsdocument gemeenteraad 2018 - 2022.pdf

20220214 Overdrachtsdocument gemeenteraad 2018-2022_02.pdf

2.6 Wijziging vergaderstructuur gemeenteraad

Portefeuillehouder: G.E. Oude Kotte
Spreekvolgorde: D66 – GL – RM - CDA - VVD - Absoluut Aalsmeer - PvdA
Uit de gecombineerde Commissie Ruimte en Economie en Maatschappij en Bestuur van 15 februari 2022
Het doel van de wijziging van de vergaderstructuur van de gemeenteraad is om de kwaliteit van de besluitvorming te verbeteren en de politieke meningsvorming meer zichtbaar te maken. Daarvoor gaan we onderscheid maken in de fasen van het besluitvormingsproces per vergadering.
Verder beoogt dit voorstel een meer evenwichtigere verdeling van de werkdruk tussen beide raadscommissies door het aantal onderwerpen van de Commissie Ruimte te beperken tot ruimtelijke ordening en openbare ruimte en verkeer.

20220310 Getekend rbsl inzake wijziging vergaderstructuur gemeenteraad.pdf

Notitie wijziging vergaderstructuur gemeenteraad.docx

20220310 Getekend rbsl inzake wijziging vergaderstructuur gemeenteraad.pdf

3 BEHANDELSTUKKEN

3.2 Inbesteding nascheiding en verwerking restafval gemeente Aalsmeer

Portefeuillehouder: W.B. Alink-Scheltema
Spreekvolgorde: VVD - Absoluut Aalsmeer –PvdA - D66 – GL – RM - CDA
Uit de gecombineerde Commissie Ruimte en Economie en Maatschappij en Bestuur van 15 februari 2022
Het contract voor de verwerking van restafval met de AEB verloopt per 31 december 2022. Het doel is om per 1 januari 2023 een nieuwe overeenkomst te hebben meteen afvalverwerker voor de verwerking van het restafval, tegen zo laag mogelijke
kosten en zo min mogelijk milieueffect.

20220310 Getekend rbsl inzake inbesteding nascheiding en verwerking restafval gemeente Aalsmeer.pdf

20220118 Inbesteding Aalsmeer Omrin.pdf

20220301 Memo 10 Beantwoording vraag Absoluut Aalsmeer inzake aandeelhouderschap inbesteding restafval.pdf

3.3 Warmtevisie Aalsmeer

Portefeuillehouder: W.B. Alink-Scheltema
Spreekvolgorde: D66 – GL – RM – VVD – Absoluut Aalsmeer – CDA - PvdA
In de raadsvergadering van 27 januari staakten de stemmen over dit voorstel. Artikel 32 lid 4 Gemeentewet schrijft voor dat de beslissing dan wordt uitgesteld tot een volgende vergadering, waarin de beraadslagingen kunnen worden heropend. Er zijn op 27 januari twee moties ingediend: Heroverweging duurzaamheidsbeleid (VVD/Absoluut Aalsmeer) en Warmtevisie niet af (GL).
Het doel van dit voorstel is om de transitie naar een fossielonafhankelijke gemeente in gang te zetten. De warmtevisie geeft richting aan de wijze waarop de gemeente Aalsmeer toewerkt naar een duurzame warmtevoorziening van de gebouwde omgeving.

20220310 Niet getekend rbsl - voorstel is verworpen met 9 stemmen voor en 12 stemmen tegen.pdf

Nota van Beantwoording en Wijzigingen Warmtevisie Aalsmeer niet anoniem Def.doc

Bijlage 2 ALS_Warmtevisie Aalsmeer_Def.pdf

Bijlage 3 CE_Delft_200326_Feitennotitie_TVW_Aalsmeer_Def.pdf

Bijlage 4 Factsheets Eindgebruikerskosten voorbeeld woningen Aalsmeer Def.pdf

Bijlage 5 Participatie activiteiten Warmtevisie Aalsmeer Def.pdf

Werkgroep Aalsmeer Gasloos.pdf

Bijlage 7 Vragen antwoorden Warmtevisie Aalsmeer Def.docx

20220118 Memo 02 Afhandeling toezeggingen Cie R&E d.d. 11-01-2022 m.b.t. Warmtevisie Aalsmeer.pdf

Motie Heroverweging duurzaamheidsbeleid_1.docx

20220124 motie warmtevisie niet af.docx

20220301 Raadsbrief inzake Warmtevisie Aalsmeer.pdf

20220302 Motie Warmtevisie D66 GL 10 maart 2022.docx

3.4 Aanpak dak- en thuisloosheid en doordecentralisatie Beschermd Wonen

Portefeuillehouder: W.B. Alink-Scheltema en R.K. van Rijn
Spreekvolgorde: Absoluut Aalsmeer –PvdA - D66 – GL – RM - CDA - VVD
Uit de gecombineerde Commissie Ruimte en Economie en Maatschappij en Bestuur van 15 februari 2022
Het doel van dit voorstel is dat de gemeenten in de regio Amsterdam-Amstelland de komende jaren een beter perspectief kunnen bieden bij (dreigende) dakloosheid, waarbij gemeenten meer (budget)verantwoordelijkheid krijgen voor het beleidsveld maatschappelijke opvang en begeleid wonen, de zogenaamde doordecentralisatie.

20220310 Getekend rbsl aanpak dak- en thuisloosheid en doordecentralisatie Beschermd wonen.pdf

1. Beleidsprogramma Aanpak Dakloosheid 2021-2025 Een nieuwe start - samen op weg naar perspectief.pdf

2. Regioplan Een nieuwe start in Amstelland.pdf

20211212 advies ASD Regioplan Beschermd Wonen.pdf

20220111 Getekende brief aan ASD Aalsmeer inzake reactie op adviezen ASD beschermd wonen en dak- en thuisloosheid.pdf

20220301 Memo 09 Beantwoording vragen gesteld in Commissie d.d. 15-02-2022 inzake aanpak dak- en thuisloosheid en doordecentralisatie Beschermd Wonen.pdf

4 Vragenkwartier

20220222 Vragen VVD voor vragenkwartier 10 maart 2022 over wateroverlast Uiterweg.pdf

5 Sluiting

Gemeente Aalsmeer

VERSLAG VAN DE VERGADERING VAN DE RAAD VAN DE GEMEENTE AALSMEER
d.d. 10 maart 2022

Aanwezigen:

Voorzitter: G.E. Oude Kotte
Griffier: O. van Kolck

Fractie AA
De dames C. van Hilst-Dekker, G. Holtrop en J. Keessen en de heer D. Kuin

Fractie CDA
De dames A.M. Harte-Fokker en T. van der Meer en de heren M.P. Buskermolen, P.H.J.M. van Soelen, T.F.M. Verlaan, D. van Willegen en G.J.H. Winkels

Fractie D66
De heer W. Kikkert

Fractie GroenLinks
Mevrouw P. Lakerveld en de heer R.P. Fransen

Fractie PvdA
De heer J.H. Buisma

Fractie VVD
Mevrouw M. Vleghaar en de heren E.P. Abbenhues, J.G.E. Bouwmeester, J.J. van Leeuwen en D.G. van der Zwaag

Zelfstandig raadslid Martijn
De heer R. Martijn

Afwezig: de dames M. van Diemen-Kreeft (CDA) en N. Hauet (VVD)

Raad (oordeels- en besluitvormend)

Agendapunt		**Onderwerp**
Rb-1	**1.**	**Opening door de voorzitter, de heer G.E. Oude Kotte** De voorzitter: Bij deze is de 47e raadsvergadering geopend. Na 21 vergaderingen in de Burgerzaal, 2 digitaal, zijn we eindelijk weer terug in onze eigen Raadzaal. Ook een hartelijk welkom aan de dames en heren thuis die meekijken. We hebben bericht van verhindering van mevrouw Hauet, mevrouw Van Diemen. Mevrouw Van der Meer is een paar minuten verlaat. Ze had een hele goede reden. Studie gaat altijd voor. Wethouder Alink is verhinderd en wethouder Van Rijn en ikzelf zal de portefeuille waarnemen die op de agenda staat. Daar heeft u ook deels bericht van gehad. Tot zover onze huishoudelijke mededelingen. Wij zitten hier met elkaar weer gelukkig weer in de Raadzaal. De restricties zijn ervan af. Het is aan u hoelang deze vergadering gaat duren, want we kunnen natuurlijk ook gezellig met elkaar afsluiten nog eventjes. Tenzij u natuurlijk de officiële inhoudelijke laatste raadsvergadering aangrijpt om alle noten die u nog op uw zang heeft hier ten tonele te brengen. Maar ik denk ook de dames en heren op de tribune,

		dat wij een groot vertrouwen hebben dat dit een hele mooie laatste vergadering met elkaar gaat worden.
	2.	**Vaststelling van de agenda** De voorzitter: Dan de agenda. Kan die worden vastgesteld zoals hij is? Ja. De heer Kuin. O, sorry. De heer Buisma. Gelukkig hebben we nog meer oplettende voorzitters in de zaal. De heer Buisma. De heer Buisma: Dank u wel, voorzitter. Ik zou de vergadering willen voorstellen om agendapunt 5 en agendapunt 6, het overdrachtsdocument en de wijziging vergaderstructuur te hameren. De voorzitter: Ik kijk even rond. De heer Kuin: Het is net voorzitter alsof we daar een afspraak over hebben, maar dat had ook ons voorstel geweest. De voorzitter: Kijk. Dan even polsend. Agendapunt 2, daar had Absoluut Aalsmeer nog een openstaande vraag over. Ik kijk even naar mevrouw Van Hilst. Is die voldoende beantwoord? Mevrouw Van Hilst-Dekker: Voorzitter, hij is inderdaad goed beantwoord, maar we willen er nog wel een behandelstuk van houden. De voorzitter: Goed, dan gaan we daar zo praktisch mogelijk zo dadelijk even mee om. Ik krijg hier de opmerking dat de speaker het niet doet en het geluid slecht te verstaan is hier. Dan gaan we kijken of we dat technisch kunnen repareren. Ik overleg even een tel met de griffier. Een ogenblik. Wij gaan even repeteren. Als ik op deze toonhoogte praat, kunt u mij dan verstaan? Want de techniek is dermate waarschijnlijk dat dit ons nu niet gaat redden. De techniek is weer overgehuisd van beneden naar boven. Dat vraagt nog wat aanpassing. Ik zal proberen luid te praten, vast uzelf ook. Gek genoeg, als hij aanstaat komt er wel geluid uit, maar daar heb je alleen zelf baat bij. De heer Kuin. De heer Kuin: Voorzitter, het zou misschien ook helpen als we wat dichter naar het microfoontje en in de microfoon spreken. De voorzitter: Ik denk dat dat inderdaad de reparatie, want ze doen het wel. We hadden in de Burgerzaal zo'n ideale, langere microfoon. Ik ben verwend met die luxe. Goed. De heer Abbenhues, was de opmerking over het geluid voor u voldoende? Ja? Goed. Dan af concluderend met uw verzoek gaan agendapunt 5 en 6 ... Worden iets naar boven gehaald en worden dat hamerstukken. Dan zou ik dit punt ook willen aangrijpen om voor de nieuw te kiezen raadsleden een commissie aan te stellen, om de proces-verbalen op te maken en de geloofsbrieven te controleren. Dat is van tevoren enigszins afgestemd, als het goed is, zoals het dan heet de commissie onderzoek geloofsbrieven, om deze te laten samenstellen door mevrouw Hauet, de heer Verlaan en de heer Kikkert deze verantwoordelijkheid te vragen. Kan dat op uw instemming rekenen? Mevrouw Hauet is geïnformeerd van tevoren. Als u geen bezwaar heeft, dan gaan zij de geloofsbrieven controleren van de nieuwe raadsleden. Aldus.
	3.	**Vaststelling van het verslag van de besluitvormende raad van 27 januari 2022 en 1 februari 2022** De voorzitter: Dan de verslagen van de raadsvergadering van 27 januari en 1 februari. Geen wijzigingen ontvangen. Stellen we aldus vast.
	4.	**Vaststelling van de Lijst Ingekomen Stukken** De voorzitter: Dan gaan we naar de Lijst met Ingekomen Stukken. Kan die conform advies worden afgedaan? Lijst Ingekomen Stukken?

		De heer Kuin: Voorzitter. De voorzitter: Ik wacht eigenlijk op de heer Kuin, want ... De heer Kuin: Ik krijg hiernaast te horen dat zij het niet kan verstaan. Het verzoek om toch op een of andere manier ervoor te zorgen dat het verstaanbaar wordt. De voorzitter: We gaan proberen nog rechtstreekser in de microfoon te praten. Is het zo te verstaan voor iedereen? Ik blijf luider praten. De Lijst Ingekomen Stukken, kan die conform advies worden afgedaan? Ja.
	5.	**Bekrachtigen geheimhouding** De voorzitter: Dan hebben we één stuk voor de bekrachtiging in de geheimhouding. Dat is de op 1 maart jongstleden door het college opgelegde geheimhouding voor de bijlage 5 en 6 van het collegebesluit Definitief Ontwerp Reconstructie Machineweg. Deze termijn van geheimhouding op te leggen voor 5 jaar. Dat betekent vanaf ingang van het collegebesluit, 1 maart jongstleden. Kan dat op uw instemming rekenen? Aldus besloten.
	6.	**Mededelingen van het college** De voorzitter: Dan mededelingen van het college. Ik heb begrepen dat de wethouders ook geen mededelingen hebben. Ikzelf als burgemeester wel één. Dat gaat even over de stand van zaken opvang van onze Oekraïense vluchtelingen. Inmiddels is in de afgelopen week ongelofelijk veel werk verzet. Zoals u weet, verloopt de ontsluiting en plaatsing via de Veiligheidsregio. Daar hebben we de afgelopen jaren vrij goede ervaring mee opgedaan hoe dat werkt. Het lijkt daarmee een vrij nuttig voertuig om zaken gedaan te krijgen. Ik hoop zelf niet dat er te vaak een beroep op de Veiligheidsregio wordt gedaan, want dat is een wat gekke constructie, maar daar praten we later nog een keer met elkaar over. Voor Aalsmeer betekent het dat wij een project-team in het leven hebben geroepen. Daar zitten vier ambtenaren, die zijn daar dagelijks mee bezig om de vluchtelingen die aankomen in onze regio van onderdak te voorzien. Wijzelf hebben ongeveer 120 plekken weten te organiseren in korte tijd. Dat betekent dat wij, voor nu en komende week, voor de toestroom in ieder geval onze verantwoordelijk kunnen nemen en slaapplekken kunnen geven. Wij zijn nu bezig om ook de tweede lijn op te zetten. Dat wil zeggen, de zorg, school, onderwijs, mogelijke opvang van kinderen en het koppelen aan werk. Want wat wel zo is, is dat het vrij goed te doen is om ook een werkvisum te organiseren voor deze mensen. Wij hebben hier ook vrij goede werkgelegenheid. We proberen alles in de molen te krijgen. Dat de mensen die hier komen en die het ook kunnen, want u kunt zich voorstellen, de een komt hier iets anders naartoe dan de ander. Als je wat van de oorlog gezien hebt, dan vraagt dat ook nog wel even wat tijd. Maar degene die dat kunnen, die kunnen vrij snel hier in onze samenleving meedraaien. Ik hoop u hierover volgende week nader te informeren. Vooralsnog gaat het goed. Er zijn veel maatschappelijke initiatieven. Die proberen we aan elkaar te koppelen. Het is ook te zien in de regio dat dat goed gaat. De techniek is niet optimaal. Ik moet nog wel even benoemen in deze vergadering dat naar de uitzending er ook een hapering in zit, maar we gaan de vergadering toch voortzetten, in de hoop dat dat ook hopelijk hersteld wordt. Ik wilde u in ieder geval de gelegenheid geven, het is niet de gebruikelijke mededelingen, maar mocht er over deze situatie van de opvang Oekraïense vluchtelingen een vraag zijn, kunt u die nu ook stellen. Zo niet, u kunt natuurlijk ook na de vergadering nog hierover informeren. Goed.
		HAMERSTUKKEN
Rb-2	5.	**Overdrachtsdocument gemeenteraad 2018-2022** De voorzitter: Gaan wij naar de agendastukken. Als eerste pakken wij agendapunt 5 erbij, het overdrachtsdocument gemeenteraad 2018-2022. Het doel van dit document is om te zorgen voor een goede overdracht van deze raad naar de nieuwe gemeenteraad. In die stukken staan

		natuurlijk ook een aantal adviezen van de lessen die we deze periode geleerd hebben van elkaar. Is daar een stemverklaring voor nodig? Zo niet, dan is deze aangenomen.
	6.	**Wijziging vergaderstructuur gemeenteraad** De voorzitter: Gaan we naar agendapunt 6, wijziging van de vergaderstructuur van u als raad. Het doel van deze wijziging is om de gemeenteraad en de kwaliteit in de besluitvorming te verbeteren. De gemeenteraad in de gelegenheid te stellen om via die betere structuur tot een betere politieke meningsvorming te komen en dit ook zichtbaar te maken. Daarvoor wordt er onderscheid gemaakt in de fasen van het besluitvormingsproces per vergadering. Verder beoogt dit voorstel een meer evenwichtigere verdeling van de werkdruk tussen beide raadscommissies, te realiseren door het aantal onderwerpen van de Commissie Ruimte te beperken tot ruimtelijke ordening en openbare ruimte en verkeer. Is er iemand die daar een stemverklaring over wil afleggen? Zo niet, dan is deze akkoord.
		BEHANDELSTUKKEN
Rb-3	**2.**	**Inbesteding nascheiding en verwerking restafval gemeente Aalsmeer** De voorzitter: Dan zijn we aangekomen bij agendapunt 2. De inbesteding nascheiding en verwerking restafval gemeente Aalsmeer. Ik wil even inventariseren wie daar het woord over wenst. Dan besluiten we dan even hoe we de vergadering gaan aanpakken. Dat is alleen Absoluut Aalsmeer en de heer Winkels. Als u het goed vindt en er ... Nog een keer? Nog iemand? Mevrouw Vleghaar. Als er geen debat ontstaat, als u het dan goed vindt, dan doe ik het vanuit deze positie. Ontstaat er toch mogelijk een debat, dan ga ik vragen aan de heer Fransen om de vergadering voor te zitten, zodat ik met u het debat ook kan aangaan. Ja? Goed. Dan doen we wel even de volgorde voor degene die behoefte heeft aan een inbreng. Dan beginnen we bij mevrouw Van Hilst. Mevrouw Van Hilst-Dekker: Dank u, voorzitter. Op basis van de businesscase kunnen we meegaan in de keuze om in te besteden via Omrin. Echter onze zorg blijft hoe onafhankelijk de Meerlanden is in de advisering, aangezien de gemeente Aalsmeer een zakelijke relatie heeft met de Meerlanden. Er staan nog veel mitsen en maren in de businesscase. In de nader te maken afspraken met de afvalverwerker Omrin zouden wij graag zien dat het college meetpunten en criteria meeneemt waaraan te voldoen. Daarnaast op onze vraag met betrekking tot wie aandeelhouder wordt van Omrin, is het antwoord dat er externe expertise wordt ingehuurd om tot een goede gewogen beslissing te komen. Wij hebben hier de zorg of het advocatenkantoor Van Doorne een onafhankelijk advies kan geven. Dank u. De voorzitter: Dan de heer Winkels. De heer Winkels: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Inzake dit voorstel zijn we het eens met de keuze die hier gemaakt wordt door een overeenkomst aan te gaan met Omrin. Een overheidsgelieerd bedrijf staat ons daarin wel aan. We hebben ook begrepen dat tot en met eind van dit jaar wordt er een simultaan beleid ... Een keuze gemaakt tussen inbesteding en aanbesteding. Ik heb ook al begrepen dat er wat mensen zijn, bedrijven zijn die zich hebben aangemeld op de een of andere, niet altijd even plezante, manier. Ook dat zien we graag van u.. Het staat ons aan bij Omrin, omdat het een overheidsgelieerd bedrijf is, zoals ik al zei, maar ook omdat we daar een stukje aandeel, een stukje medezeggenschap krijgen. Als we dan voor het dure advocatenkantoor Van Doorne mogen zeggen van, wie moet dan die aandelen krijgen? Dan is onze keuze, ons advies naar het college toe, dat wij dat zelf als Aalsmeer doen. Maar we zijn akkoord. De voorzitter: Mevrouw Vleghaar, VVD. Mevrouw Vleghaar: Dank u wel, voorzitter. We hebben allemaal brieven nog gekregen, nadat wij eigenlijk al besloten hadden dat we voor Omrin zouden kiezen. Ik hoop dat u die toch mee

		wilt nemen, even wilt bekijken voor ons. We willen ook extra meegeven dat u nog wilt kijken naar de duurzaamheid van het vervoer van Omrin. Dat is het voor ons. Akkoord. De voorzitter: Nog anderen die een bijdrage leveren? Want er zijn geen vragen gesteld, ook geen discussie. Ik denk wel dat het goed is dat ik even kort reageer op de brief, die is ingediend. Dat zal ik ook zeer ongezouten doen, aangezien het ook een vrij ongezouten brief was. Laat ik klip en klaar zijn, dit is absoluut onacceptabel dat AEB op deze wijze, vanuit deze positie u als raad aanschrijft en eigenlijk grote verwarring zaait en ook onwaarheden vertelt in de brief, want daar is sprake van. Om daarbij te vermelden dan de aandeelhouder zelf, ik vertegenwoordig u daarin als aandeelhouder, ben daar niet door geïnformeerd, niet over benaderd, niks van gehoord en ook niet de portefeuillehouder die het als vakwethouder bij zich heeft. Dat is echt zeer ongehoord en een hele, plat gezegd, asociale acquisitiehouding van het bedrijf, dat ons in helemaal niks heeft meegenomen of geïnformeerd. Dat is een waardeoordeel. Maar goed, dat is maar even vanuit mijn positie de mening. Daar gaan we ook helemaal niks mee doen. Wat we wel doen, is u uitvoerig op de hoogte houden van het vervolg en de aanbevelingen zal ik meegeven aan het college. Dan gaan wij over tot stemming. Stemverklaring? Geen. Wie is er voor dit voorstel? Dat is eenieder. Daarmee aangenomen.
	3.	**Warmtevisie Aalsmeer** De voorzitter: Zijn wij aanbeland bij agendapunt 3. Vaststellen van de Warmtevisie Aalsmeer 2021. Het zal u niet ontgaan zijn dat dit niet de eerste keer is dat we dit met elkaar behandelen. Zo origineel als mogelijk hebben we vorige vergadering dit beëindigd met een staking van de stemmen. Dat betekent dat vandaag de vergadering hierover heropend wordt. In die zin geeft het procedurele aan dat er een volledige nieuwe behandeling mag plaatsvinden van dit agendapunt. Echter ik wil u toch wel nadrukkelijk de overweging meegeven dat er volgens mij meer dan voldoende gedebatteerd en gediscussieerd is over het inhoudelijke voorstel. Ik wil u ook vragen daar niet een herhaling van het debat te doen. Vorige vergadering zijn ook de twee moties behandeld. Motie Warmtevisie niet af en motie Heroverweging duurzaamheidsbeleid, respectievelijk ingediend door GroenLinks en de VVD. Die zijn ook behandeld. Daar heeft het college ook op gereageerd. Ik zou willen voorstellen om die ook niet opnieuw te behandelen. Worden ook niet opnieuw ingediend, want ze zijn al ingediend. Maar is wel een novum, dat is de motie Warmtevisie Aalsmeer, ingediend door D66 en GroenLinks. Het lijkt me goed dat we die als eerste gaan indienen. Daarna gaan we naar de gewone spreekvolgorde. Het staat u natuurlijk vrij alles mee te nemen in de eerste termijn. Maar nogmaals, hopelijk let u ook op mijn advies daarin. Wie mag ik daarover het woord geven. De heer Kikkert, indiener van de motie. De heer Kikkert: Voorzitter, u nam me gedeeltelijk de woorden uit de mond, want ik wilde inderdaad refereren aan het staken van stemmen in de vergadering van 27 januari. Maar wat we wel gedaan hebben, wat overigens ook nu niet de bedoeling is om een nieuw debat te gaan voeren, maar wij hebben goed geluisterd naar de argumentenwisseling. Wij hebben gedacht, daar is een brug tussen te slaan. Met deze motie doen wij de poging en de oproep om die brug met elkaar te slaan en te vinden. De verbinding met elkaar. Dat uit zich in de oproep die we gedaan hebben en die ook tot uiting komt in de motie. Dat is feitelijk om te komen, dan in het kader van de uitvoering, de wijkuitvoeringsplannen, met een realistisch tijdpad en een prioritering en fasering. In dat realistische tijdpad mee te nemen de wenselijkheid van het jaartal 2040. Daar kunnen we zeggen van, later, c.q. we kunnen ook zeggen, vroeger. Maar dat debat gaan we dan nog voeren op basis van dat tijdpad en de bespreking die we dan hebben in uw raad. Daarin ook mee te nemen een factsheet waaruit de betaalbaarheid blijkt voor onze inwoners. Tenslotte, dat we niet alleen werken aan draagvlak, maar ook aan bewustwording. Want ik denk dat dat essentieel is, bewustwording, voor de urgentie die we met elkaar voelen om de energietransitie met elkaar door te maken. Dat is hem. De voorzitter: Hartelijk dank daarvoor. Nog de behoefte voor de heer Fransen om daar wat aan toe te voegen? Nee. Goed. Dan gaan wij gewoon over naar de eerste termijn. De spreekvolgorde brengt ons bij de VVD. Mevrouw Vleghaar.

Mevrouw Vleghaar: Dank u wel, voorzitter. Over de Warmtevisie is in eerder stadia al veel gezegd. Ik zal mij nu beperken tot de hoofdpunten. De overheid heeft meegegeven aan de gemeente om alle wijken in volgorde van aanpak te benoemen. Er moet beschreven zijn hoe we de participatie gaan aanpakken. Als laatste, hoe wij denken de bewoners te overtuigen hoe wij dat als gemeente denken te gaan doen. Deze drie punten zijn in onze ogen niet goed weergegeven in de visie. Daarnaast heeft de portefeuillehouder, mevrouw Alink, tijdens de vorige raadsvergadering gezegd dat de visie om als Aalsmeer in 2040 volledig gasloos te zijn niet realistisch is. Ook gaf zij aan dat een eerder vanuit diverse fracties gevraagde financiële paragraaf nog ontbreekt. De voorgelegde Warmtevisie geeft duidelijk aan dat het Aalsmeers streven is om al in 2040 volledig gasloos te zijn, terwijl de Rijksambitie 2050 aangeeft. Als VVD willen wij realistisch zijn en duidelijkheid geven aan onze inwoners. Namelijk dat wij als gemeente niemand dwingen om eerder dan door het Rijk besloten van het gas af te gaan. Dat geeft duidelijkheid aan de inwoners en biedt ook hun gelegenheid aan om zelf afgewogen keuzes te maken en tussentijdse maatregelen te nemen. Denk daarbij aan isolatie en de keuze aan hybride oplossingen met een economische levensduur van meer dan twintig jaar. Daarmee is al veel mee te besparen. Voorzitter, de recente ontwikkelingen ten aanzien van de totale energiemarkt en de enorme stijging van de energieprijzen leiden niet tot alleen nieuwe inzichten, maar ook tot ongekende drukte op de installatiemarkt. Er zijn zelfs grote bedrijven die het zo druk hebben dat ze tot de zomer geen offertes meer uitbrengen en bij andere bedrijven maandenlang op gepaste offertes of installatie wachten is zeker geen uitzondering. Deze ontwikkelingen zijn zeker een belangrijk aspect om in een Warmtevisie mee te nemen.

De voorzitter: Mevrouw Vleghaar, we hebben een interruptie van de heer Fransen.

De heer Fransen: Hij doet het. Dank u wel, voorzitter. Ik heb een vraagje aan mevrouw Vleghaar via u. Mevrouw Vleghaar spreekt over dwang. Waar precies in de nota staat dat?

De voorzitter: Mevrouw Vleghaar.

Mevrouw Vleghaar: Dat kan je tweeledig uitleggen, maar zo lezen wij het een beetje. Het wordt gezegd dat we in 2040 van het gas af willen zijn. We hebben niet gezegd tot 2050. Er staat echt, 2040 Aalsmeer van het gas af.

De voorzitter: De heer Fransen.

De heer Fransen: Het systeem doet het nog niet helemaal goed. Maar dat is volgens mij geen dwang, dat is volgens mij een ambitie. Dat is wat anders dan dwang. Volgens mij is precies op dat punt, want ik voel dat punt van u wel aan ... Dat is precies wat volgens mij in de motie staat die wij indienen van, laten we een realistisch tijdpad maken, waar sommige dingen waarschijnlijk eerder kunnen dan 2040 en sommige dingen misschien later, omdat dat niet praktisch is. Volgens mij haalt juist die motie die dwang, als die er al in zou zitten, eruit.

De voorzitter: Mevrouw Vleghaar.

Mevrouw Vleghaar: Dan moet dat in ... Dat staat bij ons in de motie. Als die aangenomen ... Die staat bij ons nu in de motie, dat we hem juist willen verlengen naar 2050. Bij u staat er nog echt dat het 2040 is. Het wordt een welles-nietesspelletje. Laten we daar maar niet aan beginnen, denk ik.

De voorzitter: Gaat u verder.

Mevrouw Vleghaar: Wij vinden de energietransitie ook echt belangrijk, maar dan wel vastgelegd in een realistische, actuele, goed onderbouwde en ook breed gedragen Warmtevisie.

De voorzitter: Mevrouw Vleghaar, ik denk een paar regels even tussendoor, de heer Kikkert wil ook nog even interrumperen. Maar het is geen tweede termijn. U kunt een vraag stellen.

De heer Kikkert: Dar begrijp ik. Maar waar haalt u uit de motie dat dat er niet in staat? Want het staat erin.

De voorzitter: Mevrouw Vleghaar.

Mevrouw Vleghaar: Er staat ook niet bij dat het 2050 is. Dat staat er gewoon niet in.

De voorzitter: De heer Kikkert.

De heer Kikkert: 2050 staat er niet in. Maar er staat, realisme en wenselijkheid. Daarmee kun je schuiven met de termijn 2040, zowel naar voren als naar achter. Dat is uiteindelijk afhankelijk van de urgentie die we met elkaar voelen.

De voorzitter: Mevrouw Vleghaar.

Mevrouw Vleghaar: Wij willen gewoon 2050 erin hebben. Punt. Al meer dan voldoende reden om tegen deze Warmtevisie te stemmen. Met de binnenkort nieuw aan te treden gemeenteraad ook snel met dossier aan de slag te gaan. De door ons samen met AA ingediende motie roept daar ook toe op. De door andere partijen ingediende moties kunnen wij niet steunen.

De voorzitter: Dank daarvoor. Misschien goed om nog even de gebruikersregels van de microfoon te vermelden, want na twee jaar is dat wel wat roestig. Ik merk het ook aan mezelf. Maar er doet maar één microfoon het in de kring. Voordat die van u het doet, moet die van de anderen uit staan. Daarmee voorkomen we hopelijk een hoop geruis voor de luisteraars. We gaan naar de fractie Absoluut Aalsmeer, mevrouw Keessen.

Mevrouw Keessen: Dank u wel, voorzitter. Ik geloof dat we allemaal nog een beetje weer moeten wennen aan deze situatie, maar hij is leuk. Wij gaan niet in herhaling vallen. We hebben een aantal nieuwe punten. Het enige waar wij wel aan vast blijven houden, is ons standpunt. Wat levert het onze inwoners op? Die staat nog steeds. Die is in de afgelopen weken niet veranderd. Maar gisteravond, tijdens het debat, hoorden we toch enkele opmerkelijke zaken. Op een ervan ga ik nader in. We moeten meer lef tonen, zo zei de heer Fransen. Daar zijn wij het mee eens. Het gaat er wat Absoluut Aalsmeer betreft alleen wel om op welke manier je lef toont. Ons inziens is dat niet klakkeloos ja te zeggen tegen deze visie, alleen omdat een ander vindt dat dit het tonen van lef is en hiermee haast maakt. Achter deze visie zit volgens ons geen visionair. Een visionair loopt ten opzichte van anderen als het ware voorop in zijn, haar waarnemingen en is vooruitziend. Hij of zij heeft bijvoorbeeld de kwaliteiten en inzicht in waar ontwikkelingen in de toekomst toe kunnen leiden en ziet mogelijkheden. Iemand kan hierdoor anderen helpen. Dit vinden we niet terug in de Warmtevisie. Ik heb uw aandacht weer?

De heer ...: Ja hoor.

Mevrouw Keessen: Fijn. Enigszins verbaasd waren wij over de plotselinge stand van zaken betreffende de netcongestie in Aalsmeer. Waarom pas nu, terwijl de documentatie al van november 2021 dateert? De stand van zaken sluit geheel aan bij onze zorgen over de benodigde netcapaciteit, waarover in de Warmtevisie slechts één alinea aan gewijd is. Wij kunnen onze inwoners nu niet op kosten jagen voor de aanschaf van een warmtepomp als blijkt dat zij binnen de kortste keren in de kou zitten of nog hogere kosten krijgen voorgeschoteld, omdat bijvoorbeeld speciale voorzieningen moeten worden getroffen per adres. Neem de lintbebouwing vanaf het begin mee. Maar daar geen sluitpost van. Gemeente faciliteer. Bepaal niet wat inwoners moeten doen. Onderzoek meer mogelijkheden dan alleen zonnepanelen of windmolens die niemand wil. Ga praten met de bloemenveiling, zodat zij het parkeerdek gaan overkappen met zonnepanelen. Blijf druk uitoefenen op de netbeheerder om te zorgen dat de laagspanningsproblematiek wordt aangepakt. Zet in op andere bronnen van energie, zoals groene waterstof en kernenergie. Kijk hoe andere gemeentes het doen. Wij hebben van de overheid tot 2050 de tijd gekregen om het goed te doen. Vergeet ook niet dat een wijk vol met

warmtepompen geluidsoverlast met zich meebrengt. Vertrouw op de ontwikkeling in de komende jaren. Buiten dit alles om hebben we al enige maanden te maken met de enorm stijgende energieprijzen, los van de huidige situatie in de wereld. Het CBS heeft berekend dat huishoudens gemiddeld 68 procent en daarboven meer kwijt zijn aan energiekosten. Er zijn mensen die hebben gewoon een verdubbeling van de energiekosten. De genoemde kostenneutraliteit is gewoon een wassen neus, als je niet precies definieert wat daarmee wordt bedoeld. Al met al zien wij niet dat dit per 2040 gerealiseerd kan worden. Zien het door de overheid vastgestelde 2050 als veel realistischer. Beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald. Willen we alle huizen van het gas af hebben, dan moet dat ook voorrang hebben. Dat betekent van het gas af als het kan en niet als het moet, volgens Absoluut Aalsmeer. Ik heb wel een vraag aan de portefeuillehouder. Waar kunnen inwoners de netcheck terugvinden, zodat zij die geen deel uitmaakten van de collectieve inkoopactie zonnepanelen ook duidelijkheid hebben over de kans dat er netspanningsproblemen kunnen optreden. Dank u wel.

De voorzitter: De PvdA, de heer Buisma.

De heer Buisma: Voorzitter, ik ga u even deelgenoot maken van mijn ergernis. Want wij kunnen een heel inhoudelijk verhaal gaan hebben, maar er is hier wat anders aan de hand. Wij zijn namelijk de laatste raadsvergadering van een periode, net voor de verkiezingen. Eigenlijk moet je dan dit soort onderwerpen gewoon niet op de agenda hebben staan. Dit zou je als college gewoon vooraf moeten afvangen. Dat heeft het college niet gedaan. Vijf voor twaalf krijgen we dit onderwerp op de agenda. Vijf voor twaalf hebben we een wethouder die uitstapt, of om wat voor reden dan ook even niet aanwezig is. De Partij van de Arbeid heeft niet het idee dat het college dit nu onder controle heeft. Dat neemt de Partij van de Arbeid het college kwalijk. Inhoudelijk is daar wat anders aan de hand. Want inhoudelijk ligt er een voorstel waar wij iets mee moeten. Waar een uitvoeringsprogramma hierna opgesteld gaat worden. Er is van alles aan de hand in de wereld. Wij zullen ook met elkaar wat moeten. Maar dat levert wel een spagaat op waar ik u toch even deelgenoot van wilde maken. Dit is echt niet goed.

De voorzitter: O, ik dacht, er komt nog een zin achteraan. Maar dit was de conclusie. Dat is helder.

De heer Buisma: We krijgen nog een tweede termijn. Ik wacht eerst de reactie af.

De voorzitter: D66, de heer Kikkert.

De heer Kikkert: Voorzitter, ik had al beloofd dat we niet echt een lang debat met elkaar zouden voeren, daar ga ik me aan houden, aan die belofte. Maar wat mij wel opvalt, is dat we oplossingsrichtingen in het kader van uitvoering verwarren met een ambitie en visiedocument. Dat valt me op. Dat vind ik jammer.

De voorzitter: GroenLinks, de heer Fransen.

De heer Fransen: Ik begin met een vraag aan het college. De vorige keer hebben wij, naar aanleiding van dit onderwerp, een motie van afkeuring ingediend. Het college koos er toen voor om niet te reageren en zelf daar nog op te reflecteren. Ik ben even benieuwd wat die reflectie binnen het college heeft opgeleverd. Dat is de vraag aan het college. Wat betreft de Warmte-visie zelf. Ik vind dit ook niet een stuk waar die lef uit blijkt waar ik het gister over had. Dat beslist niet. Ik vind het ook niet een stuk waarvan ik denk, wauw, wat ben ik daar enthousiast over. Ik vind wel dat er hele goede dingen in staan. Er staan hele goede zaken in. Maar het stuk is niet af. Dat hebben we wij vorige keer met de motie ook geprobeerd aan te tonen. Vervolgens is de vraag, wat is beter? Is het beter om dan te zeggen van, doe het maar helemaal opnieuw? Dan begint het volgende college met een achterstand aan dit dossier. Of is het goed dat het volgend college met iets begint wat misschien nog niet helemaal af is, maar via de uitvoeringsagenda allerlei reparaties kan gaan doen. Inclusief over de discussies die we met elkaar hebben, daar nog invulling aan kan geven. Als je het dan hebt over, wij besturen met elkaar. Dan zeg ik, dan vind ik die lijn veel beter voor Aalsmeer. Want dan verliezen ze niet nog

eens weet ik veel wat, een jaar extra met dit dossier. Dat zou ik echt zonde vinden. Je kunt hem ook omdraaien met die lef. Heb de lef om vertrouwen in onszelf te hebben dat we dat via die uitvoeringsagenda op gaan knappen met elkaar. Dat is wat ons betreft de oproep. Wij vinden het wel heel erg relevant dat de motie die wij hebben ingediend het gaat halen. Want dat is wat ons betreft de voorwaarde dat we dat lef met elkaar op die manier gaan waarmaken.

De voorzitter: De heer Martijn.

De heer Martijn: Voorzitter, dank u wel. Voorzitter, ik ga het kort houden. Het hele raadsvoorstel ... Overigens ik was er de vorige keer niet, vandaar dat de stemmen staakten. Maar dat was precies de dag van mijn verhuizing. Dat ging helaas niet lukken. Maar ik ga het op zich dan kort houden, voorzitter. Ik stel vast dat het slechts alleen een visie is. Natuurlijk ontbreken er nog financiële paragrafen. Oftewel, ik kan je zeggen, een financiële visie ontbreekt nog. Maar we praten ook nog over een stuk waar we tot de een zegt 2040 en de andere 2050 de tijd hebben. Misschien wordt het wel 2035, als je kijkt naar alles wat er in de wereld gebeurt. Dat we veel sneller van het gas af moeten. Misschien gaan we 2050 niet redden, maar wordt het 2060. Zou ook allemaal nog kunnen. Dan maken wij dat allemaal niet meer mee. Wat dat aangaat, het is slechts een visie. Daar moet allerlei uitvoering aan worden gegeven. Daar moet ook de financiële paragraaf nog bij komen, of een financiële visie. In de verloop van tijd tussen vandaag, als wij het besluit nemen, en 2040, zoals het stuk aangeeft, dan wel 2050, kan er nog van alles gebeuren. Want je ziet hoe snel de wereld ook op de energiemarkt in 14 dagen tijd is veranderd. Ook dan zal je in al die jaren steeds visies moeten ontwikkelen, visies moeten aanpassen. Je kan niet definitief ... We nemen ook geen definitief besluit nu. Het is slechts een visie mensen. Wat dat aangaat zal ik strakjes voor stemmen.

De voorzitter: Tot slot het CDA. Mevrouw Harte.

Mevrouw Harte-Fokker: Het standpunt van het CDA hebben we ten aanzien van de Warmtevisie al diverse keren naar voren gebracht. De Warmtevisie is een richtinggevend document, maar geen verplichting. De Warmtevisie zal binnen maximaal vier jaar geëvalueerd en eerder, indien er nieuwe feiten of technieken zijn. De gevolgen van de oorlog in Oekraïne en de daarmee samenhangende stijgende energieprijzen zijn een goed voorbeeld ten aanzien van het isoleren van de woningen, de voorbereiding voor de energietransitie. Het CDA gaat akkoord met de Warmtevisie. Hoopt en vertrouwt dat onze collega-partijen ook met deze visie akkoord gaan, zodat de volgende raad door kan gaan met de uitvoeringsplannen. Dank u wel.

De voorzitter: Dan gaan we naar het college in de eerste termijn. Er zijn nog een paar vragen gesteld. Het college wordt gevraagd ook nog even te reageren op de motie met een preadvies. Of er gereflecteerd is naar aanleiding van de vorige raadsvergadering. Wethouder Van Rijn, aan u het woord.

De heer Van Rijn: Voorzitter, dank u wel. Het college had bijna gehoopt op een hartverwarmende behandeling. Misschien kan dat nog wat kenteren. Ten aanzien van de eerdere moties die zijn ingediend, heeft de voorzitter ook aangegeven dat we daar al als college op hebben gereageerd. Er is nog een motie ingediend, ingeleid door de heer Kikkert, D66. Het college ontraadt deze motie, dan wel het is aan u. Zoals u hem eigenlijk inleidt, leest het college toch ook weer anders dan de motie zelf. U geeft aan dat u probeert ook een verbinding te creëren in de raad. Zoals u vraagt aan ons, dan zeggen wij, wij ontraden deze motie simpelweg om het feit hoe u hem zelf ook inleidt. Want het gaat namelijk om een visie die we vanavond vaststellen en niet zozeer om een concrete uitvoering. Dat geeft u eigenlijk ook zelf aan in die motie. Daar staat eigenlijk een motie met een aantal elementen die een versterking en een verscherping aangeven in die uitwerking. Die uitvoering komt later. Als u daar iets mee wil met de raad, dan denk ik van, dit is het oordeel van ons als college. Als u daar iets mee wil om een brug te slaan met elkaar in de politieke fracties, dan is dat aan u als gemeenteraad. Even kijken, dan zijn er nog een aantal opmerkingen gemaakt. D66 zei het al, GroenLinks ook en René Martijn ook, je moet ook ... Op een gegeven moment is het ook het oordeel van het college. Ook op een gegeven moment gewoon een stuk starten. Als je daar elementen niet in vindt horen of je wil

dat dat anders is, zoals de VVD bijvoorbeeld aangeeft, dan kun je dat gewoon amenderen. Dan is het ook aan u als raad of als politieke fracties om het te amenderen als u het anders wil. Dat is aan u. Maar het is wel gewoon een stuk waarvan je op een gegeven moment moet zeggen, we starten. Je moet op een gegeven moment met een visie starten. Die visie kan veranderen onderweg. Daar kunnen nog aanpassingen op komen. De wereld is veranderlijk. Als je geen stuk vaststelt, dan weet je niet waarmee je aan de gang gaat. Dan weet je ook niet waarmee je op een gegeven moment iets moet evalueren. Het oordeel van het college is ook gewoon van, dat zouden we u ook op het hart willen drukken van, laten we gewoon met elkaar starten. In goed vertrouwen kijken van, welke elementen vragen op welke periode weer heroverweging en evaluatie. Dan moeten we dat ook met elkaar aanpassen. Die gelegenheid is er zeker. Dat is eigenlijk ook de oproep die GroenLinks doet. Die omarmt het college ook. Tot slot heb ik nog een technische vraag van Absoluut Aalsmeer gehoord. Maar ik ben niet in staat om deze namens het college vanavond te beantwoorden. Die zullen we nog later moeten beantwoorden, voorzitter.

De voorzitter: Ik kijk even naar GroenLinks. Is de vraag voldoende beantwoord? Nee. Wethouder Van Rijn, GroenLinks had u ook nog een vraag gesteld. De reflectie naar aanleiding van de ingediende motie van afkeuring.

De heer Van Rijn: Wij hebben als college ook een raadsbrief naar aanleiding van de vorige behandeling gestuurd. Hetgeen wat u daarin leest, is eigenlijk ook de reflectie van het college hoe wij kijken naar het programma en het proces. Ik verwijs daar als college naar.

De voorzitter: Interruptie van de heer Fransen.

De heer Fransen: Dat vind ik wel heel erg goedkoop om hier ... We hebben hier in de raad een motie besproken. Die heeft het niet gehaald. Maar er is toegezegd dat er een reflectie komt. Dan vind ik dat hier in deze raad, in deze openbaarheid die reflectie ook moet plaatsvinden. Niet iedereen krijgt die raadsbrief. Dat vind ik niet kloppen om daar niet op te willen reageren.

De voorzitter: Heeft u nog een vraag aan het college?

De heer Fransen: Ja. Wat heeft die reflectie opgeleverd?

De voorzitter: Wethouder Van Rijn. Ik begrijp dat er aan de zijde van het college geen behoefte is om te reageren. We gaan over naar de tweede termijn. Dat is een nieuwe ronde voor vragen. De spreekvolgorde brengt ons weer bij de VVD, mevrouw Vleghaar.

De heer Fransen: Voorzitter, ik heb behoefte aan een schorsing.

De voorzitter: Dat kan zeker. Hoelang heeft u ongeveer nodig?

De heer Fransen: Drie kwartier of zo.

De voorzitter: Laten we de vergadering wel even serieus houden. Ik verwacht van u ook een serieus antwoord. We zijn een serieuze vergadering. Ik verwacht dat u ook ordelijk met deze vergadering omgaat. Ik snap dat er misschien emotie in zit, maar de feiten zijn ook zoals de feiten zijn. Hoelang heeft u ongeveer nodig?

De heer Fransen: Tien minuten.

De voorzitter: Tien minuten schorsen wij. Dan zien we elkaar straks weer terug.

Schorsing

De voorzitter: Wij heropenen de vergadering. Als het goed is, werkt de techniek weer enigszins vlekkeloos. Het was gewoon nog wat roestig. Er moest wat smering tussen. Het loopt weer. Blijf

vooral stilzitten. Volgens mij ben ik zelfs helemaal achterin te horen nu. Dat is goed. De heer Fransen, wij hebben even geschorst. Aan u het woord.

De heer Fransen: Dank u wel. Wij hebben de schorsing gebruikt om even de reactie van het college op onze motie en de reactie op onze vraag te wegen. Ik denk dat deze reactie een plaats kan krijgen in het boekje, hoe verkloot ik mijn eigen voorstel. Wij trekken de motie terug, die we samen met D66 hebben ingediend. We gaan tegen de Warmtevisie stemmen.

De voorzitter: Wij gaan dan naar de tweede termijn voor de raad. Dat brengt ons wederom bij de VVD. Mevrouw Vleghaar.

Mevrouw Vleghaar: Ik heb verder geen behoefte.

De voorzitter: Absoluut Aalsmeer.

Mevrouw Keessen: Ook geen behoefte, voorzitter.

De voorzitter: De PvdA.

De heer Buisma: Treurig. Echt treurig. Wij hebben vorige keer de stemmen gestaakt om ruimte aan het college te bieden om iets van dit voorstel te bakken. Die ruimte is vervolgens gepakt door D66. Die ruimte is gepakt door GroenLinks. Die hebben echt een poging gedaan om hier een voldragen voorstel van te maken. Door de complete desinteresse vanuit het college faalt hij nu. Ik constateer als Partij van de Arbeid dat een collegiaal bestuur in de gemeente Aalsmeer uit twee partijen bestaat. Dat vind ik heel pijnlijk.

De voorzitter: D66.

De heer Kikkert: Voorzitter, toch enige treurnis ook van mijn kant. Je doet een poging om een verbinding te maken, om argumenten een plek te geven. Iedereen is gerechtvaardigd om zijn eigen stemgedrag te verklaren. Maar wat ik heel erg jammer vind, is dat dan vervolgens een college gaat zeggen, ik ontraad hem. Vervolgens argumenten gebruikt in de zin van, ik vind het eigenlijk aan de raad om een oordeel te vellen. Dan vind ik ontraden veel te zwaar. Dan had ook gewoon gezegd kunnen worden, ik laat het oordeel aan de raad. Overigens, maar misschien heeft het college ook de motie niet goed gelezen, er zit gewoon een opdracht in aan het college om met een tijdpad te komen. Zo had je hem ook kunnen leggen. In die zin, ik vind dit jammer, want de meerderheid die we hadden voor de schorsing in nu een minderheid geworden.

De voorzitter: GroenLinks.

De heer Fransen: Verder geen toevoegingen.

De voorzitter: Fractie Martijn.

De heer Martijn: Ik ga er niks meer op zeggen.

De voorzitter: Tot slot het CDA, mevrouw Harte.

Mevrouw Harte-Fokker: Dank u wel, voorzitter. Het CDA betreurt eigenlijk dat dit nu gebeurt. In de eerste termijn hebben we gehoord van sommigen dat het een goede visie was. Nu blijkt dat eigenlijk tegen gestemd gaat worden. Een vervelende zaak.

De voorzitter: Er zijn geen vragen gesteld. Ik vraag het college nog even, is er nog behoefte om te reageren? Dat is er niet. Dat brengt ons inderdaad bij de stemming. Ik controleer even bij GroenLinks en VVD. We hebben drie moties. De derde motie, motie Warmtevisie Aalsmeer, D66, GroenLinks. Die is ingetrokken.

		De heer Fransen: Die is wat GroenLinks betreft ingetrokken. De voorzitter: De heer Kikkert. De heer Kikkert: Wat D66 betreft niet. De voorzitter: Dan brengen we hem gewoon ter stemming. Daarmee brengen we alle drie de moties wel gewoon ter stemming, begrijp ik? De heer Fransen: Voorzitter, de andere moties die wij hadden, dat had ik van tevoren moeten zeggen, excuus daarvoor, die was vervangen door de gezamenlijke motie met D66. Die is ook van tafel. De voorzitter: Zet ik daar voor mezelf even een streep door. Dat betekent dat de indieners wijzigen. Goed, laten we bij de eerste volgorde blijven. Dat betekent dat het raadsvoorstel voorligt. De Warmtevisie Aalsmeer 2021. Wie is er voor dit voorstel? Dat zijn de fracties CDA, D66 en René Martijn. Daarmee is het voorstel verworpen. Ik denk dat het dan ook wel helder is om te zeggen dat het voorstellen voor stemming van de moties dan ook in die zin niet nodig is. Ik had eigenlijk vanavond willen zeggen dat de toegevoegde motie vanuit u als partij de 99e motie in uw raadsperiode zou zijn, maar ik tel nu terug. Er zijn deze periode 96 moties ter stemming voorgelegd. Goed. Maar even de feitjes. Daarbij, moet ook wel gezegd worden, zijn wij een flinke beschouwing verder van het onderwerp op de Warmtevisie. Ik denk dat we met elkaar kunnen concluderen, in de nieuwe raad en aan het nieuwe college, dat dit waarschijnlijk een van de prioriteiten is die we naar aanleiding van dit debat wellicht meegeven.
	4.	**Aanpak dak- en thuisloosheid en doordecentralisatie Beschermd Wonen** De voorzitter: Goed, agendapunt 4. De aanpak dak- en thuisloosheid en doordecentralisatie Beschermd Wonen. Het doel van dit voorstel is dat de gemeente in de regio Amsterdam-Amstelland de komende jaren een beter perspectief kunnen bieden bij dakloosheid. Waarbij gemeenten meer budgetverantwoordelijkheid krijgen voor het beleidsveld maatschappelijke opvang en begeleid wonen, de zogenaamde doordecentralisatie. Als eerste gaat het woord naar de PvdA. De heer Buisma: Geen behoefte. De voorzitter: D66. De heer Kikkert: Ook geen behoefte. De voorzitter: GroenLinks. De heer Fransen: We zijn akkoord met het voorstel. De voorzitter: De heer Martijn. De heer Martijn: Geen commentaar. De voorzitter: Het CDA. Mevrouw Harte-Fokker: Dank u wel, voorzitter. Wij danken de portefeuillehouder voor de schriftelijke beantwoording van onze vragen. Het CDA is verheugd dat het project Onder de pannen voor economische en dak- en thuislozen het komende halfjaar gerealiseerd gaat worden. Wel vragen wij de aandacht voor de coulanceregeling met betrekking tot de kostendelersnorm. Het CDA kan zich vinden in de gekozen route, door eerst gebruik te maken van de expertise van Amsterdam en in de komende jaren een eigen beleid op te zetten in de regio Amstelland. Gezien de problematiek en de druk op betaalbare woningen, is het zinvol om

hier de tijd voor te nemen. Maar hierin zullen we ook onze verantwoordelijkheid moeten nemen en zullen wij akkoord gaan met het regioplan Een nieuwe start in Amstelland. Dank u wel.

De voorzitter: De VVD.

Mevrouw Vleghaar: Geen behoefte.

De voorzitter: Absoluut Aalsmeer.

Mevrouw Holtrop: Dank u wel, voorzitter. Een duidelijk omschreven raadsvoorstel, een goed beleidsprogramma van de regio Amsterdam-Amstelland en het daarop aansluitend regioplan Een nieuwe start in Amstelland. Ook de goede adviezen van de Adviesraad Sociaal Domein en het antwoord van het college per brief op dit advies zijn duidelijk. Dan aan de portefeuille-houder voor de inzet op dit belangrijke en omvangrijke dossier en de schriftelijke antwoorden op onze vragen uit de commissievergadering van 15 januari.. Wij lezen nog wel wat onzeker-heden en vragen ons af wat Aalsmeer de komende jaren met de uitvoering van deze plannen te wachten staat. De antwoorden op onze vragen, gesteld in de commissievergadering, zijn ook niet geheel naar tevredenheid beantwoord. Wij zullen daarom onze aandacht blijven vestigen op de problematiek en de onzekerheden. Voorzitter, het nieuwe kabinet moet nog een besluit nemen over de financiële bijdrage 2022 voor de groep economische dak- en thuislozen. Het is niet duidelijk of de Blokhuis-middelen verlengd dan wel gestructureerd worden door het Rijk, of hoe de financiële bijdrage van 65 miljoen, gelezen in uw antwoord, aan de regio Amstelland verdeeld gaat worden. De verwachting is dat deze groep zal groeien, aangezien we er econo-misch op achteruitgaan en de nood hoog is en het water bij veel mensen aan de lippen staat. Ook de huidige problematiek van de oorlog in de Oekraïne zal hierop zijn impact hebben. Evenals de problematiek, wat het CDA ook al aangaf, van veel te weinig betaalbare woningen. Iedere inwoner van Aalsmeer en Kudelstaart verdient een fatsoenlijk dak boven zijn hoofd, of haar hoofd. Daar dragen wij ook onze verantwoordelijkheden voor. Wat de planning en de monitoring betreft, verwachten wij dat de evaluatie voor economische dak- en thuislozen, zoals in de aanpak beschreven, halverwege 2022 zal plaatsvinden en dat de gemeenteraad van de uitkomst op de hoogte zal worden gesteld. In het raadsvoorstel staat dat de cliënten uit de maatschappelijke opvang en Beschermd Wonen, een andere groep, in 2022 overgaat naar de Wet Langdurige Zorg. Maar ook hiervan zijn de cijfers nog niet definitief. Toch schrijft de portefeuillehouder naar aanleiding van onze vraag of dit financiële consequenties voor Aalsmeer heeft dat het voorstel dat u nu doet geen directe impact heeft op de regio gemeente Amstelland. De gemeente Amsterdam betaalt tot 2025. Die ontvangen dan ook het gehele budget. De onzekerheid zit in het feit dat er nog geen precieze uitkomst is hoeveel cliënten over zullen gaan naar die langdurige zorg. Dat baart ons zorgen. Het vraagt ook om verduidelijking. Als de decentralisatie, zoals gepland staat, binnen vier jaar zal plaatsvinden, dat betekent, even als uitleg, dat wij langzamerhand steeds meer verantwoordelijkheden naar de gemeente toe krijgen, dan zal toch duidelijk moeten worden wat de financiële consequenties voor Aalsmeer zullen zijn. Dat adequate hulp geboden moet worden, staat voor Absoluut Aalsmeer centraal. Op de vraag van Absoluut Aalsmeer hoe u de acceptatie van de inwoners in de wijken, wanneer het gaat over plaatsing van cliënten, in de woonwijken gaat realiseren, heeft u geen concreet antwoord gegeven. Wellicht met Participe, gaf u aan in de commissievergadering. Toch willen wij u erop wijzen dat uw inwoners tijdig informeren en eventueel het gesprek aangaan en uitleg geven van de aanpak van plaatsing en de omstandigheden van de cliënten van groot belang is voor Absoluut Aalsmeer. Achteraf informeren is wederom of zal wederom kunnen leiden tot onbegrip en irritatie. Dat kunt u door een goed participatieplan voorkomen. Wij verwachten dat dit voor de zomer zal moeten kunnen worden gerealiseerd. Laten wij tot slot ook stilstaan, dat de burgemeester al gedaan, bij de dak- en thuislozen door de verschrikkelijke oorlog in Oekraïne. Opvang is cruciaal en noodzakelijk. Helaas merken we daar nu steeds meer van. Wij moeten ook onze zorg daarvoor dragen. Om de benodigde zorg te kunnen waarborgen, ondanks de genoemde aandachtspunten die wij hebben, die zullen we ook in de komende tijd blijven monitoren, gaat Absoluut Aalsmeer akkoord met dit raadsvoorstel. Dank u wel.

		De voorzitter: Daarbij zijn geen directe vragen gesteld aan het college, als het goed is. Maar er is wel wat meegegeven, aldus. Daarbij zijn er in totaal geen vragen gesteld. Volgens mij betekent dat dat we ook over kunnen gaan tot stemming. Klopt. Wie is er voor dit voorstel? Dat is eenieder. Daarmee is uw laatste besluit unaniem aangenomen. Dit was besluit 244 in uw periode.
Rb-4		**Vragenkwartier** De voorzitter: Wat ons brengt bij het laatste onderdeel van deze raadsvergadering, het vragenkwartier. Daartoe zijn vragen ingediend door de VVD. Het is negen uur. We zijn mooi op tijd. Ik help u even in herinnering, de laatste woorden gaan naar de VVD voor er verder geen vragen zijn in deze raad. Mocht u nog een vraag na die tijd bedenken voor het laatste woord, ik geef u de kans even. Anders geef ik nu het woord aan de VVD, de heer Van der Zwaag. De heer Van der Zwaag: Dank u wel, voorzitter. We hebben twee simpele vragen met een simpele inleiding. Die luidt als volgt. Op de Uiterweg is met regelmaat sprake van wateroverlast. Met het extreme weer, zoals de afgelopen stormen, wordt het goed zichtbaar. De twee vragen die wij hebben. Wat is de visie van de wethouder op deze problematiek? De tweede is, welke maatregelen wilt u gaat treffen om deze overlast op te gaan lossen en wanneer ongeveer? Dank u wel. De voorzitter: Het woord is aan de portefeuillehouder, wethouder Van Rijn. De heer Van Rijn: Voorzitter, dank u wel. Namens het college de volgende beantwoording. Zeker naar aanleiding van de laatste stormen werd het mij weer zichtbaar hoe op bepaalde plekken op de Uiterweg de wateroverlast gewoon pittig is. Wat ook eigenlijk vraagt om, hoe gaan we dat aanpakken? Daar zijn we al eens eerder over ... Is er een vraag over gesteld. Met name het deel tussen nummers 260, 320, over een lengten van 300 meter weg, is dermate verzakt dat dat echt wel aandacht vraagt om als eerste op te gaan pakken. Voor een geschikte, integrale oplossing heb ik u al eerder bericht, maar daar zijn we nu al dichtbij, werken we aan een Masterplan Uiterweg. Waarvan uiteindelijk ook het voorstel hoe we dat gaan oppakken qua financiering naar u als raad gaat. Dat komt in het meerjarenplan hoe we de projecten doen van de buitenruimte. Daar kunt u nog wel wat van vinden. Alleen wij hebben, als we kijken naar de aanpak van de infrastructuur voor de komende jaren, heeft dit college in ieder geval achtergelaten dat we de grote uitdagingen eigenlijk ook financieel goed kunnen dekken. Ook een plan op de Uiterweg waar je het niet alleen hebt over asfalt, maar ook de snelheid op die weg, een aantal duikers die nog aandacht vragen, ook de riolering. Dat zou allemaal in een keer opgepakt kunnen worden. Dat is wel een megaoperatie. Dat moeten we goed voorbereiden. Maar dat zou eigenlijk redelijk snel opgepakt kunnen gaan worden. Dat is natuurlijk, denk ik, voor de Uiterweg, waar een behoorlijk aantal vraagstukken liggen, een goede richting. Dat wat betreft uw vragen. De voorzitter: Zijn er aanvullende vragen van de VVD? De heer Van der Zwaag: Ja. Als u toch de spa in de grond gaat zetten, om het zo maar even te zeggen, in de Uiterweg, ziet u ook mogelijkheden om maatregelen te treffen die snelle aanleg of snellere aanleg van glasvezelkabel mogelijk maakt? De voorzitter: Voorzitter, wij staan ... Of ik bedoel, deze voorzitter heeft deze vraag gehoord, maar die kunnen we niet toestaan, want hij slaat niet op de ingediende vragen. Maar wij geven het het college mee, als u het goed vindt. De heer Buisma. De heer Buisma: Ik heb even een korte vraag. Was dit namens het hele college of namens de VVD?

De voorzitter: Die vraag leggen we nog even erin. Maar ik kijk nog even naar de VVD. Had u nog aanvullende vragen naar aanleiding van de ingediende vragen? Mevrouw Keessen, u heeft uw microfoon ...

De heer Van der Zwaag: Ik ben het niet helemaal eens met de voorzitter dat het niet over het onderwerp gaat, want het gaat over de spa in de grond. Ik vraag of er nog iets aan toegevoegd kan worden. Maar ik begrijp dat het college er later op terugkomt. Dan ben ik ook wel weer tevreden. Dank u.

De voorzitter: Goed. Niet te veel uit wijden. Het gaat natuurlijk over wateroverlast en dit gaat over glasvezel. Ik snap de link, maar goed, ook in de laatste vergadering moeten we nog een klein beetje streng zijn natuurlijk. De heer Buisma had even een politieke vraag gesteld. Daar vragen we de wethouder zo nog op te reageren. We hebben nog een aanvullende vraag van de heer Van Willegen, het CDA.

De heer Van Willegen: Niet zozeer een aanvullende vraag. Meer dit is volgens mij een urgente vraag die er gesteld worden. De afgelopen veertien dagen heb ik alleen maar zon gezien op de Uiterweg. Ook overal. Dat wateroverlast is gewoon een technische vraag die gewoon hier gesteld wordt. Dit is niet voor het vragenkwartiertje om actuele vragen te stellen.

De voorzitter: Fijn dat u daar de voorzitter en de griffie even op wijst. Mevrouw Keessen.

Mevrouw Keessen: Dank u wel, voorzitter. Ik ben stomverbaasd, werkelijk waar, over deze vragen. Ik wil wel even antwoord geven op mijnheer Buisma hoor, want dit is gewoon een een-tweetje. VVD richting de wethouder.

De voorzitter: Ik snap ... We gaan hier geen debat met elkaar aan. Ik ga dit nu afkappen.

Mevrouw Keessen: Maar ik heb drie vragen.

De voorzitter: U kunt een aanvullende vraag stellen naar aanleiding van de vragen van de VVD.

Mevrouw Keessen: Ik heb drie vragen. Ik heb dit namelijk meerdere keren gevraagd aan de wethouder. Ik heb meerdere keren foto's naar de wethouder toegestuurd. Ik heb onlangs zelfs een filmpje op social media geplaatst over de ellende op de Uiterweg, die we inmiddels waterweg noemen. Het antwoord daarop was steeds moeilijk, lastig. Maar wellicht heeft de portefeuillehouder daar als VVD geen actieve herinneringen aan. Wij vragen ons af, is het misschien omdat de portefeuillehouder inmiddels middels een geleende fiets via het niet varende pontje over de Uiterweg omfietst naar het gemeentehuis en nu natte voeten haalt? Ik heb u helaas alleen nooit langs zien fietsen.

De voorzitter: Mevrouw Keessen.

Mevrouw Keessen: Het is een vraag.

De voorzitter: Een beetje een korte vraag stellen. Ik wil u vragen u de introductie verder achterwege te laten, want doen we niet bij het vragenkwartier. Graag de vragen en anders neem ik het woord weer terug.

Mevrouw Keessen: Dan houd ik me ... Dan ga ik nog een vraag stellen aan de portefeuille-houder. Is dit niet gewoon verkiezingsretoriek, zo vlak voor 16 maart? Maar dat is eigenlijk een retorische vraag. Dank u wel.

De voorzitter: Het is een retorische vraag. Ik denk ook dat die van de heer Buisma een retorische vraag is, want het gaat niet daadwerkelijk over de wateroverlast. Alles wat hier geantwoord wordt, moge duidelijk zijn, is namens het college. Ik beschouw het als een

		retorische vraag. Heeft iemand nog een inhoudelijke vraag over de wateroverlast? Anders gaan we namelijk afronden. De heer Buisma. De heer Buisma: Dan trek ik wel even de conclusie dat dit meer aandacht heeft dan een Warmtevisie. De voorzitter: Goed.
Rb-5		**Sluiting** De voorzitter: Ik dank u hartelijk voor uw inbreng. Het heeft even gekost. We hebben ons door deze vergadering heen geworsteld. Maar wij sluiten hier toch echt de historische 47e raads-vergadering in onze eigen Raadzaal af. Ik nodig u van harte uit om beneden nog even met elkaar een drankje te doen. Als u blijft hangen tot half tien, dan wordt er ook nog recht gedaan aan de traditie in deze raad dat er een broodje kroket wordt rondgedeeld. Ik wens u een hele fijne avond.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 13 april 2022,

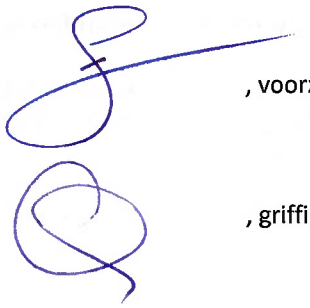

, voorzitter

, griffier

Gemeente Aalsmeer

CONCEPT BESLUITENLIJST RAADSVERGADERING
D.D. 10 MAART 2022

Aanwezig:
Voorzitter: de heer G.E. Oude Kotte
Griffier : de heer O. van Kolck
Leden:
CDA : de dames A.M. Harte-Fokker en T. van der Meer en de heren M.P. Buskermolen, P.H.J.M. van Soelen, T.F.M. Verlaan, D. van Willegen en G.J.H. Winkels
VVD : mevrouw M. Vleghaar en de heren E.P. Abbenhues, J.G.E. Bouwmeester, J.J. van Leeuwen en D.G. van der Zwaag
AA : de dames C. van Hilst-Dekker, G. Holtrop en J. Keessen en de heer D. Kuin
D66 : de heer W. Kikkert
GroenLinks : mevrouw P. Lakerveld en de heer R.P. Fransen
PvdA : de heer J.H. Buisma
Zelfstandig raadslid: de heer R. Martijn

Portefeuillehouders: de heren G.E. Oude Kotte, L.B. Kabout en R.K. van Rijn
Afwezig: de dames M. van Diemen-Kreeft (CDA) en N. Hauet (VVD)

Agenda punt	Onderwerp	Besluit:
R-1	1.Opening door de voorzitter, de heer G.E. Oude Kotte	Wethouder Alink is verhinderd en haar portefeuilles worden waargenomen door wethouder Van Rijn en burgemeester Oude Kotte.
	2.Vaststelling van de agenda	De heer Buisma (PvdA) heeft een punt

		van orde en wil graag de agenda-punten 5 en 6 als hamerstukken behandelen. De raad gaat hiermee akkoord. De agenda wordt met deze wijziging vastgesteld. Mevrouw Hauet en de heren Verlaan en Kikkert worden aangewezen als leden van de commissie onderzoek geloofsbrieven.
	3.Vaststelling van het verslag van de raadsvergadering van 27 januari 2022 en 1 februari 2022 4.Vaststelling van de Lijst Ingekomen Stukken 5.Bekrachtiging geheimhouding Raadsvoorstel Z21-015887 **Besluit:** De op 1 maart 2022 door het college van B&W opgelegde geheimhouding van Bijlagen 5 en 6 bij B&W-besluit 'Definitief ontwerp Reconstructie Machineweg' te bekrachtigen op basis van artikel 25, lid 3 van de Gemeentewet juncto artikel 10, lid 2 sub b en g van de Wet openbaarheid van bestuur en de termijn van geheim-houding te bepalen op een periode van 5 jaar, te rekenen vanaf het besluit van het college van 1 maart 2022. 6.Mededelingen vanuit het college	1.3.Conform vastgesteld 1.4.Conform vastgesteld 1.5.Conform vastgesteld 1.6.De burgemeester geeft een stand van zaken over de opvang van Oekraïense vluchtelingen in Aalsmeer
	<u>HAMERSTUKKEN</u>	
R-5	**Overdrachtsdocument gemeenteraad 2018-2022** **Besluit:** De nieuw gekozen gemeenteraad de volgende adviezen mee te geven: 1. Indien de nieuw gekozen gemeenteraad in 2022 opnieuw de keuze maakt voor een raadsbrede samenwerking dan adviseert de huidige gemeenteraad concrete afspraken op te nemen over de processtappen om tot de doelen van die samen-werking te komen; een raadsagenda lijkt daar meer geschikt voor dan een raads-	Voorstel met algemene stemmen aanvaard

	programma; 2. Een raadsbrede samenwerking geeft de kans om gezamenlijk uit te dragen 'wat raad je wilt zijn'. Raadscommunicatie is daar het middel voor; 3. Geef als gemeenteraad heel vroeg aan hoe je wilt dat een beleidsproces verloopt en hoe en wanneer de raad daarbij betrokken wil zijn. Vraag het college een voorzet te doen in een kaderstellende notitie; 4. Maak na de verkiezingen afspraken welke beleidskaders de raad wil herzien en wanneer en maak procesafspraken over ruimtelijke ontwikkelingen en de betrokkenheid van de raad, voordat initiatieven zich aandienen; 5. Neem de ruimte om ervaring op te doen met de gewijzigde vergaderstructuur en continueer de praktijk van vaste commissievoorzitters; 6. Geef een aantal raadsleden een meer zichtbare rol als vertegenwoordiger van het gemeentebestuur; 7. Bekrachtig de bestaande gedragscode integriteit en werk met elkaar afspraken uit hoe te handelen in geval van bedreiging en agressie tegen raadsleden. 8. Verken periodiek met elkaar op welke regionale samenwerkingsverbanden de raad het accent legt en hoe de raad daar invulling aan wil geven; 9. Benut de hulptroepen van de raad.	
R-6	**Wijziging vergaderstructuur gemeenteraad** **Besluit:** 1. De notitie wijziging vergaderstructuur van de gemeenteraad vast te stellen en daarmee: a) de vergaderstructuur in te richten naar het vergadermodel van beeldvorming, oordeelsvorming en besluitvorming met iedere vergadercyclus een beeldvormende en een oordeelsvormende commissievergadering en een besluitvormende raadsvergadering; b) de verdeling van onderwerpen tussen de commissie Ruimte & Economie en commissie Maatschappij & Bestuur en de naamgeving als volgt aan te passen: - Commissie Ruimte: ruimtelijke ordening, openbare ruimte inclusief verkeer; - Commissie Maatschappij & Bestuur: sociaal domein, onderwijs & ontplooiing, bestuur, bevolking & veiligheid, stukken uit de P&C-cyclus, economie, duurzaamheid, energie en klimaat en overige thema's. 2. Een jaar ervaring op te doen met de gewijzigde vergaderstructuur, daarna te	Voorstel met algemene stemmen aanvaard

	evalueren en de Verordening op de raadscommissies aan te passen.	
	<u>BEHANDELSTUKKEN</u>	
R-2	**Inbesteding nascheiding en verwerking restafval gemeente Aalsmeer** **Besluit:** 1. In te stemmen met het maken van nadere afspraken met overheidsgedomineerd afvalverwerker OMRIN uit Friesland om op basis van de door Meerlanden opgestelde businesscase 'inbesteding nascheiding en verwerking restafval gemeente Aalsmeer' te komen tot een overeenkomst; 2. In te stemmen met, om vooruitlopend op de eventuele inbesteding bij OMRIN, het in collectiviteit met regiogemeenten starten van een Europese aanbesteding voor de verwerking van het restafval/PMD om zeker te zijn van verwerking per 1-1-2023; 3. Indien de uitwerking dan de businesscase met overheidsgedomineerde afvalverwerker OMRIN positief is, in te stemmen met het tijdig stopzetten van de deelname aan de collectieve Europese aanbesteding.	Voorstel unaniem aangenomen
R-3	**Vaststellen Warmtevisie Aalsmeer 2021** **Besluit:** de warmtevisie Aalsmeer en de bijbehorende nota van beantwoording en wijzigingen vast te stellen.	Voorstel verworpen: Voor: 9 (CDA/D66/RM) Tegen: 12 (GL/PvdA/Absoluut Aalsmeer/VVD) De vraag van de fractie Absoluut Aalsmeer over de kans op netspanningsproblemen wordt schriftelijk beantwoord.

<table>
<tr><td></td><td>
<table>
<tr><th>A/M</th><th>Moties</th><th>Fractie en aantallen</th></tr>
<tr><td>M22-05</td><td>MOTIE Heroverweging duurzaamheidsbeleid (ingediend door VVD en Absoluut Aalsmeer)</td><td>De motie is niet in stemming gebracht.</td></tr>
<tr><td>M22-06</td><td>Motie Warmtevisie niet af (ingediend door GL)</td><td>Ingetrokken</td></tr>
<tr><td>M22-08</td><td>Motie Warmtevisie Aalsmeer (ingediend door D66)</td><td>De motie is niet in stemming gebracht.</td></tr>
</table>
</td><td></td></tr>
<tr><td>R-4</td><td>Aanpak dak- en thuisloosheid en doordecentralisatie Beschermd Wonen

Besluit:
1. het Beleidsprogramma Aanpak Daklоosheid Amsterdam-Amstelland 2021-2025 Een nieuwe start - Samen op weg naar perspectief vast te stellen;

2. het Regioplan Amstelland, Beschermd wonen en dak- en thuisloosheid, Een nieuwe start in Amstelland vast te stellen, waarin onder meer is opgenomen dat:
a. de gemeente Amsterdam de aankomende inkoopprocedure voor de Amstelland gemeenten op zich neemt;
b. de financiële middelen die de gemeente Aalsmeer vanaf 2023 voor nieuwe cliënten voor Beschermd Wonen ontvangt, tot en met 2025 worden overgeheveld naar de gemeente Amsterdam;
c. de Amstelland gemeenten solidair zijn en blijven als het gaat om realiseren van opvangplekken voor economisch daklozen en eventueel toekomstige lokale MOBW lo-caties in de gehele Amstelland regio. Iedere Amstelland gemeente neemt daarin zijn verantwoordelijkheid en spant zich in om op hun grondgebied te zoeken naar ge-schikte locaties voor inwoners uit de Amstelland gemeenten.

3. om voor de groep economisch dak- en thuislozen die wordt opgevangen vanaf 1 juli 2021 een uitzondering te maken op de regel dat de verblijfplaats van een persoon leidend is bij het verstrekken van voorzieningen en uitkeringen in het Sociaal domein en dit te verwerken in de lokale beleidsregels.</td><td>Voorstel unaniem aangenomen</td></tr>
<tr><td></td><td>Vragenkwartier
Er zijn vragen ingediend door de VVD fractie inzake de wateroverlast op de Uiterweg:
1. Wat is uw visie op deze problematiek?</td><td>De vragen zijn mondeling door de portefeuillehouder beantwoord.</td></tr>
</table>

	2. Welke maatregelen wilt u gaan treffen om deze overlast op te gaan lossen en wanneer?	
	Sluiting	De voorzitter sluit de vergadering om 21.10 uur

Gemeente Aalsmeer

Uitnodiging voor het bijwonen van de Raadsvergadering op donderdag 10 maart 2022, in de raadzaal van het raadhuis van Aalsmeer. Aanvang: 20.00 uur.

DE VOORZITTER VAN DE RAAD,

mr. G.E. Oude Kotte

RAAD		
Raadzaal		
Tijd	**Agenda punt**	**Onderwerp**
20.00	R-1.	**1. Opening door de voorzitter, de heer G.E. Oude Kotte** **Raadsgriffier: de heer O. van Kolck** **2. Vaststelling van de agenda** De raad wordt voorgesteld de commissie die de geloofsbrieven en de daarop betrekking hebbende stukken van de nieuw benoemde raadsleden en het proces-verbaal van het centraal stembureau onderzoekt voor de raadsvergadering van 29 maart 2022 te benoemen. **3. Vaststelling van het verslag van de raadsvergadering van 27 januari 2022 en 1 februari 2022** **4. Vaststelling van de lijst ingekomen stukken** **5. Bekrachtigen geheimhouding** **6. Mededelingen van het college**
		BEHANDELSTUKKEN
20.05	R-2	**Inbesteding nascheiding en verwerking restafval gemeente Aalsmeer** Portefeuillehouder: G.E. Oude Kotte **Spreekvolgorde: Absoluut Aalsmeer –PvdA - D66 – GL – RM - CDA - VVD** Uit de gecombineerde Commissie Ruimte en Economie en Maatschappij en Bestuur van 15 februari 2022 *Het contract voor de verwerking van restafval met de AEB verloopt per 31 december 2022. Het doel is om per 1 januari 2023 een nieuwe overeenkomst te hebben met een afvalverwerker voor de verwerking van het restafval, tegen zo laag mogelijke kosten en zo min mogelijk milieueffect.*
20.15	R-3	**Vaststellen Warmtevisie Aalsmeer 2021** Portefeuillehouder: R.K. van Rijn **Spreekvolgorde: VVD - Absoluut Aalsmeer –PvdA - D66 – GL – RM - CDA** In de raadsvergadering van 27 januari staakten de stemmen over dit voorstel. Artikel 32 lid 4 Gemeentewet schrijft voor dat de beslissing dan wordt uitgesteld tot een volgende vergadering, waarin de beraadslagingen kunnen worden heropend. Er zijn op 27 januari twee moties ingediend: Heroverweging duurzaamheidsbeleid (VVD/Absoluut Aalsmeer) en Warmtevisie niet af (GL). *Het doel van dit voorstel is om de transitie naar een fossielonafhankelijke gemeente in gang te zetten. De warmtevisie geeft richting aan de wijze waarop de gemeente Aalsmeer toewerkt naar een duurzame warmtevoorziening van de gebouwde omgeving.*

20.45	R-4	**Aanpak dak- en thuisloosheid en doordecentralisatie Beschermd wonen** Portefeuillehouder: R.K. van Rijn **Spreekvolgorde: PvdA - D66 – GL – RM - CDA - VVD - Absoluut Aalsmeer** Uit de gecombineerde Commissie Ruimte en Economie en Maatschappij en Bestuur van 15 februari 2022 *Het doel van dit voorstel is dat de gemeenten in de regio Amsterdam-Amstelland de komende jaren een beter perspectief kunnen bieden bij (dreigende) dakloosheid, waarbij gemeenten meer (budget)verantwoordelijkheid krijgen voor het beleidsveld maatschappelijke opvang en begeleid wonen, de zogenaamde doordecentralisatie.*
21.15	R-5	**Overdrachtsdocument gemeenteraad 2018-2022** Portefeuillehouder: G.E. Oude Kotte **Spreekvolgorde: D66 – GL – RM - CDA - VVD - Absoluut Aalsmeer - PvdA** Uit de gecombineerde Commissie Ruimte en Economie en Maatschappij en Bestuur van 15 februari 2022 *Het doel van het overdrachtsdocument gemeenteraad 2018-2022 is om te zorgen voor een goede overdracht van de oude naar de nieuwe gemeenteraad door middel van een aantal adviezen mee te geven.*
21.35	R-6	**Wijziging vergaderstructuur gemeenteraad** Portefeuillehouder: G.E. Oude Kotte **Spreekvolgorde: GL – RM - CDA - VVD - Absoluut Aalsmeer – PvdA- D66** Uit de gecombineerde Commissie Ruimte en Economie en Maatschappij en Bestuur van 15 februari 2022 *Het doel van de wijziging van de vergaderstructuur van de gemeenteraad is om de kwaliteit van de besluitvorming te verbeteren en de politieke meningsvorming meer zichtbaar te maken. Daarvoor gaan we onderscheid maken in de fasen van het besluitvormingsproces per vergadering.* *Verder beoogt dit voorstel een meer evenwichtigere verdeling van de werkdruk tussen beide raadscommissies door het aantal onderwerpen van de Commissie Ruimte te beperken tot ruimtelijke ordening en openbare ruimte en verkeer.*
21.55	R-7	**Vragenkwartier**

SLUITING

Gemeente Aalsmeer

VERSLAG VAN DE VERGADERING VAN DE RAAD VAN DE GEMEENTE AALSMEER
d.d. 27 januari 2022

Aanwezigen:

Voorzitter: G.E. Oude Kotte
Griffier: O. van Kolck

Fractie AA
De dames C. van Hilst-Dekker, G. Holtrop en J. Keessen en de heer D. Kuin

Fractie CDA
De dames A.M. Harte-Fokker, M. van Diemen-Kreeft en T. van der Meer en de heren M.P. Buskermolen, P.H.J.M. van Soelen, T.F.M. Verlaan, D. van Willegen en G.J.H. Winkels

Fractie D66
De heer W. Kikkert

Fractie GroenLinks
Mevrouw P. Lakerveld en de heer R.P. Fransen

Fractie PvdA
De heer J.H. Buisma

Fractie VVD
De dames N. Hauet en M. Vleghaar en de heren E.P. Abbenhues, J.G.E. Bouwmeester, J.J. van Leeuwen en D.G. van der Zwaag

Afwezig: de heer R. Martijn

Raad (besluitvormend)

Agendapunt		**Onderwerp**
Rb-0	**1.**	**Voorafgaand aan de raadsvergadering wordt stilgestaan bij het overlijden van oud-wethouder en – raadslid de heer N. Borgman** De voorzitter: Dames en heren, van harte welkom bij de raadsvergadering van 27 januari 2022. Voordat we beginnen met de opening en de agenda vaststellen, wil ik graag eerst burgemeester Oude Kotte het woord geven. De heer Oude Kotte: Een in memoriam voor Nico Borgman. Ik zou graag hier even stilstaan bij het overlijden van deze zeer gewaardeerde Aalsmeerder. Om te beginnen een hartelijk welkom aan de familie van oud-wethouder Borgman. Fijn dat u hier vanavond aanwezig bent. Nico Borgman, oud-wethouder van de gemeente Aalsmeer, medeoprichter en oud-voorzitter van Stichting De Bovenlanden, medeoprichter van de Historische Tuin, ereburger van onze gemeente en Ridder in de Orde van Oranje-Nassau. Nico werd geboren op 18 januari 1931 in de Cyclamenstraat in Aalsmeer. Zijn wieg stond in een socialistisch, warm gezin, dat in de Tweede Wereldoorlog onderdak bood aan Joodse vluchtelingen. Nico leerde hiermee al jong oog te hebben voor de kwetsbaren in de samenleving. Op jonge leeftijd ontstond zijn belangstelling

		voor politiek. In ’63, toen hij 33 jaar oud was, werd Nico voor de Partij van de Arbeid lid van de gemeenteraad van Aalsmeer. Van ’74 tot ’82 is hij fractievoorzitter geweest en was van ’82 tot ’94 wethouder, met onder andere de portefeuilles onderwijs, emancipatie, jeugd- en jongerenwerk. Zijn liefde voor de natuur, voor het Aalsmeerse plassengebied was bijzonder groot. Hieruit ontstond het initiatief voor het oprichten van Stichting De Bovenlanden. Nico was daarna jarenlang voorzitter. Na 23 jaar betrokkenheid nam hij in 2018 afscheid en werd er als erkenning voor zijn bijdrage en verdiensten een akker naar hem vernoemd. Ook zijn betrokkenheid bij Stichting Oud Aalsmeer en de Stichting Historische Tuin was bijzonder groot. Mede door zijn inzet zijn beide stichtingen tot bloei gekomen. Tijdens de viering van Nico’s 65-jarig lidmaatschap van de Partij van de Arbeid, dat plaatsvond in de Historische Tuin in 2014, kreeg de houten ophaalbrug over de Brandewijnsloot officieus de naam Nico Borgmanbrug. Op veler verzoek heeft het College van Burgemeester en Wethouders deze vernoeming inmiddels postuum geformaliseerd. Een prachtig civiel kunstwerk, vernoemd naar een markant Aalsmeerder. Nico overleed op 30 december jongstleden op de respectabele leeftijd van 90 jaar in zijn geliefde Aalsmeer. Met respect en waardering voor alles wat hij voor de Aalsmeerse samenleving heeft betekend, gedenken wij hem in de komende minuten. Ik verzoek u allen te gaan staan. Ik dank u allen. Nogmaals, de familie in het bijzonder. De heer voorzitter: Dank u wel. Ik schors voor enige tijd, voor enige minuten de vergadering mocht de familie de vergadering willen verlaten. Of blijven jullie zitten? Ik weet niet wat jullie plan is. Dan schors ik voor een paar minuten. *Schorsing*
Rb-1	**1.**	**Opening door de voorzitter, de heer G.E. Oude Kotte** De voorzitter: Ik heropen de vergadering. Het inhoudelijke deel van de opening. De mensen thuis die de livestream volgen, ook van harte welkom. Ik wil de hier aanwezigen vragen en benadrukken om zoveel mogelijk, nee, niet zoveel mogelijk, om gewoon de anderhalve meter in acht te houden. Als u beweegt, als u gaat lopen, bedoel ik, de mondkapjes op te hebben. Dank voor uw medewerking alvast. We hebben een bericht van verhindering gekregen van de heer Martijn. De heer Van Rijn is afwezig wegens familieomstandigheden. Ik wens hem vanaf deze plek, ik neem aan dat dat namens iedereen is, veel sterkte deze tijd.
	2.	**Vaststelling van de agenda** De voorzitter: Dan de vaststelling van de agenda. Daar hebben we een kleine shuffle in gedaan. We hebben de onderwerpen waar de heer Oude Kotte portefeuillehouder van is vooraan gezet. Dat wil zeggen, ik kijk even, dat is de uitvoering van de motie eenmalige belastingkorting, de wijziging Algemene Plaatselijke Verordening en de Wijzigingsverordening Gemeentelijke Ereblijken. Die zetten we vooraan. Als die punten behandeld zijn, neemt de heer Oude Kotte het voorzitterschap weer van mij over. Ik zie mevrouw Keessen staan. Die wil vast iets zeggen. Mevrouw Keessen. Mevrouw Keessen: Dat gaat over een onderwerp wat bij de raad ter kennisname staat. De voorzitter: Daar zijn we nog niet. Mevrouw Keessen: O, u was bij het vaststellen van de agenda. Zal ik weer gaan zitten? De voorzitter: Wat u wilt. U mag ook even blijven staan. Daar komen we zo op. Het lijkt mij goed om het spoedeisende karakter van de Wijzigingsverordening Gemeentelijke Ereblijken, om dat spoedeisende karakter wel nog even te benoemen. Maar als u het goed vindt doen we dat bij het agendapunt. Vindt u dat prima? Kan dan deze agenda uw goedkeuring wegdragen? Daar lijkt het wel op.

	3.	**Vaststelling van het verslag van de besluitvormende raad van 2 en 9 december 2021** De voorzitter: Dan de vaststelling van het verslag van de raadsvergadering van 2 december. Daar zijn geen wijzigingsvoorstellen op binnengekomen. Dan is dat bij deze vastgesteld. Die van 9 december, ook niks op binnengekomen. Ook vastgesteld.
	4.	**Vaststellen van de Lijst Ingekomen Stukken** De voorzitter: Dan de vaststelling van de Lijst met Ingekomen Stukken. Ik vermoed zomaar dat iemand daar het woord over wil voeren. Mevrouw Keessen. Mevrouw Keessen: Dank u wel, voorzitter. Daar heeft u helemaal gelijk in. Er zijn twee onderwerpen die wij graag behandeld willen zien in de commissievergadering. Dat is ten eerste agendapunt 3, bij de raad ter kennisname jaarplan planmatig onderhoud 2022. Van de ingekomen stukken, nummer 30, de brief van Stichting Werkgroep Fort Kudelstaart, over het onderhoud van de haven. Dank u wel. De voorzitter: Dat is prima. Dat zullen we overbrengen aan de agendacommissie. Dat mag u de volgende keer ook gewoon via de griffier richting de agendacommissie leiden. Dit is ook prima, maar dat kan ook op die manier. Dat hoeft niet per se … Als u iets in de commissie wil behandelen, kunt u dat ook gewoon via de griffier naar de agendacommissie leiden. Maar bedankt.
	5.	**Bekrachtigen geheimhouding** De voorzitter: Er zijn geen geheimhoudingsbekrachtigingen vast te stellen.
	6.	**Mededelingen van het college** De voorzitter: Zijn er mededelingen, punt 6, vanuit het college? Niet. Er wordt driftig nee geschud.
Rb-2		**Uitvoering motie van 11 november 2021 “Eenmalige belastingkorting voor huishoudens in 2022”** De voorzitter: Dan gaan we naar het eerste behandelstuk. We hebben geen hamerstukken vanavond. Het eerste behandelstuk is uitvoering motie van 11 november, de eenmalige belastingkorting voor huishoudens. Daar is een amendement op, volgens mij. O nee, niet. Sorry. Er is gewoon een spreekvolgorde daar. CDA, behoefte om daar … Er is een motie aangenomen tijdens de Begrotingsraad, was dat, als ik me goed herinner. Dit gaat over de uitvoering van die motie. CDA, behoefte aan deze termijn? De heer Winkels. De heer Winkels: Mijnheer de voorzitter, tijdens de commissievergadering zijn wij enigszins in verwarring geraakt, vanwege de motie enerzijds en de uitwerking anderzijds. In de motie staat namelijk alle huishoudens genoteerd, met de bijbehorende rekensom. Vervolgens wordt in de uitwerking de afvalstoffenheffing al dan niet betaald door de inwoners, genomen als uitgangspunt. Ik zou graag de portefeuillehouder willen vragen om daarover nogmaals een uitleg te geven hier in deze raadsvergadering. De voorzitter: Dank u wel. We gaan eerst even het rondje maken. De heer Buisma, behoefte aan de eerste … O, die is nu weer … O, voor dit punt anders. VVD, sorry. Iemand? Geen behoefte? Absoluut Aalsmeer? Geen behoefte. PvdA? Kijk. D66? GroenLinks? De heer Oude Kotte, aan u het woord.

		De heer Oude Kotte: Voorzitter, we hadden er tijdens de commissie een wat verwarrende discussie met elkaar over. Ik denk dat ik zelf bijgedragen heb aan die verwarring. Het is goed om dat hier voor de besluitvorming nog even met elkaar op te helderen. Eigenlijk kunnen we constateren dat deze motie een cumulatie van moties is. Het eerdere recht doen aan de motie Belastingplafond is er voor gekozen om een belastingkorting te geven, een eenmalige belastingkorting. Die te dekken uit een overschot van het voorgaande jaar. Die systematiek laten we helemaal achterwege. Daarvoor is ook het voorstel geweest. Daar is besluitvorming over geweest. Gekozen is om aan te sluiten bij de eerder gehanteerde systematiek door een korting te geven op de afvalstoffenheffing. Waarom de afvalstoffenheffing? De intentie achter de motie Belastingplafond is dat er een teruggave zou zijn op een bepaalde hoogte van het belastingplafond per huishouden. Als je dat op de OZB zou doen, dan zou dat niet ieder huishouden betreffen. De afvalstoffenheffing treft ieder huishouden. Maar in een van die moties stond ook een overweging, dat ieder huishouden als het ware 96 euro zou krijgen. 96 euro krijgen, is iets anders dan 96 euro korting geven op een reeds betaalde belasting. Daar komen we in de ingewikkeldheid, want de wetgever bepaalt dat je niet zomaar belastinggeld weggeeft, maar je kan wel op reeds betaald belastinggeld een korting geven in de toekomst. Dat is wat we doen. We geven het overschot van een voorgaand jaar … Verdisconteren we over dit jaar, 2022. Dat betekent dat de huishoudens die de afvalstoffenheffing betalen 96 euro terugkrijgen. Daar zit één ding in wat qua solidariteit misschien niet helemaal goed voelt. Dat is wat het CDA adresseerde. Dat is dat we mensen hebben die in de bijstand zitten en ook bijzondere bijstand krijgen. Een van de vormen van bijzondere bijstand is dat je kwijtschelding krijgt van de afvalstoffenheffing. Daar betaal je niet aan. In de systematiek van een korting op een te betalen belasting, wil zeggen dat deze mensen altijd maximale korting op de afvalstoffenheffing hebben gehad, het is kwijtgescholden. De wetgever staat het dan ook niet toe om dan nogmaals 96 euro aan tegemoet te geven. Dat is de systematiek van de bijstand en de bijzondere bijstand. Daar is verwarring over ontstaan tijdens de vorige commissie. Ik hoop dat op deze manier opgehelderd te hebben. Op deze manier geven we maximale invulling, om zoveel als mogelijk die 96 euro aan korting te geven. Misschien nog wel onverhoeds goed om erbij te vermelden, mocht het zo zijn dat mensen deels vrijstelling hebben van de afvalstoffenheffing, dan zal er alsnog een bedrag vanaf gaan. We proberen dan hem coulant toe te passen. Maar wat niet mogelijk is, is helaas niet mogelijk. Voorzitter, ik hoop dat ik zo een verduidelijking heb gegeven op de vraagstelling. De voorzitter: Dank u wel. De heer Winkels. De heer Winkels: Mijnheer de voorzitter, ik wil de portefeuillehouder bedanken voor zijn antwoord en zijn toelichting op de gang van zaken rond dit punt. Wij hebben de motie zo gelezen dat iedereen het kreeg, alle huishoudens. Nu blijken er wettelijke maatregelen te zijn waardoor dit niet uitgevoerd kan worden op die manier zoals we gedacht hadden, dat de motie ook luidde. Wij kunnen niet anders als met pijn in het hart ons daarbij neerleggen. Iedereen telt en een volgende keer zullen we echt moeten opletten hoe wij een motie inrichten dan wel verwoorden. Misschien moeten we daar vanavond wel mee beginnen. Dank u wel. De voorzitter: Mag ik hierbij aannemen dat u geen behoefte heeft aan de tweede termijn? Ik kijk even rond. Iemand behoefte aan een tweede termijn? Niet. Dan kunnen we overgaan tot stemming. Iemand behoefte aan het afleggen van een stemverklaring? Dan, wie is er voor dit voorstel? Dan is dat voorstel met algemene stemmen aangenomen.
Rb-10		**Wijzigen Algemene Plaatselijke Verordening van de gemeente Aalsmeer** De voorzitter: Gaan we over naar het volgende agendapunt. Wijziging Algemene Plaatselijke Verordening. De spreekvolgorde begint met D66. De heer Kikkert zal ook namens GroenLinks het woord over dit punt voeren. Hij heeft een aantal amendementen, ben ik mee bekend. Omdat hij toch begint, zou u het aankondigen van de amendementen en uw eerste termijn in een keer willen doen? De heer Kikkert.

De heer Kikkert: Voorzitter, fijn dat u alvast aankondigt dat ik ook namens GroenLinks spreek. Dan hoef ik dat niet meer te doen namelijk. Een aantal amendementen die hebben betrekking op de aanwijzing tot veiligheidsrisicogebied, met daarbij de bevoegdheid aan de burgemeester om preventief te fouilleren. In mijn betoog kom ik daar overigens ook wel op terug. Dat is wat ons betreft strijdig met grondrechten. Dat druist fundamenteel in tegen onze principes. In zijn algemeenheid kunnen wij instemmen met dit voorstel. Echter op één fundamenteel onderdeel na, namelijk het preventief fouilleren in relatie tot de bevoegdheid van de burgemeester tot het aanwijzen van een veiligheidsrisicogebied. Dit artikel is niet voor niets uit de APV verdwenen. Wat D66 betreft biedt de wetgever op dit punt al ruime bevoegdheden op het gebied van fouilleren. Daarbij staat vast dat fouilleren op zijn minst als een inbreuk gevoeld wordt op de privacy en de lichamelijke integriteit. Eén van de fundamentele grondrechten in een vrije samenleving is dat je vrij over straat moet kunnen gaan en niet zonder gegronde aanleiding door de overheid staande gehouden mag worden, laat staan te worden betast. Wanneer er sprake is van een dreigende noodsituatie, bestaan er al regelingen die de ordehandhaving instrumenten verschaft om de orde te handhaven. Ook zijn er eerder al situaties geschetst waar er nu al fouillering kan plaatsvinden. Het onderdeel over de zichtbare uitingen van verboden organisaties is uit een eerdere APV gehaald na uitspraak van de Hoge Raad. Kort gezegd, werd gesteld dat een zodanige inbreuk op grondrechten niet op een lager overheidsniveau geregeld kan worden, maar dat er in die gevallen slechts op Rijksniveau beperkingen kunnen worden gesteld, of onder voorwaarde inbreuken worden getolereerd. Het voorgaande leidt dan ook tot de vraag, of we hier niet opnieuw te maken hebben met een beperking van fundamentele grondrechten op een te laag niveau binnen het overheidsapparaat. Vergeet niet, de burgemeester stelt een veiligheidsrisicogebied in, delegeert de uitvoering aan het Openbaar Ministerie, waarna individuele agenten naar individuele overtuiging de ene persoon wel en de andere persoon niet fouilleren. Controle door de gemeenteraad kan eventueel na afloop geschieden, maar betreft altijd de controle op een uitvoeringsapparaat waar het geen rechtstreekse invloed op kan uitoefenen. Zonder een verder overtuigende verklaring van de noodzaak van dit specifieke onderdeel van de APV zijn wij en GroenLinks tegen de opname van dit artikel.

De voorzitter: Misschien voor de goede orde ook even het amendement en het dictum?

De heer Kikkert: Ik heb hem niet bij de hand. Dan moet ik hem even …

De voorzitter: Ik zal het besluit voor u voorlezen. Dat is om artikel D van de Wijzigingsverordening te schrappen.

De heer Kikkert: Heel goed.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Kikkert. De Partij van de Arbeid. De heer Buisma.

De heer Buisma: Dank u wel, voorzitter. In de commissie hebben we dit onderdeel besproken. Daar zoomden we met zijn allen in op welke bevoegdheden er in die APV zaten en waar ze horen. Daarmee raakten we iets fundamenteels aan in de rechtsstaat, dat heet de trias politica. Het is de scheiding van wetgevende, uitvoerende en rechtsprekende macht. Dat klinkt heel hoogdravend, maar in het kort komt het erop neer dat degene die de regels maakt niet degene is die ze uitvoert of controleert. Nu zou de bedenker van deze trias, Montesquieu, überhaupt een beetje verdrietig worden hoe dat in Nederland, of hier in Aalsmeer geregeld is. Wij, bestuurlijk Nederland, spreken namelijk niet van een scheiding der machten, maar een spreiding van de wetgevende, uitvoerende en rechtsprekende macht. Waarom raakten we dat dan aan? Omdat een APV, de Algemene Plaatselijke Verordening, of de Aalsmeerse verordening, regels stelt van wat hier wel en niet mag. Hier zijn we dan als gemeenteraad wetgever. Die wetgeving wordt ons ingefluisterd door de uitvoerende macht, het college. Dan lees ik het even voor wat erin staat. Op grond van de Gemeentewet kan de raad de burgemeester de bevoegdheid geven om een veiligheidsrisicogebied aan te wijzen. In een risicogebied kan de politie, na last van het Openbaar Ministerie, preventief fouilleren als het

		aannemelijk is dat personen wapens bij zich dragen. Dit is een paar jaar terug uit de APV verwijderd. Afgelopen jaar is er desondanks behoefte aan geweest bij de begrafenis van een lid van een verboden motorclub. Voorstel is dan ook om deze mogelijkheid weer terug te laten komen in de APV. Voorzitter, het moet me nu even van het hart, omdat het uw portefeuille is. Dit is namelijk gewoon een standaard VNG-verordening. Waar de eerste wijziging die daarin stond al teruggedraaid is. Het uiten van de verboden organisaties. Omdat er onveiligheids-gevoelens kunnen ontstaan in het geval van een ride out in Amsterdam van een motorclub. Hiervan heeft de Hoge Raad geoordeeld dat dit niet mag. Dat is dan ook verwijderd uit het voorstel wat voor ons ligt. Het klinkt wel een beetje of u 's nachts in bed lag te mijmeren welke extra bevoegdheid u in uw arsenaal wilde opnemen. Het geeft mij nu wel de mogelijkheid om Elschot nog een keer aan te halen. Maar doodslaan deed hij niet. Want tussen droom en daad staan wetten in de weg en praktische bezwaren en ook weemoedigheid die niemand kan verklaren en die 's avonds komt wanneer men slapen gaat. Het hangt er namelijk wel aan vast, voorzitter. Het is namelijk een bevoegdheid die u wil hebben, die gewoon bestaat en bij de officier van justitie ligt. De mogelijkheid is er. U wilt hem nu verplaatsen van een organisatie één naar een organisatie twee. Dat lijkt me heel verschrikkelijk onhandig. Voorzitter, die scheiding der machten bestaan met een reden. Vandaar dat wij het amendement van het CDA, of CDA, D66 en GroenLinks dan ook van harte steunen. De voorzitter: Dank u wel. Volgens mij is het de week van het gedicht. Mooi op ingespeeld. Ik nodig de rest uit om te kijken of er een gedichtje in kan, maar het hoeft natuurlijk niet. De VVD, de heer Bouwmeester. De heer Bouwmeester: Dank u, voorzitter. Van mij kunt u geen gedichtje verwachten. Dat kan gewoon niet. Voorzitter, zelfs met Sinterklaas lukt het me niet. Nu zeker niet. Voor ons ligt het wijzigingsvoorstel voor enkele artikelen van de APV. Mede gezien het belang om een zo veilig mogelijke gemeente te zijn, kunnen wij ons goed in het voorstel vinden. Het had wat ons betreft dan ook een hamerstuk kunnen zijn, ware het niet dat er een amendement is ingebracht. De inhoud daarvan maakt het noodzakelijk om er toch even kort op in te gaan. Voorzitter, als VVD zijn wij van mening, daarnaast kan ik ook uit eigen ervaring spreken, dat er in specifieke situaties soms onvoldoende wettelijke gronden zijn voor de politie om van bevoegdheden gebruik te maken. Bevoegdheden die hopelijk niet hoeven te worden gebruikt, maar als het echt nodig is wel. Door dat optreden kan er dan wellicht iets ernstigs worden voorkomen. Wij kunnen ons als VVD dan ook niet in het amendement vinden. We zijn het ook niet eens met de overwegingen die daarbij gegeven zijn. Wij zullen gewoon het voorstel steunen. Dank u. De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Bouwmeester. Dan het CDA. Wie namens het CDA? Mevrouw Van der Meer. Mevrouw Van der Meer: Volgens mij ben ik nog steeds de heer Bouwmeester. Dat vind ik leuk, maar ik ben toch iets jonger. Nou ben ik wel mevrouw Van der Meer. De voorzitter: Misschien kunt u dan wel rijmen, als u jonger bent. Mevrouw Van der Meer: Och, ik ga mijn best doen om er Sinterklaasrijm in te verwerken, maar ik beloof niks. Voorzitter, we hebben nog een vraag aan de portefeuillehouder. Die gaat over artikel 2 48A lid 1. En daarop staat dat de burgemeester gebieden aan kan wijzen waar het gebruik van lachgas en daarop gelijkende waar verboden is. Wij hebben in de commissievergadering deze vraag al gesteld. Maar het is ons niet helemaal duidelijk wat daarop gelijkende waar betekent. Ik zou graag aan de portefeuillehouder willen vragen of hij daar nog wat verduidelijking over kan geven. Wat betreft het amendement. De nieuwe APV geeft de burgemeester de bevoegdheid om in overleg met de officier van justitie een veiligheidsgebied aan te wijzen waar de officier van justitie op dat moment de bevoegdheid heeft om het bevel te geven over te gaan tot preventief fouilleren. Dat betekent dat, het gaat van de burgemeester naar de officier van justitie. Die overleggen met elkaar. Vervolgens heeft de officier van justitie nog een keer dezelfde keuze om te bepalen of hij ingaat op dat beleid of niet. In ons geval betekent dat gelukkig dat het langs twee juristen moet gaan. Het CDA heeft er op zich

		vertrouwen in dat die twee juristen niet zomaar gebruik zullen maken van een ongerechtvaardigde inbreuk op dit fundamentele grondrecht. Het CDA is tegen het amendement. Wij wachten het antwoord van de portefeuillehouder af. Dank u wel. De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van der Meer. Absoluut Aalsmeer, de heer Kuin. De heer Kuin: Voorzitter, ik kan heel kort zijn. Ik kan mij aansluiten bij de prachtige woorden van de heer Kikkert. Die zijn mij uit het hart gegrepen. Ik sluit me ook gemakshalve even aan bij het gedicht van de heer Buisma. De voorzitter: Nou maakt u zich er wel heel makkelijk vanaf, maar dat mag. De heer Oude Kotte, portefeuillehouder Oude Kotte, ik heb één vraag gehoord. De heer Oude Kotte: Voorzitter, interessant. We hebben zojuist drie lezingen gehad van de uitleg van onze democratische rechtstaat en de trias politica. Ik zal er een schepje bovenop doen en aansluiten bij de lezing van mevrouw Van der Meer. Want voorzitter, het is wel een hele verdatende uitspraak van D66 dat de Hoge Raad hier geen akkoord op geeft. Volgens mij dateert de uitspraak ergens uit 2005, waar een punt van gemaakt is. Inmiddels is de bevoegdheid voor het aanwijzen van een veiligheidsrisicogebied weggeschreven in de Gemeentewet en wel degelijk een van de reguliere bevoegdheden die een burgemeester kan vragen aan de raad om in te zetten. Ik zal daar zo kort op ingaan. Voorzitter, misschien vast een vraag voor de heer Kikkert om over na te denken is, kunt u misschien een voorbeeld geven waaruit u vindt blijken dat de huidige bevoegdheden nu dan toereikend zijn? Wellicht kunt u dan ook aangeven welke instrumenten ik als burgemeester dan moet inzetten? Ik ga nu wat meer context geven, maar dan kan de heer Kikkert deze vragen er even naast houden voor de tweede termijn, voorzitter. De PvdA schetst heel mooi, heeft de burgemeester 's avonds liggen mijmeren hoe hij de wereld gaat veroveren en zichzelf bevoegdheden gaat toekennen om het onze burgers hier in Aalsmeer bijzonder lastig te maken? Nee voorzitter, dat heb ik niet gedaan. Ik ga zo schetsen hoe ik er wel tegenaan kijk. De schets die de PvdA neerzet, over dat de bevoegdheden verlegd worden naar de burgemeester, is onjuist. Ik geef even aan dat de lezing van mevrouw Van der Meer juist is. Dat ga ik zo iets nader toelichten. Voorzitter, want waar hebben we het nu eigenlijk over bij preventief fouilleren? Welke bevoegdheid vraag ik u als raad om mij als burgemeester te geven? Dat is niets meer, maar ook niets minder dan het aanwijzen van een veiligheidsrisicogebied. Als ik dat heb aangewezen, dan is het aan de officier van justitie om een last af te geven op grond waarvan de politie preventief kan fouilleren. Kan dat dan zomaar, dat we het de ene bevolkingsgroep lastiger willen maken dan de andere bevolkingsgroep? Dat we het ook gewoon interessant en leuk vinden om inwoners te fouilleren en het lastig te maken? Want dat is de schets die gegeven wordt, dat we niet zorgvuldig daarmee om zouden gaan? Nee, dat is niet zo. Voorzitter, komt het dan voor in Aalsmeer? Kijk, wij hebben geen Amsterdamse toestanden waar dagelijks een demonstratie is en het er ontzettend heftig aan toe gaat, zoals u heeft kunnen zien. Wij voelen ons veilig in onze dorpen. Moet je daar dan zo'n rare stadse frats als preventief fouilleren mogelijk maken? Voorzitter, ik wil er toch wel op wijzen dat in onze dorpen waarin wij zitten … Op nog geen tien minuten afstand wonen van het grootste centrum van Nederland, waar drillraps zijn, waar minderjarige jongeren met wapens op zak lopen en waar ook groepen zijn waar discussie over wapens een heel normaal, helaas, onderwerp is. Die zitten misschien niet hier, voorzitter. Maar in de steden om ons heen en ook in andere dorpen om ons heen, daar zitten wel degelijk stedelijke vraagstukken met jeugd die ook extremer geworden is en waarvan we weten dat als die groepen naar Aalsmeer komen er ook wapens aanwezig zijn. Voorzitter, tot op heden is het niet voorgekomen dat er wapens gebruikt zijn. Het is gelukkig gebleven bij een vechtpartij. Met elkaar op de vuist gaan. Drugsgebruik. Ik zeg gelukkig tussen aanhalingstekens, want ook daar zijn we helemaal niet blij mee. Recentelijk nog bij Vuur en Licht een grote groep jeugd vanuit Uithoorn, waarvan we weten dat die groep komt en aansluit bij het feest en op het surfeiland gaat staan. Los van het drugsgebruik, los van het illegale vuurwerk dat daar is afgestoken, op de reis terug naar Uithoorn een spoor van vernieling nalaat. Maar stel nu dat er een aanwijzing is dat deze jeugd ook wapens bij zich heeft. Dat we weten dat er een groep van onze jeugd ook daar aanwezig is. Het kan leiden tot een confrontatie. In het verleden gebeurd. Wij hadden

		dergelijke groepen ook hier, ook in Kudelstaart. Is nog niet zo lang geleden. Wat stelt de heer Kikkert dan voor dat op dat moment gedaan moet worden? Voorzitter, ik denk dat deze bevoegdheid niet buitenproportioneel is. Ik vind het meer een bevoegdheid die zeker past in deze tijd waarin we leven. Voorzitter, niet alleen geeft de wetgever ons die mogelijkheid, in een nadrukkelijke afweging om dit weg te schrijven in de Gemeentewet … De voorzitter: Een interruptie van de heer Buisma. De heer Oude Kotte: Dat dacht ik al. De voorzitter: De heer Buisma. De heer Buisma: Het is wel een heel verschrikkelijk end lopen. Ik zit natuurlijk daar. Maar voorzitter, er moet me toch even van het hart, ik vind het fijn dat het college antwoord geeft op vragen die niet aan ze gesteld is, maar de argumentatie dat in Amsterdam iets aan de hand is en dat we daardoor in Aalsmeer iets moeten, dat denk ik toch dat iets meer duiding over zou mogen komen, vind ik. De voorzitter: Dit is een interruptie, de heer Buisma, een vraag. U begint nu aan uw tweede termijn, lijkt wel. De heer Buisma: Dat is de vraag. De voorzitter: Wat is de vraag? De heer Buisma: Iets meer duiding daarover. De heer Oude Kotte: Voorzitter, kan ik geven. Ik wil aangeven dat er in Amsterdam, wat dichtbij is, hele heftige taferelen plaatsvinden die zo hier niet plaatsvinden, maar dat wel degelijk steden zoals, of dorpen zoals Hoofddorp en Uithoorn jeugd hebben die georganiseerd ook op ons grondgebied is. Dat we hier ook groepen jeugd hebben waarvan we weten dat ze wapens bij zich dragen. Ik heb net het voorbeeld gegeven van bijvoorbeeld bij Vuur en Licht, wat mogelijk in de toekomst ook tot een escalatie kan leiden. Want we hebben hier ook best wel feesten waarin grote groepen samenkomen. We hebben gezien, in recentelijke ervaring, jeugd die met een honderd man tezamen komt op het surfeiland en daar niet alleen drugs gebruikt, met vechtpartijen bezig is, maar dat we daar in de toekomst misschien ook een andere bevoegdheid willen inzetten. De voorzitter: Tweede interruptie van de heer Buisma. De heer Buisma: In Amstelveen is er gekozen om deze bevoegdheid niet op te nemen. Kunt u daar iets over zeggen waarom het in Amstelveen dan anders is als in Amsterdam en Uithoorn? De heer Oude Kotte: Ik kan niet … De voorzitter: De heer Oude Kotte. De heer Oude Kotte: Voorzitter, ik kan niet praten namens de burgemeester in Amstelveen. Ik praat nu namens mijzelf en de vraagstukken die hier in de gemeenschap liggen. Maar ik ben er groot voorstander van dat een Amstelveen dat ook zal doen. Overigens, dit heeft hier niks mee te maken, maar dat in Amstelveen ook geweld plaatsvindt onder jeugd. Minderjarigen met wapens, mag ook duidelijk zijn. Het mag daar een discussie geweest zijn in de gemeenteraad. Ik hoop hier de raad ervan overtuigen dat het geen overbodige luxe is om zo'n instrument te gebruiken. Voorzitter, de wetgever geeft ons die mogelijkheid en maakt een nadrukkelijke afweging in onze grondrechten die in het geding zijn. Ik denk ook dat de waarborgen, zoals mevrouw Van der Meer schetste, meer dan voldoende zijn. Dat we niet zomaar zo'n bevoegdheid inzetten. Hopelijk hoeven we hem ook niet in te zetten, in dat opzicht. Maar heb je

		hem nodig, dan heb je hem wel. Dat is het lastige van noodbevoegdheden, is dat je ze nodig hebt in een noodsituatie. Voorzitter, als burgemeester leg ik aan u als raad daar verantwoording over af. U heeft uw controlerende taak. Als u vindt dat ik de grondrechten van onze inwoners schend, dan vraagt u of een interpellatiedebat aan, of u stelt schriftelijke vragen, of u vindt het zo'n waardeloos artikel in de APV, trekt u daarover in de toekomst een andere conclusie. Overigens zijn er ook nog andere instrumenten om de burgemeester over zijn functioneren aan de tand te voelen. Voorzitter, dat kan allemaal. Om in ieder geval aan te tonen dat er ook genoeg waarborgen zijn om de macht van de burgemeester te beteugelen. Voorzitter, laten we eerlijk zijn, een goedwillende burger zal geen bezwaar hebben dat wij de veiligheid van anderen willen garanderen. De voorzitter: O, dat is goed dat u het zegt. Het is wel mooi, want we krijgen nu dat het college vragen aan de raadsleden gaat stellen. Dat is ook wel boeiend. De heer Kikkert. De heer Kikkert: Voorzitter, ik heb heel goed de memorie van toelichting gelezen die bij de Gemeentewet hoort. Daar worden casuïstieken besproken waarvan ik denk, die komen hier in Aalsmeer niet voor. Dan gaat het om gewelddadigheid, steekincidenten die plaatsvinden in de gemeente. In die zin kan ik me de link met Amsterdam goed voorstellen, want daar vindt het, denk ik, dagelijks plaats. Daar is een hoge mate van wapenbezit. Wapens die ook gebruikt worden. Dat lezen we ook continu in de kranten. Maar nogmaals, die casuïstiek is niet van toepassing hier op de gemeente Aalsmeer, tenzij er informatie is, maar misschien heeft de burgemeester die dan, waaruit blijkt dat daar wel sprake van is. Dat alles overwegende, gerelateerd aan fundamentele grondrechten, waarbij lichamelijke integriteit wat mij betreft een heel belangrijk grondrecht is. Dan alles afwegende, komen wij tot de conclusie om hier niet mee in te stemmen. Dan zijn er ook wel andere bevoegdheden. Dan kun je een noodverordening maken, een noodbevel uitvaardigen. Dat kan allemaal. Dat is al een instrumentarium dat ook bestaat. Wij blijven bij onze principiële mening om hier tegen te zijn. De voorzitter: Dank u wel. De heer Buisma, PvdA, behoefte aan een tweede termijn? De VVD behoefte aan een tweede termijn? CDA, behoefte aan een twee … Mevrouw Van der Meer. Mevrouw Van der Meer: Voorzitter, dank u wel. Ik had nog een vraag gesteld aan de portefeuillehouder over de daarop gelijkende waar, over lachgas. Inderdaad een vraag, die is hij toch vergeten. Maar het is de portefeuillehouder allang vergeven, na al zijn complimenten over mijn goede bestuursrechtelijke visie op de APV. Dat zal ik dan doorgeven aan mijn bestuursrecht docent. De voorzitter: Misschien goed deze vraag uit de eerste termijn nu even te behandelen, want wellicht dat mevrouw Van der Meer in haar tweede termijn daar nog iets mee wil. De heer Oude Kotte: Excuses, voorzitter. De vraag ging over in de APV een bepaling waar wat wazige woorden staan. Een goed jurist is daar heel scherp op. Dat gaat over lachgas of van dien gelijkende waar. Daar zou je een hele discussie met elkaar over kunnen voeren. Maar het is heel lastig als je als opsporingsambtenaar aan lachgasampullen zit en iemand die neemt dat tot zich via een ballon, dat je zegt, er zit lachgas in. Dat is verboden. Ik ga u een boete opleggen. Dat je dan vervolgens in een bewijslastdiscussie belandt met diegene. Maar hier zit gewoon iets anders in. Daar zit helemaal geen lachgas in. Want lachgas is verboden. Een andere chemische samenstelling niet. Dat wil je voorkomen. Je wil die bewijslastdiscussie uit de weg gaan. Er wordt een sanctie opgelegd. Overigens staat het die persoon volledig vrij om aan te tonen dat er iets anders in die ampullen zit, maar wel nadien. Je krijgt die discussie niet ter plaatse. Voor die bewoording is gekozen, omdat het ook zo voor drugs geldt. Als iemand een xtc-pil neemt en je betrapt iemand op heterdaad, iemand heeft xtc-pillen bij zich en je krijgt een discussie met diegene, het zijn smarties, dat wil je op dat moment gewoon niet aan. Overigens zijn vaak degene die het gebruiken al behoorlijk onder invloed. Je wil ook geen discussie op dat moment. Dan kan die persoon achteraf aantonen dat het smarties zijn en geen xtc-pillen. Zo worden die woorden in principe toegepast. Hopelijk geeft dit meer duidelijkheid, voorzitter.

		De voorzitter: Is dat voor u reden, mevrouw Van der Meer, om in uw tweede termijn hier nog op in te gaan? Dank u wel. Absoluut Aalsmeer, de heer Kuin. Schors ik de vergadering voor twee minuten. *Schorsing* De voorzitter: Dames en heren, ik heropen de vergadering. Absoluut Aalsmeer had om een schorsing gevraagd. Het woord is aan de heer Kuin. De heer Kuin: Dank u wel voorzitter. Wij hebben even gebruik gemaakt van deze schorsing om onze mening, zeg maar, overeind te zetten omdat wij enigszins uit het lood waren gebracht door de inbreng van de portefeuillehouder. Wij gaan straks bekend maken wat wij gaan doen. De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan wij nu over tot het in stemming brengen van het amendement. Amendement A22-04 met als besluit om artikel D van de wijzigingsverordening te schrappen. Wie is er voor dit amendement? Dan zijn dat de partijen PvdA, GL, D66 en Absoluut Aalsmeer. Dan is het amendement afgewezen. Dan gaan wij over tot stemming over het voorstel. Wie is er voor het voorstel? Dat zijn de partijen VVD en CDA. Dan is het voorstel aangenomen.
Rb-12		**Wijzigingsverordening Verordening Gemeentelijke Ereblijken Aalsmeer 2022** De voorzitter: Dan gaan we over tot punt R-12. De wijzigingsverordening Gemeentelijke Ereblijken Aalsmeer. Dat is spoedeisend op de agenda bijgeplaatst. Dat is niet via de agendacommissie gegaan. Maar dat is de bevoegdheid van de burgemeester om dat te doen. Het lijkt me goed hem uit te nodigen om even uit te leggen waarom dat spoedeisend is. De heer Oude Kotte: Voorzitter, dank. Dat heeft er alles mee te maken dat het voornemen is om iemand een ereblijk toe te kennen, maar dat kan pas na aanpassing van deze verordening. Het blijft wat geheimzinnig, want u snapt natuurlijk, dit is een openbare vergadering en daarover moet eigenlijk nog helemaal niks verklapt worden. Ik kan u wel vast vermelden dat het zeer illustere gezelschap, de commissie die dit beoordeelt, het met een dikke duim heeft beoordeeld. Daar zit al een goedkeuring. Voorzitter, mocht deze verordening gewijzigd worden, dan zal ik onder embargo ook iedereen gaan informeren wat het precies behelst. Voor zover. De voorzitter: Maar kunt u nog even ingaan op wat daar het spoedeisende aan is? Want dit zou ook volgende keer kunnen of over twee keer of … De heer Oude Kotte: De spoedeisendheid zit erin dat het momentum waarop de ereblijk uitgereikt moet worden vrij snel nadert. Daags na deze vergadering. Dat kan alleen uitgereikt worden als de verordening ook op die manier gewijzigd is. Want anders is er geen grond om die persoon het toe te kennen, omdat er een verruiming in de APV zit dat niet alleen … Misschien goed om toe te lichten. De Rozenpenning, daar gaat het met name om, kan alleen aan een vrijwilliger worden uitgereikt. Nu, als diegene niet in aanmerking komt voor een koninklijke onderscheiding dan wel principieel niet de koninklijke onderscheiding wenst. De verruiming in de verordening is dat het ook niet alleen voor vrijwilligers is, maar voor eenieder die als het ware een bijzondere bijdrage geleverd heeft aan onze lokale samenleving. Dat is de verruiming die erin zit. Die hebben we nodig om deze toe te kunnen kennen. De voorzitter: Waarmee u waarschijnlijk bedoelt de wijzigingsverordening en niet de APV. Maar die verspreking corrigeer ik wel even. De heer Oude Kotte: Excuus voorzitter, dat was het enthousiasme van het vorige punt.

		De voorzitter: Goed, de spreekvolgorde voor dit punt is, beginnen we bij de PvdA. Behoefte aan eerste termijn? D66? De heer Kikkert. De heer Kikkert: Voorzitter, ik wilde eigenlijk alleen de opmerking maken dat het erop lijkt dat wij lid worden van de Bende van de Zwarte Hand. De voorzitter: GroenLinks? VVD? Geen behoefte. Absoluut Aalsmeer? Geen behoefte. CDA? Geen behoefte. Dan kunnen we volgens mij overgaan tot stemming over dit punt. Wie is er voor dit voorstel? Dan is het voorstel met algemene stemmen aangenomen en schors ik even de vergadering. *Schorsing*
Rb-3		**Coronagerelateerde uitgaven 2022** De voorzitter: Dan heropen ik de vergadering. Wij zijn aangekomen bij nummer 3. Het is wel niet het derde agendapunt, maar op papier is het agendapunt 3, vooralsnog. De corona-gerelateerde uitgaven 2022. Het doel van dit voorstel is om bedrijven en maatschappelijke organisaties die dit jaar financieel nadeel ondervinden van corona financieel te ondersteunen. Daarvoor wordt voorgesteld het restant van het door de raad ingestelde noodfonds over te hevelen naar 2022. Op dit voorstel is een amendement ingediend door alle fracties. Bij monde van de heer Van der Zwaag zal deze worden ingediend. Ik geef dan ook de heer Van der Zwaag als eerste even het woord. De heer Van der Zwaag: Voorzitter, in de eerste plaats dank aan de indienende fracties, te weten GroenLinks, D66, Partij van de Arbeid, Absoluut Aalsmeer, CDA en VVD, dat ik namens hen even mag zeggen in een zin wat het amendement inhoudt. De bodem komt in zicht. Corona is nog niet voorbij. Wij als raad vinden het belangrijk dat het college beschikt over een potje om de nood te ledigen daar waar nodig. Vandaar dat we voorstellen om 5 ton te storten in het Corona Noodfonds. Dank u wel. De voorzitter: De VVD heeft ook de eerste termijn. De heer Van Der Zwaag, wenst u daar gebruik van te maken? Absoluut Aalsmeer? Het CDA? De heer Verlaan. De heer Verlaan: Voorzitter, hoewel het CDA het heel erg eens is met het feit dat wij zo min mogelijk potjes moeten hebben, is dit wel een hele nuttige en noodzakelijke uitzondering daarop. Kunnen we dan ook heel erg voor dit voorstel, voor dit amendement stemmen. Hopen we wel dat het maar kort nodig is. Dat het ook zo snel mogelijk weer opgeheven kan worden. Want volgens mij willen we allemaal wel graag naar het nieuwe normaal. De voorzitter: PvdA? D66? GroenLinks? Neen. Dan geen vragen gesteld. Ik denk dat we gewoon overgaan ook dan tot stemming, als u het goed vindt. Zoals te doen gebruikelijk, brengen we eerst het amendement in stemming. Waarvan het besluit luidt om het ontwerp raadsbesluit in zijn geheel te vervangen door één, het Corona Noodfonds aan te vullen met 500.000 euro. De coronagerelateerde uitgaven 2022 te dekken middels een onttrekking uit de algemene middelen, waarbij de onttrekking voor 2020, 2021 en 2022 tezamen worden gemaximaliseerd op 2,5 miljoen. Wie is er voor dit amendement? Eenieder. Daarmee unaniem aangenomen. Dan het voorstel. Wie is er voor het voorstel? Dat is ook eenieder. Daarmee ook unaniem aangenomen. Hiermee geeft u als raad en college een heel mooi signaal voor noodlijdende situaties in onze gemeenschap. Die zijn er, helaas.
Rb-4		**Verordening op de gemeentelijke adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit**

		De voorzitter: Wij gaan naar agendapunt 4. De verordening op de gemeentelijke adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit. Voordat we daaraan beginnen geef ik eerst de heer Kuin het woord. De heer Kuin: Dank u, voorzitter. Bij de behandeling van dit agendapunt en het volgende punt zal ik in het kader van de integriteit even afstand nemen en uit deze kring verdwijnen. De voorzitter: Dank voor uw toelichting. Het doel van dit voorstel, is om een integrale adviescommissie voor Ruimtelijke Kwaliteit en erfgoed in het leven te roepen conform de doelstellingen van de Omgevingswet. Hierop zijn geen moties en amendementen ingediend. De spreekvolgorde brengt ons bij de fractie Absoluut Aalsmeer, mevrouw Keessen. Mevrouw Keessen: Dank u wel, voorzitter. Ineens sta ik hier dan plotseling. Wel voorbereid, met dank natuurlijk aan mijn fractie, of aan onze fractie. Dit raadsvoorstel loopt vooruit op de eventuele invoering van de Omgevingswet in juli van dit jaar. Het is wel geagendeerd, maar de werkelijkheid laat zien dat de invoering van de wet al een aantal keren is uitgesteld. Niettemin vindt het college het nodig om nu op deze wet voor te sorteren, om te voorkomen dat we straks onvoldoende daadkracht hebben om de taak van de gemeentelijke adviescommissie uit te voeren. Bij het in werking treden van de Omgevingswet is het de taak van de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit om, in het geval van omgevingsvergunningsaanvragen met betrekking tot de Rijksmonumenten, hierover een advies aan het college te verstrekken, die vervolgens bij een positief advies de omgevingsvergunning kunnen verlenen. Tot zover alles duidelijk. Maar wat staat de gemeente te doen in het geval van de andere monumenten? In artikel 2 van de verordening staat aangegeven welke taken de CRK heeft in het geval het college van B&W een advies nodig heeft. De lijst is behoorlijk uitgebreid en zal voor de komende periode van kracht zijn. Wel is de vraag opportuun of we deze wijze van advisering in de toekomst willen doorzetten. In geval van de Rijksmonumenten is het de verplichting die in de Omgevingswet is vastgelegd. In alle andere gevallen is de gemeente vrij om zich op een andere wijze te laten adviseren. Neem bijvoorbeeld Green Park. Daar functioneert een commissie die de ruimtelijke kwaliteit borgt. We zouden ons kunnen voorstellen dat we in de nieuwe raadsperiode deze discussie voeren met de nieuwe raad, om te zien of er buiten de welstandsluwe en welstandsvrije gebieden andere vormen van de ruimtelijke invulling mogelijk zijn. De Welstandsnota Aalsmeer uit 2013 en een hernieuwd beeldanalysedocument zouden daar goede hulpmiddelen voor zijn. Mocht de Omgevingswet plotsklaps wel van kracht worden in juli dit jaar, dan zou onze fractie het functioneren van de CRK binnen een termijn van 2 jaar willen evalueren. Dank u wel. De voorzitter: Het CDA? De PvdA? D66? GroenLinks? De VVD? De heer Abbenhues. O, u zwaaide even naar me. Dan zwaai ik even terug. Goed. Ik kijk even naar mevrouw Keessen. Ik heb geen vraag gehoord, meer een pleidooi. We kunnen overgaan tot stemming, als ik het goed heb? Ja, goed. Dan, wie is er voor dit voorstel? Dat zijn alle partijen, met uitzondering van de fractie Absoluut Aalsmeer. Daarmee is het voorstel aangenomen.
Rb-5		**Herbenoeming van een lid van de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit** De voorzitter: We gaan naar het volgende agendapunt. Op papier punt 5. De herbenoeming van een lid van de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit. Dat gaat erom, in dit voorstel, te borgen dat commissielid de heer Hooyschuur, hij is zelf een restauratiearchitect, te herbenoemen voor de tweede termijn van drie jaar. Hierover dient schriftelijk gestemd te worden. Wel bekend. Gevraagd is aan de dames Vleghaar en Harte en Lakerveld om de stemcommissie te vormen. Ik ga ervan uit dat u uit uw midden een voorzitter benoemt. De stembriefjes liggen op tafel, als het goed is ingevuld. Ik zal de bode vragen nu deze op te halen. We schorsen voor 5 minuten, of zoveel als het sneller gaat. *Schorsing*

		De voorzitter: Geachte raadsleden, wij heropenen de vergadering. Als iedereen weer plaats wil nemen. Geef ik ondertussen het woord aan mevrouw Harte voor de bekendmaking van de uitslag. Mevrouw Harte-Fokker: Dank u wel, voorzitter. We hebben de 21 stemmen geteld. Daar zijn 20 stemmen voor akkoord en 1 stem niet akkoord. De voorzitter: Daarmee constateren we dat de heer Hooyschuur is aangesteld voor de periode van wederom drie jaar. Wij wensen hem daarbij veel succes.
Rb-6		**Vaststellen Startnotitie Hoofdweg-Zuid** De voorzitter: Wij gaan naar agendapunt 6. Voordat we met dit punt starten, geef ik het woord eerst aan de heer Verlaan. Excuses. Wij zijn aangekomen bij de vaststelling Startnotitie Hoofdweg-Zuid. Het doel van de startnotitie is het opstarten van de planologisch-juridische procedure waarbij woningbouw in combinatie met de supermarkt mogelijk wordt gemaakt op de tuinbouwgronden tussen Hoofdweg, Schoutweg, Romeijnstraat en Clantstraat in Kudelstaart. Na vaststelling vormt de startnotitie onder andere de basis voor wijziging van het bestemmings-plan. Op dit voorstel zijn twee amenderingen gedaan en twee moties ingediend. Ik wil de indieners eerst vragen dit kort toe te lichten bij de indiening, voordat we overgaan naar de eerste termijn. Ik geloof dat de heer Buskermolen het eerste amendement zal toelichten. Dat is amendement supermarkt Hoofdweg-Zuid. Daarna zal de heer Kikkert het amendement indienen, invulling plan na schrappen supermarkt in de startnotitie Hoofdweg-Zuid. Vervolgens zijn er dan nog twee moties. Ik begrijp dat de heer Kikkert die beiden indient. Dat is de motie nieuwe poging tweede supermarkt Kudelstaart en motie second opinion ontsluiting Hoofdweg-Zuid. Even voor de helderheid in de volgorde. De heer Buskermolen start nu wel met toelichten, maar uw motie, die de heer Kikkert zal toelichten, mede ingediend door D66, PvdA, GroenLinks en Absoluut Aalsmeer, is het meest vergaand en zal als eerste ter besluitvorming worden gebracht. Daarna het amendement van het CDA en VVD. Dan besluitvorming over het voorstel. Dan de twee moties. Maar heer Buskermolen, u mag hem als eerste indienen. Ik was wat lang van stof. Ik begrijp dat u even bent gaan zitten, maar aan u eerst het woord. De heer Buskermolen: U zegt het maar hoor, voorzitter. Voorzitter, wij willen een amendement indienen, in het kort, de supermarkt die gepland staat in Hoofdweg-Zuid, om die uit de startnotitie te halen en de betreffende locatie daarna overeenkomstig de Woonagenda in te vullen. Dat is eigenlijk in het kort wat dit amendement inhoudt. De voorzitter: De heer Kikkert. De heer Buskermolen: Ik vergeet het altijd. Ik ben daar standaard in, zo'n beetje. Wij dienen deze in samen met de VVD. Ik ga er nog een keer een cursus van maken. De heer Kikkert: Voorzitter, laat ik dan beginnen met het amendement, dat ook wordt ingediend namens de fracties van de Partij van de Arbeid, GroenLinks en Absoluut Aalsmeer. De titel van het amendement is, invullen plan na schrappen supermarkt in startnotitie Hoofdweg-Zuid. Wij gaan er al vanuit, het neigt al naar een unanimiteit, dat de supermarkt uit het plan gaat. Wij zouden dan heel graag zien, zo luidt ook het besluit van het amendement, als aanvullend kader voor de voorbereiding van het ontwerp bestemmingsplan vast te stellen om op de locatie van de supermarkt in het plangebied twee- en driekamerwoningen voor starters en ouderen te realiseren. Punt. Dan de moties. De eerste motie is ook namens Partij van de Arbeid, GroenLinks, CDA en Absoluut Aalsmeer. De motie is genaamd, nieuwe poging tweede supermarkt Kudelstaart. Daar zit een verzoek in aan het college om samen met ondernemers in het centrum een opdracht te formuleren voor een definitief onderzoek naar de marktruimte in Kudelstaart voor de tweede supermarkt. Vervolgens de opdracht te verstrekken aan een daartoe deskundig bureau. Punt twee. Opnieuw actie te ondernemen om de tweede supermarkt in Kudelstaart te realiseren in de buurt van het winkelcentrum en de daartoe

		bestaande kansen te onderzoeken, ook in overleg met de ondernemers. Punt. De tweede motie is motie second opinion ontsluiting Hoofdweg-Zuid. Dat gaat over de verkeersafwikkeling in Hoofdweg-Zuid, maar in een bredere context ook Kudelstaart. Het verzoek is om een second opinion uit te laten voeren door een extern bureau, anders dan Goudappel Coffeng, naar de ontsluiting van de woningbouwlocatie Hoofdweg-Zuid in het bijzonder en de ontsluiting van Kudelstaart in het algemeen. Samen met de participatiegroep, de ondernemers en de Dorpsraad Kudelstaart tot de opdrachtformulering van deze second opinion te komen. Dat had ik al gezegd. D66, Partij van de Arbeid, GroenLinks en Absoluut Aalsmeer. De voorzitter: Uit de coulissen werd even de vraag gesteld namens wie die motie was ingediend. Dat heeft u nogmaals toegelicht. Dank daarvoor. Wij gaan over naar de eerste termijn. De spreekvolgorde brengt ons bij het CDA, de heer Buskermolen. De heer Buskermolen: Voorzitter, voor ons ligt ter besluitvorming startnotitie Hoofdweg-Zuid. Een bouwplan met wel of geen supermarkt. Voorzitter, er is een enorme woningbehoefte in heel Nederland, ook hier in Aalsmeer en Kudelstaart. Daarom is het CDA blij met de komst van zoveel woningen. Het bouwplan voorziet in zowel jongeren, starters, senioren, eengezins-woningen en appartementen conform de Woonagenda die in 2020 is vastgesteld. Een Woon-agenda die door deze raad is vastgesteld. Waarin precies staat wat voor type woningen en voor welke doelgroepen er gebouwd moest worden. Met deze Woonagenda moest het college samen met de projectontwikkelaar een bouwplan maken. Het kan niet zo zijn dat we nu bij de besluitvorming anders besluiten dan dat we in deze Woonagenda hebben aangenomen. In de verdere uitwerking naar de bestemmingsplanwijziging, voorzitter, zal er meer aandacht worden besteed aan het verkeer, zodat dit zo veilig mogelijk verwerkt kan worden. Voorzitter, in de afgelopen maanden heeft het CDA zich afgevraagd of de gewenste tweede supermarkt in Hoofdweg-Zuid wel de gewenste plek is. Uit het onderzoeksrapport uit 2017 kwam naar voren dat een tweede supermarkt alleen gewenst is in of nabij het huidige winkelcentrum, ter versterking van het huidig winkelaanbod en niet ergens anders in Kudelstaart. Een meer recent onderzoek wees juist uit dat het wel degelijk kon. Ook andere tegenstrijdigheden waren in de rapporten te lezen. Zoals de benodigde winkeloppervlakte of welke toename van het verkeer kan je verwachten? De afgelopen tijd is gebleken dat de ruimte van een tweede supermarkt in of nabij het winkelcentrum niet haalbaar leek. De basisschool De Ruimte kon of wilde niet weg en een onderzoek naar het verplaatsen van de Proosdijhal bleek toen financieel niet haalbaar. Kortom, er werd naar een andere locatie gezocht en Hoofdweg-Zuid kwam als alternatief naar voren. Voorzitter, rapporten die elkaar tegenspreken. Gemengde gevoelens bij bewoners en ondernemers, maar ook gemengde gevoelens bij ons, het CDA. Voorzitter, de CDA-fractie heeft alle voor- en nadelen tegen elkaar afgewogen. Onze conclusie is, bij twijfel niet oversteken, of bij oranje moet je ook stoppen. Heeft het CDA besloten om geen akkoord te geven voor de tweede supermarkt in Kudelstaart-Zuid. Samen met de VVD zal het CDA, dit nu wel, daarom een amendement indienen om de supermarkt uit het bouwplan Hoofdweg-Zuid te halen. Wel zal het CDA het college verzoeken om tot het uiterste te gaan om te kijken of en of nabij het winkelcentrum ruimte voor de tweede supermarkt alsnog gecreëerd kan worden. Hier zal een motie, samen met D66, PvdA, AA en GroenLinks, voor worden ingediend. Want laat het duidelijk zijn, voorzitter, het CDA is voorstander van een tweede supermarkt in Kudelstaart, maar niet op deze plek. Het lijkt ons duidelijk dat Kudelstaart met zo'n 10.000 inwoners een tweede supermarkt rechtvaardigt, zodat de Kudelstaarters een keuze kunnen maken in het winkelaan-bod. Voorts hoop het CDA dat er zo snel mogelijk gebouwd gaat worden, om de enorme wacht-lijsten die Aalsmeer en Kudelstaart heeft in alle soorten van woonvormen in ieder geval iets kleiner te maken. Dank u wel. De voorzitter: Wij gaan naar de PvdA, de heer Buisma. De heer Buisma: Dank u wel, voorzitter. Zo met een schone microfoon. Voorzitter, wat kunnen we er soms toch een rommeltje van maken. Want het college stelt een bouwproject voor. Doe maar 300 woningen en een supermarkt. Die supermarkt is nice to have. Want wij als gemeente moeten natuurlijk wel een beetje doorwerken, voorzitter, voor de Vomar. Want, voorzitter, de nieuwe Omgevingswet komt eraan. Dat vinden wij als gemeente heel erg ingewikkeld.

		Voorzitter, als wij iets ingewikkeld vinden, voor een paar maanden, dan hebben de inwoners van Kudelstaart en de winkeliers in Kudelstaart gewoon de rest van hun bestaan daar last van. Want die Omgevingswet, voorzitter, is heel erg eng. Dat de omwonenden daar wat van vinden, voorzitter, dat is gezwam. Want, voorzitter, die paar mensen doen er gewoon niet zo toe. Die ondernemers in Kudelstaart, ach, die geven we wat korting op hun belastingen en dan vinden die vast met een paar maanden het allemaal niet zo erg. Die stemmen met de verkiezingen echt heus waar wel weer op ons. Want, voorzitter, die supermarkt was nice to have. Voorzitter, Vomar is eigenaar van de gronden waar wij nu over spreken. Bijlage 3 tot 7 gaan over de effecten of een supermarkt nodig, wenselijk, passend of kan op die locatie. Ruim 100 pagina's totaal geschreven door Markteffect B.V. of BRO's. In maart 2021 heeft BRO een actueel distributieplanologisch onderzoek opgesteld op basis waarvan geconcludeerd kan worden dat er behoefte is aan een tweede moderne supermarkt in Kudelstaart. De nieuwe supermarkt betreft bovendien een discounter, waardoor er sprake zal zijn van twee complementaire supermarkten in Kudelstaart. Dat is toch fijn. Wel een beetje gek dat dit allemaal gaat over een kwekerij in Kudelstaart, die qua bestemming nog steeds agrarisch is. Een plek waar nog niet zo heel lang geleden de karren geladen werden voor onze bloemenveiling. Waar de eigenaar en de eerste knecht nog aan de werf woonden. Nadat al die bloemen verkocht waren en de handel niet langer goed genoeg was om een boterham mee te verdienen en die ondernemer net even te lang is doorgegaan, wat dan? Dan wordt het verkocht. Niet als woningbouwgrond natuurlijk, maar voor een paar grijpstuivers hier of een daalder daar. Misschien net genoeg om alle kosten die die man had te dragen, maar vaak niet. Dan verloedert zo'n plek. Want de koper hoeft helemaal geen kwekerij te runnen. Die wacht. Soms staat hij toe dat er een schaap op graast. Soms, als niet alle glasdelen van de kwekerij stuk zijn, mag er iemand nog wat groente telen. Het is een plek in Kudelstaart waar wellicht in het verleden een wat minder legale kroegcaravan gestaan heeft. Waar in ieder geval een behoorlijk deel van de Kudelstaartse jeugd zijn of haar gezicht weleens heeft laten zien. Biertjes voor een piekie, was dat daar. Die koper wacht heel wat jaren, voorzitter, tot hij het verkoopt. Een plek met historie waar hij of zij helemaal geen weet van heeft. Die plekken, voorzitter, geven wij als Aalsmeerse raad aan de hoogste bieder. In dit geval de Vomar. Die complementaire supermarktdiscounter, kruidenier en woningontwikkelaar. Maar gelukkig kwamen de winkeliers in actie, de bewoners. Stuk voor stuk namen met historie in Kudelstaart. Die spraken in, zetten druk en proberen uit te leggen dat die nice to have supermarkt daar geen goed idee is. Gelukkig, voorzitter, is het een verkiezingsjaar. Want er gebeurt iets bijzonders. Er wordt geluisterd. De supermarkt wordt geschrapt door CDA en VVD. Vandaar ook dat we als PvdA een amendement indienen en een paar moties om na dat schrappen invulling te geven aan de plek. Moties indienen om het verkeer beheersbaar te houden in Kudelstaart. Want natuurlijk, voorzitter, die woningen zullen er komen. Starterswoningen, sociale huur en wel duur om dat allemaal te betalen. Wij als Partij van de Arbeid proberen in ieder geval een fijn plekje te creëren op een oud stukje Kudelstaart. Dank u wel. De voorzitter: D66, de heer Kikkert. De heer Kikkert: Voorzitter, voordat D66 tot een oordeel komt over dit plan, is er een aantal aspecten die ik wil belichten. Deze zijn onder meer te verdelen in procesmatige en inhoudelijke opmerkingen. Laat ik beginnen met het proces, dan vooral het participatieproces. De D66-fractie heeft de stellige indruk dat dit een ondergeschoven kind is geweest en meer een vinkjesaanpak was. Een formele procedure met inspraak, vink. Een zienswijze, vink. Daar zijn wij teleurgesteld over. Argument van het college is tempo maken. Maar niet voor niets luidt een spreekwoord, zorgvuldigheid gaat boven snelheid. We hebben de kans niet benut om inwoners vertrouwen te geven in ons overheidshandelen. Integendeel. Deze handelswijze draagt niet bij aan het creëren van vertrouwen. Verder zijn wij teleurgesteld over het gegeven dat deze raadsperiode tot nu toe nog geen nieuwe participatievisie heeft opgeleverd, terwijl er vele aanleidingen zijn. Om te beginnen onze eigen kernwaarden, zoals in het raadsakkoord is opgenomen. Uit het memo van het college blijkt in ieder geval dat we in het tweede kwartaal, maar dat is buiten deze raadsperiode, wel het participatiebeleid fysiek domein kunnen verwachten, dan gerelateerd aan de Omgevingswet. Wij kijken hier naar uit en zijn ook nieuwsgierig naar de verwerking van de leerervaringen. Alleen al het rapport Dietz, ons

		aangedragen door de Participatiegroep Hoofdweg-Zuid, waarvoor dank, levert ons zo'n leerervaring op. We zien ook lichtpuntjes. Namelijk, het college erkent dat de participatie beter had gekund. Elke verandering begint met erkenning. Laat die beweging dan ook terugkomen in het beleid en in de uitvoering daarvan. Een ander lichtpuntje is dat we ook, dat moet gezegd worden, goede participatietrajecten hebben gevoerd, zoals bijvoorbeeld het Machinepark. Hoop voor de toekomst. Dan de inhoud van de startnotitie, waarbij ik mij beperk tot het onderdeel verkeer en het onderdeel woningbouw. Over de supermarkt kan ik nog veel zeggen, maar die gaat eruit getuige de amendementen die er liggen. Het is natuurlijk wel heel erg opvallend dat er verschillende marktonderzoeken liggen met verschillende uitkomsten. Bijna, maar dat heb ik niet gezegd, als je een casus voorlegt aan meerdere juristen, dan krijg je meerdere oplossingen. Daar lijkt het dan ook een beetje op. Maar wat dan te doen met de locatie die vrijkomt? In de startnotitie zelf zit een alternatief, zonder supermarkt, te zien op afbeelding tien. Dat is een alternatief waarbij op de locatie, vooral in het middendure segment, eengezinswoningen worden gerealiseerd. Daarnaast een klein aantal beneden- en bovenwoningen. Dat is niet wat D66 en de andere indieners van het amendement voorstaan. Wij zouden graag de kans grijpen om meer te doen voor starters, jongeren en senioren. Want de jongeren verdienen een goede toekomst, met ook het uitzicht op een woning. De senioren verdienen dat er een mogelijkheid gaat ontstaan om door te stromen. Vandaar het amendement. Dan kunnen we heel hard vasthouden aan de Woonagenda, maar ik zeg u dat die Woonagenda achterhaald is. Er is zo'n dynamiek op de woningmarkt dat bijna twee jaar nadien de situatie echt heel erg veranderd is. Volgens mij hebben we geen enkele betaalbare woning meer in het bestaande segment. Dat is toch iets om ons zorgen over te maken. De enige oplossing is bouwen, bouwen en nog eens bouwen. Juist voor die doelgroepen. Tenslotte het verkeer, de verkeersafwikkeling. Altijd een kwetsbaar punt in relatie met de grotere context van de omgeving, de veiligheid en de afwikkeling. Daar blijven zorgen over bestaan. Niet alleen bij de inwoners, maar ook bij ons. Daarom zouden wij graag zien dat er een second opinion komt, niet alleen over deze invulling, maar ook binnen de grotere context van Kudelstaart als geheel. Vandaar dat er een amendement ligt en twee moties. Mede ingediend voor de supermarkt door het CDA, GroenLinks, Partij van de Arbeid en de AA. Voor wat betreft de second opinion, door GroenLinks, Partij van de Arbeid, AA en D66. De voorzitter: GroenLinks, de heer Fransen. De heer Fransen: Dank u, voorzitter. Volgens mij, de startnotitie Hoofdweg-Zuid was in de commissie … Volgens mij was dat november, als ik het me goed herinner. Kan ook oktober geweest zijn, maar ik dacht november. Toen, aan het einde van die bespreking in de commissie, leek het er toch wel heel erg op dat zowel het CDA als de VVD wel klaar waren voor besluitvorming en vonden, hup, naar de raad in december en een klap erop. Zo is het wel goed. Een aantal andere partijen, waaronder GroenLinks, hebben nogal aangedrongen van, denk er nog eens goed over na en laten we er nog eens op terugkomen in de commissie. Gelukkig was mijn buurman daar gevoelig voor. Die gaf tijdens die vergadering aan van, laten we dat dan toch maar doen. Waarbij ik overigens het idee had dat dat hem in zijn fractie niet geheel in dank werd afgenomen, maar dat terzijde. Gelukkig is dat gebeurd. Daardoor hebben we nog eens goed gekeken en hebben we, denk ik, toch met elkaar een beter … Zijn we een beter plan aan het maken. Iets langzamer gaan, levert soms echt een beter plan op. Daar ben ik heel erg blij mee. Ik maak even een sprongetje naar het aspect jongerenhuisvesting in Aalsmeer. We hebben een poosje geleden startnotitie Nieuw Oosteinde vastgesteld. Daar hebben we geprobeerd om daar wat onderzoek te laten doen naar de mogelijkheden om daar jongerenhuisvesting te laten plaatsvinden. Is helaas niet doorgegaan. We hebben nu weer de mogelijkheid, doordat die supermarkt waarschijnlijk niet doorgaat, om te kijken, kunnen we daar niet wat met jongerenwoningen doen? Keer op keer wordt dat het niet, want de Woonagenda is heilig. De Woonagenda die nog rekende met huizenprijzen die toen, weet ik veel wat, zestig, zeventig procent waren van wat ze nu zijn. Die hele agenda is niet meer juist. Daaraan vasthouden zou in mijn ogen een echt historische vergissing zijn. Vervolgens kijk ik wat naar de verkiezingsprogramma's zoals die er liggen. Iedereen zegt, jongerenhuisvesting, jongerenhuisvesting, jongerenhuisvesting, daar moeten we zeker aandacht aan geven, of doelgroepen of … Ik ontkom er niet aan om te zien dat er toch een behoorlijk verschil is tussen

		wat mensen in hun plannen zeggen en hoe ze gaan stemmen. Dat vind ik toch wel een beetje triest. Hier hebben wij echt een historische kans om een behoorlijke stap te zetten om iets te doen voor de jongeren in Aalsmeer en Kudelstaart, als ik het goed uitspreek. Sorry. Die kans hebben we. Laten we die pakken. Door nu te zeggen, de Woonagenda en die is heilig en laten we daaraan vasthouden, maken we echt een historische vergissing. Ik wil u echt vragen om daar nog eens heel goed over na te denken. Op het moment dat er in Aalsmeer plek voor arbeidsmigranten gemaakt moet worden, dan regelen we dat wel. Dat is terecht, dat we dat regelen. Als we het voor onze jongeren moeten regelen, die kans hebben we hier, dan regelen we het niet. Daar moeten we ons echt voor schamen als dat de uitkomst zou zijn. Dan, voorzitter, met betrekking tot de tweede supermarkt. Het was ergens van het voorjaar toen een delegatie van het college bij ons in de fractie langs kwam om over de contouren van dit plan te praten. Het was alleen maar daar mogelijk. Toen was onze eerste indruk, dan zal dat wel de beste oplossing zijn. Maar als je dan nu stukken leest en je leest bijvoorbeeld dat de school, waar ook een tweede supermarkt zou komen, een school die in mijn ogen, ik weet niet of hij echt levensvatbaar is, gezien de getallen, dan moeten we toch ook met elkaar durven kijken van, wat weegt het zwaarst? Het in stand houden van een school of een tweede supermarkt of de sporthal? Die keuze moeten we gaan maken. Het zou heel goed zijn dat daar een onderzoek naar gaat plaatsvinden. Daar hopen wij op dat dat wel doorgaat. Wat ons tegenvalt in Hoofdweg-Zuid, in de startnotitie, is dat het verkeer weer het ondergeschoven kindje is. Dat wordt eigenlijk geregeld als, daar komen we later wel op. Die fout maken we ook keer op keer. Op het moment misschien, ik weet niet of de vergelijking helemaal klopt, maar op het moment dat Oost-Duitsland openging, wat hebben ze als eerste geregeld? Infrastructuur. Waarom? Om economische bloei te creëren. Dat werkt. Je zult eerst infrastructuur goed voor elkaar moeten hebben, voordat je allerlei andere dingen gaat doen. Wat doen wij? Eerst bouwen en daarna gaan we wel kijken wat voor oplossingen we kunnen brengen voor het vastgelopen verkeer. Maar daar is dan niet zoveel plek meer voor. Laten we ook die fout niet nog een keer maken en eerst zorgen dat we een heel goed verkeersonderzoek hebben. Die maatregelen in ieder geval plannen of alvast nemen voordat we aan het plan zelf beginnen. Voorzitter, de moties en de amendementen zijn namens ons ingediend. Het lijkt me logisch dat we daar enthousiast over zijn. Ik dank u wel. De voorzitter: De VVD, de heer Bouwmeester. De heer Bouwmeester: Dank u, voorzitter. Over de startnotitie Hoofdweg-Zuid is al veel gezegd en ook veel geschreven. Niet alleen in deze setting, maar ook daarbuiten. Er is nu ook al veel gezegd, ik zal dit betoog kort houden en to the point, op enkele voor de VVD van belang zijnde aspecten. Bij de eerste presentatie aan de raad, de omwonenden en andere belanghebbenden en belangstellenden was voor het hele gebied uitgegaan van woningbouw. Het was een plan conform de in 2020 anderhalf jaar geleden door de raad vastgestelde Woonagenda. Een Woonagenda die op alle doelgroepen ingaat. Die we zelf hebben aangenomen. Misschien gewijzigd zou moeten worden, maar dat moeten we als raad gezamenlijk doen. De heer Buskermolen is daar ook al op ingegaan. Pas in een later stadium is bij het Zuiderpark een supermarkt ingepland. Een wens van veel Kudelstaarters en ook eerder door de raad naar voren gebracht. Maar de locatie, daar valt veel over te zeggen. Eerder was namelijk, mede in overleg met de winkeliers, aangegeven dat een tweede supermarkt nabij het winkelcentrum het winkelcentrum zou kunnen versterken. Een poging om een tweede supermarkt op de thans voorgestelde locatie te vestigen is tegen de wens van de winkeliers. Dat roept ook heel veel weerstand op en vragen van omwonenden en overige belanghebbenden. Terechte vragen en ook terechte zorgen over de verkeersafwikkeling en op enkele punten ook aangaande de verkeersveiligheid. Al eerder hebben wij aangegeven het voorstel van een tweede supermarkt op deze locatie niet te steunen. Met het CDA komen wij met een amendement om daar woningen te bouwen. Bouwen conform de Woonagenda. Terugvallend op het eerder gepresenteerde plan van 280 tot maximaal 300 woningen. Daarmee wordt feitelijk tegemoetgekomen aan het merendeel van de ingebrachte bezwaren en worden veel zorgpunten weggenomen. Natuurlijk blijven er altijd bezwaren en aandachtspunten over. Maar wij gaan ervanuit dat daar in de loop van het traject aan gewerkt wordt. Dat we nu ook op basis van alles wat er is meegedacht en ingebracht aan iedereen duidelijkheid geven, duidelijkheid verschaffen. Een

		hernieuwde uitwerking zou daarnaast ook nog tot onnodig uitstel leiden. Daar zit niemand op te wachten. Zeker de woningzoekenden niet. Voorzitter … De voorzitter: Excuses, er is een interruptie van de heer Fransen. Ik was driftig aan het meeschrijven over een opmerking van u. Het is inderdaad een eind lopen naar die andere interruptiemicrofoon, maar het doet ons allemaal goed een paar passen hier ’s avonds te maken. De heer Fransen. De heer Fransen: Maar ik had wat eten meegenomen voor onderweg. Dat ging goed. Voorzitter, via u een vraag aan de heer Bouwmeester. Hij beargumenteert nu waarom de VVD zo blij is met het amendement wat ze nu indienen, maar ik zou hem willen vragen om eens in te gaan op, in de commissie waarin we dit bespraken was het toen al rijp voor besluitvorming voor de VVD. Hoe kijkt de heer Bouwmeester daarop terug? De heer Bouwmeester: Voorzitter, het was inderdaad rijp voor besluitvorming. Ik denk dat we waarschijnlijk tot hetzelfde besluit gekomen waren. Ik snap de vraag niet. De voorzitter: De heer Fransen. De heer Fransen: Die wil ik dan wel toelichten, want u was het als VVD toen gewoon eens met het plan zoals het er lag. Nu komt u met een amendement daarop. De heer Bouwmeester: Dat weten we helemaal niet wat wij besloten zouden hebben, mijnheer Fransen. Ik vind dat wel een heel vreemde conclusie die u trekt. De voorzitter: Tot slot, de heer Fransen. De heer Fransen: Dan neem ik enige vrijheid. Maar u heeft op dat moment op geen enkele manier in dat betoog wat u nu in een amendement zegt ter sprake gebracht. Zo ken ik de VVD wel, dat ze dat dan normaal gesproken wel doen en nu niet. Vreemd, laat ik het dan zo zeggen, maar dat is geen vraag meer, dat u in de commissie dat punt niet aan de orde hebt gesteld en nu zegt, daar hadden we echt wel mee gekomen in de besluitvorming in de raad. Ik weet niet of dat geloofwaardig is. De voorzitter: De heer Bouwmeester, gaat u verder. De heer Bouwmeester: Hier ga ik niet eens meer op in, voorzitter. Tot slot het andere amendement en de moties. Gezien mijn betoog zullen we het amendement betreffende de verdere uitwerking en de invulling van het terrein waarop de supermarkt is gepland niet steunen. De motie betreffende een hernieuwde poging tot realisatie van een tweede supermarkt uiteraard wel. Dan is er nog de motie Ontsluiting Hoofdweg-Zuid. Het argument om een verkeersonderzoek eens door een ander bureau dan Goudappel Coffeng uit te laten voeren, spreekt ons aan. Wij willen dit echter niet specifieke aan het project Hoofdweg-Zuid koppelen, maar breder zien. De motie, zoals thans verwoord, steunen we niet. Zo vlak voor de verkiezingen, ik heb er net weer wat van gemerkt, wachten wij liever even tot het nieuwe college komt en dit zelf oppikt. Zo niet, dan kunnen wij uiteraard gezamenlijk tot een motie met een goede formulering komen. Dank u, voorzitter. De voorzitter: Blijft u nog heel even staan. Wij hebben nog een interruptie van de heer Kikkert, maar die is halverwege de raadszaal. Ogenblik. De heer Bouwmeester: Is een technische vraag. Kijk, wij zijn van mening dat het zo gepresenteerd was, dat er een supermarkt zou kunnen komen. Wij willen die tweede supermarkt niet hebben. Dat in een amendement weergegeven. Volgens mij had u een soortgelijk amendement. Volgens mij hebben we er zelfs nog gezamenlijk over gesproken. Verkiezingstijd.

De voorzitter: Dank voor uw bijdrage, heer Bouwmeester. De fractie Absoluut Aalsmeer, de heer Kuin.

De heer Kuin: Dank u, voorzitter. Laat ik beginnen met te zeggen dat dit ongeveer een van de weinige onderwerpen is die ik in mijn raadsperiodes heb mogen ervaren als een baksteen op mijn maag. Niet in de laatste plaats omdat het een plan is wat mijns inziens een beetje rammelt, maar ook omdat het een plan is wat eigenlijk veel en veel te lang onderweg is geweest. Ik weet dat er mensen zijn, nou zijn ontwikkelaars in sommige ogen geen mensen, maar er zijn mensen die hier al tien jaar op wachten, op het moment dat wij als gemeenteraad eindelijk zover zijn dat er een plan wordt ingediend wat wij kunnen behandelen. Voorzitter, ik heb al veel gehoord vanavond over de supermarkt. Daar wil ik het dan, denk ik, ook wel bij laten, bij die supermarkt. Hij gaat eruit, dat zijn we met zijn allen eens geworden. Dat is op zich, vind ik, een mooi resultaat. Zo zie je maar dat we ook in verkiezingstijd eensgezind kunnen zijn. Dat ten eerste. Ik moet de heer Bouwmeester even een hart onder de riem steken, want op 11 januari dit jaar, in een commissievergadering, heeft hij werkelijk waar gezegd dat de supermarkt daar weg moet en hij heeft het niet gehad over wat voor woningen er terug moesten, maar hij heeft het wel gehad over het weghalen van de supermarkt. Dat moet ik hem dan even meegeven. Voorzitter, het gaat te veel, vind ik, vinden wij, over de supermarkt en over de woningen. Natuurlijk hebben wij woningen nodig. De Woonagenda is al diverse keren ter sprake geweest. Jammer dat we op deze manier de Woonagenda moeten behandelen, want ik denk dat het veel mooier zou zijn als we ook dat onderdeel met zijn allen, na de verkiezingen, een keertje beetpakken en eens gaan kijken of er in de Woonagenda, ik hoor net zeggen, in 2020 vastgesteld, anderhalf jaar oud … Dat we die eens vast gaan pakken. Want in die tussentijd, die anderhalf jaar, is de prijs van de gemiddelde woning met vijftien tot twintig procent gestegen. Daar kom ik bij D66, GroenLinks en PvdA, dan moet je inderdaad misschien eens gaan kijken of je die Woonagenda eens tegen het licht wil houden. Dat, denk ik, voorzitter, moeten we doen. Voorzitter, verder, als je gaat kijken wat nu precies voorligt, is het een scala van onduidelijkheden. Ik vind dat als je het proces afpelt en gaat kijken wat we tot nu toe besloten hebben, dan zijn het allerlei hapsnap dingetjes. Dat noemen we nu ineens een visie. Voorzitter, ik heb veel visies meegemaakt, maar dit vind ik geen visie. Het is een bijeengeraapt zooitje van elementen die we in dit plan willen opdouwen. Dat vind ik jammer. Niet alleen het plangebied vind ik een zooitje, ook vind ik er veel te weinig, er zijn enkele partijen die er wel bij stil hebben gestaan, maar veel te weinig terug over de totale verkeersafwikkeling van Kudelstaart. Met name dit plangebied, maar zoals u weet en we hebben vanavond er een klapje op gegeven in de map ter kennisname, ook Westeinderhage gaat ontwikkeld worden. Wij hebben als raad gezegd, bij Westeinderhage, we aan eerst zorgen dat je er kunt komen en weg kunt komen. Daarna gaan we bouwen. Voorzitter, dat is even een klein zijstapje, maar de voorbereidingen voor het bouwrijp maken zijn aan de gang daar. Het is echt te gek voor woorden. De gemeenteraad moet daar nog een bestemmingsplan vaststellen. Ik vrees, voorzitter, dat dat in dit plangebied weer precies hetzelfde gaat. Als je kijkt wat voor onduidelijkheden er zijn over bijvoorbeeld de wijkontsluitingswegen, de buurtontsluitingswegen. Er is geen duidelijkheid over. Ik zou graag willen dat die duidelijkheid door de portefeuillehouder wordt gegeven. Voorzitter, ook in een eerder verhaal van dit plangebied waren er nog drie kavels aan de Hoofdweg. Die zijn verdwenen. Ik zou graag van de portefeuillehouder horen waar die zijn gebleven en waarom zijn ze eruit gehaald? Voorzitter, wij hebben mede ingediend wat op tafel ligt op dit moment. Daar staan we volkomen achter. Ik zou nog een dingetje mee willen geven aan ons allen, om straks, als we het hebben over de invulling van de plek van de supermarkt, die er niet meer gaat komen, eens na te denken over datgene wat ook in de motie of het amendement is verwoord, kijk eens naar wat meer woningen buiten de Woonagenda om, wat meer woningen voor starters en, hoe noem je dat, twee- en driekamerwoningen, zoals wij het ook verwoord hebben. Als dat niet uitkomt, voorzitter, dan zou ik toch een beroep willen doen op mijn collega's. Wij hebben ooit een Woonfonds gehad. Daar hebben wij onder andere een woning van aangekocht aan de Machineweg. Dat hebben we gedaan om een woningbouwplan, zijnde het Rooie Dorp, mogelijk te maken. We hebben nog een keer een beroep gedaan op het Woonfonds, bij het weghalen van het gasvulstation aan de Burgemeester Kasteleinweg. Dat hebben we gedaan om woningbouw mogelijk te maken. Ik zou een beroep op ons aller willen doen, kijk nog eens naar

een mogelijkheid van het Woonfonds om even buiten de Woonagenda om wat extra's te doen voor de starters en de jongeren. Dank u.

De voorzitter: Daarmee zijn we aan het einde gekomen van de eerste termijn. Het woord gaat naar de portefeuillehouder, wethouder Kabout.

De heer Kabout: Dank u wel, voorzitter. Hoofdweg-Zuid, een plan met in de eerste plaats een flink aantal woningen, waar iedereen om zit te springen. Dat is ook duidelijk gebleken, zowel bij u in de raad als ook bij omwonenden, dat heeft gewoon een heel breed draagvlak. Er is gewoon heel veel behoefte aan. Wat dat betreft, denk ik, een hele mooie stap die we zetten om daar die woonwijk nu ook mogelijk te gaan maken. Dan de supermarkt. Daar is inderdaad veel om te doen geweest. Misschien toch nog even in herinnering roepen hoe dat is gegaan de afgelopen jaren. De raad heeft inderdaad vijf jaar geleden, ruim, daar al een motie over aangenomen van, ga onderzoeken of we in het centrum van Kudelstaart een supermarkt kunnen toevoegen. Daar zijn ook diverse pogingen gedaan. We hebben bijvoorbeeld naar de Proosdijhal gekeken van, kun je de Proosdijhal niet herontwikkelen en dan daar bijvoorbeeld een supermarkt plaatsen of andere invulling geven? Daar bent u uiteindelijk eind 2019 over geïnformeerd. Dat stuitte enerzijds op hele hoge kosten. Anderzijds op punten van scholen die dan gebruik moeten maken van een sporthal en afstanden tussen de school en de sporthal. Dat soort zaken, daar bent u toen over geïnformeerd. Daarnaast hebben wij ook uitvoerig met de scholen overleg gehad. Uiteindelijk, eind 2020, hebben we daar ook een uitvoerig stuk naar u toegestuurd waarom dat helaas niet haalbaar was. We hebben daar alles aan gedaan om te proberen in het centrum van Kudelstaart toch die tweede supermarkt te realiseren, maar dat is buitengewoon lastig gebleken. Neemt niet weg dat we opgeven. Daar kom ik zo meteen op terug bij die motie. Maar dat nog even om in herinnering te roepen wat daar de afgelopen jaren is gebeurd. Misschien nog wel even de heer Fransen zei nog iets over, misschien moeten we de KC De Ruimte maar opheffen. Ik weet niet hoe ik dat bedoelde, maar dat lijkt me niet een heel gepaste opmerking. Wij als gemeente faciliteren de schoolgebouwen van onze scholen. Dat doen wij graag. Daar zijn wij ook toe verplicht. De scholen gaan daar ook heel netjes mee om. Daar werken wij goed mee samen. Dat is niet de manier, denk ik, om daarover te spreken. Maar goed, dat verplaatsen was helaas niet mogelijk. Dan kom ik op het punt van Hoofdweg-Zuid. Toen was eigenlijk, om maar bij een spreekwoord te komen, als het niet kan zoals het moet, dan moet het maar zoals het kan. De tweede optie van, als het in het centrum niet lukt, kan het dan op deze plek? Natuurlijk is het zo dat bij die optie ook voor het college steeds voorop heeft gestaan, het moet goed worden ingepast in de omgeving. Het moet niet tot onevenredige overlast van de omwonenden zorgen. Dat is ook, denk ik, zorgvuldig allemaal uitgetekend, bijvoorbeeld met inpandig laden en lossen. De waterpartij die er tussen zit. Al dat soort zaken meer. Om dat goed in te passen. Daarnaast ook was het zeker niet de bedoeling om de winkeliers in het centrum te benadelen. We hebben juist onderzocht … De conclusie was eigenlijk vooral dat mensen die nu al vanuit het dorp naar andere dorpen gaan om daar hun boodschappen te doen, vaak bij een goedkopere supermarkt, dat die juist in dit plan in Kudelstaart zouden blijven en daar op die plek hun boodschappen zouden doen. Er is ook in kaart gebracht dat het winkelcentrum in Kudelstaart zodanig sterk is dat ze dat zouden aankunnen. Het is zeker niet de bedoeling geweest van het college om onze gewaardeerde winkeliers daar ook in het centrum te benadelen. Wij hadden de afweging gemaakt dat het allemaal binnen die kaders paste. Desalniettemin hebben we ook begrip voor de onrust die is ontstaan toch bij een deel van de omwonenden en winkeliers en ook voor de twijfel die bij u is ontstaan. Al met al kunnen wij leven … Snappen we de afweging die uw raad nu maakt om toch de supermarkt uit het plan te halen. Dat misschien nog even als een hele aanloop naar deze avond toe, om dat toch nog eventjes uit te leggen hoe dat vanuit het college gegaan is. Dan kom ik natuurlijk op de amendementen en de moties. Even kijken hoor. Het amendement van CDA VVD om de supermarkt uit de startnotitie te halen. Goed, dat heb ik zojuist gezegd. Dat begrijpen we. Dat amendement is wat ons betreft uitvoerbaar. Het andere amendement ontraadt het college. We hebben wel gezien, dat is geprobeerd om in dit amendement aan te sluiten bij de Woonagenda. De vorige keer, bij de Oosteindedriehoek, werd echt gezegd, we gaan dat percentage ophogen. Hier is dat niet expliciet gezegd. Alleen dit amendement geeft verwarring over wat voor kader dan wel geldt. Want er wordt eigenlijk gezegd, er wordt een

		aanvullend kader nu opeens meegegeven. Dat werkt niet. Wat het college betreft is het eigenlijk heel duidelijk, de raad heeft die Woonagenda vastgesteld, met de kaders van wat voor soort woningen we willen bouwen. Daarnaast een startnotitie met alle uitgangspunten die voor dit gebied gelden. Dat is duidelijk. Daar willen we, wat het college betreft, gewoon aan vasthouden bij de uitwerking van het bestemmingsplan. Dan nog even, ik kan u wel toezeggen dat voor wat betreft het aantal woningen, het aantal woningen is indicatief, zoals het in de startnotitie staat … Wij gaan wel samen met de ontwikkelaar die 279, die er in stonden zonder supermarkt, om dat gewoon, die 300 alsnog te doen. Ik verwacht ook dat in die hoek het voornamelijk die twee- en driekamerappartementen zullen zijn. Appartementen, bebo's zoals ze ook genoemd worden, beneden-, bovenwoningen en dat soort, die juist ook aan die doelgroep … Die het tweede amendement ook oproept, daarin tegemoet komt. Maar natuurlijk is ook het college, volgens mij alle partijen, hier van mening dat zeker ook in die doelgroep, jongeren en ouderen en gewoon de huishoudens die ook op zoek zijn naar kleinere woonruimte, dat herkennen we allemaal. Dat willen we zeker ook faciliteren. Wij gaan bij de uitwerking van het plan dat zeker proberen te doen. Maar wij gaan niet op voorhand een kader … Willen we niet laten meegeven, die afwijkt van de Woonagenda, want dat wordt onwerkbaar. Dat even voor wat betreft de amendementen. De voorzitter: We hebben een interruptie van de heer Kikkert. De heer Kikkert: Ik snap de portefeuillehouder niet helemaal, daar waar hij zegt van, als het amendement van de partijen GroenLinks, AA, D66 en Partij van de Arbeid wordt aangenomen, met welke kaders ik dan op pad ga? Volgens mij kun je een parallel spoor volgen, in relatie met nu het maken van het ontwerpbestemmingsplan. In die zin kunt u dat kader heel goed uitwerken, in samenspraak met de inwoners, zoals wij dat gevraagd hebben. Dat levert echt geen enkele vertraging op voor uw spoor. De voorzitter: De portefeuillehouder. De heer Kabout: Volgens mij is dat in de eerste plaats onnodig, want wij gaan sowieso al gewoon het goed uitwerken conform de Woonagenda. Zoals ik al zei, om nog een aanvullend amendement aan te nemen waarin een aanvullend kader wordt meegegeven, dat schept alleen heel veel verwarring wat dat dan betekent. Volgens mij is het heel duidelijk. We hebben een Woonagenda en we hebben een startnotitie met alle uitgangspunten. Die gaan we gewoon uitwerken in een bestemmingsplan. Dan ga ik naar de moties. Even kijken hoor. In de eerste plaats de motie over nogmaals dat onderzoek naar de supermarkt. Dat zullen we uiteraard als college graag oppakken, om dat onderzoek opnieuw te gaan doen. Ik gaf al even aan, er is in het verleden wel … Zijn er diverse pogingen gedaan. Het zal niet makkelijk worden. Maar het is belangrijk genoeg om nog een keer een serieuze poging te gaan wagen. Die oproep delen wij. Daar hebben wij begrip voor en gaan we ook graag mee aan de slag. Dat is een positief advies. Dan de motie over het verkeer. Die motie zegt eigenlijk twee dingen. Die zegt, één, de ontsluiting van Hoofdweg-Zuid zelf, om die nog te onderzoeken. Twee, de algehele verkeerssituatie van Kudelstaart. Om met dat eerste te beginnen, de ontsluiting van Hoofdweg-Zuid is wat het college betreft prima en logisch. Het betreft een woonwijk die eigenlijk ideaal is gelegen aan een doorgaande weg, die prima op die weg kan ontsluiten. Dat is eigenlijk juist ideaal. De woonwijk wordt ook op twee plekken, aan weerszijden, op die Hoofdweg ontsloten. Aan de ene kant rechtstreeks en aan de andere kant een klein stukje via de Schoutweg. Dat is op zich een prima ontsluiting. Maar de bezwaren die worden aangehaald vanuit de omwonenden, die bezwaren hadden met name met betrekking tot de variant met supermarkt en de bewegingen die ook een supermarkt zou teweegbrengen en de zorgen daaromheen. Die zijn niet meer aan de orde als u hier de supermarkt uit het plan haalt. Wat het college betreft is er geen enkele aanleiding om de ontsluiting van Hoofdweg-Zuid opnieuw te gaan onderzoeken. Als uw vraag breder is over de situatie van Kudelstaart als geheel … De voorzitter: We hebben een interruptie van de heer Kuin.

De heer Kuin: Dank u, voorzitter. Als de heer Kabout het heeft over de ontsluitingen en met name de Schoutweg, daar zou ik hem toch even willen vragen om dat wat te preciseren, omdat in de mening van de omwonenden er wel een behoorlijk verschil zit tussen datgene wat u nu beweert en datgene wat Goudappel Coffeng in zijn rapport heeft gezet. Het is onduidelijk of er een wijkontsluitings- of een buurtontsluitingsweg wordt gehanteerd. In de stukken wordt dat in beide gevallen aangehouden. Wat is nu de waarheid, is dan de vraag?

De voorzitter: De portefeuillehouder.

De heer Kabout: De vraag zoals u hem nu stelt, is zodanig technisch, dat ik dat op dit moment niet kan beantwoorden. Het is wel zo dat in de startnotitie zelf duidelijk is aangegeven dat als het gaat om specifiek de Schoutweg, dat zowel in een situatie met als zonder supermarkt bijvoorbeeld dat parkeren op die rijbaan niet wenselijk is. Dat dat opgelost moet worden op de parallelweg daarnaast, dat daar parkeervakken moeten worden gemaakt. Dat is een voorbeeld van hoe dat is uitgewerkt. Maar de weg als zodanig is prima geschikt om die woonwijk op die manier te ontsluiten. Verder zullen de verkeersonderzoeken sowieso altijd … Zijn ook gewoon een vereiste bij het bestemmingsplan. U stelt hier de startnotitie vast en geeft daarmee de hoofdlijnen mee van het plan. Bij de uitwerking van het bestemmingsplan, wat de volgende stap is, horen ook alle onderzoeken, inclusief de verkeersonderzoeken. Dat daar nog over. Als het gaat over Kudelstaart als geheel. We hebben het hier nu over Hoofdweg-Zuid. Er is inderdaad een aantal jaar geleden al een onderzoek gedaan, ook met het oog op de nieuwe ontwikkelingen zoals Westeinderhage en Hoofdweg-Zuid. We hebben het daar al veelvuldig over gehad in deze raad. Bij Westeinderhage is gezegd, we moeten in ieder geval dat vrijliggend fietspad aanleggen. Daar heeft u ook al het krediet voor gegeven. Dat zijn we al aan het voorbereiden. Die andere zaken zullen op dat moment ook nog een keer goed bekeken worden. Bijvoorbeeld is genoemd het doortrekken van het Robend. Daar zijn ook vanuit Kudelstaart vragen over gekomen, ook vanuit omwonenden, van, gaat het echt gebeuren? Is dat nodig? Kijk, dat zijn natuurlijk bij uitstek ook weer momenten, op het moment dat zoiets ter besluitvorming zal worden voorgelegd, dan zal dat eerst natuurlijk worden geparticipeerd, onderzocht worden. Dat is ook weer een moment om verkeersonderzoeken te updaten. Dat blijft een aandachtspunt, zeker, voor de toekomst. Maar er is geen aanleiding, wat het college betreft, om op dit moment deze motie te laten aannemen. Tot zover, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Kuin heeft nog een interruptie. Is het een aanvullende vraag, of kan het bewaard worden voor de tweede termijn? Een aanvullende vraag.

De heer Kuin: Voorzitter, het is een aanvullende vraag. Ik heb namelijk geen antwoord gehad op mijn eerdere vraag. Het betoog van de portefeuillehouder roept alleen maar meer vragen op. Kijk, wij hebben nu een stuk wat voorligt. Dat gaat uit, in alle onderzoeken die daarbij zitten, dat er een supermarkt wordt gevestigd. Ik vraag me nu in alle eerlijkheid af, nu er bijna geen supermarkt meer in het plangebied gaat voorkomen, dan denk ik dat … Laat ik niet alles zeggen. Maar negentig procent van de onderzoeken wat we nu in onze iPad hebben staan, dat die de prullenbak in kunnen. Of heb ik dat fout?

De voorzitter: De portefeuillehouder, tot slot.

De heer Kabout: Dank, voorzitter. Nee, dat is helemaal geen probleem. Het gaat hier om een startnotitie. Wij brengen de hoofdlijnen in kaart. Daarop gaat u akkoord. Op het moment dat wij het bestemmingsplan in procedure brengen, zullen we inderdaad alle onderzoeken nog een keer tegen het licht moeten houden of die geschikt zijn ook voor het bestemmingsplan. Maar het punt wat hier speelt, is dat de supermarkt hogere intensiteiten van verkeer met zich meebrengt dan de optie zonder supermarkt. Bij onderzoeken is over het algemeen, als je een … Vanuit worst case scenario's. Als je kijkt van, wat is de maximale bewegingen die je kan verwachten? Als je daarna een scenario neerlegt wat minder bewegingen heeft, is je onderzoek ook toereikend. Maar dat is allemaal techniek wat gewoon in de uitvoering zit bij het uitwerken van het bestemmingsplan. Er zullen wellicht een aantal updates moeten komen. Dan heb je de

		onderzoeken die er al liggen, kun je daar vrij eenvoudig vaak op updaten. Dat is geen probleem verder. De heer Kuin: Dank u, voorzitter. De voorzitter: Wij gaan over naar de tweede termijn. Ik kijk als eerste even naar het CDA, de heer Buskermolen. De heer Buskermolen: Voorzitter, dank u wel. Voorzitter, ik wil een paar reacties doen op hetgeen wat er is ingesproken. Dan wilde ik eigenlijk beginnen met AA. Ik hoorde mijnheer Kuin al zeggen, ik heb in mijn hele carrière nog niet zo'n baksteen in mijn buik gehad. Voorzitter, dat heb ik ook. Ik heb ook in al die jaren dat ik in de raad zit nog niet zoiets moeilijks meegemaakt, omdat de verschillen en hetgeen wat men in Kudelstaart wil, dat dat zo verschillend is. Er zijn heel veel mensen die een tweede supermarkt willen. Er zijn ook heel veel mensen die het op die plek willen. Maar zoals ik net al zeg, wij vinden het gewoon niet de goede plek. Ik heb daar, dat weet mijn fractie, echt bakstenen in mijn maag voor gehad. Voorzitter, dan wil ik toch kijken van de Woonagenda. Wij fixeren ons inderdaad op de Woonagenda. Voorzitter, het kan toch niet zo zijn dat wij als gemeenteraad een woonagenda twee jaar geleden vaststellen, dat aan het college meegeven als kader, naar de projectontwikkelaar gaat en de projectontwikkelaar maakt een plan. Op het moment dat er dan een besluit van komt, dat wij in de Raad zeggen van, dat is leuk allemaal, maar we gaan het mooi niet doen. Dat gaat er bij ons niet in. Natuurlijk willen we graag voor iedereen bouwen. Het is niet alleen zo dat we jongeren- of starterswoningen te kort hebben. We komen ook seniorenwoningen tekort. Hoeveel mensen, hoeveel jongeren willen wel niet een gezin stichten, die ook geen huis kunnen krijgen. Want die doet u dan tekort. Ik blijf erbij, ik denk dat we de Woonagenda in stand moeten houden. Ik ben het wel met u eens, als u vindt dat, of wij vinden dat de Woonagenda niet meer correct is, niet meer de juiste afspiegeling geeft van wat we willen, dan moeten we het ter discussie stellen. Dat ben ik dan wel met u eens. Laten we dan gewoon opnieuw kijken naar de Woonagenda. Met al onze wijsheid kijken of er wijzigingen in de Woonagenda moeten komen. Maar wat ons betreft zou ik het persoonlijk onbehoorlijk bestuur vinden om kaders mee te geven aan het college en om dan bij de uitwerking en bij de besluitvorming te zeggen van, dat gaan we niet doen. De voorzitter: De heer Fransen, interruptie. De heer Fransen: Ik hoor wat u zegt en op zichzelf vind ik het ook verstandig om je kaders zo lang mogelijk in stand te houden. Dat geeft iets van voorspelbaarheid. U heeft het over de Woonagenda moet misschien toch wel herzien worden. Wat is op dit moment uw persoonlijke mening daarover? Moet de Woonagenda herzien worden of niet, gezien de huidige ontwikkelingen op de woningmarkt? De voorzitter: De heer Buskermolen. De heer Buskermolen: Voorzitter, ik ga hier helemaal niet zitten vertellen wat mijn persoonlijke mening is. Want als ik hier iets ga vertellen, dan is het de mening van het CDA en niet van mij persoonlijk. Ik hoor ook uw argumentatie van, dat de prijzen van huizen zo hoog zijn geworden, dat we er misschien nog weleens naar moeten kijken. Of dat dan veranderd wordt of niet, dat zal die raad die er op dat moment zit dan wel besluiten. Maar mijn persoonlijke mening doet helemaal niet ter zake. De voorzitter: De heer Fransen. De heer Fransen: Wat vindt het CDA ervan? Moet de Woonagenda herzien worden of niet? De heer Buskermolen: Dat ga ik u vertellen als het ter discussie komt. De voorzitter: De heer Fransen, tot slot.

		De heer Fransen: Maar op dit moment is die vraag er gewoon aan u. In uw betoog zegt u, misschien wel, misschien niet. Maar de mensen in Aalsmeer en Kudelstaart hebben er toch recht op om te weten of u erin gelooft dat deze Woonagenda een goede onderlegger is voor de plannen die we daar nu aan het maken zijn. U stelt ter discussie of dat nog zo is of niet, maar u geeft niet het antwoord. De voorzitter: De heer Buskermolen. De heer Buskermolen: Nee, dat lijkt me ook logisch. U vraagt dat nu zo. U verwacht van mij hier nu een antwoord, terwijl ik dat niet eens met mijn fractie kan bespreken. Ik heb net gehoord dat diverse partijen de Woonagenda niet meer up-to-date vinden. Het is hun goed recht om de Woonagenda ter discussie te stellen en opnieuw beleid erom te maken, of althans te proberen er beleid in te maken. Dan gaan we wel kijken of het ook echt zo is en of de noodzaak er is om er iets in te veranderen. Maar op dit moment ligt er een Woonagenda die we aan het college hebben gegeven, die uitgewerkt is. Wij vinden het waarschijnlijk toch wel dat we zeggen van, dat hebben we afgesproken. Daar moeten we ons ook aan houden. Voorzitter, als je het over het verkeer hebt, natuurlijk is dat heel belangrijk, het verkeer, maar huizen zijn ook heel belangrijk. Er zijn ongelooflijk veel mensen die graag een huis willen hebben. Ik heb er dan ook alle vertrouwen in dat in de bestemmingsplanwijziging nog eens een compleet uitgebreid … Een visie komt over de ontsluiting van dit plan, maar ook voor over Kudelstaart in het algemeen. Daar kom ik zo meteen nog wel even op terug. Wat zullen we er nog eens meer van zeggen? Ik denk dat ik maar even doorga met de behandeling van de amendementen en van de moties. Voorzitter, het eerste amendement dat er ligt, u begrijpt het al, dat is dan het plan schrappen van de supermarkt in de startnotitie Zuid, na het schrappen, wel grappig dat dat dan behandeld wordt voordat het eruit geschrapt is, maar …. Daar staat in daar in het plangebied twee- en driekamerwoningen voor starters en ouderen te realiseren. Voorzitter, ik heb net van de wethouder gehoord dat die mogelijkheid er misschien inzit. Ik zou het fantastisch vinden, als dat de Woonagenda toelaat en de startnotitie toelaat, als we daar nog twintig appartementen voor jongeren of voor starters of voor ouderen kunnen realiseren. Voorzitter, u snapt dat we niet meegaan met het amendement van de invulling na het verwijderen van de supermarkt. Ons eigen amendement hoef ik natuurlijk eigenlijk gewoon nog niks op te zeggen, volgens mij. De motie van de nieuwe poging voor de tweede supermarkt. Die hebben we medeondertekend, omdat we het gewoon onderwijs belangrijk vinden, toch nog de laatste kans willen grijpen om in of nabij het winkelcentrum ruimte te creëren. Wat dan ook. Maar misschien moeten we daar wel een financieel offer voor brengen. Ik weet het niet. Maar het zou toch wel fantastisch zijn eigenlijk als we daar een supermarkt kunnen creëren op de plek van de school. Misschien nog eens een optimum poginkje doen om toch met de school ergens anders te gaan zitten, of wat dan ook, de sporthal. Ik heb de sporthal, volgens mij, al twee keer vragen over gesteld of we die kunnen verplaatsen. Het is twee keer door het college gezegd dat het te duur was. Misschien moeten we daar toch nog maar een keertje naar kijken. Die gaan wij wel steunen, of die steunen we, die hebben we mede ingediend. De second opinion, voorzitter, die gaan wij niet steunen om de volgende redenen. We zijn het wel eens, ik ben het althans zeker eens, dat we een ander bureau moeten nemen als Goudappel Coffeng. Dat rapport van de wegen in Kudelstaart, die we natuurlijk een paar jaar geleden al hebben gehad van hun, die heb ik al diverse keren, dat zal u niet vreemd zijn, tenenkrommend enkele keren gelezen. Dat ik denk van, goh joh, kom eens in Kudelstaart wonen, misschien denken jullie er dan wel anders over. Maar, wij hebben het hier over de Hoofdweg -Zuid. Daar zit de ontsluiting op de Hoofdweg en op de Schoutweg. We denken op zich dat de ontsluiting op die twee plekken goed zijn. Dat het daarna vastloopt op de Hoofdweg, dat is zo. Daar ligt een provincie probleem om die wegen vierbaans te maken. Zou prachtig zijn. Dat zou een stuk oplossen. Maar dat hoort dan weer bij het grote geheel over Kudelstaart. Dat is ook een beetje het probleem. We hebben het hier over Hoofdweg-Zuid en u vraagt dan ook een heel nieuw onderzoek over geheel Kudelstaart. Al zou dat de motie zijn over alleen heel Kudelstaart, ben ik uw man. Tenminste, ik wel. Dat zeg ik dan ook even zonder dat mijn fractie het weet. Want dat vind ik wel. Maar we hebben het hier over Hoofdweg-Zuid. Dan vind ik dat we er geen andere dingen bij moeten halen als het alleen over Hoofdweg-Zuid gaat. Voorzitter, dat was het.

De voorzitter: Voorzitter, dan … Of de heer Buskermolen. We gaan over naar de PvdA.

De heer Buisma: Voorzitter, dat bedoelde ik met dat rommeltje. Want een paar zinnen vallen toch wel op. Ik hoor een wethouder zeggen, die supermarkt Hoofdweg-Zuid, kijk, we hebben er natuurlijk heel hard aan gewerkt om uitvoering te geven aan een motie over een supermarkt in het centrum van Kudelstaart. De uitvoering die we gaven over de uitvoering van de motie supermarkt in het centrum van Kudelstaart, is dat we een supermarkt creëren niet in het centrum van Kudelstaart. Dat zal mijn afwijking in het gehoor zijn, dat dat heel logisch klinkt voor dit college. Vervolgens is hij prima tevreden met het schrappen van de supermarkt. Maar daarna wordt het ingewikkeld. Dan hebben we het weer over die Omgevingswet die er aankomt en dat het heel ingewikkeld is om de Woonagenda even naast je neer te leggen. Want als we die supermarkt, die daar eigenlijk helemaal niet had moeten zijn, maar dan toch gezet is, schrappen, dan komt daar een plek vrij, maar daar kunnen we geen woningen bouwen voor starters en jongeren, want dat is moeilijk. Voorzitter, mijn broek zakt er spreekwoordelijk van af. Maar goed, het zal volslagen normaal zijn voor deze wethouder. Maar een van de zinnetjes wat bij mij echt blijft hangen, is wat hij daarna zei over de motie Ontsluiting Hoofdweg-Zuid. Dat er geen enkele reden was om dat nu te besluiten. Dan zou ik toch bij het college de vraag willen stellen, wanneer is er dan wel een reden om dat nu te besluiten? Zou u daar dan even iets over kunnen zeggen of over na kunnen denken? Dan komen we natuurlijk dat het CDA zichzelf schrapt. Dat vond ik ook wel een aardige opmerking. Het CDA heeft besloten om de supermarkt te schrappen. Die zin, dat we dat hier uitspreken, dat we als raad iets doen en als raad iets besluiten, dat de verhoudingen zo liggen in de raad dat het CDA besluit om iets te schrappen. Dan is het zo. Ik zou het prachtig vinden als ik dat als Partij van de Arbeid zou kunnen, maar ik vrees dat we dan na de verkiezingen even terug moeten komen.

De voorzitter: D66, de heer Kikkert.

De heer Kikkert: Voorzitter, ik heb zomaar wat opmerkingen op een rij gezet. Ik heb er een rommeltje van gemaakt, in de woorden van de Partij van de Arbeid, met mijn eigen aantekeningen. Maar goed, laat ik beginnen met te zeggen, waar een wil is, is een weg. Wat ik daarmee bedoel, als je echt wilt bouwen voor onze starters, voor senioren, dan is er een weg die dat maakbaar maakt. Dat geldt eigenlijk ook voor het verkeersonderzoek. Als je dat echt wilt, dan is er een weg die dat maakbaar maakt. Ik heb eigenlijk al gezegd, je kunt richting ontwerpbestemmingsplan gewoon een parallel spoor volgen. Dat geldt zowel voor het aanvullend kader, voor de starterswoningen, seniorenwoningen, jongerenwoningen. Dat geldt ook voor het verkeersonderzoek. Want hoe je het ook wendt of keert, in bestemmingsplannen zit nou eenmaal een paragraaf en die paragraaf is genaamd verkeer. Je kunt dat gewoon naar voren trekken. Is geen enkel probleem. Ik denk dat de wethouder gewoon beter had kunnen zeggen, ik heb het gelezen, maar ik heb er eigenlijk geen zin in om het uit te voeren. Dan is hij helder. Dan nog wat andere opmerkingen. Richting de heer Bouwmeester. Wij waren sowieso tegen de bouw van een supermarkt op deze locatie. Dat sowieso heeft niet alleen te maken met de markteconomische ruimte die er al dan niet zou zijn. Dat heeft er vooral mee te maken, dat wij ook in stedenbouwkundige zin vinden dat zo'n supermarkt een versterking zou moeten zijn van de centrumfunctie. Die centrumfunctie ligt nou eenmaal in het centrum van Kudelstaart. Met andere woorden, de tweede supermarkt hoort nabij het winkelcentrum te liggen. Daar liggen voldoende kansen. Dat zit overigens ook in de motie. Ik kan tellen, overigens. Van die supermarkt, dat hij eruit ging, had ik goed geteld. Vandaar dat in ons amendement staat, hij gaat eruit. Dat is gewoon appeltje eitje, zou ik bijna zeggen. Daar waren we alvast wat op aan het voortborduren. Dan met betrekking tot die bouw voor jongeren en starters. Allemaal hele mooie woorden die ik hier hoor. Hoewel er niet echt helderheid is, maar dat hoop ik dan toch nog graag te horen, vindt u wel of niet dat die Woonagenda moet worden aangepast? De timing is voor u dan, voor de nieuwe gemeenteraad, om het zo maar te zeggen. Dat zal in de coalitieonderhandelingen vast een punt van aandacht zijn. Maar dan spreek ik eigenlijk over een keten van gemiste kanten. Dat spreek ik dan wel richting VVD en CDA uit. Want we hebben geprobeerd bij de Oosteindedriehoek iets extra's te doen voor jongere starters. Als ik het dan heb over een financiële bijdrage, dan is het CDA blijkbaar wel bereid om een financiële bijdrage te leveren aan de realisatie van een supermarkt. Gewoon een puur commerciële ontwikkeling.

Maar ze zijn niet bereid om een bijdrage te leveren uit het Woonfonds voor onze jongeren en starters. Ik moet toch eerlijk zeggen, daar schrik ik van. Mooie woorden, maar daad bij het woord voegen, ho maar. Dan sluit ik eigenlijk af. Want de vicevoorzitter daagde ons uit in het begin om iets op rijm te proberen. Ik heb het geprobeerd. De kaarten zijn geschud. Daarmee zijn de kansen voor starters en jongeren weer niet benut.

De voorzitter: We hebben een interruptie van de heer Buskermolen. Ogenblik, heer Kikkert, blijft u even staan.

De heer Buskermolen: Dat wij wel geld beschikbaar willen stellen dan voor het verplaatsen van een supermarkt, heb je mij, volgens mij, helemaal niet horen zeggen hoor. Ik heb gezegd, we zouden dit wel kunnen overwegen. U hebt mij al helemaal niet horen zeggen dat wij geen geld uit het Woonfonds willen halen. Ook dat zouden we kunnen overwegen. Maar u suggereert twee dingen die ik, volgens mij, niet gezegd heb. Ik weet niet waar u dat vandaan haalt, die wijsheid.

De heer Kikkert: Ik herhaal even uw woorden.

De voorzitter: De heer Kikkert.

De heer Kikkert: Ik ben bereid om een financieel offer te brengen voor een tweede supermarkt in Kudelstaart. Dat lijkt mij toch eenduidig uitlegbaar. U ben bereid om daar geld bij te leggen.

De heer Buskermolen: Nee, volgens mij heb ik dat niet …

De voorzitter: De heer Buskermolen, wilt u praten via de voorzitter? De heer Buskermolen.

De heer Buskermolen: Sorry. Volgens mij heb ik dat niet zogezegd. Ik heb gezegd van, we kunnen het overwegen om een financieel offer te doen. We kunnen overwegen om het Woonfonds te doen.

De heer Kikkert: Maar alleen al het feit dat u het wilt overwegen.

De heer Buskermolen: Maar ik heb niet gezegd van, we gaan er even een zak geld neerzetten.

De voorzitter: Heren, laatste waarschuwing, praat via de voorzitter en anders beëindigen we dit debatje. De heer Kikkert.

De heer Kikkert: Alleen al het gegeven dat u het wilt overwegen, dat zegt mij al genoeg.

De heer Buskermolen: Mij niet, voorzitter.

De voorzitter: Bij deze. Ik wil nog even op de spelregels wijzen. Als er een interruptie is, kunt u elkaar vragen stellen. Anders is er ruimte in termijnen om meningen te geven. Even kijken, dit was de bijdrage van D66. We gaan naar GroenLinks, de heer Fransen.

De heer Fransen: Voorzitter, we maken liever plannen volgens een Woonagenda, of hij klopt of niet. Toen we hem vaststelden, leek hij heel redelijk. Maar we zijn twee jaar verder en het ziet er allemaal anders uit. Uit de reacties die ik hoor van de verschillende partijen, hoor ik ook wel dat hij aan een grove herziening toe is. Dan weten we al een klein beetje welke kant dat op gaat, maar daar gaan we niks mee doen op dit moment, want dat is te ingewikkeld. De letterlijke woorden van de wethouder, laten we maar gewoon gaan bouwen conform de Woonagenda. Dat is inderdaad wat gebeurt. Dat is een grove fout, denk ik. Ik sluit ook af met een gedicht. GroenLinks is onthutst, weer een kans voor jongerenwoningen verprutst.

De voorzitter: De VVD, de heer Bouwmeester.

De heer Bouwmeester: Voorzitter, de heer Buskermolen is al uitgebreid ingegaan op de inhoud en de uitwerking van de Woonagenda. Ik ga dit niet nog een keertje overdoen. Maar als aanvulling daarop. Wij zien het als flipperkastpolitiek om daar nu van af te wijken, om van het gesteld beleid af te wijken. Dat moet je niet doen. Na de verkiezingen kan alle beleid worden herijkt en herzien. Je zou het misschien verkiezingsretoriek kunnen noemen om dat nu te doen. Beleid herijken kan na de verkiezingen.

De voorzitter: Absoluut Aalsmeer, de heer Kuin, tot slot.

De heer Kuin: Dank u, voorzitter. Laat ik met een gedichtje beginnen. Gedragen door de wind, gooien we het badwater weg en het kind. Ik vond hem wel mooi zelf. Voorzitter, in de antwoorden van de portefeuillehouder heb ik een paar zaken gemist. Ik heb gemist de vraag die ik gesteld heb. Heb ik geen antwoord op gekregen. Wat is de Schoutweg voor weg? Heel simpel. Ik vraag hem nog een keer. Want in het stuk, in de stukken, zijn er diverse aanduidingen voor de Schoutweg. Onder andere in het Goudappel Coffeng-verhaal. Voorzitter, daar wil ik toch even een antwoord op hebben. Ik heb verder ook een antwoord gevraagd op de drie kavels aan de Hoofdweg, waarom die uit het plan zijn gehaald. Heb ik geen antwoord op gekregen. Voorzitter, alles aanhorend … Ik hoorde de portefeuillehouder zeggen, hij heeft er vertrouwen in dat het wel goedkomt. Voorzitter, dat gaat me net iets te ver, dat vertrouwen hebben in. Want de werkelijkheid zegt en laat zien dat af en toe het vertrouwen wordt beschaamd. Het wordt beschaamd zo af en toe. Dan denk ik, dan kun je er vertrouwen in hebben. Dat is zijn goed recht. Maar ik heb daar wat minder vertrouwen in. Ik moet er een beslissing over nemen. Ik heb daar wat moeite mee. Voorzitter, dan als laatste, dan laat ik het rusten, nemen wij vanavond de beslissing voor dit onderwerp op basis van de juiste stukken? Dat is de grote hamvraag. Die zou ik graag nog beantwoord krijgen door de portefeuillehouder.

De voorzitter: Dan tot slot de portefeuillehouder, wethouder Kabout.

De heer Kabout: Dank u wel, voorzitter. Ik heb weleens zitten denken, Hoofdweg-Zuid, supermarkt eruit, maar die is niet heel … Ik ga het toch even zakelijk houden. Maar het is wel heel leuk om te zien, het maakt een hoop los, dit agendapunt. Ik heb me wel geamuseerd ook, wat dat aangaat. Dank voor die mooie bijdragen. Even kijken, volgens mij had de heer Buisma nog een vraag aan mij gesteld. Dat ging volgens mij om de verkeersonderzoeken. Stelde heer Buisma mij de vraag van, wat is dan wel het moment om dit te onderzoeken? Ik meen dat ik dat beantwoord heb, maar ik ga nog een poging wagen. Kijk, ik heb aangegeven dat de ontsluiting van de woonwijk Hoofdweg-Zuid al is onderzocht. Ook onderzocht met supermarkt. Op het moment dat de supermarkt er niet in zit, nemen de verkeersbewegingen af. De onderzoeken die we hebben dat het kan, als je die supermarkt eruit haalt, dan blijft dat des te meer staan dat dat kan. Ik heb ook voorbeelden genoemd, die in kaart zijn gebracht, van met en zonder supermarkt. Wat het college betreft is het al goed uitgezocht. Daar komt nog bij, heb ik ook daarnet aangegeven, van, wat is dan wel het moment, wordt gevraagd. Dat heb ik gezegd. Op het moment dat je het bestemmingsplan in procedure brengt, moet je op dat moment de onderbouwing hebben met alle goede, actuele onderzoeken. Dat heb ik gezegd. Ik heb aangegeven dat je in bredere zin, ook op moment dat er weer nieuwe verkeersbesluiten voorliggen, bijvoorbeeld dat voorbeeld wat ik heb genoemd, doortrekken Robend, dat ook het moment is om in algemene zin je verkeersonderzoek weer te updaten. Dat is volgens mij de reactie …

De voorzitter: De heer Buisma, interruptie.

De heer Buisma: Uw letterlijke zin was, er was geen reden om dit opnieuw te doen. Nu hoor ik u zeggen dat u, omdat de supermarkt wellicht geschrapt gaat worden, uw gevoel zegt dat er geen verkeersonderzoek meer nodig is, want dat hebben we al een keer gedaan. Klopt dat, die lezing die ik nu geef?

De voorzitter: De portefeuillehouder.

		De heer Kabout: Nee, dat klopt niet. Er is voor de startnotitie, ter voorbereiding op de startnotitie, de hele verkeerssituatie beoordeeld, doorgerekend, onderzocht. Ook met een variant met een supermarkt erin, die meer verkeersbewegingen genereert dan een variant zonder supermarkt. Het is voldoende onderzocht, ook voor de variant zonder supermarkt. De voorzitter: De heer Buisma: De heer Buisma: Ik kan concluderen dat uw gevoel zegt dat als we een onderzoek gedaan hebben voor de inwoners even van die gebieden in Kudelstaart, dat we hebben gekeken naar de intensiteit met een supermarkt. Nu gaan we alsnog een bouwplan indienen. We kijken nog wel hoeveel woningen daar komen. Maar daar is geen verkeersonderzoek meer nodig, want dat hebben we al een keer gedaan. De voorzitter: De portefeuillehouder. De heer Kabout: Dat klopt. De onderzoeken zijn gebaseerd op 300 woningen en een supermarkt. Daar is het onderzoek op gebaseerd. Als je die supermarkt eruit haalt, leidt dat tot minder verkeersbewegingen. Dan nog even … De voorzitter: De heer Kuin, interruptie. De heer Kuin: Voorzitter, dank u. Ik volg even de discussie tussen de heer Buisma en de heer Kabout. Ik vraag me dan in alle oprechtheid af of dan de parkeerplaatsen op de Schoutweg, de parallelweg hier op de Schoutweg, nog wel nodig zijn, als er geen supermarkt meer komt. De voorzitter: De portefeuillehouder. De heer Kabout: Het antwoord op die vraag staat letterlijk in de startnotitie, op pagina 5 en daarnaast in het antwoord wat u deze week ontvangen heeft. De voorzitter: Gaat u verder. Houd het kort, want we lopen vrij uit in de tijd. De portefeuillehouder. De heer Kabout: In het kader van het elkaar vliegen afvangen met woorden, daar doe ik meestal niet aan mee, maar nu ga ik toch naar mijnheer Buisma even. Hij hield net een heel betoog dat hij het onbegrijpelijk vindt dat het college nu aangeeft dat op die bewuste hoek waar de supermarkt uit gaat het niet mogelijk is dat we daar gaan bouwen voor starters. Ik kan me nog herinneren dat hij in de commissievergadering het nodig vond om mij nog speciaal een vraag te stellen hoe het komt dat ik vanuit college zei dat we gaan bouwen, want dat doen we toch als gemeente niet. Nu zegt u zelf precies hetzelfde. Dat vond ik toch wel heel opmerkelijk, aangezien u zelf continu iedereen op zijn woorden aan het vangen bent, denk ik, laat ik een keer dat terug doen. Dan de heer Kuin. Zeker. Even kijken, de vragen. Wat is de Schoutweg voor weg? Volgens mij heb ik dat net al gezegd, ik heb dat zo niet paraat wat de exacte terminologie van die weg is. Ik weet dat daar discussie over is geweest. Dat er vragen over zijn. Ik heb dat niet paraat. Wat ik wel weet, is dat het goed onderzocht is. Dan komen we weer precies op het punt van net uit. Het is voldoende onderzocht. Het is duidelijk dat het een hele logische en prima ontsluiting is van die wijk en dat het gewoon allemaal kan. Daarnaast wordt het allemaal nog gedubbelcheckt en geactualiseerd in het bestemmingsplan. Meer dan dat heb ik daar nu niet over te zeggen. Dat punt van de kavels is een hele feitelijke vraag. Weet ik zo niet. Is ook echt iets, waarom heeft u die vragen dan niet eerder ingediend? Kan ik nu niet op ingaan. Punt van vertrouwen. Dat ik er vertrouwen in heb. Dat is ook een beetje een woordenspel. Wat het college betreft, liggen hiermee de goede bouwstenen om hier een succes van te maken. Daar gaat het volgens mij nu om. De voorzitter: De heer Kuin, interruptie.

		De heer Kuin: Dank u, voorzitter. Ik moet toch even reageren op hetgeen de portefeuillehouder nu zegt, dat we er vertrouwen in moeten hebben en dat hij het niet waarom die drie kavels ineens weg zijn. Ik vind dat toch, laat ik zeggen, vreemd dat u dat niet weet. De voorzitter: Dat beschouwen we dan maar als retorische vraag. Ik wil u toch vragen om het te beperken tot vragen bij een interruptie. De portefeuillehouder. De heer Kabout: Ik was de laatste vraag van de heer Kuin nog aan het opschrijven toen ik hier al naartoe moest. Ik heb hem niet meer paraat. Excuus. De voorzitter: De heer Kuin, kunt u misschien nog uw laatste vraag herhalen van uw tweede termijn? De heer Kuin. De heer Kuin: Voorzitter, ik had een aantal vragen. Een van de vragen was over de kavels aan de Hoofdweg. Een andere vraag was de kwalificatie van de Schoutweg. De derde vraag was, nemen we wel een beslissing op basis van de juiste stukken, vraagteken? De voorzitter: De portefeuillehouder. De heer Kabout: Het antwoord op die laatste vraag is ja. Dank u wel. De voorzitter: Goed. Volgens mij zijn we aan het einde gekomen van de termijnen en de beantwoording. Ik wil graag overgaan tot de besluitvorming. Daarna voor tien minuten de vergadering schorsen. Wij beginnen … Ik snap dat er een vraag van orde is van de heer Buisma. O, u vraagt ook nog om een schorsing. Kijk aan. Heeft u aan twee minuten voldoende? Goed, wij schorsen voor twee minuten. Dan gaan we over naar de besluitvorming. Blijft a.u.b. bij uw stoel. U heeft straks nog tien minuten pauze om van uw plaats te gaan. We schorsen voor twee minuten. *Schorsing* De voorzitter: Wij heropenen de vergadering. De schorsing is geweest. Wenst u nog een toelichting erop te geven of … Nee, dat niet. Afgestemd. Kijk aan. Dan ga wij over naar de besluitvorming. Als eerste gaan we naar het amendement invulling plan na schrappen supermarkt in startnotitie Hoofdweg-Zuid. Ingediend door D66, PvdA, GroenLinks en Absoluut Aalsmeer. Het besluit luidt, als aanvullend kader voor de voorbereiding van het ontwerpbestemmingsplan vast te stellen om op de locatie van de supermarkt in het plangebied twee- en driekamerwoningen voor starters en ouderen te realiseren. Wie is er voor dit amendement? Dat zijn de partijen die deze motie hebben ingediend. Daarmee is de … Of het amendement. Daarmee is het amendement verworpen. Wij gaan naar het amendement supermarkt Hoofdweg-Zuid. Ingediend door CDA en VVD. Besluit luidt, de supermarkt in de startnotitie Hoofdweg-Zuid op de in de notitie genoemde locatie te schrappen. In zoverre stemt het af met het amendement hiervoor. Maar het wijkt vervolgens af. Om op de betreffende locatie invulling te geven aan de eerder overeenkomstig de Woonagenda gepresenteerde woningbouw. Wie is er voor dit amendement? Dat zijn de indieners van het amendement. Daarmee is dit amendement aangenomen. Dan gaan we naar het voorstel zelf. Dat besluit zal ik niet voorlezen. Wie is er voor het voorstel? Dat is het CDA en de VVD. Daarmee is het voorstel aangenomen. Gaan we over naar de moties. De eerste motie met de titel nieuwe poging tweede supermarkt Kudelstaart. Ingediend door D66, PvdA, GroenLinks, CDA en Absoluut Aalsmeer. U verzoekt het college om samen met de ondernemers in het centrum een opdracht te formuleren voor een definitief onderzoek naar de marktruimte in Kudelstaart voor een tweede supermarkt. Vervolgens deze opdracht te verstrekken aan een daartoe deskundig bureau. Opnieuw actie te ondernemen om de tweede supermarkt in Kudelstaart te realiseren in de buurt van het winkelcentrum en de daartoe bestaande kansen te onderzoeken, ook in overleg met de ondernemers. Wie is er voor deze motie? Dat is eenieder. Daarmee unaniem aangenomen. Gaan we naar de laatste motie. Motie second opinion ontsluiting Hoofdweg-Zuid. Ingediend door D66, PvdA, GroenLinks en Absoluut Aalsmeer. U verzoekt het college een

		second opinion uit te laten voeren door een extern bureau, anders dan Goudappel Coffeng. Na de ontsluiting van de woningbouwlocatie Hoofdweg-Zuid, in het bijzonder, en de ontsluiting van Kudelstaart in het algemeen. Voorts samen met de participatiegroep, de ondernemers en de Dorpsraad Kudelstaart tot de opdrachtformulering van deze second opinion te komen. Wie is er voor dit voorstel? Dat zijn de indieners. Daarmee is deze motie verworpen. Daarmee zijn we ook aan het einde van dit agendapunt gekomen. We hebben een stevige discussie met elkaar gehad. Ik stel voor de vergadering met tien minuten te schorsen. Daarna zal ik met u het hebben over een ordevoorstel voor het verdere verloop van de avond. Maar eerst even tien minuten pauze. *Schorsing*
Rb-7		**Vaststellen Mobiliteitsagenda Aalsmeer** De voorzitter: Wij heropenen de vergadering bij agendapunt 7. Even kijken, zeg ik dat goed? Ja. We zijn aangekomen bij de Mobiliteitsagenda. We hebben net met elkaar geconstateerd dat het al laat is, maar we toch een poging gaan wagen om deze avond met agendapunten een heel eind te komen. Ik hou de tijd in de gaten. Voor degene die het wensen zal een extra kopje koffie rondgebracht worden. We kijken per agendapunt even hoe we ervoor staan en of we het nog met elkaar gaan redden. De reservedatum voor nu is namelijk 1 februari, op de dinsdagavond. Maar we gaan even kijken hoever we met elkaar komen. Goed, de Mobiliteitsagenda. Het doel van het voorstel is om Aalsmeer duurzamer bereikbaar, leefbaar en verkeersveilig te houden voor iedereen, voor nu en in de nabije toekomst. De Mobiliteitsagenda is tevens bedoeld als bouwsteen voor de in de volgende collegeperiode op te stellen Omgevingsvisie Aalsmeer. De portefeuillehouder is wethouder Van Rijn, maar die zal worden vervangen door wethouder Kabout. Er zijn moties ingediend. Die worden eerst ingediend door de heer Fransen namens GroenLinks. Aan u het woord. De heer Fransen: Dank u, voorzitter. Nieuwe ronde. Wij hebben twee moties rondom de behandeling van de Mobiliteitsagenda. De eerste motie is om op alle wegen in Aalsmeer waar geen fietspad langs ligt, om daar zo snel als mogelijk een verkeersbesluit te nemen dat de maximumsnelheid daar 30 kilometer is en om de inrichting daarop aan te passen. Soms is het al 30 kilometer, maar kan je met gemak nog 50 rijden. Dan is het niet erg effectief. Mocht dat meerkosten opleveren, die maatregelen, om ons daarover te informeren, zodat we daar budget voor beschikbaar kunnen stellen. De tweede motie is, we hebben eerder een motie van deze strekking ingediend, maar toen was het om het gewoon te doen. Wij hebben daar goed naar geluisterd, ook naar die discussie daaromtrent en de uitslag die daarbij hoorde. Wat wij nu graag aan de raad voorstellen, is om te onderzoeken wat het effect zou zijn om langzaam verkeer voor snelverkeer te laten gaan op wegen waar deze verkeersstromen nu niet gescheiden zijn. Ik beloof u dat als de uitslag is dat het niks helpt, dan stoppen we ermee. Maar dan weten we dat met elkaar. De vraag is om dat uit te zoeken, zodat we gewoon gefundeerd daar een besluit over kunnen nemen. Dat zijn de moties. Dank u wel. De voorzitter: Kort en bondig. Dank daarvoor. De spreekvolgorde brengt ons bij de PvdA, de heer Buisma. De heer Buisma: Dat wordt als het goed is ook kort en bondig. Want voorzitter, deze Mobiliteitsagenda heeft een bepaald doel. Wij hebben een koersdocument vastgesteld, dat was begin 2021. De Mobiliteitsagenda zou worden vastgesteld in juni 2021. Dan ga ik even terug naar wat het doel van die Mobiliteitsagenda is. Dat is dat Aalsmeer duurzaam bereikbaar, komma, leefbaar en verkeersveilig zou moeten zijn en te houden voor iedereen voor nu en in de nabije toekomst. Als we dat in juni 2021 hadden gedaan, dan kwam je helemaal nergens. Je kwam niet in Kudelstaart, je kwam niet in Aalsmeer, je kwam niet in Oost. Het was een grote puinhoop. De verantwoordelijk wethouder woonde niet in Aalsmeer. Nou komen er verkiezingen aan, gelukkig kunnen we het er hier nog een keer over hebben. Maar wat was het treurig.

De voorzitter: D66, de heer Kikkert.

De heer Kikkert: Voorzitter, de Mobiliteitsagenda kent uitgangspunten waar D66 het mee eens is. Die uitgangspunten leiden tot acties. Acties die gaan neerdalen in een uitvoeringsagenda die ons nog wordt gepresenteerd. Daar zou ik het bij kunnen laten, maar dat zou te makkelijk zijn. De kwaliteit van onze leefomgeving heeft absoluut ook te maken met mobiliteit. Dat staat nog los van de veiligheidsaspecten die verkeer nu eenmaal met zich meebrengt. Die kwaliteit en veiligheid staat behoorlijk onder druk in onze gemeente. Daar moet snel, maar ook zorgvuldig op worden geacteerd. We zien dat de portefeuillehouder zijn uiterste best doet, zeker ook rondom de afwikkeling van het verkeer op de Burgemeester Kasteleinweg, waar hij bezig is met een niet aangenomen motie uit te voeren. Toch gaat het naar ons gevoel niet snel genoeg. Dat bewijst maar weer, als je vandaag klikt op Aalsmeer Vandaag spreken bewoners uit dat de zorgen worden onderkend bij de gemeente. Maar wat blijft hangen, is het gevoel bij de inwoners dat er urgentie ontbreekt bij de gemeente. Zou de portefeuillehouder hierop kunnen reageren? Zou er een mogelijkheid bestaan om meer pragmatische maatregelen te treffen, zoals bijvoorbeeld noodbebording voor wat betreft de bewegwijzering. Want nog enkele maanden wachten op de provincie is wat ons betreft te lang.

De voorzitter: Heeft GroenLinks nog behoefte aan een eerste termijn? Ja? De heer Fransen.

De heer Fransen: Dank u wel. Het doel van de Mobiliteitsagenda is, het is al genoemd, duurzaam bereikbaar, leefbaar en verkeersveilig. Wie kan daar tegen zijn? Daar zijn we allemaal voor natuurlijk. Maar we hebben ook met een dagelijkse praktijk te maken. Dan hebben we een mooie agenda, maar we hebben huidige problemen. Die moeten beetgepakt worden. We hebben op 11 november motie verkeersveiligheid ingediend. Die is niet aangenomen. Maar het college is er gelukkig wel mee aan de gang gegaan. Ik ben even benieuwd naar de stand van zaken. Vordert dat? Wat komt de wethouder tegen? Want dan heb je het over verkeersveilig en leefbaar en ook duurzaam bereikbaar. Wat is de huidige stand van zaken daarvan? Daar ben ik wel even benieuwd naar. Wat ik mis in dit hele verhaal, dat proberen we met twee moties op te lossen, dat heb ik al eerder toegelicht. Daar graag aandacht voor. Waar ik ook even benieuwd naar ben, het hele fenomeen … Je kunt maatregelen nemen wat je wil. Je kunt zeggen van, je mag ergens maar 30. Maar als je het niet controleert, dan gaan mensen toch harder rijden. Ze klagen enorm als ze daar wonen, maar 200 meter verderop, bij een andere weg, gaan ze wel te hard. Zo vindt iedereen, bij mij voor de straat moet meer gehandhaafd worden. Maar het lijkt er wel op dat we, als het gaat om het gewoon handhaven van verkeer, ook nu met die nieuwe 196, dat we daar toch wel heel erg weinig aan doen. Ik heb het gevoel, maar ik weet niet of het klopt … Vraag aan de wethouder. Klopt het dat we in Aalsmeer heel veel minder controleren op handhaving van het verkeer dan bijvoorbeeld in Amstelveen of in Amsterdam of in Uithoorn? Ik heb dat gevoel dat dat zo is. We kunnen prachtige notities opstellen, maar als we gewoon het huidige niet handhaven, dan kunnen we eindeloos notities blijven opstellen, maar dat schiet niet op. Dat zijn even de vragen in de eerste termijn.

De voorzitter: De VVD, de heer Bouwmeester.

De heer Bouwmeester: Hij doet het. Dank u. Voor ons ligt de Mobiliteitsagenda Aalsmeer, met het eerder door de raad vastgestelde koersdocument als bouwsteen. Het gaat in op de belangrijkste trends en ontwikkelingen om de mobiliteit tot 2040 met het doel, dat is al eerder gezegd, om Aalsmeer duurzaam bereikbaar, leefbaar en ook verkeersveiliger te maken. Zoals eerder in de commissievergaderingen aangegeven, zijn het uitgangspunten waarin wij veel van de VVD standpunten terugvinden en we ons goed in het document kunnen vinden. Soms blijkt echter in de praktijk dat beslissingen anders uitpakken dan vooraf gedacht. Het is ook genoemd, denk daarbij aan de ontwikkeling met de Burgemeester Kasteleinweg. Soms gaan ontwikkelingen ook sneller of anders dan voorzien. Het is een adaptief en flexibel document met tussentijdse evaluaties. Dan kan erop in worden gespeeld op die ontwikkelingen. Voorzitter, in het traject is ingegaan op enkele specifieke verkeerssituaties en een goede bereikbaarheid van het openbaar vervoer. Daar zal ik nu bij deze besluitvorming niet meer op ingaan. Enkele van deze punten zijn net ook genoemd. De VVD zal dan ook met de

		Mobiliteitsagenda akkoord gaan. Tot slot de bij dit onderwerp ingediende moties. Daar kan ik echt kort over zijn. Deze moties, of soortgelijke moties, misschien in een ander lettertype of wat anders verwoord, zijn al in eerdere raadsvergaderingen ingebracht en uitgebreid aan de orde gekomen. Die eerdere discussie gaan wij niet herhalen. We waren toen niet voor. Ons standpunt is sindsdien niet gewijzigd. Dank u. De voorzitter: Absoluut Aalsmeer, mevrouw Van Hilst. Mevrouw Van Hilst-Dekker: Dank u, voorzitter. Wij danken de wethouder voor de beantwoording van onze vragen ten aanzien van de visie inzake vrachtverkeer door woonwijken. Echter, wij lezen, vrachtwagens die daar niet moeten zijn willen we stimuleren om de gewenste route te pakken. Dan vraag ik me af wat het effect zal zijn van dit stimuleren. Wat ons betreft moet hier gewoon op worden gehandhaafd. Bij deze Mobiliteitsagenda blijven we de vraag stellen of de inwoners van de gemeente Aalsmeer er beter van worden. De Mobiliteitsagenda gaat voornamelijk over verkeer van en naar Aalsmeer, maar niet over het verkeer binnen onze gemeente. Het is een Mobiliteitsagenda MRA, niet Aalsmeer. Er staat weinig in over veilige fietspaden, veilig fietsen, mindervaliden, of de eerder met de wethouder besproken zaken rondom de problematiek van meer huizen, bewoners en auto's. Hoe krijg je de mensen op de fiets? Nu zie ik alleen de fietspaden die van je af gaan. Voor de toeristen? Er is op veel punten nog veel onzekerheid en er moet nog veel Aalsmeerse vertaling gemaakt worden. Ondertussen voelen nog te veel mensen zich onveilig in Aalsmeer. Er is te veel doorgaand vrachtverkeer, er wordt te hard gereden, de problemen op de N196 zijn nog steeds niet opgelost, de knip geeft te veel onduidelijkheid, frustratie en onveilige situaties. Ook zien wij opeens schildpadden op de weg verschijnen. Alsof mensen dan opeens langzamer gaan rijden. Toch wil ik ook nog een positief punt benoemen. Mooi dat er in de Mobiliteitsagenda is aangegeven dat het streven is om de kwaliteit van het OV minimaal terug te brengen naar het kwaliteitsniveau van voor corona. Dat ook de directe verbinding met Schiphol Plaza zal worden hersteld. Ten aanzien van de twee moties kunnen we zeggen dat we blij zijn met de motie maximaal 30 kilometer, die we mede met GroenLinks indienen. Bij de motie onderzoek langzaam verkeer voor snelverkeer, zouden we graag het verzoek toevoegen of hierin mee kan worden genomen om eenduidige verkeersregels op de rotondes vast te stellen. Dank u wel. De voorzitter: Tot slot het CDA, mevrouw Van der Meer. Mevrouw Van der Meer: Dank u wel, voorzitter. Het CDA heeft het bij de commissievergadering al duidelijk aangekondigd dat momenteel die directe busverbinding met Schiphol Plaza ontbreekt. Als ik eventjes op 9292 kijk, ik zou morgenochtend om 8.15 uur vanaf een willekeurig adres, Hoofdweg 100 in Kudelstaart, vertrekken. Dan moet ik eerst 9 minuten lopen naar de halte op de Gravin Aleidstraat. Dan de Connexxionbus 358 nemen naar Aalsmeer busstation. Dan heb ik daar 7 minuten overstaptijd, om 9.20 uur vanaf Aalsmeer busstation de 340 richting Haarlem station te nemen. Dan bij de halte station Beneden Hoofddorp uit te stappen. Dan heb ik 3 minuten tijd om vanaf Hoofddorp de sprinter naar station Schiphol te nemen. Dat is de snelst mogelijke route. Die kost mij 45 minuten en belangrijker 5,59 euro. Dat voor het grootste treinstation in de regio dat veel mensen vanaf hun zolderkamer kunnen zien, vindt het CDA ronduit belachelijk. We hebben daar ook vragen over gesteld in de commissievergadering. Die zijn beantwoord door de portefeuillehouder. Niet helemaal correct. De portefeuillehouder is van mening dat vanaf knooppunt Zuid er per uur 8 bussen naar Schiphol Plaza gaan, zonder overstap. Volgens 9292 is er weldegelijk een overstap, op P30, op Schiphol. Nou is dat niet echt een overstap. De bus verandert alleen van nummer. Maar dat betekent in de praktijk wel dat de bus 5 minuten stilstaat. Dat voelt toch een beetje knullig als jij naar je trein wil, omdat je naar je college of naar werk of naar wat dan ook moet en je zit in een bus niet rijdt, met een buschauffeur die met de noorderzon vertrokken is. Het CDA is blij dat het college dat standpunt uitdraagt naar Connexxion. We zouden ook wel graag willen benadrukken dat dat standpunt uitgedragen blijft worden, want het is natuurlijk belachelijk dat we wel de lasten ervaren van Schiphol, maar niet de lusten, namelijk het grootste treinstation naar heel Nederland eigenlijk om de hoek. Wat betreft de moties wachten we even het Preadvies van het college. Dank u wel.

		De voorzitter: Wij gaan naar het college. Wethouder Kabout, namens de portefeuillehouder. De heer Kabout: Dank u wel, voorzitter. Inderdaad neem ik de heer Van Rijn waar op dit onderwerp. Even kijken. Een aantal vragen gehoord. In de eerste plaats, de heer Buisma begon weer over de werkzaamheden die in 2021 allemaal plaatsvonden en dat het toen een puinhoop was. Daar hebben we het hier al heel vaak over gehad. Natuurlijk was dat heel vervelend dat er heel veel werkzaamheden gelijktijdig uiteindelijk plaatsvonden. Daar is, hebben we het vorige keer ook over gehad, zeker geprobeerd dat te voorkomen. Maar uiteindelijk laat zich dat in de praktijk nooit helemaal plannen. Er zijn gewoon hele goede investeringen uiteindelijk wel gedaan in onze gemeente, waar we heel veel jaren allemaal heel veel plezier van gaan hebben. Laten we dat ook gewoon daarvan zien. Neemt niet weg dat we die klacht heel serieus nemen. Daar ging de heer Kikkert … Noemde dat opnieuw. Dat weten we als college, dat er nog steeds zorgen zijn. Flinke zorgen. Dan werd het voorbeeld genoemd weer van de Ophelialaan, Hortensialaan. Volledig bekend. De vraag was, dacht ik, ook, de heer Fransen en de heer Kikkert hadden het erover van, de urgentie, of we dat als college erkennen. Wat we dan allemaal doen. Ook de heer Van Rijn heeft meerdere keren uitvoerig uitgelegd wat we allemaal doen. Er is nog voor de kerst ook dat vrachtwagenverbod ingesteld, zoals hij had toegezegd. We hebben eerder al die bebording van 30. Inmiddels gaan ook de bussen over de busbaan. Niet meer over die route. Wat ook een effect heeft. We monitoren situaties nog steeds. Nog deze week zijn inderdaad die schildpadden ook, die afbeeldingen, aangebracht. Het heeft onze volle aandacht. Het is niet van het netvlies af of zo, zeker niet. Dan werd er nog een vraag gesteld door de heer Fransen. Of wij minder handhaven dan in andere gemeenten. Dat heb ik zo niet paraat. Dat kunnen we voor u nakijken. Het is hier geen commissiebehandeling, maar we zullen hem in ieder geval noteren en bij u op terugkomen. Of dat formeel kan of niet, weet ik niet, maar laten we dat gewoon doen. Daar komen we bij u op terug. Er was nog een vraag. Even kijken. O ja, de heer Kikkert vroeg daarom. Of er noodbebording kan worden geplaatst. Want dat gaat over het punt dat de provincie bepaalde bebording heeft aangegeven dat het nog een paar maanden gaat duren inderdaad. Goede vraag. Ik heb dat hier zo niet paraat. Dat gaan wij ook na en komen we bij u op terug. Dat geldt ook voor dat punt. Even kijken. Dan, mevrouw Van Hilst die vroeg ook aandacht voor naast dat stimuleren ook handhaven. Het is natuurlijk allebei. Het is niet zo dat we alleen maar proberen om vrachtwagens te stimuleren om niet onnodig door het dorp te gaan. Dat is een van de manieren. Ook dat voorbeeld wat hier al ter sprake is gekomen, via de routeplanners en dat soort zaken en met Flora Holland in gesprekken, waar ook iedere keer op gewezen wordt. Dat zijn voorbeelden van het stimuleren, om op allerlei manieren te voorkomen dat vrachtwagens daar onnodig naartoe gaan. Maar zeker, we hebben ook maatregelen, zoals dat vrachtwagenverbod, en ook handhaving. We komen nog terug op die vraag hoeveel dat hier gebeurt ten opzichte van andere gemeentes. U stelde als laatste ook nog een vraag, volgens mij, mevrouw Van Hilst, over de eenduidigheid van de rotondes op de Burgemeester Kasteleinweg. Dat is inderdaad iets wat we natuurlijk vaak horen, ook uit het dorp gewoon van, wat je om je heen af en toe hoort van dat verschillende rotondes verschillend zijn ingericht. Maar dat is bij uitstek iets wat deel uitmaakt van die evaluatie die we nu aan het doen zijn van, hoe pakt het in de praktijk uit, het gebruik van die weg? Waar lopen we allemaal tegenaan? Waar moet misschien op een gegeven moment toch een aanpassing op plaatsvinden? Dat maakt daar onderdeel van uit. Als laatste mevrouw Van der Meer, die inging nog op het openbaar vervoer. Inderdaad heel scherp dat in de beantwoording. Een overstap zit in de zin dat je daar 5 minuten moet wachten, dat klopt. Dat maakt het nog wat minder gemakkelijk, dat klopt. Maar we hebben inderdaad ook aangegeven in dat memo, dat wij vanuit het college er ook op inzetten dat die verbinding gewoon weer terug moet komen op het niveau van voordat de coronamaatregelen twee jaar geleden startten. Fijn dat u ook daar dat steunt. Even kijken. Dan moet ik, denk ik, alleen nog de moties beantwoorden, het standpunt college, preadvies. Die zijn allebei negatief. Voor wat betreft de motie over 30 kilometer per uur, er staat al in de Mobiliteitsagenda, op pagina 53, dat we daar onderzoek naar gaan doen. Maar zo rigide, zoals het nu wordt voorgesteld, van ga maar in de hele gemeente 30 kilometer instellen, dat is iets wat we als college echt nadrukkelijk afraden. Want het is zo, daar zitten heel veel zaken achter. Bijvoorbeeld, als je een weg 30 kilometer wil maken, dan zit er ook wettelijk allemaal verplichtingen aan hoe je een weg ook moet inrichten. Daar loop je tegen allerlei zaken aan als bijvoorbeeld huizen die niet onderheid zijn die daar in de buurt staan, wat dan helemaal

		niet kan, waarbij je allerlei kosten moet maken om dat in te richten. Daar zit een hele wereld achter. Je hebt ook nog zoiets als hulpdiensten. De bereikbaarheid van hulpdiensten via onze wegen. Dat zijn allemaal zaken waar rekening mee moet worden gehouden. Het college vindt zeker ook veiligheid heel belangrijk. Als het zo is dat er op meer wegen 30 gereden … Het instellen van 30 op meerdere wegen is zeker iets waar ook het college open voor staat. Maar zo rigide zoals u het nu voorstelt, dat ontraden wij. Dan nog de motie over langzaam verkeer voor snelverkeer. Ook die is in principe … Dat u oproept tot een onderzoek is in principe onnodig, want dat doen we sowieso al richting die uitvoeringsagenda. Dat staat ook gewoon in het stuk bij pagina 28. Sowieso is het al zo dat als fietspaden gescheiden kunnen worden aangelegd van de rijbaan, dan heeft dat natuurlijk de voorkeur. Dat is op diverse plekken zo. Waar dat niet kan, moeten we kijken of in bepaalde gevallen inderdaad een fietsstraat invoeren een verbetering is. Dat zou zeker kunnen dat we op bepaalde plekken tot de conclusie komen, dat is daar een verbetering. Maar ook hier weer, zo rigide om als algemene regel op te nemen dat altijd de fiets voor de auto gaat, dat lijkt ons niet verstandig. Die ontraden wij. Tot zover, voorzitter. Dank u. De voorzitter: De tweede termijn. D66. Excuses, wij waren bij de PvdA. Nee. D66? De heer Kikkert. De heer Kikkert: Voorzitter, ik had in de eerste termijn inderdaad een vraag. De wethouder kon hem niet beantwoorden, maar heeft in ieder geval toegezegd dat ik daar nog een schriftelijk antwoord op krijg. Waar ik niet op in ben gegaan in de eerste termijn, zijn de moties. Dat wil ik in de tweede termijn alsnog doen. Laat ik beginnen met te zeggen dat wij als D66 er een voorstander van zijn dat in ieder geval in de wijken een regime gaat gelden van 30 kilometer. In die zin kunnen we ons vinden, als ik hem zo mag vertalen, in de motie. Waar het probleem zich echter bij gaat voordoen, is dat op het moment je een verkeerd besluit neemt om een zodanig regime in te stellen, dan moet je ook de consequenties daarvan nemen. Want in het politieadvies, weet ik uit eigen ervaring, komt dan vaak van, maar de inrichting van de weg dwingt niet af dat de automobilist, in dit geval, ook de 30 kilometer snelheid als een maximum kan halen, zou ik bijna zeggen. Dat betekent dat op het moment dat je dan toch dat besluit neemt en niet wordt gehandhaafd, ik bedoel, laat het dan heel helder zijn, dan nemen we de consequentie dat er niet wordt gehandhaafd. Daar ben ik dan weer geen voorstander van. Want als je een regime instelt, moet er ook worden gehandhaafd. Maar het aannemen van deze motie heeft als consequentie dat we onze portemonnee moeten gaan trekken. Wat ik er niet in terugzie is, aan welke bedragen moet ik ongeveer denken? Als uitgangspunt, prima, maar wat is daar precies de consequentie van? Ik kan u ook uit eigen ervaring zeggen dat één maatregel, dan loop je echt in de tienduizenden euro's, om het zo maar … Als ik dan naar de wegen kijk, dan is hier echt voor Aalsmeer een heel fors bedrag mee gemoeid. Is niet erg. Ik bedoel, maar laten we dat dan wel helder en scherp voor de geest hebben, voordat we die consequentie nemen. Dan zou ik eerder zeggen, in die zin zit de actie er al in, een onderzoek naar 30/50-kilometerregime, laten we daar dan bij opnemen de consequentie van een zodanige maatregel. Wat gaat het ons kosten? Overigens hoef je die kosten niet in één keer te dragen, want je kan ook nog eens prioriteren en faseren. Ik mag dan aannemen dat dat dan blijkt uit dat onderzoek. Het is jammer dat dat misschien wat op termijn wordt gezet. Ik zou het liever eerder hebben. Maar in deze context kunnen wij ons niet vinden in de moties. De voorzitter: GroenLinks, de heer Fransen. De heer Fransen: Dank u wel. Ik ga in op een paar reacties op de moties zoals die gekomen zijn. Van AA kwam de vraag of eenduidig beleid op de rotondes voor fietsers onderdeel van de motie kon zijn. Ik ben even kwijt welke motie daar dat dan de vraag was. Dat weet ik even niet. Maar los van welke het is, is dat in mijn beleving meer een aparte motie dan dat het onderdeel van een van deze twee zou zijn. Want het is in mijn beleving een ander onderwerp. Maar misschien heb ik u verkeerd begrepen. Dan de heer Kikkert. In de motie staat, verzoek twee, indien de meerkosten voor deze noodzakelijke herinrichting van de wegen niet binnen het bestaande budget past een voorstel aan de raad voor te leggen. Ik kan echt niet zeggen wat dat kost, want ik weet niet wat er nodig is. Dat moet je dan eerst weten. Met dat financiële aspect hebben we in de motie wel degelijk rekening gehouden. De reactie van de VVD. Ik heb juist gezegd, de

		vorige keer hebben we goed geluisterd. Het was niet haalbaar om dat zo te doen, maar wat is er tegen om goed uit te zoeken met elkaar wat het nut daarvan is. U ziet het op voorhand niet zitten. Wij zeggen van, laten we er dan eens goed naar kijken. Maar goed, dat wilt u niet en zo ken ik de VVD ook. De auto eerst en daarna de fiets. De voorzitter: De VVD? Absoluut Aalsmeer? Mevrouw Van Hilst. Mevrouw Van Hilst-Dekker: Dank u, voorzitter. Allereerst het antwoord op de vraag van GroenLinks. Het ging om de motie langzaam verkeer voor snelverkeer. Fiets voor auto. We zouden het dan inderdaad willen meegeven dat er gelijk ook gekeken wordt naar de eenduidige regels op de rotondes. De wethouder, of de portefeuillehouder had het erg gelukkig net ook al over, dat het wel meegenomen wordt. Wij willen vast meegeven dat uit onderzoek is gebleken dat elke aanpassing aan reguliere rotondes leidt tot een groot risico. Waarom wachten als we nu al weten dat het tot onveilige situaties leidt. Kinderen gaan nu naar school. We zouden dat graag zo snel mogelijk zien dat die regels gewoon eenduidig zijn op de rotondes. De voorzitter: De heer Fransen heeft een interruptie, denk ik. De heer Fransen: Dank u. Daar hebben wij onlangs een motie over ingediend. Die motie heet de put dempen voordat het kalf verdronken is, of zoiets. Die is niet aangenomen. Daarin stond dit. We zouden dezelfde motie nog een keer in kunnen dienen, maar hij heeft het niet gehaald toen. Maar ik ben het helemaal met u eens dat het heel snel zou moeten gebeuren. De voorzitter: Heldere toelichting. Mevrouw van Hilst, gaat u verder. Mevrouw Van Hilst-Dekker: Dank u, voorzitter. We hebben het toch nog een keertje benoemd. Misschien dat de wethouder dat toch mee wil nemen. Als er dan toch een onderzoek wordt ingesteld om te kijken, langzaam, snelverkeer, wellicht kunnen ze dit bij deze meenemen. Nog een laatste vraag aan de heer Kikkert van D66. Wij vroegen ons af, als inderdaad de moties dan niet ingediend zouden worden, of goedgekeurd, hoe hij de verkeersveiligheid wil garanderen in ons dorp? De voorzitter: U stelt de vraag aan de heer Kikkert of aan het college? Mevrouw Van Hilst-Dekker: Aan de heer Kikkert. De voorzitter: De heer Kikkert, heeft u behoefte om kort te reageren daarop? Ik sta hem één keer toe, want eigenlijk is uw termijn al geweest. De heer Kikkert. De heer Kikkert: Wel grappig dat je een extra termijn krijgt bijna. Laat ik beginnen met te zeggen, ik ben absoluut voor een 30 kilometerregime. Maar ik wil inzage hebben in de consequenties daarvan. Want ik vind dat wegen veilig moeten zijn. Zeker in de wijken. Daar zie ik veel verkeersonveiligheid. Daar moeten we snelheid mee maken, zeker met het onderzoek. Niet alleen het onderzoek, maar ook met de financiële consequenties. In die zin lees ik dat niet zozeer in de motie. Daar staat gewoon dat we die consequenties gaan nemen. Zo interpreteer ik dan het tweede punt. Ik interpreteer hem dan misschien anders als de indiener bedoelt, maar dan moet de indiener met een verhelderende tekst komen, om het zo maar te zeggen. De voorzitter: Volgens mij, de heer Kikkert, is dat een heel duidelijk antwoord op de vraag van mevrouw Van Hilst. De heer Kikkert: Nee, want ik wil er aan toevoegen, kijk, ik kan de verkeersveiligheid niet garanderen, maar dat kan niemand hier. Dat kan ook het college niet. Veiligheid heeft ook gewoon te maken met gedrag van de verkeersdeelnemers. Laten we eens beginnen om die verkeersdeelnemers op te voeden. Zeker in de wijken. Want de praktijk leert dat het soms ook weleens de wijkbewoners zelf zijn die te hard rijden op de wegen in de eigen wijk. In die zin kun je heel veel doen aan opvoeding en bewustwording. Sterker nog, je kunt ook de inwoners

		inzetten om bij te dragen aan die veiligheid. Gewoon door het gesprek aan te gaan en door te kijken welke maatregelen inwoners zelf al kunnen treffen. Dan denk ik aan acties. Een dag te bepalen van, jongens, laten we elkaar eens aanspreken op dat gedrag. Ik denk aan van die Victor, mooie gele, ik weet niet hoe je ze noemt, maar jullie snappen allemaal wel wat ik bedoel. Dan kun je allemaal zo periodiek eens acties houden in de wijk. Bovendien kan de politie natuurlijk ook, in de zin van handhaving en controle, best een keer een actie voeren in de wijk. De voorzitter: Een zeer treffende reactie, maar ik zal me er niet meer laten intrappen om nog tot een derde termijn uit te laten lopen. Mevrouw Van Hilst, bent u aan het einde van uw betoog? Goed, dan vraag ik … Mevrouw Van Hilst-Dekker: Ja, dank u, voorzitter. De voorzitter: Dan vraag ik de portefeuillehouder om nog kort op twee vragen antwoord te geven. Dat voorkomt ook schriftelijke beantwoording. Graag kort. De heer Kabout: Voorzitter, ik vroeg u nog even het woord zojuist eventjes tussendoor, omdat ik heb twee antwoorden toegezegd, schriftelijk, maar die wil ik eigenlijk nu meteen geven. Want ik heb ondertussen ook wat … Ik denk, dan is dat maar meteen gedaan. De vraag van de heer Kikkert over of er ook tijdelijke bebording kan komen, daarop is nu de toezegging, daarover gaan we meteen in gesprek met de provincie. Dat is het antwoord op die vraag. De vraag van de heer Fransen of wij minder handhaven dan in omliggende gemeentes. Het antwoord daarop is nee, dat is vergelijkbaar. Dank u wel. De voorzitter: Duidelijk. Daarmee zijn we aan het einde gekomen van de behandeling van de Mobiliteitsagenda. Gaan we over naar stemming. Twee moties. Eerst stemmen we over het voorstel. Wie is er voor het voorstel? Dat zijn alle fracties. Daarmee unaniem aangenomen. Dan de twee moties. De eerste is maximaal 30 kilometer, door GroenLinks en Absoluut Aalsmeer ingediend. U verzoekt het college op alle wegen, met uitzondering van de wegen waar fietspaden liggen, op de kortst mogelijke termijn een verkeersbesluit te nemen om op deze wegen de snelheid terug te brengen naar 30 kilometer per uur. De inrichting hier zoveel als mogelijk op aan te passen. Voorts, indien de meerkosten van deze noodzakelijke herinrichting van de wegen niet binnen het bestaande budget past een voorstel aan de raad voor te leggen. Wie is er voor deze motie? Dat zijn de indieners. Daarmee is de motie verworpen. Gaan we naar de tweede motie. Onderzoek langzaam verkeer voor snelverkeer. Ingediend door GroenLinks. U verzoekt het college ter voorbereiding op de uitvoeringsagenda een onderzoek te laten uitvoeren naar de mogelijkheden om langzaam verkeer voor snelverkeer te laten gaan op wegen waar deze verkeersstromen nu niet gescheiden zijn. Wie is er voor deze motie? Dat is de indiener, met de fractie Absoluut Aalsmeer. Kunt u iets duidelijker uw hand opsteken? Ik kon het niet goed zien aan die kant. Niet. Dat is de indiener, GroenLinks. Daarmee is de motie verworpen. Het is 23.20 uur.
Rb-8		**Vaststellen Warmtevisie Aalsmeer 2021** De voorzitter: We gaan in ieder geval door met het volgende agendapunt. Dat is het vaststellen van de Warmtevisie Aalsmeer 2021. Na het agendapunt kijken we weer even wat we van de tijd vinden en de progressie in de vergadering. De warmtevisie. Het doel van dit voorstel is om de transitie naar een fossielonafhankelijke gemeente in gang te zetten. De visie geeft richting aan de wijze waarop de gemeente toewerkt naar een duurzame warmtevoorziening van de gebouwde omgeving. Hier zijn twee moties op ingediend. Ik zou de indieners willen vragen dit kort in te dienen. Als eerste de motie heroverweging duurzaamheidsbeleid, ingediend door VVD en Absoluut Aalsmeer. Mevrouw Vleghaar, aan u het woord. Daarna de motie warmtevisie niet af, ingediend door GroenLinks. Dan wil ik graag meteen het woord geven aan de heer Fransen. Mevrouw Vleghaar: Dank u wel, voorzitter. In de in 2016 vastgestelde doelstelling in het duurzaamheidsbeleid staat dat de gemeente Aalsmeer ernaar streeft om in 2040 niet meer

		afhankelijk te willen zijn van fossiele brandstoffen. Dit is volgens de VVD, ik spreek even nu voor onszelf, niet realistisch en betaalbaar. Daarom vragen wij het college om de datum 2040 uit te stellen naar 2050. Ons later dit jaar aan de nieuwe raad opnieuw een evaluatie- en discussienota voor te leggen. Dit was hem. De voorzitter: Dank daarvoor. De heer Fransen. De heer Fransen: Dank u wel. De warmtevisie, daar hebben we een motie over. Daar begin ik mee. Wat ons betreft is de warmtevisie niet af. Wat bedoelen we daarmee? Het is een goed verhaal. Het is een sterk document. Maar doordat je geen duidelijk zicht geeft op de financiële haalbaarheid, krijg je ook geen enthousiasme voor het verhaal. Althans, onvoldoende enthousiasme. Wat het vanuit de kwaliteit van de inhoud wel rechtvaardigt. Wat ons betreft is het document daarmee niet af en moet het andere deel … Financiële arrangementen. Hoe ga je dit allemaal betalen? Hoe maak je het voor mensen mogelijk om mee te doen, ook al heb je misschien dat geld op je bankrekening niet wat je hiervoor nodig hebt? Dat hoort bij de visie, want anders heeft de visie niet de kracht van een visie, namelijk dat hij in beweging zet. Dat zou hij wel moeten gaan doen. Zoals hij nu is, hoe goed ik hem inhoudelijk ook vind, hij zet niet in beweging. Ik denk dat we op een bepaalde manier heel dichtbij zitten bij wat de VVD zegt, alleen de VVD zegt dan, samen met AA, van, laten we het maar uitstellen. Wij zeggen, laten we maar zorgen dat het helder wordt hoe je dat gaat betalen. Want door uit te gaan stellen, de visie, of de datum waarop je het wil gaan halen, stimuleer je ook om te zeggen, dan hebben we weer tien jaar meer om op onze handen te gaan zitten en te wachten. Dat lijkt me het allerslechtste wat we kunnen doen. Vandaar dat wij vinden dat hij niet af is. Ik zou me ook af willen vragen, op het moment dat we zeggen van, laten we het maar vooruitschuiven, want dat doe je dan eigenlijk, laten we maar even wachten met allerlei dingen doen, want we hebben meer tijd, hoe gaan wij onze kinderen of de kinderen van onze kinderen uitleggen dat we nu bedenken van, tijd zat, we wachten nog wel even. We hebben niet tijd zat. Het is hoog tijd om hier in te grijpen en iets te gaan doen. Nogmaals, het document is inhoudelijk sterk, complimenten aan de opsteller van het document, maar het is niet af. De voorzitter: Was dit vast ook een voorschot op uw eerste termijn? De heer Fransen: U had gezegd dat ik die eraan vast mocht koppelen. Wat mij betreft, ja. De voorzitter: Fantastisch. We gaan naar de spreekvolgorde. D66. De heer Kikkert. De heer Kikkert: Voorzitter, de warmtevisie, zoals hij voorligt, is een richtinggevend en globaal document. Het is eigenlijk een eerste stap in de aanpak naar een aardgasvrije, gebouwde omgeving. Nadrukkelijk een eerste stap. De concretisering gaat namelijk plaatsvinden in de wijkuitvoeringsplannen. Die stap nemen we hierna. Daarbij geldt natuurlijk wel een aantal uitgangspunten, zoals de betrokkenheid van de inwoners, de betaalbaarheid voor inwoners, de kostenneutraliteit voor inwoners ten opzichte van de huidige woonlasten en de betrouwbaar-heid van technieken. Ook de toekomstbestendigheid van het nieuw aan te leggen netwerk. De gemeente heeft daarin een belangrijke organisatorische en coördinerende rol binnen alle onderwerpen die met de energietransitie te maken hebben. Dat bestrijkt alle velden. Dat heb ik al genoemd bij de uitgangspunten. Het is de vraag of de gemeentelijke organisatie daar op dit moment toe in staat is. Maar dat laat onverlet dat deze warmtevisie, wat D66 betreft, een goede stap is binnen het grotere proces van de transitie. De voorzitter: De VVD, mevrouw Vleghaar. Mevrouw Vleghaar: Dank u wel. Ik wilde even goedmaken naar Absoluut Aalsmeer. Zij zullen straks zelf de motie even onderbouwen, denk ik. De VVD wordt inhoudelijk niet zo warm van de huidige warmtevisie. De VVD moet toegeven dat we destijds te ambitieus in denken waren. Het jaartal 2040 om Aalsmeer gasloos te laten zijn, is volgens ons niet haalbaar. Voorzitter, waarom denken we dat? De energienetwerken geven aan dat ze meer tijd nodig hebben om een energie-infarct te voorkomen, tegen te gaan. De VVD wil bewoners niet te vroeg onnodig op

		kosten jagen. Daarom vragen wij uitstel en later dit jaar opnieuw dit te bespreken, om te kijken of de kosten realistisch en betaalbaar kunnen worden voor de bewoners. Ik heb wel een gedichtje. Wanneer je voor een moeilijke keuze staat en niet weet waar we heen gaan, kan het soms absoluut geen kwaad om een tijdje stil te staan. Mag ik ook al ingaan op de motie van GroenLinks? De voorzitter: Zeker. Mevrouw Vleghaar: Motie van GroenLinks. De eerste vijf overwegingen kunnen wij ons niet in vinden. De financiële arrangementen en betaalbaarheid om bewoners in beweging te krijgen, is het enige wat ons aanspreekt, maar wij willen dit eerst bespreken in een discussienota. Daarom kunnen we de motie niet steunen. De voorzitter: Hartelijk dank. Absoluut Aalsmeer, mevrouw Keessen. Mevrouw Keessen: Dank u wel, voorzitter. Ik ga niet rijmen en ik ga ook niet dichten. Ik ben er gewoon niet goed in. Ik ga u er niet mee vermoeien. Het is ook al laat. Dat klopt. Ik heb wel een verhaal. Ik hoop dat u nog wel de aandacht daarvoor heeft. Bij ieder raadsvoorstel vraagt onze fractie zich af, wat hebben inwoners eraan, of wat zou het inwoners kunnen opleveren? Want is deze visie werkelijk breed gedragen? Breed gedragen, zo legde de portefeuillehouder desgevraagd uit, betekent dat de gemeente de regie heeft. Wij begrepen dat antwoord niet. Want ons inziens betekent breed gedragen, door grote groepen ondersteund. In dit geval onze inwoners. Daar vallen ook ondernemers onder. Wellicht sorteert het college hierbij alvast voor op de nieuwe Warmtewet, waarbij er meer regie zal gaan naar de gemeentes, ook op verzoek van de gemeentes, minder naar inwoners. Deze het recht op vrije keuze waarschijnlijk gaan kwijtraken. Of doelt de portefeuillehouder wellicht op de door minister Ollongren ingestelde eis welke per 1 februari 2022 alsnog gaat gelden in verband met een minimale hoeveelheid hernieuwbare energie bij ingrijpende renovatie. Hierdoor is het installeren van bijvoorbeeld een warmtepomp, zonneboiler of zonnepanelen onvermijdelijk, lees verplicht. Overigens legde minister Ollongren een aangenomen motie om huiseigenaren te ontzien binnen deze eis naast zich neer. Ook onze vraagtekens bij de participatie leverde aparte reacties op. Zo gaf de portefeuillehouder onder andere aan dat inwoners niet hoeven te participeren. Dat klopt. Maar de gemeente moet dat wel. Het is juist aan de gemeente zoveel mogelijk inwoners mee te krijgen. Daar is het participatietraject voor bedoeld. Doen inwoners niet mee, kom dan niet aan met aannames, maar zoek uit waarom inwoners niet meedoen. Voor Aalsmeerse en Kudelstaartse inwoners een absoluut gemiste kans, of eerlijk gezegd voor de gemeente. We bevinden ons in een fase waarin nog heel veel ontwikkeld moet worden en de onzekerheden voor inwoners groot is. De kosten zijn niet te overzien. Wat mogelijk is bij jouw woning, onduidelijk is. De weg naar gasloos is langer dan we denken, zeker als we kijken wat ervoor nodig is. Maar waar hebben inwoners dan het meeste aan? Wel vindt Absoluut Aalsmeer dat de gemeente faciliteert. Faciliteert in een mogelijkheid van het gas af te gaan, een eventuele warmtepomp probleemloos op het net kan worden aangesloten en er voldoende capaciteit is voor iedereen. Misschien wel het allerbelangrijkste, dat het betaal- en haalbaar is. Helaas moeten we constateren dat slechts één alinea in de warmtevisie gewijd is aan de beschikbaarheid van de netcapaciteit. Achttien regeltjes. Hoewel wij uiteraard weten dat alle gemeentes in Nederland aan het jasje trekken van de netbeheerders is dat volgens Absoluut Aalsmeer wel de grootste stap die door het college gemaakt moet worden. Naast uitgebreide uiteenzettingen over installaties en keuzes, welke bij de inwoners liggen, missen we in de visie deze hele belangrijke schakel, want juist daar ligt de uitdaging. De lintbebouwing wordt grotendeels buiten beschouwing gelaten. Wijken worden aangemerkt als kansrijk. Maar het gaat toch om heel Aalsmeer en Kudelstaart? Het is toch aan de inwoners zelf te kiezen al dan niet van het gas af te gaan en welke installatie of vorm van warmtebron zij kiezen? Is het dan niet aan de gemeente te zorgen dat zij faciliteren? Garanderen dat er genoeg stroom is voor iedereen. Dat er een back-up is wanneer de stroom uitvalt en iedereen in de kou zit. Om maar niet te spreken over alle airco's die gaan komen om de warmte te trotseren. Want laten we wel zijn, als de aarde opwarmt, hebben we straks meer koelte dan warmte nodig. Maakt u zich daar dan ook hard voor. Deze visie wordt over vier jaar vervangen door een herziene versie. In dit

		tempo ziet Absoluut Aalsmeer het niet gebeuren dat onze gemeente in 2040 gasloos is. Buiten de enorme kosten kunnen wij dit niet van onze inwoners verlangen. Daarnaast zijn de implicaties van de nieuwe Warmtewet onbekend bij inwoners, want kiezen houdt niet in dat gas een keuze blijft. Ik ben bijna klaar hoor. De stappen die nu genomen moeten worden, zien wij onderbelicht, waardoor wij niet anders kunnen concluderen dan dat onze inwoners vrij weinig aan deze visie hebben. Absoluut Aalsmeer zal dan ook tegen deze visie stemmen en spreekt daarbij de hoop uit dat in de volgende raadsperiode een nieuwe en daadkrachtigere visie aan de raad zal worden voorgelegd. Voor wat betreft de motie duurzaamheidsbeleid, Absoluut Aalsmeer dient deze mede in met de VVD. Ik denk dat ik ons standpunt met het voorgaande wel duidelijk heb gemaakt. Ook sluiten wij ons aan bij de woorden van mevrouw Vleghaar. Door de overheid is ons tijd gegeven, laten wij deze tijd ook aan onszelf en onze inwoners geven. Daar heeft iedereen iets aan. Dank u wel. De voorzitter: Het CDA, mevrouw Harte. Mevrouw Harte-Fokker: Dank u wel, voorzitter. Voor het CDA voldoet de warmtevisie aan de opdracht van de gemeente om zich voor te bereiden op gasloze of in ieder geval gasarme woningen in de gemeente Aalsmeer voor de vermindering van de uitstoot van de CO2. Deze opdracht komt ten goede aan onze, in mijn geval, kinderen en kleinkinderen, maar aan onze jongeren. Zoals het CDA in de commissievergadering van 11 januari al heeft gezegd, kan het CDA zich vinden in de warmtevisie. De visie wordt maximaal binnen vier jaar geëvalueerd, of eerder als nieuwe ontwikkelingen en innovaties daar aanleiding toe geven. Wij kijken dan ook uit naar de uitvoeringsprogramma's. Wij willen de wethouder verzoeken om in deze uitvoeringsprogramma's aandacht te besteden aan de communicatie naar onze burgers over de noodzaak van deze transitie. Onze burgers te adviseren in het stapsgewijs gereedmaken van de woning voor de toekomst. Zoals het uitvoeren van isolatie en ventilatie en verder over de mogelijkheden van subsidies en financieringen. Voor de motie van de VVD en GroenLinks wachten wij het preadvies van de wethouder af. Dank u wel. De voorzitter: Tot slot de PvdA, de heer Buisma. De heer Buisma: Dank u wel, voorzitter. Zo op de valreep op deze avond toch nog een soort spannend agendapunt, want er gebeurt hier wel iets bijzonders. Wij hebben namelijk in ons raadsakkoord ons gecommitteerd aan dat we in 2040 een energietransitie wilde starten in Aalsmeer. Daar was de VVD voor en de AA voor. Eigenlijk alle partijen waren daar toen voor. Nu dit onderwerp ter vergadering komt, lijkt het erop dat zowel VVD als AA zeggen, dat 2040, we vinden het een beetje vroeg. We zullen daar nog even over na moeten denken. Vervolgens is er nog een motie ingediend. Die is van GroenLinks. Die heet zelfs motie warmtevisie is niet af. Als de Partij van de Arbeid dan even ruwweg telt, komen we op twaalf zetels uit. Twaalf zetels is een meerderheid. Dan lijkt het erop dat deze warmtevisie het wellicht niet gaat halen. Dat is dan toch wel een soortement van spannend. Wij wachten het preadvies van het college af en wensen haar wijsheid. De voorzitter: Het woord is aan de portefeuillehouder, wethouder Alink. Even genoteerd, er zijn geen vragen gesteld. Het is natuurlijk aan het college om te reageren op onder andere de moties. Wethouder Alink. Mevrouw Alink-Scheltema: Voorzitter, gezien de tijd begrijp ik dat ik het kort moet houden. Toch heb ik nog wel even de behoefte om wat introspectief te reageren op wat er vanavond gebeurd is. We hebben op verzoek van de raad deze warmtevisie twee keer eerder al ter bespreking voorgelegd gekregen. Dat was goed. Waarom was dat goed? Omdat duidelijk werd dat er aan de ene kant haast is. Want wij hebben, als we nu geopolitiek zien en we kijken even naar Rusland en naar de dreigementen van Amerika en Duitsland om de gaskraan dicht te draaien, een probleem. Groningen zegt al, alstublieft, ga toch niet nog eens een keer dat gas uit onze grond halen. Maar even buiten dat. Aan de andere kant moeten we ook zorgvuldig zijn. In 2008 is er op een gegeven moment door de toenmalige portefeuillehouder, samen met Amstelveen en Uithoorn en Amsterdam, gezegd, in 2008 voorzitter, wij gaan in 2040

		klimaatneutraal. Toen was 2040 nog heel erg ver weg. Dat heeft geleid tot een klimaatakkoord, 2012-2016. Nog voorbereid en vastgesteld door portefeuillehouder Rolleman. Op dit moment zitten wij niet zo ver van 2040 af. Ik begrijp dat er nog heel veel onduidelijk is. Wat dat betreft zal ik zo even ingaan op de motie. Wat ik wil benadrukken, is dat het heel goed is dat u als raad ons duidelijk heeft gemaakt dat dat niet een zo makkelijk onderwerp is. Het gaat hier over enerzijds haast, wat we allemaal ervaren. Aan de andere kant zorgvuldigheid en haalbaarheid. We hebben in die visie neergezet, gelardeerd door het hele onderwerp en het hele stuk heen, dat we altijd, ten alle tijden, naar de inwoner moeten kijken. Die mag daar niet het slachtoffer van zijn. Dat moet betaalbaar zijn voor de inwoners. Als dat betekent dat een huis zo slecht is of zo oud is dat het eigenlijk niet meer goed geïsoleerd kan worden, dan moet die inwoner met een financieel arrangement geholpen worden om eventueel zijn huis te slopen en een nieuwe te bouwen. Ik zeg niet dat de gemeente dat gaat betalen. Ik zie dat sommige mensen heel blij kijken. Dat zeg ik niet. Ik zeg wel dat ze op de een of andere manier garanties moeten krijgen dat ze hierbij geholpen worden. Dat is ook wat het Rijk als opdracht geeft. Dat is niet wat wij zeggen, maar ook het Rijk. Dan kom ik even tot de moties. Even in tijd gezien, de motie van GroenLinks heeft haast, want hij zegt, het is nog niet af, de warmtevisie is nog niet af. Begrijp ik van de heer Fransen van GroenLinks, voorzitter, dat hij zegt, ik mis een paragraaf in de warmtevisie van, hoe kunnen inwoners rekenen dat zij ondersteund worden in hun visie, in hun weg naar het isoleren en het van het aardgas afgaan? Want dan zeg ik, dat staat in de warmtevisie, gelardeerd door alle bladzijden. Er moeten financiële arrangementen komen. Er moet subsidie komen. Ik zeg, hij is wel af, maar misschien is hij niet leesbaar genoeg, zodat hij moet worden aangepast, zodat er een paragraaf aangevuld moet worden, bijvoorbeeld hoofdstuk 6, hoe gaan we dat financieren? Als de heer Fransen van GroenLinks dat bedoelt, ik wil nu al weten per wijk wat het gaat kosten, dan moet ik hem ontraden, want dat weten we nog niet. We weten nog niet welke fossiele alternatieven, of niet fossiele alternatieven wij hebben. Of er in 2050 misschien al een kerncentrale staat in Nederland die goed functioneert. Ik zou willen vragen aan de heer Fransen van GroenLinks, zou hij tevreden zijn met het uitbreiden van de visie met een extra hoofdstuk waarin deze beschouwingen en de uitgangspunten, zoals iedereen moet geholpen worden, elk wijkuitvoeringsprogramma kent zijn financiële arrangement en dat moet door de raad worden goedgekeurd? De voorzitter: De heer Fransen. De heer Fransen: Dank, voorzitter. Via u, ik ben blij met deze vraag, maar ik ben ook diep teleurgesteld en geschokt door deze vraag. Want dit is precies het punt wat we in alle gesprekken over de warmtevisie aan de orde hebben gesteld. Keer op keer. Dat de wethouder dan nu vraagt, wat bedoel je eigenlijk precies, daar ben ik toch wel heel erg geschokt over. Maar goed, het antwoord is, natuurlijk kun je niet zeggen per wijk wat het kost. Maar je wilt zicht hebben op financiering. Het is de eerste van de suggestie die u doet. We willen zicht hebben op de financiering. Als u zegt, helpt het dat we dan hoofdstuk 6 maken? Ja, dat was precies wat we bedoelden en waar we steeds op aangedrongen hebben. Het antwoord is, ja, graag een hoofdstuk 6. De voorzitter: De wethouder. Mevrouw Alink-Scheltema: Voorzitter, ik dank de heer Fransen van GroenLinks dat hij deze definitie daar ook aan geeft. Daar gaan we mee aan de slag. Wanneer? Op zo kort mogelijke termijn, vraagt de heer Fransen. Dat gaan we doen. Kom ik even op een opmerking van, over vier jaar wordt er een nieuwe visie neergelegd, of zo snel mogelijk als dat noodzakelijk is. Ik denk dat dit zo is, in dit geval. Dank daarvoor. Voor de teleurstelling, dat is jammer. Soms heb je even wat meer woorden nodig om elkaar te vinden. Gelukkig hebben we elkaar gevonden. Waarvoor dank. Ten aanzien van de motie van de fracties om een herbeschouwing te doen, een herevaluatie te doen van, gaan we van 2040 … Is dat niet te vroeg? Overigens hebben wij een ambitie. We zeggen nergens het moet. Het is een ambitie om van het gas af te zijn. Heerhugowaard, mag ik u even vertellen hier, die heeft die ambitie in 2030. Die weet nu al dat ze dat moeten gaan aanpassen, want 2030 is niet realistisch. Een ambitie is leuk als hij realistisch is. Is 2040 een realistische ambitie, of moeten we hem toch opschuiven naar 2050?

		Daar wil ik graag in meedenken. Want het is, als je in 2008 zegt, in 2040 is dat haalbaar, dat je wel op een bepaald moment bij elkaar moet komen en zeggen van, zijn de tijden veranderd? Zijn er al nieuwe bronnen te vinden? Aquathermie of waterstof, hoe staan we daarmee? Kunnen wij dat al, of missen wij subsidies als we in 2040 alles al geregeld hebben? Missen de inwoners dan de subsidies waar het Rijk mee komt in 2045? Die heroverweging is heel zinvol. Die zouden we wel kunnen doen, met een lichte waarschuwing, derde kwartaal 2022 met een nieuwe raad en een nieuw college, vind ik wat ambitieus. De voorzitter: Interruptie van mevrouw Harte. Mevrouw Harte-Fokker: Dank u wel, voorzitter. Het ging nog even om het preadvies van uw vorige motie. Het is ons niet helemaal duidelijk, u zegt een toezegging toe voor hoofdstuk 6. Moeten wij dan nog over de visie stemmen? Het is ons niet helemaal duidelijk. De voorzitter: De wethouder. Mevrouw Alink-Scheltema: Dank u, voorzitter. Ik geef slechts een preadvies. Het is aan u. Als u zegt, dat vinden wij ook, maar ik vind dat er best voor de leesbaarheid van het document een hoofdstuk 6 zou kunnen komen. Maar ik ga niet voor u bepalen of u dat ook vindt, ja of nee. Dit is een positief preadvies. Ik ben een beetje uit mijn verhaal ten aanzien van waar ik was met 2040-2050. Ik zou bijna willen zeggen, in de derde termijn al een discussienota hebben liggen, vind ik wat snel voor de nieuwe raad en voor het nieuwe college. Ik denk dat die eerst meegenomen moeten worden in het hele domein, in waar we nu staan, maar het kan wel het eerste kwartaal 2023. Dat laat ik aan u. Ik zou ook een … De voorzitter: Wethouder, er is een interruptie van mevrouw Keessen. Die laat ik eerst even toe. Mevrouw Keessen. Mevrouw Keessen: Dank u wel, voorzitter. Het wordt wel steeds onduidelijker voor ons. Daarbij moet ik me aansluiten bij mevrouw Harte. Daar komt eigenlijk dan ook bovendrijven, de motie van GroenLinks, dat u toezegt dat er inderdaad misschien een hoofdstuk moet bijkomen. Dat we eigenlijk al hebben laten weten dat wij niet instemmen met deze visie. Kunnen we hem dan niet gewoon terughalen en dat hij opnieuw wordt geschreven? Want een hoofdstuk toevoegen, ik heb het idee dat er toch wel meer mist. Ik vind, het wordt een beetje een onduidelijk verhaal. Wat bedoelt u nu eigenlijk? Gaat u er iets aan toevoegen? Of zegt u van, we gaan de visie toch herzien? De voorzitter: Om daar eventjes helderheid in te geven, in de procedure. Het is voor of tegen stemmen. De agenda is reeds vastgesteld. Dan zult u daar uw antwoord moeten geven. Mevrouw de wethouder. Mevrouw Alink-Scheltema: Ik zou eigenlijk straks wel even willen terugkomen op deze vraag, want ik ben nu voor de tweede keer geïnterrumpeerd in het verhaal over de andere motie. Ik wil die graag even afmaken. Want de tweede waarschuwing is van, laat uitstel geen afstel zijn. Het betekent niet dat als wij de ambitie van 2040 kunnen finetunen naar een … Als dat nodig is. Want dat weten we niet. Als dat nodig is, naar bijvoorbeeld dat we alles nog blijven doen voor de toekomst, wat we nu ook zouden doen. Het gaat om een ambitie en het gaat om het halen van 2050. Dat gezegd hebbende, op het moment dat u zegt van, dat moeten we doen, het advies van het college is positief. Terugkomend op die andere motie van GroenLinks. Ik kan mij voorstellen, het college kan zich voorstellen dat wanneer de heer Fransen zegt, het is niet af, ik zeg, het staat er allemaal in, maar als u vindt dat de leesbaarheid ten goede komt als we een extra hoofdstuk aanbieden, dan ben ik positief. Dan is mijn advies positief. Niet meer en niet minder. Het gaat voor de rest niet om wat ik ga doen. Het gaat erom hoe ik reageer op het advies. De voorzitter: Mevrouw Vleghaar, een interruptie op de wethouder.

		Mevrouw Vleghaar: Dank u wel, voorzitter. U zegt net dat de motie van AA, Absoluut Aalsmeer, en VVD, die beoordeelt u positief, in zijn geheel? Heb ik dat goed begrepen? De voorzitter: De wethouder. Mevrouw Alink-Scheltema: Kort en krachtig, ja, omdat ik vind dat het helemaal niet verkeerd is om op een bepaald moment een heroverweging te doen of een re-evaluatie om eens te kijken van, waar staan we nu? Is de ambitie van 2008 nog dezelfde ambitie als dat we op een gegeven moment aangepast hebben van klimaatneutraal naar van het aardgas af of fossielonafhankelijk, of dat nog steeds haalbaar is, dat die ambitie nog steeds realistisch is. Daar steun ik het mee. Ik vind het een vreemde figuur dat AA, Absoluut Aalsmeer, zegt, we dienen wel een motie in, maar we gaan niet met de warmtevisie mee. Maar dat is mijn mening. Waarvan akte. Maar dat doen wij. Preadvies is positief. De voorzitter: Mevrouw Vleghaar. Mevrouw Vleghaar: Maar dat spreekt elkaar tegen. Want je doet eerst het voorstel aannemen en dan pas de motie. Dan kom ik er weer op terug dat eigenlijk hoeven we de warmtevisie niet aan te nemen. U wil het liefst het eerste kwartaal 2023 het opnieuw bespreken, het stuk. Mevrouw Alink-Scheltema: Voorzitter. De voorzitter: De wethouder. Mevrouw Alink-Scheltema: Het spreekt zich tegen op het moment dat u zegt van … Laat ik het anders zeggen. U vraagt om een heroverweging op basis van de warmtevisie, op basis van de uitgangspunten, op basis van de ambitie. We hebben een visie om in 2040 daarvan af te gaan. In 2050 moet het voor elkaar zijn. Als u zegt, dat spreekt zichzelf tegen, dan had u een amendement moeten indienen. Want die motie staat achter de stemming van de warmtevisie aan. Hij spreekt zichzelf niet tegen, want hij wordt op elke vier jaar ge-update, of zo nodig eerder, wanneer noodzakelijk is. Ik heb daar verder niets aan toe te voegen. Als u zegt van, het spreekt zichzelf tegen, dat is uw woord tegen het mijne. Ik zie dat niet. Ik zie dat je altijd in heroverweging moet kunnen gaan op het moment dat je denkt dat dat noodzakelijk is. De voorzitter: Volgens mij kunnen we tot afronding komen. Mevrouw Alink-Scheltema: Volgens mij ben ik klaar, voorzitter. De voorzitter: Goed. Even voor de samenvatting. De motie heroverweging duurzaamheidsbeleid is een positief advies. In principe is de warmtevisie niet af. Ontraden. Mevrouw Alink-Scheltema: Ik ontraad hem zoals hij voorligt, zoals hij hier voorligt. Zoals ik hem definieer, dat er misschien een hoofdstuk bijgeschreven moet worden waarin al die uitgangspunten voor de leesbaarheid, dan staan wij daar positief tegenover. De voorzitter: Duidelijk. Ik kijk even rond of er behoefte is aan een tweede termijn, of dat we over kunnen gaan tot stemming. Want volgens mij hebben we redelijk wat met elkaar uitgekauwd. Even inventariseren wie er behoefte heeft aan een tweede termijn. Goed, duidelijk. Wij gaan gewoon voor een tweede termijn. Mevrouw Keessen, daar kunt u uw vragen ook kwijt. Ik begin even bij D66, de heer Kikkert. De heer Kikkert: Voorzitter, ik moet eerlijk zeggen dat ik in twijfel ben gebracht. Ik weet eerlijk gezegd niet meer op welk spoor we nu zitten. Ik durf dat ook hardop te zeggen. Wat gaan we vaststellen? Een warmtevisie? Er wordt een hoofdstuk aan toegevoegd die te maken heeft met financiële arrangementen. Dan denk ik van, wat gaan we dan nu vaststellen? Wat komt er nog? Hoe komt dat er? In welk proces? Mijn suggestie zou zijn om het spoor vast te houden, deze warmtevisie vast te stellen. Want we weten één ding zeker, we gaan deze warmtevisie

concretiseren in wijkuitvoeringsplannen. Daar hebben we een bepaalde tijd voor. Maar in die tijd is er alle gelegenheid om een mooi financieel arrangement, ook samen met onze inwoners, op te stellen, zodat bij de concretisering en de realisering gewoon heel helder is wat het voor onze inwoners betekent in hun portemonnee. Een uitgangspunt is helder in deze warmtevisie. Dat is dat we naar kostenneutraliteit streven. Dat wil zeggen dat de woonlasten voor onze inwoners niet toenemen. Ik zal ervoor pleiten om deze visie vast te stellen, er geen hoofdstuk aan toe te voegen, maar het spoor op te gaan van het wijkuitvoeringsplan. In dat plan meer concretisering te geven. Ik zou er ook voor zijn om onze ambitie, 2040, gewoon overeind te houden. Het is een inspanningsverplichting. Het is geen resultaatverplichting. Er zijn nog allerlei momenten om hem bij te stellen. Dat gaat overigens al veel eerder beginnen dan de vier jaar die in de warmtevisie wordt genoemd. Want de warmtevisie is een hele belangrijke bouwsteen voor de omgevingsvisie, waar we gewoon mee aan de slag gaan. Ik voorspel zomaar dat we daar het komend jaar mee aan de slag gaan. Mijn oproep is gewoon deze visie vast te stellen.

De voorzitter: GroenLinks, de heer Fransen.

De heer Fransen: Dank u wel. Goed op mijn woorden letten, maar dit is wel een demonstratie van bestuurlijk gepruts, waar we nu mee bezig zijn. Het leek een beetje duidelijk waar we mee bezig waren, maar het wordt alleen maar onduidelijker waar het over gaat. We hebben een uitgangspunt vastgesteld, een paar jaar geleden. Dat komt neer op 2040 energieneutraal in Aalsmeer en de gemeentelijke gebouwen in 2030. Dan wordt daar een visie over opgesteld. Met groot gemak zegt de wethouder, daar kunnen we het best nog eens over hebben, over dat uitgangspunt. Dat is het fundament onder het hele verhaal. Dan zegt de wethouder, dat kan zomaar weer even besproken worden. Dan denk ik van, wat is dan de serieusheid van het verhaal wat gemaakt is? Daar twijfel ik dan ernstig aan. De andere kant, kom ik ook in een enorm dilemma als GroenLinks, want wat voor signaal geef je af als je een warmtevisie hebt geënt op 2040 en we gaan met elkaar zeggen, die stellen we maar niet vast. Keuren we hem af. Dat zou ik ook verschrikkelijk vinden. Ik ervaar op dit moment een enorm dilemma. Daar laat ik het even bij voor deze termijn.

De voorzitter: De VVD, mevrouw Vleghaar.

Mevrouw Vleghaar: Dank u wel, voorzitter. Wij zien de visie dat hij nog niet af is. We kunnen hem ook echt niet vaststellen, ook al wordt de motie aangenomen. Want dat spreekt gewoon elkaar tegen. Dan hadden we misschien een amendement in moeten dienen, maar dat is nu gewoon te laat. We kunnen niet anders. Hier wil ik het bij laten.

De voorzitter: Absoluut Aalsmeer, mevrouw Keessen.

Mevrouw Keessen: Dank u wel, voorzitter. Ik wil nog wel eventjes ingaan op de opmerking c.q. vraag van de heer Buisma in de eerste termijn. Hij had het over 2040 en dat is dan … Dat het raar is als je dan op een besluit terugkomt. Uiteindelijk is het een besluit genomen hier in Aalsmeer. Landelijk is het gewoon 2050. We maken er niets raars van. Voortschrijdend inzicht kan maken dat je ergens anders over denkt. Dan eventjes, het is een knipoog naar de VVD, het woord flikkerpolitiek erbij te halen. Zo zien wij het helemaal niet. Wij vinden het juist heel sterk als je door voortschrijdend inzicht op een besluit terugkomt. Dan haalde de portefeuillehouder de huidige situatie in Rusland aan. Buiten het feit dat dat ver van ons bed is, onderschrijft dat wel de noodzaak ervoor te zorgen als gemeente dat de capaciteit goed is. Want de vraag naar stroom wordt enorm. Als er inderdaad geen gas meer is, dan wordt de vraag naar stroom enorm. Dan moet de capaciteit, het net, die vraag wel aan kunnen. We hebben al duidelijk aangegeven hoe we over de visie denken. Hij is inderdaad niet compleet. Een hoofdstuk er nu aan toevoegen, gewoon opnieuw. In die zin gaan wij ook niet mee in de motie van GroenLinks. Dank u wel.

De voorzitter: Het CDA, mevrouw Harte.

		Mevrouw Harte-Fokker: Dank u wel, voorzitter. Het CDA staat nog steeds op het standpunt dat wij achter de warmtevisie staan. Alleen zouden we graag een schorsing willen om even met elkaar te overleggen over de moties. Dank u wel. De voorzitter: Dan sluiten daar zo de tweede termijn even mee af. Maar tot slot de PvdA, de heer Buisma. De heer Buisma: Ik vrees dat de Partij van de Arbeid iets meer woorden even nodig heeft. Kijk, dit voorstel wat nu voorligt, die warmtevisie, daar ontstaat nu een soort ruis op. Dat is jammer. Even naar de AA toe. Dat je je bedenkt als club, en dat je je bedenkt als club als VVD, dat kan. Dat heb ik niet bedoeld als dat een soort verwijtende opmerking is. Mijn verbazing zat er meer in dat wij, als wij het over verduurzaming van Aalsmeer hebben, of eigenlijk gewoon van het hele land, maar laten we het even op Aalsmeer houden, dan heb je een aantal methodes. De Partij van de Arbeid zou er voorstander van zijn om de wortel en de stokmethode te hanteren. Dat je probeert te verleiden en aanpakt. Dat verleiden houdt in dat je als college een voorstel neerlegt wat verleidt en waar in ieder geval een meerderheid van deze raad akkoord mee gaat. Waar het er nu heel sterk naar uitziet, dat die meerderheid er niet is. Daar is iedereen slachtoffer al van, maar vooral Aalsmeer. Want laten we heel eerlijk zijn, dan hebben we in vier jaar niets maar dan ook niets op duurzaamheidsgebied bereikt. De voorzitter: Wij schorsen de vergadering. Mevrouw Harte, hoe lang denkt u nodig te hebben? Gewoon even een paar minuten? Wij schorsen de vergadering voor een paar minuten, 5 max. *Schorsing* De voorzitter: Wij heropenen de vergadering om 00.12 uur. We hebben een schorsing gehad. Volgens mij kunnen wij inmiddels overgaan tot stemming over het voorstel, waarna eventueel de moties behandeld worden. Ik pak even het agendapunt erbij. Vaststellen warmtevisie Aalsmeer 2021. Wie is er voor dit voorstel? Zeker, er is alle ruimte ook nog voor een stemverklaring. De heer Fransen. Ogenblik. De heer Fransen: Dank u wel. Een stemverklaring. Wij voelen een onmogelijkheid om tegen de warmtevisie te stemmen, omdat het inhoudelijk helemaal goed is. Normaal, als iemand een proefwerk maakt en het is heel goed, maar niet af, zeg je, maak het af. Maar op het moment dat wij die positie, zoals ik nu calculeer, kijk, als wij tegen stemmen, dan wordt de warmtevisie afgestemd. Dat wil ik ook niet op mijn geweten hebben. De voorzitter: Andere stemverklaringen? Neen. Dan gaan we nogmaals over tot … Sorry. Excuus. De heer Buisma. De heer Buisma: Eigenlijk het verhaal van GroenLinks, maar dan andersom geredeneerd. De conclusie van de Partij van de Arbeid is nu dat het stuk nog niet voldragen is en nog niet rijp voor besluitvorming. Door als Partij van de Arbeid tegen te stemmen, staken de stemmen. De voorzitter: Dat zegt ook wat over de uitslag van de stemming alvast. Misschien kunt u nog eenmaal uw hand opsteken. Wie is er voor dit voorstel? CDA, D66, GroenLinks. Dat maakt elf. PvdA, AA en VVD tegen. Maakt ook elf. Daarmee staken de stemmen en wordt het voorstel verdaagd naar 10 maart.
Rb-9		**Vervangen tijdelijke lokalen Jozefschool** Niet behandeld.
Rb-11		**Vaststellen MRA Verstedelijkingsconcept versie 3**

		Niet behandeld.
Rb-13		**Vragenkwartier** Niet behandeld.
Rb-14		**Sluiting** De voorzitter: Daarmee is tevens de vergadering voor vanavond geschorst en pakken wij hem dinsdagavond 1 februari om 20.00 uur hier weer op. Ik kan u niet verstaan vanaf hier. Er wordt een opmerking gemaakt vanuit … Nee, want er is niet besloten over het voorstel. Worden de moties ook niet behandeld. Ik wil u bedanken voor deze avond en al het geduld dat u naar elkaar betracht heeft. U heeft het voortreffelijk gedaan vanavond zo. Zo vlak voor het einde van deze raadsperiode komt er nog een extra vergadering bij. U heeft er veel zin in. Ik zie ernaar uit. Ik tref u dinsdagavond hier weer om 20.00 uur. Wel thuis.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 10 maart 2022.

, voorzitter

, griffier

Gemeente Aalsmeer

VERSLAG VAN DE VERGADERING VAN DE RAAD VAN DE GEMEENTE AALSMEER
d.d. 1 februari 2022

Aanwezigen:

Voorzitter: G.E. Oude Kotte
Griffier: O. van Kolck

Fractie AA
De dames G. Holtrop en J. Keessen en de heer D. Kuin

Fractie CDA
De dames A.M. Harte-Fokker en M. van Diemen-Kreeft en de heren M.P. Buskermolen, P.H.J.M. van Soelen, T.F.M. Verlaan, D. van Willegen en G.J.H. Winkels

Fractie GroenLinks
Mevrouw P. Lakerveld en de heer R.P. Fransen

Fractie PvdA
De heer J.H. Buisma

Fractie VVD
De dames N. Hauet en M. Vleghaar en de heren J.G.E. Bouwmeester, J.J. van Leeuwen en D.G. van der Zwaag

Afwezig: mevrouw T. van der Meer (CDA), de heer E.P. Abbenhues (VVD), mevrouw C. van Hilst-Dekker (AA), de heer W. Kikkert (D66) en de heer R. Martijn.

Raad (besluitvormend)

Agendapunt		**Onderwerp**
	1.	**Heropening van de raadsvergadering van 27 januari 2022** De voorzitter: Wij heropenen de raadsvergadering van afgelopen donderdag 27 januari. Vandaag 1 februari, het vervolg. Eerst even wat huishoudelijke mededelingen. U heeft vanochtend een e-mail ontvangen uit mijn naam, en het leek me goed om hier nog even te vermelden voor degene die de e-mail nog niet gecontroleerd hadden, of per ongeluk iTunes-bonnen gekocht hadden - mag je altijd nog bij mij inleveren - maar die was niet van mij afkomstig. Dat heeft een bijzonder woord, maar het is niet een gehackt e-mailaccount, maar iemand die uit naam van iemand anders een e-mail stuurt naar een bekende omgeving, en een soort persoonlijk verzoek doet, en aan de raadsleden werd verzocht om iTunes-bonnen aan te schaffen. Maar gelukkig kwam de griffie er snel achter dat dit niet een goede zaak is en heeft u er allemaal over bericht. Helaas is het niet alleen hier gebeurd, maar gisteren ook in Lelystad, dus het gebeurt in verschillende gemeenten. Het is toch nogal bijzonder dat mensen op deze manier de boel proberen te bedonderen. Goed, hebben we dat ook maar even helder voor iedereen die nog twijfelde daaraan. Iedereen vanavond, ook thuis, van harte welkom. Die worden geconfronteerd met een klein kraakje in het geluid. Excuses daarvoor, maar dat is er niet uit te halen. We horen het hier niet, maar de mensen die thuis luisteren die horen een klein kraakje in het geluid. Vanavond zijn er een aantal afmeldingen met bericht van verhindering, onder andere mevrouw Van der Meer, mevrouw Van Hilst, de heer Kikkert, de heer Martijn, de

		heer Abbenhues en wethouder Alink. Voordat wij overgaan tot de vergadering, het vervolg, wil ik eerst het woord geven aan de heer Fransen, die wil graag een motie vreemd aan de orde van de dag indienen. De heer Fransen, aan u het woord. De heer Fransen: Dank u wel, voorzitter. De motie heeft betrekking op hetgeen vorige week donderdag gebeurde rondom de behandeling van de Warmtevisie. Deze motie dienen wij in samen met Absoluut Aalsmeer, en de motie spreekt uit het handelen van het college in de raad van 27 januari bij de bespreking van de Warmtevisie af te keuren. En ik vermoed dat de verdere behandeling straks is? Dus dit is alleen de aankondiging, denk ik, hé? De voorzitter: Wij voegen het na het agendapunt vaststellen 'Verstedelijkingsconcept versie 3', en dus voor het vragenkwartier. Daar komen de moties vreemd aan de orde van de dag. En ik vergat net bij de afmelders voor vanavond ook wethouder Van Rijn.
Rb-1	**2.**	**Vervangen tijdelijke lokalen Jozefschool** De voorzitter: Wij gaan naar het eerste agendapunt van deze avond, officieel agendapunt 9 van de agenda van de vorige raadsvergadering, en het gaat over het vervangen van de tijdelijke lokalen Jozefschool. En het doel is het beschikbaar stellen van het krediet om de tijdelijke lokalen van de Jozefschool in de Kloostertuin te vervangen voor permanente huisvesting aan de hoofdlocatie aan de Jozefschool. En de eerste termijn brengt ons bij Absoluut Aalsmeer, u was ook degene die verzocht heeft dit tot bespreekpunt te maken. Mevrouw Holtrop. Mevrouw Holtrop: Dank u wel, voorzitter. Allereerst bedankt Absoluut Aalsmeer de wethouder omdat hij contact met ons heeft opgenomen om ons de gelegenheid te bieden de vragen die we niet meer in de commissie konden stellen aan hem voor te leggen. Deze vragen betroffen voornamelijk de ventilatie op scholen. Deze vragen heeft hij inmiddels beantwoord, en daarbij aangegeven onze zorgen omtrent de ventilatie te delen. Mede in dat verband zijn onlangs twee stukken toegevoegd, de raadsbrief inzake de zaken specifieke uitkering ventilatie in scholen, en de motie Kerkrade onderwijshuisvesting ventilatie. Voorzitter, over deze twee stukken hebben wij de volgende vragen aan de wethouder: welke eigenschappen van de luchtreiniger worden in deze pilot getest, en kan de wethouder aangeven hoelang deze proefperiode zal gaan duren? In de raadsvergadering van 17 september 2020 heeft Absoluut Aalsmeer reeds vragen gesteld over de ventilatiesystemen op scholen. We hebben gevraagd hier extra aandacht aan te besteden. Er werd ons toen door de wethouder verzekerd dat de aanwezige ventilatiesystemen op scholen, kinderdagverblijven en sportaccommodaties in Aalsmeer en Kudelstaart voldeden aan het Bouwbesluit. Er is toen bij ons weten niets ondernomen. Wij vinden dit onderwerp echter van groot belang, want het gaat tenslotte om de gezondheid van de kinderen van Aalsmeer en Kudelstaart. Gezondheid die al flink te lijden heeft onder de vervuilende industrie, en denk daarbij aan ultrafijnstof en fijnstof van het toegenomen lucht-, vracht- en autoverkeer in onze gemeente. Op 13 april, voorzitter, is de raad op de hoogte gesteld dat er vier schoolgebouwen in aanmerking komen voor subsidie om de ventilatie te verbeteren. Echter werden deze kosten volgens het college niet voldoende gedekt door de landelijke overheid. Het college omarmt nu de motie van december 2021 onderhuisvesting van de gemeente Kerkrade die het bestuur van de VNG opdraagt om met hoge prioriteit met het kabinet en het parlement in gesprek te gaan over passende financiële maatregelen. Uiteraard ondersteunen wij dat ook, al betreuren wij het dat het pas anderhalf jaar na de vragen Absoluut Aalsmeer plaatsvindt. Wij dringen er bij het college nogmaals op aan om hier zo snel mogelijk passende maatregelen op te nemen. Voorzitter, in de raadsbrief wordt gesproken over een pilot met een luchtreiniger op de Jozefschool, en natuurlijk ondersteunt Absoluut Aalsmeer deze pilot, en spreekt de verwachting uit dat de uitkomst van deze proefperiode niet lang op zich laat wachten. Wij spreken de

verwachting uit dat de financiering, om de ventilatiesystemen op alle scholen maar ook kinderdagverblijven en sportaccommodaties in Aalsmeer en Kudelstaart daar, zo spoedig mogelijk geregeld gaat worden, en dat dat niet weer anderhalf jaar gaat duren. Voorzitter, zoals we in de commissievergadering reeds hebben aangegeven Absoluut Aalsmeer gaat akkoord met het raadsvoorstel. Dank u wel.

De voorzitter: De PvdA. GroenLinks, de heer Fransen.

De heer Fransen: Ja voorzitter, dank u wel. Het college, bedankt voor die toelichtende brief die we hebben gekregen hebben naar aanleiding van de commissiebehandeling. Het is een beetje een zijpaadje van dit voorstel, maar dat is even niet anders. Als het gaat om die pilot waar AA het ook al over had dan vroegen wij ons even af of die pilot, zoals die nu opgezet wordt … Volgens mij in een deel van de school, maar dat haal ik niet helemaal uit de brief. Kan je dan wel echt conclusies trekken, en zou je niet zo'n pilot op een hele school moeten doen om werkelijk conclusies te trekken? Ik ben beslist geen statisticus, en zo wil ik mij ook niet voordoen, maar ik hoop dat we hier een pilot hebben die wetenschappelijk ook klopt, en dat je dan als hij klaar is ook echt conclusies kunt trekken. Dat zou ik wel heel erg mooi vinden. En met het voorstel zijn we het van harte eens.

De voorzitter: De VVD, het CDA, de heer Winkels.

De heer Winkels: Dank u wel, voorzitter. Het CDA is blij met dit voorstel. Het voorstel behelst de vervanging van het aantal tijdelijke lokalen. We zijn ook blij dat in de planvorming voorafgaand hieraan door de schoolleiding contact is opgenomen met de buurt, zodat het plan nog beter is geworden met instemming van de omgeving. En ja, voor wat betreft het onderzoek met betrekking tot de die luchtverontreiniging in de Jozefschool dat wachten we rustig af. Dank u wel.

De voorzitter: Dan is het woord aan de portefeuillehouder, wethouder Kabout.

De heer Kabout: Ja dank u wel, voorzitter. Ja, ik constateer dat over het raadsvoorstel zelf dus verder geen vragen meer zijn. Het is zoals de heer Fransen het zojuist noemde een zijpaadje dat nu ook nog over een ander onderwerp dan het raadsvoorstel vragen worden gesteld. Inderdaad wel een belangrijk onderwerp, dus wat mij betreft ook prima om daar nog even kort op in te gaan. Ja, het verhaal van mevrouw Holtrop. Ja, ik ben een beetje verbaasd dat u spreekt over teleurstelling, en dat het college niets gedaan heeft en dergelijke. Volgens mij is dat juist wel het geval, als het gaat om … We hebben dat juist wel continu opgepakt. Het is zo dat in 2020 inderdaad is geïnventariseerd hoe zit het met de ventilatie op onze scholen. Dat is allemaal geïnventariseerd, gecheckt. Daar bleek dat het allemaal voldeed aan het bouwbesluit en dat het ook voor de RIVM de conclusie was dat het voldoende is. Daarna is ook vanuit het rijk een hele subsidieregeling opgetuigd waarin ook is gekeken: hoe kun je de luchtkwaliteit nog verder verbeteren? Ook dat is geïnventariseerd bij alle scholen: welke scholen komen daarvoor in aanmerking, hoe zit dat? En dat speelde bij drie scholen, zoals ook in de raadsbrief staat, vier locaties in totaal met drie scholen, en dat kost totaal bijna 3 miljoen. En die regeling dat moet voor een groot deel scholen en gemeenten opvangen, en slechts een klein deel komt vanuit het rijk. Zoals in vrijwel heel Nederland kan bijna geen één school of gemeente dat betalen. We hebben als college u daar ook proactief over geïnformeerd, want dat kwam in de commissie ook even aan bod of we daar geld of niet aan willen uitgeven. De raad heeft het budgetrecht, dus dat is ook iets wat u hoort te weten. Ook om die reden hebben we u daar netjes over geïnformeerd in april vorig jaar. We hebben van u daarna ook niks meer opgehoord, dus

		volgens mij hebben we u daar netjes over geïnformeerd. Vervolgens is dus ook via de VNG een motie die ook het rijk oproept om landelijk hier meer aandacht aan te geven, en ook meer financiering, omdat deze constructie die er nu zijn gewoon niet meer op te hoesten zijn. Nou, die hebben we vanuit het college ook ondersteund. Ja, wat verwacht u nog meer van ons? En we zijn dus ook nog bezig met een pilot om op de Jozefschool waarvan we dat ook in die brief hebben genoemd, dat is al opgepakt en in gang gezet, en gaan we u ook over informeren. En verdere details daarover, ja, daar ga ik nu verder niet op in. Dat zeg ik graag toe dat zodra die pilot afgerond is dat wij u dat netjes gaan terugkoppelen wat daar allemaal uit naar voren is gekomen. Tot zover, dank u wel. De voorzitter: In tweede termijn. Ik zie dat mevrouw Holtrop graag nog wil reageren. Aan u het woord. Absoluut Aalsmeer. Mevrouw Holtrop: Dank u wel, voorzitter. Ook bedankt voor de antwoorden. De teleurstelling, dat wil ik wel even uitleggen. De teleurstelling zit vooral in het feit dat wij dat dus anderhalf jaar al duidelijk hebben aangegeven. Ik kan mij niet voorstellen dat in een half jaar de toestand ineens zo verslechterd in een Covidomgeving waarin bijna niet gevlogen werd. Dus wij gaan ervan uit, en de teleurstelling ligt in het feit dat we toen niet serieus genomen werden, omdat de situatie toen al net zo slecht was al dat het nu is. Uiteraard zijn wij blij dat er nu wel actie ondernomen wordt, en wij kijken dan ook uit naar de antwoorden en de uitslag van deze pilot. En we hopen dat dat inderdaad dan op alle scholen en alle kinderdagverblijven en sportverblijven, dus alle openbare gebouwen waar kinderen zich bevinden dat daar de aandacht voor de luchtkwaliteit meegenomen wordt en verhoogd wordt. Dank u wel. De voorzitter: Nog andere vragen? Niet. Volgens mij zijn we aan het einde gekomen van de behandelingen. Gaan we over naar de stemming. Is nog behoefte aan een stemverklaring? Nee. Wie is er voor dit voorstel? Dat is eenieder. Daarmee unaniem aangenomen.
Rb-3		**Onderschrijven MRA Verstedelijkingsconcept versie 3** De voorzitter: Brengt ons bij het Verstedelijkingsconcept. Het doel van het voorstel is om de gezamenlijke koers voor ruimtelijke ontwikkeling van de MRA en het rijk uitgewerkt in het Verstedelijkingsconcept versie 3 grotendeels te onderschrijven. Hierop zijn twee amenderingen binnengekomen. Door de heer Fransen zullen deze kort worden ingediend. De heer Fransen aan u het woord. De heer Fransen: Dank u wel, voorzitter. Helaas is de heer Kikkert niet aanwezig. Anders zou hij deze motie hebben ingediend namens ons beiden, dus aan mij de eer om hem daarin te vervangen. En dat zal ik graag doen. In de brief die we van het college hebben gehad na de commissiebehandeling staat het zinnetje: dat deze MRA, deze MRA Verstedelijkingsconcept het wettelijk beleidskader van het rijk wordt . We hebben er eerder over gesproken van wat betekent dit nu eigenlijk als we dit vaststellen, waar leggen we ons op vast? Maar wij leggen ons niet direct zelf vast, maar het rijk gaat dit wel beschouwen als het wettelijk beleidskader voor verdere verstedelijkingsopgave. Dus we krijgen er wel degelijk mee te maken. Nou, dan zitten er in de brief - die we overigens inhoudelijk helemaal prima vinden eigenlijk - maar is het de conclusie dat we het grotendeels onderschrijven, en daar zit onze moeite, en die zit op twee punten. Die zit op het sociaalmaatschappelijke thema dat wat ons betreft onvoldoende is afgestemd. En een tweede die is op z'n minst nog zo belangrijk, maar misschien nog wel belangrijker, dat alles rondom de ontwikkeling van Schiphol ons direct raakt en dat in deze

verstedelijkingsstrategie staat dat er gewerkt wordt om zoveel mogelijk per trein te gaan vervoeren. Dan is dat de oproep, hartstikke goed, maar ook dat de ruimte die daardoor vrijkomt ingezet kan worden voor langeafstandsvluchten. Nou, dat betekent dus dat deze verstedelijkingsstrategie, als het om Schiphol gaat, eigenlijk gewoon zegt: ga je gang, groei maar door. Nou, dan kun je zeggen daar zijn we het niet mee eens, dat staat ook in de brief, dus dat is terecht, maar vervolgens denken wij en vinden wij, D66 en GroenLinks, dat door akkoord te gaan met het verhaal en een opmerking te maken over delen waar je niet mee akkoord bent dat blijft hangen dat je akkoord bent als Aalsmeer. En wij denken dat het heel belangrijk en heel relevant is om juist vanwege dat Schiphol, wat allesbepalend is voor onze leefkwaliteit, om dan juist niet akkoord te gaan, waarbij de brief verder in feite helemaal in stand blijft. En dat is de strekking van het amendement en het besluit. Ik heb het toegelicht, en dat staat verder helemaal in het amendement uitgeschreven, dus ik weet niet of u het op prijs stelt dat ik dat helemaal voorlees, maar dat vermoed ik van niet. Dat is het, voorzitter.

De voorzitter: Nu staat u ook voor uw eerste termijn. Heeft u daar ook nog input voor?

De heer Fransen: Nou, niet anders dan dat we de inhoud van de brief onderschrijven, maar een groot verschil willen maken. Grotendeels akkoord vervangen door niet akkoord. O, sorry, en we hadden twee moties. We dienen vooralsnog alleen deze motie in.

De voorzitter: Amendementen.

De heer Fransen: Sorry, vooralsnog alleen dit amendement in. Ja.

De voorzitter: Dat betekent dus met de titel niet instemmen Verstedelijkingsconcept. Dat betekent dat de amendering MRA Verstedelijkingsconcept vooralsnog niet op tafel ligt. Dus nogmaals, het amendement niet instemmen Verstedelijkingsconcept versie 3, even voor de helderheid hier voor de raadsleden. Het vervolg van de eerste termijn brengt ons bij de PvdA. Nee, dan D66. Ja, natuurlijk, die is er niet. Excuses. De VVD? De heer Van der Zwaag.

De heer Van der Zwaag: Dank u wel, voorzitter. In het toelichtende memo schrijft het college precies hoe deze brief aan de MRA gelezen dient te worden. Het is geen zienswijze maar een verklaring om te onderschrijven. Wat de VVD betreft onderschrijven wij dit Verstedelijkingsconcept inderdaad grotendeels. De indieners van het amendement kan de VVD goed begrijpen. In dit stuk van de MRA staat onder andere een afwijkende passage over Schiphol. Deze is nu wat ruimer geformuleerd dan eerder. Daar maakt de VVD zich net als de indieners zorgen over. Het VVD-standpunt over Schiphol is bekend, namelijk genoeg is genoeg. Sterker nog, genoeg is eigenlijk al een beetje te veel. Dat wil de VVD hierbij benadrukken. Echter om daarmee grotendeels het Verstedelijkingsconcept van 135 bladzijden van de MRA af te wijzen, dat gaat de VVD echt te ver. We onderschrijven dus de brief van het college, en stemmen niet in met het amendement. Dank u wel.

De voorzitter: Absoluut Aalsmeer, de heer Kuin.

De heer Kuin: Dank u, voorzitter. Voorzitter, in de fractie van Absoluut Aalsmeer hebben wij hier even over moeten stoeien. En waarom? Omdat dit gaat over de Metropoolregio Amsterdam. Dan zul je denken wat heeft dat dan met Aalsmeer te maken? Nou voorzitter, wij hebben daar weinig aanknopingspunten gevonden wat dat voor Aalsmeer zou kunnen betekenen, behalve dat we worden opgezadeld met allerlei gebouwen waar veel verkeer van en naar toe gaat, en weer van af vandaan gaat, dus het zogenaamde, zoals wij het genoemd hebben in onze fractie:

het afvoerputje van de logistieke bedrijven. En dat hebben we misschien met z'n allen zelf veroorzaakt, dat het zo gaat gebeuren. En voorzitter, als we dan verder lezen in het stuk dat er tot 2030 175.000 woningen, en tot 2050 325.000 woningen bij moeten komen vragen we ons af: waar? Dat is niet in Aalsmeer. Daar waar wij graag zouden willen groeien, daar groeien wij op een verkeerd punt, namelijk logistieke bedrijfsvoering, en niet woningen. Met veel pijn en moeite krijgen wij, als het een beetje meezit in deze raad, nog een paar woningen toebedeeld in deze regio, en voor de rest moeten wij het allemaal maar zien. Voorzitter, dat zijn in het kort, zeg maar, ongeveer dertig minuten waar wij in de fractie over hebben moeten spreken om dit agendapunt voor onszelf op een rij te zetten, en ik moet u eerlijk zeggen dat is ons niet gelukt.

De voorzitter: Tot slot, het CDA. De heer Verlaan.

De heer Verlaan: De Metropoolregio op de manier zoals het nu is ingericht is volgens het CDA heel simpel: behoud je eigen zelfstandigheid, maar werk wel zoveel mogelijk samen in een economisch gebied wat ertoe doet, en dat is die Metropoolregio Amsterdam. Wat dat betreft zijn wij heel gelukkig met het feit dat het college reageert zoals het reageert, want ook het CDA maakt zich grote zorgen over de vijf voor twaalf-wijziging van de visie als het gaat om Schiphol, en daar hebben wij ook hele grote bezwaren tegen. Wat dat betreft moet je je afvragen of sommige buren van ons in de Metropoolregio niet een andere agenda hebben als dat wij hebben. Maar dat doet niet af aan het feit dat wij onze eigenstandige verantwoordelijkheid houden als het gaat om de situatie van onze eigen burgers. Het CDA is dan ook erg blij met de reactie van het college, en onderschrijft dan ook volledig dat we grotendeels akkoord zijn met allerlei zaken die keurig netjes in de Metropoolregio, in dit stuk zijn vastgelegd. Maar met die brief samen raken wij wat ons betreft exact de juiste toon, en hebben we in de volgende raadsperiode denk ik heel veel zendingswerk te doen om te zorgen dat Aalsmeer gewoon goed op de kaart blijft, maar wat het CDA betreft niet als een Calimero, maar gewoon als een volwaardige partner in deze samenwerking.

De voorzitter: Dan is het woord namens de portefeuillehouder aan wethouder Kabout.

De heer Kabout: Ja dank u wel, voorzitter. Ja, voor wat betreft het punt over Schiphol, daar zijn wij het hier volgens mij allemaal met elkaar eens, zowel raad als college. En dat is ook precies de reden dat wij dit nog in deze brief voor u zo hebben voorbereid om dat nog even heel nadrukkelijk neer te leggen dat wij heel erg ontstemd zijn over deze wijziging die heel laat in het proces op dit belangrijke thema voor Aalsmeer nog is gedaan. Dus daar zijn wij het volgens mij allemaal hier zo over eens. Het is dan alleen nog de vraag die dat amendement oproept: is de brief nu dan scherp genoeg of moet grotendeels nog worden veranderd? En er is zelfs een zo verstrekkend amendement ingediend om in het geheel niet akkoord te gaan. Nou, het preadvies van het college is negatief op dat amendement. In de eerste plaats simpelweg omdat een groot aantal onderdelen van het Verstedelijkingsconcept we nu juist wél mee eens zijn. Dus het gaat specifiek om de punten die benoemd zijn in de brief, en de rest is wat ons betreft wel akkoord. En twee, is het ook sowieso denken wij niet verstandig om een dergelijk vergaande zet te doen dat we niet instemmen met een dergelijk stuk. Wij geven gewoon duidelijk aan welk deel wel, en welk deel niet. Het staat ook juridisch uitgelegd dat wij over ons eigen grondgebied nog steeds gaan, dat staat ook in de memo. En ja, wij werken ook met onze buurgemeenten samen in de MRA, bijvoorbeeld ook in het Westeinderscheg-project dat voor ons ook een mooi project is, en zo zijn er nog meer terreinen waarop we onze buren tegenkomen en elkaar kunnen helpen. Dus wat het college betreft negatief op het amendement. Dank u wel.

De voorzitter: Gaan we naar de tweede termijn, de heer Fransen, GroenLinks.

		De heer Fransen: Ja, dank u wel. Ja, ik kan ook rekenen zoals net gezegd is, maar wat ons betreft komen we eerdaags in een situatie als Aalsmeer dat we te horen krijgen: ja, maar jullie zijn toen akkoord gegaan. Ook al zeggen we nu wat we nu zeggen, ook al staat dat in die brief. Wat onthouden wordt is dat we akkoord zullen gaan. En dan vind ik dat we daarmee hier een grote fout maken om dat signaal niet af te geven. En ik vind ook dat de grote vergissing dat we niet aan onze burgers laten weten alles te doen om te zorgen dat de groeihonger van Schiphol niet bevredigd wordt. En daar gaan we nu officieel niet, want dat staat zoals het staat, maar wat we overbrengen is: ga je gang. Ik vind het zonde. Ik vind het een gemiste kans. De voorzitter: De PvdA? Nee? De VVD? Nogmaals niet. Absoluut Aalsmeer? Ja, de heer Kuin. De heer Kuin: Dank u, voorzitter. Ik sluit me volledig aan bij de woorden van de heer Fransen. Ik vind het een gemiste kans om onze inwoners te laten weten hoe wij er met z'n allen over denken. En met dit stuk akkoord gaan betekent dat je je inwoners een beetje aan de kant zet. De voorzitter: Tot slot, het CDA. De heer Verlaan. De heer Verlaan: Het CDA gaat ervanuit dat de gemiddelde Aalsmeerder buitengewoon goed kan lezen en buitengewoon goed in staat is om te constateren dat de gemeenteraad met deze onderdelen niet akkoord gegaan is, en dat die brief daar aan duidelijkheid niets te wensen over overlaat. Dus wat ons betreft geen reden om ons standpunt te wijzigen. De voorzitter: Dan denk ik dat we overgaan tot stemming. En we stemmen eerst over het amendement met de titel: niet instemmen Verstedelijkingsconcept. Wie is er voor dit amendement? De twee fracties GroenLinks en Absoluut Aalsmeer. En daarmee is het amendement verworpen. Gaan we naar het voorstel. Behoefte aan een stemverklaring? Neen. Wie is er voor het voorstel? Dat zijn alle partijen met uitzondering van GroenLinks en Absoluut Aalsmeer, en daarmee is het voorstel aangenomen.
Rb-4		**Motie Vreemd aan de orde van de dag** De voorzitter: Brengt ons bij de motie Vreemd aan de orde van de dag, de motie van afkeuring en zal worden ingediend door GroenLinks, de heer Fransen. Aan u het woord. De heer Fransen: Dank u wel. Ik heb begrepen dat het amendement, motie inmiddels in iBabs staat, heb ik dat goed begrepen? De voorzitter: Het wordt uitgedeeld intussen als u het indient. De heer Fransen: Oké. Dan wacht ik toch heel even tot het uitgedeeld is, want … Nou, dank u wel. Nou, samen met Absoluut Aalsmeer dienen we deze motie in. In de voorbesprekingen hebben wij afgesproken dat in ieder geval ik de inleiding doe zoals wij het vanuit GroenLinks zien, en dat AA dat voor zichzelf moet weten als ze dat ook willen doen of niet, dus ik doe dit niet namens AA. Voorzitter, wij vonden het vorige week donderdag, zo'n beetje midden in de nacht, een schandelijke vertoning hoe dat ging, de behandeling van het stuk, van de Warmtevisie. In 2019 is er een Nationaal Klimaatakkoord vastgesteld. Dat geeft gemeentes opdrachten, wat je er ook van vindt, om een lokale Transitievisie Warmte vast te stellen. Die uitgangspunten voor die Transitievisie Warmte hebben we in Aalsmeer in december 2016 vastgesteld. En die luidde om in 2040 – dat is eerder dan het rijk aangeeft – als gemeente fossiel onafhankelijk te zijn, en dat de Aalsmeerse gemeentelijke organisatie dat in 2030 is. Tijdens die

raadsbehandeling vorige week waren er twee moties, en een ging over het ter discussie stellen van die uitgangspunten, en een ander ging over dat het niet helemaal af was. Nou, op beide moties gaf het college als preadvies zich erin te kunnen vinden. En wat daarmee gebeurde was - toen ontstond er een enorme verwarring - dat het college eigenlijk zei: ja, de uitgangspunten onder dit stuk, die staan eigenlijk best ter discussie. Dan sta je niet voor je stuk. En het college gaf ook aan: ja, we kunnen er best nog een hoofdstuk bijschrijven. Dan sta je ook niet voor het stuk dat het af is, dus daarmee was de vraag: wat zijn we nu eigenlijk aan het besluiten? Die verwarring was daarmee wat ons betreft compleet, en wij vinden dat een slechte gang van zaken, en wij vinden dat we dat als raad ook moeten uitspreken dat we dat op deze manier niet gewend zijn om met elkaar de zaken te doen. Dan kun je je afvragen aan het einde van die periode: is het nu nodig om daar een motie van afkeuring over in te dienen? Ja, dat is inderdaad een twijfel of je dat moet doen of niet. We hebben uiteindelijk toch gemeend om dat wel te moeten doen. We moeten gewoon ons werk doen. En niet goed is niet goed, en dan moeten we dat ook uit durven spreken. En dat het pijnlijk is, dat is het altijd, maar niet goed is niet goed. Dus vandaar dat wij ervoor gekozen hebben om ondanks die twijfel toch die motie neer te leggen. Dat is het, voorzitter.

De voorzitter: Absoluut Aalsmeer, wilt u als indiener dit ook aanvullen? Ja, de heer Kuin. Aan u het woord.

De heer Kuin: Ja sorry, voorzitter, ik was even mijn kaartje kwijt. En zonder kaartje kun je niet spreken hier. Voorzitter, even in het kort. Ik sluit me natuurlijk, dat zult u begrijpen, grotendeels aan, bijna dus helemaal, bij de woorden van de heer Fransen. Ik heb alleen namens onze fractie nog wel uit een kleine aanvulling. Even, mijnheer Fransen heeft ook het menselijke aspect even genoemd. Ook dat heeft bij onze fractie nogal wat beroering gebracht. Hetzelfde als wat mijnheer Franssen aangeeft, ja, moet je dat nu nog doen. En inderdaad ook bij ons in de fractie was het eigenlijk donderdagavond al: we moeten dit doen, we moeten iets doen. Nou, daar hebben de fracties GroenLinks en Absoluut Aalsmeer elkaar gevonden om daar gezamenlijk iets te doen. Voorzitter, bij ons is ook de tweeslachtigheid wat er door de portefeuillehouder ten toon werd gesteld een onderwerp van gesprek geweest. Het kan toch niet zo zijn, en Fransen die refereerde er al even aan, dat je een voorstel hier in de raad brengt waarvan je dan op hetzelfde moment zegt: ja, het is eigenlijk nog niet goed genoeg, maar als je nog aanvullingen hebt kom er dan mee, doe nog maar een hoofdstuk zes erbij. En voorzitter, uit zeer betrouwbare bron vernomen dat op het moment dat de portefeuillehouder de zaal uitloopt zegt: nou, ik doe er toch lekker niks mee. Voorzitter, dit kan dus niet in onze ogen. We zijn een soort professioneel bedrijf met z'n allen. We zijn een lekenbestuur met mensen die het dagelijks bestuur voor ons doen. Ik wil niet zeggen dat ze daar goed voor betaald krijgen, maar je mag toch verwachten van een portefeuillehouder dat ze enige kennis van zaken heeft.

De voorzitter: Duidelijk. Hebben de andere fracties behoefte aan een reactie? Ik kijk even naar … Het CDA was net eerder. Het CDA, en daarna de VVD. En dan denk ik ook de PvdA. De heer Van Willegen.

De heer Van Willegen: Dank u wel, voorzitter. Ja, wat moeten wij hiervan vinden? We krijgen deze motie nu eigenlijk staande de vergadering, maar het CDA was ook wel van mening dat de vergadering niet helemaal goed ging, maar ik vraag me even af: is deze motie nu gericht aan de portefeuillehouder of aan het college als geheel? Willen GroenLinks en AA nu zeggen: we sturen eigenlijk het college min of meer naar huis? Want als er een motie van afkeuring is dan lijkt me dat de enige manier. Dat lijkt me sowieso om deze laatste termijn, één na laatste raadsvergadering nu sowieso niet helemaal sjiek, maar ook lijkt me dat niet heel verstandig. Als

		je het zegt over de vergadering zelf, die avond, was het CDA tevreden hoe die vergadering liep? Nou, wij hadden ook onze bedenkingen omdat wij eigenlijk van mening waren dat we heel duidelijk waren. We waren voor de Warmtevisie en over de moties, ja, daar hebben we ons niet eens over kunnen uitspreken. Maar dat wil niet zeggen dat we daardoor … We waren daar wel enigszins over in verwarring geraakt. We hebben niet voor niks een schorsing tijdens de vergadering aangevraagd, omdat het niet helemaal duidelijk was. Voor mij en achter mij heb ik mensen in twijfel zien gaan hoe dat gegaan is. Maar ik vind het ook niet sjiek, en ik vind het al heel jammer dat de portefeuillehouder die op dat moment haar portefeuille verdedigde er nu vanavond niet is. Ten eerste omdat ze zich niet kunt verdedigen, maar ten tweede ook omdat wij vanavond ook nog vragen voor de portefeuillehouder hebben. Kijk, we weten de reden niet waarom ze er niet is. Misschien dat ze de motie wel kende, ik kende het niet, ik zie het hier nu liggen, maar het CDA wil daar hier niet in meegaan. Wij willen deze periode … Ik kan zo een heleboel dingen opnoemen waarom we iemand naar huis zouden kunnen sturen, maar één is dat ze nu niet aanwezig is terwijl er vragen van ons komen. Twee is dat ik altijd in de fractie gezegd heb: ik zou nog best wel eens twee maanden wethouder willen zijn. Nou, het zou een prachtige gelegenheid zijn om de wethouder nu naar huis te sturen en twee maanden wethouder te zijn, maar voorzitter dan lijkt me niet helemaal verstandig om dat een reden te zijn. Dus wij zullen, en ik ga ervanuit dat deze motie van afkeuring is gericht aan de portefeuillehouder, maar gaan we deze motie niet steunen. De voorzitter: Overigens, de vragen kunnen straks gewoon gesteld worden. Die zijn door het college ook voorbereid in de beantwoording. De VVD, de heer Van der Zwaag. Aan u het woord. De heer Van der Zwaag: Voorzitter, waar wij het denk ik allemaal over eens zijn is dat de prestatie of de presentatie van de portefeuillehouder rond de Warmtevisie geen topprestatie was, geen olympische medaille verdient, laat staan een optreden waar ze trots op kan zijn, en waar ze trots op terug kan kijken. Dus in die zin begrijpen wij vanuit de VVD het gevoel wat achter de motie van afkeuring zit. Alleen wij zitten met de vraag: wat doet dit met het imago van de gemeenteraad als je een soort bij de bel van de laatste ronde van deze raad met zo'n zwaar middel gaat komen? Dan kun je kijken stel dat inwoners nu luisteren. Misschien zijn er wel mensen die luisteren. Hoe kijken die naar ons als raad dat je toch op die één na laatste vergadering met dit lef zo'n motie gaat indienen? Wat doet dat? Dus het gevoel snappen wij wel. Wat we niet begrijpen is dat je in deze één na laatste vergadering dus met zo'n zwaar middel komt. De VVD hecht aan verbinding en samenwerking, dat vinden we belangrijker dan met een formaliteit, met zo'n motie te komen. Dus het past, deze motie, niet bij ons gevoel van hoe wij Aalsmeer willen besturen. We kunnen ook de motie wat dat betreft gewoon niet echt waarderen, en we zullen het ook zeker niet steunen. Dank u wel. De voorzitter: Tenslotte de heer Buisma, PvdA. De heer Buisma: Dank u wel, voorzitter. Laat de Partij van de Arbeid even vooraf heel helder zijn. We begrijpen deels wel de ergernis van GroenLinks. Een periode van vier jaar, en op het gebied van duurzaamheid is er niet zo heel veel gebeurd in Aalsmeer. En dat is met name voor een linksgeoriënteerde partij gewoon echt heel naar, dat doet zeer. En die pijn die je voelt, als ik dan even voor GroenLinks mag denken, daar kan ik me wel iets bij voorstellen. Dan kom je op een raadsvergadering, zo aan het eind van de nacht, en dan worden er dingen gezegd die op zijn best wat ongelukkig te noemen zijn. Het eindigt ook in een soort patstelling waarin we het college de ruimte geven met 11-11 te stemmen de ruimte geven om in de periode tot de volgende raadsvergadering daar iets aan te doen, om een meerderheid te zoeken, om bij de VVD op gesprek te gaan om te vragen joh, zouden jullie willen overwegen om verdeeld te

		stemmen, voor mijn part. Maar iets binnen te halen om zo een voorstel waar geruime tijd aan gewerkt is toch over de streep te trekken. Nou, die ruimte is niet gegund. Nu komt GroenLinks met AA met deze motie, en de Partij van de Arbeid is daar niet in meegaan. Wij kunnen ons daar niet in vinden. En de reden daartoe is dat wij het handelen echt laakbaar vinden, het is gewoon niet goed genoeg. Maar het is wel diep in de blessuretijd waar we inmiddels in zitten. Het is vijf voor twaalf, en gedurende de periode ben je wel onderdeel van een college. En als je onderdeel van een college bent draag je daar ook de verantwoordelijkheid voor. Dat is niet altijd even leuk, en dat is ook niet altijd even makkelijk, maar het hoort er wel bij. En om dan nu te zeggen: nou, foei, en hou er maar mee op, of denk er eens ernstig over na, want het is niet de motie van wantrouwen, maar het is een motie van afkeuring. Ja, dat vinden wij als Partij van de Arbeid gewoon niet oké. En ik zou echt de oproep willen doen bij GroenLinks om hier goed over na te denken of je dit echt wel indient. Wil je te boek als ZuurLinks of ga je nadenken om het voorstel toch in wat voor vorm dan ook door te trekken? Dank u wel. De voorzitter: Ik denk dat het goed is om het woord eerst aan de indieners te geven. Het lijkt mij overigens ook prima dat het debat plaatsvindt in de raad zonder het college nu te laten adviseren, dat moge duidelijk zijn. Het woord is aan de heer Fransen. De heer Fransen: Dank u wel. Alhoewel ik een reflectie van het college hierop wel zeer op prijs zou stellen, maar er is een aantal vragen gesteld, een aantal opmerkingen gemaakt. Waar ik blij mee ben is dat wij met elkaar delen dat dit niet kon. Dat delen we met elkaar, en daar ben ik op zich heel erg blij mee dat we wel een soort gevoel van een ondergrens hebben, en dat het hiermee wel bereikt was. Nou, de twijfel die ik uitspraak van moet je dit nu doen of niet. Die slaat voor de een door in niet doen, en voor de ander door in wel doen, dus dat kan. Maar er zijn ook een paar vragen gesteld. Maar goed die vragen worden gesteld maar er wordt ook al gezegd: we gaan toch niet mee. Dus ik weet niet zo goed waarom ik dan die vragen beantwoord, maar dat ga ik toch doen. Het CDA vroeg zich af of het nu aan de portefeuillehouder of aan B&W gericht is. Het is aan B&W gericht, want B&W is één orgaan, dus B&W handelt hier, en B&W is verantwoordelijk voor het gezamenlijk optreden. En het is niet een motie van wantrouwen, het is een motie van afkeuring. Dat betekent dat er verder geen consequenties aan zitten voor het college of voor de betreffende wethouder als hij zich dat zou aantrekken. Dat is anders dan bij een motie van wantrouwen. Daar zeg je eigenlijk: ga maar naar huis. En dat zeggen we hier niet. We zeggen: we vonden dit deel van het werk onvoldoende. En wij hechten eraan om dat vast te leggen. De voorzitter: De heer Van Willegen, ik hoor u duidelijk. De heer Van Willegen: Dank u wel, voorzitter. Ja, ik wil daarover over dat motie van wantrouwen en motie van afkeuring iets zeggen. We hebben de leider van de portefeuillehouder die dit woord gevoerd hebben indertijd ook een motie van afkeuring gehoord en die heeft de consequenties getrokken om daardoor af te treden. Dus het verschil tussen de moties van afkeuring dan wel een motie van wantrouwen is zeer krap, dus vandaar dat ik dat toch in die zin afvroeg. De voorzitter: De heer Fransen. De heer Fransen: Dat antwoord blijft hetzelfde. Kijk, dat een individuele portefeuillehouder aan het aannemen van een motie van afkeuring een consequentie verbindt, is aan die wethouder, maar dat is niet wat we vragen. Wij vragen als raad om een uitspraak te doen over dat we dit een ondergrens van gedrag vonden. En nogmaals, en wat keuren we af? Het gedrag van het

college hierin, en niet het gedrag van een individu. Even kijken. De VVD heeft het over het imago. Ja, dat is een terechte opmerking, dat is een terecht punt. En hoe kijken de inwoners hiernaar als ze dit horen? Maar ik denk ook: hoe keken inwoners ernaar als ze horen dat een wethouder dit kan doen, en dan gewoon maar weer naar huis loopt. Dat vind ik op zijn minst – en verspreek ik mijzelf – dat het college het op deze manier doet en er op deze manier maar denkt dat het zo goed is. Sorry voor de verspreking. Dus richting bewoners vind ik het net zo ernstig om niks te doen, dat is om dit te doen, want ik vind dit ook niet fijn om te doen. Maar ik voel het als onze plicht om wel te zeggen: dit was een ondergrens. Ik denk dat ik op alle dingen zo ben ingegaan.

De voorzitter: Ik kijk even naar het college. U is gevraagd om een reflectie. Wenst u daar nog op te reageren? Nee? Het college wenst niet te reageren. Dan gaan we naar de tweede termijn in de raad. Jazeker, in de tweede termijn. Oh ja, u wilt … Excuses. Als indiener heeft u natuurlijk ook recht om te reageren op vragen. We gaan nog even terug. Ik kom zo meteen nog weer terug bij het college met de vraag. De heer Kuin, aan u het woord.

De heer Kuin: Dank u wel, voorzitter. Ja, ik begrijp we zitten enigszins ver van mekaar af. Ik ben een plaatsje opgeschoven vanavond, dus dat maakt het niet makkelijker erop. Voorzitter, ik zou graag naar aanleiding van alles wat ik nu gehoord heb even een kleine schorsing aanvragen om even overleg te plegen met GroenLinks.

De voorzitter: Geen probleem. Dan na de schorsing, ik denk … Hoe lang heeft u nodig? Een paar minuten? Drie minuutjes. Dan gaan we meteen verder met de tweede termijn. We schorsen voor drie minuten.

Schorsing

Einde schorsing

De voorzitter: Wij heropenen de vergadering. De heer Kuin, u vroeg om de schorsing. Misschien kunt u nog even kort reflecteren wat er uit de schorsing gekomen is? Aan u het woord.

De heer Kuin: Ja, dank u, voorzitter. Vooral dat heen en weer geloop ga ik met een mondkapje hiernaartoe, terwijl ik mijn pasje weer laat liggen. Dat voor je mond houden heeft dan weinig zin. Voorzitter, wij hebben gebruik gemaakt van de schorsing om even te overleggen en hebben besloten dat wij de motie handhaven.

De voorzitter: De heer Fransen, u ook nog even het woord.

De heer Fransen: Ja, dank u. En daaraan toevoegen dat ik het ook wel een enorme worsteling vindt, dat ik ook wel voel wat u aangeeft. Maar tegelijkertijd wat geeft nu eigenlijk in die schorsing, wat ons betreft de doorslag om te zeggen: we zetten toch de motie door? Dat was de opmerking of de vraag van de heer Van der Zwaag: wat vinden de mensen ervan. Ja, precies. Wat vinden de mensen ervan als we dit zo laten passeren? Dat geeft voor ons de doorslag om te zeggen: daarom moeten we dit helaas deze onpopulaire motie wat ons betreft toch indienen. En ik heb in eerste termijn gevraagd of het college nog wil reflecteren hierop. Ik vind het spijtig dat het college niet gewoon ook even wat aangeeft. Dat zou ook best kunnen helpen, denk ik.

De voorzitter: Is er nog verder behoefte in tweede termijn om hier iets aan toe te voegen? De heer Van der Zwaag, VVD.

		De heer Van der Zwaag: Ja voorzitter, ik hou het kort. Ik kan alleen maar constateren dat de VVD op een andere manier naar onze wereld kijkt dan GroenLinks en Absoluut Aalsmeer. De voorzitter: Dan zijn wij denk ik hier aan het einde gekomen van de tweede beschouwing, en het lijkt me goed dat we overgaan tot stemming over de motie. Motie van afkeuring. Wie is er voor de motie? Dat zijn de fracties GroenLinks en Absoluut Aalsmeer, en daarmee is deze motie verworpen. Uiteraard zal het signaal worden meegenomen naar het college, en zal er ook nog over gesproken worden.
Rb-5		**Vragenkwartier** De voorzitter: Dat brengt ons bij het vragenkwartier, en daar zijn door het CDA vragen gesteld over de babbelbankjes. Mevrouw Van Diemen, aan u het woord. Mevrouw Van Diemen: Dank u wel, voorzitter. Ik heb een verzoek. Ik zou graag mijn vragen willen intrekken mede door het feit dat de portefeuillehouder op dit moment niet aanwezig is, en we graag aan haarzelf de vragen zouden willen stellen. Dus mijn voorstel is om deze vragen te handhaven tot de volgende raadsvergadering. De voorzitter: Wat mij betreft kan dat. Ja, we hebben natuurlijk, mevrouw Van Diemen, met vragen qua actualiteit zitten we wel op de 15e met een commissie, en zou dat de eerste aangelegenheid zijn om de vragen te stellen. Ik geef dat nog even mee, dat we dat formaliseren met elkaar.
Rb-6		**Sluiting** De voorzitter: Goed, en zo komen we maar ineens aan het einde van deze raadsvergadering om vijf voor negen. Vorige week donderdag waren we met elkaar in vergadering tot iets na twaalven. Dan is de regel dat we mekaar niet meer ontmoeten tijdens een korte borrel. Het is nu ver voor elven, dat kan dus wel, dus u kunt allen beneden nog nagenieten van de vergadering met elkaar, en even een drankje drinken. Wij sluiten de vergadering om vijf voor negen. Oh ja, voor degene die het presidium hebben, wij starten kwart over negen, dus dan heeft u nog even twintig minuten de gelegenheid om mekaar bij te praten op, let wel, anderhalve meter afstand.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 10 maart 2022.

, voorzitter

, griffier

Gemeente Aalsmeer

LIJST INGEKOMEN STUKKEN periode 26 januari t/m 8 maart 2022

A. Post van het college of burgemeester aan de raad: Raadsbrieven		
	Betreft	Voorstel agendacommissie
1.	20220201 Raadsbrief inzake project De Hoeksteen	Raad voor kennisgeving aannemen
2.	20220215 Raadsbrief inzake NPO Aalsmeer (met twee bijlagen)	Raad voor kennisgeving aannemen
3.	20220215 Raadsbrief inzake onderzoek dienstverlening AM match (met bijlage)	Raad voor kennisgeving aannemen
4.	20220215 Raadsbrief inzake stand van zaken nieuwe woonruimteverdeling	Raad voor kennisgeving aannemen
5.	20220215 Raadsbrief inzake stijging kosten jeugdhulp 2021	Raad voor kennisgeving aannemen
6.	20220301 Raadsbrief inzake gemeentelijke bijdrage voor herstelkosten tot instandhouding van Fort Kudelstaart, inclusief het bijbehorend eiland en de jachthaven alsmede een bijlage	Raad voor kennisgeving aannemen
7.	20220301 Raadsbrief inzake Reconstructie Machineweg alsmede acht bijlagen. Op de bijlagen 5 en 6 is door het college geheimhouding opgelegd; aan de raad wordt in de raadsvergadering van 10 maart a.s. verzocht deze geheimhouding te bekrachtigen	Raad voor kennisgeving aannemen
8.	20220301 Raadsbrief inzake uitspraak vordering TSS Property op gemeente Aalsmeer inzake Tender Fort Kudelstaart voor exploitatie en beheer uit april 2016 alsmede een bijlage	Raad voor kennisgeving aannemen
9.	20220301 Raadsbrief inzake Warmtevisie Aalsmeer	Raad voor kennisgeving aannemen; te betrekken bij agendapunt 3 van de raadsvergadering 10 maart 2022
10.	20220301 Raadsbrief inzake rapportage Schuldhulpverlening 2021 alsmede een bijlage	Raad voor kennisgeving aannemen
11.	20220308 Raadsbrief inzake stand van zaken schoolpleinenplan Aalsmeer	Raad voor kennisgeving aannemen

B. Post van het college of burgemeester aan de raad: Memo's / beantwoording van vragen		
	Betreft	Voorstel agendacommissie
1.	20220215 Memo Stedenbouwkundig plan Hoofdweg Zuid invulling locatie van de supermarkt met bijlage	Raad voor kennisgeving aannemen
2.	20220301 Memo beantwoording schriftelijke vragen fractie Absoluut Aalsmeer inzake evaluatie FIXI app	Raad voor kennisgeving aannemen
3.	20220301 Memo beantwoording vragen gesteld in de commissie van 15 februari over aanpak dak- en thuisloosheid en doordecentralisatie Beschermd Wonen	Raad voor kennisgeving aannemen en te betrekken bij agendapunt 4 van de raadsagenda van 10 maart 2022

4.	20220301 Memo beantwoording vraag Absoluut Aalsmeer inzake aandeelhouderschap inbesteding restafval	Raad voor kennisgeving aannemen en te betrekken bij agendapunt 2 van de raadsagenda van 10 maart 2022
5.	20220308 Memo stand van zaken netcongestie Aalsmeer	Raad voor kennisgeving aannemen

C. VNG Ledenbrieven

	Betreft	Voorstel agendacommissie
1.	20220127 VNG Raadsledennieuwsbrief - januari 2022	Raad voor kennisgeving aannemen
2.	20220128 VNG Lbr nr: 22/004 LOGA 22/01 - Nieuwe artikelen cao 2021-2022	Raad voor kennisgeving aannemen
3.	20220128 VNG Lbr.nr. 22/006 LOGA : 22/03 - Salarisbrief cao 2021-2022	Raad voor kennisgeving aannemen
4.	20220204 VNG - Lbr. 22/007 - Gesprekken met het kabinet	Raad voor kennisgeving aannemen
5.	20220209 VNG - Lbr. 22/008 - Nieuwe gemeentelijke taak Prenatale Huisbezoeken JGZ	Raad voor kennisgeving aannemen
6.	20220224 VNG - Lbr. 22/009 - Model Verordening leges i.v.m. Omgevingswet	Raad voor kennisgeving aannemen
7.	20220224 VNG Lbr. 22/010 – Asiel	Raad voor kennisgeving aannemen
8.	20220228 VNG Lbr. 22/012 - Ondersteuning Oekraïne	Raad voor kennisgeving aannemen
9.	20220304 VNG Lbr. 22/013 - Oekraïne	Raad voor kennisgeving aannemen

D. Post van burgers en instanties:

	Betreft	Voorstel agendacommissie
1.	20220126 Bewoner Aalsmeer – Voormalig fietspad evenwijdig aan Bachlaan en vaker verbaliseren fietsen op paden	Raad voor kennisgeving aannemen
2.	20220126 Rekenkamer Aalsmeer – Aankondiging onderzoek 'Verbonden partijen'	Raad voor kennisgeving aannemen
3.	20220127 NLVOW - Pleidooi om eventuele plannen voor windenergie in uw gemeente te temporiseren	Raad voor kennisgeving aannemen
4.	20220127 Bewoner Amerongen - Onafhankelijk wetenschappelijk geïnformeerde politici en duur aanmodderen in diagnostisch-ònbevoegde jeugdzorg?	Raad voor kennisgeving aannemen
5.	20220126 Bestuur Stichting Rechtsbescherming - Stakeholders consultation Rule of Law 2022 Stichting Rechtsbescherming	Raad voor kennisgeving aannemen
6.	20220128 Werkgroep Toekomst Luchtvaart - Nuttige hub functie met beperkt luchtverkeer op Schiphol	Raad voor kennisgeving aannemen

Gemeente Aalsmeer

7.	20220128 Nakad Law - Consultatie EU Commissie over de rule of law	Raad voor kennisgeving aannemen
8.	20220131 Bewoner Aalsmeer – Bezwaar tegen intrekken kooprechten sociale huurwoning	Raad voor kennisgeving aannemen
9.	20220102 Bewoner Aalsmeer – Geen reactie op eerdere mail mbt riool Zijdstraat ontvangen	Raad voor kennisgeving aannemen
10.	20220204 Gemeenteraad Leeuwarden – Aangenomen motie behoud kinderhartchirurgie UMCG	Raad voor kennisgeving aannemen
11.	20220206 stophoutrook.nu – brandbrief	Raad voor kennisgeving aannemen
12.	20220207 WISE Energy - Brief opslag kernafval	Raad voor kennisgeving aannemen
13.	20220208 Rekenkamer Aalsmeer - Onderzoeksopzet onderzoek verbonden partijen	Raad voor kennisgeving aannemen
14.	20220208 Bewoner Aalsmeer – Hinder tweerichtingverkeer op lijn	Raad voor kennisgeving aannemen
15.	20220209 Raad van State – Aanvullende reactie Beroep BP Fort Kudelstaart	In handen college stellen; raad voor kennisgeving aannemen
16.	20220209 Gemeenteraad Schiermonnikoog - raadsbreed aangenomen motie inzake de Transitievisie Warmte	Raad voor kennisgeving aannemen
17.	20220209 Bewoner Aalsmeer – Buiten omkleden bij zwemles	Raad voor kennisgeving aannemen, er is reeds ambtelijk contact geweest
18.	20220210 Nederlandse bewoner - Strafrechtelijk onderzoek naar Covid 19 'vaccinaties'. Notificatie Bescherming Nederlandse bevolking en de Klacht bij het Internationaal Strafhof in Den Haag	Raad voor kennisgeving aannemen
19.	20220210 Woon Kracht – verzoek om grond voor woonunits	Raad voor kennisgeving aannemen
20.	20220211 Beaumont Communicatie namens Heijmans – Persbericht: Start aanleg OLV-Uitgang voor betere bereikbaarheid in Aalsmeer	Raad voor kennisgeving aannemen
21.	20220212 Bewoner Zwartebroek – Een zon op aarde (artikel over kernfusie)	Raad voor kennisgeving aannemen
22.	20220214 Bewoner Aalsmeer – Brief inzake dispensatie overeenkomst Meerlanden	Raad voor kennisgeving aannemen
23.	20220214 Mijnkwaliteitvanleven.nl – Factsheet Aalsmeer, januari 2022	Raad voor kennisgeving aannemen
24.	20220214 Energieregio Noord-Holland Zuid – Informatieblad Uitkomsten onderzoek communicatie en participatie	Raad voor kennisgeving aannemen
25.	20220215 Bewoners Aalsmeer – Update bewoners watertoren mbt project Waterfront	Raad voor kennisgeving aannemen
26.	20220216 Kennisplatform CROW – Deelmobiliteit in uw gemeente	Raad voor kennisgeving aannemen
27.	20220215 Imanse - Aangeboden petitie N196 Aalsmeer veiliger met een betere doorstroom	Betreft afschrift petitie aan college, raad voor kennisgeving aannemen

Gemeente Aalsmeer

28.	20220217 Kunsten92 en Federatie Creatieve Industrie - cultuur in de collegeakkoorden 2022	Raad voor kennisgeving aannemen
29.	20220217 Participe, Team Aalsmeer - Pools Spreekuur in Aalsmeer, data eerste half jaar 2020	Raad voor kennisgeving aannemen
30.	20220217 Dorpswerk Noord-Holland - Maakt uw gemeente gebruik van extra steungelden voor herstel en versterken maatschappelijke sector?	Raad voor kennisgeving aannemen
31.	20220217 Raad van State - Beroep bestemmingsplan Uiterweg Plasoevers 2021 Aalsmeer	Raad voor kennisgeving aannemen
32.	20220218 Greenport Aalsmeer - Kwartaalrapportage Q4 2021	Raad voor kennisgeving aannemen
33.	20220218 Bewoner Aalsmeer – Verkeersproblemen?	Raad voor kennisgeving aannemen
34.	20220220 Poesiat.com - Eerstelijns gezondheidscentrum Kudelstaart - Betreft reactie op Raadsbrief van B&W van 21 december 2021 m.b.t. Heroriëntatie ontwikkeling Graaf Willemlaan 1-3	Raad voor kennisgeving aannemen
35.	20220221 FNV - Mail inzake de slopende concurrentie in de Luchtvaart	Raad voor kennisgeving aannemen
36.	20220221 Bewoner Aalsmeer - Bewonersonderzoek verkeersveiligheid Ophelialaan/Hortensialaan	Raad voor kennisgeving aannemen
37.	20220224 SDNL.nl – ionisatie	Raad voor kennisgeving aannemen
38.	20220224 Raad van State – Mededeling uitbreiding aantal indieners Beroep inzake bp. Uiterweg-Plasoever 2021	Raad voor kennisgeving aannemen
39.	20220224 Raad van State – Mededeling uitbreiding aantal indieners Beroep inzake bp. Uiterweg-Plasoever 2021	Raad voor kennisgeving aannemen
40.	20220224 Zeilfort Kudelstaart en Stichting MEERGroen - Brief aan raad over uitdelen bomen	Raad voor kennisgeving aannemen
41.	20220224 Raad van State - Beroep inzake bp. Fort Kudelstaart - aanvullende stukken - Verweer op bezwaar stichting Werkgroep Fort Kudelstaart / BP Fort Kudelstaart	Raad voor kennisgeving aannemen
42.	20220224 Raad van State - Mededeling uitbreiding aantal indieners Beroep inzake bp. Uiterweg-Plasoever 2021	Raad voor kennisgeving aannemen
43.	20220225 Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap – Coronasteun 2e helft 2021 via een algemene uitkering voor cultuur	Raad voor kennisgeving aannemen
44.	20220226 Werkgroep Aalsmeer Fossielvrij (v/h Aalsmeer Gasloos) – Advies mbt Warmtevisie	Raad voor kennisgeving aannemen, desgewenst te betrekken bij agendapunt 3.
45.	20220228 NVRD - De nationale week van de AfvalHelden	Raad voor kennisgeving aannemen

Gemeente Aalsmeer

46.	20220228 Raden in Verzet – Voortgangsnotitie maart 2022	Raad voor kennisgeving aannemen
47.	20220228 Bewoner Aalsmeer - Afvalstoffenheffing 2022 buitenproportionele stijging kosten	Betreft afschrift van brief aan college; raad voor kennisgeving aannemen
48.	20220301 VNO-NCW West - Gemeenteraadsverkiezingen VNO-NCW in de MRA	Raad voor kennisgeving aannemen
49.	20220301 Kennisnetwerk Uitdaagrecht - Nieuwe gemeenteraad en het Uitdaagrecht	Raad voor kennisgeving aannemen
50.	20220302 Tour de Force – Zet de fiets op 1	Raad voor kennisgeving aannemen
51.	20220302 Raad van State – Mededeling uitbreiding aantal indienders Beroep inzake bp. Uiterweg – Plasoever 2021	Raad voor kennisgeving aannemen
52.	20220302 Erfgoedpamflet.nl – Oproep: Benut uw kansen	Raad voor kennisgeving aannemen
53.	20220302 Bewoner Aalsmeer - Aalsmeer Parkmeer RE: uw klacht/ signaal i.v.m. bouwen binnen LIB zones en oneigenlijk gebruik waterkerende dijk	Raad voor kennisgeving aannemen
54.	20220303 Thuiswinkel.org - Gemeente, omarm de digitale lokale economie	Raad voor kennisgeving aannemen
55.	20220303 AEB Amsterdam – Brief aan gemeenteraad Aalsmeer mbt Procedure contractering restafval	Raad voor kennisgeving aannemen
56.	20220304 KandidatenWijzer – Draag bij aan goed geïnformeerde stemmers	Raad voor kennisgeving aannemen
57.	20220307 FNV - Brief van vakbond FNV/Voor 14	Raad voor kennisgeving aannemen

E. Overige stukken ter informatie (leesmap /niet digitaal beschikbaar)		
	Betreft	Voorstel agendacommissie
1.	20220303 Stichting Oud Aalsmeer – Oud Nuus, jaargang 53, nummer 207, maart 2022	Raad voor kennisgeving aannemen

Namens de agendacommissie,

De griffier,

O. van Kolck

De voorzitter,

mr. G.E. Oude Kotte

Gemeente Aalsmeer

RAADSVOORSTEL

Raadsvoorstel nr Z21-015887

Datum B&W-besluit 1 maart 2022

Voor de vergadering van raad d.d.
10 maart 2022

Portefeuillehouder wethouder mr. R.K. van Rijn, MBA

Afdeling Projecten en Advies Buitenruimte

Behandelend ambtenaar (voor technische vragen)
mr. ir. S.J. van Viegen
06-10115188, b.van.viegen@amstelveen.nl

Onderwerp

Bekrachtiging geheimhouding Bijlagen 5 en 6 van B&W-besluit 'Definitief ontwerp Reconstructie Machineweg'

Gevraagd besluit

De op 1 maart 2022 door het college van B&W opgelegde geheimhouding van Bijlagen 5 en 6 bij B&W-besluit 'Definitief ontwerp Reconstructie Machineweg' te bekrachtigen op basis van artikel 25, lid 3 van de Gemeentewet juncto artikel 10, lid 2 sub b en g van de Wet openbaarheid van bestuur en de termijn van geheimhouding te bepalen op een periode van 5 jaar, te rekenen vanaf het besluit van het college van 1 maart 2022.

WAT WILLEN WE BEREIKEN EN WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN

Wat willen we bereiken (effectindicatoren)

We willen de financiële kostenraming voor het project Reconstructie Machineweg niet openbaar laten worden, omdat het werk nog aanbesteed moet worden.

Wat gaan we daarvoor doen (prestatie-indicatoren)

Het college van B&W heeft daarom geheimhouding opgelegd op de financiële bijlagen bij zijn besluit om het definitief ontwerp voor de reconstructie van de Machineweg vast te stellen. De raad wordt voorgesteld deze geheimhouding op basis van artikel 25, lid 3 van de Gemeentewet juncto artikel 10, lid 2 sub b en g van de Wet openbaarheid van bestuur te bekrachtigen.

ACHTERGROND EN OVERWEGINGEN

Programma (speerpunt)

Programma 4: Openbare Ruimte

Aanleiding

Bijlagen 5 en 6 van het besluit 'Definitief ontwerp Reconstructie Machineweg' worden in handen gesteld van de raadsleden; om deze reden is het noodzakelijk de eerder door het college opgelegde geheimhouding te bekrachtigen.

Argumenten

De geheimhouding op bijlagen 5 en 6 van het besluit 'Definitief ontwerp Reconstructie Machineweg' is van belang vanwege het financiële en economische belang van de gemeente en het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden.

Kanttekeningen

Als de raad de geheimhouding van bijlagen 5 en 6 niet bekrachtigt in de eerstvolgende raadsvergadering worden de bijlagen openbaar.

Financiën

Geen financiële gevolgen

Communicatie

Geen externe communicatie

Procedure

Bijlagen 5 en 6 van het besluit 'Definitief ontwerp Reconstructie Machineweg' worden, na besluitvorming door de raad over het bekrachtigen van de geheimhouding, gepubliceerd in iBABS ten behoeve van raadsleden en fractieassistenten.

Bijlagen

-

de secretaris, de burgemeester,

drs. Sj. Vellenga mr. G.E. Oude Kotte

BEHANDELING RAAD

Wijziging/aanvullingen na behandeling raadscommissie

Het voorstel aan de raad is	Aanvaarde amendementen / moties
Ongewijzigd aanvaard	
Gewijzigd aanvaard	
Verworpen	

RAADSBESLUIT

Besluit

de op 1 maart 2022 door het college van B&W opgelegde geheimhouding van Bijlagen 5 en 6 bij B&W-besluit 'Definitief ontwerp Reconstructie Machineweg' te bekrachtigen op basis van artikel 25, lid 3 van de Gemeentewet juncto artikel 10, lid 2 sub b en g van de Wet openbaarheid van bestuur en de termijn van geheimhouding te bepalen op een periode van 5 jaar, te rekenen vanaf het besluit van het college van 1 maart 2022.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 10 maart 2022.

De griffier, De voorzitter,

O. van Kolck mr. G.E. Oude Kotte

Gemeente Aalsmeer

RAADSVOORSTEL

Raadsvoorstel nr Z22-010412
D22-036223

Datum presidium 13 januari 2022

Voor de vergadering van raad d.d.
10 maart 2022

Portefeuillehouder Burgemeester

Afdeling Griffie

Behandelend ambtenaar (voor technische vragen)
O. van Kolck

olaf.van.kolck@aalsmeer.nl

Behandelen in de raadscommissie Ruimte en Economie
op 15 februari 2022

Onderwerp

Overdrachtsdocument gemeenteraad 2018-2022

Gevraagd besluit

De nieuw gekozen gemeenteraad de volgende adviezen mee te geven:

1. Indien de nieuw gekozen gemeenteraad in 2022 opnieuw de keuze maakt voor een raadsbrede samenwerking dan adviseert de huidige gemeenteraad concrete afspraken op te nemen over de processtappen om tot de doelen van die samenwerking te komen; een raadsagenda lijkt daar meer geschikt voor dan een raadsprogramma;
2. Een raadsbrede samenwerking geeft de kans om gezamenlijk uit te dragen 'wat voor raad je wilt zijn'. Raadscommunicatie is daar het middel voor;
3. Geef als gemeenteraad heel vroeg aan hoe je wilt dat een beleidsproces verloopt en hoe en wanneer de raad daarbij betrokken wil zijn. Vraag het college een voorzet te doen in een kaderstellende notitie;
4. Maak na de verkiezingen afspraken welke beleidskaders de raad wil herzien en wanneer en maak procesafspraken over ruimtelijke ontwikkelingen en de betrokkenheid van de raad, voordat initiatieven zich aandienen;
5. Neem de ruimte om ervaring op te doen met de gewijzigde vergaderstructuur en continueer de praktijk van vaste commissievoorzitters;
6. Geef een aantal raadsleden een meer zichtbare rol als vertegenwoordiger van het gemeentebestuur;
7. Bekrachtig de bestaande gedragscode integriteit en werk met elkaar afspraken uit hoe te handelen in geval van bedreiging en agressie tegen raadsleden.
8. Verken periodiek met elkaar op welke regionale samenwerkingsverbanden de raad het accent legt en hoe de raad daar invulling aan wil geven;
9. Benut de hulptroepen van de raad.

WAT WILLEN WE BEREIKEN EN WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN

Wat willen we bereiken (effectindicatoren)

Het doel van het overdrachtsdocument is gericht op ontwikkeling van het gemeentebestuur en een goede overdracht van de oude naar de nieuwe gemeenteraad.

Wat gaan we daarvoor doen (prestatie-indicatoren)

De gemeenteraad geeft de nieuwe gemeenteraad een aantal adviezen mee op basis van evaluatie en ervaringen van deze raadsperiode.

ACHTERGROND EN OVERWEGINGEN

Programma (speerpunt)

Bestuur, bevolking en veiligheid

Aanleiding

De gemeenteraadsverkiezingen geven aanleiding om te voorzien in een overdracht van ervaringen en lessen van de oude naar de nieuwe gemeenteraad mede op advies van de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden.
Aan het einde van deze raadsperiode hebben de fracties teruggeblikt op deze raadsperiode. De fractievoorzitters hebben de input van de fracties gezamenlijk besproken en de raadsperiode 2018-2022 geëvalueerd. De uitkomsten van de evaluatie zijn opgenomen in het overdrachtsdocument.

Argumenten

Met het overdrachtsdocument en de adviezen van de gemeenteraad geeft de raad aandachtspunten en inzichten mee voor een sterke start na de raadsverkiezingen.
De belangrijkste drie terugkerende thema's uit de evaluatie van de fracties van deze raadsperiode zijn:
- Kernwaarden voor bestuur en samenwerken;
- De raad als opdrachtgever en kadersteller;
- De inrichting van het besluitvormingsproces.

In het overdrachtsdocument worden de adviezen over deze en andere thema's nader toegelicht.

Kanttekeningen

nvt

Financiën

nvt

Communicatie

Het overdrachtsdocument komst beschikbaar op de webpagina van de gemeenteraad.

Procedure

Het overdrachtsdocument wordt met de benoeming van de nieuwe raadsleden aan hen uitgereikt.

Bijlagen

Overdrachtsdocument 2018-2022

Het Presidium van de gemeenteraad van Aalsmeer

De griffier

O. van Kolck

De voorzitter,

mr. G.E. Oude Kotte

BEHANDELING RAAD

Wijziging/aanvullingen na behandeling raadscommissie

Het voorstel aan de raad is	**Aanvaarde amendementen / moties**
Ongewijzigd aanvaard Gewijzigd aanvaard Verworpen	

RAADSBESLUIT

Besluit

De nieuw gekozen gemeenteraad de volgende adviezen mee te geven:

1. Indien de nieuw gekozen gemeenteraad in 2022 opnieuw de keuze maakt voor een raadsbrede samenwerking dan adviseert de huidige gemeenteraad concrete afspraken op te nemen over de processtappen om tot de doelen van die samenwerking te komen; een raadsagenda lijkt daar meer geschikt voor dan een raadsprogramma;
2. Een raadsbrede samenwerking geeft de kans om gezamenlijk uit te dragen 'wat voor raad je wilt zijn'. Raadscommunicatie is daar het middel voor;
3. Geef als gemeenteraad heel vroeg aan hoe je wilt dat een beleidsproces verloopt en hoe en wanneer de raad daarbij betrokken wil zijn. Vraag het college een voorzet te doen in een kaderstellende notitie;
4. Maak na de verkiezingen afspraken welke beleidskaders de raad wil herzien en wanneer en maak procesafspraken over ruimtelijke ontwikkelingen en de betrokkenheid van de raad, voordat initiatieven zich aandienen;
5. Neem de ruimte om ervaring op te doen met de gewijzigde vergaderstructuur en continueer de praktijk van vaste commissievoorzitters;
6. Geef een aantal raadsleden een meer zichtbare rol als vertegenwoordiger van het gemeentebestuur;
7. Bekrachtig de bestaande gedragscode integriteit en werk met elkaar afspraken uit hoe te handelen in geval van bedreiging en agressie tegen raadsleden.
8. Verken periodiek met elkaar op welke regionale samenwerkingsverbanden de raad het accent legt en hoe de raad daar invulling aan wil geven;
9. Benut de hulptroepen van de raad.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 10 maart 2022.

De griffier,

O. van Kolck

De voorzitter,

mr. G.E. Oude Kotte

Gemeente Aalsmeer

Overdrachtsdocument gemeenteraad 2018 - 2022

Inhoudsopgave

1 Kernwaarden voor besturen en samenwerken
2 De raad als opdrachtgever en kadersteller
3 Inrichting besluitvormingsproces
4 Ambassadeurs van het gemeentebestuur
5 Raad in de regio
6 Weerbaar Bestuur
7 Raad en hulptroepen

Overzicht commissies / overlegorganen gemeenteraad

Inleiding

De gemeenteraadsverkiezingen geven aanleiding om te voorzien in een overdracht van ervaringen en lessen van de oude naar de nieuwe gemeenteraad mede op advies van de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden.
Aan het einde van deze raadsperiode hebben de fracties teruggeblikt op deze raadsperiode. De fractievoorzitters hebben de input van de fracties gezamenlijk besproken en de raadsperiode 2018 - 2022 geëvalueerd. De uitkomsten van de evaluatie zijn opgenomen in dit overdrachtsdocument.
Per hoofdstuk is een aantal aanbevelingen geformuleerd, die vervolgens worden toegelicht.

1 Kernwaarden voor bestuur en samenwerken

AANBEVELING 1: indien de nieuw gekozen gemeenteraad in 2022 opnieuw de keuze maakt voor een raadsbrede samenwerking dan adviseert de huidige gemeenteraad concrete afspraken op te nemen over de processtappen om tot de doelen van die samenwerking te komen; een raadsagenda lijkt daar meer geschikt voor dan een raadsprogramma.

AANBEVELING 2: een raadsbrede samenwerking geeft de kans om gezamenlijk uit te dragen 'wat voor raad je wilt zijn'. Raadscommunicatie is daar het middel voor.

Na de gemeenteraadsverkiezingen in 2018 heeft de gemeenteraad het raadsprogramma 2018 - 2022 'Samen bouwen aan vertrouwen' opgesteld. In het raadsprogramma wordt een aantal kernwaarden en inhoudelijke thema's benoemd waar de raad zich gezamenlijk voor in wil zetten. Hiermee wil de raad aan inwoners en ondernemers duidelijk maken wat zij van de gemeente mogen verwachten. Het doel van het raadsprogramma is om het vertrouwen van de Aalsmeerse samenleving in het gemeentebestuur te vergroten om zo de maatschappelijke opgaven voor Aalsmeer zo goed mogelijk vorm te geven.

Kernwaarden raadsprogramma

Met kernwaarden wil de raad aangeven hoe zij met elkaar, het college en inwoners en ondernemers om wil gaan. De raad is daar ook aanspreekbaar op.

Menselijke maat: alles draait om mensen en de raad neemt de menselijke maat als kernwaarde; de gemeente is er immers voor de inwoners en ondernemers en niet andersom. De gemeente sluit aan bij belevingswereld en initiatieven van inwoners en ondernemers; denken in mogelijkheden en oplossingen in plaats van beperkingen. Dit moet de rode draad zijn in al het gemeentelijk handelen.

Identiteit: Aalsmeer heeft met Aalsmeer en Kudelstaart gemeenschappen die sterk geworteld zijn in de eigen identiteit. De raad kiest daarbij voor zelfstandigheid en een herkenbare dienstverlening voor de inwoners: betrokken en dichtbij! Dit moet tot uitdrukking komen in de contacten met de gemeente en in de diverse beleidsterreinen. De raad wil dat de AA organisatie een herkenbare, neutrale en eigen identiteit krijgt.

Betrokkenheid van inwoners: om het vertrouwen van

inwoners in het gemeentebestuur te vergroten wil de raad de betrokkenheid van inwoners een impuls geven; van informeren en zenden naar participeren en betrekken. Daarbij is het belangrijk om inwoners vroegtijdig te betrekken en duidelijk te zijn over de verwachtingen. De raad wil initiatieven uit de samenleving stimuleren en aanjagen en daagt inwoners en ondernemers uit om hun verantwoordelijkheid te nemen in buurten en wijken.

Open bestuursstijl: de raad wil dat de gemeente zowel intern als extern samenwerkt op basis van open verhoudingen naar elkaar, inwoners, ondernemers en partners. De gemeente neemt daarbij een dienende en transparante houding aan. De raad is zich ervan bewust dat dit alleen kan worden gerealiseerd door passende daden.

Financieel gezond: de raad van Aalsmeer kiest voor een financieel duurzaam gezonde gemeente ook in het meerjarenbeeld. Dat vertaalt zich in een sluitende meerjarenbegroting.

Eind van 2021 hebben de raadsfracties het raadsprogramma geëvalueerd. De fracties zijn overwegend positief over de onderlinge samenwerking in de afgelopen raadsperiode. De kernwaarden hebben houvast gegeven in de discussies en besluitvorming van de raad. Tegelijkertijd is de ervaring dat het raadsprogramma weinig ruimte biedt voor tussentijdse bijstelling op basis van veranderende omstandigheden. Indien de nieuw gekozen gemeenteraad in 2022 opnieuw de keuze maakt voor een raadsbrede samenwerking dan adviseert de huidige gemeenteraad om daar concrete afspraken in op te nemen over de te volgen stappen hoe bepaalde voornemens behaald kunnen worden of hoe eventuele herziening van die voornemens mogelijk is. Een raadsagenda met een helder beschreven proces hoe de raad een aantal doelen wil bereiken, biedt meer flexibiliteit in een raadsbrede samenwerking van vier jaar. In de paragraaf 2 over het opdrachtgeverschap van de raad volgt hier meer toelichting over.
Na de verkiezingen geeft een raadsbrede samenwerking de kans om te verkennen ‘wat voor raad je wilt zijn’ en hoe je zorgt voor de verbinding met de samenleving gedurende de raadsperiode. Als de nieuwe gemeenteraad hier voor kiest dan adviseert de huidige gemeenteraad om dat actief uit te gaan dragen en verder vorm te geven via raadscommunicatie. De griffie kan ondersteunen in de vormgeving en uitvoering van de raadscommunicatie.

2 De raad als opdrachtgever en kadersteller

AANBEVELING 3: geef als gemeenteraad heel vroeg aan hoe je wilt dat een beleidsproces verloopt en hoe en wanneer de raad daarbij betrokken wil zijn. Vraag het college een voorzet te doen in een kaderstellende notitie.

AANBEVELING 4: maak na de verkiezingen afspraken welke beleidskaders de raad wil herzien en wanneer en maak procesafspraken over ruimtelijke ontwikkelingen en de betrokkenheid van de raad, voordat initiatieven zich aandienen.

Een belangrijk verbeterpunt dat uit de evaluatie van de afgelopen raadsperiode voortkomt, is de rol van de raad als opdrachtgever en kadersteller. Samengevat: het is van belang dat de gemeenteraad voor aanvang van een beleidsproces of gebiedsontwikkeling aangeeft hoe dat proces verloopt en op welke momenten en in welke rol de raad daar bij betrokken is. De gemeenteraad en het college hebben hier elk een verantwoordelijkheid. De raad dient aan te geven bij welke onderwerpen deze ‘voorkantsturing’ gewenst is en hoe de raad daar bij betrokken wil zijn. Het college kan dat faciliteren door kaderstellende notities aan de raad voor te leggen.
Direct na de raadsverkiezingen lijkt het meest logische moment om afspraken te maken over welke beleidskaders herzien moeten worden. De huidige gemeenteraad adviseert om over een aantal onderwerpen een proces af te spreken langs welke stappen en wanneer die

herziening plaats kan vinden, inclusief een beschrijving van de rol van de raad, het college en de samenleving daarin. Door na de verkiezingen af te spreken welke beleidskaders herbevestigd kunnen worden, ontstaat daar ook duidelijkheid over.
De herziening van bestemmingsplannen en ruimtelijke ontwikkelingen verdienen bijzondere aandacht in deze afspraken. Gedacht wordt aan een integrale verkenning van gebiedsontwikkelingen en planherzieningen, waarbij verkend wordt welke ontwikkelingen wel of niet gewenst zijn, inclusief processtappen en rolverdeling tussen raad en college. Ook hier kan een kaderstellende notitie over het te volgen proces en ieders rollen dienstbaar zijn.
Vroegtijdige raadsbetrokkenheid bij bepaalde ruimtelijke ontwikkelingen kan zich bijvoorbeeld vertalen in een rol voor de raad bij het ontwerpbestemmingsplan.
Afgezien van de vorm van samenwerking die straks na verkiezingen wordt gekozen (coalitieakkoord, raadsagenda, etc.), wordt geadviseerd om bij aanvang een afspraak te maken over een tussentijdse evaluatie te van de raads- en bestuursperiode.
De termijnkalender van de gemeenteraad – de bestuurlijke planning – is weerbarstig. De voorbereiding van raadsbesluiten is immers van veel factoren afhankelijk en de raad en in een aantal gevallen ook de gemeente heeft daar maar weinig invloed op. Geadviseerd wordt om de hierboven benoemde raadsagenda te benutten om de belangrijke onderwerpen te identificeren en te voorzien van een globale planning die tevens dient als voorzet voor een collegeprogramma.

3 Inrichting besluitvormingsproces

AANBEVELING 5: neem de ruimte om ervaring op te doen met de gewijzigde vergaderstructuur en continueer de praktijk van vaste commissievoorzitters.

In het raadsprogramma heeft de raad aangegeven een betere balans te willen in het vergaderproces van beeldvorming, oordeelsvorming en besluitvorming. Beeldvorming gaat over het verkennen en afbakenen van een vraagstuk, het horen van de samenleving en het inventariseren van knelpunten en belangen. Bij oordeelsvorming gaat het over het uitwisselen van en doorvragen op argumenten tussen fracties om tot een goede weging te komen van de voor- en nadelen van een voorstel. In deze fase komen de politieke meningen naar voren. In de fase van besluitvorming volgt (eventueel) politiek debat en een korte uitleg van het stemgedrag.

Een knelpunt dat uit de evaluatie van deze raadsperiode volgt, is dat de raad te weinig tijd neemt (of heeft) voor de fase van beeldvorming. Dat leidt soms tot discussies als de raad te laat - veelal tijdens de besluitvorming - in positie komt. Omdat beeld- en oordeelsvorming in het Informele Overleg (IO) en de commissievergaderingen door elkaar heen liepen, is er op verzoek van het presidium een wijziging van deze vergaderingen voorbereid. Kern van de verandering van het vergaderstelsel is dat een vergadercyclus start met een beeldvormende commissievergadering, twee weken later de oordeelsvormende commissie plaats vindt en daarna de besluitvorming in de raadsvergadering. Presentaties, de voormalige IO's, vragen over raadsvoorstellen en de inspraak vinden plaats in de beeldvormende commissie. Daarmee wordt ruimte gecreëerd voor de politieke afwegingen in de oordeelsvormende commissie. Van de fracties wordt verwacht dat zij in de oordeelsvormende commissie met elkaar van gedachten wisselen over voorstellen.
De nieuwe gemeenteraad wordt geadviseerd om in ieder geval een jaar ervaring op te doen met deze vergadervorm. In een afzonderlijk raadsvoorstel is de besluitvorming over deze wijziging aan de raad voorgelegd.
Ter verlichting van de werkdruk van de commissie Ruimte & Economie wordt in hetzelfde voorstel een nieuwe indeling voorgelegd van de onderwerpen die in de commissies besproken worden. De ervaring van de afgelopen raadsperiode is dat de agenda's van de commissie Ruimte & Economie en Maatschappij & Bestuur structureel ongelijk verdeeld waren. Hierdoor vielen regelmatig vergaderingen van de commissie M&B uit.
De voorgestelde indeling is een commissie Ruimte met

ruimtelijke ordening, openbare ruimte en verkeer. De overige onderwerpen worden behandeld door de commissie M&B.
Het afgelopen jaar heeft de raad besloten dat de beide raadscommissies een vaste voorzitter hebben en één plaatsvervanger. Daarmee is de samenstelling van de agendacommissie teruggebracht tot twee commissievoorzitters, de plaatsvervangend raadsvoorzitter en de raadsvoorzitter. De ervaringen met deze wijziging zijn positief en de nieuwe gemeenteraad wordt geadviseerd deze werkwijze voort te zetten.
Tot slot is het advies om in de agendacommissie en het presidium afspraken te maken in welke situaties een raadsvoorstel niet door zou kunnen naar de volgende fase; met name in de situatie als een voorstel niet rijp voor besluitvorming wordt geacht door de oordeelsvormende commissie. Dat zou bijvoorbeeld aan de orde kunnen zijn uit oogpunt van de kwaliteit van de besluitvorming of als nog niet alle informatie voor de fracties beschikbaar is. Daarmee kunnen lastige discussies in de vergadering zelf worden voorkomen.

4 Ambassadeurs van het gemeentebestuur

AANBEVELING 6: geef een aantal raadsleden een meer zichtbare rol als vertegenwoordiger van het gemeentebestuur.

De voorzitter van de raad is de burgemeester. De vicevoorzitter vervangt de burgemeester als voorzitter van de raadsvergadering. Volgens de wet is de nestor van de raad de vicevoorzitter, tenzij de raad een keuze maakt voor één van de andere raadsleden. De raad van Aalsmeer heeft een vicevoorzitter benoemd aan de hand van een recent vastgesteld functieprofiel. Ook voor de commissievoorzitters zijn er profielen beschikbaar.
In de evaluatie van deze raadsperiode is de wens uitgesproken dat een aantal raadsleden (vrijwillig en vanuit alle partijen) meer betrokken wordt om invulling te geven aan de ambassadeursrol van het gemeentebestuur richting de samenleving. Daarbij kan worden gedacht aan zichtbare aanwezigheid (door actief uitnodigen) bij plechtigheden, ceremonies, evenementen en gemeentelijke activiteiten. Tevens is uitgesproken dat de nestor van de raad een meer actieve rol op zich neemt. De nieuwe gemeenteraad wordt geadviseerd hier verder invulling aan te geven in overleg met de burgemeester.

5 Weerbaar bestuur

AANBEVELING 7: bekrachtig de bestaande gedragscode integriteit en werk met elkaar afspraken uit hoe te handelen in geval van bedreiging en agressie tegen raadsleden.

Weerbaar bestuur is een programma van de rijksoverheid met als doel dat politieke ambtsdragers hun werk veilig en integer kunnen uitvoeren. Intimidatie van en agressie en geweld tegen raadsleden komt helaas steeds vaker voor. Tien procent van de raadsleden heeft te maken met (zeer) ernstige vorm van agressie en geweld door inwoners,. Een kwart van de raadsleden heeft wel eens te maken met ‘minder’ ernstige agressie zoals verbale agressie[1].
Als gemeenteraad is het van belang om duidelijk te maken dat grensoverschrijdend gedrag niet getolereerd wordt. Door de rijksoverheid en de beroepsvereniging voor raadsleden wordt geadviseerd om als raad gezamenlijk een agressieprotocol op te stellen. Daarmee worden omgangsnormen en maatregelen ter voorkoming van agressie en geweld vastgelegd en kan de gemeenteraad ook een reactie en sancties formuleren. Deze leidraad geeft tevens houvast bij de nazorg als er daadwerkelijk een incident heeft plaatsgevonden.

1 Factsheet monitor Integriteit en Veiligheid 2020 voor raadsleden, BZK

Weerbaar bestuur houdt ook in om op tijd een stapje terug te doen als raadslid wanneer je de schijn van belangenverstrengeling op je zou kunnen laden of om een integriteitsschending te voorkomen. De gemeenteraad heeft een gedragscode integriteit raadsleden en fractieassistenten en een uitvoeringsprotocol over hoe te handelen in geval van een vermoeden van een integriteitsschending. Een tip voor de nieuwe raad is om deze documenten opnieuw te bekrachtigen om zo het bewustzijn op dit onderwerp te vergroten. Het thema integriteit komt terug in het startprogramma voor de nieuwe raad.

6 Raad in de regio

AANBEVELING 8: verken periodiek met elkaar op welke regionale samenwerkingsverbanden de raad het accent legt en hoe de raad daar invulling aan wil geven.

Steeds meer gemeentelijke taken worden uitgevoerd in regionaal verband door de samenwerking van een of meer gemeenten. De gezamenlijke gemeenteraden zijn direct of indirect (via bestuurders/afgevaardigden in de regio) verantwoordelijk voor de koers, de uitvoering en de controle op deze samenwerkingsverbanden en zogeheten verbonden partijen. De samenwerkingsverbanden van de gemeente Aalsmeer staan jaarlijks vermeld in de paragraaf verbonden partijen van de begroting. In de Nota Verbonden Partijen is het samenspel van sturen, beheersen, toezicht en verantwoording opgenomen en de relatie tussen de gemeentelijke doelen en die van de samenwerkingsverbanden. Het is belangrijk dat de gemeenteraad een visie heeft op de betreffende samenwerkingen en hoe de raadsleden daar controle op willen uitvoeren om zo de democratische legitimatie te waarborgen.
De onderwerpen van de meeste samenwerkingsverbanden zijn meestal niet zo politiek. Dat biedt de kans om goede afspraken te maken met woordvoerders over een soort werkverdeling. Een mogelijkheid is om per jaar 1 of 2 samenwerkingsverbanden aan te wijzen waar de raad zich meer op wil focussen. Dat kan tot uiting komen in bijvoorbeeld een nadere kennismaking tijdens een werkbezoek en een meer uitgebreidere behandeling van stukken in de vergaderingen. Voor de resterende samenwerkingsverbanden kan dan een snellere en praktische route voor agendering en besluitvorming worden afgesproken.
Er was een werksessie voor de raadsleden gepland om de ‘raad en de regio’ te verkennen. Door omstandigheden is het er niet van gekomen en dit aanbod staat natuurlijk ook voor de nieuwe gemeenteraad. In het startprogramma van de nieuwe raad van Aalsmeer komen in ieder geval de Metropoolregio Amsterdam en de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstellanden uitvoerig aan bod.

7 Raad en hulptroepen

AANBEVELING 9: benut de hulptroepen van de raad

De gemeenteraad is een vorm van lekenbestuur. Het betekent dat raadsleden maar beperkt de tijd hebben om het raadswerk uit te voeren. Het is daarom van groot belang dat de raad op een goede manier gebruik maakt van hulptroepen, zoals de griffie, de accountant en de rekenkamer.
Zowel de accountant als de rekenkamer voeren hun werkzaamheden uit in opdracht van de gemeenteraad. Het is belangrijk om als raadslid te beseffen dat accountant en rekenkamer de raad als lekenbestuur ondersteunen om zicht te krijgen op de financiële positie van de gemeente en op de doelmatige uitvoering van beleid. Kerntaak van de accountant is dat deze de jaarrekening controleert, waarin het college van B&W verantwoording aflegt over de uitgaven. Voor het overleg met de

accountant heeft de gemeenteraad de auditcommissie opgericht. Deze commissie bestaat uit een aantal raadsleden en wordt geadviseerd door de accountant, de concerncontroller, de portefeuillehouder Financiën en de griffier. Het is een apolitiek overleg, de politieke behandeling van voorstellen vindt plaats in de commissie Maatschappij en Bestuur.
De Rekenkamer Aalsmeer voert jaarlijks één onderzoek uit en kijkt naar de maatschappelijke effecten, de doeltreffendheid en doelmatigheid van het beleid. De rekenkamer inventariseert bij de fracties naar mogelijke onderwerpen en ook inwoners kunnen suggesties aandragen. De auditcommissie is namens de gemeenteraad de gesprekspartner voor de rekenkamer. Op de website vindt u meer informatie over de samenstelling, werkwijze en recente onderzoeken van de Rekenkamer Aalsmeer.
Griffie en de gemeenteraad als werkgever
De raad is werkgever van de raadsgriffie, de onafhankelijk ondersteuner van de gemeenteraad. Het is belangrijk om als raad vast te stellen wat voor raad je wilt zijn om vervolgens te kunnen bepalen hoe de ideale griffie voor de gemeenteraad eruit dient te zien. Alle raadsleden zijn de werkgever van de griffie, via de werkgeverscommissie wordt invulling gegeven aan deze taak. De werkgeverscommissie bestaat uit vier raadsleden en zij worden geadviseerd door de burgemeester. Indien gewenst kan de werkgeverscommissie ondersteund worden door een HRM-adviseur. De leden van de werkgeverscommissie dragen na de verkiezingen zorg voor de overdracht aan de nieuw samen te stellen commissie.
De raad kan altijd aandachtspunten meegeven over de accenten in de ondersteuning door de griffie. Omdat dit bijna nooit gebeurt en de ondersteuning door de griffie als vanzelfsprekend wordt beschouwd, is het goed dat de raad bij aanvang van een nieuwe raadsperiode zich realiseert dat er de mogelijkheid is om na te denken over de wijze van ondersteuning.

Overzicht commissies / overlegorganen gemeenteraad

Gemeenteraad	**Raadsleden**	*Vertegenwoordigt alle inwoners, bepaalt op hoofdlijnen wat er gebeurt en hoeveel geld daaraan wordt besteed. Controleert het college of afgesproken beleid goed wordt uitgevoerd en of het binnen het budget blijft.*
Commissie Ruimte	**Alle raadsleden en fractie-assistenten**	*Adviseert de raad en voert overleg met college of burgemeester*
Commissie Maatschappij & Bestuur	**Alle raadsleden en fractie-assistenten**	*Adviseert de raad en voert overleg met college of burgemeester*
Agendacommissie	**Voorzitters van de 2 raads-commissies, voorzitter en vicevoorzitter van de raad**	*Bereidt de voorlopige agenda's voor van raads- en commissievergaderingen, plant werkbezoeken en andere bijeen-komsten van de raad. Bespreekt de termijnplanning over de voorstellen van B&W.*
Auditcommissie	**Tenminste 3 raadsleden – max 1 per fractie**	*Adviseert de raad, voert overleg met accountant, portefeuillehouder Financiën en rekenkamer*
Vertrouwenscommissie	**1 raadslid per fractie**	*Houdt klankbordgesprekken met de burgemeester en bereidt (her)benoe-ming van de burgemeester voor*
Werkgeverscommissie	**4 raadsleden**	*Voert het werkgeverschap uit ten aan-zien van de griffier*
Presidium	**Alle fractievoorzitters, burge-meester, griffier en secretaris**	*Begeleidt het collectief functioneren van de raad*
Klankbordgroep Schiphol	**2 leden per fractie**	*Informeel overleg tussen de woordvoer-ders onderling en met de portefeuille-houder Luchtvaartzaken*

Gemeente Aalsmeer

RAADSVOORSTEL

Raadsvoorstel nr Z22-010409
D22-036219

Datum besluit presidium 13 januari 2022

Voor de vergadering van raad d.d.
10 maart 2022

Portefeuillehouder Burgemeester

Afdeling Griffie

Behandelend ambtenaar (voor technische vragen)
O. van Kolck
olaf.van.kolck@aalsmeer.nl

Behandelen in de raadscommissie Maatschappij en Bestuur
op 15 februari 2022

Onderwerp

Wijziging vergaderstructuur gemeenteraad

Gevraagd besluit

1. De notitie wijziging vergaderstructuur van de gemeenteraad vast te stellen en daarmee:
   a) de vergaderstructuur in te richten naar het vergadermodel van beeldvorming, oordeelsvorming en besluitvorming met iedere vergadercyclus een beeldvormende en een oordeelsvormende commissievergadering en een besluitvormende raadsvergadering;
   b) de verdeling van onderwerpen tussen de commissie Ruimte & Economie en commissie Maatschappij & Bestuur en de naamgeving als volgt aan te passen:
      - Commissie Ruimte: ruimtelijke ordening, openbare ruimte inclusief verkeer;
      - Commissie Maatschappij & Bestuur: sociaal domein, onderwijs & ontplooiing, bestuur, bevolking & veiligheid, stukken uit de P&C-cyclus, economie, duurzaamheid, energie en klimaat en overige thema's.
2. Een jaar ervaring op te doen met de gewijzigde vergaderstructuur, daarna te evalueren en de Verordening op de raadscommissies aan te passen.

WAT WILLEN WE BEREIKEN EN WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN

Wat willen we bereiken (effectindicatoren)

De kwaliteit van de besluitvorming verbeteren en de politieke meningsvorming meer zichtbaar maken.
De werkdruk evenwichtiger verdelen tussen beide raadscommissies.

Wat gaan we daarvoor doen (prestatie-indicatoren)

Wijziging van de vergaderstructuur door onderscheid te maken in beeldvormende en oordeelsvormende commissievergaderingen.

ACHTERGROND EN OVERWEGINGEN

Programma (speerpunt)

Bestuur, bevolking en veiligheid

Aanleiding

Verbeterpunt uit de evaluatie van de raadsperiode 2018-2022 is dat de raad te weinig tijd neemt voor de beeldvorming over een raadsvoorstel of een bespreekpunt. Daarnaast lopen in commissievergaderingen en informatieve bijeenkomsten de fasen van beeldvorming en oordeelsvorming door elkaar heen en worden politieke meningen pas bij de besluitvorming in de raadsvergadering uitgesproken.
De kwaliteit van de besluitvormig is daardoor voor verbetering vatbaar.

Aanleiding voor de wijziging van de verdeling van onderwerpen tussen de commissies R&E en M&B is de ongelijke verdeling van werkdruk van beide commissies. De agenda van de commissie R&E is vaak te vol om in één avond af te ronden en de vergaderingen van de commissie M&B vervallen met regelmaat door gebrek aan agendapunten.

Argumenten

1. Door duidelijk onderscheid te maken welke soort vergadering bij welke fase van het besluitvormingsproces hoort, wordt de raad in staat gesteld efficiënter te vergaderen. Alle vergaderdeelnemers volgen tegelijkertijd dezelfde fasen uit het BOB-model; zij sluiten samen bewust een fase af en gaan door naar de volgende fase.
2. Er komen geen extra vergaderavonden bij, omdat de (nieuwe) beeldvormende commissievergaderingen plaatsvinden op de avonden die al gereserveerd staan voor de informatieve bijeenkomsten.
3. Door informatie te presenteren en te bespreken in een openbare beeldvormende commissievergadering over onderwerpen die pas in een later stadium ter besluitvormig naar de raad komen, ontstaat meer transparantie over de inhoudelijke dossiers en het werk van de raad. Geïnteresseerde inwoners kunnen immers de vergaderingen bijwonen en terugkijken.
4. Door een afzonderlijke oordeelsvormende commissievergadering te houden, ontstaat er meer ruimte en gelegenheid voor de fracties voor politieke meningsvorming in deze commissie. Daarmee worden de politieke afwegingen eerder en beter zichtbaar.
5. Door het aantal onderwerpen van de commissie Ruimte te beperken tot ruimtelijke ordening, openbare ruimte en verkeer is de verwachting dat de werkdruk van de raadscommissies meer evenwichtig wordt verdeeld.
6. Door de wijzigingen nog niet vast te leggen in de Verordening op de raadscommissies maar pas na evaluatie over één jaar is er meer ruimte om te experimenteren en tussentijds kleine bijstellingen te doen.

Kanttekeningen

Omdat de agendacommissie twee weken eerder bijeen dient te komen dan volgens de huidige vergaderstructuur en de aanlevering van voorstellen daarmee twee weken eerder plaats vindt, wordt de vergadercyclus verlengd.

Verandering van de vergaderstructuur leidt niet vanzelf tot verandering van de vergadercultuur. Bij iedere fase van het BOB-model passen andere vergadertechnieken /-etiquette. Voor een succesvol verloop van de structuurwijziging is de inzet van alle vergaderdeelnemers (raadsleden, fractieassistenten en collegeleden) nodig.

Financiën

Er zal een lichte toename van de vergaderkosten zijn (live streaming en presentiegeld commissieleden), omdat er meer commissievergaderingen worden gehouden. Deze kosten passen binnen het bestaande budget voor de ondersteuning van de raad.

Communicatie

Na besluitvorming worden de webpagina's van de gemeenteraad aangepast aan de gewijzigde werkwijze. Bij de publicatie van de eerste nieuwe agenda's (in de krant en online) zullen eventuele insprekers en belangstellenden worden geïnformeerd over de nieuwe werkwijze.

Procedure

De wijziging van de vergaderstructuur treedt met ingang van 1 april 2022 in werking, de eerste vergadercyclus van de nieuwe gemeenteraad. Direct na de gemeenteraadsverkiezingen organiseert de griffie een werkbijeenkomst voor alle raadsleden en fractieassistenten om de nieuwe vergaderwijze toe te lichten.
Evaluatie van de wijziging volgt na 1 jaar. Dan zal een voorstel aan de raad worden voorgelegd voor eventuele aanpassing van de Verordening op de raadscommissies.

Bijlagen

Notitie wijziging vergaderstructuur gemeenteraad, presidium d.d. 13 januari 2022

Het Presidium van de gemeenteraad van Aalsmeer

De griffier

O. van Kolck

De voorzitter,

mr. G.E. Oude Kotte

BEHANDELING RAAD

Wijziging/aanvullingen na behandeling raadscommissie

Het voorstel aan de raad is	**Aanvaarde amendementen / moties**
Ongewijzigd aanvaard	
Gewijzigd aanvaard	
Verworpen	

RAADSBESLUIT

Besluit

1. De notitie wijziging vergaderstructuur van de gemeenteraad vast te stellen en daarmee:
   a) de vergaderstructuur in te richten naar het vergadermodel van beeldvorming, oordeelsvorming en besluitvorming met iedere vergadercyclus een beeldvormende en een oordeelsvormende commissievergadering en een besluitvormende raadsvergadering;
   b) de verdeling van onderwerpen tussen de commissie Ruimte & Economie en commissie Maatschappij & Bestuur en de naamgeving als volgt aan te passen:
      - Commissie Ruimte: ruimtelijke ordening, openbare ruimte inclusief verkeer;
      - Commissie Maatschappij & Bestuur: sociaal domein, onderwijs & ontplooiing, bestuur, bevolking & veiligheid, stukken uit de P&C-cyclus, economie, duurzaamheid, energie en klimaat en overige thema's.
2. Een jaar ervaring op te doen met de gewijzigde vergaderstructuur, daarna te evalueren en de Verordening op de raadscommissies aan te passen.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 10 maart 2022.

De griffier,

O. van Kolck

De voorzitter,

mr. G.E. Oude Kotte

Gemeente Aalsmeer

Notitie wijziging vergaderstructuur gemeenteraad

1. Aanleiding

Een terugkerend knelpunt uit de evaluatie van deze raadsperiode is dat de raad te weinig tijd neemt (of heeft) voor de eerste verkennende fase in het proces van beeldvorming, oordeelsvorming en besluitvorming. Dat leidt soms tot discussies als de raad te laat in positie komt. Ingrijpende amenderingen, het afvoeren van voorstellen, nieuwe informatie die laat opduikt, het zijn signalen dat de verkennende / informerende fase van het behandelproces door de raad niet goed is afgerond. Daarnaast lopen beeld- en oordeelsvorming in het huidige Informele Overleg (IO) en de commissievergaderingen door elkaar heen en worden de politieke meningen te laat – meestal pas in de raadsvergadering – uitgesproken.

Daarom stelt het presidium een wijziging van de vergaderstructuur voor. Kern van de verandering is dat een vergadercyclus voortaan start met een beeldvormende commissievergadering, twee weken later de oordeelsvormende commissie plaats vindt en daarna de besluitvorming in de raadsvergadering.
Het doel van deze wijziging is om de kwaliteit van de besluitvorming te verbeteren en de politieke meningsvorming meer zichtbaar te maken.

Naast de wijziging van de vergaderstructuur wordt in deze notitie ook een wijziging voorgesteld om de verdeling van de onderwerpen tussen de commissies R&E en M&B aan te passen. Dit heeft tot doel om de werkdruk evenwichtiger te verdelen tussen beide commissies.

In deze notitie wordt achtereenvolgend ingegaan op de verschillende fases van het besluitvormingsproces die in het BOB-model worden onderscheiden, op de voorgestelde wijzigingen van het vergaderstelsel en de wijze waarop de gemeenteraad ervaring kan opdoen met deze aanpassingen.

2. BOB model

Het BOB model staat voor Beeldvorming, Oordeelsvorming en Besluitvorming. Het model legt het accent op de afzonderlijke fases van het vergaderproces. Het kan de raad helpen om meer effectief het vergaderproces te doorlopen. Eigenschap van het model is dat alle vergaderdeelnemers bewust een fase van het model doorlopen, afsluiten en doorgaan naar de volgende fase. Bij iedere fase van het BOB-model passen verschillende vergadertechnieken.

Beeldvorming
Beeldvorming gaat over het verkennen en afbakenen van een vraagstuk, het horen van de samenleving en het inventariseren van knelpunten en belangen. In deze fase wordt er verkend wat we allemaal al weten, of het relevante informatie is voor de voorgestelde besluitvorming en of er informatie ontbreekt. Als dat het geval is, dient in de beeldvormende vergadering ook afgesproken te worden hoe en wanneer die informatie beschikbaar komt voor de gemeenteraad. Bijvoorbeeld via een toezegging van de portefeuillehouder. Het gewenste resultaat is dat alle deelnemers van de vergadering hetzelfde beeld over het voorstel hebben.

Bij beeldvorming staat het inwinnen van informatie centraal. Dat kan door je in te lezen, vragen te stellen, een werkbezoek af te leggen, een gesprek aan te gaan met belanghebbenden en door te luisteren naar elkaar of een inspreker. Inspreken in een vergadering hoort bij de beeldvormende fase.
In een beeldvormende vergadering is het van belang om (nog) niet op elkaar te reageren met meningen. In plaats daarvan worden er vragen aan elkaar gesteld. In deze fase is het prima als er nog veel uiteenlopende opvattingen zijn.

Oordeelsvorming
Bij oordeelsvorming gaat het over het uitwisselen van en het doorvragen op argumenten tussen de fracties om tot een goede weging te komen van de voor- en nadelen van een voorstel. In deze fase komen de politieke meningen naar voren. Aan welke voorwaarden moet het besluit voldoen voor een fractie om mee in te kunnen stemmen? Wat moet er gebeuren om de bezwaren van een fractie op te heffen?
Het gewenste resultaat is dat inzichtelijk is welke gezamenlijke belangen er zijn en aan welke voorwaarden het besluit moet voldoen. In een oordeelsvormende vergadering gaan de fracties dan ook met elkaar in gesprek, zij wisselen voorlopige standpunten uit en proberen elkaar te overtuigen. Gedachten over eventuele moties of amendementen dienen in deze commissievergadering besproken te worden. Dat maakt de politieke afwegingen zichtbaar en biedt de andere fracties de mogelijkheid daar tijdig op te reageren.

Besluitvorming
In de fase van besluitvorming volgt (eventueel) kort politiek debat en een korte uitleg van het stemgedrag. De raadsleden leggen daarmee verantwoording af aan de inwoners over hun keuze om voor of tegen een voorstel te stemmen. Zo kunnen relatieve buitenstaanders volgen waarom een besluit is genomen. Doordat het accent van de oordeelsvorming in de voorafgaande commissie ligt, is er relatief weinig vergadertijd nodig voor de besluitvormende raadsvergaderingen.

3. Wijziging in de vergaderstructuur

Alle presentaties aan de raad(sfracties), toelichtingen die in het voormalige Informeel Overleg aan bod kwamen, vragen over raadsvoorstellen en de inspraak vinden plaats in de openbare, beeldvormende commissie[1]. Bespreekpunten en presentaties - veelal op initiatief van het college - die niet ter besluitvorming worden voorgelegd, komen in de beeldvormende commissie op de agenda. De inmiddels bekende werkwijze bij presentaties (10 minuten pitch en 20 minuten vragen) blijft gehandhaafd in de beeldvormende commissie.
De nieuwe beeldvormende commissies worden ingevoegd in het vergaderschema op de avonden van het Informeel Overleg. Het Informeel Overleg vervalt met de invoering van de wijziging.
Het voordeel van deze wijziging van de vergaderstructuur is dat er geen vergaderavonden bij komen. Tegelijkertijd is er door het 'splitsen' van de commissies in beeld- en oordeelsvorming meer behandeltijd beschikbaar voor de onderwerpen op de agenda.

Agendering
Agendering verloopt zoals gebruikelijk via de agendacommissie. De agendacommissie vergadert twee weken voor de eerste beeldvormende commissie en stelt de conceptagenda's van de beeldvormende en oordeelsvormende commissies en van de raadsvergadering op.
De aanlevering van voorstellen dient twee weken te vervroegen. Dat betekent ook dat de doorlooptijd van een voorstel in de hele vergadercyclus (van collegebesluit tot en met raadsbesluit) langer wordt. In hoeverre dat nadelig uitwerkt, zal moeten worden ervaren.
Net als dat nu al gebeurt, kan de agendacommissie voorstellen rechtstreeks voor de raadsvergadering agenderen. Dat zijn de overduidelijke hamerstukken en benoemingen.
Het principe dat de concept raadsagenda na afloop van de oordeelsvormende commissie langs de agendacommissie gaat (via de mail) blijft ook gehanteerd. Toegevoegd wordt dat

[1] Als bespreking van geheime stukken gewenst is, kan de (beeldvormende en oordeelsvormende) commissie achter gesloten deuren vergaderen.

na afloop van de beeldvormende commissies de concept agenda's van de oordeelsvormende commissies via de mail ook langs de agendacommissie gaan.

Continuering vaste commissievoorzitters
De ervaringen met de vaste commissievoorzitters zijn positief. Het presidium adviseert dan ook om te blijven werken met vaste commissievoorzitters in de gewijzigde vergaderstructuur. Dat betekent dat de commissievoorzitter de beeldvormende én de oordeelsvormende commissie voorzit. Dat is van belang om zo de bespreking van een agendapunt in de fase van beeld- en oordeelsvorming in goede banen te kunnen leiden.

Doorschuiven van voorstellen
De beeldvormende commissie kan in haar vergadering tot de conclusie komen dat een geagendeerd voorstel duidelijk is en direct als hamerstuk naar de raad kan. Dan wordt de oordeelsvormende commissie overgeslagen. Indien de beeldvormende commissie concludeert dat er aanvullende informatie nodig is, schuift een voorstel door naar een volgende vergadercyclus. Immers, bespreking van nieuwe, aanvullende informatie is onderdeel van de beeldvorming.

Scenario's vergaderstructuur
Door toevoeging van de beeldvormende commissievergaderingen komt de vraag omhoog of de fracties hieraan vooraf een extra fractievergadering wensen. Als de vergaderstructuur wordt aangehouden van een week vergaderingen en de dinsdag en donderdag in de week daarop volgend vrijhouden voor fractievergaderingen ontstaat scenario 1. In dit scenario is een extra week (di en do) vrijgehouden voor de fractievergaderingen.

In scenario 2 volgt de raadsvergadering in de week na de oordeelsvormende commissies. De dinsdag voorafgaand aan de raadsvergadering wordt dan vrijgehouden voor fractieoverleg. Hiermee wordt de doorlooptijd van de vergadercyclus 1 week korter. Zie onderstaande tabel.

Week	**Huidige vergaderstructuur**	**Scenario 1** Extra fractievergadering	**Scenario 2** Fractievergadering op de dinsdag voor de raad
1		Agendacommissie	Agendacommissie
2		Fractievergaderingen	Fractievergaderingen
3	Agendacommissie en Informeel Overleg	Beeldvormende commissie	Beeldvormende commissie
4	Fractievergaderingen	Fractievergaderingen	Fractievergaderingen
5	Commissies	Oordeelsvormende Commissie	Oordeelsvormende Commissie
6	Fractievergaderingen	Fractievergaderingen	Di: Fractievergadering Do: Raadsvergadering
7	Raadsvergadering	Raadsvergadering	

Voorgesteld wordt om voor 2022 het vergaderschema van scenario 1 aan te houden. Dit heeft als voordeel dat de geplande commissie- en raadsvergaderingen niet verschuiven[2]. Invoering van de wijziging is mogelijk vanaf de eerste vergadercyclus na de raadsverkiezingen in maart. Vanaf kalenderjaar 2023 wordt voorgesteld om het vergaderschema conform scenario 2 op te stellen, zodat de – verlengde - vergadercyclus

[2] Alleen de agendacommissie en de aanlevering van stukken worden in 2022 twee weken vervroegd.

één week korter wordt. Het vergaderschema 2023 wordt t.z.t. door het presidium vastgesteld.

Overzicht verschillen vergaderetiquette gedrag in BOB-model
Zoals bij de schets van het BOB model in hoofdstuk 3 al is toegelicht, heeft iedere soort vergadering zijn eigen vergadertechniek of – etiquette. Zie onderstaand overzicht:

	Beeldvormende commissie	**Oordeelsvormende commissie**	**Raad**
Vragen aan het college	Ja	Nee	Nee
Inspraak	Ja	Nee	Nee
Fracties bevragen elkaar	Ja	Ja	Nee
Fracties gaan met elkaar in gesprek	Nee	Ja	Nee
Fracties proberen elkaar te overtuigen met argumenten	Nee	Ja	Nee
Mening over het voorstel	Nee	Ja	Ja
Motie / amendement	Nee	Ja	Ja
Toelichten stemgedrag en stemverklaring	Nee	Nee	Ja

Herverdeling onderwerpen commissies
Tot slot stelt het presidium voor om de verdeling van de onderwerpen tussen de commissie Ruimte & Economie en de commissie Maatschappij & Bestuur aan te passen. De afgelopen raadsperiode was de werkdruk tussen beide commissies onevenwichtig verdeeld. Voor de commissie R&E was regelmatig één vergaderavond niet voldoende, terwijl voor de commissie M&B een aantal vergaderingen verviel bij gebrek aan agendapunten.

In de verordening op de raadscommissies Aalsmeer 2021 is de volgende verdeling gemaakt:

Artikel 2. Instelling raadscommissies
Er is een:
a. raadscommissie Ruimte en Economie, waarvan de werkzaamheden de volgende onderwerpen betreffen: economie en duurzaamheid, openbare ruimte, ruimtelijke ontwikkelingen.
b. raadscommissie Maatschappij en Bestuur, waarvan de werkzaamheden de volgende onderwerpen betreffen: sociaal domein, onderwijs en ontplooiing, bestuur, bevolking en veiligheid, stukken vanuit de planning- en control cyclus.

Voorgesteld wordt om de volgende nieuwe indeling en naamgeving te hanteren:
a) Commissie Ruimte: ruimtelijke ontwikkeling en openbare ruimte incl. verkeer
b) Commissie Maatschappij & Bestuur: sociaal domein, onderwijs & ontplooiing, bestuur, bevolking & veiligheid, stukken uit de P&C-cyclus, economie, duurzaamheid, energie en klimaat en overige thema's.

4. Ervaring op doen

Het presidium adviseert de nieuwe gemeenteraad genoeg ruimte te nemen om te experimenteren met de gewijzigde vergaderstructuur en pas na een jaar te evalueren. De agendacommissie en het presidium houden de vinger aan de pols hoe de vergaderingen

verlopen en of tussentijdse (kleine) bijstellingen gewenst zijn. Om die reden wordt voorgesteld deze wijziging nog niet gelijk in de Verordening op de raadscommissies te verwerken. Geadviseerd wordt om na de evaluatie met alle fracties, het college en de driehoek de nieuwe werkwijze - eventueel bijgesteld –te verwerken in de verordening. Zo wordt voorkomen dat het reglement te snel gecorrigeerd moet worden.

Gemeente Aalsmeer

RAADSVOORSTEL

Raadsvoorstel nr Z22-010409
D22-036219

Datum besluit presidium 13 januari 2022

Voor de vergadering van raad d.d.
10 maart 2022

Portefeuillehouder Burgemeester

Afdeling Griffie

Behandelend ambtenaar (voor technische vragen)
O. van Kolck
olaf.van.kolck@aalsmeer.nl

Behandelen in de raadscommissie Maatschappij en Bestuur
op 15 februari 2022

Onderwerp

Wijziging vergaderstructuur gemeenteraad

Gevraagd besluit

1. De notitie wijziging vergaderstructuur van de gemeenteraad vast te stellen en daarmee:
   a) de vergaderstructuur in te richten naar het vergadermodel van beeldvorming, oordeelsvorming en besluitvorming met iedere vergadercyclus een beeldvormende en een oordeelsvormende commissievergadering en een besluitvormende raadsvergadering;
   b) de verdeling van onderwerpen tussen de commissie Ruimte & Economie en commissie Maatschappij & Bestuur en de naamgeving als volgt aan te passen:
      - Commissie Ruimte: ruimtelijke ordening, openbare ruimte inclusief verkeer;
      - Commissie Maatschappij & Bestuur: sociaal domein, onderwijs & ontplooiing, bestuur, bevolking & veiligheid, stukken uit de P&C-cyclus, economie, duurzaamheid, energie en klimaat en overige thema's.
2. Een jaar ervaring op te doen met de gewijzigde vergaderstructuur, daarna te evalueren en de Verordening op de raadscommissies aan te passen.

WAT WILLEN WE BEREIKEN EN WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN

Wat willen we bereiken (effectindicatoren)

De kwaliteit van de besluitvorming verbeteren en de politieke meningsvorming meer zichtbaar maken.
De werkdruk evenwichtiger verdelen tussen beide raadscommissies.

Wat gaan we daarvoor doen (prestatie-indicatoren)

Wijziging van de vergaderstructuur door onderscheid te maken in beeldvormende en oordeelsvormende commissievergaderingen.

ACHTERGROND EN OVERWEGINGEN

Programma (speerpunt)

Bestuur, bevolking en veiligheid

Aanleiding

Verbeterpunt uit de evaluatie van de raadsperiode 2018-2022 is dat de raad te weinig tijd neemt voor de beeldvorming over een raadsvoorstel of een bespreekpunt. Daarnaast lopen in commissievergaderingen en informatieve bijeenkomsten de fasen van beeldvorming en oordeelsvorming door elkaar heen en worden politieke meningen pas bij de besluitvorming in de raadsvergadering uitgesproken.
De kwaliteit van de besluitvormig is daardoor voor verbetering vatbaar.

Aanleiding voor de wijziging van de verdeling van onderwerpen tussen de commissies R&E en M&B is de ongelijke verdeling van werkdruk van beide commissies. De agenda van de commissie R&E is vaak te vol om in één avond af te ronden en de vergaderingen van de commissie M&B vervallen met regelmaat door gebrek aan agendapunten.

Argumenten

1. Door duidelijk onderscheid te maken welke soort vergadering bij welke fase van het besluitvormingsproces hoort, wordt de raad in staat gesteld efficiënter te vergaderen. Alle vergaderdeelnemers volgen tegelijkertijd dezelfde fasen uit het BOB-model; zij sluiten samen bewust een fase af en gaan door naar de volgende fase.
2. Er komen geen extra vergaderavonden bij, omdat de (nieuwe) beeldvormende commissievergaderingen plaatsvinden op de avonden die al gereserveerd staan voor de informatieve bijeenkomsten.
3. Door informatie te presenteren en te bespreken in een openbare beeldvormende commissievergadering over onderwerpen die pas in een later stadium ter besluitvormig naar de raad komen, ontstaat meer transparantie over de inhoudelijke dossiers en het werk van de raad. Geïnteresseerde inwoners kunnen immers de vergaderingen bijwonen en terugkijken.
4. Door een afzonderlijke oordeelsvormende commissievergadering te houden, ontstaat er meer ruimte en gelegenheid voor de fracties voor politieke meningsvorming in deze commissie. Daarmee worden de politieke afwegingen eerder en beter zichtbaar.
5. Door het aantal onderwerpen van de commissie Ruimte te beperken tot ruimtelijke ordening, openbare ruimte en verkeer is de verwachting dat de werkdruk van de raadscommissies meer evenwichtig wordt verdeeld.
6. Door de wijzigingen nog niet vast te leggen in de Verordening op de raadscommissies maar pas na evaluatie over één jaar is er meer ruimte om te experimenteren en tussentijds kleine bijstellingen te doen.

Kanttekeningen

Omdat de agendacommissie twee weken eerder bijeen dient te komen dan volgens de huidige vergaderstructuur en de aanlevering van voorstellen daarmee twee weken eerder plaats vindt, wordt de vergadercyclus verlengd.

Verandering van de vergaderstructuur leidt niet vanzelf tot verandering van de vergadercultuur. Bij iedere fase van het BOB-model passen andere vergadertechnieken /-etiquette. Voor een succesvol verloop van de structuurwijziging is de inzet van alle vergaderdeelnemers (raadsleden, fractieassistenten en collegeleden) nodig.

Financiën

Er zal een lichte toename van de vergaderkosten zijn (live streaming en presentiegeld commissieleden), omdat er meer commissievergaderingen worden gehouden. Deze kosten passen binnen het bestaande budget voor de ondersteuning van de raad.

Communicatie

Na besluitvorming worden de webpagina's van de gemeenteraad aangepast aan de gewijzigde werkwijze. Bij de publicatie van de eerste nieuwe agenda's (in de krant en online) zullen eventuele insprekers en belangstellenden worden geïnformeerd over de nieuwe werkwijze.

Procedure

De wijziging van de vergaderstructuur treedt met ingang van 1 april 2022 in werking, de eerste vergadercyclus van de nieuwe gemeenteraad. Direct na de gemeenteraadsverkiezingen organiseert de griffie een werkbijeenkomst voor alle raadsleden en fractieassistenten om de nieuwe vergaderwijze toe te lichten.
Evaluatie van de wijziging volgt na 1 jaar. Dan zal een voorstel aan de raad worden voorgelegd voor eventuele aanpassing van de Verordening op de raadscommissies.

Bijlagen

Notitie wijziging vergaderstructuur gemeenteraad, presidium d.d. 13 januari 2022

Het Presidium van de gemeenteraad van Aalsmeer

De griffier

O. van Kolck

De voorzitter,

mr. G.E. Oude Kotte

BEHANDELING RAAD

Wijziging/aanvullingen na behandeling raadscommissie

Het voorstel aan de raad is	**Aanvaarde amendementen / moties**
Ongewijzigd aanvaard	
Gewijzigd aanvaard	
Verworpen	

RAADSBESLUIT

Besluit

1. De notitie wijziging vergaderstructuur van de gemeenteraad vast te stellen en daarmee:
   a) de vergaderstructuur in te richten naar het vergadermodel van beeldvorming, oordeelsvorming en besluitvorming met iedere vergadercyclus een beeldvormende en een oordeelsvormende commissievergadering en een besluitvormende raadsvergadering;
   b) de verdeling van onderwerpen tussen de commissie Ruimte & Economie en commissie Maatschappij & Bestuur en de naamgeving als volgt aan te passen:
      - Commissie Ruimte: ruimtelijke ordening, openbare ruimte inclusief verkeer;
      - Commissie Maatschappij & Bestuur: sociaal domein, onderwijs & ontplooiing, bestuur, bevolking & veiligheid, stukken uit de P&C-cyclus, economie, duurzaamheid, energie en klimaat en overige thema's.
2. Een jaar ervaring op te doen met de gewijzigde vergaderstructuur, daarna te evalueren en de Verordening op de raadscommissies aan te passen.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 10 maart 2022.

De griffier,

O. van Kolck

De voorzitter,

mr. G.E. Oude Kotte

Gemeente Aalsmeer

RAADSVOORSTEL

Raadsvoorstel nr Z22-004581

Portefeuillehouder wethouder drs. W.B. Alink-Scheltema

Datum B&W-besluit 25 januari 2022

Afdeling

Behandelend ambtenaar (voor technische vragen)
N.J. Altorf

Voor de vergadering van raad d.d.
10 maart 2022

Behandelen in de raadscommissie Ruimte en Economie
op 15 februari 2022

Onderwerp

Inbesteding nascheiding en verwerking restafval gemeente Aalsmeer

Gevraagd besluit

1. In te stemmen met het maken van nadere afspraken met overheidsgedomineerd afvalverwerker OMRIN uit Friesland om op basis van de door Meerlanden opgestelde businesscase 'inbesteding nascheiding en verwerking restafval gemeente Aalsmeer' te komen tot een overeenkomst;
2. In te stemmen met, om vooruitlopend op de eventuele inbesteding bij OMRIN, het in collectiviteit met regiogemeenten starten van een Europese aanbesteding voor de verwerking van het restafval/PMD om zeker te zijn van verwerking per 1-1-2023;
3. Indien de uitwerking dan de businesscase met overheidsgedomineerde afvalverwerker OMRIN positief is, in te stemmen met het tijdig stopzetten van de deelname aan de collectieve Europese aanbesteding.

WAT WILLEN WE BEREIKEN EN WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN

Wat willen we bereiken (effectindicatoren)

Het contract voor de verwerking van restafval met het AEB verloopt per 31-12-2022. Het doel is om per 1-1-2023 een nieuwe overeenkomst te hebben met een afvalverwerker voor de verwerking van het restafval, tegen zo laag mogelijke kosten en zo min mogelijk milieueffect.

Het college heeft de voorkeur hierbij te kiezen voor inbesteding van de nascheiding en de verwerking van het restafval bij de overheidsgedomineerde afvalverwerker OMRIN uit Friesland

Wat gaan we daarvoor doen (prestatie-indicatoren)

1. Het maken van nadere afspraken met overheidsgedomineerd afvalverwerker OMRIN uit Friesland om op basis van de door Meerlanden opgestelde businesscase 'inbesteding nascheiding en verwerking restafval gemeente Aalsmeer' te komen tot een overeenkomst;
2. Vooruitlopend op de eventuele inbesteding bij OMRIN, in collectiviteit met regiogemeenten een Europese aanbesteding te starten voor de verwerking van het restafval/plastic, metaal en drinkpakken (PMD) om zeker te zijn van verwerking per 1-1-2023;
3. Indien de businesscase met overheidsgedomineerde afvalverwerker OMRIN positief is, tijdig de deelname aan de collectieve Europese aanbesteding stop te zetten.

ACHTERGROND EN OVERWEGINGEN

Programma (speerpunt)

Programma 4, openbare ruimte

Aanleiding

In de metropoolregio Amsterdam en de regio Duin en Bollenstreek werken gemeenten en 'hun' overheidsorganisaties op het gebied van afval- en grondstoffenbeheer in verschillende combinaties en op verschillende onderwerpen samen. De verwerking van het ingezamelde huishoudelijk restafval vindt voor al deze gemeenten plaats bij afvalenergiecentrale AEB te Amsterdam. De gemeente Amsterdam heeft als enig aandeelhouder het besluit genomen tot verkoop van AEB. Naast dit besluit heeft het college van Amsterdam besloten om geen nieuw afvalverwerkingscontract aan AEB mee te geven bij de verkoop. Amsterdam heeft als eigenaar van het AEB er wel voor gekozen een overbruggingscontract af te sluiten voor drie jaar om het restafval nog aan te leveren bij het AEB. Daarna bereidt Amsterdam een aanbesteding voor de verwerking van het huishoudelijk restafval voor. Aalsmeer en de andere klantgemeenten kunnen echter vanwege juridische/aanbesteding technische redenen geen overbruggingsperiode van drie jaar afsluiten met het AEB.

Het contract van Aalsmeer en van de andere klantgemeenten loopt nog tot eind 2022. Daarom is door 18 regiogemeenten in samenwerking met Meerlanden onderzocht op welke wijze de verwerking van het ingezamelde restafval kan worden gewaarborgd. Er zijn vier strategische opties verkend:

1. Verlengen van de huidige contracten;
2. Aanbesteding aan de markt;
3. Deelnemen in een overheidsgedomineerde verwerkingsorganisatie (bv HVC of Omrin);
4. Andere strategische opties zoals een eigen verwerkingsinstallatie.

Door adviesbureau IPR Normag is in samenspraak met en in opdracht van de klantgemeenten onderzoek gedaan naar bovenstaande opties. Optie 1 valt vanwege juridische redenen af en optie 4 wordt op voorhand vanwege praktische redenen als niet haalbaar beschouwd. Dit betekent dat optie 2 en 3 als mogelijkheid kunnen worden beschouwd.

Elke gemeente diende daarbij voor zichzelf antwoord te geven op onderstaande vragen:

1. Aanbesteden of inbesteden;
2. Welke dienstverlening;
3. Individueel of collectief.

Ad 1) De eerste vraag die moest worden beantwoord, is of een gemeente kiest voor een (Europese) aanbesteding of een inbesteding bij een overheidsgedomineerd bedrijf zoals bijvoorbeeld OMRIN (Friesland) of HVC (Alkmaar). In de bestuurlijke samenvatting 'Verkenning strategische opties verwerking van huishoudelijk afval' zijn deze twee opties globaal naast elkaar gezet met de belangrijkste kenmerken en verschillen. De optie van inbesteding is nader onderzocht in het voorjaar van 2021. Dit heeft geresulteerd in de notitie 'Memo ter ondersteuning van besluitvorming over de route voor verwerking huishoudelijk restafval: aanbesteding aan de markt of deelnemen in een overheid gedomineerde afvalverwerker'.

Op basis van deze rapportages en het gegeven dat Aalsmeer als beleidslijn heeft gekozen om het restafval/PMD afval te laten nascheiden, heeft het college er voor gekozen om de optie van inbesteding met een overheidsgedomineerde bedrijf nader te onderzoeken[1] door Meerlanden hiervoor een

[1] 14 september 2021 is hierover een brief aan de raad gestuurd: 'Keuze voor inbesteden of aanbesteden verwerking restafval na 31-12-2022'
28 september 2021 is in een informeel overleg gehouden over het onderwerp 'inbesteden of aanbesteden;
14 december 2021 is in de raadsbrief 'stand van zaken implementatie afvalinzamelplan' door het college aangegeven dat Omrin de meest geschikte samenwerkingspartner lijkt.

businesscase te laten opstellen. De eerdergenoemde memo's zijn door Meerlanden verwerkt in de businesscase 'Inbesteding nascheiding en verwerking restafval gemeente Aalsmeer, dd. januari 2022' (bijlage 1). In deze businesscase is o.a. aandacht besteed aan de wijze van toetreden, de risico's, de overslag, het transport en de verwerking van het rest/PMD-afval.

Mede met het oog op het nieuwe afvalbeleid van gemeente Aalsmeer (waarbij gekozen is voor het nascheiden van PMD) is de route van inbesteding bij Afvalsturing Friesland/Omrin een reële optie. Omrin is de handelsnaam waarvan Afvalsturing Friesland (afvalverwerking) en Fryslân Miljeu (logistieke dienstverlening) samen gebruikmaken.

Ad 2) De tweede vraag was welke dienstverlening een gemeente wil afnemen. Dit heeft betrekking op de wijze waarop het PMD-afval in de gemeente wordt ingezameld. In Aalsmeer hebben we op basis van het grondstoffenplan 2021 – 2025 gekozen voor nascheiding van het PMD. Dit past binnen het bedrijfsmodel van de overheidsgedomineerde afvalverwerkers.

Ad 3) De derde vraag was of Aalsmeer individueel of collectief een businesscase maakt om aan te sluiten bij een overheidsgedomineerd afvalverwerker. Aalsmeer heeft er vanwege haar specifieke situatie (de keuze voor PMD nascheiding) gekozen voor een individuele businesscase inbesteden.

Argumenten

De verwerking van het restafval/PMD moet worden gecontinueerd. Het is cruciaal dat ook op 1-1-2023 het restafval op tegen zo laag mogelijke kosten en zo min mogelijke milieubelasting wordt verwerkt.

Het proces om te komen tot een nieuw verwerkingscontract verloopt via drie stappen:
Fase 1 Verkenning, dit was de eerste fase tot eind 2020 waarbij iedere gemeente haar voorlopige voorkeursrichting heeft bepaald;
Fase 2 Verdieping, gezamenlijk vervolgproces ter voorbereiding op aan/inbesteding (voorjaar 2021);
Fase 3 Realisatie, uitwerken van de definitieve optie inbesteding met als escape een Europese aanbesteding.

Kanttekeningen

Om zeker te zijn dat de verwerking van het restafval/pmd is per 1-1-2023 is gewaarborgd, wordt parallel aan het proces van inbesteding in collectiviteit met andere regiogemeenten een Europese aanbestedingsprocedure doorlopen.

Als na afronding van de businesscase en uit overleg met Meerlanden en OMRIN blijkt dat de inbesteding succesvol verloopt dan zal Aalsmeer zich uit dit aanbestedingsproces terugtrekken. Het go/no go moment hiervoor ligt in het voorjaar van 2022. Een risico van inbesteding bij overheidsgedomineerde organisaties kan zijn dat marktpartijen deze constructies soms aanvechten.

Amsterdam loopt zijn eigen route en planning. Amsterdam heeft gekozen voor een overbruggingsperiode van drie jaar met het AEB, pas daarna gaat Amsterdam aanbesteden. Het is daarom voor de regiogemeenten nu een relatief gunstig moment om aan te besteden omdat nu niet alles in één grote 'bulk' op de markt komt en er daardoor geen dreiging is van een 'lock-in' situatie waarbij maar één partij de gevraagde capaciteit kan leveren. Het is op voorhand niet duidelijk wat de prijsstelling is bij een aanbesteding of waar het restafval gaat worden verwerkt. Dit kan zowel goedkoper als duurder uitvallen t.o.v. een overeenkomst met een overheidsgedomineerd bedrijf.

Financiën

Ten opzichte van het huidige kostenniveau van de afvalverwerking bij het AEB (met bronscheiding van PMD) zal de overgang door inbesteding bij Omrin (met nascheiding van PMD)

naar verwachting een verhoging van de verwerkingskosten van € 132.000,- per jaar teweegbrengen. Indien wordt gekozen voor aanbesteding aan de markt moet ook rekening worden gehouden met hogere verwerkingskosten, afhankelijk van de marktwerking kan dit zowel hogere als lagere kosten met zich meebrengen t.o.v. de inbestedingsvariant.

Los van de kosten van verwerking dient bij inbesteding bij Omrin ook rekening te worden gehouden met de (eenmalige) kosten voor de verwerving van aandelen. Op basis van het aantal aandelen en de prijs kan dit naar verwachting tussen de € 30.000 tot € 105.000 liggen.

De financiële gevolgen inclusief de dekking van de extra kosten worden meegenomen in de Kadernota 2023.

Communicatie

Niet van toepassing

Procedure

Behandeling in de collegevergadering van 25 januari 2022
Behandeling in de commissie Ruimte- en economie van 15 februari 2022
Besluitvorming in de raad van 10 maart 2022.
College heeft mandaat om nadere afspraken met Omrin te maken in samenspraak met Meerlanden.

Bijlagen

Memo Meerlanden, Inbesteding nascheiding en verwerking restafval gemeente Aalsmeer, dd. januari 2022

de secretaris,

drs. Sj. Vellenga

de burgemeester,

mr. G.E. Oude Kotte

BEHANDELING RAAD

Wijziging/aanvullingen na behandeling raadscommissie

Het voorstel aan de raad is	**Aanvaarde amendementen / moties**
Ongewijzigd aanvaard	
Gewijzigd aanvaard	
Verworpen	

RAADSBESLUIT

Besluit

1. In te stemmen met het maken van nadere afspraken met overheidsgedomineerd afvalverwerker OMRIN uit Friesland om op basis van de door Meerlanden opgestelde businesscase 'inbesteding nascheiding en verwerking restafval gemeente Aalsmeer' te komen tot een overeenkomst;
2. In te stemmen met, om vooruitlopend op de eventuele inbesteding bij OMRIN, het in collectiviteit met regiogemeenten starten van een Europese aanbesteding voor de verwerking van het restafval/PMD om zeker te zijn van verwerking per 1-1-2023;
3. Indien de uitwerking dan de businesscase met overheidsgedomineerde afvalverwerker OMRIN positief is, in te stemmen met het tijdig stopzetten van de deelname aan de collectieve Europese aanbesteding.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 10 maart 2022.

De griffier,

O. van Kolck

De voorzitter,

mr. G.E. Oude Kotte

Inbesteding nascheiding en verwerking restafval gemeente Aalsmeer

18 januari 2022

Inhoud

1. Een nieuw contract voor de verwerking van huishoudelijk restafval 2

2. Marktsituatie nascheiding en werking 3

4. Dienstverlening: nascheiding PMD en verwerking van restafval 4

5. Verwerven van aandelen 5

6. Samenvattend financieel 6

bijlage 1 Marktsituatie verwerking en nascheiding huishoudelijk restafval 9

bijlage 2 Waarom inbesteden c.q. toetreden tot overheid gedomineerde organisatie? 12

bijlage 3 Vergelijking Omrin en HVC 14

1. Een nieuw contract voor de verwerking van huishoudelijk restafval

Op dit moment wordt het huishoudelijk restafval dat in de gemeente Aalsmeer is ingezameld door Meerlanden verwerkt door afvalenergiecentrale AEB in Amsterdam. Het contract met AEB loopt tot en met 2022 en kan als gevolg van de verkoop van AEB door gemeente Amsterdam niet worden verlengd.

Afgelopen jaar hebben 18 gemeenten, begeleid door adviesbureau IPR Normag een gezamenlijke verkenning uitgevoerd naar de ‘strategische opties restafvalverwerking’. Mede met het oog op het nieuwe afvalbeleid van gemeente Aalsmeer waarbij gekozen is voor het nascheiden van plastic, metaal en drinkpakken (PMD), is de route van inbesteding bij Afvalsturing Friesland/Omrin een reële optie. Omrin is de handelsnaam waarvan Afvalsturing Friesland (afvalverwerking) en Fryslân Miljeu (logistieke dienstverlening) samen gebruikmaken. In het vervolg van deze notitie spreken we van Omrin.

De voorliggende notitie – opgesteld door Meerlanden op verzoek van de gemeente Aalsmeer - schetst de kwantitatieve en financiële consequenties van toetreding als aandeelhouder en het verwerken van het restafval door Omrin.

Als basis voor de uitwerking van deze notitie maken we gebruik van de uitgangspunten en (van Omrin ontvangen) informatie uit de verkenning “strategische opties restafvalverwerking”. Dit betekent dat de gehanteerde tarieven en kosten gebaseerd zijn op de opgaven van Omrin. De notitie geeft daarmee een goede indicatie, maar de actuele en geldende tarieven en kosten (bijvoorbeeld aantal en waarde van de te verwerven aandelen, verwerkingstarief, afvalstoffenbelasting) zullen pas bekend zijn ten tijde van een formeel besluit door gemeente Aalsmeer.

De financiële, logistieke en andere effecten van het stoppen met gescheiden inzameling van PMD - en dit tezamen met het huishoudelijk restafval inzamelen in de gemeente Aalsmeer - vallen buiten de scope van deze notitie. In deze notitie richten we ons op de keten van overslag (na inzameling in de wijken), transport naar de verwerker en de nascheiding en verwerking van het huishoudelijk restafval.

2. Marktsituatie nascheiding en werking

Uit de uitgevoerde verkenning komt naar voren dat er voor gemeenten twee mogelijkheden zijn om verwerking van huishoudelijk restafval te organiseren. Het door middel van een Europese aanbesteding aan de markt of het inbesteden bij een overheid gedomineerde organisatie. De toegevoegde waarde van inbesteding ten opzichte van aanbesteding aan de markt spitst zich toe op de volgende aspecten[1]:

- Een stabiel en op kostprijs gebaseerd verwerkingstarief. Daar waar tarieven bij aanbesteding afhankelijk van de marktsituatie sterk kunnen fluctueren.
- Flexibiliteit in vorm en omvang van de gevraagde (en te leveren) diensten.
- De organisatie waarin de gemeente deelneemt biedt veelal een brede bijdrage aan maatschappelijke doelstellingen op het gebied van duurzaamheid, regionale circulaire economie en energietransitie.

Zie ook bijlage 1 waarin aanbesteding aan de markt en deelname aan een overheidsorganisatie naast elkaar zijn gezet.

Ook is in dit traject een analyse van de huidige marktsituatie in Nederland gemaakt voor de verwerking van huishoudelijk restafval evenals het nascheiden van de PMD-fractie, zie bijlage 2. Hierbij is vastgesteld dat er na verkoop van het AEB in Nederland twee overheid gedomineerde organisaties zijn waar kan worden inbesteed voor deze diensten, namelijk Omrin en HVC.

Aansluitend op deze verkenning is in een verdiepingsfase het verschil tussen Omrin en HVC in een vergelijking naast elkaar gezet, zie bijlage 3. Op basis van de uitgevoerde verkenning in relatie tot haar afvalbeleidsplan heeft gemeente Aalsmeer de voorkeur tot deelname bij overheidsorganisatie Omrin voor het nascheiden en verwerken van haar huishoudelijk restafval.

3. Inbesteding restafvalverwerking bij Afvalsturing Friesland (Omrin)

Bij inbesteding gaat een aanbestedende dienst als aandeelhouder deelnemen in een overheid gedomineerde afval- en grondstoffenverwerker. Zowel de gemeente Aalsmeer als Meerlanden zijn aanbestedende diensten. Door een beroep te doen op de uitzonderingsgrond voor (verplichte) aanbesteding namelijk ‘quasi inbesteding’, kan zonder verplichte aanbesteding de verwerking van het restafval aan de verwerker worden opgedragen. Gemeente Aalsmeer past dit ook al toe in de overheid gedomineerde organisatie Meerlanden. Als Meerlanden aandeelhouder wordt van Omrin is het van belang dat zij juridisch eigenaar wordt van het huishoudelijk afval van Aalsmeer. De voorbereiding van aandeelhoudersbesluiten en de verantwoording verlopen daarbij via de reguliere governance van Meerlanden of van de gemeente.

Tenminste driemaal per jaar vindt een aandeelhoudersvergadering[2] plaats. Meerlanden wordt als aandeelhouder dan vertegenwoordigd door haar bestuurder. Als gemeente Aalsmeer zelf rechtstreeks aandeelhouder wordt dan vertegenwoordigt een collegelid de gemeente in de AvA. In deze vergaderingen worden onder meer de begroting, de jaarrekening, de uniforme verwerkingstarieven en de strategie vastgesteld. De AvA benoemt vier van de zeven leden van de Raad van Commissarissen in Omrin.

Voor het aandeelhouderschap is tevens vereist dat de aandeelhouder tegelijk opdrachtgever voor Omrin wordt met betrekking tot het nascheiden en verwerken van huishoudelijk restafval. Daarom wordt een leveringsovereenkomst met Omrin gesloten.

[1] Gebaseerd op de analyses uit de “Verkenning strategische opties restafvalverwerking” die in 2021 samen met 18 gemeenten in de regio is uitgevoerd.

[2] Algemene vergadering van Aandeelhouders (AvA)

In deze overeenkomst zijn afspraken opgenomen over rechten, plichten en inspanningen over en weer. Daarnaast dient ook een logistieke overeenkomst gesloten te worden met (financiële) afspraken over de door Omrin te verzorgen logistiek vanaf de wissellocatie(s) in de gemeente.

4. Dienstverlening: nascheiding PMD en verwerking van restafval

Gemeente Aalsmeer heeft in haar afvalbeleidsplan gekozen voor het nascheiden van PMD uit het huishoudelijk restafval. De gevraagde dienst omvat daarom als eerste het nascheiden van het PMD dat tezamen met het huishoudelijk restafval wordt ingezameld.

Logistiek concept

De inzameling wordt (vergelijkbaar met de huidige situatie) verzorgd door Meerlanden. Daarbij wordt rekening gehouden met toename van het volume van de in wijken in te zamelen stroom huishoudelijk restafval vanwege het aanwezige PMD.
Dit onderdeel van de inzamellogistiek (en daarmee gemoeide kosten) valt echter buiten de focus van deze notitie. Het betreft (afgerond) 6.000 ton restafval in de huidige situatie en 6.450 ton restafval (inclusief PMD) in de nieuwe situatie.

Het volgende schema toont – in het kort – het logistieke concept en de rolverdeling tussen de betrokkenen.

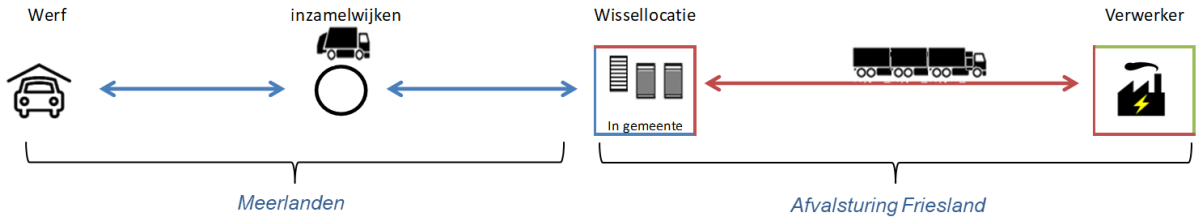

Meerlanden draagt zorg voor de inzameling van het huishoudelijk restafval. Dit gebeurt met inzamelvoertuigen met afzetcontainers.

De afzetcontainers gebracht naar de wissellocatie. De afzetcontainers worden via LZV getransporteerd naar de verwerker voor nascheiding en verwerking restafval.

Het huishoudelijk afval wordt ingezameld met inzamelvoertuigen die beschikken over een afzetcontainer (ook wel wisselcontainer genoemd). Het transport vanaf de wissellocatie (3 containers tegelijk per transport met een LZV[3]) kan worden verzorgd door Afvalsturing Friesland, Meerlanden of een derde partij. Daarvoor dient nader een tarief te worden bepaald. Op dit moment hebben wij op basis van norm tarieven een indicatie berekend van € 20,- per ton[4].

Het huishoudelijk restafval wordt in de nieuwe situatie getransporteerd naar de nascheidingsinstallatie van Omrin op Ecopark De Wierde in Oudehaske, nabij Heerenveen. Vanaf dat punt in het logistieke proces draagt Afvalsturing Friesland de zorg voor de nascheiding van het PMD en de verdere verwerking van het brandbare, niet-recyclebare residu van het huishoudelijk restafval door de restafvalenergiecentrale (REC) in Harlingen.

De gemeente ontvangt een inzamelvergoeding voor nascheiding van het Afvalfonds (Nedvang). In 2021 bedroeg deze vergoeding € 8,90 per ton restafval dat bij Omrin ter verwerking werd aangeboden.

[3] LZV= langere en zwaardere vrachtautocombinatie. In dit geval kan één vrachtautocombinatie drie wisselcontainers vervoeren.

[4] Afvalsturing Friesland hanteert voor de gemeenten in Friesland een verevend tarief. Voor deze businesscase van de gemeente Aalsmeer zijn de kosten voor overslag en transport naar Friesland geprognosticeerd op basis van een berekening.

Verwerking en nascheiding van het huishoudelijk restafval
Omrin beschikt over een scheidingsinstallatie waarmee naast het PMD ook andere grondstoffen die zich in het restafval bevinden na gescheiden of be- en verwerkt worden.

Zoals het vergisten van de natte organische fractie (veelal groente, fruit en andere etensresten) om biogas op te wekken en de nascheiding van zand en metaal. Omrin heeft ook een zogenaamde Dano-trommel laten installeren die op korte termijn in gebruik wordt genomen. Hiermee wordt het mogelijk gemaakt om meer scheiding van luiers en restanten papier te bewerkstelligen. Ook zullen hiermee luiers kunnen worden vergist.

Voor de verwerking van huishoudelijk restafval (inclusief nascheiden) geldt in 2021 een aandeelhouderstarief van € 68,- per ton. Dit tarief wordt jaarlijks vastgesteld door de algemene vergadering van aandeelhouders.

Voor gemeenten die hun restafval laten nascheiden geldt een hogere restitutie op de afvalstoffenbelasting van € 21,- per ton. Dit leidt tot een financieel voordeel van circa € 11,- per ton. Dit financiële voordeel op de Afvalstoffenbelasting weerspiegelt de hoeveelheid grondstoffen dat door nascheiding wordt herwonnen. Over deze grondstoffen hoeft geen Afvalstoffenbelasting te worden betaald.

5. Verwerven van aandelen

De aandelen van Omrin worden in de huidige situatie gehouden door de Friese gemeenten, de Groningse gemeenten Eemsdelta en Westerwolde, de Noord-Veluwse gemeenten Elburg, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet, Oldebroek en Putten en NV Irado (Capelle aan den IJssel, Schiedam, Vlaardingen, Barendrecht, Albrandswaard, Ridderkerk).

Er wordt onderscheid gemaakt in aandelen A en B. Eigenaren van A zijn de oorspronkelijke aandeelhouders die daarmee de toen aanwezige reserves hebben opgebouwd en ook aanspraak maken op dividend-A vanuit die reserve. Later toegetreden aandeelhouders bezitten aandelen B en bouwen ook eigen reserves op. Deze reserves zijn nog relatief beperkt. Zij maken aanspraak op dividend-B vanuit die reserve. Meerlanden of de Gemeente Aalsmeer verwerven dus ook aandelen B.

Voor alle aandeelhouders is de dividenduitkering (van dividend A dan wel dividend B) hetzelfde, naar rato van het aantal aandelen. Qua zeggenschap hebben aandelen A en B dezelfde rechten: ‘one share one vote’.

De kosten voor het verwerven van aandelen is afhankelijk van het aantal aandelen en de prijs per aandeel. De prijs van de aandelen omvat de intrinsieke waarde (nominale waarde plus het aandeel in de voor het aandeel B opgebouwde reserve). De waarde van een aandeel B wordt bepaald door de nominale waarde van € 450,- per stuk plus de aanwezige reserves (indicatie € 3.750, -[5]). Als indicatie voor de waarde van één aandeel kan dus € 4.200, - worden aangehouden. Aandeelhouders hoeven geen garantstelling af te geven.

Het aantal aandelen wordt in overleg bepaald. De gemeente kan daarbij het gewenste aantal aandelen aangeven. Met een beperkt aantal aandelen kan worden voldaan aan de vereisten voor inbesteding. Het aantal aandelen per gemeente varieert dus ook. Zo krijgt de gemeente Groningen 360 aandelen (1,8 aandeel per 1.000 inwoners) en de gemeente Westerkwartier 50 aandelen (0,8 aandeel per 1.000 inwoners).

Voor deze notitie gaan we uit van een bandbreedte, maar zoals gezegd kunnen de waardes in samenspraak worden aangepast. We gaan uit van een waarde vergelijkbaar met de eerdergenoemde gemeente van 0,8 aandeel per 1.000 inwoners. Dit zijn (afgrond) 25 aandelen waarmee de investering € 105.000, - bedraagt.

[5] Bij toetreding zal de dan geldende waarde op basis van de meest recente vastgestelde jaarrekening worden bepaald.

Echter indien gekozen wordt voor een kleiner aantal aandelen (bijvoorbeeld 8) dan bedraagt de investering circa € 30.000, -.

Aandeelhouderschap is verbonden aan opdrachtgeverschap: de verwerking van het huishoudelijk restafval (uit Aalsmeer) moet door de gemeente dan wel door Meerlanden worden overgedragen aan Afvalsturing Friesland. Dit betreft een leverings- en verwerkingscontract voor onbepaalde tijd met een opzegtermijn van vijf jaar. Naast het huishoudelijk restafval kunnen ook andere stromen afval van huishoudelijke aard (zonder verplichte aanbesteding) door Omrin worden verwerkt, maar dit is niet vereist.

6. Samenvattend financieel

De kosten voor de verwerking van het huishoudelijk restafval van de gemeente Aalsmeer door Omrin bedragen € 110,-per ton. Daarbij is uitgegaan van het aandeelhouderstarief en afvalstoffenbelasting 2021. Hierbij is rekening gehouden met de geprognosticeerde kosten voor overslag en transport van het restafval naar Omrin.

De (logistieke) kostenverschillen bij de inzameling van huishoudelijk restafval ten opzichte van de gescheiden inzameling van PMD (in de gemeente, bij de huishoudens) vallen buiten de scope van deze notitie.

Verwerkingskosten inbesteding Omrin (Inclusief het nascheiden van restafval)		
Aandeelhouderstarief	€	68,00
Overslag en transport(berekend)	€	20,00
Afvalstoffen belasting	€	33,00
Korting afvalstoffenbelasting	€	-11,00
Verwerkingskosten per ton	€	110,00
Inzamelvergoeding Afvalfonds (2021)	€	-8,90
Verwerkingskosten totaal (incl.inzamelvergoeding Afvalfonds)	€	101,10

In 2021 bedraagt de inzamelvergoeding bij nascheiding van PMD € 8,90 per ton ingezameld restafval. Uitgaande van 6.450 ton dus circa € 57.000, - te ontvangen door de gemeente Aalsmeer. De verwerkingskosten per ton bedragen zodoende € 101,10.

Verwerkingskosten totaal (afgerond)		
Verwerkingskosten op jaarbasis	€	709.000
Inzamelvergoeding	€	-57.000
Beide uitgaande van 6.450 ton		
Verwerkingskosten totaal (incl.inzamelvergoeding Afvalfonds)	€	652.000

Uitgaande van 6.450 ton per jaar bedragen de totale verwerkingskosten € 652.000,- per jaar.

Voor het verwerven van de aandelen kan rekening worden gehouden met een investering van € 30.000, - tot € 105.000, - afhankelijk van de keuze van het aantal te verwerven aandelen.

De aanschafwaarde van de deelneming zal – afhankelijk van de keuze wie gaat verwerven - door Meerlanden of de gemeente worden geactiveerd.

Gelet op de solvabiliteitspositie van Omrin c.q. Afvalsturing Friesland, de regels die het bedrijf voor uitkering van dividend heeft opgesteld en de prognose die ze zelf geeft van de bedrijfsresultaten zegt het bedrijf dat naar verwachting ook de komende jaren dividend zal worden uitgekeerd. Indicatief betreft het een dividend

van 5 tot 10% op het in aandelen geïnvesteerd vermogen[6]. Voor Omrin is het realiseren van winst c.q. dividenduitkering geen doel op zich is, maar een verantwoord en evenwichtig tariefbeleid staat voorop.

Een vergelijking

Tot slot wordt deze financiële projectie vergeleken met de kosten in de huidige situatie, en een situatie waarbij de restafvalverwerking (inclusief het nascheiden van PMD) wordt uitbesteed aan de markt. Zie voor een nadere toelichting op de marktsituatie bijlage 2. Bij uitbesteding aan de markt moet er rekening mee worden gehouden dat alleen private (markt) partijen zullen inschrijven. Overheidsorganisaties zoals Omrin en HVC doen niet mee aan openbare aanbestedingen.

Bij aanbesteding aan de markt zijn voor restafvalverwerking inclusief nascheiding van PMD twee marktpartijen in beeld: Attero (locatie Wijster) en AVR. De nascheidingsinstallatie van AVR is gevestigd in Rozenburg. AVR is hoogst waarschijnlijk[7] ook de nieuw e eigenaar van AEB gevestigd te Amsterdam. Toelichting aannames:

- Voor de vergelijking gaan we uit van een verwerkingstarief (inclusief nascheiding) van € 65 tot € 80 per ton.

Verwerkingskosten bij aanbesteding markt (Inclusief het nascheiden van restafval)	Bandbreedte markt	
Verwerkingstarief	€ 65,00	€ 80,00
Overslag en transport(berekend)	€ 7,50	€ 20,00
Afvalstoffen belasting	€ 33,00	€ 33,00
Korting afvalstoffenbelasting (schatting)	€ -4,00	€ -10,00
Verwerkingskosten per ton	€ 101,50	€ 123,00
Inzamelvergoeding Afvalfonds (2021)	€ -8,90	€ -8,90
Verwerkingskosten per ton (incl.inzamelvergoeding Afvalfonds)	€ 92,60	€ 114,10

Verwerkingskosten totaal (afgerond)		
Verwerkingskosten op jaarbasis	€ 655.000	€ 793.000
Inzamelvergoeding	€ -57.000	€ -57.000
Beide uitgaande van 6.450 ton		
Verwerkingskosten totaal (incl.inzamelvergoeding Afvalfonds)	€ 598.000	€ 736.000

- Voor overslag en transport hanteren we hetzelfde tarief als bij inbesteding bij Omrin, dus € 20,- per ton. Bij inbesteding bedraagt de transportafstand circa 140 kilometer. Bij aanbesteding kan dit variëren tussen 75 en 185 kilometer. Indien de verwerking aan AVR wordt gegund, en de verwerking in Amsterdam plaatsvindt dan zullen de kosten voor overslag en transport dalen en ongeveer vergelijkbaar met de huidige situatie zijn. Voor de vergelijking kan rekening worden gehouden met minstens € 7,50 per ton overslag- en transportkosten.
- De korting op de afvalstoffenbelasting is (grofmazig) gebaseerd op de hoeveelheid nagescheiden PMD dat als zodanig niet wordt verbrand. Deze restitutie is lager dan bij inbesteden bij Omrin. Omrin heeft eigen afspraken met de Belastingdienst, waarbij de restitutie van de Afvalstoffenbelasting gekoppeld is aan de totale hoeveelheid nagescheiden materialen. Waarvan ongeveer 2/3 verband hout met de verwerking van biomateriaal in het restafval en 1/3 met nascheiding van PMD.

[6] Dit betreft een opgave in 2020 door Omrin in het kader van de toetreding door de gemeente Groningen tot Afvalsturing Friesland.

[7] De ACM (autoriteit consument en markt) moet nog akkoord gaan met de voorgenomen transactie of kan voorwaarden stellen.

- In de huidige situatie is er sprake van nascheiding bij het AEB
- Het transport vindt plaats vanuit de wijken.
- De Restitutie bestaat uit Afvalstoffenbelasting en een teruggave op basis van scheidingsresultaat.
- Voor het bron gescheiden PMD geldt een vergoeding van € 245,- per ton.

Verwerkingskosten huidig AEB (Inclusief het scheiden van restafval)			
Verwerkingstarief		€	69,04
Transport		€	7,50
Afvalstoffen belasting		€	33,00
Restitutie (voorlopig)		€	-4,61
Verwerkingskosten per ton		€	104,93

Verwerkingskosten en vergoeding			
Verwerkingskosten op jaarbasis	6000 ton	€	630.000
Vergoeding Afvalfonds (2021)	450 ton	€	-110.000
Kosten totaal		€	520.000

Conclusie:

Ten opzichte van het huidige kostenniveau van de afvalverwerking bij het AEB (met bronscheiding van PMD) zal de overgang door inbesteding bij Omrin (met nascheiding van PMD) naar verwachting een verhoging van € 132.000,- per jaar teweeg brengen. Indien wordt gekozen voor aanbesteding aan de markt moet ook rekening worden gehouden met hogere verwerkingskosten, afhankelijk van de marktwerking kan dit zowel hogere als lagere kosten met zich meebrengen t.o.v. de inbestedingsvariant.

Los van de kosten van verwerking dient bij de inbesteding bij Omrin ook rekening gehouden te worden met de kosten voor het verwerven van aandelen. Op basis van het aantal en prijs kan dit rond € 30.000,- tot € 105.000,- liggen.

bijlage 1 Marktsituatie verwerking en nascheiding huishoudelijk restafval

Verwerking van restafval

In Nederland bedraagt de totale vergunde verwerkingscapaciteit van restafval van circa 8.200 kton op jaarbasis. In totaal zijn er twaalf partijen die beschikken over een of meerdere verbrandingslijnen op een of meerdere locaties. In Figuur 2 zijn de verschillende AEC's weergegeven.

Thermisch recyclen HRA en GHRA in NL			
Installatie		Capaciteit	R1-waarde (2016)
EEW, Delfzijl		576	1,21
Omrin, Harlingen		280	1,15
Attero, Wijster		719	0,82
Twence, Hengelo	Lijnen 1 en 2	650	0,95
	Lijn 3		0,99
ARN, Nijmegen		310	0,98
AVR, Duiven		400	0,67
AVR, Rozenburg		1300	0,89
HVC, Alkmaar		675	0,73 (0,88)[1]
AEB, Amsterdam	AEC	850	0,75
	HRC	500	1,05
HVC, Dordrecht		396	0,82
Attero, Moerdijk		1200	1,13
SUEZ, Roosendaal		336	0,85
		8.192	

Figuur 1. Aanbodzijde verwerking restafval NL[8]

Voetnoot 1 bij HVC: In 2016 was er een storing bij HVC Alkmaar. De waarde 0,73 betreft het hele jaar 2016 inclusief de periode met storing. De waarde 0,88 betreft de periode dat er geen storing was.

De totale vergunde verwerkingscapaciteit bedraagt circa 8.200 kton. Daarbij is de gemiddelde beschikbaarheid (onder meer in verband met onderhoud) ongeveer 90%. Jaarlijks wordt dus circa 7.500 kton verwerkt. Daarvan is circa 3.000 kton huishoudelijk restafval, 2.800 kton restafval van bedrijven in Nederland en 1.700 kton geïmporteerd restafval. Circa 2.300 kton betreft vergunde verwerkingscapaciteit van overheidsgedomineerde organisaties (Omrin, HVC, ARN, Twence).

Deze organisaties doen in principe niet mee aan aanbestedingen van gemeenten[9]. Dat betekent dat de totale vergunde beschikbare capaciteit bij aanbesteding van huishoudelijk afval circa 5.900 kton bedraagt.

De verwachting is dat in Nederland geen nieuwe verbrandingscapaciteit meer gebouwd zal worden, gelet op het feit dat de huidige Nederlandse verbrandingscapaciteit op dit moment al (ruim) groter is dan de hoeveelheid Nederlands restafval.

8 In dit overzicht is Suez EVI Coevorden niet meegenomen aangezien deze installatie zich op Duits grondgebied bevindt.

9 Van Twence is bekend dat deze organisatie wel inschrijft op aanbestedingen van gemeenten.

Veel Nederlandse AEC's verwerken om deze reden al restafval uit het buitenland. Gelet op de VANG-doelstellingen is de verwachting dat de hoeveelheid (Nederlands) restafval verder afneemt. Er is in Nederland derhalve geen capaciteitsbehoefte.

Alle afvalverbrandingsinstallaties (AVI's) in Nederland voldoen aan de R1-status. Een R1-status betekent dat een afvalverbrandingsinstallatie netto elektriciteit oplevert en daarom worden deze tegenwoordig ook afvalelektriciteitscentrales (AEC's) genoemd. De mate van energetische efficiëntie verschilt per AEC en is uitgedrukt in de R1-waarde. Hoe hoger de R1-waarde des te efficiënter de installatie gebruik maakt van energie. De verschillende verwerkingsinstallaties kunnen zich op deze R1-waarde onderscheiden. Ieder jaar toetst het ministerie de status van alle AEC's. De waarden voor 2016 zijn weergegeven in figuur 2.

Echter, niet de restafvalverwerkingscapaciteit maar de beschikbare en gevraagde nascheidingscapaciteit is bij een aanbesteding het meest kritisch.

Nascheiding van restafval

In Nederland is er een totale nascheidingscapaciteit van restafval van circa 1.800 kton op jaarbasis. In totaal zijn er vijf partijen die beschikken over een of meerdere nascheidingslijnen op een of meerdere locaties.

Nascheiden HRA in NL			
Installatie nascheiding (kton per jaar)	Capaciteit	PMD nascheiding	Vergisting ONF
AEB, Amsterdam	300	Ja	Ja
HVC, Alkmaar	140	Ja	Nee
AVR, Rozenburg	430	Ja	Nee
Omrin, Heerenveen	200	Ja	Ja
Attero, Wijster	600	Ja	Ja
Attero, Groningen	120	Ja	Ja
Totaal	1.790		

Figuur 2. Nascheiding PMD in Nederland

Toekomstige ontwikkelingen rondom de vergoeding voor kunststofverpakking aan verwerkers zullen een grote invloed hebben op de business cases van (toekomstige) nascheidingsinstallaties. Wanneer deze vergoeding komt te vervallen zullen de business cases nauwelijks of niet meer uitkomen.

Als gezegd kunnen er naast PMD met behulp van nascheiding ook (aanvullende) hoeveelheden van bepaalde andere stromen gescheiden worden, die ook al dan niet hoogwaardig gerecycled kunnen worden. Iedere nascheidingsinstallatie kent haar eigen specifieke configuratie en daarmee ook haar eigen rendement (hoeveelheid verschillende nagescheiden stromen en vervolgens gerecycled versus de hoeveelheid verbrand restafval).

Exacte cijfers over het scheidingsrendement van nascheidingsinstallaties (c.q. het aandeel PMD in restafval dat bij nascheiding wordt herwonnen) worden door betrokken ondernemingen niet breed gedeeld. In de huidige praktijk verwachten wij dat een rendement tussen 50 – 80% realistisch is. Echter omdat de techniek steeds verder vordert, hebben wij ervoor gekozen om het rendement bij nascheiding optimistisch in te schatten.

De nascheidingsprestaties van AEB blijken in de afgelopen periode tegen te vallen. Van de beoogde bijdrage van circa 8% aan het totale scheidingspercentage in de gemeente Amsterdam is 4,8% gerealiseerd[10].

Vrij beschikbare capaciteit voor nascheiding PMD

Op de 'vrije' markt zijn AEB (uitgaande van privatisering) AVR en Attero beschikbaar als partij met nascheidingscapaciteit. Hierbij is de verwachting dat de nascheidingsinstallaties van AVR en Attero in de huidige situatie nog wel een klein deel vrij beschikbare nascheidingscapaciteit hebben c.q. houden. Deze vrij beschikbare nascheidingscapaciteit lijkt echter wel beperkt.

De nascheidingscapaciteit van de SI van AEB bedraagt circa 300 kton, welke in de huidige situatie volledig wordt benut door gemeente Amsterdam en de samenwerkende gemeenten welke onderdeel uitmaken van onderhavig onderzoek. Ervan uitgaande dat het nieuwe grondstoffenbeleidsplan in gemeente Amsterdam wordt vastgesteld door de gemeenteraad ultimo 2020, stapt gemeente Amsterdam volledig over op nascheiding van haar PMD. In potentie kan dit betekenen dat gemeente Amsterdam circa 220 kton (+ de hoeveelheid brongescheiden PMD in 2020) wil laten nascheiden. Hierdoor is het in theorie niet meer mogelijk om zowel het restafval van gemeente Amsterdam als de samenwerkende gemeenten na te scheiden.

AVR scheidt sinds de ingebruikname van de nascheidingsinstallatie in Rozenburg het restafval van de gemeenten Rotterdam (200 kton), Den Haag (100 kton), Leiden en Utrecht c.q. AVU (65 kton + reservering 20 kton). Vanaf 2020 zijn ook de gemeenten Den Bosch, Leiderdorp, Oegstgeest, Goeree-Overflakkee en vier Zeeuwse gemeenten gestart met nascheiding bij AVR in Rozenburg. AVR lijkt nauwelijks nascheidingscapaciteit beschikbaar te hebben.

Attero lijkt in de huidige situatie nog wel een klein deel vrij beschikbare nascheidingscapaciteit te hebben. Het betreft hier echter maximaal 100 kton. Daarnaast bestaat er ook nog de mogelijkheid dat Attero haar locatie in Groningen gaat sluiten.

Eén van de complicerende factoren van het inschatten van daadwerkelijk vrij beschikbare nascheidingscapaciteit heeft te maken met het feit dat deze installaties ook vaak kunnen opschalen (naar meerdere ploegendiensten) waardoor de installaties meer restafval kunnen nascheiden. Als gezegd, zoeken partijen met nascheidingsinstallaties een optimum tussen procesoptimalisatie en een hoog scheidingspercentage, oftewel een afweging tussen kwaliteit en kwantiteit.

[10] *Schriftelijke vragen inzake het falen van de nascheidingsinstallatie van het Afval Energie Bedrijf* aan de gemeente Amsterdam. Beantwoording door college van B&W d.d. 20 februari 2020.

De overheid gedomineerde organisaties zoals Omrin en HVC schrijven niet in op openbare aanbestedingen voor restafvalverwerking en/of nascheiding van PMD. Zij beschikken echter wel over nascheidingscapaciteit. Deze nascheidingscapaciteit is echter uitsluitend beschikbaar voor hun eigen deelnemende gemeenten.

bijlage 2 Waarom inbesteden c.q. toetreden tot overheid gedomineerde organisatie?

Het volgende overzicht vat de belangrijkste kenmerken en verschillen van aanbesteding aan de markt ten opzichte van inbesteding bij een overheid gedomineerde organisatie zoals Afvalsturing Friesland (Omrin) of HVC. Dit overzicht is ontleend aan “Oplegger en memo ten behoeve van besluitvorming restafval” van 11 juni 2021.

Aanbesteding aan de markt	*Deelneming overheidsorganisatie*
a. Eendimensionale dienst versus strategische samenwerking en bredere bijdrage aan maatschappelijke doelen	
Aanbesteding aan de markt focust primair op de gevraagde dienstverlening (verbranding en eventueel nascheiding van PMD). Gebruikelijke gunningscriteria hebben betrekking op de prijs in combinatie met milieueffecten en (energetisch) rendement.	Bij deelname in een overheidsorganisatie worden meerdere kwaliteiten en diensten dan alleen restafvalverwerking gewaardeerd. Deelname aan een overheidsorganisatie kan nog extra bijdragen aan maatschappelijke doelen van de gemeente. Bijvoorbeeld bij de totstandkoming van een (regionale) circulaire economie op het gebied van grondstofstromen (sluiten van kringlopen en ketens), of bij de totstandkoming van de energietransitie (breed, ook stadsverwarming, zonne- en windparken, geothermie). De breedte c.q. reikwijdte van de bijdrage aan maatschappelijke doelen verschilt per overheidsorganisatie en kan worden afgeleid uit het profiel en de strategie van de organisatie.
b. Contractduur / duur van de samenwerking	
Bij aanbesteding bedraagt de contractduur enkele jaren, waarna opnieuw moet worden aanbesteed en ook weer andere partijen (opdrachtnemers) in beeld kunnen komen.	Bij deelname in een overheid gedomineerd bedrijf wordt veelal een lange termijn relatie aangegaan. Deze lange termijn relatie is gewenst vanwege de stabiliteit van de onderneming (geen concurrentie om de markt) en bij het bewerkstelligen van meer lange termijn doelstellingen op het gebied van duurzaamheid, circulariteit, energietransitie, et cetera. De mate van verbondenheid van de gemeente als aandeelhouder en opdrachtgever verschilt per overheidsorganisatie en kan worden afgeleid uit de statuten en andere overeenkomsten.
c. Samenwerking door de deelnemende gemeenten	
Bij een aanbesteding aan de markt is de samenwerking tussen gemeenten vooral gericht op het creëren van volume, het ontwikkelen van een succesvolle aanbestedingsstrategie en – na gunning – op een zo efficiënt en effectief mogelijk contractmanagement. Dit betreft uitsluitend de gemeenten die deelnemen aan de aanbesteding.	Bij deelname in een overheidsorganisatie werken de aandeelhoudende gemeenten samen in hun overheidsorganisatie bij zowel de primaire diensten zoals restafvalverwerking en nascheiding, alsook aan duurzaamheidsdoelen op andere terreinen. De breedte van de focus verschilt per overheidsorganisatie en is af te leiden uit het profiel en de strategie van de organisatie.

Aanbesteding aan de markt	*Deelneming overheidsorganisatie*
d. Nascheiding van PMD uit huishoudelijk restafval	
Bij het aanbesteden aan de markt bestaat de mogelijkheid om aanvullend op de restafvalverwerking (verbranding met energieterugwinning) ook nascheiding van PMD te vragen. Het is daarbij van belang dat de gemeente duidelijke kaders en hoeveelheden (ordegroottes) aangeeft, zodat de inschrijvende partijen daar rekening mee kunnen houden. De wens voor nascheiding van het PMD uit het restafval heeft wel impact op het speelveld. Niet alle restafvalverwerkers in de markt kunnen het huishoudelijk restafval nascheiden.	De in deze verkenning onderzochte overheidsorganisaties bieden de mogelijkheid voor nascheiding van het huishoudelijk restafval aan. Daarbij is sprake van flexibiliteit, doordat de gemeente hier (binnen de ontstane relatie) keuzes kan maken en kan wijzigen. Bijvoorbeeld indien de gemeente op enig moment nascheiding wil toevoegen of juist wil staken, dan is dat mogelijk. De nascheidingscapaciteit wordt echter wel selectief aangewend voor huishoudelijk restafval waarin het PMD aanwezig is (en dus niet aan de bron gescheiden is ingezameld). Bij overheid gedomineerde verwerkingsorganisaties wordt de beschikbare nascheidingscapaciteit meer selectief ingezet ten behoeve van PMD-rijk restafval. Dat betekent dat de gemeente die een deel van het restafval wil laten nascheiden fysiek/logistiek onderscheid moet maken in twee kwaliteiten huishoudelijk restafval.
e. Flexibiliteit in de dienstverlening	
Bij aanbesteding aan de markt is veelal sprake van vooraf duidelijk omschreven en vastomlijnde dienstverlening. Flexibiliteit in aanpassingen en wijzigingen binnen de overeen te komen contractduur is mogelijk (c.q. kan onderdeel zijn van de gevraagde dienstverlening), en wordt in het algemeen financieel afgeprijsd (duurder) in de aanbieding.	Bij deelname in een overheid gedomineerde verwerkingsorganisatie is flexibiliteit in de vorm en omvang van de gevraagde dienstverlening groot. Mede vanwege de lange termijn verbondenheid is deze flexibiliteit ook gewenst, zodat de vorm en omvang van de diensten kan meebewegen met veranderende behoeften van de gemeente en innovaties in de praktijk. Flexibiliteit vindt zijn financiële weerslag in de op kostprijs gebaseerde tarieven van het overheid gedomineerde bedrijf.
f. Kostenniveau, prijs- en tariefontwikkeling	
Bij aanbesteding aan de markt is sprake van marktprijsfluctuaties. De totstandkoming van de marktprijs hangt af van het samenspel van vraag en aanbod. Hiermee kan rekening worden gehouden bij het ontwikkelen van een aanbestedingsstrategie, met name het moment waarop de aanbesteding in de markt wordt gezet. De verwerkingstarieven zijn het resultaat van prijsvorming. Er kunnen uitschieters naar boven of beneden zijn. Uiteraard leiden fiscale maatregelen (zoals de Afvalstoffenbelasting) tot fluctuaties in de verwerkingskosten.	De verwerkingstarieven zijn een weerspiegeling van de werkelijke kosten. Zonder echte uitschieters naar boven of beneden. De verwerkingstarieven van overheidsorganisaties zijn in de afgelopen jaren – ten opzichte van de marktprijzen – minder volatiel dus meer stabiel en constant. Jaarlijkse tariefverhogingen zijn veelal het gevolg van indexering. Uiteraard leiden fiscale maatregelen (zoals de Afvalstoffenbelasting) ook bij overheidsorganisaties tot fluctuaties in de verwerkingskosten. Het kostenniveau voor de dienstverlening en andere financiële condities verschilt per overheidsorganisatie en kan worden afgeleid uit de statuten en andere overeenkomsten.

bijlage 3 Vergelijking Omrin en HVC

Voor het uitwerken en inzichtelijk maken van de route van inbesteding zijn twee overheid gedomineerde organisaties benaderd: HVC en Omrin. Hoewel ook andere overheid gedomineerde organisaties in aanmerking zouden kunnen komen (zoals Twence of ARN), zijn deze twee organisaties geselecteerd op basis van hun (fysieke en logistieke) aanwezigheid in de regio én omdat beide organisaties in de praktijk de mogelijkheid bieden voor het nascheiden van het huishoudelijk restafval.

Bron: Oplegger en memo tbv besluitvorming restafval 11 juni 2021.

HVC	*Omrin*
a. Het profiel en de breedte van het dienstenpakket en de strategische focus	
Naast be- en verwerking van afval- en grondstoffen heeft HVC een brede focus op de energietransitie door investeringen en activiteiten op het gebied van zonneparken, windparken, geothermie en warmtenetten.	Omrin focust op be- en verwerking van afval-/grondstoffen en energiewinning uit de eigen afval- en grondstof gerelateerde werkprocessen.
Bij HVC is het gebruikelijk dat, om deel te kunnen nemen in de organisatie, de gemeente verplicht is al het bij huishoudens ingezamelde restafval en GFT door HVC te laten verwerken. HVC geeft echter aan – voor de gemeenten in deze verkenning - dat lopende contracten gerespecteerd worden en vanzelfsprekend ook de bestaande verwerking van GFT door Meerlanden. Hierop kan dan ook een uitzondering gemaakt worden. GFT verwerking behoort echter niet tot de scope van deze gezamenlijke verkenning. Of een gemeente ook het GFT wil of kan laten verwerken door HVC moet per gemeente worden bepaald.	Om deel te kunnen nemen in de organisatie (c.q. om aandeelhouder te worden) is de gemeente verplicht al het bij huishoudens ingezamelde restafval door Omrin te laten verwerken. Er is geen verplichting voor het laten verwerken van andere stromen dan het ingezamelde restafval van huishoudens.
HVC schrijft niet in op openbare aanbestedingen voor afvalstromen.	Omrin schrijft niet in op openbare aanbestedingen voor afvalstromen.
b. Inrichting en het karakter van de samenwerkingsrelatie met deelnemende gemeenten	
Lange termijn relatie voor onbepaalde tijd.	Lange termijn relatie is de intentie, maar met een contract voor bepaalde duur.
Redelijk complexe uittreding (exit). Ingeval van uittreding is het uitgangspunt dat eventuele schade voor de zittende aandeelhouders vanwege het uittreden wordt vergoed. Er zijn tot nu toe geen gemeenten uitgetreden, en er is op voorhand geen standaard procedure voor.	Redelijk gemakkelijk uitvoerbare uittreding (exit). Met een opzegtermijn van 5 jaar kan de afvalverwerking door Omrin worden gestaakt en is de gemeente geen desintegratievergoeding aan Afvalsturing verschuldigd.
c. De invulling van het aandeelhouderschap verschilt in beide organisaties	
Actief aandeelhouderschap is voorwaarde. Bijvoorbeeld ten behoeve van strategische keuzes en investeringen in de (bredere) energietransitie.	Actief aandeelhouderschap beperkt noodzakelijk.
d. Aandeelhouderschap	
Aandeelhouders van HVC kunnen publiekrechtelijke organisaties worden zoals gemeenten en gemeenschappelijke regelingen. Een (overheids)vennootschap is privaatrechtelijk en kan dus geen aandeelhouder worden.	Publieke partijen kunnen aandeelhouder van Omrin c.q. Afvalsturing Friesland N.V. worden. Publieke partijen zijn bijvoorbeeld gemeenten, gemeenschappelijke regelingen en overheid gedomineerde vennootschappen.

HVC	*Omrin*
e. Toetreding en verwerven van aandelen	
De gemeente (of gemeenschappelijke regeling) kan de aandelen verwerven tegen nominale waarde (€ 45,45 per aandeel). Er zijn momenteel circa 3.300 aandelen uitgegeven. Aan de hand van het volgende voorbeeld kunt u - naar rato – een indicatie voor uw eigen gemeente bepalen: een gemeente met 20.000 inwoners en gemiddeld 150 kg restafval per inwoner per jaar komt in aanmerking voor circa 23 aandelen A (ongeveer 0,7% van het totaal aan uitgegeven aandelen A). Er is geen inbreng van eigen vermogen vereist. De gemeente dient een garantstelling voor leningen van HVC af te geven. Ultimo 2020 is de totale garantstelling voor aandeelhouders A ongeveer 613 miljoen euro. Uitgaande van het fictieve voorbeeld (gemeente met 20.000 inwoners), bedraagt de garantstelling dan circa 4,1 miljoen euro. Gemeenten ontvangen jaarlijks een garantstellingsprovisie (1% van de garantstelling, omgerekend naar euro/ton restafval bedraagt dit circa 15 euro/ton).	De gemeente (of gemeenschappelijke regeling of overheidsvennootschap) kan letteraandelen-B in Afvalsturing Friesland N.V. verwerven. De waarde van een aandeel wordt bepaald door de nominale waarde van € 450,00 per stuk plus de aanwezige reserves. Het aantal aandelen wordt in overleg met de gemeente(n) bepaald. De gemeente kan daarbij het gewenst aantal aandelen aangeven. Met een beperkt aantal aandelen kan worden voldaan aan de vereisten voor inbesteding. Het maximaal aantal aandelen per gemeente bedraagt (en is in de praktijk) 360. Er hoeft geen garantstelling te worden afgegeven.

f. Vergelijking verwerkingskosten huishoudelijk restafval

Het overzicht toont een vergelijking van de tarieven voor aandeelhoudende gemeenten voor het verwerken van huishoudelijk restafval. In het eerste deel van dit overzicht wordt het tarief berekend voor het verbranden van restafval in- en exclusief de garantstellingsprovisie (HVC) en te verwachten dividend (Omrin). Dit restafval wordt niet nagescheiden.

Het aandeelhouderstarief zonder nascheiding en de overslag en transportkosten, zijn ook van toepassing op restafval dat wel eerst nagescheiden moet worden (op verzoek van de gemeente). Indien (een deel van het) restafval moet worden nagescheiden, dan is een aanvullende tariefreductie (van de afvalstoffenbelasting) van kracht. HVC en Omrin scheiden alleen restafval na, uit gemeenten (of gebiedsdelen van een gemeente) zonder bronscheiding van PMD.

Verwerkingstarief restafval (per ton), zonder nascheiding

	Omrin	HVC
Aandeelhouderstarief	€ 68	€ 86
Overslag en transport	€ 15	€ 14
Verbrandingsbelasting	€ 33	€ 33
Reductie afvalstoffenbelasting (bodemas HVC)		€ -5
Garantstellingsprovisie		€ -13
Dividend Afvalsturing Friesland	€ -10	
Tarief excl. Gar.provisie / dividend	€ 116	€ 133
Tarief incl. Gar.provisie / dividend	€ 106	€ 115

Opgave door resp. Omrin en HVC

Additionele reductie tarief bij nascheiding restafval*

	Omrin	HVC
Reductie afvalstoffenbelasting	€ -11	€ -2,5
Tarief excl. Gar.provisie / dividend	€ 105	€ 131
Tarief incl. Gar.provisie / dividend	€ 95	€ 113

** Nascheiding restafval zonder bronscheiding PMD in gemeente of gebiedsdeel*

Nb.1. De genoemde bedragen zijn indicatief en worden bij toetreding en contractvorming definitief vastgesteld.

Nb. 2. De kosten voor overslag en transport betreft een verevend tarief.

Gemeente Aalsmeer

MEMO RAAD

Registratienr.	
Aan	leden raad
Afkomstig van	Burgemeester en wethouders
Datum	1 maart 2022
Afschrift aan	college, griffie, voorlichting

Betreft Beantwoording vraag Absoluut Aalsmeer inzake aandeelhouderschap inbesteding restafval

Door de fractie Absoluut Aalsmeer is in commissie Ruimte en Economie van 15 februari 2022 onderstaande vraag gesteld over het aandeelhouderschap bij de inbesteding van de verwerking en de nascheiding van het restafval:

Wie wordt aandeelhouder van Omrin (Meerlanden of de gemeente Aalsmeer?)
Het aandeelhouderschap is onderwerp van nader overleg tussen de gemeente, Meerlanden en Omrin. Om tot een goede afgewogen beslissing te komen in het belang van de gemeente Aalsmeer wordt hiervoor externe expertise ingehuurd via advocatenkantoor Van Doorne.

Vertrouwende u hiermee naar behoren te hebben geïnformeerd.

burgemeester en wethouders van de gemeente Aalsmeer,

de secretaris,	de burgemeester,
drs. Sj. Vellenga	mr. G.E. Oude Kotte

Gemeente Aalsmeer

RAADSVOORSTEL

Raadsvoorstel nr Z21-049022

Datum B&W-besluit 23 november 2021

Voor de vergadering van raad d.d.
27 januari 2022

Portefeuillehouder wethouder drs. W.B. Alink-Scheltema

Afdeling

Behandelend ambtenaar (voor technische vragen)
A. van der Poel

Behandelen in de raadscommissie Ruimte en Economie
op 11 januari 2022

Onderwerp:

Warmtevisie Aalsmeer

Gevraagd besluit

De warmtevisie Aalsmeer en de bijbehorende nota van beantwoording en wijzigingen vast te stellen.

WAT WILLEN WE BEREIKEN EN WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN

Wat willen we bereiken (effectindicatoren)

Gemeente Aalsmeer wil in 2040 onafhankelijk zijn van fossiele brandstoffen. De gemeentelijke organisatie en dienstverlening streeft er vanuit de voorbeeldfunctie naar om in 2030 fossielonafhankelijk te zijn. De transitie richting een fossielonafhankelijke gemeente bestaat uit verschillende opgaven. Voor de gebouwde omgeving zijn dit het verduurzamen van onze elektriciteitsvoorziening en het verduurzamen van de warmtevoorziening.

Ongeveer de helft van de CO2-uitstoot van de gebouwde omgeving wordt veroorzaakt door gebruik van aardgas voor verwarming, warm water en om te koken. Voor het behalen van de CO2-reductiedoelstellingen is dus een transitie noodzakelijk naar een gebouwde omgeving zonder aardgas. Dit wordt de warmtetransitie genoemd.

Om fossielonafhankelijk te worden is de transitie naar een aardgasvrije gebouwde omgeving essentieel. Aardgasvrij houdt in dat voor het verwarmen van gebouwen, koken en warm water geen aardgas meer wordt gebruikt. Daarmee staat de gemeente Aalsmeer voor de opgave om in minder dan 20 jaar ongeveer 26.000 woningen en utiliteiten van het aardgas af te helpen.

Wat gaan we daarvoor doen (prestatie-indicatoren)

Om de transitie naar een fossielonafhankelijke gemeente in gang te zetten is de warmtevisie Aalsmeer ontwikkeld. De warmtevisie Aalsmeer geeft richting aan de wijze waarop gemeente Aalsmeer toewerkt naar een duurzame warmtevoorziening van de gebouwde omgeving. De warmtevisie Aalsmeer geeft daarbij onder andere aan:

- In welke buurten welke aardgasvrije technieken kansrijk zijn;
- Welke buurten zijn geselecteerd om als eerste mee aan de slag te gaan;
- Hoeveel woningen tot 2030 kunnen worden verduurzaamd;
- Welke beleidsactiviteiten gemeente Aalsmeer voorziet om uitvoering te kunnen geven aan de warmtevisie.

ACHTERGROND EN OVERWEGINGEN

Programma (speerpunt)

Programma 3 Economie & Duurzaamheid, thema 2.3.4. Duurzaamheid

Aanleiding

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat gemeenten een belangrijke (regie)rol krijgen in de energietransitie van de gebouwde omgeving. Ook is afgesproken dat alle gemeenten in 2021 een Transitievisie Warmte vaststellen. In Aalsmeer heet dit de warmtevisie Aalsmeer. De visie draagt bij aan het lokale doel: fossiel onafhankelijk in 2040. Ook draagt de visie bij aan de doelen uit het Klimaatakkoord om broeikasgassen in 2030 met 49% te verminderen en in 2050 met 95% (ten opzichte van 1990). Broeikasgasreductie is nodig om de opwarming van de aarde niet verder te laten oplopen dan 1,5 tot 2 ℃.

Argumenten

- Uit recent wetenschappelijk onderzoek blijkt dat de aarde sneller opwarmt dan verwacht en aankoerst op een temperatuurstijging van boven de 2 graden Celsius. Geconcludeerd is dat een versnelde CO2-reductie nodig is om de temperatuur stijging onder de 2 graden Celsius te houden, het liefst onder de 1,5 graden Celsius.
- De warmtevisie Aalsmeer draagt bij aan het voorkomen van verdere opwarming van de aarde.
- Door een warmtevisie op te stellen geeft gemeente Aalsmeer uitwerking aan de lokale ambitie om in 2040 een fossielonafhankelijke gemeente te zijn, en de Rijksambitie om in 2050 95% CO2 reductie te realiseren. Daarmee voldoet gemeente Aalsmeer aan de afspraken uit het Klimaatakkoord om een Transitievisie Warmte op te stellen.
- De warmtevisie is een eerste stap op weg naar meer duidelijkheid voor de samenleving over de wijze waarop gemeente Aalsmeer de warmtetransitie ter hand neemt. Dit is van belang omdat de warmtetransitie betekent dat gebouweigenaren hun gebouwen aan gaan passen aan een duurzame en toekomstbestendige warmtevoorziening.
- De Warmtevisie is breed gedragen en ontwikkeld in afstemming met en op basis van de input van de samenleving; zowel met professionele belanghebbenden (netbeheerders, woningbouwcorporatie Eigen Haard, waterbedrijven), als met de lokale samenleving (vertegenwoordigers van inwoners en bedrijven).
- Uitvoerbaarheid en draagvlak zijn belangrijke uitgangspunten van de Warmtevisie.
- Bij de keuze van warmtetechnieken is betaalbaarheid een belangrijk uitgangspunt, zowel vanuit totale ketenkosten (nationale kosten) als de kosten voor de eindgebruikers.
- De warmtevisie kiest voor bewezen technieken die toekomstbestendig zijn. In de analyse zijn enkel betrouwbare en bewezen warmtetechnieken gekozen die op de korte en middellange termijn realiseerbaar zijn.
- Hoge temperatuur warmte, waterstof en groengas zijn (zeker tot 2030) in beperkte mate beschikbaar. We gaan verstandig om met deze schaarse warmtebronnen. Deze zetten we alleen daar in waar geen (haalbare) alternatieven zijn. De periode tot 2030 moet duidelijk maken in welke mate en tegen welke prijs hernieuwbare gassen beschikbaar zijn. De komende jaren wordt de potentie en toepasbaarheid van verschillende duurzame warmtebronnen voor Aalsmeer verder verkend.
- De warmtevisie is een levend document en wordt tenminste eens per 4 jaar geactualiseerd.
- Door te werken aan een aardgasvrije warmtevoorziening verminderen we de afhankelijkheid van de prijsontwikkeling van aardgas. De recente prijsstijgingen van aardgas en elektriciteit laten zien dat een betaalbare energievoorziening minder vanzelfsprekend is geworden. De recente prijsstijgingen hebben gevolgen voor de koopkracht van inwoners en de energielasten van bedrijven. Hierdoor neemt energiearmoede voor huishoudens met een lager inkomen naar verwachting toe. De prijsstijgingen hebben ook impact op de concurrentiepositie van energie-intensieve bedrijven zoals de tuinbouwsector.
- Het vaststellen van de Warmtevisie heeft invloed op het verbeteren van de betaalbaarheid van de transitie en is een belangrijke basis voor verdere beleidsontwikkeling bijvoorbeeld richting wijkuitvoeringsplannen. Het Rijk heeft gemeenten middelen toegezegd voor de extra taken voortkomend uit het Klimaatakkoord. Het nieuwe kabinet neemt daar een besluit over. Het is de verwachting dat gemeenten met duidelijke plannen makkelijker aanspraak

kunnen maken op beschikbare middelen, denk aan Programma Aardgasvrije Wijken (PAW) en mogelijk een hogere decentrale uitkering ontvangen.

Kanttekeningen

- De huidige capaciteit en middelen zijn ontoereikend om het vereiste tempo van de warmtetransitie in relatie tot de lokale en nationale ambities te kunnen realiseren. In het Klimaatakkoord is vastgelegd dat gemeenten een belangrijke regierol krijgen om de energie- en warmtetransitie lokaal vorm te geven en uit te voeren. Daarom wordt voor Aalsmeer voorgesteld de verwachte rijksbijdrage af te wachten en na de lokale verkiezingen van 2022 een Energieagenda op te stellen. Deze Energieagenda Aalsmeer bevat de benodigde beleidsactiviteiten om uitvoering te geven aan de energie- en warmtetransitie. De tussenliggende periode wordt onder andere gebruikt om het ambitieniveau, de positionering en rol van de gemeente in de transitie te bepalen en van welke subsidies gemeente Aalsmeer gebruik kan maken om de betaalbaarheid van de warmtetransitie te verbeteren.
- Hoewel de warmtevisie breed gedragen wordt en de voorgestelde keuzes gebaseerd zijn op de uitkomsten van participatie, is er ook weerstand die onder andere tot uiting kwam op facebook ten tijde van de enquête over aardgasvrij Aalsmeer. De resultaten van die enquête zelf laten een genuanceerder beeld zien, maar er zijn duidelijk zorgen over de betaalbaarheid van de warmtetransitie, zowel bij de groep die vindt dat maatregelen tegen klimaatverandering nodig zijn, als bij de groep die daar kritisch tegen over staat. De voorgestelde keuzes in de Warmtevisie houden daarom zoveel mogelijk rekening met de zorgen over kosten.
- De warmtetransitie vraagt een stevige inzet vanuit verschillende (technische) sectoren. Dit leidt tot extra druk op de beschikbare personeelscapaciteit, wat van invloed kan zijn op de snelheid van uitvoering van de warmtevisie.

Financiën

De kosten voor het opstellen van de warmtevisie Aalsmeer zijn gedekt binnen de huidige begroting. Het tot uitvoering brengen van de warmtevisie wordt vooralsnog binnen huidige capaciteit en middelen opgepakt. Afhankelijk van inkomsten uit Klimaatakkoord en/of andere financieringsbronnen zal een Energieagenda met meer capaciteit en middelen vastgesteld kunnen worden. Na de kabinetsformatie wordt duidelijk welke financiële bijdrage het Rijk gemeenten geeft om uitvoering te geven aan de energietransitie.

Communicatie

Nadat de warmtevisie is vastgesteld door de gemeenteraad wordt de samenleving geïnformeerd over de vastgestelde warmtevisie door alle relevante documenten te publiceren op de website (www.aalsmeer.nl).
Tijdens het inspraakproces kregen inwoners de mogelijkheid om vragen te stellen. De gestelde vragen en antwoorden worden (geanonimiseerd) gepubliceerd op de www.aalsmeer.nl. Vragenstellers krijgen de gestelde vragen en antwoorden per e-mail toegestuurd. De vragen en antwoorden zijn als bijlage aan het raadsdossier toegevoegd.
De indieners van zienswijzen krijgen de 'Nota van beantwoording en wijzigingen' toegestuurd.
In samenwerking met het Regionaal Energieloket worden de uitkomsten van warmtevisie per warmtebuurt vertaald naar de advisering van inwoners. Zodoende kunnen inwoners die maatregelen willen nemen deze zoveel mogelijk afstemmen op de uitkomsten van de warmtevisie.

Procedure

De concept-warmtevisie is met de raadscommissie Ruimte & Economie besproken op 31 augustus 2021. Deze bespreking was geen aanleiding om de concept-Warmtevisie aan te passen voorafgaand aan de inspraakperiode. Ook de ontvangen schriftelijke vragen gaven hier geen aanleiding toe.
Op 21 september 2021 heeft het college de concept warmtevisie vrijgegeven voor inspraak. Alle tijdens de inspraakperiode ontvangen zienswijzen zijn verwerkt in een Nota van beantwoording en wijziging. In deze nota is aangegeven of de inspraak aanleiding was om de concept-warmtevisie aan te passen en zo ja op welke wijze dat gedaan is. Op basis van deze nota zijn de concept warm-

tevisie Aalsmeer en daartoe behorende bijlagen definitief gemaakt. Als de warmtevisie door de gemeenteraad is vastgesteld wordt deze gepubliceerd op de website www.aalsmeer.nl en www.overheid.nl.

Bijlagen

1 Warmtevisie Aalsmeer, Bijlage 2. CE_Delft_200326_Feitennotitie TVW Aalsmeer eindrapport, Bijlage 3 Eindgebruikerskosten voorbeeld woningen Aalsmeer, Bijlage 4 Participatie activiteiten. Bijlage 5, Nota van beantwoording en wijzigingen, Bijlage 6 Vragen en antwoorden n.a.v. inspraak

de secretaris,

drs. Sj. Vellenga

de burgemeester,

mr. G.E. Oude Kotte

BEHANDELING RAAD

Wijziging/aanvullingen na behandeling raadscommissie

Het voorstel aan de raad is	**Aanvaarde amendementen / moties**
Ongewijzigd aanvaard	
Gewijzigd aanvaard	
Verworpen	

RAADSBESLUIT

Besluit

de warmtevisie Aalsmeer en de bijbehorende nota van beantwoording en wijzigingen vast te stellen.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 10 maart 2022.

De griffier,

O. van Kolck

De voorzitter,

mr. G.E. Oude Kotte

Voorstel is verworpen tijdens de raadsvergadering van 10-3-2022 met 9 stemmen voor en 12 stemmen tegen

Nota van Beantwoording en wijzigingen

Ontvangen zienswijzen en beantwoording van zienswijzen op

Warmtevisie Aalsmeer

Aalsmeer, november 2021

Wijze van beantwoording

Vanaf 27 september tot en met 7 november 2021 lag de concept warmtevisie Aalsmeer ter inzage. Binnen deze termijn zijn er 5 zienswijzen ingediend. Er is één zienswijze buiten deze termijn ingediend, maar deze zienswijze is wel meegenomen in deze nota. Verder zijn er verschillende verduidelijkingsvragen gesteld. Deze vragen zijn beantwoord. De beantwoording is aan de vragenstellers verstuurd en is op de gemeentelijke website gepubliceerd.
De voorliggende Nota van Beantwoording wordt gehanteerd voor de beantwoording van de inspraakreacties. Alle reacties zijn in deze Nota van Beantwoording samengevat weergegeven. Dit betekent niet dat die onderdelen van de reacties die niet expliciet genoemd worden niet bij deze beoordeling zijn betrokken. De reacties zijn in zijn geheel beoordeeld. Alle zienswijzen zijn in de Nota van Beantwoording weergegeven. De specifieke reacties worden per indiener puntsgewijs behandeld. Elke indiener krijgt in verband met het anonimiseren een nummer toegewezen. De specifieke (evt. samengevatte) inhoud van de reactie wordt in de tweede kolom weergegeven. De beantwoording door het college is weergegeven in de derde kolom. In de vierde kolom is aangegeven of de reactie leidt tot aanpassing van de concept 'warmtevisie Aalsmeer'.

Nr.	**Samenvatting van ingediende reacties per indiener**	**Beantwoording reacties per punt**	**Aanpassing concept Warmtevisie Aalsmeer?**
1.	D21-340353, Hoog Heemraadschap Rijnland, Mevr. K. (Kim) Jonkman, Archimedesweg 1, 2333 CM Leiden		
a	De indiener complimenteert gemeente Aalsmeer met de visie omdat:		
	1. collectieve voorzieningen goed in de visie zijn opgenomen	Het college bedankt de indiener voor dit compliment	Nee
	2. dat de juiste afwegingen zijn gemaakt m.b.t. hernieuwbare gassen (waterstof, groengas)	Het college bedankt de indiener voor dit compliment	Nee
	3. dat er rekening is gehouden met de capaciteit van het elektriciteitsnet	Het college bedankt de indiener voor dit compliment	Nee
b	De indiener vraagt aandacht voor:		

	1. Het beter betrekken van de koudevraag die naar verwachting toeneemt de komende jaren	De indiener stelt terecht dat de koudevraag in de toekomst toeneemt en dat daarvoor aandacht nodig is. Het college geeft in de visie aan dat ze wil werken aan meer duidelijkheid over de potentie van warmtebronnen voor collectieve oplossingen, waaronder aquathermie. Daarbij wordt zowel de warmte- als koudevraag betrokken omdat de combinatie in een energie uitwisselingssysteem leidt tot robuustere oplossingen.	Nee
	2. De indiener nodigt de gemeente uit om samen te werken bij het opstellen van wijkuitvoeringsplannen om de kansen voor aquathermie verder uit te werken, inclusief meekoppelkansen op het gebied van klimaatadaptatie	Het college maakt graag gebruik van het aanbod om de kansen voor aquathermie i.r.t. collectieve warmte te concretiseren en samen te werken aan (de voorbereiding) van wijkuitvoeringsplannen (inclusief aandacht voor klimaatadaptatie).	Nee
2	D21-340360, De heer R. (Rowdy) Batenburg, Archimedeslaan 13, 1433 ME Kudelstaart		
a	De indiener stelt dat:		
	1. de mogelijkheden voor verduurzaming duidelijk zijn uitgewerkt en toepasbaar zijn voor vele gemeenten en mist nog de specifieke Aalsmeerse insteek.	Het college bedankt de indiener voor het met de zienswijze ingediende compliment. De specifiekere Aalsmeerse context zal richting de wijkuitvoeringsplannen steeds nadrukkelijker zichtbaar zijn. In de warmtevisie is veelal met nationale en generieke kosten gewerkt.	Nee
	2. de relatie tussen de plannen van de gemeente en voornemens van de indiener om de woning te verduurzamen op korte termijn leidt tot een afwachtende houding. Als voorbeeld wordt een hoge temperatuur warmtenet genoemd dat indien dit wordt gerealiseerd voor de indiener betekent dat deze voorlopig geen investeringen in	De indiener stelt dat het verstandig is om de plannen van de gemeente af te wachten voorafgaand aan investeringen. Het college wijst erop dat dit kan gelden voor met name de warmte-installaties in de woning. Er kunnen echter al wel no-regret maatregelen genomen worden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan isolatie, ventilatie en zonnepanelen. Voor isolatiemaatregelen geldt dat deze idealiter afgestemd zijn op de warmtetechniek die voor aardgas in de plaats komt. Daarnaast kunnen vervangingsmomenten of andere	Nee

	energiemaatregelen zal (hoeven) doen.	investeringen in de woning ook aanleiding zijn om verduurzaming wel al direct uit te voeren en niet uit te stellen. Het RegionaalEnergieloket.nl biedt inwoners advies over no-regret maatregelen. De indiener geeft een voorkeur aan voor een hoge temperatuur warmtenet. Omdat daarvoor minder aanpassingen in het gebouw nodig zijn, en dit voor alle gebouwen toepasbaar is. Het college wijst erop dat er nog veel onzekerheden zijn over de potentie en toepasbaarheid van hoge temperatuur (HT) warmtebronnen en daarmee dus HT warmtenetten in Aalsmeer. De komende jaren wordt daarom gewerkt aan meer duidelijkheid hierover (waaronder potentie van aardwarmte, een mogelijke hoge temperatuurbron). Ook wijst het college op verwachting dat het temperatuurniveau van warmtenetten in de toekomst lager wordt (dan hoge temperatuur) omdat dit leidt tot efficiëntere warmtenetten en meer potentiele warmtebronnen. In de woning wordt deze warmte vervolgens naar het gewenste temperatuurniveau gebracht, passend bij het warmteafgifte systeem (hogere, of lagere temperatuur).	
	3. Lage temperatuurverwarming (LT-verwarming) bij individuele en collectieve oplossingen minder comfortabel is en hoge investeringen in aanpassing van gebouwen vergt.	Het college is het niet eens met de indiener dat lage temperatuur verwarming minder comfortabel is. Door het afstemmen van het isolatieniveau van het gebouw op lage-temperatuur verwarming ontstaat een comfortabele woning. Daarbij wordt de warmtevraag en daarmee samenhangende energiekosten voor het gebouw beperkt. Duurzame warmte is schaars en daarom is het verlagen van de totale warmtevraag van belang. Bij elektrisch verwarmen (d.w.z. met een warmtepomp) zorgt een hoog isolatieniveau voor minder druk op het elektriciteitsnet.	Nee
	4. Lucht-water warmtepompen, bij een grootschalig gebruik en zeker op termijn voor onacceptabele geluidsoverlast zullen zorgen.	De indiener heeft zorgen over geluidsoverlast door toepassing van lucht-water warmtepompen. Het college is bekend met deze zorgen in de samenleving en heeft bij verdere planontwikkeling aandacht voor maatregelen om	Nee

		geluidsoverlast als gevolg van lucht-water warmtepompen zoveel mogelijk te voorkomen en te beperken. Daarnaast wijst het college op mogelijkheden en maatregelen die individuele gebouweigenaren kunnen nemen om geluidsoverlast van de lucht-water warmtepomp zoveel mogelijk te beperken en op innovaties vanuit de markt gericht op geluidsproductie van lucht-water warmtepompen.	
	5. de indiener een voorkeur heeft voor een collectief hoge temperatuur warmtenet (>75 °C) omdat dit voor alle gebouwen toepasbaar is en minder investeringen in de aanpassing van het gebouw vergt.	De indiener stelt dat hoge temperatuur collectieve warmte aangeboden kan worden zoals nu ook met aardgas en elektriciteit gebeurt. Het college wijst erop dat de Warmtewet in tegenstelling tot de Elektriciteitswet en Gaswet geen onderscheid kent in productie, transport en levering zoals bij elektriciteit en aardgas. Er is geen door de wetgever aangewezen netbeheerder voor warmte, zoals dat voor aardgas en elektra wel het geval is. De nationale overheid heeft aangekondigd de Warmtewet aan te passen om deze beter in lijn te brengen met de warmtetransitie. De nieuwe Wet, wet collectieve warmtevoorziening of Warmtewet 2.0, zal meer duidelijkheid scheppen over rollen en verantwoordelijkheden van (lokale)overheden en marktpartijen. Gemeente Aalsmeer volgt deze ontwikkeling en zal richting wijkuitvoeringsplannen de hierbij passende rol gaan bepalen.	Nee
	6. dat collectieve HT warmte aangeboden kan worden zoals ook aardgas en elektra collectief wordt aangeboden.	Zie de reactie bij 2.a.5	Nee
3	D21-340365, De heer W.T. (Wim) van Weerdenburg, Ringvaartzijde 32, 1431 CL Aalsmeer		
a	De indiener geeft aan geen vertrouwen te hebben in de warmtevisie Aalsmeer.	Het college bedankt de indiener voor de zienswijze en betreurt dat de indiener geen vertrouwen heeft in de warmtevisie Aalsmeer	Nee
b	De indiener wijst op:		

	1.een vermeende rekenfout in bijlage 2: Factsheet Eindgebruikerskosten. Bij een matig geïsoleerde tussenwoning met bouwjaren 1975-1991 in combinatie met een warmtenet van 50 °C zijn de investeringskosten niet € 28.240,- maar € 33.970,	De indiener heeft gelijk dat er een rekenfout zit in bijlage 2, Factsheet Eindgebruikerskosten voorbeeld woningen Aalsmeer. Er is bij het opstellen van deze factsheet een kostenpost niet meegenomen in het totaalbedrag, zoals indiener ook opmerkt. Dit wordt alsnog gecorrigeerd. De achterliggende berekeningen zijn nogmaals gecontroleerd, en deze fout heeft geen gevolgen gehad voor de conclusies in de verdere rapportage.	Ja. Bijlage 2, Factsheet Eindgebruikerskosten voorbeeld woningen Aalsmeer, wordt aangepast zodat relevante kostenposten opgeteld leiden tot een juist totaalbedrag
	2. Dat de kosten in de overzichten in bijlage 2 laag lijken te zijn ingeschat en naar mening van de indiener hoger uit zullen vallen.	De kosten die zijn gehanteerd bij het opstellen van de factsheet eindgebruikers kosten zijn opgesteld door onderzoeks- en adviesbureau CE Delft op basis van verschillende bronnen. Voor isolatiekosten is gebruik gemaakt van een studie van adviesbureau Merosch, die deze kosten gebaseerd heeft op markttarieven. Voor de onderbouwing van de kosten van de warmtetechnieken zelf kunt u kijken op www.warmtetechnieken.nl. Alle kosten zijn gemiddelden in de markt en daarmee kan het zo zijn dat een bewoner inderdaad hogere tarieven terugvindt op zijn of haar offertes. Aanvullend wordt gesteld dat de warmtevisie richtinggevend is en de kansrijke warmte technieken per warmtebuurt in beeld brengt. Bij de voorbereiding van wijkuitvoeringsplannen gaan we nader in op de specifieke kosten voor woningen en gebouwen in de relevante warmtebuurten.	Nee
c	De indiener stelt dat:		
	1. Aan de hand van een aantal voorbeelden stelt de indiener dat de kosten van de transitie 'financieel niet haalbaar zijn.	De indiener maakt zich zorgen over de financiële gevolgen van de warmtetransitie voor de indiener. Het college wijst de indiener erop dat het belang hecht aan een zo betaalbaar mogelijke transitie voor haar inwoners en bedrijven en onderzoekt op welke wijze de transitie zo betaalbaar mogelijk kan worden gerealiseerd. Uit het	Nee

		participatietraject kwam betaalbaarheid als voornaamste aandachtspunt vanuit de samenleving naar voren. Betaalbaarheid is daarom een belangrijk uitgangspunt waarop de voorstellen die in de warmtevisie Aalsmeer gedaan worden zijn gebaseerd. Ook bij de voorbereiding van zogenaamde wijkuitvoeringsplannen is betaalbaarheid een belangrijke randvoorwaarde. Indien alternatieven voor aardgas niet betaalbaar zijn, zullen gebouweigenaren niet vrijwillig overschakelen op alternatieven.	
	2. De indiener het niet eens is met de voornemens van het aardgas af te moeten terwijl de 'rest van de wereld aan het aardgas gaat', dat de invloed van Nederland en de inspanningen van Nederland om van het aardgas af te gaan op mondiale schaal geen verschil zullen maken en speekt de verwachting uit dat het 'ons land financieel geheel zal slopen'.	De indiener vraagt zich af waarom Nederland van het aardgas af moet terwijl er veel landen zijn die juist overschakelen op aardgas. Het college wijst de indiener erop dat veel landen inzetten op aardgas als transitiebrandstof om vervuilender fossiele energiebronnen zoals steen- en bruinkool kool tijdelijk te vervangen. Op de langere termijn moeten deze landen alsnog overschakelen naar een volledig aardgasvrije energievoorziening (eindbeeld 2050). De Rijksoverheid wil dat er in 2050 geen aardgas meer wordt gebruikt. De helft van de CO2-uitstoot van de gebouwde omgeving wordt veroorzaakt door gebruik van aardgas. Hierdoor is een transitie naar aardgasvrij noodzakelijk. Via het klimaatakkoord hebben alle Nederlandse gemeenten de opdracht gekregen om te werken aan een aardgasvrije gebouwde omgeving, ook Aalsmeer. Het college wijst de indiener ook op de noodzaak om op lokaal (én nationaal) niveau verantwoordelijkheid en maatregelen te nemen die verdere opwarming van de aarde tegengaan. Daarnaast hebben recente prijsstijgingen van aardgas en elektriciteit ook laten zien dat een betaalbare energievoorziening minder vanzelfsprekend is geworden. De prijsstijgingen hebben directe gevolgen voor de koopkracht van inwoners en de concurrentiepositie van (vooral energie-intensieve) bedrijven. Door te werken aan een aardgasvrije warmtevoorziening zal de afhankelijkheid van de prijsontwikkeling van aardgas verminderen. Het college is	Nee

		het niet eens met de indiener dat het land financieel gesloopt wordt door de warmtetransitie. Het college wijst erop dat maatregelen tegen klimaatverandering juist nodig zijn, ook voor de toekomst van Nederland.	
d	De indiener pleit ervoor:		
	1. eerst nieuwe energiebronnen te ontwikkelen alvorens ze in te voeren	Het college wijst de indiener erop dat gemeente Aalsmeer de komende periode werkt aan het onderzoeken van de potentie van duurzame collectieve warmtebronnen voor (onder andere) de gebouwde omgeving in Aalsmeer. En indien de beschikbaarheid en betaalbaarheid voor woningeigenaren van duurzame gassen (zoals groengas en waterstofgas) op termijn verbetert, dan worden deze mogelijkheden meegenomen in een latere versie van de warmtevisie. Het college gaat er vooralsnog van uit dat andere sectoren deze energievormen harder nodig hebben in de ook daar noodzakelijke energietransitie.	Nee
	2. om voorlopig van aardgas gebruik te kunnen blijven maken.	Het college kan de indiener hierop geruststellen. Deze warmtevisie wil inwoners in staat stellen een geleidelijke overgang naar aardgasvrij mogelijk te maken en dwingt niemand om iets te doen. Ook zijn in de warmtevisie geen data genoemd waarop aardgas in de Aalsmeerse warmtebuurten niet langer beschikbaar zal zijn.	Nee
4	D21-340367, De heer J. (Jan) Bruine de Bruin, Archimedeslaan 3, 1433 ME Kudelstaart		
a	De indiener wijst op:		
	1. het belang dat het overschakelen naar aardgasvrij tegen zo laag mogelijke (minimale) kosten voor inwoners plaats moet vinden en dat levering van warmte bij ‘aanvang en verdere toekomst’ zo	Het college bedankt de indiener voor de zienswijze. Het college heeft begrip voor de zorgen van de indiener en geeft de indiener graag mee dat het college belang hecht aan een warmtetransitie tegen zo laag mogelijke kosten voor haar inwoners en bedrijven. Dit is ook een duidelijke uitkomst van de participatie en daarom als belangrijk	Nee

	concurrerend mogelijk moet gebeuren.	uitgangspunt opgenomen in de warmtevisie. Bij plantonwikkeling rondom collectieve warmtenetten kunnen gemeenten op verschillende manieren invloed uitoefenen op de betaalbaarheid van de transitie voor eindgebruikers. Op dit moment is het te vroeg om aan te kunnen geven hoe de gemeente wil sturen op kosten en of tegen welke kosten overgeschakeld kan worden op collectieve warmtenetten of wat de prijsontwikkeling voor gebruikers over de tijd zal kunnen zijn. Gemeente Aalsmeer onderzoekt welke warmtebronnen kansrijk kunnen zijn voor Aalsmeer en daarnaast hoe de transitie zo betaalbaar mogelijk kan worden uitgevoerd en op welke wijze(n) de gemeente wil sturen op de kosten. Voor de ontwikkeling van de zogenaamde Wijkuitvoeringsplannen is duidelijkheid over de kosten van de transitie noodzakelijk en deze dient dan ook transparant tot stand gekomen te zijn.	
	2. De indiener woont in een warmtebuurt waar een midden temperatuur warmtenet mogelijk een kansrijke warmtetechniek kan zijn. De algemeen bekende kritiek, zoals van vereniging Eigen Huis, aangaande 'de prijsstelling' van collectieve warmte, namelijk dat de prijs van warmte gekoppeld is aan de gasprijs. Waardoor bij stijgende gasprijzen de warmteprijs ook stijgt.	De indiener wijst in de zienswijze op de wettelijke spelregels voor tarifering van collectieve warmtelevering (o.a. het Niet Meer Dan Anders Principe). Deze spelregels zijn de Warmtewet vastgelegd. De Warmtewet wordt binnen afzienbare tijd vervangen door de Wet collectieve warmtevoorziening (WCW). De nieuwe wet is bedoeld om de groei en verduurzaming van warmtenetten beter te ondersteunen en introduceert onder andere een nieuwe tariefstructuur. Wanneer deze nieuwe wet van kracht wordt is nog niet bekend. Gemeente Aalsmeer wil zoveel mogelijk anticiperen op deze wet.	Nee
	3. 'het vast komen te zitten' aan één warmteleverancier. Beide aspecten leiden volgens de indiener tot onredelijk hoge prijzen onder andere als gevolg van het ontbreken van concurrentie.	De indiener wijst ook op het belang van (het ontstaan van meer) concurrentie in de warmteketen om de kosten van warmtelevering laag te kunnen houden. Ook hierin biedt de Wet Collectieve Warmtelevering mogelijkheden waarvan het college zal onderzoeken op welke wijze belangen én voorkomen van risico's voor inwoners en gemeente het best gediend zijn.	Nee

5.	D21-340370, De heer D. (Dick) Helsloot, Oosteinderweg 104, 1432 AN Aalsmeer		
a	De indiener ervaart de concept Warmtevisie als een mooie eerste aanzet om te komen tot een transitie naar verwarmen zonder aardgas en geeft daarvoor complimenten.	Het college bedankt de indiener voor de zienswijze en de complimenten	Nee
b	De indiener vindt dat een woonlasten neutrale warmtetransitie een valse belofte is, en refereert daarbij aan de recente prijsstijging van aardgas (8x duurder) in relatie tot mogelijke verhoging van de belasting op fossiele energie.	Het college deelt de mening van de indiener dat een woonlasten neutrale volledige warmtetransitie waar wij in de warmtetransitie ook op sturen, in veel gevallen nog niet realistisch is. Veel eerste stappen op weg naar aardgasvrij zijn al wel financieel rendabel. En in een aantal gevallen is een volledige warmtetransitie ook al wel financieel rendabel (Recent onderzoek wees dit uit. Klik hier voor het rapport). Het college stuurt op een transitie tegen zo laag mogelijke kosten en bij de voorbereiding van wijkuitvoeringsplannen zullen de kosten voor inwoners in die warmtebuurten concreet gemaakt worden. Hierbij betrekken we ook de dan beschikbare subsidies en financieringsmogelijkheden. Het college wijst er op dat er verschillen in kosten en baten zullen zijn tussen gebouweigenaren en bewoners omdat de energetische kwaliteit en de mogelijkheden voor aanpassing van gebouw tot gebouw verschillen.	Nee
c	De indiener wijst op het belang van de beschikbaarheid van energie omdat het ontbreken van energie en de gevolgen en kosten daarvan voor de samenleving veel groter zijn dan dat er voor energie betaald wordt. Daarbij wijst de indiener ook op de kosten en gevolgen van klimaatopwarming zoals overstromingen.	Het college deelt de mening van de indiener dat het belangrijk is om te werken aan de beschikbaarheid van duurzame energiebronnen omdat de gevolgen van het ontbreken van (voldoende) energie in de toekomst en de kosten en gevolgen daarvan voor de samenleving groot zullen zijn.	Nee
6	D21-340379, De heer L.C. (Leen) Mulder ing., Schoolstraat 7, 1431 BG Aalsmeer		

a	De indiener begrijpt dat de route naar een aardgasvrije gemeente een opdracht is vanuit het Rijk en speekt een gebrek aan vertrouwen uit in het Rijk aangaande uitvoerbare besluitvorming.	Het college bedankt de indiener voor de zienswijze en wijst de indiener erop dat het op termijn aardgasvrij worden van Aalsmeer, buiten dat het een opdracht vanuit het Rijk is, ook een lokale en door de gemeenteraad vastgestelde ambitie is om in 2040 geen fossiele energie meer te gebruiken. Het college is dan ook van mening dat het nodig is om lokaal verantwoordelijkheid te nemen om verdere opwarming van de aarde zoveel mogelijk te voorkomen, en dat het aardgasvrij worden van de gebouwde omgeving in Aalsmeer daarbij noodzakelijk is.	Nee
b	De indiener stelt dat:		
	1. De indiener stelt dat Nederland niet van het aardgas af hoeft omdat er in Nederland een voldoende grote voorraad van aardgas aanwezig is. De gaswinning is gestopt omdat de 'de Nederlandse regering' en de NAM gefaald hebben bij de 'wederopbouw' van woningen in Groningen. Waardoor de gaswinning onnodig is gestopt, terwijl er nog jaren gebruik van gemaakt had kunnen worden.	Het college wijst de indiener erop dat, ondanks de zienswijze van de indiener aangaande Groningsgas, het nodig is om te stoppen met het gebruik van fossiele energiebronnen omdat deze CO2 uitstoten en daarmee leiden tot verdere opwarming van de aarde waarvan de gevolgen veel verregaander zijn dan de gevolgen van het overschakelen op duurzame energiebronnen.	Nee
	2. De indiener stelt ook dat de meeste huizen niet geschikt zijn voor verwarmen zonder aardgas en dat er geen bruikbare alternatieven voorhanden zijn. Ook de warmtevisie van Aalsmeer geeft geen bruikbare en uitvoerbare alternatieven voor het stoppen met aardgas.	Het college is het niet eens met de indiener dat 'de meeste huizen' niet geschikt zijn om te verwarmen zonder aardgas, en dat de warmtevisie Aalsmeer geen bruikbare en of uitvoerbare alternatieven voor aardgas zou voorstellen. Het college constateert dat er grote verschillen zijn tussen woningen en gebouwen op gebied van energetische kwaliteit en mogelijkheden tot overschakelen naar een aardgasloze warmtevoorziening en dat de warmtevisie daar juist rekening mee houdt. Bij de verdere beleidsontwikkeling blijft dit een belangrijk aandachtspunt.	Nee
	3. De indiener stelt dat de warmtevisie mooi in elkaar is gezet, maar dat het onuitvoerbaar is en uitvoering leidt tot	Het college begrijpt de zorgen van de indiener over de kosten die de warmtetransitie met zich mee brengt. Deze zorgen spelen breder in de Aalsmeerse samenleving.	Nee

	‘enorme onkosten’. Daarom is de indiener het niet eens met de warmtevisie Aalsmeer.	Daarom is betaalbaarheid een belangrijk uitgangspunt waarop de keuzes die in de warmtevisie worden voorgesteld zijn gebaseerd. Het college verwijst hierbij ook naar het antwoord bij zienswijze 3.c.1.	

Nota van Wijziging

1. Ambtelijke wijzigingen

   - Bijlage 1, Feitennotitie TVW Aalsmeer is definitief opgemaakt. Er zijn geen inhoudelijke wijzigingen doorgevoerd.

2. Wijziging wethouder

   - Een voorwoord is aan de concept warmtevisie toegevoegd

3. Wijzigingen naar aanleiding van de ingediende zienswijzen

   - Bijlage 2, Factsheet Eindgebruikerskosten voorbeeld woningen Aalsmeer is aangepast zodat relevante kostenposten opgeteld leiden tot een juist totaalbedrag.

Gemeente Aalsmeer

WARMTEVISIE AALSMEER

Voorwoord

Beste Aalsmeerders en Kudelstaarters, ondernemers en organisaties,

We willen onze wereld op een goede manier achterlaten voor onze kinderen en kleinkinderen. Daar zullen wij ons best voor moeten doen, want het valt niet meer te ontkennen dat we meer moeten ondernemen voor een beter milieu. Een belangrijke stap die we daarvoor kunnen nemen, is het terugdringen van ons gebruik van fossiele brandstoffen. Door allemaal op kleine schaal bij te dragen, kunnen we een groot verschil maken.

Voor u ligt de warmtevisie van de gemeente Aalsmeer. Dit is de transitievisie warmte die alle gemeenten in Nederland moeten opstellen, zoals afgesproken in het Klimaatakkoord. Deze visie is de start van de route naar een aardgasvrije gemeente. Dat zal geen gemakkelijk proces zijn, maar we willen samen met u stappen zetten naar een duurzame gemeente Aalsmeer.

De warmtevisie is mede tot stand gekomen met de input van onze inwoners en belanghebbenden. U heeft mee kunnen praten tijdens een intensief participatieproces en ik dank u hartelijk voor uw bijdrage hierin. We delen uw zorgen over de betaalbaarheid van de overgang naar een aardgasvrije samenleving. Daarom zullen we betaalbaarheid ook als belangrijk uitgangspunt gebruiken als we gaan werken aan de wijkuitvoeringsplannen.

De komende jaren willen we deze wijkuitvoeringsplannen samen met u gaan opstellen. Het is natuurlijk aan u of en wanneer u van het gas af wilt gaan. Maar als u deze beslissing neemt, willen we dit zo makkelijk mogelijk voor u maken. We blijven als gemeente dan ook samenwerken met partijen die u hierbij kunnen helpen.

Wilt u voordat uw wijk aan de beurt is voor een wijkuitvoeringsplan al aan de slag met energie besparen? Er zijn altijd maatregelen die u nu al kunt nemen zonder dat bekend is wat de warmteoplossing voor uw wijk wordt. Denk daarbij bijvoorbeeld aan isoleren of zonnepanelen. Op onze website www.aalsmeer.nl/duurzaamheid vindt u meer informatie over duurzaamheid in Aalsmeer. Ik wens u en uw naasten een mooie toekomst.

Met duurzame groet,

Wilma Alink
Wethouder Duurzaamheid gemeente Aalsmeer

Samenvatting

Aalsmeer wil in 2040 een fossielonafhankelijke gemeente zijn (Gemeente Aalsmeer, 2016). Daarvoor is de transitie naar een aardgasvrije gebouwde omgeving essentieel. Aardgasvrij houdt in dat voor het verwarmen van gebouwen geen aardgas meer wordt gebruikt. In de warmtevisie staat het tijdspad voor de stapsgewijze aanpak richting een aardgasvrije gebouwde omgeving. Voor de buurten waar we als gemeente vóór 2030 aan de slag willen gaan (dit zijn de startbuurten) geeft de warmtevisie inzicht in de mogelijkheden voor aardgasvrij verwarmen. We actualiseren de warmtevisie in ieder geval elke vier jaar, maar eerder in het geval daar aanleiding voor is, met de kennis en inzichten die er dan zijn.

Richtinggevend maar nog geen definitieve keuzes

De warmtevisie is richtinggevend en globaal. Uitvoeringsplannen voor de startbuurten volgen de warmtevisie op en maken deze concreet voor (delen van of combinaties van) wijken en buurten. In de uitvoeringsplannen wordt een definitieve keuze gemaakt voor een aardgasvrije warmtetechniek en het moment waarop de betreffende buurt van het aardgas afstapt. Ook beschrijft het uitvoeringsplan welke maatregelen nodig zijn om in de betreffende buurt over te stappen op aardgasvrij verwarmen. We maken de uitvoeringsplannen samen met bewoners en andere belanghebbenden. Pas na vaststelling van het uitvoeringsplan in de gemeenteraad, starten we met het uitvoeren van het plan.

Uitgangspunten van de warmtevisie

1. De warmtevisie is betrouwbaar (bestaat uit objectieve feiten) en uitvoerbaar

De eerste stap in het proces om te komen tot een warmtevisie was een technisch-economische analyse. Deze gaat in op welke warmtetechnieken in de verschillende buurten van Aalsmeer technisch mogelijk zijn en welke technieken de laagste kosten hebben. We hebben ervoor gekozen in de analyse alleen betrouwbare en bewezen warmtetechnieken mee te nemen die op de korte en middellange termijn realiseerbaar zijn. We houden rekening met wat nu mogelijk en bekend is, maar we vernieuwen de warmtevisie ten minste elke vier jaar en nemen nieuwe ontwikkelingen en innovaties hierin mee.

2. De warmtevisie is breed gedragen (tot stand gekomen met input van bewoners en andere belanghebbenden)

De gemeente hecht grote waarde aan draagvlak voor het beleid onder de inwoners van Aalsmeer en andere belanghebbenden. Zowel professionele belanghebbenden als de inwoners van de gemeente Aalsmeer zijn betrokken geweest bij het opstellen van de warmtevisie. We hebben een projectgroep gevormd van professionele belanghebbenden en georganiseerde bewoners en bedrijven dachten mee vanuit de klankbordgroep. Bewoners en bedrijven die (nog) niet georganiseerd zijn, hebben we betrokken met een digitale enquête (ruim 400 respondenten) en digitale dorpsgesprekken. Tot slot kunnen alle Aalsmeerders hun zorgen, vragen en meningen uiten door te reageren op deze conceptversie van de warmtevisie tijdens de periode van ter inzagelegging.

3. Bij de keuze van warmtetechnieken letten we op betaalbaarheid (zowel totale ketenkosten (nationale kosten) als eindgebruikerskosten)

Nationale kosten zijn de totale kosten van alle maatregelen die nodig zijn om ergens (bijvoorbeeld in een buurt) over te stappen op aardgasvrij verwarmen, ongeacht door wie deze kosten worden betaald. Het zijn kosten over de hele keten: productie, distributie, besparing en consumptie. Nationale kosten geven dus een beeld van de totale kosten van de warmtetransitie, zonder de belangen van één partij voorop te stellen. Door te letten op nationale kosten, kunnen we ervoor zorgen dat de warmtetransitie voor de maatschappij als geheel zo min mogelijk zal kosten.

De kosten voor bewoners van het overstappen op aardgasvrij verwarmen is ook een belangrijk uitgangspunt geweest bij het opstellen van de warmtevisie. Een centraal uitgangspunt in het Klimaatakkoord is woonlastenneutraliteit (Rijksoverheid, 2019). Dat houdt in dat een huishouden voor de maandelijkse lasten voor energie en hypotheek of huur niet méér gaat betalen. De verlaging van de energierekening van een huishoudens is dus minimaal gelijk aan de maandelijkse financieringskosten of huurverhoging op het moment dat de energiebesparende maatregelen worden genomen (Klimaatakkoord).

4. We kiezen voor technieken die toekomstbestendig zijn, dus willen niet investeren in iets dat later overbodig wordt

Dit houdt in dat 'geen-spijt' maatregelen de voorkeur hebben. Het toepassen van isolatie is een voorbeeld van zo'n maatregel: hiermee wordt energie bespaard, maar de keuze voor een aardgasvrije warmtetechniek ligt nog niet vast. Daarnaast houdt toekomstbestendigheid in dat we zo veel mogelijk voorkomen dat keuzes die in één buurt worden gemaakt, opties in een andere buurt uitsluiten. Het kan bijvoorbeeld op korte termijn gunstig zijn om een nieuwbouwproject op een warmtenet aan te sluiten. Als daardoor een andere buurt zeer dure maatregelen moet nemen omdat er geen warmtebron meer beschikbaar is, terwijl er voor de nieuwbouw goede alternatieven zijn, is dit niet toekomstbestendig.

5. Duurzaamheid is belangrijk bij de keuze van warmtetechnieken: de gemeente wil fossielonafhankelijk zijn in 2040, maar stelt CO_2-reductie voorop

Met de transitie naar een aardgasvrije gebouwde omgeving willen we bijdragen aan het behalen van (inter)nationale CO_2-reductiedoelstellingen. Daarom staat CO_2-reductie centraal bij het maken van keuzes in de warmtetransitie. Dit kan bijvoorbeeld door het energiegebruik terug te dringen door vroegtijdig en vergaand te isoleren. Maar ook wanneer een buurt overgaat op een warmtenet en daarmee aardgasvrij wordt, is het belangrijk dat het warmtenet met een duurzame warmtebron gevoed wordt.

Ook kan op korte termijn CO_2-reductie behaald worden door in buurten die nog niet helemaal aardgasvrij worden, hybride oplossingen toe te passen. Een hybride warmtepomp, bijvoorbeeld, gebruikt nog wel aardgas, maar is veel zuiniger dan een traditionele gasketel omdat een deel van de warmtevraag met een warmtepomp wordt ingevuld. Een hybride warmtepomp is voordeliger dan een volledig elektrische warmtepomp, ook hoeft er minder vergaand geïsoleerd te worden. Hybride warmtepompen dragen voor inwoners bij aan betaalbaarheid en een meer geleidelijke overgang naar aardgasvrij. Daarom is dit een goede (tussen)oplossing in gebieden waar nog geen duidelijke aardgasvrije warmtetechniek voor de hand ligt (zie ook paragraaf 3.1).

6. (Hogetemperatuur)warmte, waterstof en groengas zijn in beperkte mate beschikbaar. We gaan verstandig om met deze schaarse warmtebronnen (enkel daar inzetten waar geen alternatieven zijn)

De hernieuwbare gassen waterstof en groengas zijn voorlopig (in ieder geval tot 2030) niet op grote schaal beschikbaar voor het verduurzamen van gebouwen. Ook zijn warmtebronnen (met name van hoge temperatuur) niet onbeperkt beschikbaar. Zolang deze hernieuwbare gassen en warmtebronnen schaars zijn, zullen deze waarschijnlijk alleen een logische optie zijn voor gebouwen waar andere warmtetechnieken niet toe te passen of erg duur zijn. Ook blijft het nodig de warmtevraag zo ver mogelijk terug te dringen door middel van isolatiemaatregelen.

Wat zijn de mogelijkheden voor aardgasvrij verwarmen?

Voor aardgasvrij verwarmen zijn er op dit moment globaal vier mogelijkheden:

- Elektrische warmtepomp: deze warmtetechniek gebruikt elektriciteit en warmte uit de bodem of lucht om een gebouw te verwarmen. Voor verwarmen is het nodig dat een gebouw goed is geïsoleerd, zoals nieuwbouw.
- Collectief warmtenet: warmtenetten zijn er op verschillende temperatuurniveaus en kunnen gevoed worden door verschillende bronnen, zoals aquathermie (warmte uit water), geothermie (aardwarmte) of restwarmte van bijvoorbeeld de industrie of datacenters. Een warmtenet past bij buurten met een hogere bebouwingsdichtheid.
- Kleinschalig warmte koude-net (wko): Eén of meerdere panden maken gebruik van een wko. Een wko slaat warmte op in de zomer, die in de winter ingezet wordt. In de winter slaat de wko koude op, voor koeling in de zomer. Een wko-net past bij goedgeïsoleerde panden met een koudevraag, zoals utiliteitspanden.
- Warmtetechnieken die gebruik maken van groengas of waterstof: deze gassen zijn echter voorlopig niet beschikbaar voor het verduurzamen van de gebouwde omgeving. Ook de toekomstige prijs en beschikbaarheid van groengas en waterstof is nog onzeker. Als deze gassen beschikbaar komen, is dat waarschijnlijk voor panden waar geen alternatieven zijn.

Om erachter te komen welke warmtetechniek het beste past bij een buurt, hebben we Aalsmeer ingedeeld in veertien warmtebuurten die wat betreft bouwjaar, type bebouwing en isolatieniveau zo uniform mogelijk zijn. Figuur 1 laat zien welke warmtetechniek in de verschillende warmtebuurten de voorkeur heeft als we letten op kostenberekeningen, beschikbaarheid van warmtebronnen en bebouwingskenmerken van de warmtebuurten.

Figuur 1: Oplossingsrichtingen van de warmtebuurten

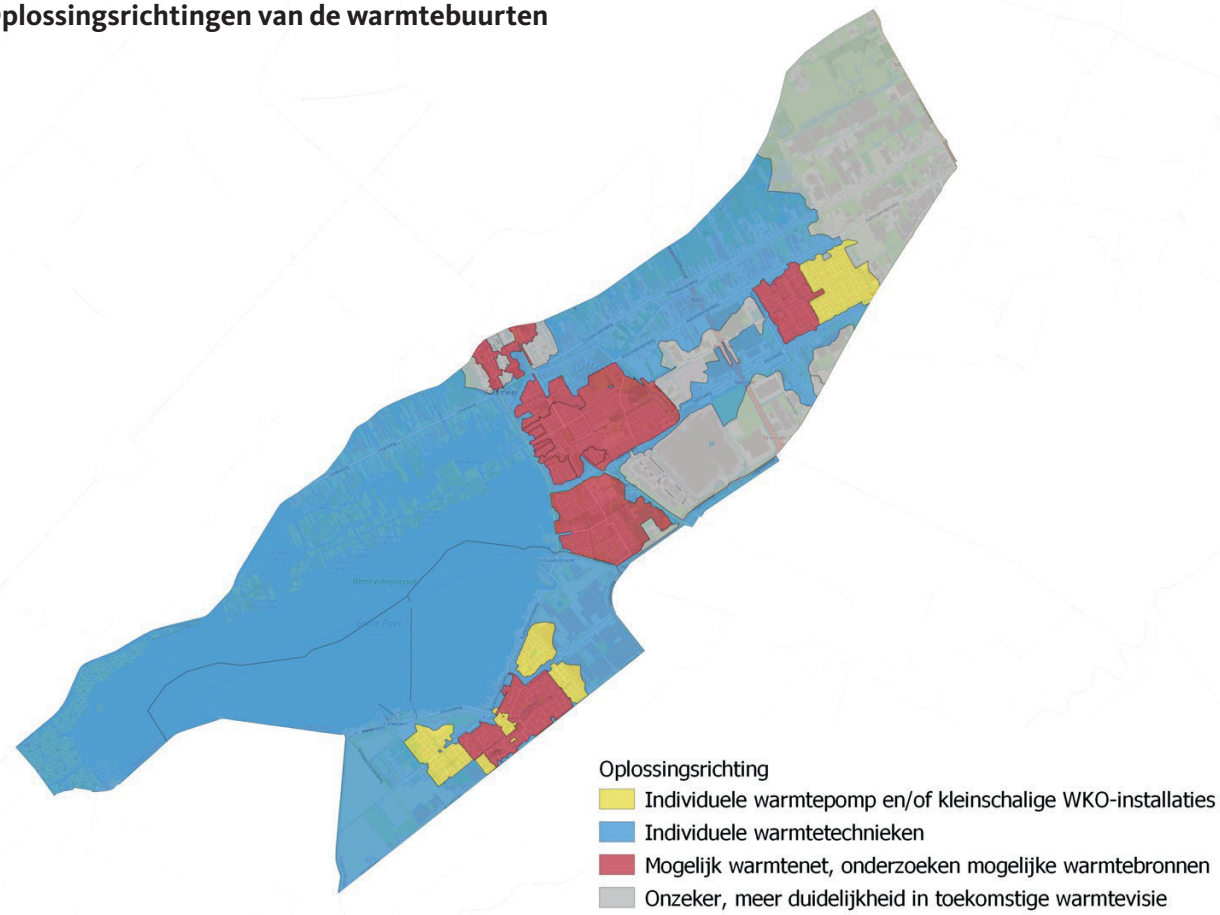

Startbuurten

Startbuurten zijn buurten waar we in de periode tot 2030 met betrokkenen aan de slag gaan met het opstellen van een uitvoeringsplan. Deze warmtevisie onderscheidt twee typen startbuurten: aardgasvrij en aardgasvrij-ready. Buurten die aardgasvrij worden, maken de stap naar aardgasvrij. Hiervoor moeten ze eerst voldoende geïsoleerd zijn. In een buurt die aardgasvrij-ready wordt, zullen de gebouwen worden geïsoleerd en geschikt gemaakt worden voor aardgasloze warmtetechnieken, maar het aardgas wordt voorlopig nog niet afgesloten. Een reden om in te zetten op aardgasvrij-ready, is dat in sommige buurten de stap naar een aardgasvrije warmtetechniek nog erg groot is, betaalbaarheid van aardgasvrij niet kan worden gewaarborgd of de toekomstige warmtetechniek of warmtebron nog niet zeker is. Ook buurten waar niet één specifieke warmtetechniek voor de hand ligt, zijn geschikt voor aardgasvrij-ready.

Aanpak aardgasvrij

De aanpak aardgasvrij richt zich op goedgeïsoleerde woningen van na 1992 in buurten met als oplossingsrichting verwarming op lage temperatuur met een elektrische warmtepomp of kleinschalig wko-net. Hiermee is er niet één startbuurt aardgasvrij, maar werken we aan een generieke aanpak voor goedgeïsoleerde panden verspreid over meerdere buurten. De stap naar aardgasvrij lijkt in deze nieuwere panden technisch uitvoerbaar in de komende jaren.

Aanpak aardgasvrij-ready

De aanpak aardgasvrij-ready richt zich op panden die nog niet geschikt zijn voor verwarmen op 70 °C (isolatieniveau slechter dan 70 kWh/m²). Deze panden liggen verspreid door de hele gemeente, maar met name in de oudere wijken en ook in de lintbebouwing. Door inzet van het Regionaal Energieloket bevordert de gemeente gemeente-breed woningisolatie. Om het tempo van isolatie te versnellen, kiezen we een startbuurt aardgasvrij-ready. Dit zijn de oudere woningen in Stommeer (warmtebuurt Stommeer labels E, F en G). Hier willen we extra inzetten op het thermisch isoleren van woningen en bedrijfspanden.

Van visie naar transitie: welke stappen gaan we de komende jaren ondernemen?

Uitvoeringsplannen voor de startbuurten

Om te komen tot uitvoeringsplannen voor de startbuurten aardgasvrij en aardgasvrij-ready, nemen we verschillende stappen. We beginnen met een buurtanalyse, waarna we in samen met een bewonerswerkgroep een projectplan en vervolgens uitvoeringsplan opstellen. Het college van B en W moet het uitvoeringsplan vaststellen en tot slot wordt het verankerd als programma onder de Omgevingswet. In het proces om te komen tot uitvoeringsplannen heeft de gemeente nog een aantal keuzes te maken. Bijvoorbeeld over welke rol we willen spelen bij het ontwikkelen van warmtenetten, en hoeveel ambtelijke capaciteit nodig is om de warmtetransitie in goede banen te leiden.

In de uitvoeringsplannen voor de startbuurten aardgasvrij en aardgasvrij-ready gaan we in op hoe we met onze bewoners willen communiceren en hoe wij hen van heldere en betrouwbare informatie voorzien die hen helpt met verduurzaming aan de slag te gaan. Aangezien betaalbaarheid een belangrijk punt van zorg is voor de meeste Aalsmeerders, besteden we in de uitvoeringsplannen uitgebreid aandacht aan hoe we de betaalbaarheid van de warmtetransitie voor onze bewoners kunnen garanderen, bijvoorbeeld door een aantrekkelijk aanbod te ontwikkelen of door middel van financierings- en subsidiemogelijkheden.

Activiteiten voor de gemeente

Andere activiteiten die we ondernemen in het kader van de warmtetransitie, zijn het verder onderzoeken van warmtebronnen in Aalsmeer en de regio en het handhaven van de label C-verplichting bij kantoren. Natuurlijk gaan we ook aan de slag met het verduurzamen van ons eigen bezit. Hiertoe stellen we een routekaart op waarin we laten zien hoe we van plan zijn onze doelstelling - een fossielonafhankelijke dienstverlening in 2030 – te realiseren. De warmtetransitie vindt plaats op het snijvlak van verschillende beleidsterreinen. Daarom zoeken we de samenwerking op met de verschillende afdelingen binnen de gemeente, maar ook met andere partijen die werkzaam zijn in Aalsmeer. Op deze manier kunnen we gezamenlijk werken aan onze doelstellingen en onze werkzaamheden slim combineren.

Ondersteunen van alle inwoners die willen verduurzamen

De gemeente gaat niet alleen bewoners van de startbuurten ondersteunen in de transitie naar aardgasvrij. Ook inwoners in andere buurten kunnen nu al aan de slag met het verduurzamen van hun woning. Uit het participatieproces blijkt dat Aalsmeerders grote behoefte hebben aan heldere en betrouwbare informatie. Bewoners kunnen nu al voor persoonlijk energieadvies terecht bij het Regionaal Energieloket. Ook gaan we op zoek naar ambassadeurs die ervaringen met het verduurzamen van hun woning willen delen. Daarnaast werken we aan het Servicepunt Energieadvies, gericht op o.a. VvE's, bedrijven en bewonersinitiatieven. Tot slot houden we de landelijke ontwikkelingen op het gebied van subsidie- en financieringsmogelijkheden in de gaten.

Inhoud

Voorwoord 2
Samenvatting 3

1 INLEIDING 8
1.1 Waarom duurzaam verwarmen? 8
1.2 Wat is de warmtevisie? 8
1.3 Hoe is de warmtevisie tot stand gekomen? 9
1.4 Voor wie is de warmtevisie? 10
1.5 Leeswijzer 10

2 WAT VINDEN WIJ BELANGRIJK? 11
2.1 Uitgangspunten voor de warmtevisie Aalsmeer 11
2.2 Participatie rond de warmtevisie: zorgen, vragen en meningen van inwoners 13

3 AARDGASVRIJ VERWARMEN EN ISOLATIE 17
3.1 Aardgasvrije warmtetechnieken 17
3.2 Warmteopties voor de buurten van Aalsmeer 18
3.3 Isolatie 20

4 VERDUURZAMING VAN DE GEBOUWDE OMGEVING TOT 2030 22
4.1 Methode voor de selectie van startbuurten en -panden 22
4.2 Aardgasvrij verwarmen 23
4.3 Aardgasvrij-ready 24
4.4 Handelingsperspectief eigenaren woningen of panden 24

5 VAN VISIE NAAR TRANSITIE 28
5.1 Stappen voor de gemeente om te komen tot uitvoeringsplannen 28
5.2 Wat komt er in het uitvoeringsplan voor de startbuurt aardgasvrij-ready? 30
5.3 Wat komt er in het uitvoeringsplan voor de aanpak aardgasvrij? 31
5.4 Overige activiteiten in het kader van de warmtetransitie 32
5.5 De warmtetransitie als integrale opgave 33
5.6 Hoe gaan we bewoners ondersteunen die nu al aan de slag willen met duurzaam verwarmen? 33

Verwijzingen 34

A AARDGASVRIJE WARMTETECHNIEKEN 35
A.1 All electric-warmtetechnieken 35
A.2 Collectieve warmte 35
A.3 Hernieuwbare gassen en brandstoffen 36

B SELECTIEVERANTWOORDING STARTBUURTEN 38
B.1 Criteria uit het afwegingskader 38
B.2 Weging van de criteria 39
B.3 Afwegingskader aardgasvrij 40
B.4 Afwegingskader aardgasvrij-ready

BIJLAGEN (SEPARATE DOCUMENTEN)
Bijlage 1: Feitennotitie
Bijlage 2: Eindgebruikerskosten
Bijlage 3: Participatie

1 INLEIDING

Aalsmeer wil in 2040 een fossielonafhankelijke gemeente zijn (Gemeente Aalsmeer, 2016). Dat betekent dat de gemeente dan geen fossiele brandstoffen meer gebruikt, en inzet op energiebesparing en duurzame energiebronnen. Om fossielonafhankelijk te worden, is de transitie naar een aardgasvrije gebouwde omgeving essentieel. Aardgasvrij houdt in dat geen aardgas meer wordt gebruikt voor het verwarmen van gebouwen en koken. Daarmee staat de gemeente Aalsmeer voor de opgave om in minder dan 20 jaar ongeveer 26.000 woningen/woningequivalenten van het aardgas af te helpen.

In de warmtevisie staat in welke buurten de gemeente tussen nu en 2030 aan de slag wil gaan met aardgasvrij verwarmen, en welke opties we overwegen.

1.1 Waarom duurzaam verwarmen?

In het Klimaatakkoord van Parijs zijn afspraken gemaakt om de uitstoot van broeikasgassen terug te dringen met als doel de opwarming van de aarde te beperken. In Nederland is met het nationale Klimaatakkoord (Rijksoverheid, 2019) een centraal doel gesteld: in 2030 moet de uitstoot van broeikasgassen (uitgedrukt in CO_2) in Nederland minstens 49% lager zijn dan de uitstoot in 1990. Ongeveer de helft van de CO_2-uitstoot van de gebouwde omgeving wordt veroorzaakt door gebruik van aardgas voor verwarming, warm water en om te koken. Voor het behalen van de CO_2-reductiedoelstellingen is dus een transitie noodzakelijk naar een gebouwde omgeving die niet langer met aardgas wordt verwarmd. We noemen dit de warmtetransitie.

1.2 Wat is de warmtevisie?

In het nationale Klimaatakkoord is afgesproken dat alle gemeenten in Nederland uiterlijk in 2021, met betrokkenheid van belanghebbenden, een transitievisie warmte vaststellen. De gemeente Aalsmeer noemt de transitievisie warmte de warmtevisie. In de warmtevisie staat het tijdspad voor de stapsgewijze aanpak richting een aardgasvrije gebouwde omgeving. Voor de buurten waarin de gemeente vóór 2030 aan de slag gaat, geeft de warmtevisie inzicht in de mogelijkheden voor aardgasvrij verwarmen. We actualiseren de warmtevisie in ieder geval elke vier jaar, maar eerder in het geval daar aanleiding voor is met de kennis en inzichten die er dan zijn.

De warmtevisie geldt voor de gebouwde omgeving. De gebouwde omgeving bestaat uit woningen en utiliteitsgebouwen (dit zijn bijvoorbeeld kantoren, scholen en winkels). Panden die gebruikt worden voor industrie, waaronder Royal FloraHolland (bloemenveiling) en Bakkersland, en landbouw, waaronder glastuinbouw, behoren niet tot de gebouwde omgeving. De warmtevisie laat deze sectoren dan ook buiten beschouwing. Wel gaan deze sectoren natuurlijk ook aan de slag om bij te dragen aan het doel van een klimaatneutraal Nederland in 2050. Wel kijken we naar kansen en mogelijkheden om oplossingen voor deze sectoren ook toe te passen voor de gebouwde omgeving.

Klimaatakkoord: wijkgerichte aanpak

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat in de transitie naar aardgasvrij verwarmen wordt gekozen voor een wijkgerichte aanpak. Dit houdt in dat gemeenten wijk voor wijk aan de slag zouden moeten gaan met de warmtetransitie en op wijk-/buurtniveau bepalen wat de beste oplossing is als gebouwen niet langer met de cv-ketel op aardgas worden verwarmd. Een wijkgerichte aanpak betekent in veel gevallen echter niet dat een hele wijk of buurt in dezelfde periode overschakelt naar dezelfde aardgasvrije warmtetechniek. Er zijn uitzonderingen. Wanneer een gebouw sterk afwijkt van de bebouwing in de rest van de buurt bijvoorbeeld, kan een gebouweigenaar kiezen voor een andere warmtetechniek. Ook kunnen voor utiliteitsgebouwen andere technieken interessant zijn dan voor woningen.

Aardgasvrij en aardgasvrij-ready

Deze warmtevisie maakt onderscheid in twee typen startbuurten: aardgasvrij en aardgasvrij-ready. Buurten die aardgasvrij worden, maken de stap naar aardgasvrij. Hiervoor moeten ze eerst voldoende geïsoleerd zijn. In een buurt die aardgasvrij-ready wordt, zullen de gebouwen worden geïsoleerd en voorbereid op andere manieren van verwarmen, maar wordt het aardgas voorlopig nog niet afgesloten. Een reden om in te zetten op aardgasvrij-ready, is dat in sommige buurten de stap naar een aardgasvrije warmtetechniek nog erg groot is, betaalbaarheid van aardgasvrij niet kan worden gewaarborgd of de toekomstige warmtetechniek of warmtebron nog niet zeker is. Ook buurten waar niet één specifieke warmtetechniek voor de hand ligt, zijn geschikt voor aardgasvrij-ready.

Uitvoeringsplannen

Een uitvoeringsplan is een concretisering van de warmtevisie. In een uitvoeringsplan voor (delen van of combinaties van) wijken en buurten wordt een definitieve keuze gemaakt voor een aardgasvrije warmtetechniek en het moment waarop het aardgas wordt afgesloten. Ook beschrijft het uitvoeringsplan welke maatregelen nodig zijn om in de betreffende buurt over te stappen op aardgasvrij verwarmen. Ook gaat het uitvoeringsplan in op de betaalbaarheid, duurzaamheid en betrouwbaarheid van het alternatief voor aardgas. Waar de warmtevisie richtinggevend en globaal is, zijn uitvoeringsplannen concreet in financieel opzicht, technische haalbaarheid en het proces. Een uitvoeringsplan wordt samen met bewoners en andere belanghebbenden gemaakt. Pas na vaststelling van het uitvoeringsplan in de gemeenteraad start de gemeente met het uitvoeren van het plan.

Relatie met de Regionale Energiestrategie (RES) en de Regionale Structuur Warmte (RSW)

Aalsmeer werkt samen met 28 andere gemeenten in de regio Noord-Holland Zuid aan een Regionale Energiestrategie (RES). De RES 1.0 (Noord-Hollandse energieregio, 2021) beschrijft de mogelijkheden voor het grootschalig opwekken van hernieuwbare elektriciteit met wind- en zonne-energie. Hernieuwbare elektriciteit is o.a. nodig voor het verwarmen van gebouwen met een elektrische warmtepomp.

Daarnaast is in het RES-traject gekeken naar vraag en aanbod van hernieuwbare warmte in de regio. Dit noemen we de Regionale Structuur Warmte (RSW). Deze kennis over de beschikbaarheid van regionale warmtebronnen hebben we gebruikt bij het opstellen van de warmtevisie.

De warmtevisie is zelf ook weer input voor volgende versies van de RSW. En de volgende versie van de RSW vormt op haar beurt input voor de herziening van de warmtevisie. De RSW kan de gemeentelijke visies en plannen op regionaal niveau in beeld brengen, zodat op regionaal niveau inzicht ontstaat in buurten waar gemeenten een voorkeur hebben voor warmtenetten en of er kansen zijn voor clustering, maar ook waar mogelijk een tekort aan warmte ontstaat die regionaal opgepakt kan worden.

Relatie met de Omgevingswet

In 2022 wordt naar verwachting de nieuwe Omgevingswet van kracht. Deze wet bundelt de wetten voor de leefomgeving. Hierbij gaat het onder meer om wet- en regelgeving over bouwen, milieu, water, ruimtelijke ordening en natuur. De overheid moet deze verschillende belangen voortaan integraal afwegen. De energietransitie is een van deze belangen.

De Omgevingswet kent drie belangrijke instrumenten: de omgevingsvisie, het omgevingsplan en programma's. De warmtevisie wordt onderdeel van de gemeentelijk omgevingsvisie. Toekomstige uitvoeringsplannen zijn een programma in het kader van de omgevingswet. Het te bereiken doel van deze plannen kan worden verankerd in het omgevingsplan.

1.3 Hoe is de warmtevisie tot stand gekomen?

In Aalsmeer wordt al gewerkt aan het verduurzamen van woningen en andere gebouwen. Denk bijvoorbeeld aan lokale initiatieven als Energy Hub Aalsmeer, de verduurzamingsplannen van de glastuinbouw en ondersteuning van inwoners bij verduurzaming in samenwerking met het Regionaal Energieloket. Deze warmtevisie bouwt voort op de kennis en uitgangspunten die de gemeente al heeft opgedaan.

Zowel professionele belanghebbenden als de inwoners van de gemeente Aalsmeer zijn betrokken geweest bij het opstellen van de warmtevisie. We hebben een projectgroep gevormd van professionele belanghebbenden en (georganiseerde) bewoners en bedrijven dachten mee vanuit de klankbordgroep. Bewoners en bedrijven die (nog) niet georganiseerd zijn, hebben we betrokken met een digitale enquête (ruim 400 respondenten) en digitale dorpsgesprekken. Tot slot kunnen alle Aalsmeerders hun zorgen, vragen en meningen uiten door te reageren op deze conceptversie van de warmtevisie tijdens de periode van ter inzagelegging. Voor een uitgebreide beschrijving van het participatieproces, zie Paragraaf 2.2 en Bijlage A.

1.4 Voor wie is de warmtevisie?

De warmtevisie is een gemeentelijke visie die richting geeft aan de uitvoering van de warmtetransitie in de komende jaren. De warmtevisie heeft uiteindelijk gevolgen voor alle inwoners van Aalsmeer. De warmtevisie is daarmee voor iedereen in Aalsmeer die gebouweigenaar of gebruiker is, en die wil weten: wat zijn de plannen van de gemeente om in 2040 geen aardgas meer te gebruiken voor het verwarmen van gebouwen? Wat betekent dit voor mij? Wat kan ik nu al doen? De warmtevisie geeft een eerste antwoord op deze vragen.

1.5 Leeswijzer

De warmtevisie is als volgt opgebouwd. Hoofdstuk 2 beschrijft de uitgangspunten van inwoners en andere belanghebbenden van Aalsmeer die ten grondslag liggen aan de keuzes die in de warmtevisie zijn gemaakt. Hoofdstuk 3 geeft een beeld van de mogelijkheden voor aardgasvrij verwarmen. Hoofdstuk 4 presenteert buurten die kansrijk zijn om voor 2030 aan de slag te gaan met het ontwikkelen van uitvoeringsplannen. We sluiten af met de vervolgstappen in hoofdstuk 5: welke activiteiten willen we ondernemen om te komen tot uitvoeringsplannen en hoe ondersteunen we inwoners die met duurzaam verwarmen aan de slag willen?

2 WAT VINDEN WIJ BELANGRIJK?

In dit hoofdstuk gaan we eerst in op de uitgangspunten die het vertrekpunt vormen voor het opstellen van de warmtevisie. Vervolgens presenteren we de zorgen en wensen van de inwoners van Aalsmeer, waar we rekening mee hebben gehouden bij het opstellen van de warmtevisie. Deze zorgen en wensen zijn naar voren gekomen uit het participatieproces. Voor een uitgebreide beschrijving van het participatieproces, zie Bijlage 3: Participatie.

2.1 Uitgangspunten voor de warmtevisie Aalsmeer

De warmtevisie is betrouwbaar (bestaat uit objectieve feiten) en uitvoerbaar

De keuzes in deze warmtevisie zijn gebaseerd op objectieve informatie. De eerste stap in het proces om te komen tot een warmtevisie was een technisch-economische analyse. De feitennotitie bij deze warmtevisie beschrijft de resultaten van deze technisch-economische analyse en gaat in op welke warmtetechnieken in de verschillende buurten van Aalsmeer technisch mogelijk zijn en welke technieken de laagste kosten hebben. De kosten zijn berekend met een rekenmodel. We hebben ervoor gekozen in de analyse enkel warmtetechnieken mee te nemen die op de korte en middellange termijn realiseerbaar zijn: betrouwbaar en bewezen. We houden rekening met wat nu mogelijk en bekend is, maar we vernieuwen de warmtevisie ten minste elke vier jaar en nemen nieuwe ontwikkelingen hierin mee.

De warmtevisie is breed gedragen (tot stand gekomen met input van bewoners en andere belanghebbenden)

De gemeente hecht grote waarde aan draagvlak voor haar beleid onder haar bewoners en andere belanghebbenden. We hebben een projectgroep gevormd van professionele belanghebbenden. In de projectgroep waren de volgende organisaties gerepresenteerd: netbeheerders Stedin en Liander, Waternet, PWN Waterleidingbedrijf Noord-Holland, het hoogheemraadschap van Rijnland, Greenport Aalsmeer en woningcorporatie Eigen Haard. Bij het opstellen van de warmtevisie dachten deze organisaties zoal mee over de uitgangspunten, het proces en de keuzes die in deze warmtevisie worden voorgelegd. Daarnaast leverden de leden van de projectgroep relevante gegevens waardoor de analyses zoveel mogelijk aansluiten bij de lokale situatie.

Ook heeft de gemeente tijdens de ontwikkeling van de warmtevisie op verschillende momenten onder de titel ‘Aalsmeer aardgasvrij?’ gevraagd naar de mening van bewoners over dit onderwerp. Zoals in alle gemeenten is het onderwerp tamelijk controversieel; grofweg is een kleine helft van de bewoners het niet eens met het streven om aardgasvrij te worden, een ruime andere helft is het er onder voorwaarden wel mee eens. Met name de zorgen over hogere kosten zijn groot. Door de enquête die door ruim 400 mensen is ingevuld, de drie dorpsgesprekken én de input vanuit de klankbordgroep (bestaande uit georganiseerde bewoners en bedrijven), kennen we de zorgen en vragen en kunnen we daarmee in deze warmtevisie expliciet en zoveel mogelijk rekening houden. Betaalbaarheid is daarbij veruit het belangrijkste punt én bovendien uitgangspunt voor de warmtevisie.

Bij de keuze van warmtetechnieken letten we op betaalbaarheid (zowel totale ketenkosten (nationale kosten) als eindgebruikerskosten)

In het Klimaatakkoord staat dat gemeenten zich bij het in kaart brengen van aardgasvrije warmtetechnieken zoveel mogelijk moeten richten op de alternatieven met de laagste nationale kosten en kosten voor de eindgebruiker (bewoner).

Nationale kosten zijn de totale kosten van alle maatregelen die nodig zijn om ergens (bijvoorbeeld in een buurt) over te stappen op aardgasvrij verwarmen, ongeacht door wie deze kosten worden betaald. Het zijn kosten over de hele keten: productie, distributie, besparing en consumptie. Nationale kosten geven dus een beeld van de totale kosten van de warmtetransitie, zonder de belangen van één partij voorop te stellen. Door te letten op nationale kosten, kunnen we ervoor zorgen dat de warmtetransitie voor de maatschappij als geheel zo min mogelijk zal kosten.

De kosten voor bewoners van het overstappen op aardgasvrij verwarmen is ook een belangrijk uitgangspunt geweest bij het opstellen van de warmtevisie. Een centraal uitgangspunt in het Klimaatakkoord is woonlastenneutraliteit (Rijksoverheid, 2019). Dat houdt in dat een huishouden voor de maandelijkse lasten voor energie en hypotheek of huur niet méér gaat betalen.

De verlaging van de energierekening van een huishouden is dus minimaal gelijk aan de maandelijkse financieringskosten of huurverhoging op het moment dat de energiebesparende maatregelen worden genomen (Klimaatakkoord, lopend).

De warmteoptie die in een buurt de laagste nationale kosten heeft, hoeft niet altijd de optie met de laagste kosten voor de eindgebruiker te zijn. Andersom geldt hetzelfde. Onderstaand kader gaat hier verder op in aan de hand van een voorbeeld. Voor de buurten waar dit het geval is, wordt in de voorbereiding van een uitvoeringsplan in samenwerking met de bewoners de keuze gemaakt.

Voorbeeld: verschil nationale kosten en eindgebruikerskosten

Een buurt wordt aangesloten op een warmtenet. De kosten hiervoor bestaan onder andere uit het aanleggen van een warmtenet, het plaatsen van installaties in de woning om de warmte te kunnen gebruiken, het aanbrengen van isolatie en de kosten voor het gebruik van warmte.

Bij nationale kosten worden al deze kosten bij elkaar opgeteld. Er wordt geen rekening gehouden met het feit dat de warmteleverancier de kosten voor het aanleggen uiteindelijk doorberekent naar een woningeigenaar: de kosten worden gemaakt, en bij wie de kosten terechtkomen is voor deze berekening niet relevant. Op deze manier kunnen verschillende technieken objectief met elkaar worden vergeleken.

De kosten voor de eindgebruiker zijn slechts deels gerelateerd aan deze nationale kosten. Een bewoner betaalt enkel de kosten voor installaties en woningisolatie, en natuurlijk voor de energierekening. Daarnaast kan een bewoner soms gebruik maken van subsidies waardoor de eindgebruikerskosten lager worden. Op basis van deze kostenberekening bepaalt een woningeigenaar of deze een warmtetechniek kan en wil betalen. De totale investering die dit vraagt is hiermee echter buiten beeld. Eindgebruikerskosten hangen onder andere af van de op dat moment aanwezige subsidies en de wijze waarop kosten worden doorberekend aan de klant.

Figuur 2: Kostencomponenten voor de eindgebruiker

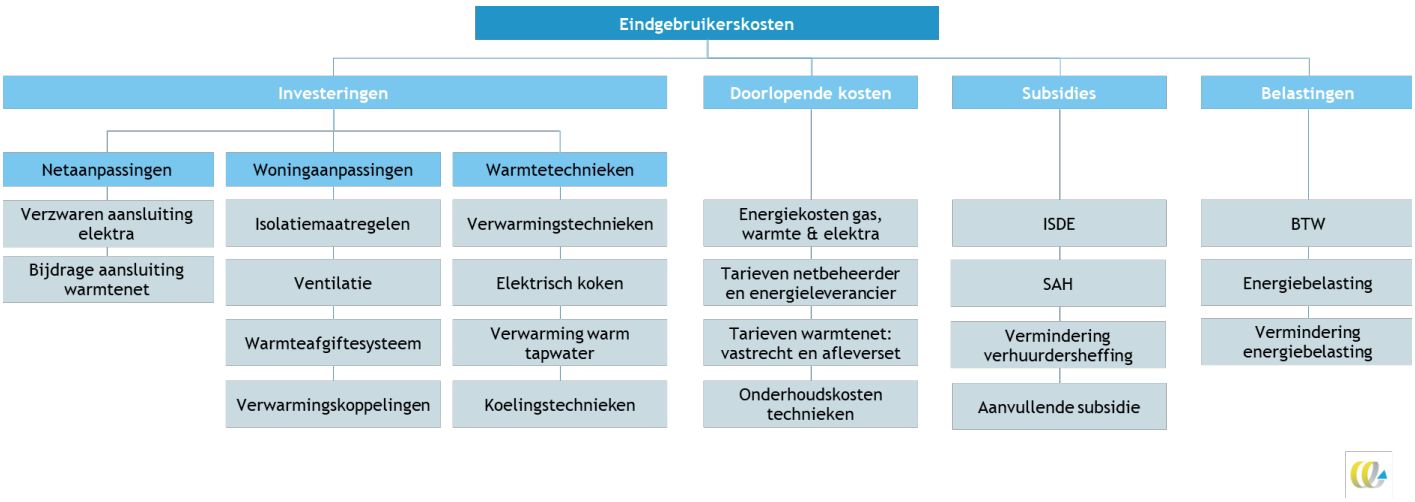

We kiezen voor technieken die toekomstbestendig zijn, dus willen niet investeren in iets dat later overbodig wordt

Een ander belangrijk uitgangspunt is dat keuzes die worden gemaakt in de warmtetransitie in Aalsmeer, toekomstbestendig zijn. Dit houdt in dat 'geen-spijt' maatregelen de voorkeur hebben. Het toepassen van isolatie is een voorbeeld van zo'n maatregel: hiermee wordt energie bespaard, maar de keuze voor een aardgasvrije warmtetechniek ligt nog niet vast. Ook willen we uitsluitingseffecten ('lock-in') voorkomen. Een uitsluitingseffect treedt bijvoorbeeld op wanneer een flink aantal bewoners in een buurt overstapt op een individuele warmtetechniek, terwijl een warmtenet aanleggen een voordeliger alternatief kan zijn. Maar als een warmtenet te weinig klanten heeft, is het niet meer rendabel. Alle andere bewoners moeten dan 'onnodig' ook op individuele technieken overstappen. Het is daarom belangrijk duidelijk te communiceren over de toekomstige warmteopties in de verschillende buurten van Aalsmeer.

Daarnaast houdt toekomstbestendigheid in dat we zo veel mogelijk voorkomen dat keuzes die in één buurt worden gemaakt, opties in een andere buurt uitsluiten. Het kan bijvoorbeeld op korte termijn gunstig zijn om een nieuwbouwproject op een warmtenet aan te sluiten. Als daardoor een andere buurt zeer dure maatregelen moet nemen omdat er geen warmtebron meer beschikbaar is, terwijl er voor de nieuwbouw goede alternatieven zijn, is dit niet toekomstbestendig.

Duurzaamheid is belangrijk bij de keuze van warmtetechnieken: de gemeente wil fossielonafhankelijk zijn in 2040, maar stelt CO_2-reductie voorop

Met de transitie naar een aardgasvrije gebouwde omgeving willen we bijdragen aan het behalen van (inter)nationale CO_2-reductiedoelstellingen. Daarom staat CO_2-reductie centraal bij het maken van keuzes in de warmtetransitie. Dit kan bijvoorbeeld door het energiegebruik terug te dringen door vroegtijdig en vergaand te isoleren. Maar ook wanneer een buurt overgaat op een warmtenet en daarmee aardgasvrij wordt, is het belangrijk dat het warmtenet met een duurzame warmtebron gevoed wordt.

We besteden ook aandacht aan CO_2-reductie in buurten die voorlopig nog niet 100% aardgasvrij worden. In deze buurten kan bijvoorbeeld aan de slag worden gegaan met het toepassen van isolatiemaatregelen om energiebesparing en daarmee CO_2-besparing te realiseren. Ook kan op korte termijn CO_2-reductie behaald worden door in buurten die nog niet helemaal aardgasvrij worden, hybride oplossingen toe te passen. Een hybride warmtepomp, bijvoorbeeld, gebruikt nog wel aardgas, maar is veel zuiniger dan een traditionele gasketel omdat een deel van de warmtevraag met een warmtepomp wordt ingevuld. Een hybride warmtepomp is voordeliger dan een volledig elektrische warmtepomp, ook hoeft er minder vergaand geïsoleerd te worden. Hybride warmtepompen dragen voor inwoners bij aan betaalbaarheid en een meer geleidelijke overgang naar aardgasvrij. Daarom is dit een goede (tussen)oplossing in gebieden waar nog geen duidelijke aardgasvrije warmtetechniek voor de hand ligt (zie ook Paragraaf 3.1).

(Hogetemperatuur)warmte, waterstof en groengas zijn in beperkte mate beschikbaar. We gaan verstandig om met deze schaarse warmtebronnen (enkel daar inzetten waar geen alternatieven zijn)

De hernieuwbare gassen waterstof en groengas zijn voorlopig (in ieder geval tot 2030) niet op grote schaal beschikbaar voor het verduurzamen van gebouwen (zie ook Paragraaf A.3). Ook zijn warmtebronnen (met name van hoge temperatuur) niet onbeperkt beschikbaar. Zolang deze hernieuwbare gassen en warmtebronnen schaars zijn, zullen deze waarschijnlijk alleen een logische optie zijn voor gebouwen waar andere warmtetechnieken niet toe te passen of erg duur zijn. Ook blijft het nodig de warmtevraag zo ver mogelijk terug te dringen door middel van isolatiemaatregelen.

2.2 Participatie rond de warmtevisie: zorgen, vragen en meningen van inwoners

Doel van het participatieproces

Zoals hierboven beschreven, hecht de gemeente grote waarde aan een zo groot mogelijk draagvlak voor haar beleid. Dat geldt ook voor de warmtevisie, waarin de richting voor en de eerste stappen naar aardgasvrije buurten worden aangegeven. Omdat het om een vrij controversieel onderwerp gaat, heeft de gemeente veel aandacht besteed aan de informatievoorziening richting bewoners én aan de mogelijkheid voor bewoners om hun zorgen, vragen en meningen kenbaar te maken.

In deze fase van het proces naar aardgasvrij waarin het nog om een redelijk 'boven over' verhaal gaat, wachten veel bewoners nog af wat er komen gaat en is de interesse om mee te doen aan enquêtes en dorpsgesprekken nog niet zo groot. In die zin is participatie in deze fase dan ook nog vrij beperkt. Dat zal anders worden in buurten waarvoor een uitvoeringsplan wordt voorbereid. Participatie zal dan intensiever worden ingezet, ook de respons zal veel hoger zijn.

Toch is het ook nu al van belang voor de gemeente om te weten wat haar bewoners zoal denken over aardgasvrij; wat zijn de meningen, de vragen en de zorgen die mensen hebben? Daarover in gesprek te gaan en van gedachten te wisselen met een aantal bewoners en zo hun gedachten te leren kennen, is ook nu van belang, zodat er rekening mee gehouden kan worden in de warmtetransitie. Dat is dan ook het doel geweest van de participatie-activiteiten die tijdens de ontwikkeling van de warmtevisie zijn ontplooid.

We hebben veel kennis gekregen van wat er speelt. En ook al zijn de resultaten van de activiteiten getalsmatig niet representatief voor alle bewoners van Aalsmeer, in zijn totaliteit geeft de informatie die verkregen is een groot spectrum aan meningen, vragen en zorgen weer. Bij het opstellen van de warmtevisie hebben we zoveel mogelijk rekening gehouden met deze zorgen, wensen en vragen.

Hieronder geven we een korte beschrijving van de verschillende manier waarop die kennis is verzameld en een uiteenzetting van de belangrijkste meningen, zorgen, vragen en opmerkingen van de bewoners.

Klankbordgroep

Om zoveel mogelijk bewoners te betrekken, heeft de gemeente aan het begin van de ontwikkeling van de warmtevisie een klankbordgroep geformeerd. Voor deze klankbordgroep zijn bewoners uitgenodigd die bewonersgroepen vertegenwoordigen, zoals alle wijkraden, de werkgroep Aalsmeer gasloos en Huurdersvereniging Aalsmeer en Kudelstaart (HAK). Daarnaast zijn ook een aantal (koepels van) bedrijven zoals Greenpark Aalsmeer, MVO Aalsmeer en Glastuinbouw Nederland, afdeling Noord-Holland, lid van de klankbordgroep.

De rol van de klankbordgroep was om te reflecteren op het onderwerp in brede zin en op alle aangeleverde notities/tussenrapportages van de warmtevisie. Ook heeft de gemeente gevraagd om input te leveren op de concept-enquête, het programma van de dorpsgesprekken, het selecteren van de eerste buurten en de beleidsagenda voor na het vaststellen van de warmtevisie.

Net zoals we later in de enquête en tijdens de dorpsgesprekken hebben gevraagd, is ook aan de leden van de klankbordgroep gevraagd naar hun belangrijkste zorgen, vragen en aandachtspunten waarmee de gemeente in het verdere traject rekening zou moeten houden. Dat heeft geleid tot een hele reeks aan schriftelijke input, waarop de gemeente op haar beurt weer heeft gereageerd. De belangrijkste punten hieruit zijn:

- Let op de betaalbaarheid van de oplossingen
- Let op draagvlak, neem mensen mee
- Hoe zorg je voor voldoende capaciteit op het elektriciteitsnet?
- Het verlagen van de warmtevraag door isoleren is de belangrijkste eerste stap, die op veel draagvlak kan rekenen
- Neem voldoende tijd

Zie voor het uitgebreide verslag Bijlage 3: Participatie, met de uitkomsten van de participatie.

Enquête Aalsmeer aardgasvrij

Naast het betrekken van de georganiseerde bewoners heeft de gemeente alle bewoners via de gangbare media en posters op straat, uitgenodigd om een enquête in te vullen. Ruim 400 bewoners hebben dat gedaan. Bewoners werd onder andere gevraagd naar hun mening over aardgasvrij wonen, hun belangrijkste vragen en zorgen zijn en wanneer aardgasvrij voor hen acceptabel zou zijn.

Op de eerste vraag antwoord een kleine helft niets te zien in aardgasvrij, een ruime helft staat daar positiever tegenover.

Over de zorgen geven de enquêteresultaten het volgende beeld:

Op de vraag wanneer aardgasvrij acceptabel zou zijn, geeft 30 % van de deelnemers aan onder geen enkele voorwaarde te willen, de andere deelnemers geven een wat genuanceerder beeld.

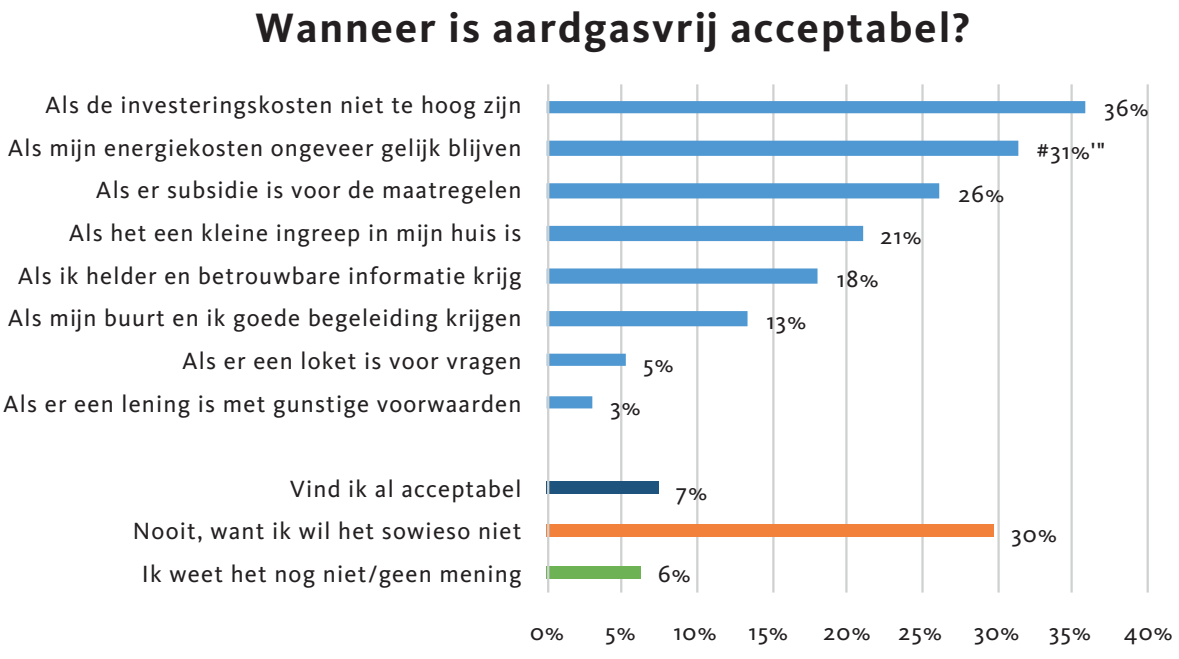

Ook op Facebook hebben we bewoners uitgenodigd om de enquête in te vullen. Dat heeft op Facebook zelf tot veel reacties geleid, met name door mensen die zeiden niets te zien in aardgasvrij. Men vindt aardgas goed, betaalbaar en betrouwbaar en wil het graag zo laten. Ook daar wordt veel gezegd over de verwachte hoge kosten. Verder blijkt er uit veel respons op Facebook de nodige weerstand om van het gas af te gaan.

De deelnemers aan de enquête waren genuanceerder zoals o.a. de antwoorden op de vraag in de bovenstaande grafiek laat zien.

Een uitgebreide rapportage van de enquêteresultaten en overzicht van de Facebookreacties is te vinden in de participatiebijlage.

Drie dorpsgesprekken

Op 20, 22 en 29 april 2021 hebben er digitale dorpsgesprekken plaatsgevonden in Aalsmeer. Eén van de manieren om de aandacht op de dorpsgesprekken te vestigen was een serie van vier interviews over Aalsmeer aardgasvrij, gezien vanuit twee bewoners (een voorstander en een sceptischer bewoner, beide leden van de klankbordgroep), woningcorporatie Eigen Haard en huurdersvereniging HAK en een interview met twee onderzoekers/adviseurs van CE Delft die de warmtevisie in opdracht van de gemeente ontwikkelen. De aftrap voor de serie werd gedaan door wethouder Wilma Alink-Scheltema. De wekelijkse interviews eindigden met een uitnodiging om deel te nemen aan de dorpsgesprekken.

Verder hebben er in alle gangbare media-advertenties gestaan over de dorpsgesprekken. Desondanks zijn de dorpsgesprekken per keer slechts door 10-20 bewoners bezocht, voornamelijk oudere huiseigenaren, die merendeels positief gestemd waren over Aalsmeer aardgasvrij. Hieruit kan worden afgeleid, dat het onderwerp weliswaar speelt in de gemeente, maar door heel veel bewoners nog als tamelijk abstract en niet op henzelf betrokken wordt ervaren. De dorpsgesprekken hadden als doel om mensen enerzijds goed te informeren over de laatste stand van zaken van de warmtevisie en anderzijds om te luisteren naar vragen, zorgen en opmerkingen van bewoners.

Er zijn tijdens de dorpsgesprekken veel vragen gesteld, die slechts gedeeltelijk gedurende de avonden beantwoord konden worden. Alle vragen zijn beantwoord in het document Q&A dorpsgesprekken (Bijlage 3: Participatie). Puntsgewijs hieronder een aantal vragen die opvallen:

- Wie gaat het betalen?
- Houdt het elektriciteitsnet het wel als we allemaal overschakelen op warmtepompen?
- Doen de bedrijven ook mee?
- Welke keuzen zijn er als je van het aardgas af gaat?
- Welke warmtepomp is het beste voor mijn huis?
- Hoe weet ik wat ik moet doen? Bij wie kan ik terecht voor goede informatie?

Daarnaast zijn er ook vragen die al heel praktisch van aard zijn, zoals ‘Mijn cv-ketel is bijna stuk, wat kan ik nu het beste doen?’ en ‘Welke warmtepomp is geschikt voor mijn huis?’

Verder vroegen bewoners op alle avonden naar de mogelijkheid om waterstof te gebruiken als vervanging van aardgas. Ook de vraag waarom Duitsland op aardgas over gaat terwijl Nederland ervan afgaat, kwam vaker terug. Ook merkte een bewoner op dat hij al wel de stok voelde om aardgasvrij te worden (door de verwachte kosten), maar nog geen wortel zag die hem zou kunnen stimuleren om maatregelen te nemen.

Tijdens de gesprekken heeft de gemeente ook enkele vragen aan de bewoners gesteld, zoals wanneer aardgasvrij acceptabel zou zijn. Hierbij kwam naar voren dat mensen naast de kosten vooral een goede informatievoorziening van belang vinden. Ook dat is belangrijke kennis voor het vervolgtraject.

Wat heeft de gemeente met de uitkomsten van het participatietraject gedaan in deze warmtevisie?

Een paragraaf als deze in de warmtevisie is één ding, maar belangrijker dan dat is, dat door deze hele warmtevisie heen de input zoals hierboven omschreven (en in de bijlagen uitgebreid te lezen) te herkennen is. Daarom zal de lezer in verschillende paragrafen lezen hoe we refereren aan de uitingen van bewoners en daarmee rekening houden.

3 AARDGASVRIJ VERWARMEN EN ISOLATIE

Er zijn verschillende mogelijkheden voor aardgasvrij verwarmen. In dit hoofdstuk gaan we in op de verschillende aardgasvrije warmtetechnieken. Daarna bespreken we welke warmteopties het meest voor de hand liggen in Aalsmeer en tot slot welk isolatieniveau hiervoor nodig is.

3.1 Aardgasvrije warmtetechnieken

De aardgasvrije warmtetechnieken zijn grofweg te verdelen in drie categorieën. In Bijlage A lichten we de technieken verder toe.

All-electric technieken

De verwarming van het gebouw gebeurt met een elektrische warmtepomp voorzien van een buffervat. De luchtwarmtepomp en de bodemwarmtepomp zijn de bekendste typen warmtepomp. Voor deze manier van verwarmen is verregaande woningisolatie nodig en moeten de radiatoren worden vervangen door een lagetemperatuur(LT)-afgiftesysteem zoals vloerverwarming of LT-radiatoren. Afhankelijk van de warmte- en koudevraag kan in sommige gebouwen warmte-koudeopslag (wko) in combinatie met warmtepompen worden ingezet. Dit is vooral voor bedrijven en andere utiliteitsgebouwen met voldoende koudevraag relevant.

Collectief warmtenet

Gebouwen worden verwarmd met een warmtenet dat wordt gevoed door lokale of regionale warmtebronnen. We onderscheiden warmtenetten op basis van temperatuurniveau:

- Hoge temperatuur (HT): boven de 75°C
- Middentemperatuur (MT): tussen 55°C en 75°C
- Lage temperatuur (LT): tussen 30°C en 55°C
- Zeer lage temperatuur (ZLT): tussen 10 en 30°C

(Z)LT-warmtenetten vereisen, net als de elektrische warmtepomp, verregaande woningisolatie en een LT-afgiftesysteem. Voorbeelden van LT-warmtebronnen zijn aquathermie (warmte uit water) of restwarmte (bijvoorbeeld van datacenters). MT-warmtenetten kunnen gevoed worden door bijvoorbeeld industriële restwarmte of geothermie. Ook kunnen warmtebronnen met een lagere temperatuur worden gebruikt, maar omdat de temperatuur hiervan te laag is om direct warm tapwater te maken en ook voor ruimteverwarming aanpassingen nodig zijn, kan de warmte collectief (voor een groep gebouwen) of individueel in de woning naar een hogere temperatuur worden gebracht met een elektrische warmtepomp.

Hernieuwbaar gas

Verwarmen met hernieuwbaar gas (groengas of waterstof) kan met een hybride warmtepomp of een hr-ketel. Het aardgasnet blijft hierbij in gebruik. Bij het gebruik van hernieuwbaar gas zijn beperkt aanpassingen nodig aan het gasnet of aan de hr-ketel. De hernieuwbare gassen waterstof en groengas zijn voorlopig (in ieder geval tot 2030) niet beschikbaar voor het verduurzamen van gebouwen (zie ook Paragraaf A.3). Ook na 2030 zullen deze gassen voor de gebouwde omgeving waarschijnlijk alleen een logische optie zijn als andere warmtetechnieken niet zijn toe te passen of erg duur zijn. Het isoleren van gebouwen is ook voor deze technieken verstandig.

De hybride warmtepomp: een mogelijke tussenoplossing richting aardgasvrij

De hybride warmtepomp combineert een elektrische warmtepomp met de hr-ketel op gas. De elektrische warmtepomp kan voor ongeveer de helft van de warmtevraag zorgen. Dit gaat zeer efficiënt, omdat de warmtepomp energie haalt uit de buitenlucht of ventilatielucht. De energie wordt gebruikt voor ruimteverwarming en/of warmtapwaterbereiding. Ongeveer een vijfde van de tijd springt de hr-ketel bij op momenten dat de warmtepomp niet voldoende warmte kan leveren, bijvoorbeeld wanneer het buiten koud is en/of er (veel) warmtapwater nodig is. Hoe hoger het isolatieniveau van de woning, hoe minder vaak de hr-ketel hoeft bij te springen, en hoe groter de vermindering van het (aard)gasverbruik.

Momenteel is het niet zinvol om een hybride warmtepomp te plaatsen in een slecht geïsoleerd gebouw (Milieucentraal, 2020). In zo'n gebouw zal de warmtepomp minder vaak de warmte leveren: de hr-ketel moet vaak bijspringen om het gebouw voldoende warm te krijgen. In een matig geïsoleerd gebouw (dubbel glas, spouwmuurisolatie en 5-7 cm vloerisolatie en dakisolatie) levert een hybride warmtepomp zowel besparing op de energierekening als CO_2-reductie op (Milieu Centraal, lopend). Bij een goed tot zeer goed geïsoleerd gebouw (vanaf een isolatieniveau van 50 kWh/m²) is het verstandiger om direct op een volledig elektrische warmtepomp over te stappen, in plaats van een hybride variant.

3.2 Warmteopties voor de buurten van Aalsmeer

We hebben Aalsmeer in veertien zogenoemde warmtebuurten ingedeeld (zie Figuur 3). De warmtebuurten zijn clusters die wat betreft bouwjaar, type bebouwing (utiliteitsgebouwen, type woningen) en isolatieniveau zo uniform mogelijk zijn. Ook zijn ze zoveel mogelijk geografisch aaneengesloten. Dit maakt het mogelijk om de afweging voor een warmtetechniek op het niveau van een warmtebuurt te maken. De belangrijkste keuze hierin is of de buurt zich leent voor een collectieve warmtetechniek (warmtenet) of individuele.

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat in de transitie naar aardgasvrij verwarmen wordt gekozen voor een wijkgerichte aanpak. Dit houdt in dat gemeenten wijk voor wijk (of buurt voor buurt) aan de slag gaan met de warmtetransitie en op wijk-/buurtniveau bepalen wat de beste oplossing is als gebouwen niet langer met de cv-ketel worden verwarmd. Er is gekozen voor een wijkgerichte aanpak omdat het organiseren van de eventuele benodigde infrastructuur, zoals bijvoorbeeld warmtenetten, of verbouwingen sneller verloopt als buren hierin met elkaar en de lokale overheid optrekken (Rijksoverheid, 2019).

Figuur 3: Indeling van Aalsmeer in warmtebuurten

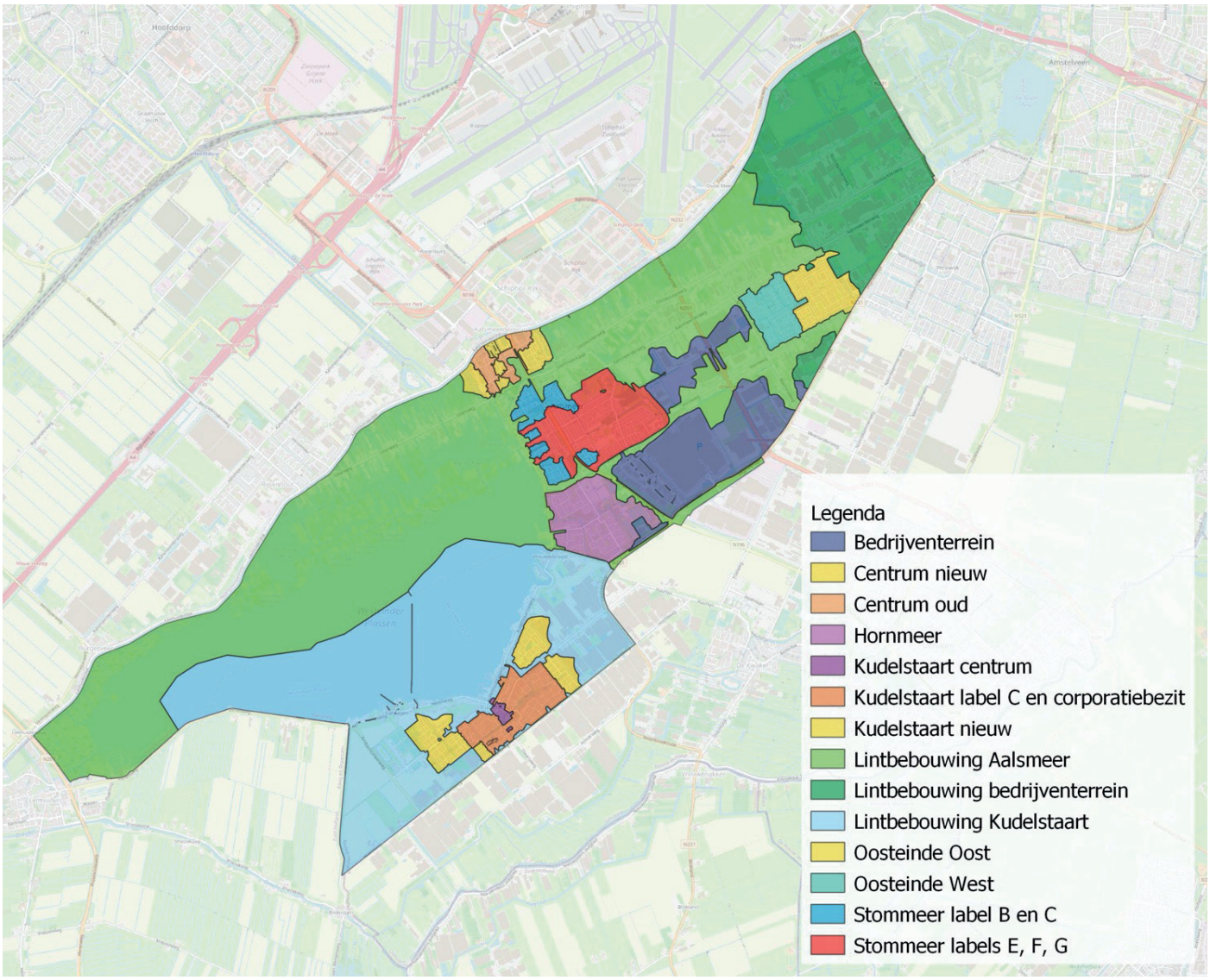

Tabel 1 laat voor de verschillende warmtebuurten in Aalsmeer zien welke warmtetechniek de voorkeur heeft als we letten op kostenberekeningen (zowel nationale als eindgebruikerskosten), beschikbaarheid van warmtebronnen en bebouwingskenmerken van de warmtebuurten. De kaart in Figuur 4 geeft dit op hoofdlijnen visueel weer.

Tabel 1: Voorkeurswarmtetechniek voor de Aalsmeerse warmtebuurten op basis van kostenberekeningen en gebouwkenmerken

Warmtebuurt	Voorkeurstechniek
Bedrijventerrein	Er staan veelal industriële panden in de buurt. Als de industriële partijen komen tot een collectieve oplossing, onderzoek dan in het wijkuitvoeringsplan of de woningen en utiliteiten daarop kunnen aansluiten.
Centrum nieuw	Als het oude centrum overschakelt op een warmtenet, dan kan deze warmtebuurt meegaan. Als het oude centrum geen warmtenet krijgt, dan ligt een elektrische warmtepomp het meest voor de hand.
Centrum oud	Op basis van de eindgebruikerskosten is de voorkeurstechniek een warmtenet. Met de huidige bronnen zou dit een MT-warmtenet gevoed met warmte uit de Meerlanden of opgewaardeerde LT-warmte kunnen zijn.
Hornmeer	Een HT- of MT-warmtenet lijkt voor de hand te liggen. Mogelijk kan aquathermie benut worden uit de Westeinderplassen en naar MT-niveau worden gebracht of kan het bestaande warmtenet op datacenterwarmte worden uitgebreid.
Kudelstaart centrum	In deze buurt is verwarmen met een elektrische warmtepomp een goede optie. Doordat in Kudelstaart centrum ook veel utiliteitsgebouwen zijn (met een koudevraag in de zomer), zou een kleinschalig wko-net ook een geschikte optie zijn voor deze buurt.
Kudelstaart label C en corporatiebezit	Een MT-warmtenet is mogelijk een geschikte optie is voor deze buurt. De Westeinderplassen zijn een grote potentiële bron voor aquathermie.
Kudelstaart nieuw	Woonwijk is grotendeel geschikt voor verwarming op LT-niveau, zoals individuele warmtepompen of kleinschalige wko-installaties. Als er in Kudelstaart een warmtenet komt, kunnen delen van de buurt daarop aansluiten.
Lintbebouwing Aalsmeer	Een individuele warmtetechniek ligt hier voor de hand. De panden die geschikt zijn voor verwarmen op lage temperatuur (isolatieniveau van tenminste 50 kWh/m²) kunnen overstappen op een elektrische warmtepomp, voor andere gebouwen is een hybride warmtepomp een mogelijke (tussen)oplossing.
Lintbebouwing bedrijventerrein	Eerste stap om in gesprek te gaan met de bedrijven en kasseneigenaren over verduurzaming en de mogelijkheden voor een warmtenet. Een deel van de panden kan hier mogelijk op aansluiten. Wanneer duidelijk is wat de warmte¬oplossing voor de kassen wordt, kan de keuze worden gemaakt daarbij aan te sluiten of over te schakelen naar een hybride warmtepomp en op langere termijn waarschijnlijk naar een elektrische warmtepomp
Lintbebouwing Kudelstaart	Een individuele warmtetechniek ligt hier voor de hand. De panden die geschikt zijn voor verwarmen op lage temperatuur (isolatieniveau van tenminste 50 kWh/m²) kunnen overstappen op een elektrische warmtepomp, voor andere gebouwen is een hybride warmtepomp een mogelijke (tussen)oplossing.
Oosteinde Oost	Verwarming met elektrische warmtepompen of kleinschalige wko-installaties heeft de voorkeur.
Oosteinde West	Voor deze buurt zijn zowel een warmtenet (MT of HT) of een elektrische warmtepomp een optie. Er zijn dus nog verschillende keuze¬mogelijkheden.
Stommeer label B en C	Een eventueel MT-net zou kunnen worden gevoed met een LT-warmtebron dat wordt opgewaardeerd naar MT-niveau, maar de eindgebruikerskosten van een MT-warmtenet zijn nog niet rendabel. De buurt grenst aan Stommeer label E, F en G en aan Hornmeer. Als in een van deze warmtebuurt een warmtenet wordt ontwikkeld kan dit worden uitgebreid naar Stommeer label B en C. Al met al komt er in deze buurt niet één duidelijke voorkeurs¬techniek naar voren en zijn er nog verschillende keuzemogelijkheden.
Stommeer label E, F en G	In deze buurt komt geen duidelijke warmteoplossing naar voren. Een warmtenet is, als we kijken naar de kosten, een optie. Er is nog geen MT of HT-warmtebron aanwezig.

Figuur 4: Oplossingsrichtingen van de warmtebuurten

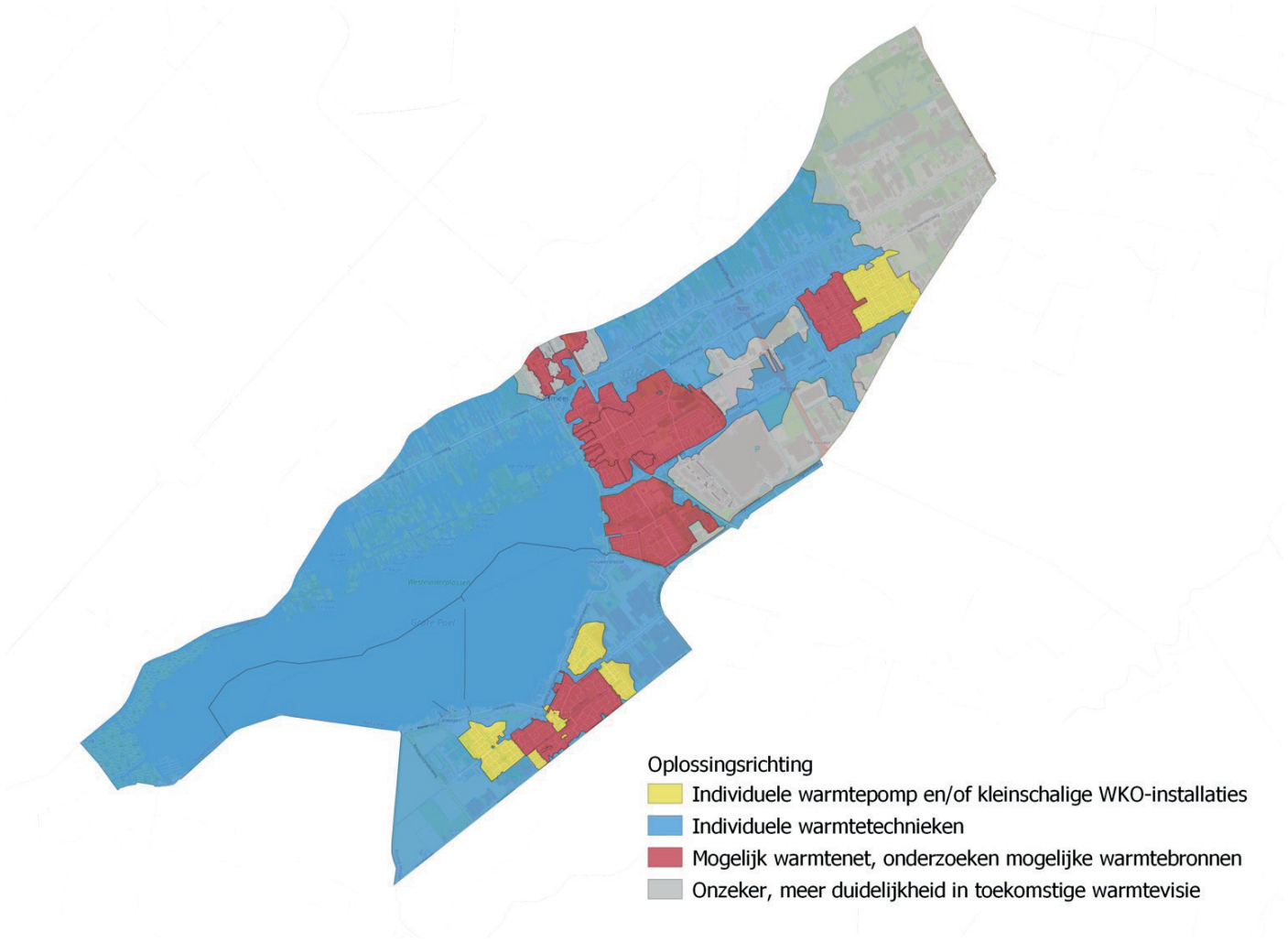

3.3 Isolatie

Het is belangrijk dat we energie besparen, want als we minder warmte en elektriciteit gebruiken, hoeven we ook minder op te wekken. Met isoleren valt de meeste energie te besparen. Het is dan ook de eerste stap om richting een energiezuinige, comfortabele en uiteindelijk aardgasvrije woning te gaan. Ook de bewoners in de klankbordgroep onderschrijven het belang van isolatie.

Welk isolatieniveau nodig is, hangt mede af van welke warmtetechniek gekozen wordt. Bijvoorbeeld: elektrische warmtepompen verwarmen op een lager temperatuurniveau dan MT-warmtenetten. Gebouwen die met een elektrische warmtepomp zullen worden verwarmd, moeten daarom beter worden geïsoleerd. Isolatie leidt tot energiebesparing. Bij verregaande isolatie kan de ventilatie- en koudevraag van een woning wel toenemen (zie tekstkader koudevraag en koeling).

In het nationale Klimaatakkoord is afgesproken dat er een 'Standaard' met bijbehorende streefwaarden voor individuele bouwdelen (zoals muren, vloer en glas) komt voor het isolatieniveau van woningen. De Standaard moet woningeigenaren, verhuurders en particulieren meer duidelijkheid geven over wat als goede en toekomstbestendige woningisolatie wordt beschouwd. Met isoleren naar de Standaard worden woningen voorbereid op verwarming met lagere temperaturen dan nu gebruikelijk is.

In de kamerbrief over de Standaard voor woningisolatie van 18 maart 2021 (Ministerie van BZK, 2021) staat dat wanneer woningen worden geïsoleerd volgens de voorgestelde Standaard, dit betekent dat woningen van na 1945 geschikt zijn voor verwarming met warmte van 50°C. Bij oudere woningen ontbreekt vaak een spouwmuur, waardoor verduurzamen tot dat niveau meer kostbaar en ingrijpend is. Voor woningen van voor 1945 geldt daarom een lagere standaard, namelijk isoleren tot een niveau dat deze woningen kunnen worden verwarmd met warmte van 70°C.

Koudevraag en koeling

Naast een warmtevraag, hebben gebouwen in toenemende mate een koudevraag. Dit komt doordat de gemiddelde buitentemperatuur stijgt door klimaatverandering. Een andere reden waarom de koudevraag toeneemt, is dat woningen een steeds beter isolatieniveau hebben (zowel nieuwbouwwoningen als bestaande woningen die extra isolatie hebben aangebracht). Woningen met een hoog isolatieniveau houden de warmte zo goed vast, dat deze op warme dagen hun warmte niet goed kwijt kunnen en de binnentemperatuur hoog blijft (RVO, 2018).

Bij een isolatieniveau van 50 kWh/m² kan koeling aan de orde komen: de ene bewoner zal koelingsmaatregelen toepassen en de andere niet. Bij een hoger isolatieniveau van 30 kWh/m² kunnen koelingsmaatregelen een serieus aandachtspunt worden (Merosch, 2020). De koelbehoefte is echter niet enkel afhankelijk van de isolatiegraad, maar bijvoor¬beeld ook van de oriëntatie van de woning. Weren en afvoeren van warmte zijn slimme stappen om te nemen voordat je gaat koelen met een installatie. Weren van warmte kan bijvoorbeeld met zonwering, zonwerend glas of bomen die zorgen voor schaduw en daarmee warmtestraling voorkomen. Afvoeren van warmte gebeurt door middel van ventilatie.

Momenteel gaat de meeste aandacht uit naar het beperken van de warmtevraag in de winter, niet zozeer naar de koudevraag in de zomer (RVO, 2018). Het is nog niet duidelijk welke maatregelen zullen worden gekozen om in de groeiende koudevraag van woningen te voorzien. In de utiliteitsbouw is koeling momenteel al meer gangbaar dan bij woningen, met name in bepaalde typen utiliteitsgebouwen, zoals zorginstellingen, winkels en kantoren (PBL, 2020b).

Buurten of gebouwen met een substantiële koudevraag naast een warmtevraag zijn geschikt voor toepassing van wko-systemen , mits de ondergrond daarvoor geschikt is. In deze buurten kan aquathermie in combinatie met een wko-systeem een interessante oplossing zijn, omdat hierbij zowel warmte als koude kan worden onttrokken uit de waterbron. Ook kunnen warmtepompen in beperkte mate voor koeling worden ingezet. Dit stelt wel eisen aan het warmteafgiftesysteem van gebouwen: vloerverwarming is meer geschikt dan LT-radiatoren (PBL, 2020b).

4 VERDUURZAMING VAN DE GEBOUWDE OMGEVING TOT 2030

Dit hoofdstuk beschrijft welke buurten en panden in Aalsmeer kansrijk zijn om in de periode tot 2030 met de warmtetransitie te starten. Hiervoor zijn er grofweg twee stappen nodig. De eerste stap is de isolatie en ventilatie van de woning op orde brengen. Met deze stap maken we een pand klaar om op een later moment aardgasvrij te worden. Het pand wordt daarmee aardgasvrij-ready. Na aardgasvrij-ready volgt de stap naar aardgasvrij. In deze stap wordt de cv-ketel vervangen door een warmtenetaansluiting of warmtepomp.

De aanpak voor de verduurzaming van de gebouwde omgeving tot 2030 bestaat daarmee ook uit twee gerichte trajecten: een aanpak voor panden die aardgasvrij worden en een isolatie en ventilatieaanpak voor panden die eerst aardgasvrij-ready worden. In deze aanpakken kijken we zowel op pand- als -buurtniveau. Daarnaast geeft dit hoofdstuk een handelingsperspectief voor alle Aalsmeerse pandeigenaren: op welke manier kunnen zij nu al aan de slag met het verduurzamen van hun woning of bedrijfspand?

4.1 Methode voor de selectie van startbuurten en -panden

De aanpak van de verduurzaming tot 2030 is gebaseerd op de beschouwing van de voorkeurstechnieken uit Hoofdstuk 3 en verschillende factoren die een buurt kansrijk maken voor de warmtetransitie. Hierbij zijn de uitgangspunten van de warmtevisie (2.1) steeds leidend:

1. De warmtevisie is betrouwbaar (bestaat uit objectieve feiten) en uitvoerbaar
2. De warmtevisie is breed gedragen (tot stand gekomen met input van bewoners en andere belanghebbenden)
3. Bij de keuze van warmtetechnieken letten we op betaalbaarheid (zowel totale ketenkosten (nationale kosten) als eindgebruikerskosten)
4. We kiezen voor technieken die toekomstbestendig zijn, dus willen niet investeren in iets dat later overbodig wordt
5. Duurzaamheid is belangrijk bij de keuze van warmtetechnieken: de gemeente wil fossielonafhankelijk zijn in 2040, maar stelt CO_2-reductie voorop
6. (Hogetemperatuur)warmte, waterstof en groengas zijn in beperkte mate beschikbaar. We gaan verstandig om met deze schaarse warmtebronnen (enkel daar inzetten waar geen alternatieven zijn)

Het vierde uitgangspunt heeft met name gevolgen voor de stap naar aardgasvrij verwarmen. De stap naar aardgasvrij kan alleen daar waar de zekerheid het grootst is over de voorkeurstechniek in de buurt. Het eerste uitgangspunt zegt dat de warmtetransitie uitvoerbaar moet zijn. De plannen moeten realistisch zijn. Dit heeft te maken met de doorlooptijd, techniekkeuze en complexiteit van de opgave.

Factoren die een buurt kansrijk maken

Bepaalde factoren maken een buurt kansrijk voor warmtetransitie. Dit kan bijvoorbeeld zijn omdat een groot aandeel van de woningen in het bezit is van één eigenaar of omdat de bewoners in de buurt duurzaamheid belangrijk vinden. Om ons te helpen bij het prioriteren van buurten, hebben we factoren geselecteerd en omgezet naar meetbare criteria. Bijlage B geeft deze criteria.

We hebben de criteria samengebracht in twee afwegingskaders. Eén om buurten te selecteren die kansrijk zijn om aardgasvrij worden, en één om buurten te identificeren voor de stap naar aardgasvrij-ready. Een afwegingskader is een middel om gezamenlijk het gesprek aan te gaan over welke buurten kansrijk zouden zijn. Deze methode helpt om objectief, dus gebaseerd op feiten, de kansen in de buurten tegen elkaar te kunnen afwegen. Dit sluit aan bij het eerste uitgangspunt van de warmtevisie.

Het afwegingskader bestaat uit een matrix waarin de warmtebuurten van Aalsmeer worden gescoord op de criteria. Vervolgens vermenigvuldigen we deze score met de weging van de criteria, om tot een totaalscore te komen. Een afwegingskader bestaat dus uit zowel objectieve informatie (bijvoorbeeld leeftijd van het gasnet) als subjectieve uitgangspunten (bijvoorbeeld de onderlinge weging van de criteria). Uit het afwegingskader kan, op basis van gesprekken over het belang van verschillende kansen en het bekijken van de uitkomsten, uiteindelijk een selectie worden gemaakt van mogelijke startbuurten.

We hebben aan de hand van het afwegingskader discussies gevoerd met de projectgroep en klankbordgroep in een werkatelier. Gezamenlijk hebben we het gesprek gevoerd over wat een buurt kansrijk maakt en welke criteria daarbij passen. Ook hebben we gediscussieerd over welke criteria het meest doorslaggevend zijn en welke maar een beperkte rol spelen. Hieruit volgde de onderlinge weging van de criteria. Het afwegingskader zoals opgesteld naar aanleiding van het werkatelier staat in de selectieverantwoording in bijlage B. Hierin staat ook meer toelichting op het afwegingskader. Op basis van de gesprekken en het afwegingskader zijn de uiteindelijke keuzes tot stand gekomen, die passen bij de uitkomsten van het participatietraject en de technisch-economische analyse. Hieronder gaan wij verder in op deze keuzes voor zowel het aardgasvrij verwarmen als het aardgasvrij ready maken van woningen in Aalsmeer

4.2 Aardgasvrij verwarmen

De aanpak aardgasvrij richt zich op goedgeïsoleerde woningen van na 1992 in buurten met als oplossingsrichting verwarming op lage temperatuur met een elektrische warmtepomp of kleinschalig wko-net. Hiermee is er niet één startbuurt aardgasvrij, maar werken we aan een generieke aanpak voor goedgeïsoleerde panden verspreid over meerdere buurten. Hierbij bieden we de tijd aan de bewoners, zodat ze een geleidelijke overgang kunnen maken op een natuurlijk moment. Technisch is de stap naar aardgasvrij in deze nieuwere panden uitvoerbaar in de komende jaren.

Deze keuze sluit aan bij de volgende uitgangspunten van de warmtevisie:

- **Toekomstbestendige keuzes maken**
  Nog niet alle buurten hebben een duidelijke voorkeurstechniek, zie Tabel 1 en Figuur 4. Bovendien is de beschikbaarheid van warmtebronnen die warmtenetten kunnen voeden onzeker. Dit maakt dat alleen buurten die met zekerheid op een individuele warmtetechniek uitkomen in aanmerking komen om aardgasvrij te worden. Dit is het geval voor de gele en blauwe buurten op de kaart in Figuur 4.
- **Uitvoerbaar**
  Naar verwachting kost het in oudere buurten meerdere jaren voordat alle panden voldoende geïsoleerd zijn. Daarom kijken we naar panden die momenteel al een goed isolatieniveau hebben. Deze panden liggen veelal in de nieuwbouwbuurten in Kudelstaart en Oosteinde, maar ook verspreid door de overige buurten en lintbebouwing.

We kunnen de stap echter niet nemen zonder de eigenaren van woningen en bedrijfspanden. Daarom is het belangrijk om met een voorstel te komen dat betaalbaar is en kan reken op een breed draagvlak. Dit zijn ook twee uitgangspunten van de warmtetransitie.

De pandeigenaren moeten hun investeringen kunnen terugverdienen als besparing op hun energierekening. Aangezien goedgeïsoleerde panden weinig energie gebruiken, is er maar weinig ruimte om geld besparen. Uit berekening van de eindgebruikerskosten blijkt dat de stap naar aardgasvrij op dit moment voor het overgrote merendeel van de woningen leidt tot hogere kosten. In de buurten Kudelstaart Centrum, Oosteinde Oost, Centrum Nieuw en Kudelstaart Nieuw zijn deze kosten het laagst, maar nog altijd 200 tot 375 euro per jaar hoger dan met verwarmen op aardgas.

De gemeente kan woningeigenaren ondersteunen in de transitie door een aantrekkelijk aanbod te ontwikkelen, zoals bijvoorbeeld groepsaankopen met subsidie, financieringsopties en door ontzorging. Het aanbod kan generiek zijn, of gericht op natuurlijke momenten voor de overstap naar een warmtepomp. Natuurlijke momenten zijn verhuizingen, verbouwingen of als de cv-ketel aan vervanging toe is. Het eerste vervangingsmoment is ongeveer 15 jaar na de plaatsing van de ketel. In buurten van zo'n 15 jaar oud kan de gemeente bijvoorbeeld een gericht aanbod doen.

Om het draagvlak voor de warmtetransitie te vergroten, gaat de gemeente aan de slag om te komen met een aantrekkelijk voorstel en goed getimede benadering van de bewoners en bedrijven. Zo verwachten we dat het draagvlak in Aalsmeer voor aardgasvrij vergroot.

De inzet van warmtepompen zorgt voor een groter elektriciteitsverbruik. Daardoor kunnen er capaciteitsproblemen in het elektriciteitsnetwerk in de wijk ontstaan. Dit speelt vooral bij de elektrische warmtepomp en wanneer er meerdere warmtepompen in dezelfde buurt worden geplaatst. Dat zal voorkomen als de gemeente gericht buurten benadert met een aanbod of groepsaankopen organiseert. Netbeheerder Liander moet het netwerk dan verzwaren, maar dat kost tijd en vraagt ruimte voor extra transformatorhuisjes en kabels. Liander is daarom in gesprek met de gemeente om capaciteitsproblemen o.a. door warmtepompen te voorkomen. Liander gaat er bij elektrische warmtepompen vanuit dat er ongeveer vier keer zo veel transformatorhuisjes moeten komen dan dat er nu in de openbare ruimte staan.

In de komende jaren zal er meer duidelijkheid komen over de warmtebronnen en daarmee de mogelijkheden voor warmtenetten. Als er duidelijkheid is, herziet de gemeente de warmtevisie en geeft zo ook steeds meer duidelijkheid voor de mogelijke warmtenetbuurten.

4.3 Aardgasvrij-ready

Maatregelen voor isolatie en ventilatie zijn meestal no regret en leveren snelle besparing van energie en reductie van CO_2-uitstoot op. Dit geldt met name voor panden die nog niet geschikt zijn voor verwarmen op 70 °C (isolatieniveau slechter dan 70 kWh/m²). Deze panden liggen verspreid door de hele gemeente, maar met name in de oudere wijken en ook in de lintbebouwing. Door inzet van het Regionaal Energieloket bevordert de gemeente gemeente-breed woningisolatie.

Om het tempo van isolatie te versnellen, kiezen we een startbuurt aardgasvrij-ready. Dit zijn de oudere woningen in Stommeer (Warmtebuurt Stommeer labels E, F en G). Hier willen we extra inzetten op het thermisch isoleren van woningen en bedrijfspanden. Tegelijkertijd zien wij ook dat er opgaven op ons af komen. Bijvoorbeeld op het gebied van klimaat en grondwater, terwijl het woon- en leefklimaat ook onder druk staat ten gevolge van het vliegverkeer van Schiphol. Voordat wij ieder afzonderlijk ruimtelijk initiatief beoordelen op wenselijkheid en haalbaarheid, willen wij nagaan of het mogelijk is deze initiatieven in onderlinge samenhang te bezien. Hierdoor kunnen opgaven mogelijk worden gebundeld, zodat de leefbaarheid van Stommeer sneller verbetert. Hierin zoekt de gemeente de samenwerking met woningcorporatie Eigen Haard.

Isolatie in het algemeen, maar ook de keuze van om warmtebuurt Stommeer labels E, F en G aan te wijzen als startbuurt sluit goed aan bij de volgende uitgangspunten van deze warmtevisie:

- **Betaalbaarheid**
  Woningeigenaren kunnen de investering in isolatiemaatregelen veelal terugverdienen omdat hun energierekening daalt. De meeste winst valt te halen in oudere, slechtgeïsoleerde woningen met een hoog gasverbruik. Zo draagt isolatie dus bij aan de betaalbaarheid van de warmtetransitie.
- **Breedgedragen**
  Uit het participatietraject weten we dat woningisolatie kan rekenen op draagvlak onder de Aalsmeerders, zeker als isolatie zich terugverdient via een besparing op de energierekening en bijdraagt aan comfort.
- **Uitvoerbaar**
  We verwachten dat het in een oudere buurten een aantal jaren kost voordat alle panden geïsoleerd zijn. Door de warmtetransitie op te knippen in twee stappen, eerst de stap naar aardgasvrij-ready en op een later moment naar volledig aardgasvrij, wordt de warmtetransitie uitvoerbaar.
- **Duurzaamheid en verstandig omgaan met schaarse bronnen**
  De gemeente wil fossielonafhankelijk zijn in 2040, maar stelt CO_2-reductie voorop. Dit betekent dat de gemeente een geleidelijke overgang naar fossiel-onafhankelijk mogelijk wil maken. Met een stapsgewijze aanpak kan Aalsmeer de CO_2-uitstoot richting 2030 al flink terugbrengen, terwijl zij aansluit bij de wens van bewoners om niet te snel te gaan, en de kosten niet te hoog zijn. Het isoleren van panden met een hoog gasverbruik draagt bij aan deze doelstelling. Daarnaast zijn duurzame bronnen schaars, dus is het verstandig om de warmtevraag te beperken.

4.4 Handelingsperspectief eigenaren woningen of panden

Aalsmeerse woning- of pandeigenaren kunnen ook al direct starten met verduurzamen. Dit kan door middel van isolatie in combinatie met ventilatie of door het overstappen op een andere warmtetechniek. De gemeente kan nog niet voor alle warmtebuurten zekerheid geven over de toekomstige warmtetechniek. Ondanks die onduidelijkheid, zijn er wel veel mogelijkheden voor vastgoedeigenaren om toch al (no-regret) maatregelen uit te voeren. In deze paragraaf beschrijven we de mogelijkheden voor eigenaren in alle buurten.

Duidelijke communicatie over dit handelingsperspectief is heel belangrijk. Dit werd ook onderstreept door de deelnemers aan de dorpsgesprekken. In Hoofdstuk 5 gaan wij nader in op de deze communicatie, en ook de wijze waarop de gemeente kan helpen bij het nemen van deze maatregelen, zoals het bieden van ondersteuning bij de uitvoering, door te ontzorgen en aandacht te geven aan subsidies en financiering.

Isoleren en ventileren

Maatregelen voor isolatie en ventilatie zijn meestal no regret en leveren snelle besparing van energie en reductie van CO_2-uitstoot op. Het gaat hier om kier- en naaddichting, gevelisolatie, dak- en vloerisolatie en het plaatsen van HR++ glas. Door de betere isolatie is het verstandig om ook ventilatie aan te brengen. Dit kan door het plaatsen van luchtroosters (passieve ventilatie), maar extra energiebesparing kan worden bereikt door het plaatsen van een ventilatiesysteem (met warmteterugwinning).

Deze ingrepen resulteren in een lagere energierekening. Ze zijn met name rendabel voor panden die nog niet geschikt zijn voor verwarmen op 70 °C (isolatieniveau slechter dan 70 kWh/m²). Dit advies geldt voor alle buurten in Aalsmeer en in het bijzonder voor de startbuurt Aardgasvrij-ready, zie de kaart in Figuur 5. Woningeigenaren kunnen voor een advies en passende maatregelen voor hun woning terecht bij het Regionaal Energieloket. Het Regionaal Energieloket organiseert daarnaast collectieve inkoopacties voor isolatie en op termijn wellicht ook voor ventilatie.

Figuur 5: Handelingsperspectief isolatie per warmtebuurt

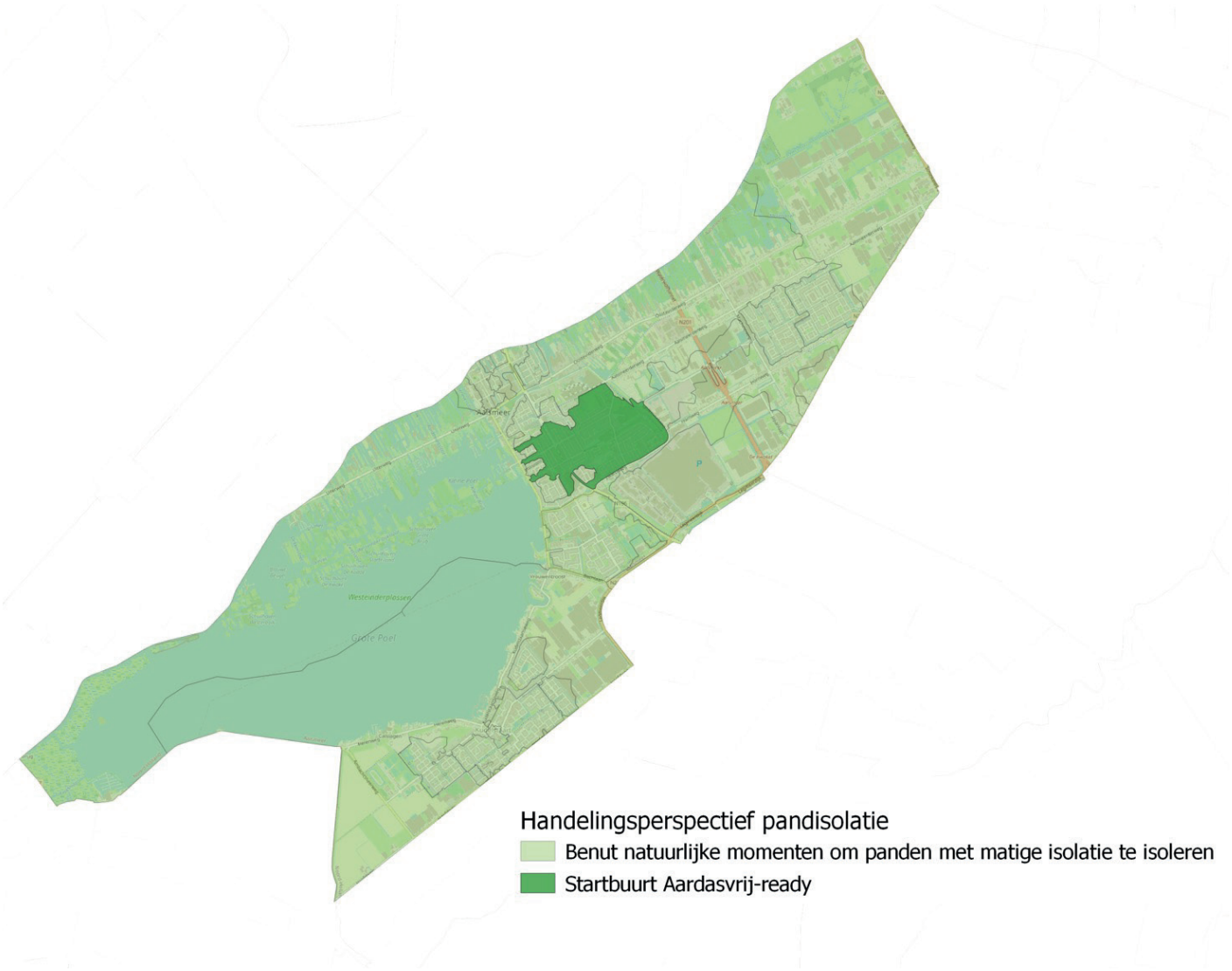

Aanpassen warmtetechniek

Na isolatie en ventilatie volgt de stap naar aardgasvrij. De stap naar aardgasvrij is op dit moment alléén mogelijk voor panden die al goed geïsoleerd zijn, zoals woningen van na 1992.

De hybride warmtepomp biedt een tussenoplossing als de eindoplossing een elektrische warmtepomp is. Verwarmen met een hybride warmtepomp is niet aardgasvrij, maar het aardgasverbruik daalt wel sterk. Een hybride warmtepomp kan de meeste woningen met enige vorm van isolatie (dak, gevel én vloer) goed verwarmen. Een hybride warmtepomp is goedkoper in de aanschaf dan een elektrische warmtepomp, maar wel duurder dan een nieuwe cv-ketel. Het Regionaal Energieloket en/of een installateur kan over specifieke woningen adviseren. De hybride warmtepomp heeft een levensduur van ongeveer 15 jaar. Deze warmtetechniek is dan ook een verstandige keuze voor woningen die de komende 15 jaar nog een aardgasnetwerk houden.

Het handelingsperspectief voor de stap naar aardgasvrij hangt af van voorkeurstechniek van de buurt. Figuur 6 toont met arceringen het handelingsperspectief voor de goedgeïsoleerde panden per warmtebuurt.

Figuur 6: Handelingsperspectief aardgasvrij verwarmen

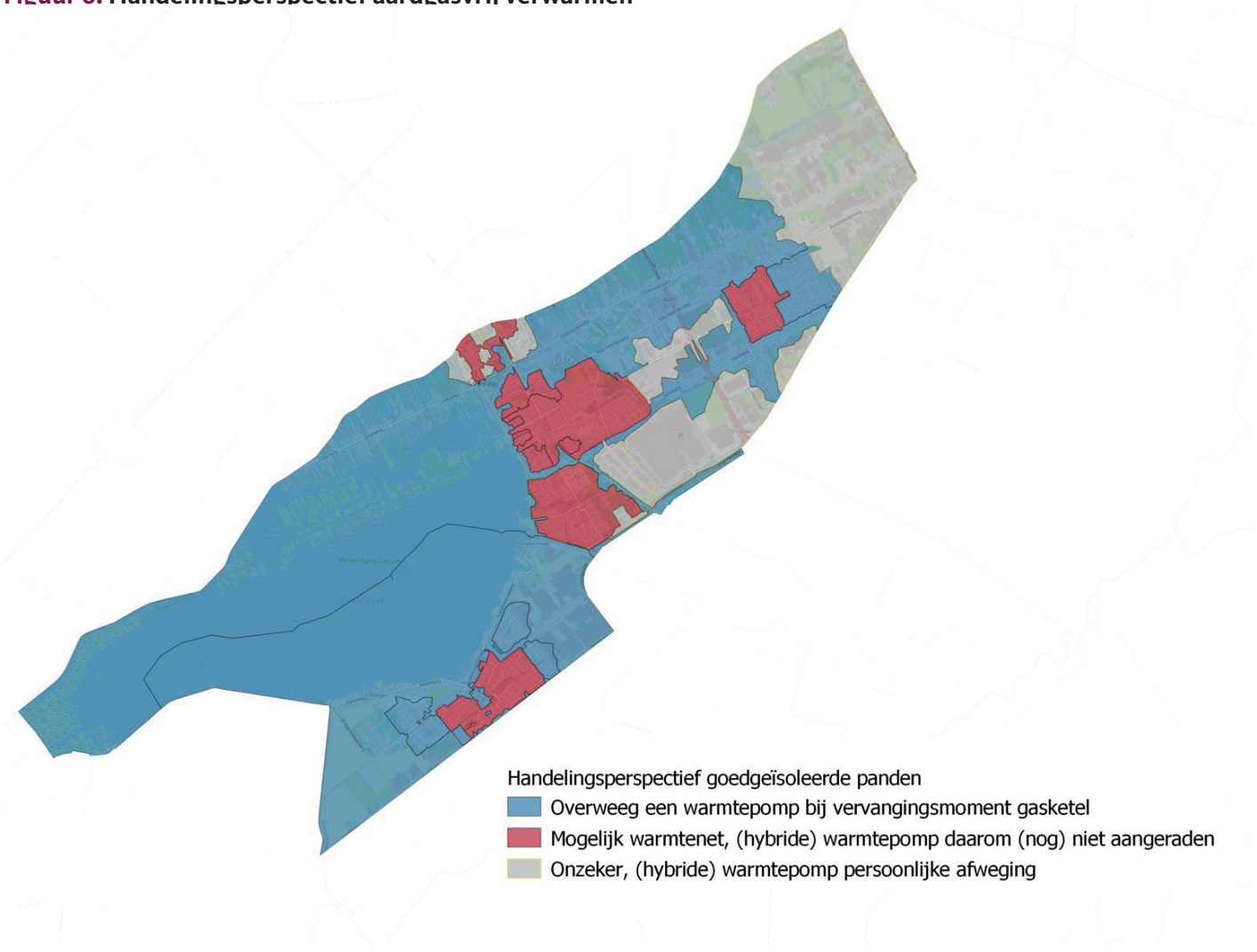

De blauwe buurten in Figuur 6 hebben een individuele eindoplossing. Goedgeïsoleerde panden in deze buurten waarvan de cv-ketel aan vervanging toe is, kunnen een elektrische of hybride warmtepomp overwegen.

Naast voldoende isolatie, moeten panden ruimte hebben om de warmtepomp en buitenunit neer te zetten en veelal een zwaardere elektriciteitsnetaansluiting. Vanwege de benodigde ruimte ligt het voor appartementen meer voor de hand om één grote warmtepomp te nemen die meerdere woningen verwarmd. Dit vraagt om afstemming tussen de eigenaren en bewoners. De zwaardere elektriciteitsaansluiting kan zorgen voor capaciteitsproblemen op het elektriciteitsnetwerk in de buurt. Vanwege de grote hoeveelheid werk die de netbeheerder Liander in het kader van de energietransitie moet verzetten en de lastige opgave om middenspanningsruimtes in te passen in de openbare ruimte, is het verstandig deze verzwaringen zeer tijdig te bespreken met Liander.

Voor buurten waar mogelijk een warmtenet komt, raden we nu (nog) geen warmtepomp aan. Dit zijn de rode buurten in Figuur 6. Om een rendabel warmtenet te kunnen realiseren, wil een warmteleverancier graag een groot aandeel van de panden in een buurt aansluiten. Voor huishoudens die net geïnvesteerd hebben in een (hybride) warmtepomp, is aansluiten op een warmtenet nauwelijks aantrekkelijk. Op dit moment is er nog geen zicht op een warmtenet, omdat de beschikbaarheid van warmtebronnen in Aalsmeer nog onzeker is. Wel zijn er verschillende mogelijke warmtebronnen, zoals datacenters, geothermie en aquathermie. Momenteel lopen er onderzoeken naar de potentie van geothermie. Als er in de komende jaren zekerheid komt over één of meerdere warmtebronnen, kunnen we handelingsperspectief voor deze buurten geven.

Voor de overige buurten is de toekomstige warmtetechniek nog onzeker. De goedgeïsoleerde panden in deze buurten kunnen nu al overschakelen op een (hybride) warmtepomp, maar het kan zijn dat er in een toekomst een ander soort warmtetechniek in de buurt komt. De warmtevisie wordt tenminste elke vier jaar herzien. In een toekomstige warmtevisie zal er meer duidelijkheid komen over de warmtetechniek in deze buurten. Het is aan de pandeigenaar om de afweging te maken of nu overschakelen interessant is, met in het achterhoofd dat de levensduur van een warmtepomp ongeveer 15 jaar is.

5 VAN VISIE NAAR TRANSITIE

Deze warmtevisie geeft een eerste richting aan de aanpak van het isoleren en aardgasvrij maken van gebouwen. De uitvoeringsplannen per startbuurt zijn een concretisering van de warmtevisie. In een uitvoeringsplan voor een startbuurt maken we een definitieve keuze voor een aardgasvrije warmtetechniek voor die buurt en het moment waarop het aardgas wordt afgesloten. In dit hoofdstuk beschrijven we de activiteiten die we gaan ondernemen om te komen tot uitvoeringsplannen voor de startbuurten. Ook laten we zien hoe we bewoners en ondernemers betrekken bij de ontwikkeling van uitvoeringsplannen en willen ondersteunen bij het verduurzamen van hun pand.

5.1 Stappen voor de gemeente om te komen tot uitvoeringsplannen

Het Programma Aardgasvrije Wijken (PAW) van de Rijksoverheid onderscheidt vier stappen om te komen tot een gedegen uitvoeringsplan, zie Figuur 7. We sluiten aan bij dit stappenplan. Zowel bij het opstellen van uitvoeringsplannen voor de startbuurt Stommeer labels E, F en G (aardgasvrij-ready) als voor de aanpak voor de goed geïsoleerde panden in de buurten waar een individuele warmtetechniek voor de hand ligt (aardgasvrij). In deze paragraaf beschrijven we de verschillende stappen op hoofdlijnen en laten we per stap zien welke keuzes nog door de gemeente gemaakt moeten worden.

Figuur 7: Stappenplan om te komen tot een uitvoeringsplan

Bron: (Programma Aardgasvrije Wijken, lopend)

Stap 1: Buurtanalyse

De eerste stap bestaat uit een analyse van de fysieke en sociale kenmerken in de betreffende buurt, en een financieel-economische analyse van de alternatieven voor aardgas. Deze stap geeft inzicht in of de buurt geschikt is om te verduurzamen en welke aandachtspunten er zijn. Veel van de benodigde gegevens zijn al verzameld tijdens het proces om te komen tot de warmtevisie, maar er zullen aanvullende gegevens nodig zijn. Ook kunnen er tijdens de analyse nieuwe onderzoeksvragen naar voren komen. Daarnaast kijken we naar andere plannen die in de wijk spelen op verschillende gebieden, waar we mogelijk mee kunnen combineren of waar we in ieder geval van op de hoogte moeten zijn.

Aandachtspunt voor Aalsmeer: bepalen rol van de gemeente in de energietransitie

In het Klimaatakkoord staat dat gemeenten een regierol hebben in de transitie naar aardgasvrij (Rijksoverheid, 2019). De gemeente Aalsmeer heeft echter nog niet bepaald hoe zij deze regierol wil invullen. Het PAW stelt dat het in de eerste stap belangrijk is een keuze te maken over de rolopvatting en de invulling van de regierol. Dit is met name belangrijk bij het ontwikkelen van warmtenetten. Een uitdaging bij de uitrol van warmtenetten is het vollooprisico. Dit is het risico dat de warmtevraag achterblijft bij de verwachte afzet. Voor een haalbare businesscase is voldoende draagvlak/deelname nodig. De gemeente kan een rol spelen bij het creëren van voldoende draagvlak. Zonder een actieve rol van de gemeente komen dit soort netten waarschijnlijk niet van de grond, en dat zal gevolgen hebben voor de realistische warmteopties in de gemeente. Daarom zullen we ervoor zorgen dat een raadsbesluit wordt genomen over de rol van de gemeente Aalsmeer in de energietransitie. Hierin leggen we o.a. vast hoe risicodragend of -mijdend we willen zijn bij het ontwikkelen van warmtenetten, en welke rol we pakken (facilitator, partner, aanbesteder, eigenaar).

Stap 2: Opstellen projectplan

Zodra er een bestuurlijke opdracht is om in de startbuurten met aardgasvrij(-ready) aan de slag te gaan, stellen we een projectplan op. Vanaf het begin doen we alles in overleg met de bewoners. De belangrijkste voorwaarde voor de succesvolle realisatie van een aardgasvrij-ready of een aardgasvrije buurt, is dat de woningeigenaren mee willen doen. Zonder hen gaat het niet. Tenslotte gaan zij over hun eigen woning(en) en over hun eigen geld en hoe dat te besteden. Daarom starten we deze stap met het uitnodigen van bewoners om deel te nemen aan een bewonerswerkgroep en mee te denken over:

- De ontwikkeling van het projectplan
- De ontwikkeling van het uitvoeringsplan
- De communicatie met en informatievoorziening naar de buurt

Vervolgens schrijven we in overleg met bewoners en belanghebbenden het projectplan. Hierin leggen we het proces vast om te komen tot een uitvoeringsplan, en beschrijven we de ambities, afbakening en randvoorwaarden. Hier zal nogmaals de vraag aan de orde komen die ook tijdens de ontwikkeling van de warmtevisie aan bewoners in de gemeente is gesteld; “onder welke voorwaarden is aardgasvrij(-ready) acceptabel” (deze vraag zal naar verwachting bij aardgasvrij een grotere rol spelen dan bij aardgasvrij-ready).

Aandachtspunt voor Aalsmeer: inrichten van een projectorganisatie en bepalen van de benodigde ambtelijke capaciteit

Het PAW benadrukt dat het in deze stap belangrijk is na te denken over de inrichting van een projectorganisatie en de benodigde ambtelijke capaciteit om tot een goed uitvoeringsplan te komen. Onderzoek in opdracht van de Raad voor het Openbaar Bestuur naar de uitvoeringslasten van het Klimaatakkoord voor decentrale overheden laat zien dat in een kleine gemeente 0,8 – 1,1 fte per uitvoeringsplan per jaar nodig is voor het opstellen van het uitvoeringplan en 1,7 – 2,1 fte per uitvoeringsplan per jaar voor de uitvoering ervan (AEF, 2020). Dit komt nog boven op de reguliere werkzaamheden op het thema milieu/duurzaamheid. In het projectplan zullen we dit verder bekijken.

Stap 3: Opstellen uitvoeringsplan

Na goedkeuring van het projectplan, gaan we in nauw overleg met de bewonerswerkgroep aan de slag met het opstellen van het uitvoeringsplan. In het uitvoeringsplan maken we keuzes op verschillende onderdelen: bestuurlijk, juridisch, ruimtelijk, communicatie en participatie, technisch en financieel.

In Aalsmeer zijn nog geen buurten waar een warmtenet nu al voor de hand ligt. De gemeente gaat wel aan de slag met het verder onderzoeken van de potentie van warmtebronnen, maar is vooralsnog niet van plan een uitvoeringsplan op te stellen voor het aardgasvrij maken van een buurt door middel van het aanleggen van een warmtenet. Als er zekerheid is over de beschikbaarheid van warmtebronnen, herziet de gemeente de warmtevisie en kunnen we starten met het maken van uitvoeringsplannen voor warmtenetten.

De uitvoeringsplannen die de gemeente wil gaan opstellen kenmerken zich dus door een individuele aanpak. Deze individuele aanpak kent wel collectieve elementen, zo kan de gemeente bijvoorbeeld collectieve inkoopacties organiseren. Bij de keuze voor elektrische warmtepompen gaat de gemeente in overleg met netbeheerder Liander over de impact op de elektriciteitsvoorziening. Hieruit kan volgen dat er ruimte gereserveerd moet worden voor extra transformatorhuisjes of ondergrondse elektriciteitskabels.

Stap 4: Vaststelling uitvoeringsplan

De laatste stap is de vaststelling van het uitvoeringsplan door het college van B en W en de verankering als programma onder de Omgevingswet. De inhoud van het uitvoeringsplan vormt een belangrijke basis voor de regels die in het omgevingsplan worden vastgelegd. Een uitvoeringsplan wordt onder de Omgevingswet beschouwd als een vrijwillig programma en moet dus worden vastgesteld door het college van B en W. De gemeenteraad stelt het omgevingsplan vast. Daarom betrekken we ook de raad vroegtijdig bij het opstellen van de uitvoeringsplannen.

5.2 Wat komt er in het uitvoeringsplan voor de startbuurt aardgasvrij-ready?

Samen met de bewonerswerkgroep en andere betrokkenen gaan we een uitvoeringsplan opstellen voor het aardgasvrij-ready maken van de warmtebuurt Stommeer labels E, F, G. Mogelijk is het zinvol dit uitvoeringsplan uit te breiden naar (delen van) Hornmeer, gezien de ligging en vergelijkbare bebouwing. De keuze van het al dan niet uitbreiden naar Hornmeer, maken we in het proces om te komen tot een uitvoeringsplan. Bij de opstellen van het uitvoeringsplan kan de bewonerswerkgroep ook een aantal onderzoeksvragen rond aardgasvrij-ready formuleren. Het kan bijvoorbeeld gaan om vragen over de mate van isoleren, de volgorde in isolatiestappen, manieren van ventileren, kierdichting wel of niet en misschien willen bewoners ook al kijken naar warmte-afgiftesystemen. Ook kan het vormen van een ‘pool’ van aannemers en installateurs die aan bepaalde eisen voldoen een deel van het uitvoeringsplan zijn. Zo denken bewoners 'from scratch' mee, samen met de netbeheerder, Eigen Haard en gemeente en mogelijk ook het energieloket als aanbieder van diensten op dit gebied. In het plan wordt ook beschreven hoe naar de hele buurt tussentijd teruggekoppeld wordt, zodat steeds meer mensen ‘aanhaken’. Op deze manier is het uitvoeringsplan mede bedacht door de buurt.

Wat er uit de onderzoeksvragen van de bewonerswerkgroep komt en of er bijvoorbeeld behoefte is aan workshops isoleren etc. is input voor de communicatie met en informatievoorziening naar bewoners. Daarmee wordt de inhoud mede door de bewonerswerkgroep uit de buurt zelf bepaald, op basis van hun eigen behoeften.

Communicatie en informatievoorziening

Zoals hierboven aangegeven wordt de communicatie en informatievoorziening in overleg met de bewonerswerkgroep vormgegeven, waarbij de gemeente wel de afzender en eindverantwoordelijke is. In de warmtebuurt Stommeer labels E, F en G gaan we aan de slag met isoleren van woningen en het aanbrengen van mogelijkheden om te ventileren. Om inwoners van deze buurt een duidelijk handelingsperspectief te geven, ontwikkelen we samen met de bewonerswerkgroep en het Regionaal Energieloket een stappenplan. Het Regionaal Energieloket heeft in het kader van de Buurtacties Energiezuinig Wonen adviesrapporten voor verschillende woningtypen ontwikkeld. Deze adviesrapporten geven woningeigenaren inzicht in de stappen die zij kunnen nemen om energie te besparen, o.a. door het toepassen van isolatiemaatregelen. Deze adviesrapporten blijven we doorontwikkelen en spitsen we zo veel mogelijk toe op specifieke woningtypen. Ook willen we leren van de lessen die Eigen Haard in deze buurt opdoet met het renoveren van woningen. Deze kunnen namelijk ook relevant zijn voor particuliere woningeigenaren. Tot slot gaan we in deze buurt op zoek naar bewoners die hun woning al aardgasvrij-ready hebben gemaakt en die met hun voorbeeldwoning ambassadeur voor aardgasvrij-ready willen worden.

Betaalbaarheid

Om de transitie naar aardgasvrij-ready in de warmtebuurt Stommeer labels E, F en G betaalbaar te houden, houden we Europese en landelijke ontwikkelingen op het gebied van financiering en subsidies nauwlettend in de gaten. In Stommeer wordt al nagedacht over een aanpak om de leefbaarheid te verbeteren waaronder het beperken van de geluidsoverlast van Schiphol. Door het geplande geluidisolatieproject te combineren met energetische isolatiemaatregelen, slaan we twee vliegen in één klap. Een derde mogelijkheid die bijdraagt aan de betaalbaarheid van de transitie naar aardgasvrij-ready te garanderen, is door de warmtebuurt Stommer labels E, F en G aan te melden als proeftuin binnen het Programma Aardgasvrije Wijken.

Als deze warmtebuurt wordt geselecteerd, ontvangt de gemeente een rijksbijdrage om de uitvoering mee te (co-)financieren. Een mogelijkheid daarbij is, om de bewoners uit die co-financiering een woninggebonden 'isolatie-budget' te geven. Bewoners hebben gedurende de looptijd van het project een vast budget ter beschikking, dat ze in eigen tempo en ook stapsgewijs mogen inzetten om de helft van hun isolatiekosten te financieren. Bij verhuizing blijft het budget bij het huis en is het (resterende) bedrag voor de nieuwe bewoner.

5.3 Wat komt er in het uitvoeringsplan voor de aanpak aardgasvrij?

Naast een uitvoeringsplan aardgasvrij-ready, willen we ook een uitvoeringsplan opstellen voor het aardgasvrij maken van de goed geïsoleerde panden in buurten waar een individuele warmtetechniek voor de hand ligt. Deze panden zijn geschikt voor de overstap naar een elektrische warmtepomp of eventueel een kleinschalig wko-net.

Ook hier stellen we het uitvoeringsplan samen met de bewonerswerkgroep op. Mogelijk formuleert de bewonerswerkgroep ook hiervoor een aantal onderzoeksvragen, bijvoorbeeld rond verschillen in warmtepompen, combinatie met koeling, combi met wko op straatniveau, een klein warmtenet met industriële HT warmtepomp als bron, warmwatervoorziening, infraroodpanelen en buurtaccu's.

Ook hier denken bewoners 'from scratch' mee, samen met de netbeheerder, Eigen Haard (als zij in de startbuurt bezit hebben) en gemeente, met regelmatige terugkoppeling naar de hele buurt. Zo wordt dit uitvoeringsplan iets van de buurt en maken steeds meer bewoners, die tenslotte zelf de aanschaf van een installatietechniek moeten doen, zich de kennis eigen. De communicatie en informatievoorziening naar de hele buurt gebeurt dan ook mede op basis van hun inzichten en de verkregen antwoorden op vragen die zijzelf als medebewoner hebben gesteld.

Communicatie en informatievoorziening

Zoals hierboven genoemd vindt de communicatie en informatievoorziening plaats in overleg met de bewonerswerkgroep. De gemeente is ten alle tijd afzender en eindverantwoordelijk. In deze aanpak kunnen pandeigenaren zelf, op natuurlijke momenten (bijvoorbeeld bij verhuizing, verbouwing of wanneer de cv-ketel aan vervanging toe is) de overstap naar aardgasvrij maken. Hierdoor kent de aanpak een relatief lange doorlooptijd, omdat deze natuurlijke vervangingsmomenten niet overal tegelijk plaatsvinden. Met onze communicatieaanpak willen we ervoor zorgen dat zo veel mogelijk van deze natuurlijke momenten door pandeigenaren worden benut.

Daarnaast gaan we, net zoals bij startbuurt aardgasvrij-ready, op zoek naar bewoners die hun woning al aardgasvrij hebben gemaakt (ambassadeurs). Deze ambassadeurs kunnen andere Aalsmeerders laten zien wat er nodig is voor aardgasvrij verwarmen. Ook willen we samen met het Regionaal Energieloket de adviesrapporten voor de veel voorkomende woningtypen doorontwikkelen zodat deze niet enkel ingaan op energiebesparende maatregelen, maar ook laten zien hoe aardgasvrije warmtetechnieken toegepast kunnen worden in de woning.

Aantrekkelijk aanbod ontwikkelen voor aardgasvrij

Om draagvlak te creëren onder de bewoners, gaan we aan de slag om een aantrekkelijk aanbod te ontwikkelen. Ontzorging speelt hierbij een belangrijke rol. Zo wil de gemeente bewoners ondersteunen bij het selecteren van betrouwbare uitvoerders en inzicht bieden in de beschikbare subsidie- en financieringsmogelijkheden. Ook hier zou de eerdergenoemde proeftuinsubsidie interessant kunnen zijn, waarbij bewoners, naast een isolatiebudget (als dat in de bedoelde startbuurt nodig is) ook een woninggebonden installatiebudget waarmee de bewoner een deel van de installatiekosten kan betalen. Ook dat budget blijft na verhuizing beschikbaar voor de nieuwe bewoner.

Beschikbaarheid netcapaciteit

Als een groot aantal panden in korte tijd overstapt op verwarmen met een elektrische warmtepomp, kan dit zorgen voor ontoelaatbare druk op het elektriciteitsnet. Ook zonnepanelen en laadpalen voor elektrisch vervoer zorgen voor extra druk op het net. Om de knelpunten tijdig in beeld te krijgen en te kunnen voorkomen, gaan we in het uitvoeringsplan ook in op de samenwerking met netbeheerder Liander. In het uitvoeringsplan geven we aan waar de netuitbreidingen voor de verzwaring van het elektriciteitsnet moeten komen. Het oplossen van knelpunten in het elektriciteitsnet neemt enkele jaren in beslag. Omdat in alle gemeentes in Nederland de netten aangepast moeten worden is het erg belangrijk de impact zo snel mogelijk in kaart te brengen en netuitbreidingen te plannen. Zo maken we het elektriciteitsnet klaar voor de extra capaciteitsvraag van de energietransitie.

5.4 Overige activiteiten in het kader van de warmtetransitie

Verkennen van warmtebronnen

In de gemeente Aalsmeer is nog veel onbekend over de potentie van verschillende warmtebronnen. Het is belangrijk hier meer inzicht in te krijgen, zodat we iets kunnen zeggen over de kansrijkheid van warmtenetten in de gemeente. Activiteiten die de gemeente gaat ondernemen om meer duidelijkheid te krijgen over de potentie van warmtebronnen, zijn:

- toepasbaarheid van de uitkomsten van het landelijke SCAN-onderzoek naar de potentie van geothermie bepalen/onderzoeken;
- onderzoeken van de mogelijkheid om Energy Hub Aalsmeer uit te breiden naar woningen;
- onderzoeken van de praktische mogelijkheden van aquathermie (zoals warmte benutten uit drinkwaterleidingen, of uit de Westeinderplassen), restwarmte van datacenters en van afvalverwerkingsbedrijf Meerlanden in Rijssenhout;
- samenwerken in de regio, o.a. in de Metropoolregio Amsterdam (MRA) en in het kader van de Regionale Structuur Warmte (RSW);
- samenwerken met de glastuinbouw op het gebied van geothermie en de ontwikkeling van warmtenetten, in samenwerking met Greenport Aalsmeer. Zie ook onderstaand kader;
- nauw volgen van de landelijke ontwikkelingen op vlak van de benodigde randvoorwaarden om te warmtetransitie te realiseren en hiervoor lobby'en bij het Rijk vanuit diverse samenwerkingsverbanden, zoals het MRA Warmtekoude Programma en RES proefraam. Het gaat hierbij onder andere om het adresseren van knelpunten en aanpassing van de huidige wet- en regelgeving.

Geothermie en glastuinbouw

Geothermie lijkt voor de Greenport Aalsmeer een cruciaal puzzelstuk voor de warmtetransitie in de glastuinbouwsector. Er zijn diverse initiatieven waarbij zowel de potentie van geothermie wordt onderzocht als de mogelijkheden voor een regionaal open warmtenet met als hoofdbron geothermie. De warmtevraag in de glastuinbouw in de gebieden rondom Aalsmeer is groter dan de warmtevraag van de gebouwde omgeving, en er zijn kansen voor samenwerking. Een combinatie van glastuinbouw en gebouwde omgeving zal een betere benutting van warmtebronnen en warmtenet opleveren, waardoor de financiële haalbaarheid wordt vergroot en vollooprisico's worden verminderd.

Kantoren label C in 2023

Per 1 januari 2023 moeten alle kantoorgebouwen groter dan 100 m² (uitgezonderd monumenten) minimaal energielabel C hebben. Voldoet het gebouw dan niet aan de eisen, dan mag het per 1 januari 2023 niet meer als kantoor worden gebruikt. Deze verplichting staat in het Bouwbesluit 2012. De handhaving van de Energielabel C-verplichting ligt bij de gemeente. De doelstelling voor 2030 is dat de kantoorgebouwen minimaal energielabel A hebben. De gemeente gaat in kaart brengen welke gebouwen onder de label-C-verplichting vallen en gaat de betreffende gebouweigenaren hierover actief informeren. Dit in samenwerking met de afdelingen vergunningverlening, toezicht en handhaving (VHT) en economische zaken (EZ).

Verduurzamen overige utiliteitspanden

Naast de woningen en kantoren zijn ook de overige utiliteitspanden onderdeel van de scope van de warmtevisie. De overige utiliteit omvat gebouwen met een bijeenkomstfunctie, gezondheidszorgfunctie, logiesfunctie, onderwijsfunctie, overige gebruiksfunctie, sportfunctie en winkelfunctie. Glastuinbouw en industrie vallen niet binnen de warmtevisie. Wij starten met het uitwerken van een aanpak bedrijventerreinen. Dit doen we op basis van het energiebesparingsakkoord van de provincie Noord-Holland, en in afstemming met de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied en vergunningverlening en handhaving. Deze aanpak zal na goedkeuring door de gemeenteraad worden uitgevoerd. Dit pakken we op met economische zaken (EZ) en Greenpark Aalsmeer. Op basis van de aanpak bedrijventerreinen bepalen we de aanpak voor andere utiliteitssectoren, deze aanpak komt in de update van de warmtevisie (uiterlijk 2026).

Verduurzamen van het gemeentelijk vastgoed

In Aalsmeer hebben we ons eigen huis op orde. Om onze eigen ambities uit te dragen en een voorbeeldfunctie in te vullen, zijn we dan ook bezig met het verduurzamen van het gemeentelijk vastgoed in samenwerking met de afdeling Vastgoed. In het Verduurzamingsplan gemeentelijk vastgoed laten we zien wat we van plan zijn om onze doelstelling - een fossielonafhankelijke dienstverlening in 2030 – te realiseren. Hieronder valt de gemeentelijke huisvesting, maatschappelijk vastgoed, en verschillende sport en recreatie voorzieningen (E.S.A.). Besloten is dit plan uit te stellen in afwachting van de Nota Vastgoed. Daarin wordt onder andere bepaald welke toekomstplannen de gemeente heeft met haar vastgoedportefeuille.

5.5 De warmtetransitie als integrale opgave

De warmtetransitie vindt plaats op het snijvlak van verschillende beleidsterreinen. Door samenwerking op te zoeken met de verschillende afdelingen binnen de gemeente, maar ook met andere partijen die werkzaam zijn in Aalsmeer, kunnen we gezamenlijk werken aan onze doelstellingen. Daarnaast willen we onze werkzaamheden slim combineren (werk met werk maken). Het combineren van de aanleg van nieuwe infrastructuur met de uitbreiding of vervanging van bestaande infrastructuur levert vaak kostenbesparing op en beperkt ook de overlast in de openbare ruimte. Daarom is het belangrijk dat we onze plannen goed afstemmen met het drinkwaterbedrijf en netbeheerders.

Verschillende afdelingen binnen de gemeente Aalsmeer zijn relevant om te betrekken bij de warmtetransitie, waaronder:

- De afdeling Projecten & Advies maakt de planning van de vervanging van de riolering. Door onze plannen goed af te stemmen, kunnen we meekoppelkansen benutten. Hetzelfde geldt voor de afdeling Kabels en leidingen.
- Het team Verkeer werkt aan de elektrificatie van mobiliteit. Elektrificatie van mobiliteit zorgt, net als elektrische warmtepompen, voor een toename in de elektriciteitsvraag waardoor het elektriciteitsnet mogelijk moet worden verzwaard. Samen met Liander kunnen we de verwachte druk op het elektriciteitsnet in kaart brengen.
- Samen met de afdeling Vastgoed werken we aan het verduurzamen van het bezit van de gemeente Aalsmeer.
- De afdeling Jeugd & Samenleving is relevant om te betrekken omdat we aan de slag willen met het verduurzamen van het maatschappelijk vastgoed, waaronder scholen.

Daarnaast streven we ernaar dat de warmtetransitie bijdraagt aan de doelen van de gemeente Aalsmeer op het gebied van klimaatadaptatie.

5.6 Hoe gaan we bewoners ondersteunen die nu al aan de slag willen met duurzaam verwarmen?

Sommige bewoners die in andere buurten dan de startbuurten wonen, willen ook graag aan de slag met het verduurzamen van hun huis. Ook dat willen we graag faciliteren.

Uit de enquête en dorpsgesprekken blijkt dat de inwoners van Aalsmeer grote behoefte hebben aan heldere en betrouwbare informatie over de te nemen maatregelen en aardgasvrije technieken. Bewoners kunnen nu al voor persoonlijk energieadvies terecht bij het Regionaal Energieloket. Op de website van het Regionaal Energieloket kunnen inwoners informatie vinden over energiebesparende maatregelen, toegespitst naar specifieke woningtypen. In de transitie naar aardgasvrij blijven we inwoners zoveel mogelijk via deze weg informeren over de mogelijkheden om te verduurzamen en breiden we de adviesrapporten uit met het voorkeursalternatief voor de betreffende buurt en een handelingsperspectief. We kunnen bewoners attent maken op de mogelijke open dagen bij de ambassadeurs/bewoners die hun woning al aardgasvrij-ready of aardgasvrij hebben gemaakt. Op deze manier krijgen inwoners inzicht in welke warmtetechniek op de langere termijn geschikt is voor hun woning. Tegelijkertijd laat het handelingsperspectief zien welke no-regret maatregelen nu al genomen kunnen worden. Ook werkt de gemeente aan het Servicepunt Energieadvies. Dit servicepunt is het vervolg (nieuwe aanpak) op het Duurzaamheidsfonds Aalsmeer. Het richt zich op het beschikbaar stellen van energieadvies (besparen en opwekken) aan diverse doelgroepen waaronder VvE's, maatschappelijk vastgoed, bedrijven, inwoner initiatieven en energiecoöperaties, etc.

Naast hun informatiebehoefte deelden inwoners in de enquête hun zorgen over de betaalbaarheid. We volgen de ontwikkelingen op het gebied van financieringsmogelijkheden zoals gebouwgebonden financiering en onderzoeken hoe we dit voor Aalsmeer in kunnen zetten. We informeren inwoners en andere doelgroepen actief over de mogelijkheden en verwijzen hen door naar de subsidie- en financieringsverstrekkers. Gemeente Aalsmeer heeft ook een eigen ondersteuningsinstrument, de duurzaamheidslening voor particulieren. De gemeente onderzoekt nut en noodzaak van het voorzetten van deze regeling in relatie tot landelijk beschikbare instrumenten. Ook zet de gemeente met de Regeling Reductie Energiegebruik Woningen in op bewustwording en handelingsperspectief. Dit gebeurt met buurtacties energiezuinig wonen, een pilot digitale wijkaanpak en groepsaankopen isolatiemaatregelen en zonnepanelen en het stimuleren van kleine energiemaatregelen door het verstrekken van cadeaubonnen aan huurders en minima. Deze activiteiten geven een concrete invulling aan (een deel van) de warmtevisie.

VERWIJZINGEN

AEF, 2020. Uitvoeringskosten van het Klimaatakkoord voor decentrale overheden in 2020-2030, Utrecht: Andersson Elffers Felix.
Gemeente Aalsmeer, 2016. Duurzaamheidsbeleid Aalsmeer, Aalsmeer: Gemeente Aalsmeer.
Klimaatakkoord, lopend Wat is woonlastenneutraliteit? Betekent dat dat ik voor wonen niet extra ga betalen?. [Online]
Available at: https://www.klimaatakkoord.nl/gebouwde-omgeving/vraag-en-antwoord/woonlastenneutraliteit
[Geopend 18 05 2021].
Ministerie van BZK, 2021. Brief van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties aan de Tweede Kamer der Staten Generaal d.d. 18 maart 2021, Den Haag: Tweede kamer der Staten Generaal.
Noord-Hollandse energieregio, 2021. RES 1.0 Noord-Holland Zuid, sl: Noord-Hollandse energieregio.
Programma Aardgasvrije Wijken, lopend Stappenplan uitvoeringsplan. [Online]
Available at: https://www.aardgasvrijewijken.nl/themas/regieenorganisatie/uitvoeringsplan/stappenplan+uitvoeringsplan/default.aspx
[Geopend 10 juni 2021].
Rijksoverheid, 2019. Klimaatakkoord, Den Haag: Rijksoverheid.
SER, 2013. Energieakkoord voor duurzame groei, Den Haag: Sociaal-Economische Raad.

A AARDGASVRIJE WARMTETECHNIEKEN

Voor de warmtetransitie kunnen meerdere warmtetechnieken worden ingezet. Voor een CO_2-neutrale warmtevoorziening is de voorwaarde dat de energie die wordt gebruikt afkomstig is van duurzame energiebronnen. In deze paragraaf geven we eerst een overzicht van de technieken die geschikt zijn voor een fossielvrije warmtevoorziening. De factsheets op www.warmtetechnieken.nl gaan uitgebreider in op de warmtetechnieken.

Sommige warmtetechnieken vereisen een minimum isolatieniveau:

- Warmtetechnieken op middentemperatuur (MT) vereisen een isolatieniveau van 70 kWh/m² (dit komt ongeveer overheen met het vroegere energielabel C).
- Warmtetechnieken op lagetemperatuur (LT) vereisen een isolatieniveau van 50 kWh/m² (dit komt ongeveer overeen met het vroegere energielabel B).

Voor alle aardgasvrije warmtetechnieken geldt voor het koken dat er moet worden overgeschakeld op elektrisch koken. Inductie koken is de meest energiezuinige vorm van elektrisch koken.

A.1 All electric-warmtetechnieken

Elektrische warmtepomp

Een elektrische warmtepomp is een individuele elektrische warmte-oplossing. Gebouweigenaren kunnen zelfstandig overschakelen op deze techniek. De luchtwarmtepomp, de bodemwarmtepomp en de PVT-warmtepomp zijn de bekendste typen warmtepomp. Deze warmtepompen gebruiken warmte uit de lucht, bodem en zonnewarmte en brengen dit met behulp van elektriciteit naar een temperatuurniveau dat geschikt is voor het verwarmen van gebouwen en tapwater. Doordat warmtepompen grotendeels energie uit de lucht of bodem gebruikt en maar een beperkte hoeveelheid elektriciteit, hebben ze een hoger rendement dan de hr-ketel. Voor het toepassen van een elektrische warmtepomp moet een woning of utiliteitsgebouw zeer goed worden geïsoleerd, naar een isolatieniveau van 50 kWh/m². Dit is met name kostbaar bij vooroorlogse bouw. Ook moet worden overgeschakeld op een LT-afgiftesysteem (andere radiatoren of vloer-/wandverwarming). Wanneer een groep gebouwen overschakelt naar een elektrische oplossing, kan het zijn dat het elektriciteitsnet moet worden verzwaard.
De luchtwarmtepomp maakt gebruik van de buitenlucht. De ventilator (buitenunit) die nodig is voor een lucht-warmtepomp, maakt geluid. De bodemwarmtepomp is duurder dan de luchtwarmtepomp om aan te leggen, maar is wel energiezuiniger. PVT-panelen worden op het dak geplaatst en leveren zowel warmte als elektriciteit.

A.2 Collectieve warmte

Hogetemperatuurwarmtenet

Voor een hogetemperatuur(HT-)warmtenet is een nieuwe infrastructuur nodig voor het vervoeren van water met een temperatuur van minimaal 75°C. Dit water wordt verwarmd met een collectieve warmtebron, zoals
geothermie (afhankelijk van de diepte) of rest¬warmte uit de industrie. Een HT-warmtenet is warm genoeg voor het verwarmen van het gebouw en verzorgen van warm tapwater. In het gebouw zelf wordt de cv-ketel vervangen door een kleinere afleverset, bestaande uit een warmtewisselaar en warmtemeter. De afleverset komt doorgaans in de meterkast te hangen. De afleverset moet nog gekoppeld worden aan het warmteafgiftesysteem, hiervoor moeten de verwarmingsleidingen worden omgelegd. Extra isolatie is niet nodig, hoewel dit wel wenselijk kan zijn vanuit comfortoverwegingen en energiebesparing (besparing op de energielasten, zuinig omgaan met schaarse warmtebronnen en CO_2-reductie). Een aandachtspunt bij het ontwikkelen van een warmtenet is de afstemming tussen de huidige en toekomstige warmtevraag en de warmte die het net kan leveren.

Middentemperatuurwarmtenet

Voor een middentemperatuur (MT-) warmtenet is ook een nieuwe infrastructuur nodig. Een MT-warmtenet heeft een temperatuur van tussen de 55°C en 75°C en wordt meestal gevoed met LT-bronnen, waarna de temperatuur wordt opgewerkt met een collectieve warmtepomp. Voorbeelden van LT-bronnen zijn ondiepe geothermie (tot 1.250 meter diep, met een temperatuur van 15-40°C) of aquathermie. Bij aquathermie wordt warmte onttrokken aan water, zoals oppervlaktewater of afvalwater. Dit is doorgaans in combinatie met een wko. Door het omhoog

brengen van de temperatuur van het water in het warmtenet met een collectieve elektrische warmtepomp, is het water dat bij de woningen en overige gebouwen aankomt warm genoeg voor het verwarmen van HT-radiatoren en tapwater. Een MT-warmtenet kan ook een warmtebron van hogere temperatuur hebben, zoals geothermie of de retourleiding van een HT-warmtenet. De gebouwen moeten voor verwarmen met deze techniek wel een redelijk isolatieniveau hebben (70 kWh/m²), maar niet zo goed als bij een LT-warmtenet. De geleverde temperatuur is immers hoger, waardoor de woningen sneller opwarmen.

Lagetemperatuurwarmtenet

Ook voor een (zeer)lagetemperatuur (ZLT-/LT-)warmtenet is een nieuwe infrastructuur nodig. Bij LT-warmte gaat het om warmte met een tempera-tuur tussen de 30°C en 55°C. Een ZLT-warmtenet, of bronnet, heeft een temperatuur van maximaal 30°C. Bij een ZLT-warmtenet moet de temperatuur van de warmte nog omhoog gebracht worden met een individuele warmtepomp in het gebouw. LT-warmtebronnen zijn bijvoorbeeld warmte uit koel- en vrieshuizen, waterzuiveringsinstallaties en datacenters of aquathermie. Gebouwen moeten zeer goed worden geïsoleerd, namelijk naar een isolatieniveau van 50 kWh/m². Daarnaast moet worden overgeschakeld op een LT-afgifteysteem en is er een aparte voorziening nodig voor warmtapwater.

A.3 Hernieuwbare gassen en brandstoffen

Groengas en waterstof zijn energiedragers die op termijn aardgas kunnen vervangen als brandstof voor de warmtevoorziening in de gebouwde omgeving. Groengas en waterstof zullen zeker tot 2030 echter geen significante rol kunnen spelen in de verduurzaming van de gebouwde omgeving. Ook de toekomstige beschikbaarheid en prijs van deze gassen is zeer onzeker, waardoor waterstof en groengas ook na 2030 voor de gebouwde omgeving naar verwachting alleen een logische optie zijn als er geen andere reële warmtealternatieven voorhanden zijn (MinBZK, 2021).

Groengas

Het gemakkelijkst voor de bewoners en gebouweigenaren is als aardgas wordt vervangen door groengas. Groengas heeft dezelfde kwaliteit als aardgas, dus zijn er geen aanpassingen nodig aan het gebouw of aan de infrastructuur. Wel is het vanuit het oogpunt van comfort en energiebesparing (besparing op de energielasten en zuinig omgaan met schaarse warmtebronnen) wenselijk dat het gebouw enigszins is geïsoleerd. Groengas kan worden gebruikt in de hr-ketel of de hybride warmtepomp.

Het enige probleem is de beperkte beschikbaarheid van groengas. De potentiële groengasproductie in de regio, maar ook de (inter)nationale groengasproductie, ligt ver onder de huidige aardgasvraag. In het Klimaatakkoord heeft de groengassector het streven uitgesproken om in Nederland 70 PJ groengas te produceren in 2030. Dit is ongeveer 6% van de huidige aardgasvraag. Het is nog onbekend of deze ambitie gehaald wordt, maar groengas zal sowieso een schaars product blijven. Daarnaast is het lastig om al toekomstbestendig groengas te alloceren aan bepaalde wijken. In lijn met de Routekaart Groen Gas ligt het daarom voor de hand om de warmtetransitie niet te beginnen met het inzetten van groengas (MinBZK, 2021).

Waterstofgas

Waterstof komt niet op grote schaal als molecuul in de natuur voor, maar kan worden geproduceerd uit aardgas, waarbij CO_2 vrijkomt, maar kan ook klimaatneutraal zijn. Dit kan door CO_2 af te vangen en op te slaan ('blauwe waterstof') of door waterstof direct te produceren uit duurzame elektriciteit of vergassing van biomassa ('groene waterstof'). Voor omschakeling naar verwarming op 100% waterstof dient de ketel te worden vervangen door een brandstofcel, of door een hr-ketel of hybride warmtepomp die op waterstof kan draaien. In de gebouwen hoeft behalve de installatie en eventueel de leidingen niets aangepast te worden. Wel moeten de leidingen van het huidige aardgasnet geschikt worden gemaakt voor waterstof. Dit houdt in dat bepaalde onderdelen moeten worden vervangen of soms zelfs het hele net als de technische staat van de leidingen onvoldoende is. Er is nog bijna geen praktijkervaring met het gebruik van waterstof voor verwarming van gebouwen.

Waterstof opgewekt uit duurzame elektriciteit heeft in Nederland een beperkt productiepotentieel. De ambitie is om in 2030 250-350 kton aan waterstof te produceren. Dit is 30-40% van de hoeveelheid fossiele waterstof die nu in Nederland wordt opgewekt voor gebruik in de industrie. De Rijksoverheid (Ministerie van EZK, 2020), maar ook natuurorganisatie Natuur en Milieu hebben aangegeven waar waterstof het meest zinvol kan worden ingezet. Dit is allereerst in de industrie en voor het zwaar transport omdat hiervoor geen goede alternatieven voorhanden zijn.

Het is mogelijk om waterstofgas bij te mengen bij (groen)gas. Op dat moment is deze optie technisch gelijk aan de optie groengas die hierboven bestaat.

Hybride warmtepomp

De hybride warmtepomp combineert een elektrische warmtepomp met de hr-ketel op gas. De elektrische warmtepomp kan voor ongeveer de helft van de warmtevraag zorgen. Dit gaat zeer efficiënt, omdat de warmtepomp energie haalt uit de buitenlucht of ventilatielucht. De energie wordt gebruikt voor ruimteverwarming en/of warmtapwaterbereiding. Ongeveer een vijfde van de tijd springt de hr-ketel bij op momenten dat de warmtepomp niet voldoende warmte kan leveren, bijvoorbeeld wanneer het buiten koud is en/of er (veel) warmtapwater nodig is. Hoe hoger het isolatieniveau van de woning, hoe minder vaak de hr-ketel hoeft bij te springen, en hoe groter de vermindering van het (aard)gasverbruik.

Momenteel is het niet zinvol om een hybride warmtepomp te plaatsen in een slecht geïsoleerd gebouw (Milieucentraal, 2020). In zo'n gebouw zal de warmtepomp minder vaak de warmte leveren: de hr-ketel moet vaak bijspringen om het gebouw voldoende warm te krijgen. In een matig geïsoleerd gebouw (dubbel glas, spouwmuurisolatie en 5-7 cm vloerisolatie en dakisolatie) levert een hybride warmtepomp zowel besparing op de energierekening als CO_2-reductie op (Milieu Centraal, lopend). Bij een goed tot zeer goed geïsoleerd gebouw (vanaf een isolatieniveau van 50 kWh/m²) is het verstandiger om direct op een volledig elektrische warmtepomp over te stappen.

Bio-pelletketel

Een pelletketel is een individuele warmtetechniek. De pelletketel kan de gasketel vervangen. De pelletketel wordt gestookt met houtpellets. Het nadeel van deze warmtetechniek is dat fijnstof vrijkomt bij het verstoken van pellets, wat niet ten goede komt aan de plaatselijke luchtkwaliteit. De pelletketel wordt (in stedelijk gebied) dan ook ontmoedigd. Ook moet het hout waaruit de pellets gemaakt worden, komen uit duurzame bosbouw of afvalstromen. In de meeste situaties is de pelletketel door de uitstoot van fijnstof een onwenselijke warmteoptie. Daarnaast is het de vraag hoe betaalbaar houtpellets op de langere termijn zullen zijn.

B SELECTIEVERANTWOORDING STARTBUURTEN

Deze bijlage beschrijft het afwegingskader dat we hebben gebruikt om te helpen bij de buurtselectie. Het beschrijft welke criteria in het afwegingskader staan en hoe deze onderling zijn gewogen. Ook geeft het de scores van de buurten op deze criteria.

De keuze van criteria en de onderlinge weging zijn subjectief. Daarom hebben we dit gedaan met de klankbordgroep en projectgroep. Desondanks blijft het afwegingskader een hulpmiddel en is niet bepalend voor de startbuurten.

B.1 Criteria uit het afwegingskader

De criteria uit het afwegingskader komen voort uit de uitgangspunten van de warmtevisie, zie 2.1. Deze hebben we getoetst en aangevuld met de projectgroep en klankbordgroep. Tabel 2 geeft de criteria. Hierbij staat aangegeven in welk afwegingskader, aardgasvrij en/of aardgasvrij-ready, ze zijn gebruikt.

Tabel 2: Gebruikte criteria in de afwegingskaders aardgasvrij en aardgasvrij-ready

Criterium	Uitgangspunt	Afwegingskader aardgasvrij	Afwegingskader aardgasvrij-ready
% CO_2-reductie per woning bij woningisolatie tot benodigd niveau voor verwarmen op lage temperatuur	Duurzaamheid		x
Investeringskosten per bespaarde eenheid CO_2 bij woningisolatie tot benodigd niveau voor verwarmen op lage temperatuur	Betaalbaarheid		x
Besparing op energierekening bij woningisolatie tot benodigd niveau voor verwarmen op lage temperatuur	Betaalbaarheid		x
Grootschalige transformatieplannen in de warmtebuurt	Betrouwbaar en uitvoerbaar	x	x
Grootschalige renovatieplannen in de warmtebuurt, inclusief het project SAVE	Betrouwbaar en uitvoerbaar	x	x
Aandeel van de woningen in het bezit van een woningcorporatie	Betrouwbaar en uitvoerbaar	x	x
Lokaal initiatief op duurzaamheid	Breedgedragen	x	x
Kostenverschil collectieve en individuele warmtetechnieken	Toekomstbestendig	x	
CO_2-reductie per woning bij fossielvrij verwarmen	Duurzaamheid	x	
Beschikbaarheid warmtebron om een warmtenet te voeden	Beschikbaarheid schaarse bronnen	x	
Ruimte op elektriciteitsnetwerk voor additionele vermogensvraag elektrische warmtepompen	Betrouwbaar en uitvoerbaar, betaalbaar	x	
Meerkosten bij aardgasvrij verwarmen voor eindgebruiker t.o.v. hr-ketel	Betaalbaar	x	
Grootschalige woningnieuwbouw gepland	Betrouwbaar en uitvoerbaar	x	

B.2 Weging van de criteria

Het afwegingskader bestaat uit de scores van de buurten op de criteria en de onderlinge weging van de criteria. De weging geeft aan als hoe belangrijk we het criterium zien. Dit is subjectief. Daarom is de weging bepaald met de projectgroep en klankbordgroep in een werkatelier.

	Algemeen		Uitvoerbaarheid techniek		Betaalbaar-heid	Transforma-tie-gebieden	Nieuwbouw	Renovatieplan-nen woning-corporatie	Eigendoms-si-tuatie	Lokale initiatieven	
Criterium	**Kostenver-schil collectief en individueel**	**CO_2-reductie per woning**	**Beschikbaar-heid warmte-bron**	**Ruimte op elektrici-teits-netwerk**	**Meerkosten eindgebruik-kers-kosten t.o.v. hr-ketel**	**Grootschalige transforma-tie-plannen**	**Grootschalige woning-nieuw-bouw**	**Grootschalige renovatie-plannen in de warmtebuurt**	**Verdeling bezit**	**Lokaal initiatief op duurzaamheid aanwezig in de warmte-buurt**	
Wegingsfactor	11	14	15	10	9	7	6	11	5	3	**Totaal**
Kudelstaart centrum	1	0	1	0.5	1	0	0	0	1	1	**48**
Oosteinde Oost	1	0	1	0	1	0	1	0	0.5	0	**43.5**
Lintbebouwing Kudelstaart	0	1	0	0.5	0	0	1	1	1	0	**41**
Stommeer labels E, F, G	0	0.5	0	0	0.5	1	0.5	1	1	0.5	**39**
Hornmeer	0	0.5	1	0	0.5	0	1	0	1	0	**37.5**
Kudelstaart nieuw	0	0	1	0	1	0	0	0	1	1	**32**
Centrum nieuw	0	0	1	0	1	0	0	0	0.5	0	**26.5**
Lintbebouwing Aalsmeer	0	1	0	0.5	0	0	1	0	0	0	**25**
Kudelstaart label C en corporatiebezit	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	**22**
Lintbebouwing bedrijventerrein	0	1	0	0.5	0	0	0	0	0	0	**19**
Centrum oud	0	0	1	0	0	0	0	0	0.5	0	**17.5**
Stommeer label B en C	0	0.5	0	0	0	0	0.5	0	1	0	**15**
Oosteinde West	0	0	0	0	0.5	0	0.5	0	0.5	0	**10**
Bedrijventerrein	0	0	0	0.5	0	0	0	0	0	0	**5**

B.3 Afwegingskader aardgasvrij-ready

	Isolatie	Betaalbaarheid		Besparing energie-rekening	Transformatie-gebieden	Renovatieplannen woningcorporatie	Eigendomssituatie	Lokale initiatieven	
Criterium	**CO_2-reductie per woning bij isolatie**	**Investeringskosten per bespaarde CO_2 bij woningisolatie tot 50 kWh/m²**		**Besparing energierekening**	**Grootschalige transformatieplannen in de warmtebuurt**	**Grootschalige renovatieplannen in de warmtebuurt**	**Verdeling bezit**	**Lokaal initiatief op duurzaamheid**	
Wegingsfactor	2.5	7		8	4.5	5	4	10	**Totaal**
Stommeer labels E, F, G	1	1		1	1	1	1	0.5	**36**
Lintbebouwing Kudelstaart	1	0.5		0.5	0	1	1	0	**19**
Bedrijventerrein	1	1		1	0	0	0	0	**17.5**
Centrum oud	0.5	1		0.5	0	0	0.5	0	**14.25**
Lintbebouwing Aalsmeer	1	0.5		1	0	0	0	0	**14**
Kudelstaart centrum	0	0		0	0	0	1	1	**14**
Kudelstaart label C en corporatiebezit	0	0		0	0	0	1	1	**14**
Kudelstaart nieuw	0	0		0	0	0	1	1	**14**
Lintbebouwing bedrijventerrein	1	0.5		1	0	0	0	0	**14**
Hornmeer	0.5	0		0.5	0	0	1	0	**9.25**
Stommeer label B en C	0	0		0	0	0	1	0	**4**
Centrum nieuw	0	0		0	0	0	0.5	0	**2**
Oosteinde Oost	0	0		0	0	0	0.5	0	**2**
Oosteinde West	0	0		0	0	0	0.5	0	**2**

Feitennotitie

Warmtevisie Aalsmeer

CE Delft

Committed to the Environment

Feitennotitie

Warmtevisie Aalsmeer

Dit rapport is geschreven door:
Pien van Berkel, Fenneke van de Poll, Emma Koster en Marianne Teng

Delft, CE Delft, november 2021
Gemeenten / Beleidsplannen / Energievoorziening / Warmte

Opdrachtgever: André van der Poel, gemeente Aalsmeer

Alle openbare publicaties van CE Delft zijn verkrijgbaar via www.ce.nl

Meer informatie over de studie is te verkrijgen bij de projectleider Emma Koster (CE Delft)

© copyright, CE Delft, Delft

CE Delft
Committed to the Environment

CE Delft draagt met onafhankelijk onderzoek en advies bij aan een duurzame samenleving. Wij zijn toonaangevend op het gebied van energie, transport en grondstoffen. Met onze kennis van techniek, beleid en economie helpen we overheden, NGO's en bedrijven structurele veranderingen te realiseren. Al 40 jaar werken betrokken en kundige medewerkers bij CE Delft om dit waar te maken.

Inhoud

Lijst van afkortingen		4
1	Inleiding	5
	1.1 Aanleiding en doel	5
	1.2 Keuzes maken op buurtniveau	5
	1.3 Geraadpleegde documenten/studies	5
	1.4 Onderzoeksvragen en leeswijzer	6
2	Indeling van Aalsmeer in warmtebuurten	7
	2.1 Indeling van Aalsmeer in warmtebuurten	7
	2.2 Beschrijving van warmtebuurten	7
3	Huidige warmtevraag en -voorziening	9
	3.1 Warmtevraag	9
	3.2 Huidige warmtevoorziening	10
	3.3 Energielabels van de gebouwen in Aalsmeer	10
	3.4 Koudevraag	12
4	Alternatieven voor aardgas	13
	4.1 Aardgasvrije warmtetechnieken	13
	4.2 Warmtebronnen voor collectieve warmte	16
5	Nationale kosten van aardgasvrije warmtetechnieken	22
	5.1 Inleiding	22
	5.2 CEGOIA-model	22
	5.3 Resultaten berekeningen nationale kosten	24
6	Eindgebruikerskosten van aardgasvrije warmtetechnieken	27
	6.1 Inleiding	27
	6.2 Methode	27
	6.3 Resultaten	29
7	Techniekkeuze per warmtebuurt	32
	7.1 Bedrijventerrein	32
	7.2 Centrum nieuw	32
	7.3 Centrum oud	33
	7.4 Hornmeer	33
	7.5 Kudelstaart centrum	33
	7.6 Kudelstaart label C en corporatiebezit	34
	7.7 Kudelstaart nieuw	34
	7.8 Lintbebouwing Aalsmeer	34
	7.9 Lintbebouwing bedrijventerrein	35
	7.10 Lintbebouwing Kudelstaart	35

7.11 Oosteinde-Oost 35
7.12 Oosteinde-West 36
7.13 Stommeer label B en C 36
7.14 Stommeer labels E, F, G 36

8 Tempo van de verduurzaming 38
8.1 Gemiddelde opgave per jaar 38
8.2 Doelstelling 2030 Klimaatakkoord 38
8.3 Versnelling richting fossielonafhankelijk in 2040 (S-curve) 39
8.4 Versnelling richting aardgasvrij in 2050 (S-curve) 40
8.5 Verduurzaming met tussenstappen 41
8.6 Aantal buurten tot 2030 41

9 Conclusie 42

Literatuur 47

A Uitkomsten Warmteanalyse Aalsmeer, Startanalyse en Openingsbod 49
A.1 Warmteanalyse Aalsmeer 49
A.2 Startanalyse 2020 50
A.3 Openingsbod Warmtetransitie 2020 51

B Impact van energie-infrastructuren op de openbare en ondergrondse ruimte 52
B.1 Impact van het verzwaren van het elektriciteitsnet 52
B.2 Impact van de aanleg van warmtenetten 54

C CBS-buurtindeling van Aalsmeer 59

D Uitkomsten Startanalyse 2020 60

E Parameters nationale kosten 61

Lijst van afkortingen

HT	Hoge temperatuur (> 75°C)
LT	Lage temperatuur (30-55°C)
MT	Middentemperatuur (50-75°C)
RES	Regionale Energiestrategie
RSW	Regionale Structuur Warmte
TEA	Thermische energie uit afvalwater
TED	Thermische energie uit drinkwater
TEO	Thermische energie uit oppervlaktewater
wkk	Warmtekrachtkoppeling
wko	Warmte-koudeopslag
ZLT	Zeerlagetemperatuur (10-30°C)

1 Inleiding

In deze feitennotitie geven we een overzicht van de inhoudelijke kennis die ten grondslag ligt aan de Warmtevisie van de gemeente Aalsmeer. Het dient ter ondersteuning van de Warmtevisie.

1.1 Aanleiding en doel

In de Warmtevisie legt de gemeente Aalsmeer een tijdspad vast waarop buurten overgaan op duurzame verwarming. Voor de buurten waarvan de transitie vóór 2030 gepland is, geeft de Warmtevisie ook inzicht in de potentiële alternatieve energie-infrastructuren (all electric, (type) warmtenet, etc.). Om deze buurten en de voorziene energie-infrastructuur te kiezen, zijn zowel subjectieve criteria en uitgangspunten als inhoudelijke kennis nodig.

Er zijn al verschillende studies gedaan voor de gemeente Aalsmeer, de metropoolregio Amsterdam, de RES-regio Noord-Holland-Zuid en de provincie Noord-Holland. In deze feitennotitie bundelen we deze bestaande kennis en vullen deze aan met eigen model-berekeningen. De focus van deze notitie ligt op technisch-economische aspecten zoals de warmtevraag van de gebouwde omgeving in Aalsmeer, de aanwezigheid van warmtebronnen en kostenberekeningen van warmteopties.

1.2 Keuzes maken op buurtniveau

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat in de transitie naar aardgasvrij verwarmen wordt gekozen voor een wijkgerichte aanpak. Dit houdt in dat gemeenten wijk voor wijk (of buurt voor buurt) aan de slag gaan met de warmtetransitie en op wijk-/buurtniveau bepalen wat de beste oplossing is als gebouwen niet langer met de cv-ketel worden verwarmd. Er is gekozen voor een wijkgerichte aanpak omdat het organiseren van de eventuele benodigde infrastructuur, zoals bijvoorbeeld warmtenetten, of verbouwingen sneller verloopt als buren hierin met elkaar en de lokale overheid optrekken (Rijksoverheid, 2019).

Veel studies naar (de kosten van) verwarmen zonder aardgas presenteren de resultaten op CBS-buurtniveau. Uit onze analyse van de studies Startanalyse (PBL, 2020a), Openingsbod Warmtetransitie (Stedin, 2020) en Warmteanalyse Aalsmeer (CE Delft, 2018) blijkt dat de CBS-buurtindeling voor Aalsmeer te grofmazig is (zie Bijlage A). De bebouwing binnen de CBS-buurten is vaak te divers om een uitspraak over een geschikte warmtetechniek te kunnen doen. Daarom hebben we additionele berekeningen gemaakt met een nieuwe indeling in logische warmtebuurten, zie Hoofdstuk 2.

1.3 Geraadpleegde documenten/studies

Tabel 1 geeft een overzicht van de geraadpleegde documenten. Per document hebben we aangegeven waarover deze informatie levert.

Tabel 1 - Overzicht van de geraadpleegde documenten

Nr	Naam document	Type informatie		
		Warmte-bronnen in Aalsmeer	Kosten van verschillende warmteopties	Overig/ achtergrond-informatie
1	Openingsbod Warmtetransitie (Stedin, 2020)		X	
2	Startanalyse 2020 (PBL, 2020a)		X	X
3	Warmteanalyse Aalsmeer (CE Delft, 2018)	X	X	
4	RES 1.0 Noord-Holland-Zuid *(conceptversie 11 maart 2021)*(RES-regio Noord-Holland-Zuid, 2021)	X		
5	Verkennende studie warmtenet Schiphol-Zuid (BLOC, 2019)	X		
6	MRA Warmte Koude - Grand Design 2.0 (MRA Warmte & Koude programma, lopend)	X		
7	Warmtedataregister (Provincie-Noord-Holland)	X		
8	WRK-leiding Waternet: Levering van thermische energie (Waternet, 2018)	X		

In aanvulling op deze bestaande studies hebben we berekeningen gedaan met het CEGOIA-model. Daarmee hebben we de nationale kosten van warmtetechnieken berekend (Hoofdstuk 5).

1.4 Onderzoeksvragen en leeswijzer

Deze feitennotitie geeft antwoord op de volgende centrale vraag:
Wat zijn kansrijke aardgasvrije warmtetechnieken voor de verschillende buurten van Aalsmeer?

Deelvragen, om de centrale vraag te beantwoorden, zijn als volgt:
- Hoe kunnen we Aalsmeer indelen in logische warmtebuurten? (Hoofdstuk 2)
- Wat is de huidige warmtevraag van de gebouwde omgeving in Aalsmeer en hoe wordt deze momenteel ingevuld? (Hoofdstuk 3)
- Wat zijn de alternatieven voor aardgas? (Hoofdstuk 4)
- Welke aardgasvrije warmtetechnieken hebben de laagste nationale kosten[1]? (Hoofdstuk 5)
- Welke aardgasvrije warmtetechnieken hebben de laagste eindgebruikerskosten? (Hoofdstuk 6)
- Wat is, op basis van de kostenberekeningen en gebouwkenmerken, de voorkeurs-warmtetechniek voor de verschillende warmtebuurten in Aalsmeer? (Hoofdstuk 7)
- In hoeveel buurten moet Aalsmeer tot 2030 aan de slag met de warmtetransitie om de duurzaamheidsdoelstellingen te behalen? (Hoofdstuk 8)

[1] De nationale kosten zijn de kosten van een warmteoptie: de kosten van energie zelf, de distributiekosten (infrastructuur), gebouwmaatregelen (isolatie en afgiftesysteem) en installatiekosten van de techniek zelf. Het maakt daarbij niet uit wie de kosten draagt: alle kostenposten worden bij elkaar opgeteld. Belastingen en subsidies worden niet meegenomen: dit is slechts een verschuiving van geld tussen de overheid en de maat-schappij.

2 Indeling van Aalsmeer in warmtebuurten

De CBS-buurtindeling van Aalsmeer is erg grofmazig; de bebouwing in de CBS-buurten is te verschillend om hier een warmtetechniek toe te wijzen. Daarom hebben we Aalsmeer ingedeeld in *logische warmtebuurten*. Dit zijn clusters die wat betreft bouwjaar, type bebouwing (utiliteitsgebouwen, type woningen) en energielabel uniform zijn. De warmtebuurten zijn zoveel mogelijk geografisch samenhangend en de grootte van de clusters is zodanig dat collectieve oplossingen mogelijk blijven.

2.1 Indeling van Aalsmeer in warmtebuurten

Figuur 1 geeft de indeling van Aalsmeer in veertien warmtebuurten weer.

Figuur 1 - De logische warmtebuurten van Aalsmeer

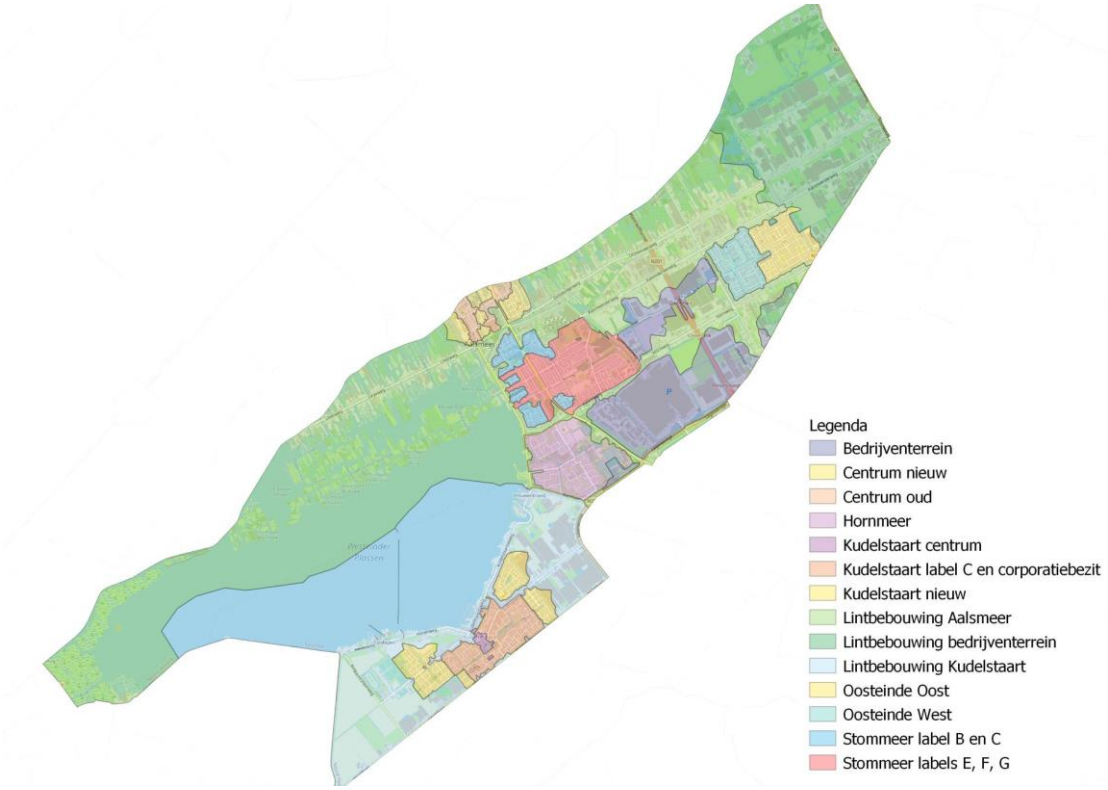

2.2 Beschrijving van warmtebuurten

Tabel 2 beschrijft de veertien warmtebuurten van Aalsmeer.

Tabel 2 - Beschrijving van de warmtebuurten

Warmtebuurt	Voorkeurstechniek
Bedrijventerrein	Er staan veelal industriële panden in de buurt. Als de industriële partijen komen tot een collectieve oplossing, onderzoek dan in het wijkuitvoeringsplan of de woningen en utiliteiten daarop kunnen aansluiten.
Centrum nieuw	Als het oude centrum overschakelt op een warmtenet, dan kan deze warmtebuurt meegaan. Als het oude centrum geen warmtenet krijgt, dan ligt een elektrische warmtepomp het meest voor de hand.
Centrum oud	Op basis van de eindgebruikerskosten is de voorkeurstechniek een warmtenet. Met de huidige bronnen zou dit een MT-warmtenet gevoed met warmte uit de Meerlanden of opgewaardeerde LT-warmte kunnen zijn.
Hornmeer	Een HT- of MT-warmtenet lijkt voor de hand te liggen. Mogelijk kan aquathermie benut worden uit de Westeinderplassen en naar MT-niveau worden gebracht of kan het bestaande warmtenet op datacenterwarmte worden uitgebreid.
Kudelstaart centrum	In deze buurt is verwarmen met een elektrische warmtepomp een goede optie. Doordat in Kudelstaart centrum ook veel utiliteitsgebouwen zijn (met een koudevraag in de zomer), zou een kleinschalig wko-net ook een geschikte optie zijn voor deze buurt.
Kudelstaart label C en corporatiebezit	Een MT-warmtenet is mogelijk een geschikte optie is voor deze buurt. De Westeinder-plassen zijn een grote potentiële bron voor aquathermie.
Kudelstaart nieuw	Woonwijk is grotendeel geschikt voor verwarming op LT-niveau, zoals individuele warmtepompen of kleinschalige wko-installaties. Als er in Kudelstaart een warmtenet komt, kunnen delen van de buurt daarop aansluiten.
Lintbebouwing Aalsmeer	Een individuele warmtetechniek ligt hier voor de hand. De panden die geschikt zijn voor verwarmen op lage temperatuur (isolatieniveau van tenminste 50 kWh/m^2) kunnen overstappen op een elektrische warmtepomp, voor andere gebouwen is een hybride warmtepomp een mogelijke (tussen)oplossing.
Lintbebouwing bedrijventerrein	Eerste stap om in gesprek te gaan met de bedrijven en kasseneigenaren over verduurzaming en de mogelijkheden voor een warmtenet. Een deel van de panden kan hier mogelijk op aansluiten. Wanneer duidelijk is wat de warmte-oplossing voor de kassen wordt, kan de keuze worden gemaakt daarbij aan te sluiten of over te schakelen naar een hybride warmtepomp en op langere termijn waarschijnlijk naar een elektrische warmtepomp.
Lintbebouwing Kudelstaart	Een individuele warmtetechniek ligt hier voor de hand. De panden die geschikt zijn voor verwarmen op lage temperatuur (isolatieniveau van tenminste 50 kWh/m^2) kunnen overstappen op een elektrische warmtepomp, voor andere gebouwen is een hybride warmtepomp een mogelijke (tussen)oplossing.
Oosteinde Oost	Verwarming met elektrische warmtepompen of kleinschalige wko-installaties heeft de voorkeur.
Oosteinde West	Voor deze buurt zijn zowel een warmtenet (MT of HT) of een elektrische warmtepomp een optie. Er zijn dus nog verschillende keuzemogelijkheden.
Stommeer label B en C	Een eventueel MT-net zou kunnen worden gevoed met een LT-warmtebron dat wordt opgewaardeerd naar MT-niveau, maar de eindgebruikerskosten van een MT-warmtenet zijn nog niet rendabel. De buurt grenst aan Stommeer label E, F en G en aan Hornmeer. Als in een van deze warmtebuurt een warmtenet wordt ontwikkeld kan dit worden uitgebreid naar Stommeer label B en C. Al met al komt er in deze buurt niet één duidelijke voorkeurstechniek naar voren en zijn er nog verschillende keuzemogelijkheden.
Stommeer label E, F en G	In deze buurt komt geen duidelijke warmteoplossing naar voren. Een warmtenet is, als we kijken naar de kosten, een optie. Er is nog geen MT of HT-warmtebron aanwezig.

3 Huidige warmtevraag en -voorziening

3.1 Warmtevraag

De huidige warmtevraag van woningen in de gemeente Aalsmeer is 695 TJ per jaar en van utiliteitsbouw 569 TJ per jaar (PBL, 2020a). De totale warmtevraag van de gebouwde omgeving komt daarmee uit op 1.264 TJ per jaar.

Tabel 3 geeft de warmtevraag per woningequivalent[2] (weq) en het gemiddelde energielabel van woningen weer per warmtebuurt. Een woningequivalent staat gelijk aan één woning of 130 m^2 oppervlak aan utiliteitsbouw. In de warmtebuurten waar woningen goed geïsoleerd zijn, is de warmtevraag per weq relatief laag. Dit zien we bijvoorbeeld in de warmtebuurten Kudelstaart centrum en Kudelstaart nieuw. De warmtebuurten Centrum nieuw en Oosteinde-Oost vormen hierop een uitzondering: hier is de warmtevraag relatief hoog in relatie tot het gemiddelde isolatieniveau van de woningen.

Tabel 3 - Huidige warmtevraag van de warmtebuurten in Aalsmeer

Warmtebuurt	Woningen	Utiliteitsbouw [aantal weq]	Warmtevraag [GJ/weq/jaar]	Totale warmtevraag per warmtebuurt [GJ/jaar]	Gemiddelde isolatieniveau woningen [kWh/m^2]
Stommeer labels E, F, G	1.717	1.293	55	165.113	100
Stommeer label B en C	997	925	50	96.893	73
Hornmeer	1.090	1.019	54	114.035	96
Lintbebouwing Aalsmeer	1.723	1.968	58	213.138	98
Kudelstaart centrum	186	116	24	7.156	50
Lintbebouwing Kudelstaart	510	658	52	61.124	94
Kudelstaart label C en corporatiebezit	1.668	1.387	48	146.647	95
Centrum oud	396	319	44	31.426	92
Centrum nieuw	926	786	41	70.510	56
Oosteinde-Oost	1.254	1.411	47	124.226	46
Kudelstaart nieuw	1.455	1.457	35	100.786	52
Oosteinde-West	1.042	965	38	76.463	76
Lintbebouwing bedrijventerrein	378	523	64	57.519	97
Bedrijventerrein	39	44	-	-	104

Bron: CEGOIA.

[2] Een woningequivalent (afkorting: weq) staat voor de hoeveelheid warmte-energie die nodig is om een gemiddelde woning van ruimteverwarming en warm water te voorzien. Eén weq utiliteitsbouw staat gelijk aan 130 m^2 bruto vloeroppervlakte (bvo).

3.2 Huidige warmtevoorziening

Momenteel wordt de warmtevraag van de gebouwde omgeving in Aalsmeer vrijwel volledig ingevuld door aardgas. Volgens Klimaatmonitor werd er in 2017 (meest recente jaartal waarvoor gegevens beschikbaar zijn) 29,6 miljoen m^3 aardgas verbruikt door de gebouwde omgeving in Aalsmeer (Rijkswaterstaat, lopend). Dit komt overeen met een CO_2-uitstoot van ongeveer 59 kiloton per jaar.[3]

Een aantal gebouwen (kindcentrum Triade, Sportcentrum de Waterlelie en exporteur van potplanten Fertiplant) in Aalsmeer zijn al aangesloten op een lokaal warmtenet dat wordt gevoed met restwarmte van een datacenter van NorthC Datacenters (zie Figuur 2). Het project staat bekend als Energy Hub Aalsmeer. De aanvoertemperatuur is 22˚C, de retour-temperatuur is 12˚C. Het datacenter gebruikt de koude die wordt teruggeleverd om de datazalen te koelen. Met het project wordt jaarlijkse 327 ton CO_2-besparing gerealiseerd.[4]

Figuur 2 - Energy hub Aalsmeer

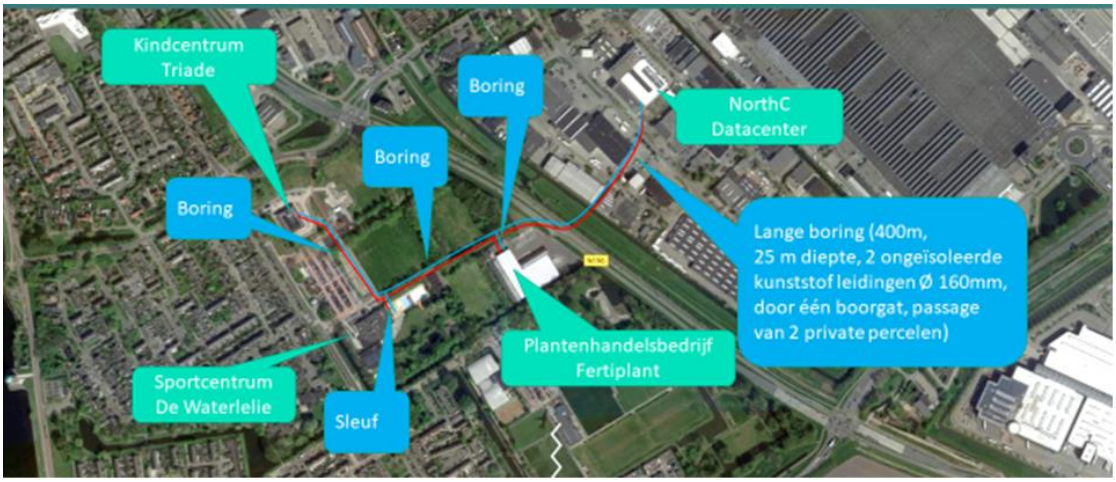

3.3 Energielabels van de gebouwen in Aalsmeer

Figuur 3 geeft de energielabels van de gebouwen in Aalsmeer weer. We zien groepen gebouwen met een goed isolatieniveau in o.a. Oosteinde, delen van het Centrum, en Kudelstaart. De lintbebouwing in Aalsmeer heeft over het algemeen een minder goed isolatieniveau.

[3] Energie-inhoud aardgas (bovenwaarde): 0,03517 GJ/m^3; emissiefactor aardgas: 56,4 kg CO_2/GJ (Publicatie standaard emissiefactor aardgas 2020)

[4] Energyhub Aalsmeer : Waar duurzaamheid en slim ondernemen samenkomen

Figuur 3 – Energielabels van de gebouwen in Aalsmeer (definitief label als beschikbaar en anders voorlopig)

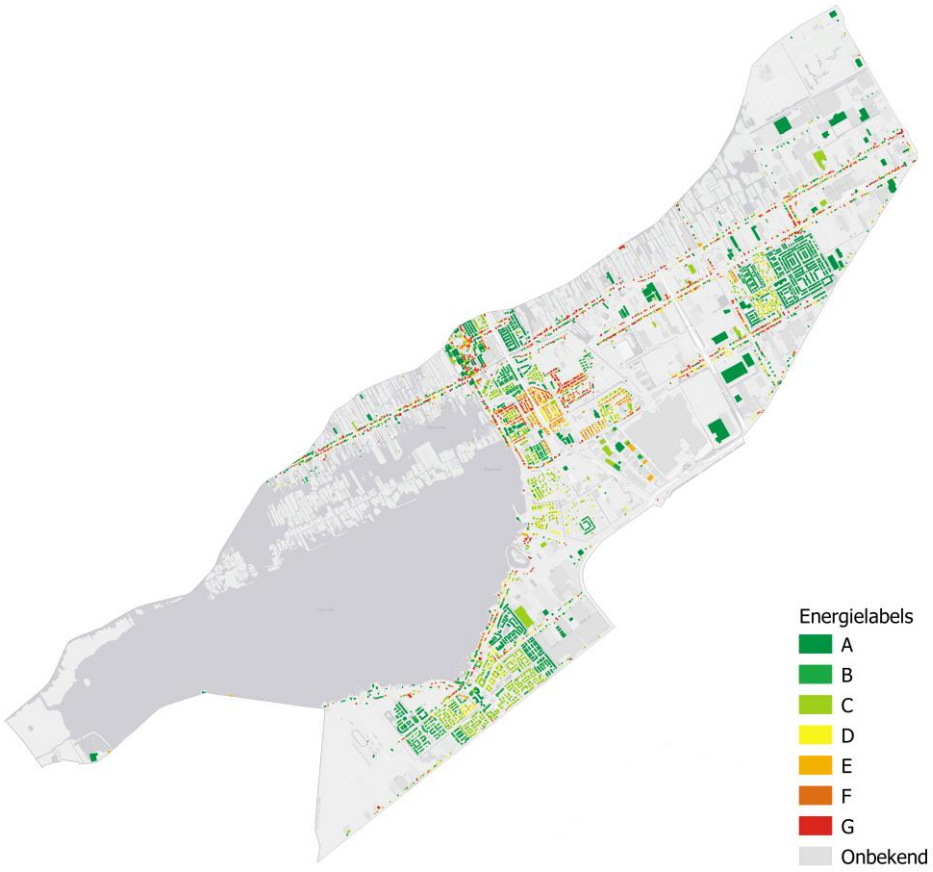

Standaard en streefwaarden voor isolatieniveau van woningen

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat er een 'Standaard' (in kWh/m^2/jaar) met bijbehorende streefwaarden voor individuele bouwdelen (zoals muren, vloer en glas) komt voor het isolatieniveau van woningen. De Standaard moet woningeigenaren, verhuurders en particulieren meer duidelijkheid geven over wat als goede en toekomstbestendige woning-isolatie wordt beschouwd. Met isoleren naar de Standaard worden woningen voorbereid op verwarming met lagere temperaturen dan nu gebruikelijk is.

In de kamerbrief over de Standaard voor woningisolatie van 18 maart 2021 (MinBZK, 2019) staat dat wanneer woningen worden geïsoleerd volgens de voorgestelde Standaard, dit betekent dat woningen van na 1945 geschikt zijn voor verwarming met warmte van 50°C. Bij oudere woningen ontbreekt vaak een spouwmuur, waardoor verduurzamen tot dat niveau meer kostbaar en ingrijpend is. Voor woningen van voor 1945 geldt daarom een lagere standaard, namelijk isoleren tot een niveau dat deze woningen kunnen worden verwarmd met warmte van 70°C.

De Standaard en streefwaarden zijn (nog) niet verplicht. De gemeente kan deze al wel gebruiken bij de voorlichting van woningeigenaren.

3.4 Koudevraag

Naast een warmtevraag, hebben gebouwen in toenemende mate een koudevraag. Dit komt doordat de gemiddelde buitentemperatuur stijgt door klimaatverandering. Een andere reden waarom de koudevraag toeneemt, is dat woningen een steeds beter isolatieniveau hebben (zowel nieuwbouwwoningen als bestaande woningen die extra isolatie hebben aangebracht). Woningen met een hoog isolatieniveau houden de warmte zo goed vast, dat ze op warme dagen hun warmte niet goed kwijt kunnen en de binnentemperatuur hoog blijft (RVO, 2018).

Bij een isolatieniveau van 50 kWh/m^2 kan koeling aan de orde komen: de ene bewoner zal koelingsmaatregelen toepassen en de andere niet. Bij een hoger isolatieniveau van 30 kWh/m^2 kunnen koelingsmaatregelen een serieus aandachtspunt worden (Merosch, 2020). De koelbehoefte is echter niet enkel afhankelijk van de isolatiegraad, maar bijvoorbeeld ook van de oriëntatie van de woning. Weren en afvoeren van warmte zijn slimme stappen om te nemen voordat je gaat koelen met een installatie. Weren van warmte kan bijvoorbeeld met zonwering, zonwerend glas of bomen die zorgen voor schaduw en daarmee warmtestraling voorkomen. Afvoeren van warmte gebeurt door middel van ventilatie.[5]

Momenteel gaat de meeste aandacht uit naar het beperken van de warmtevraag in de winter, niet zozeer naar de koudevraag in de zomer (RVO, 2018). Het is dan ook nog niet duidelijk welke maatregelen zullen worden gekozen om in de groeiende koudevraag van woningen te voorzien. In de utiliteitsbouw is koeling momenteel al meer gangbaar dan bij woningen, met name in bepaalde typen utiliteitsgebouwen, zoals zorginstellingen, winkels en kantoren (PBL, 2020b).

Buurten of gebouwen met een substantiële koudevraag naast een warmtevraag zijn geschikt voor toepassing van wko-systemen[6], mits de ondergrond daarvoor geschikt is. In deze buurten kan aquathermie in combinatie met een wko-systeem een interessante oplossing zijn, omdat hierbij zowel warmte als koude kan worden onttrokken uit de waterbron. Ook kunnen warmtepompen in beperkte mate voor koeling worden ingezet. Dit stelt wel eisen aan het warmteafgiftesysteem van gebouwen: vloerverwarming is meer geschikt dan LT-radiatoren (PBL, 2020b).

5 TKI Urban Energy : Factsheets koudetechnieken

6 Wko staat voor warmte-koudeopslag.

4 Alternatieven voor aardgas

4.1 Aardgasvrije warmtetechnieken

Voor de warmtetransitie kunnen meerdere warmtetechnieken worden ingezet. Voor een CO_2-neutrale warmtevoorziening is de voorwaarde dat de energie die wordt gebruikt afkomstig is van duurzame energiebronnen. In deze paragraaf geven we eerst een overzicht van de technieken die geschikt zijn voor een fossielvrije warmtevoorziening. De factsheets op www.warmtetechnieken.nl gaan uitgebreider in op de warmtetechnieken.

Sommige warmtetechnieken vereisen een minimum isolatieniveau:
- Warmtetechnieken op middentemperatuur (MT) vereisen een isolatieniveau van 70 kWh/m^2 (dit komt ongeveer overheen met het vroegere energielabel C).
- Warmtetechnieken op lage temperatuur (LT) vereisen een isolatieniveau van 50 kWh/m^2 (dit komt ongeveer overeen met het vroegere energielabel B).

Voor alle aardgasvrije warmtetechnieken geldt voor het koken dat er moet worden overgeschakeld op elektrisch koken. Inductie koken is de meest energiezuinige vorm van elektrisch koken.

4.1.1 All electric-warmtetechnieken

Elektrische warmtepomp
Een elektrische warmtepomp is een individuele elektrische warmte-oplossing.[7] Gebouweigenaren kunnen zelfstandig overschakelen op deze techniek. De luchtwarmtepomp, de bodemwarmtepomp en de PVT-warmtepomp[8] zijn de bekendste typen warmtepomp. Deze warmtepompen gebruiken warmte uit de lucht, bodem en zonnewarmte en brengen dit met behulp van elektriciteit naar een temperatuurniveau dat geschikt is voor het verwarmen van gebouwen en tapwater. Doordat warmtepompen grotendeels energie uit de lucht of bodem gebruikt en maar een beperkte hoeveelheid elektriciteit, hebben ze een hoger rendement dan de hr-ketel. Voor het toepassen van een elektrische warmtepomp moet een woning of utiliteits-gebouw zeer goed worden geïsoleerd, naar een isolatieniveau van 50 kWh/m^2. Dit is met name kostbaar bij vooroorlogse bouw. Ook moet worden overgeschakeld op een LT-afgiftesysteem (andere radiatoren of vloer-/wandverwarming). Wanneer een groep gebouwen overschakelt naar een elektrische oplossing, kan het zijn dat het elektriciteitsnet moet worden verzwaard.
De luchtwarmtepomp maakt gebruik van de buitenlucht. De ventilator (buitenunit) die nodig is voor een luchtwarmtepomp, maakt geluid.
De bodemwarmtepomp is duurder dan de luchtwarmtepomp om aan te leggen, maar is wel energiezuiniger. PVT-panelen worden op het dak geplaatst en leveren zowel warmte als elektriciteit.

7 Bij een bronnet is er ook een individuele elektrische warmtepomp nodig in de woning. Wij beschouwen dit als een collectieve warmtetechniek.

8 PVT-panelen zetten licht om in elektriciteit (photovoltaïsch) en warmte (thermisch).

4.1.2 Collectieve warmte

Hogetemperatuurwarmtenet
Voor een hogetemperatuur(HT-)warmtenet is een nieuwe infrastructuur nodig voor het vervoeren van water met een temperatuur van minimaal 75°C. Dit water wordt verwarmd met een collectieve warmtebron, zoals geothermie (afhankelijk van de diepte) of restwarmte uit de industrie. Een HT-warmtenet is warm genoeg voor het verwarmen van het gebouw en verzorgen van warmtapwater. In het gebouw zelf wordt de cv-ketel vervangen door een kleinere afleverset, bestaande uit een warmtewisselaar en warmtemeter. De afleverset komt doorgaans in de meterkast te hangen. De afleverset moet nog gekoppeld worden aan het warmteafgiftesysteem, hiervoor moeten de verwarmingsleidingen worden omgelegd. Extra isolatie is niet nodig, hoewel dit wel wenselijk kan zijn vanuit comfortoverwegingen en energiebesparing (besparing op de energielasten, zuinig omgaan met schaarse warmtebronnen en CO_2-reductie). Een aandachtspunt bij het ontwikkelen van een warmtenet is de afstemming tussen de huidige en toekomstige warmtevraag en de warmte die het net kan leveren.

Middentemperatuurwarmtenet
Voor een middentemperatuur (MT-)warmtenet is ook een nieuwe infrastructuur nodig. Een MT-warmtenet heeft een temperatuur van tussen de 55°C en 75°C en wordt meestal gevoed met LT-bronnen, waarna de temperatuur wordt opgewerkt met een collectieve warmtepomp. Voorbeelden van LT-bronnen zijn ondiepe geothermie (tot 1.250 meter diep, met een temperatuur van 15-40°C) of aquathermie. Bij aquathermie wordt warmte onttrokken aan water, zoals oppervlaktewater of afvalwater. Dit is doorgaans in combinatie met een wko. Door het omhoog brengen van de temperatuur van het water in het warmtenet met een collectieve elektrische warmtepomp, is het water dat bij de woningen en overige gebouwen aankomt warm genoeg voor het verwarmen van HT-radiatoren en tapwater. Een MT-warmtenet kan ook een warmtebron van hogere temperatuur hebben, zoals geothermie[9] of de retourleiding van een HT-warmtenet. De gebouwen moeten voor verwarmen met deze techniek wel een redelijk isolatieniveau hebben (70 kWh/m^2), maar niet zo goed als bij een LT-warmtenet. De geleverde temperatuur is immers hoger, waardoor de woningen sneller opwarmen.

Lagetemperatuurwarmtenet
Ook voor een (zeer)lagetemperatuur (ZLT-/LT-)warmtenet is een nieuwe infrastructuur nodig. Bij LT-warmte gaat het om warmte met een temperatuur tussen de 30°C en 55°C. Een ZLT-warmtenet, of bronnet, heeft een temperatuur van maximaal 30°C. Bij een ZLT-warmtenet moet de temperatuur van de warmte nog omhoog gebracht worden met een individuele warmtepomp in het gebouw. LT-warmtebronnen zijn bijvoorbeeld warmte uit koel- en vrieshuizen, waterzuiveringsinstallaties en datacenters of aquathermie. Gebouwen moeten zeer goed worden geïsoleerd, namelijk naar een isolatieniveau van 50 kWh/m^2. Daarnaast moet worden overgeschakeld op een LT-afgiftesysteem en is er een aparte voorziening nodig voor warmtapwater.

9 Afhankelijk van de diepte kan geothermie warmte leveren van 70-90°C.

4.1.3 Hernieuwbare gassen en brandstoffen

Groengas en waterstof zijn energiedragers die op termijn aardgas kunnen vervangen als brandstof voor de warmtevoorziening in de gebouwde omgeving. Groengas en waterstof zullen zeker tot 2030 echter geen significante rol kunnen spelen in de verduurzaming van de gebouwde omgeving. Ook de toekomstige beschikbaarheid en prijs van deze gassen is zeer onzeker, waardoor waterstof en groengas ook na 2030 voor de gebouwde omgeving naar verwachting alleen een logische optie zijn als er geen andere reële warmte-alternatieven voorhanden zijn (MinBZK, 2021).

Groengas
Het gemakkelijkst voor de bewoners en gebouweigenaren is als aardgas wordt vervangen door groengas. Groengas heeft dezelfde kwaliteit als aardgas, dus zijn er geen aanpassingen nodig aan het gebouw of aan de infrastructuur. Wel is het vanuit het oogpunt van comfort en energie-besparing (besparing op de energielasten en zuinig omgaan met schaarse warmtebronnen) wenselijk dat het gebouw enigszins is geïsoleerd. Groengas kan worden gebruikt in de hr-ketel of de hybride warmtepomp.

Het enige probleem is de beperkte beschikbaarheid van groengas.
De potentiële groengasproductie in de regio, maar ook de (inter)nationale groengasproductie, ligt ver onder de huidige aardgasvraag. In het Klimaatakkoord heeft de groengassector het streven uitgesproken om in Nederland 70 PJ groengas te produceren in 2030. Dit is ongeveer 6% van de huidige aardgasvraag. Het is nog onbekend of deze ambitie gehaald wordt, maar groengas zal sowieso een schaars product blijven. Daarnaast is het lastig om al toekomstbestendig groengas te alloceren aan bepaalde wijken. In lijn met de Routekaart Groen Gas ligt het daarom voor de hand om de warmtetransitie niet te beginnen met het inzetten van groengas (MinBZK, 2021).

Waterstofgas
Waterstof komt niet op grote schaal als molecuul in de natuur voor, maar kan worden geproduceerd uit aardgas, waarbij CO_2 vrijkomt, maar kan ook klimaatneutraal zijn. Dit kan door CO_2 af te vangen en op te slaan (‘blauwe waterstof’) of door waterstof direct te produceren uit duurzame elektriciteit of vergassing van biomassa (‘groene waterstof’). Voor omschakeling naar verwarming op 100% waterstof dient de ketel te worden vervangen door een brandstofcel, of door een hr-ketel of hybride warmtepomp die op waterstof kan draaien. In de gebouwen hoeft behalve de installatie en eventueel de leidingen niets aangepast te worden. Wel moeten de leidingen van het huidige aardgasnet geschikt worden gemaakt voor waterstof.
Dit houdt in dat bepaalde onderdelen moeten worden vervangen of soms zelfs het hele net als de technische staat van de leidingen onvoldoende is. Er is nog bijna geen praktijkervaring met het gebruik van waterstof voor verwarming van gebouwen.

Waterstof opgewekt uit duurzame elektriciteit heeft in Nederland een beperkt productiepotentieel. De ambitie is om in 2030 250-350 kton aan waterstof te produceren. Dit is 30-40% van de hoeveelheid fossiele waterstof die nu in Nederland wordt opgewekt voor gebruik in de industrie. De Rijksoverheid (Ministerie van EZK, 2020), maar ook natuurorganisatie

Natuur en Milieu[10] hebben aangegeven waar waterstof het meest zinvol kan worden ingezet. Dit is allereerst in de industrie en voor het zwaar transport omdat hiervoor geen goede alternatieven voorhanden zijn.

Het is mogelijk om waterstofgas bij te mengen bij (groen)gas. Op dat moment is deze optie technisch gelijk aan de optie groengas die hierboven bestaat.

Hybride warmtepomp
De hybride warmtepomp combineert een elektrische warmtepomp met de hr-ketel op gas. De elektrische warmtepomp kan voor ongeveer de helft van de warmtevraag zorgen. Dit gaat zeer efficiënt, omdat de warmtepomp energie haalt uit de buitenlucht of ventilatielucht. De energie wordt gebruikt voor ruimteverwarming en/of warmtapwaterbereiding. Ongeveer een vijfde van de tijd springt de hr-ketel bij op momenten dat de warmtepomp niet voldoende warmte kan leveren, bijvoorbeeld wanneer het buiten koud is en/of er (veel) warmtapwater nodig is. Hoe hoger het isolatieniveau van de woning, hoe minder vaak de hr-ketel hoeft bij te springen, en hoe groter de vermindering van het (aard)gasverbruik.

Momenteel is het niet zinvol om een hybride warmtepomp te plaatsen in een slecht geïsoleerd gebouw (Milieucentraal, 2020). In zo'n gebouw zal de warmtepomp minder vaak de warmte leveren: de hr-ketel moet vaak bijspringen om het gebouw voldoende warm te krijgen. In een matig geïsoleerd gebouw (dubbel glas, spouwmuurisolatie en 5-7 cm vloerisolatie en dakisolatie) levert een hybride warmtepomp zowel besparing op de energierekening als CO_2-reductie op (Milieu Centraal, lopend). Bij een goed tot zeer goed geïsoleerd gebouw (vanaf een isolatieniveau van 50 kWh/m^2) is het verstandiger om direct op een volledig elektrische warmtepomp over te stappen.

Bio-pelletketel
Een pelletketel is een individuele warmtetechniek. De pelletketel kan de gasketel vervangen. De pelletketel wordt gestookt met houtpellets.
Het nadeel van deze warmtetechniek is dat fijnstof vrijkomt bij het verstoken van pellets, wat niet ten goede komt aan de plaatselijke lucht-kwaliteit. De pelletketel wordt (in stedelijk gebied) dan ook ontmoedigd. Ook moet het hout waaruit de pellets gemaakt worden, komen uit duurzame bosbouw of afvalstromen. In de meeste situaties is de pelletketel door de uitstoot van fijnstof een onwenselijke warmteoptie. Daarnaast is het de vraag hoe betaalbaar houtpellets op de langere termijn zullen zijn.

4.2 Warmtebronnen voor collectieve warmte

In deze paragraaf gaan we in op de beschikbare warmtebronnen in en rondom Aalsmeer die potentiële warmtenetten van duurzame warmte en eventueel koude kunnen voorzien.
In Paragraaf 4.1.2 zagen we dat het temperatuurniveau van de warmtebron van belang is. Onder hoge temperatuur (> 75°C) en middentemperatuur (55-75°C) warmtebronnen vallen

[10] Natuur & Milieu: Waterstof : De Waterstofladder

onder andere HT-restwarmtebronnen, geothermie en warmte afkomstig van een biomassa-centrale of bio-wkk. Onder lage temperatuur (< 55°C) warmtebronnen vallen onder andere restwarmte van datacenters, aquathermie en wko-systemen.

De potentie van warmtebronnen wordt vaak uitgedrukt in GJ. Om een gemiddeld huishouden in Nederland te verwarmen is ca. 40 GJ nodig (NPRS, 2020). 1.000 GJ staat gelijk aan 1 TJ. Met 1 TJ kunnen dus zo'n 25 woningen worden verwarmd.

4.2.1 Warmtebronnen met een hoge- of middentemperatuur

Diemercentrale

De Regionale Structuur Warmte (RSW)[11] noemt een aantal warmtebronnen (RES-regio Noord-Holland-Zuid, 2021). Aalsmeer behoort tot de deelregio Amstelland, dat weer deel uitmaakt van de RES-regio Noord-Holland-Zuid. De gasgestookte elektriciteitscentrale van de Diemercentrale produceert ook warmte. Deze HT-warmte wordt geleverd aan meerdere warmtenetten, waaronder het warmtenet in Amstelveen. De warmte wordt echter nog niet volledig benut en kan van betekenis zijn voor de deelregio Amstelland. De Diemercentrale wordt nog gevoed met fossiele energie, maar de Diemercentrale kan worden gezien als transitiebron die de aanleg van warmtenetten mogelijk maakt en waarbij in de toekomst duurzame bronnen kunnen worden aangesloten (RES-regio Noord-Holland-Zuid, 2021).

Hemelsbreed is de afstand tussen de Diemercentrale en het centrum van Aalsmeer ongeveer 20 kilometer. De afstand is daarmee groot, waardoor transport van warmte vanuit deze centrale naar Aalsmeer geen logische stap lijkt. In de conceptversie van de RES 1.0 staat dat de mogelijkheden van de potentie van de Diemercentrale eerst wordt onderzocht voor de gemeenten Amsterdam, Almere, Diemen en Ouder-Amstel.

Geothermie

Geothermie is meestal een MT-bron. Over geothermie is momenteel nog weinig bekend in dit gebied, enkel ten zuiden van de gemeente (zie Figuur 4). Om de potentie van geothermie vast te stellen, wordt momenteel onderzoek gedaan naar de aanwezigheid van geschikte aardlagen in een grootschalige landelijk onderzoek (SCAN-onderzoek).
De resultaten hiervan zijn naar verwachting eind 2021/begin 2022 bekend (RES-regio Noord-Holland-Zuid, 2021).

Daarnaast loopt er in Zuid-Holland een onderzoek van o.a. Shell naar de potentie van geothermie, en zijn er gesprekken met Greenport Aalsmeer over de mogelijkheid om geothermie in te zetten voor de glastuinbouw. De gebouwde omgeving in Aalsmeer zou dan mogelijk gebruik kunnen maken van dezelfde geothermiebron. Er zijn al opsporingsvergunningen aangevraagd, zoals Westeinder-1.

[11] De RSW is het deel van de Regionale Energie Strategie (RES) dat gaat over warmte.

Figuur 4 - Technische potentie geothermie

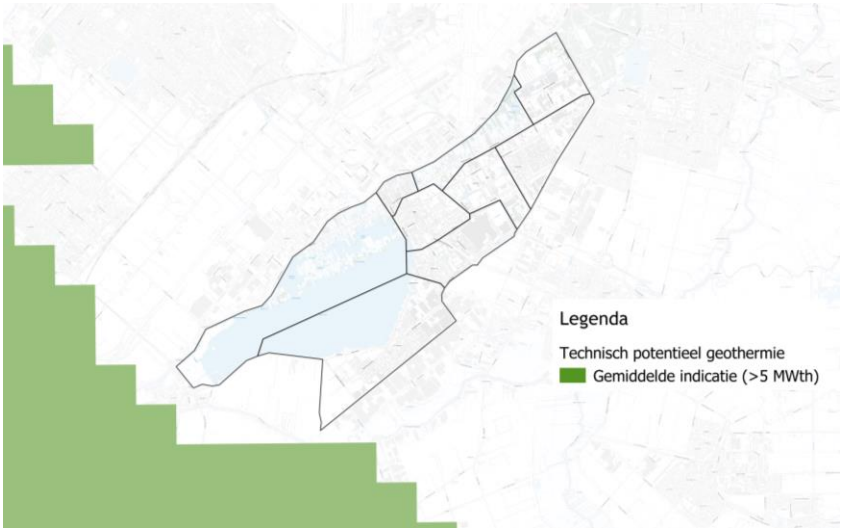

Bron: Thermogis.

Bio-wkk afvalverwerkingsbedrijf Meerlanden

Net buiten de gemeente Aalsmeer, in Rijssenhout, staat een bio-warmtekrachtcentrale (bio-wkk) bij afvalverwerkingsbedrijf Meerlanden.[12] Dit afvalverwerkingsbedrijf verwerkt gft-afval op een duurzame manier in verschillende producten, waaronder biogas en (rest)warmte. In 2019 produceerde het afvalverwerkingsbedrijf ongeveer 36.000 GJ warmte. Een derde deel van deze warmte (ongeveer 12.000 GJ) wordt geleverd aan de glastuinbouw. Het resterende potentieel bedraagt ongeveer 24.000 GJ.[13] Een bio-wkk is een HT-warmtebron. Aangezien de locatie dicht bij het centrum van Aalsmeer ligt, zou dit een potentiële restwarmtebron zijn buiten de gemeente.

Tekstkader 1 - Warmtenetten voor verduurzaming van de glastuinbouw

In 2019 is er een verkennende studie gedaan naar de mogelijkheden van een warmtenet rondom Schiphol Zuid (BLOC, 2019). Deze studie gaat in op verschillende projecten, waaronder de eerder genoemde ***bio-wkk Meerlanden***, een project over ***koudelevering door Waternet***, warmtelevering door ***datacenters*** en een ***regionaal warmtenet met meerdere bronnen***. Deze studie richt zich voornamelijk op de mogelijkheden voor het verduurzamen van de glastuinbouw. De potentie van dit warmtenet voor de gebouwde omgeving is nog niet onderzocht.

Enkel gekeken naar de tuinders komt de businesscase voor zo'n regionaal warmtenet er nog niet gunstig uit, vooral omdat de prijs van deze warmte 3-4 keer hoger ligt dan de gasprijs. Aansluiting van de gebouwde omgeving zou de businesscase positiever maken, maar het precieze effect daarvan is nog niet onderzocht. Daarnaast is er ook nog geen rekening gehouden met de potentie van aquathermie uit de Westeinderplas, hiervan wordt gesteld dat het wenselijk is om dit in een vervolgstudie ook mee te nemen.

Ook uit de Energie-inventarisatie van Greenport Aalsmeer (Greenport Aalsmeer, 2021) blijkt dat warmtenetten een mogelijke oplossingsrichting zijn voor de verduurzaming van de glastuinbouw. Voor de glastuinbouw-gebieden PrimA4a en de Kwakel wordt tevens gekeken naar geothermie.

12 Meerlanden : Groene Energiefabriek

13 De Groene Energiefabriek van Meerlanden : Opbrengsten uit GFT in 2019

4.2.2 Warmtebronnen met een lage temperatuur

Aquathermie

Aquathermie is het gebruik van warmte en koude uit water. Hieronder kunnen oppervlakte-water (rivieren, kanalen en meren), afvalwater (influent en effluent) en drinkwater vallen. Figuur 5 laat de potentie voor aquathermie in de regio Amstelland zien. Ook Syntraal heeft een kaart opgesteld van de potentie voor TEO en TEA, zie hier.

TEO
De Westeinderplassen zijn een behoorlijke potentiële bron voor thermische energie uit oppervlaktewater (TEO). De kaart Omgevingswarmte Provincie Noord-Holland van Syntraal geeft een potentiële energie van ruim 10 miljoen GJ/jaar. Ook de Ringvaart van de Haarlemmermeer en sloten, plassen en kanalen zijn potentiële warmtebronnen (Provincie Noord-Holland). Of deze bronnen ook economisch aantrekkelijk zijn om te benutten voor een LT-warmtenet, is niet duidelijk.

TEA
Thermische energie uit afvalwater (TEA) kan gewonnen worden bij gemalen, alsook uit influent- en effluentleidingen van RWZI's. In de gemeente Aalsmeer zijn drie gemalen die benut kunnen worden voor restwarmte. Deze leveren warmte op zeerlagetemperatuur, namelijk 15°C.

TED
Thermische energie uit drinkwater (TED) kan benut worden uit drinkwaterleidingen. Door de gemeente Aalsmeer loopt een WRK-leiding van Waternet. Waternet heeft de potentie van deze WRK-leiding voor de levering van thermische energie onderzocht (Waternet, 2018). De studie laat zien dat met name aan de zuidkant van Schiphol kansen liggen langs het WRK-tracé ter hoogte van de gemeenten Aalsmeer en Haarlemmermeer. Deze WRK-leiding ten zuiden van de Schiphol kan bijvoorbeeld warmte leveren aan woningen en glastuin-bouw. De WRK-leiding is ook geschikt om koude te leveren. Figuur 5 geeft de ligging van de WRK-leidingen in de regio Amstelland weer.

Figuur 5 - Thermische energie uit oppervlaktewater (TEO), afvalwater (TEA) en drinkwater (TED) in de RES-deelregio Amstelland

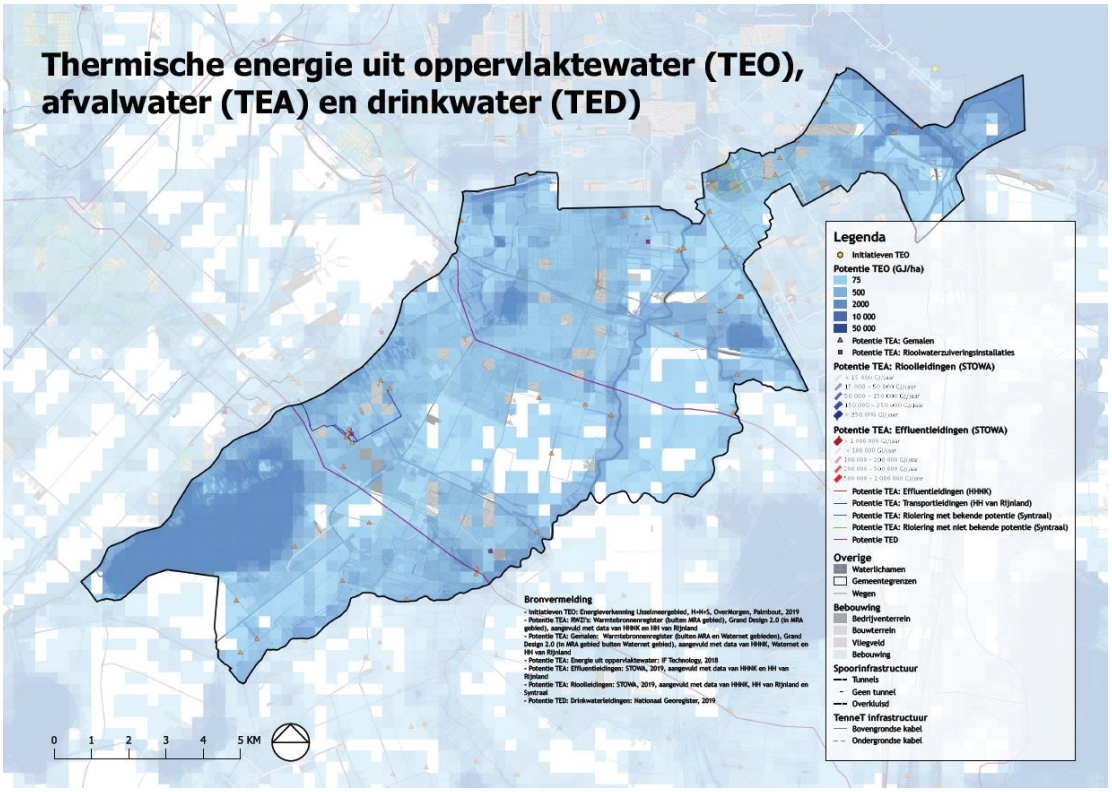

Bron: (Noord-Hollandse Energie Regio, 2019).

Restwarmte van datacenters

In de RES 1.0 staat dat restwarmte uit datacenters voor de deelregio Amstelland een kansrijke en mogelijke bovengemeentelijke warmtebron is, met name het datacentercluster aan de oostkant van Haarlemmermeer is een potentiële warmtebron voor Aalsmeer. Figuur 6 geeft de ligging van de datacenters in (de omgeving) Aalsmeer weer. De reële potentie van deze warmtebron is echter nog onvoldoende in beeld. Wel blijkt dat de realistische en economische potentie van datacenters als restwarmtebron in de praktijk kleiner is dan de theoretische potentie. De gemeenten Amsterdam, Amstelveen, Aalsmeer, Almere, Haarlem en Haarlemmermeer werken aan een (gemeenschappelijk) beleid ten aanzien van de vestiging en het gebruik van restwarmte uit datacenters. Ook in de MRA wordt gewerkt aan een strategie voor datacenters (RES-regio Noord-Holland-Zuid, 2021).

In de gemeente Aalsmeer is één datacenter aanwezig. Restwarmte van dit datacenter wordt gebruikt voor het lokale warmtenet dat bekend staat onder de naam Energy Hub Aalsmeer. Het beschikbare vermogen is 1,3 MW. Momenteel wordt ongeveer 25-30% van de koelbehoefte van het datacenter benut. Er zouden dus nog meer gebouwen op het dit net aangesloten kunnen worden. Dan moeten er wel nieuwe leidingen worden aangelegd.
Op het bestaande leidingnet is momenteel ruimte voor 50-200 woningen (afhankelijk van de warmtevraag). Aan de zijde van het kindcentrum Triade en Sportcentrum De Waterlelie zijn hiervoor al T-stukken aangelegd in de bestaande leidingen.

Figuur 6 – Ligging van datacenters in en rondom de gemeente Aalsmeer (Provincie Noord-Holland)

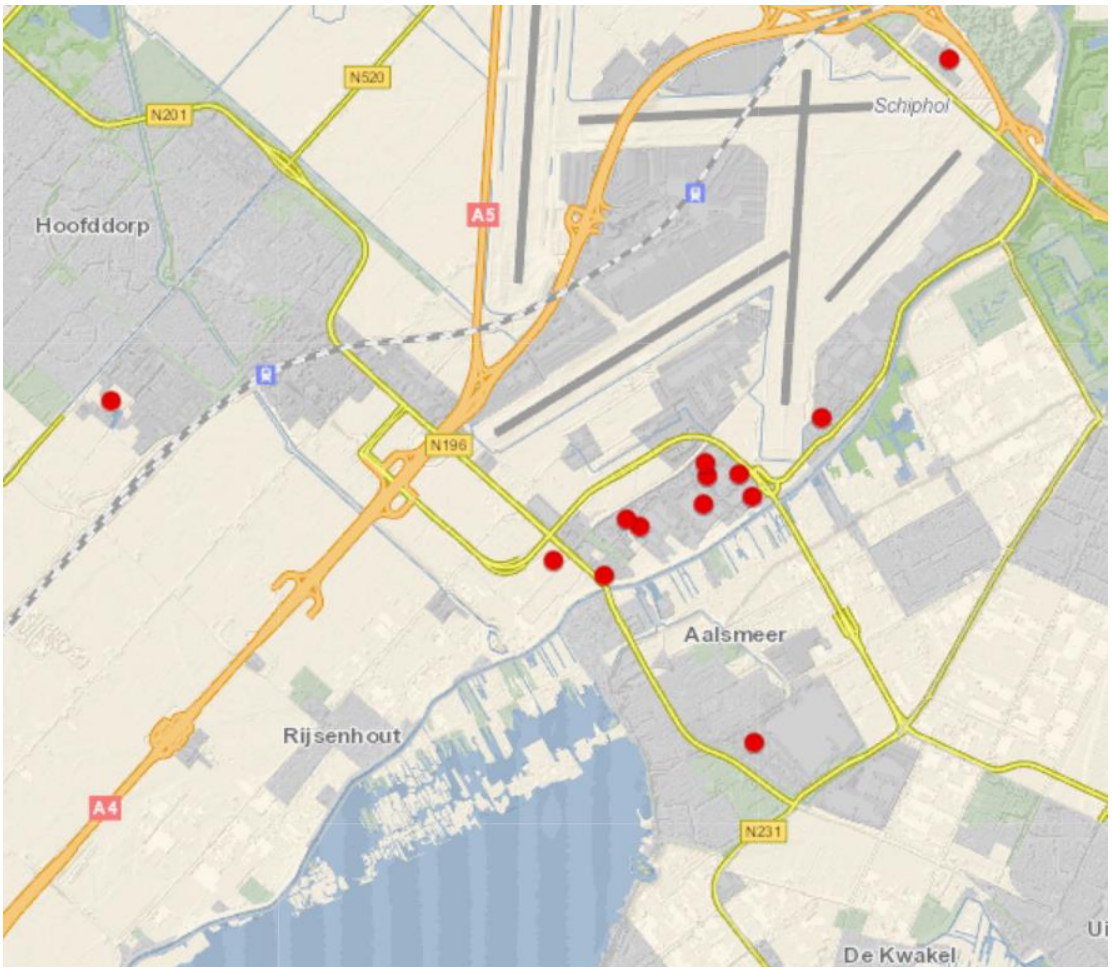

5 Nationale kosten van aardgasvrije warmtetechnieken

5.1 Inleiding

De nationale kosten zijn de totale kosten van alle maatregelen die nodig zijn om ergens (bijvoorbeeld in een buurt) over te stappen op een aardgasvrije warmtetechniek, ongeacht wie die kosten betaalt. Besparingen op de energierekening worden hierin ook meegenomen. Aangezien studies naar nationale kosten niet kijken naar wie de kosten betaalt, wordt er in deze studies geen rekening gehouden met belastingen, heffingen en subsidies, en ook niet hoe kosten van een partij, bijvoorbeeld een eigenaar van een warmtenet, worden doorbelast aan de consument.

De reden om nationale kosten te hanteren, is dat deze kosten een objectief beeld geven van de totale kosten van de energietransitie, zonder vooraf de belangen van één partij (bijvoorbeeld een netbeheerder of woningeigenaar) voorop te stellen. De nationale kosten geven echter geen inzicht in de mate waarin de kosten door de investerende partij op te brengen zijn en er een haalbare businesscase te vormen is.

Er zijn verschillende modellen in omloop die de nationale kosten berekenen. Voorbeelden zijn het Vesta MAIS-model, ingezet in de Startanalyse, Caldomus en het CEGOIA-model. In Bijlage A geven we de uitkomsten van twee bestaande studies met deze modellen: de Startanalyse en het Stedin Openingsbod Warmtetransitie. Deze studies gaan uit van de CBS-buurtindeling. De uitkomsten van de bestaande studies geven geen eenduidig beeld. Zoals beschreven in Hoofdstuk 2, is de bebouwing in Aalsmeer binnen de buurten erg divers en daarom hebben we een alternatieve indeling ontwikkeld van logische warmtebuurten.

We benadrukken overigens dat niet alle gebouwen in een buurt met dezelfde warmte-techniek zullen worden verwarmd. Ook met de nieuwe buurtindeling kan het voorkomen dat een gebouw sterk afwijkt van de bebouwing in de rest van de buurt, waardoor een andere warmtetechniek misschien meer voor hand ligt.

We hebben nieuwe berekeningen van de nationale kosten uitgevoerd, waarbij we zijn uitgegaan van deze logische warmtebuurten. Hierbij hebben we gebruik gemaakt van het CEGOIA-model.

5.2 CEGOIA-model

CEGOIA berekent op buurtniveau alle kosten over de gehele keten van verschillende warmteopties voor gebouwen.
De verschillende kostenonderdelen zijn:

- distributie: gas- of warmtenet en (eventueel verzwaard) elektriciteitsnet;
- productie: aardgas, groengas, warmte, vaste biomassa en elektriciteit;
- installatie: verwarmingsinstallatie (hr-ketel, warmtepomp, uitkoppeling warmtebron, etc.) en afgiftesysteem;
- gebouw: isolatiemaatregelen (inclusief ventilatiesysteem en koelinstallatie).

Per buurt wordt gekeken naar de beschikbare warmtetechnieken en mogelijke isolatiestappen. Van deze warmteopties worden de ketenkosten berekend voor de woningen en utiliteit. Het gaat om kapitaallasten en operationele lasten. Hierbij worden alle investeringen omgerekend naar jaarlijkse kapitaalkosten (capex).
Dit gebeurt op basis van specifieke afschrijftermijnen en discontovoeten. Hiermee wordt impliciet dus rekening gehouden met het doen van vervangingsinvesteringen.
De jaarlijkse operationele lasten (opex) zijn onder andere de energiekosten en onderhoudskosten. Zie de parameterbijlage voor een overzicht van de belangrijkste parameters.

5.2.1 Nationale kosten en eindgebruikerskosten

De berekende kosten zijn de totale ketenkosten, deze noemen we de nationale kosten. Er wordt niet gekeken naar wie de kosten draagt. Er is gekozen voor deze aanpak omdat vanuit het Klimaatakkoord wordt gestuurd op de oplossing met de laagste nationale kosten.

Hierin zijn belastingen en subsidies niet meegenomen, omdat deze op nationaal niveau geen invloed hebben op de kosten. Het is slechts een verplaatsing van kosten.

Deze nationale kosten wijken af van de kosten die de verschillende partijen in de keten dragen. De verschillende partijen hebben te maken met tarieven, in plaats van daadwerkelijke kosten. Gebruikerskosten zijn de kosten die iedereen dagelijks ervaart en die mensen en bedrijven elkaar betalen, dus kosten inclusief winstopslagen, belastingen (btw en andere belastingen) en heffingen (zoals accijns op benzine), etc.

Ter illustratie, een bewoner draagt slechts een deel van de kosten en heeft daar tegenover baten staan, zoals energiebesparing of subsidies. Hierdoor kan er een ander beeld ontstaan wanneer wordt gekeken naar één partij in de keten dan wanneer gekeken wordt naar de totale ketenkosten.

5.2.2 Isolatiemaatregelen

Isolatie zorgt ervoor dat de warmtevraag van panden daalt. In deze studie wordt de afweging om te investeren gedaan op basis van minimalisatie van totale nationale kosten. Investeren in verregaande isolatie is mogelijk niet rendabel. Vanuit een ketenbenadering kan het aantrekkelijker zijn om te investeren in infrastructuur. De bewoner maakt een andere afweging. Ook wanneer vanuit een ketenbenadering wordt berekend dat isolatie niet rendabel is, kan isolatie voor bewoners aantrekkelijk zijn. De energierekening daalt (gebruikskosten, btw en energiebelasting), mogelijk is er subsidie beschikbaar en de woning wordt comfortabeler.

5.2.3 Warmtetechnieken

De berekende technieken staan weergegeven in Tabel 4. De technieken staan geordend naar energiedrager van de warmtetechniek.

Niet alle warmtetechnieken zijn altijd mogelijk door beperkte beschikbaarheid van de energiedragers. Zo beschrijft Paragraaf 4.1.3 dat groengas voorlopig geen reëel alternatief is voor verwarmen met aardgas, en dat de toekomstige prijs van groengas nog onzeker is. Ditzelfde geldt voor waterstof. Ook is de warmte beschikbaar uit warmtebronnen beperkt.

In Paragraaf 4.2 staat dat er in Aalsmeer geen HT-warmtebronnen zijn. De bio-wkk van het afvalverwerkingsbedrijf Meerlanden is de enige nabijgelegen HT-warmtebron. Om toch de kosten van HT-warmtenetten weer te kunnen geven, hebben we gerekend met een nieuw te ontwikkelen biomassacentrale.

In en om de gemeente zijn voornamelijk datacenters beschikbaar als LT-restwarmtebron voor MT-warmtenetten. Deze LT-warmte is niet voor alle buurten een optie, gezien de ligging van de datacenters. In de andere buurten die uitkomen op een MT-warmtenet, kan de gemeente op zoek gaan naar een geschikte warmtebron, bijvoorbeeld aquathermie.

Tabel 4 - Berekende warmtetechnieken

Energiedrager van de warmtetechniek	Warmtetechnieken
Elektriciteit	Elektrische warmtepomp op buitenlucht Elektrische warmtepomp met bodemwarmtewisselaar
Groengas	Hr-ketel Hybride warmtepomp op buitenlucht Hybride warmtepomp op ventilatielucht
Waterstof	Hr-ketel Hybride warmtepomp op buitenlucht Hybride warmtepomp op ventilatielucht
Hogetemperatuurwarmte	Warmtenet-HT op wkk op hernieuwbaar gas Warmtenet-HT op biomassacentrale
Middentemperatuurwarmte	Warmtenet-MT op LT-restwarmte (collectief opgewaardeerd)
Lagetemperatuurwarmte	Warmtenet-LT op LT-restwarmte Warmtenet-LT op LT-restwarmte met individuele warmtepompen Warmtenet-LT op aquathermie (TEO) Warmtenet-ZLT op aquathermie (TEO) met individuele warmtepompen

5.3 Resultaten berekeningen nationale kosten

Tabel 5 geeft de nationale kosten per woningequivalent van de verschillende warmte-technieken in de warmtebuurten zoals berekend met het CEGOIA-model. Alleen de goedkoopste variant per energiedrager staat in de tabel.

Tekstkader 2 - Interpretatie van modelresultaten

Het is belangrijk om bij de vergelijking tussen de kosten rekening te houden met het feit dat de gepresenteerde kosten een resultaat zijn van modelberekeningen. In iedere modelberekening zit een vorm van onzekerheid. De resultaten zijn dus geen absolute waarheid, maar een schatting op basis van de best beschikbare informatie. In de praktijk betekent dit dat modelresultaten nuttig zijn om mee te nemen in de afweging tussen aardgasvrije technieken, maar dat dit geen absolute zekerheid biedt. Het is dus van belang om met die bril de resultaten te interpreteren.

De tabel geeft voor een aantal buurten geen kosten voor het MT-warmtenet. Het CEGOIA-model heeft hier geen kosten berekend omdat er in deze buurten is geen warmtebron aanwezig die het warmtenet kan voeden. Een MT-warmtenet is technisch wel mogelijk in deze buurten. De gemeente kan op zoek gaan naar een geschikte warmtebron. Dit kan bijvoorbeeld geothermie of aquathermie opgewaardeerd tot MT zijn. De kosten zullen dan afhangen van de gekozen warmtebron.

Vervolgens vergelijken we de technieken op basis van deze kosten en wijzen we aan elke warmtebuurt een techniek met de laagste kosten toe. Tabel 5 laat deze resultaten zien.

Het valt op dat de warmtetechnieken op groengas en waterstof veelal de laagste nationale kosten heeft. Voor deze variant zijn geen verregaande isolatiemaatregelen noodzakelijk. Daarom laten we ook de gasvrije technieken zien met de laagste nationale kosten. Naast groengas zijn voornamelijk de elektrische warmtepomp of het MT-warmtenet de technieken met de laagste nationale kosten. LT-warmtenetten hebben nooit de laagste kosten.

Tabel 5 - Nationale kosten per woningequivalent van de verschillende warmtetechnieken in de warmtebuurten

Warmtebuurt	Groengas	Waterstof	Elektrische warmtepomp	Warmtenet HT	Warmtenet MT	Warmtenet LT
Stommeer labels E, F, G	€ 3.308	€ 3.790	€ 3.378	€ 3.344	€ 3.504	€ 4.303
Stommeer label B en C	€ 3.200	€ 3.628	€ 3.350	€ 3.301	€ 3.187	€ 4.222
Hornmeer	€ 3.438	€ 3.884	€ 3.833	€ 3.667	€ 3.931	€ 4.738
Lintbebouwing Aalsmeer	€ 3.907	€ 4.501	€ 3.868	€ 3.840	€ 4.059	€ 4.788
Kudelstaart centrum	€ 4.897	€ 5.234	€ 4.706	€ 5.790	€ -	€ 6.040
Lintbebouwing Kudelstaart	€ 6.132	€ 6.918	€ 5.459	€ 5.837	€ -	€ 7.152
Kudelstaart label C en corporatiebezit	€ 3.665	€ 4.140	€ 3.854	€ 3.741	€ -	€ 5.057
Centrum oud	€ 3.422	€ 3.865	€ 3.469	€ 3.505	€ 3.587	€ 4.128
Centrum nieuw	€ 2.310	€ 2.631	€ 2.403	€ 2.428	€ 2.284	€ 3.017
Oosteinde-Oost	€ 3.357	€ 3.702	€ 2.853	€ 3.704	€ -	€ 4.078
Kudelstaart nieuw	€ 3.197	€ 3.563	€ 3.303	€ 3.430	€ -	€ 4.460
Oosteinde-West	€ 3.430	€ 3.862	€ 3.547	€ 3.580	€ -	€ 4.735
Lintbebouwing bedrijventerrein	€ 5.332	€ 6.050	€ 4.868	€ 5.057	€ 5.091	€ 6.142
Bedrijventerrein[14]	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -

Tabel 6 - De techniek met de laagste nationale kosten voor de verschillende warmtebuurten

Naam warmtebuurt	Techniek met de laagste nationale kosten	Gasvrije techniek met de laagste nationale kosten
Stommeer labels E, F, G	Groengas	Warmtenet HT
Stommeer label B en C	Warmtenet MT	Warmtenet MT
Hornmeer	Groengas	Warmtenet HT
Lintbebouwing Aalsmeer	Warmtenet HT	Warmtenet HT
Kudelstaart centrum	Elektrische warmtepomp	Elektrische warmtepomp
Lintbebouwing Kudelstaart	Elektrische warmtepomp	Elektrische warmtepomp
Kudelstaart label C en corporatiebezit	Groengas	Warmtenet HT
Centrum oud	Groengas	Elektrische warmtepomp
Centrum nieuw	Warmtenet MT	Warmtenet MT
Oosteinde-Oost	Elektrische warmtepomp	Elektrische warmtepomp
Kudelstaart nieuw	Groengas	Elektrische warmtepomp
Oosteinde-West	Groengas	Elektrische warmtepomp
Lintbebouwing bedrijventerrein	Elektrische warmtepomp	Elektrische warmtepomp
Bedrijventerrein	Groengas	Elektrische warmtepomp

[14] Het bedrijventerrein bevat veelal (grote) bedrijfspanden met een industriële functie. De warmtevisie richt zich op woningen en utiliteiten en laat de industrie en agrarische sector buiten beschouwing. De kosten van warmtetechnieken hangen in deze buurt sterk af van de keuzes van de industriële panden. Daarom doen we geen inschatting van de nationale kosten in deze warmtebuurt.

5.3.1 Scores van warmtetechnieken

Om de lezer te helpen bij het interpreteren van de resultaten, scoren we de warmte-technieken op basis van de nationale kosten. De scores gebruiken we, gecombineerd met de scores voor de eindgebruikerskosten en de beschikbaarheid van energiedragers en warmte-bronnen om een voorkeurstechniek per buurt te bepalen.

Deze scores berekenen we per warmtebuurt op basis van de kostenverschillen tussen de technieken. Hierbij gaan we uit van de techniek met de laagste nationale kosten als referentie en berekenen de relatieve meerkosten. De technieken krijgen vervolgens een score tussen de 1 en 5, zoals te zien in Tabel 7. Dezelfde scoringsmethodiek gebruiken we voor de eindgebruikerskosten.

Tabel 7 - Scoringsmethodiek nationale kosten en eindgebruikerskosten

Relatieve kostenafstand	Score
0-5%	5
5-15%	4
15-30%	3
30-50%	2
Meer dan 50%	1

De scores op basis van nationale kosten staan in Tabel 8. In deze buurten liggen de nationale kosten van verschillende opties dichtbij elkaar. In deze buurten scoren dus meerdere opties hoog. Op basis van nationale kosten is er dan dus geen sterke voorkeur voor een warmtetechniek.

Tabel 8 - Scores warmtetechnieken op basis van nationale kosten

Buurtnaam	Groengas	Waterstof	Elektriciteit	Warmtenet HT	Warmtenet MT	Warmtenet LT
Stommeer labels E, F, G	5	4	5	5	4	2
Stommeer label B en C	5	4	4	5	5	2
Hornmeer	5	4	4	4	4	2
Lintbebouwing Aalsmeer	5	3	5	5	4	3
Kudelstaart centrum	5	4	5	3	N.v.t.	3
Lintbebouwing Kudelstaart	4	3	5	4	N.v.t.	2
Kudelstaart label C en corporatiebezit	5	4	4	5	N.v.t.	2
Centrum oud	5	4	5	5	5	3
Centrum nieuw	5	3	4	4	5	2
Oosteinde-Oost	3	3	5	3	N.v.t.	2
Kudelstaart nieuw	5	4	5	4	N.v.t.	2
Oosteinde-West	5	4	5	5	N.v.t.	2
Lintbebouwing bedrijventerrein	4	3	5	5	5	3
Bedrijventerrein	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

6 Eindgebruikerskosten van aardgasvrije warmtetechnieken

6.1 Inleiding

De eindgebruikerskosten zijn alle kosten die een eindgebruiker (bewoner van een woning) betaalt voor de omschakeling naar aardgasvrij verwarmen. Dat zijn kosten voor energie en voor het gebruik van installaties en isolatie; daarin zijn alle subsidies en belastingen verwerkt. De jaarlijkse kosten die gepaard gaan met investeringen in isolatie en installaties (zoals afschrijvings- en rentekosten) worden berekend op basis van de marktrente die voor particulieren van toepassing is.

De eindgebruikerskosten bestaan grofweg uit twee categorieën: investeringskosten en doorlopende kosten. De investeringskosten bestaan onder andere uit de aanschaf van installaties en isolatie. Onder de doorlopende kosten vallen de kosten voor energie en onderhoud. Daarnaast zijn er subsidies en belastingen.

Om de technieken onderling te kunnen vergelijken, rekenen we de totale kosten om naar jaarlijkse kosten. De jaarlijkse kosten van investeringen worden berekend op basis van de marktrente die voor de eindgebruiker van toepassing is. De eindgebruikerskosten geven inzicht in de rekening die de eindgebruiker uiteindelijk betaalt bij verschillende warmte-technieken

Op basis van eindgebruikerskosten kan een discussie worden gevoerd over de betaalbaar-heid van de energietransitie voor de inwoners van Aalsmeer.

6.2 Methode

Om de eindgebruikerskosten van de verschillende aardgasvrije warmtetechnieken te berekenen, hebben we het eindgebruikerskostenmodel van CE Delft gebruikt.
Grofweg ziet de berekening er als volgt uit:

- Elke buurt bestaat uit een verzameling van verschillende typen woningen, uit verschil-lende bouwjaren, en met een verschillend isolatieniveau. Daarnaast bestaan er ook verschillende vormen van eigenaarschap: koopwoningen, particuliere huurwoningen en sociale huurwoningen. Voor elke woning (type, bouwjaar, label en eigenaarschap) is berekend wat de eindgebruikerskosten zijn voor een specifieke warmtetechniek.
- Vervolgens hebben we deze kosten bij elkaar opgeteld en gedeeld door het aantal woningen in een buurt.

Het eindresultaat geeft de gemiddelde eindgebruikerskosten van een warmtetechniek in de buurt weer.

Figuur 7 geeft een overzicht van de verschillende kostencomponenten die zijn meegeno-men.

Figuur 7 - Overzicht van de kostencomponenten van de eindgebruikerskosten

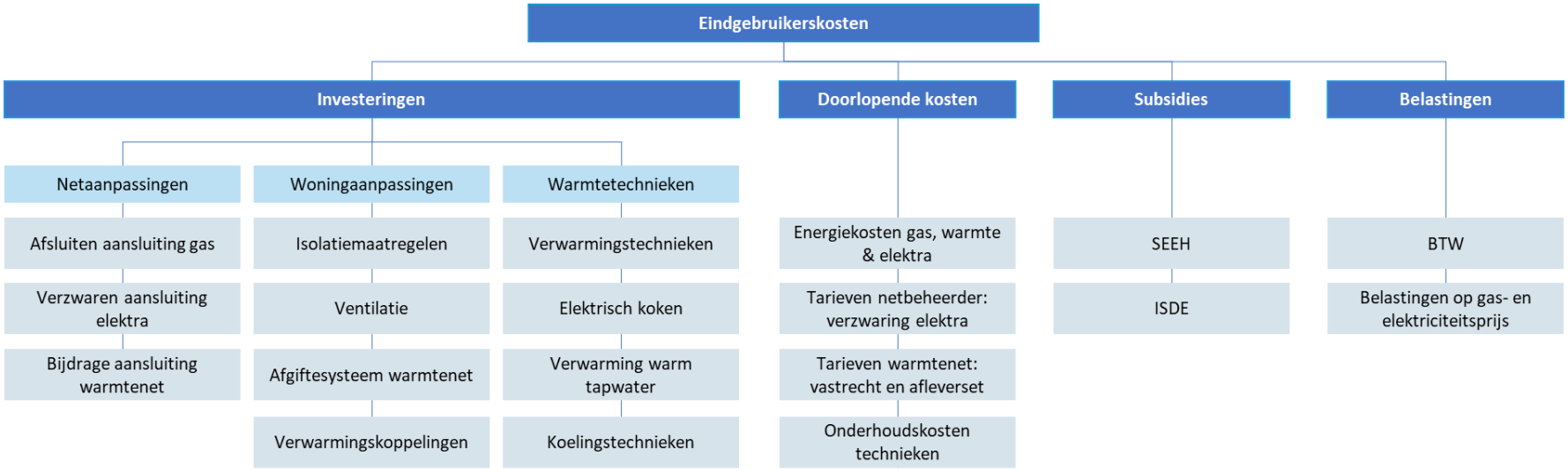

De eindgebruikerskosten vormen net als de nationale kosten input voor de voorkeurstechniek voor een buurt. We berekenen de eindgebruikerskosten voor verschillende technieken, deze zijn weergegeven in Tabel 9. Voor de eindgebruikerskosten maken we voor warmtenetten geen onderscheid tussen verschillende bronnen, we nemen aan dat er standaard tarieven voor warmte gelden voor de eindgebruikers.

Tabel 9 - Berekende technieken eindgebruikerskosten

Energiedrager van de warmtetechniek	Warmtetechnieken
Elektriciteit	Elektrische warmtepomp op buitenlucht Elektrische warmtepomp met bodemwarmtewisselaar
Groengas	Hr-ketel Hybride warmtepomp op buitenlucht
Hogetemperatuurwarmte	Warmtenet-HT
Middentemperatuurwarmte	Warmtenet-MT
Lagetemperatuurwarmte	Warmtenet-LT

6.3 Resultaten

Tabel 10 laat de gemiddelde jaarlijkse eindgebruikerskosten voor verschillende technieken per warmtebuurt zien. In alle gevallen is de gasketel op aardgas de goedkoopste optie. In de toekomst zal aardgas steeds minder beschikbaar zijn en zal de prijs stijgen, daarom kijken we per warmtebuurt welke gasvrije techniek (dus een techniek die geen gebruik maakt van aardgas, waterstof of groengas) zorgt voor de laagste jaarlijkse kosten voor de eindgebruiker. Tabel 11 laat de twee gasvrije technieken met de laagste jaarlijkse kosten per warmtebuurt zien.

Tekstkader 3 - Interpretatie van modelresultaten

Het is belangrijk om bij de vergelijking tussen de kosten rekening te houden met het feit dat de gepresenteerde kosten een resultaat zijn van modelberekeningen. In iedere modelberekening zit een vorm van onzekerheid. De resultaten zijn dus geen absolute waarheid, maar een schatting op basis van de best beschikbare informatie. In de praktijk betekent dit dat modelresultaten nuttig zijn om mee te nemen in de afweging tussen aardgasvrije technieken, maar dat dit geen absolute zekerheid biedt. Het is dus van belang om met die bril de resultaten te interpreteren.

In vijf warmtebuurten (Stommeer label B en C, Kudelstaart centrum, Centrum nieuw, Oosteinde-Oost en Kudelstaart nieuw) is een elektrische warmtepomp de goedkoopste gasvrije optie. Deze warmtebuurten bevatten allemaal relatief nieuwe woningen (gebouwd na 1992) met een hoge isolatiegraad. In Tabel 10 zien we dat de jaarlijkse kosten voor de elektrische warmtepomp niet veel hoger zijn dan de gasketel op aardgas, het scheelt 100-300 euro op jaarbasis.

Voor de andere warmtebuurten is een warmtenet de goedkoopste gasvrije optie. In alle gevallen zorgt het HT-warmtenet voor de laagste jaarlijkse kosten (echter is de beschikbaarheid van HT-warmte in Aalsmeer zeer beperkt), gevolgd door het MT-warmtenet. Voor een MT-warmtenet is vaak isolatie vereist. In de warmtebuurten met een redelijk goede isolatiegraad, zoals Oosteinde-West, is het verschil in kosten tussen en HT-warmtenet en een MT-warmtenet minimaal. In de warmtebuurten met een lagere isolatiegraad, zoals Stommeer label E, F, G, is het verschil in kosten tussen een HT-warmtenet en een MT-warmtenet groter.

Voor alle buurten is het LT-warmtenet de optie met de hoogste eindgebruikerskosten. Voor deze optie is verregaande isolatie nodig (net als voor de elektrische warmtepomp), en deze optie heeft relatief hoge energiekosten.

Tabel 10 - De gemiddelde jaarlijkse eindgebruikerskosten voor verschillende technieken per warmtebuurt

Warmtebuurt	Aardgas	Elektrische warmtepomp	Warmtenet HT	Warmtenet MT	Warmtenet LT
Stommeer labels E, F, G	€ 2.163	€ 3.321	€ 2.724	€ 3.267	€ 4.204
Stommeer label B en C	€ 1.696	€ 2.325	€ 2.343	€ 2.350	€ 3.239
Hornmeer	€ 2.077	€ 3.314	€ 2.639	€ 2.892	€ 4.212
Lintbebouwing Aalsmeer	€ 2.491	€ 3.966	€ 3.100	€ 3.737	€ 4.922
Kudelstaart centrum	€ 1.323	€ 1.638	€ 1.935	€ 1.930	€ 2.496
Lintbebouwing Kudelstaart	€ 2.440	€ 3.633	€ 3.028	€ 3.475	€ 4.606
Kudelstaart label C en corporatiebezit	€ 1.758	€ 3.035	€ 2.481	€ 2.522	€ 3.929
Centrum oud	€ 2.042	€ 3.109	€ 2.613	€ 3.031	€ 4.008
Centrum nieuw	€ 1.608	€ 1.984	€ 2.210	€ 2.221	€ 2.879
Oosteinde-Oost	€ 1.687	€ 1.910	€ 2.263	€ 2.259	€ 2.797
Kudelstaart nieuw	€ 1.707	€ 1.909	€ 2.286	€ 2.281	€ 2.822
Oosteinde-West	€ 1.917	€ 2.593	€ 2.480	€ 2.574	€ 3.505
Lintbebouwing bedrijventerrein	€ 2.598	€ 4.075	€ 3.215	€ 3.814	€ 5.053
Bedrijventerrein	€ 2.389	€ 3.806	€ 2.970	€ 3.535	€ 4.740

Tabel 11 - De warmtetechniek met de laagste gemiddelde jaarlijkse eindgebruikerskosten per buurt

Warmtebuurt	Gasvrije techniek met laagste jaarlijkse kosten	Tweede gasvrije techniek
Stommeer labels E, F, G	Warmtenet HT	Warmtenet MT
Stommeer label B en C	Elektrische warmtepomp-bodem	Warmtenet HT
Hornmeer	Warmtenet HT	Warmtenet MT
Lintbebouwing Aalsmeer	Warmtenet HT	Warmtenet MT
Kudelstaart centrum	Elektrische warmtepomp-bodem	Elektrische warmtepomp-lucht
Lintbebouwing Kudelstaart	Warmtenet HT	Warmtenet MT
Kudelstaart label C en corporatiebezit	Warmtenet HT	Warmtenet MT
Centrum oud	Warmtenet HT	Warmtenet MT
Centrum nieuw	Elektrische warmtepomp-bodem	Elektrische warmtepomp-lucht
Oosteinde-Oost	Elektrische warmtepomp-bodem	Elektrische warmtepomp-lucht
Kudelstaart nieuw	Elektrische warmtepomp-bodem	Elektrische warmtepomp-lucht
Oosteinde-West	Warmtenet HT	Warmtenet MT
Lintbebouwing bedrijventerrein	Warmtenet HT	Warmtenet MT
Bedrijventerrein	Warmtenet HT	Warmtenet MT

6.3.1 Scores van warmtetechnieken

Om de lezer te helpen bij het interpreteren van de resultaten, scoren we de warmte-technieken op basis van de eindgebruikerskosten. De scores gebruiken we, gecombineerd met de scores voor de nationale kosten en de beschikbaarheid van energiedragers en warmtebronnen om een voorkeurstechniek per buurt te bepalen.

Deze scores berekenen we per warmtebuurt op basis van de kostenverschillen tussen de technieken. Hierbij gaan we uit van de techniek met de laagste eindgebruikerskosten als

referentie en berekenen de relatieve meerkosten. De technieken krijgen vervolgens een score tussen de 1 en 5, zoals te zien in Tabel 12. Dit is dezelfde scoringsmethodiek als voor nationale kosten.

Tabel 12 - Scoringsmethodiek nationale kosten en eindgebruikerskosten

Relatieve kostenafstand	Score
0-5%	5
5-15%	4
15-30%	3
30-50%	2
Meer dan 50%	1

Tabel 13 geeft de scores voor de verschillende warmtetechnieken per warmtebuurt weer. Omdat de jaarlijkse kosten van de gasvrije technieken wordt vergeleken met technieken op aardgas zijn de verschillen groter dan bij nationale kosten. Dit resulteert in lagere scores dan bij nationale kosten.

Het is duidelijk te zien dat in sommige warmtebuurten een elektrische warmtepomp erg duur is vanwege de benodigde isolatie. In deze warmtebuurten krijgt de warmtepomp een score van 1. Een HT- of MT-warmtenet is in deze buurten een betere optie, deze krijgen een score van 2 of 3. Voor Centrum nieuw en Oosteinde-Oost scoren de elektrische warmtepomp en het HT- of MT-net gelijk. In beide warmtebuurten is de elektrische warmtepomp de goedkoopste optie, maar verschilt het weinig met een warmtenet. In Kudelstaart centrum en Kudelstaart nieuw scoort de elektrische warmtepomp goed, deze krijgt een score van 4.

Tabel 13 - Scores warmtetechniek op basis van eindgebruikerskosten

	Aardgas	Elektrische warmtepomp	Warmtenet HT	Warmtenet MT	Warmtenet LT
Stommeer labels E, F, G	5	1	3	1	1
Stommeer label B en C	5	2	2	2	1
Hornmeer	5	1	3	2	1
Lintbebouwing Aalsmeer	5	1	3	2	1
Kudelstaart centrum	5	3	2	2	1
Lintbebouwing Kudelstaart	5	2	3	2	1
Kudelstaart label C en corporatiebezit	5	1	2	2	1
Centrum oud	5	1	3	2	1
Centrum nieuw	5	3	2	2	1
Oosteinde-Oost	5	4	2	2	1
Kudelstaart nieuw	5	4	3	3	1
Oosteinde-West	5	2	3	3	1
Lintbebouwing bedrijventerrein	5	1	3	2	1
Bedrijventerrein	5	1	3	2	1

7 Techniekkeuze per warmtebuurt

Hieronder geven we een beschouwing van de warmtebronnen, nationale kosten en eindgebruikerskosten per buurt. Op basis hiervan geven we een eerste advies over een voorkeurstechniek per buurt. Dit is een voorlopig advies op basis van technisch-economische criteria. Andere overwegingen kunnen ook een rol spelen bij het tot stand komen van een voorkeurswarmtetechniek. De uiteindelijke techniekkeuze per buurt ligt dan ook nog niet vast en moet nog verder onderzocht worden in de wijkuitvoeringsplannen op voorkeuren van de stakeholders in de buurt, haalbaarheid en betaalbaarheid.

We benadrukken overigens dat niet alle gebouwen in een buurt geschikt zullen zijn voor dezelfde warmtetechniek. Ook met de nieuwe buurtindeling in warmtebuurten kan het voorkomen dat een gebouw sterk afwijkt van de bebouwing in de rest van de buurt, waardoor een andere warmtetechniek misschien meer voor hand ligt.

7.1 Bedrijventerrein

Deze buurt is niet doorgerekend op nationale kosten, omdat het veelal industriële panden betreft. De voorkeur van de eigenaren van de industriële panden moet daarom meegenomen worden in de keuze voor een warmtetechniek. Daarom kunnen we eigenlijk ook niet afgaan op de berekende eindgebruikerskosten, omdat deze alleen de kostenafweging voor woningeigenaren laten zien.

Ons advies is om in gesprek te gaan met industriële partijen over verduurzaming en de warmtetransitie en hun voorkeuren en toekomstplannen. Als ze komen tot een collectieve oplossing, onderzoek dan in het wijkuitvoeringsplan of de woningen en utiliteiten daarop kunnen aansluiten. Maar gezien het grote oppervlak van de buurt en de verspreide ligging van woningen, ligt een individuele oplossing meer voor de hand. Dus voor nu inzetten op isolatie, en mogelijk overschakelen naar hybride warmtepomp en op langere termijn waarschijnlijk elektrische warmtepomp.

7.2 Centrum nieuw

De gasvrije warmtetechnieken zijn op dit moment nog niet aantrekkelijk voor de woningen in deze warmtebuurt. De eindgebruikerskosten van de gasvrije warmtetechnieken liggen dichtbij elkaar, er is een voorkeur voor een elektrische warmtepomp. De nationale kosten van een warmtenet-MT zijn het laagst. Er zijn geen restwarmtebronnen in het warmte-cluster die een warmtenet kunnen voeden. Maar de buurt ligt nabij de Westeinderplassen en datacenters in Schiphol.

De woningen zijn veelal rijwoningen of appartementen en hebben een goed isolatieniveau (energielabel B of C). De buurt heeft aardig wat corporatiebezit.

Als het oude centrum overschakelt op een warmtenet, dan kan deze warmtebuurt meegaan. De buurten grenzen aan elkaar en lopen deels door elkaar heen. Als het oude centrum geen warmtenet krijgt, dan ligt een elektrische warmtepomp het meest voor de hand. Het temperatuurniveau van het warmtenet kan direct op MT, gezien het isolatieniveau van de woningen. Maar ook hierbij geldt dat het waarschijnlijk schaalvoordeel oplevert om mee te gaan met het temperatuurniveau van het warmtenet van het oude deel van het centrum.

7.3 Centrum oud

De nationale kosten van de warmtetechnieken groengas, elektrische warmtepomp en warmtenetten HT en MT liggen dichtbij elkaar. LT-warmtenetten hebben duidelijk hogere nationale kosten. De eindgebruikerskosten van gasgestookte opties zijn het laagst. Van de gasvrije opties hebben de warmtenetten HT of anders MT de laagste eindgebruikerskosten. Er liggen geen restwarmtebronnen in de warmtebuurt, maar de buurt ligt nabij Westeinderplassen en datacenters in Schiphol en de bio-wkk van afvalverwerkingsbedrijf Meerlanden in Rijssenhout.

De bebouwing van het oude centrum is wisselend in bouwjaar en isolatieniveau. Gemiddeld is het isolatieniveau laag. De gebouwen zijn redelijk dicht op elkaar gebouwd, maar er is weinig hoogbouw.

Op basis van de eindgebruikerskosten is de voorkeurstechniek een warmtenet. Met de huidige bronnen zou dit een MT-warmtenet gevoed met opgewaardeerde LT-warmte kunnen zijn. Hiervoor moeten de panden wel geïsoleerd worden. Overweeg om de pandeneigenaren aan te sporen om te gaan isoleren. Een warmtenet kan in eerste instantie met een tijdelijke warmtecentrale op HT gevoed worden. Dat geeft de pandeneigenaren tijd om te isoleren. Na enkele jaren vervangt een duurzamere bron dan de tijdelijke warmtebron en gaat temperatuurniveau van de warmtelevering omlaag.

7.4 Hornmeer

In deze buurt zien we veel gebouwen met energielabel E en drie clusters van corporatiewoningen. Vanuit het oogpunt van de nationale en eindgebruikerskosten scoort een warmtetechniek op gas beter dan de andere technieken. Vanwege de onzekerheid over de beschikbaarheid van hernieuwbaar gas, is dit voorlopig geen optie.

Een HT- of MT-warmtenet lijkt meer voor de hand te liggen. Echter zijn er geen HT- of MT-warmtebronnen in de gemeente. Mogelijk kan aquathermie benut worden uit de Westeinderplassen en naar MT-niveau worden gebracht met een collectieve elektrische warmtepomp. In Hornmeer ligt nu al een lokaal warmtenet dat wordt gevoed met LT-restwarmte van een datacenter (Energy Hub). Er is nog capaciteit voor uitbreiding van dit net naar overige gebouwen in de buurt. Ook deze warmte zal eerst opgewaardeerd moeten worden, omdat de gebouwen in de buurt (nog) niet goed geïsoleerd zijn.

Verwarming op lage temperatuur (elektrische warmtepomp en LT-warmtenet) lijkt geen logische optie in deze buurt door de hoge eindgebruikerskosten. Vanwege het lage gemiddelde isolatieniveau in deze buurt, zijn de kosten om gebouwen geschikt te maken voor LT-verwarming hoog.

7.5 Kudelstaart centrum

In de buurt Kudelstaart centrum scoren de opties groengas en elektrische warmtepomp het best op de nationale kosten. Wat betreft de eindgebruikerskosten scoort de elektrische warmtepomp net wat minder goed dan gasgestookte opties, maar beter dan de overige warmtetechnieken.

Het gemiddelde isolatieniveau van deze buurt is 50 kWh/m^2. Dit is het isolatieniveau dat nodig is voor LT-verwarming. In deze buurt is verwarmen met een elektrische warmtepomp een goede optie. Doordat in Kudelstaart centrum ook veel utiliteitsgebouwen zijn (met een

koudevraag in de zomer), zou een kleinschalig wko-net ook een geschikte optie zijn voor deze buurt. De kosten van deze warmtetechniek hebben we niet doorgerekend. Dit is een onderzoeksvraag richting het wijkuitvoeringsplan.

7.6 Kudelstaart label C en corporatiebezit

In deze buurt zijn de nationale kosten van de opties groengas en HT-warmtenet het laagst. Wat betreft de eindgebruikerskosten heeft een gasgestookte warmtetechniek duidelijk de voorkeur. Vanwege de onzekerheid over de beschikbaarheid van hernieuwbaar gas, is dit voorlopig geen optie. Een warmtenet zou een alternatief kunnen zijn.

In deze buurt zien we veel woningen met energielabel C en E. Onder de label E-woningen is veel corporatiebezit. Mogelijk hebben de corporaties plannen om deze woningen te gaan isoleren, waardoor deze een beter label zullen krijgen. Wellicht dat een MT-warmtenet dan een geschikte optie is voor deze buurt. In de gemeente bevinden zich geen HT- of MT-warmtebronnen, maar de Westeinderplassen zijn een grote potentiële bron voor aqua-thermie. Deze LT-warmtebron zou met een collectieve warmtepomp naar MT-niveau kunnen worden gebracht om een MT-net van warmte te voorzien. Hiervoor moeten alle panden een minimaal isolatieniveau van 70 kWh/m^2 hebben.

7.7 Kudelstaart nieuw

Opvallend aan de kostenberekeningen is dat voor deze warmtebuurt de meerkosten voor verwarmen met een elektrische warmtepomp beperkt zijn, ruim 200 euro per jaar.
Op nationale kosten hebben elektrische warmtepompen niet de laagste kosten, dat hebben de warmtenet MT en HT. Er zijn geen restwarmtebronnen in de buurt, maar de buurt heeft een gunstige ligging voor aquathermie.

De warmtebuurt bestaat uit vier woonwijken met woningen gebouwd na 1992. De vier delen van de warmtebuurt liggen verspreid over Kudelstaart. Om de buurt te verwarmen met een warmtenet zou je dus vier warmtenetten moeten aanleggen, tenzij er één groot warmtenet voor meerdere warmtebuurten in Kudelstaart gerealiseerd wordt.

Woonwijk kan met een isolatieslag geschikt gemaakt worden voor verwarming met een elektrische warmtepomp. Als er een warmtenet komt in Kudelstaart, dan kan per gedeelte van de warmtebuurt gekeken worden of de buurt mee gaat.

7.8 Lintbebouwing Aalsmeer

In deze buurt hebben de technieken groengas, elektrische warmtepomp en HT-warmtenet de laagste nationale kosten. LT-warmtenet en waterstof scoren minder goed. Bij de eind-gebruikerskosten is gas nog steeds de goedkoopste optie, een HT-warmtenet scoort het beste van de gasvrije warmtetechnieken.

Het isolatieniveau van de panden in deze buurt varieert, maar in de meeste gebouwen moeten nog veel isolatiemaatregelen plaatsvinden om deze geschikt te maken voor LT-verwarming. Doordat de bebouwingsdichtheid in deze buurt niet hoog is, is het aanleggen van een warmtenet mogelijk niet rendabel. Een individuele warmtetechniek ligt dat meer voor de hand. De panden met een isolatieniveau van tenminste 50 kWh/m^2 kunnen over-

stappen op een elektrische warmtepomp, voor andere gebouwen is een hybride warmtepomp een mogelijke (tussen)oplossing. Het is dan wel van belang dat deze gebouwen tenminste enkele isolatiemaatregelen hebben getroffen.

7.9 Lintbebouwing bedrijventerrein

De nationale kosten van de elektrische warmtepomp, warmtenet-MT en warmtenet-HT zijn vergelijkbaar in deze warmtebuurt. Het HT-warmtenet heeft de laagste eindgebruikerskosten van de gasvrije alternatieven. De buurt bestaat uit lintbebouwing tussen bedrijven en kassen. Het energielabel is veelal laag. Mogelijke warmtebronnen voor een warmtenet zijn LT-restwarmte of een mogelijke toekomstige collectieve warmteoplossing van de kassen op het bedrijventerrein.

Voor deze buurt is de eerste stap om in gesprek te gaan met de bedrijven en kassen-eigenaren over verduurzaming en de warmtetransitie en hun voorkeuren en toekomstplannen. Als zij een collectieve oplossing ondersteunen, dan kan in het wijkuitvoeringsplan onderzocht worden of deel van de woningen en utiliteiten daarop kunnen aansluiten.
De panden liggen verspreid, dus een warmtenet voor de hele buurt lijkt uitgesloten. Tot er duidelijkheid is over de verduurzaming van de warmtevoorziening van de kassen, kan de buurt inzetten op isolatie. Wanneer duidelijk is wat de warmteoplossing voor de kassen wordt, kan de keuze worden gemaakt daarbij aan te sluiten of over te schakelen naar een hybride warmtepomp en op langere termijn waarschijnlijk naar een elektrische warmtepomp.

7.10 Lintbebouwing Kudelstaart

De nationale kosten van aardgasvrije verwarmen (ongeacht warmtetechniek) liggen veel hoger dan in de andere buurten. De elektrische warmtepomp is de warmtetechniek met de laagste nationale kosten maar heeft na het LT-warmtenet de hoogste eindgebruikerskosten. Wat betreft eindgebruikerskosten lijkt een gasgestookte warmtetechniek de beste optie voor deze buurt. Echter is de beschikbaarheid en prijs van hernieuwbare gassen in de toekomst nog zeer onzeker.

In ieder geval lijkt een warmtenet geen logische warmtetechniek, een individuele warmtetechniek ligt meer voor de hand. Doordat de bebouwingsdichtheid in deze buurt niet hoog is, is het aanleggen van een warmtenet mogelijk niet rendabel. Het isolatieniveau van de gebouwen in deze buurt loopt sterk uiteen. De panden met een isolatieniveau van tenminste 50 kWh/m^2 kunnen overstappen op een elektrische warmtepomp, voor andere gebouwen is een hybride warmtepomp een mogelijke (tussen)oplossing. Het is dan wel van belang dat deze gebouwen tenminste enkele isolatiemaatregelen hebben getroffen.

7.11 Oosteinde-Oost

De gasvrije warmtetechniek met de laagste nationale kosten is de elektrische warmtepomp. Het verschil met het MT-warmtenet en HT-warmtenet is beperkt. Deze warmtetechnieken zijn op het moment nog wel duurder dan stoken op aardgas.

Er is geen warmtebron binnen de warmtebuurt. Nabij de buurt liggen kassen op het bedrijventerrein. Dit kan een kans zijn als kassen een collectieve oplossing ontwikkelen.

Oosteinde-Oost is een woonwijk van na 2005. De woningen hebben een goed isolatieniveau. Er staat veelal rijwoningen en weinig appartementen. Enkele van de woningen zijn in het bezit van een woningcorporatie.

Voor deze buurt ligt verwarming met elektrische warmtepompen voor de hand. De buurt kan op lage temperatuur verwarmd worden door het hoge isolatieniveau.

7.12 Oosteinde-West

Oosteinde-West is eerder gebouwd dan Oosteinde-Oost en heeft een lager isolatieniveau dan Oost. Dit zien we terug in de eindgebruikerskosten. Na gasgestookte warmtetechnieken, heeft het HT-warmtenet de laagste eindgebruikerskosten. De nationale kosten van warmtenet HT of elektrische warmtepompen zijn het laagst.

Er is momenteel geen warmtebron aanwezig in de buurt. Daarom zijn de nationale kosten van een warmtenet MT niet berekend. Om een warmtenet te realiseren, moet er dus eerst een warmtebron gerealiseerd worden, zoals bijvoorbeeld een biomassacentrale, of een koppeling gemaakt worden met een mogelijk toekomstig warmtenet voor de glastuinbouw. Een warmtebron op MT-niveau zou mooi zijn, gezien het redelijk goede isolatieniveau van de buurt.

Voor deze buurt zouden zowel een warmtenet (MT of HT) of een elektrische warmtepomp een optie kunnen zijn. De voorkeur van de bewoners en stakeholders in de wijk kan dus zwaarwegend zijn. Een belangrijke stakeholder is de woningcorporatie, want de buurt heeft veel corporatiebezit. Voor een warmtenet is het nog wel noodzakelijk om een warmtebron te realiseren. Op de korte termijn kan er worden ingezet op isolatie, zodat de panden voorbereid zijn op een warmtenet op MT-niveau of elektrische warmtepomp.

7.13 Stommeer label B en C

Deze buurt bestaat uit gebouwen met een goed isolatieniveau uit de bouwperiodes 1992-2005 en na 2005. In deze buurt staat een aantal corporatiewoningen. Doordat de gebouwen in deze buurt een gemiddeld goed isolatieniveau hebben, zijn ze geschikt voor verwarming op lagere temperaturen. Toch heeft een HT-/MT-warmtenet of warmtetechniek op groengas lagere nationale kosten. Een gasgestookte optie heeft de laagste eindgebruikerskosten, het LT-warmtenet scoort het minst goed.

Een warmtetechniek op gas vanuit het oogpunt van de kosten een logische optie voor deze buurt. Echter, de beschikbaarheid en prijs van hernieuwbaar gas in de toekomst is nog zeer onzeker. In de buurt bevinden zich ook geen warmtebronnen op HT-niveau. Een eventueel MT-net zou kunnen worden gevoed met een LT-warmtebron dat wordt opgewaardeerd naar MT-niveau, maar de eindgebruikerskosten van een MT-warmtenet zijn nog een stuk hoger dan de eindgebruikerskosten van gasgestookte opties. Ook elektrische warmtepompen zijn te overwegen, gezien het hoge isolatieniveau van de woningen en de eindgebruikerskosten. Al met al komt er in deze buurt niet één duidelijke voorkeurstechniek naar voren.

7.14 Stommeer labels E, F, G

In deze warmtebuurt scoren groengas, elektrische warmtepomp en HT-warmtenet het best op de nationale kosten. Wat betreft eindgebruikerskosten is de gasgestookte optie minstens 15% goedkoper dan de overige technieken. De warmtetechniek HT-warmtenet is voor de

eindgebruikers de meest betaalbare optie van de gasvrije warmtetechnieken. De LT-warmtetechnieken zijn het meest kostbaar voor de eindgebruiker. Dit komt doordat veel kosten moeten worden gemaakt om de gebouwen naar een isolatieniveau te brengen dat geschikt is voor verwarming op LT-niveau. De woningen in deze buurt komen uit de bouwperiodes 1965-1974, 1946-1965 en vooroorlogse woningen, vandaar dat het isolatie-niveau in deze buurt niet goed is. In deze warmtebuurt bevinden zich relatief veel corporatiewoningen.

Een warmtetechniek op gas vanuit het oogpunt van de kosten een logische optie voor deze buurt. Echter, de beschikbaarheid en prijs van hernieuwbaar gas in de toekomst is nog zeer onzeker. Een HT-warmtenet is, als we kijken naar de kosten, ook een optie. Echter bevinden zich in deze buurt geen HT-warmtebronnen. Al met al komt er in deze buurt niet één duidelijke warmteoplossing naar voren.

8 Tempo van de verduurzaming

Aalsmeer wil in 2040 fossielonafhankelijk zijn. Een fossielonafhankelijke gebouwde omgeving maakt geen gebruik van aardgas. Het Klimaatakkoord vraagt de Nederlandse gemeenten om in 2050 een aardgasvrije gebouwde omgeving te realiseren. In de komende decennia zal de warmtetransitie dus gaan plaatsvinden. Op dit moment hoeft er nog geen precieze planning te worden gemaakt van welke buurten wanneer aardgasvrij worden. In de warmtevisie gaat de aandacht uit naar de eerste buurten waar voor 2030 gestart wordt met de warmtetransitie. Een vraag die daarbij opkomt, is welk tempo nodig is, om de doelstellingen te halen. Oftewel, hoeveel panden gaan er jaarlijks van het gas af?

Het tempo kan per jaar verschillen. Momenteel zitten we in de opstartfase en maken we plannen voor het aardgasvrij worden. De komende jaren zullen we veel leren over het aardgasvrij maken van bestaande bouw. Het tempo van verduurzaming ligt in de eerste jaren daarom waarschijnlijk wat lager. Daarna kan er versneld worden als er een werkende aanpak gevonden is. Toch zullen er op het laatst nog panden overblijven die lastig te verduurzamen zijn. Deze vragen om grote inspanning om aardgasvrij te worden. In de laatste jaren zal het tempo daarom waarschijnlijk weer wat lager liggen. Dit verloop van het tempo heeft de vorm van een S-curve.

In dit hoofdstuk bespreken we het tempo door de jaren heen, vanuit verschillende oogpunten.

8.1 Gemiddelde opgave per jaar

De eerste vraag die we ons kunnen stellen is wat het gemiddelde tempo is dat gehaald zal moeten worden. De gebouwde omgeving van Aalsmeer bestaat uit ca 13.390 woningen en 12.900 woningequivalenten utiliteitsgebouwen. Tezamen zijn dit ca. 26.000 woningequivalenten.

Aalsmeer wil in 2040 fossielonafhankelijk zijn. Om deze doelstelling te halen moeten er gemiddeld 1.380 woningequivalenten per jaar aardgasloos moeten worden. Het Klimaatakkoord heeft als doelstelling een aardgasvrije gebouwde omgeving in 2050. Om deze doelstelling te halen moeten er gemiddeld 905 woningequivalenten per jaar aardgasloos moeten worden.

Dit gemiddelde tempo zal in de eerste jaren hoogstwaarschijnlijk niet gehaald worden. Dat betekent dus, dat er in de toekomst een inhaalslag nodig zal zijn, waarbij het tempo dus boven het gemiddelde ligt.

8.2 Doelstelling 2030 Klimaatakkoord

Het Klimaatakkoord geeft als doelstelling om voor 2030 1,5 miljoen woningen te verduurzamen. Hierover zegt Programma Aardgasvrije Wijken het volgende: ‘Elke gemeente gaat plannen maken om tot en met 2050 gaandeweg de gehele gebouwde omgeving aardgasvrij te maken. De eerste transitievisie warmte heeft betrekking op een derde van de totale periode. In die periode is er echter sprake van een aanlooptijd waarin Rijk en VNG de wijkgerichte aanpak (verder) uitwerken en er opschaling wordt gerealiseerd. Mede daarom hebben de afspraken in het Klimaatakkoord voor de periode tot en met 2030 betrekking op

circa een vijfde van de gebouwenvoorraad, oftewel 1,5 miljoen woningen en andere gebouwen' (Programma Aardgasvrije Wijken, 2021).

Als gemeente Aalsmeer hierbij wil aansluiten, zou dus tot 2030 ongeveer een vijfde van de gebouwenvoorraad verduurzaamd moeten worden. Dat gaat dan dus over circa 5.250 woningequivalenten in negen jaar. Hoeveel buurten dat zijn, hangt af van welke buurten gekozen worden.

8.3 Versnelling richting fossielonafhankelijk in 2040 (S-curve)

Aalsmeer wil fossielonafhankelijk zijn in 2040. Dit is tien jaar eerder dan de nationale doelstelling. Het tempo van de verduurzaming zal daarom ook wat hoger moeten liggen. In Figuur 8 zijn twee mogelijke tempo's van de verduurzaming te zien richting fossielonafhankelijk in 2040. De eerste volgens het lineaire traject en de tweede een voorbeeld van een S-curve, zoals hierboven beschreven. Tussen 2030 en 2035 ligt het tempo het hoogst, rond de 2.200 woningen per jaar, zie Figuur 9. Het tempo van de doelstelling van 20% van de panden aardgasvrij(-ready) in 2030 uit het Klimaatakkoord (1,5 miljoen woningen aardgasvrij in 2030) is ligt laag, vergeleken met de voorbeeld curves.

Figuur 8 - Voorbeelden van tempo's van verduurzaming richting fossielonafhankelijk in 2040

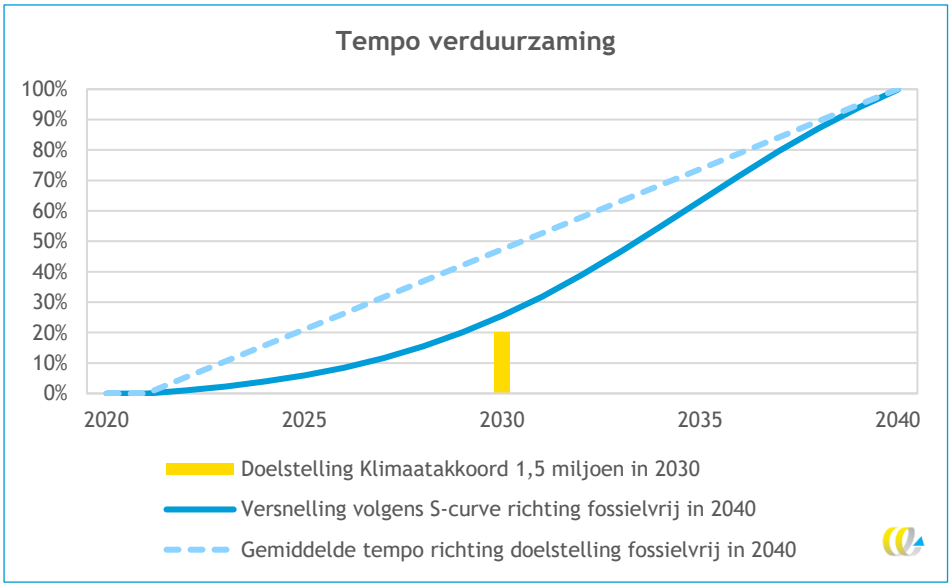

Figuur 9 - Jaarlijkse aantal verduurzaamde woningequivalenten richting fossielonafhankelijk in 2040 bij het voorbeeldtempo uit Figuur 8

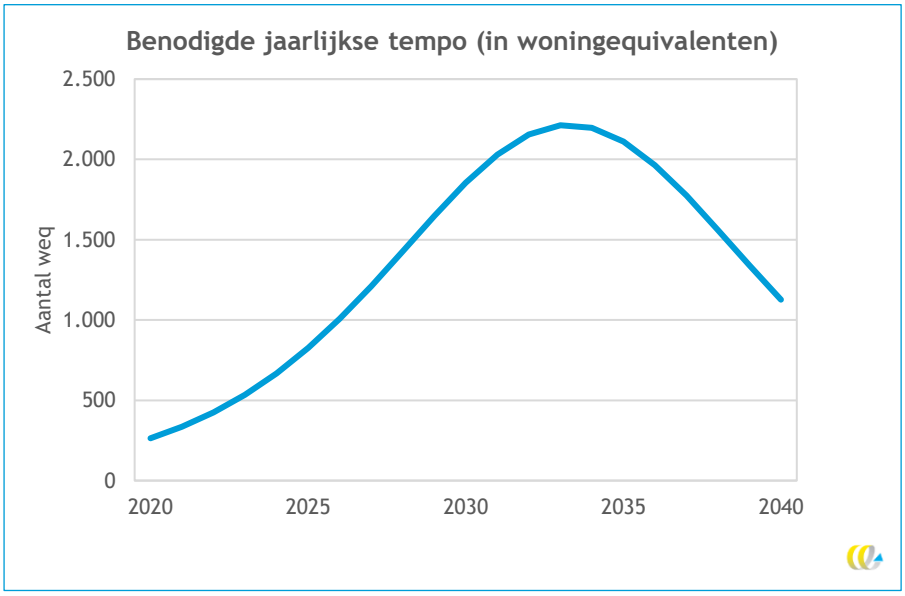

8.4 Versnelling richting aardgasvrij in 2050 (S-curve)

In Figuur 8 zijn twee mogelijke tempo's van de verduurzaming te zien richting aardgasvrij in 2050. De eerste volgens het lineaire traject en de tweede een voorbeeld van een S-curve, zoals hierboven beschreven. Iets na 2035 ligt het tempo het hoogst, rond de 1.400 woningen per jaar, zie Figuur 11. Het tempo van de doelstelling van 20% van de panden aardgasvrij(-ready) in 2030 uit het Klimaatakkoord (1,5 miljoen woningen aardgasvrij in 2030) is tussen de twee tempo's.

Figuur 10 - Voorbeelden van tempo's van verduurzaming richting Aardgasvrij in 2050

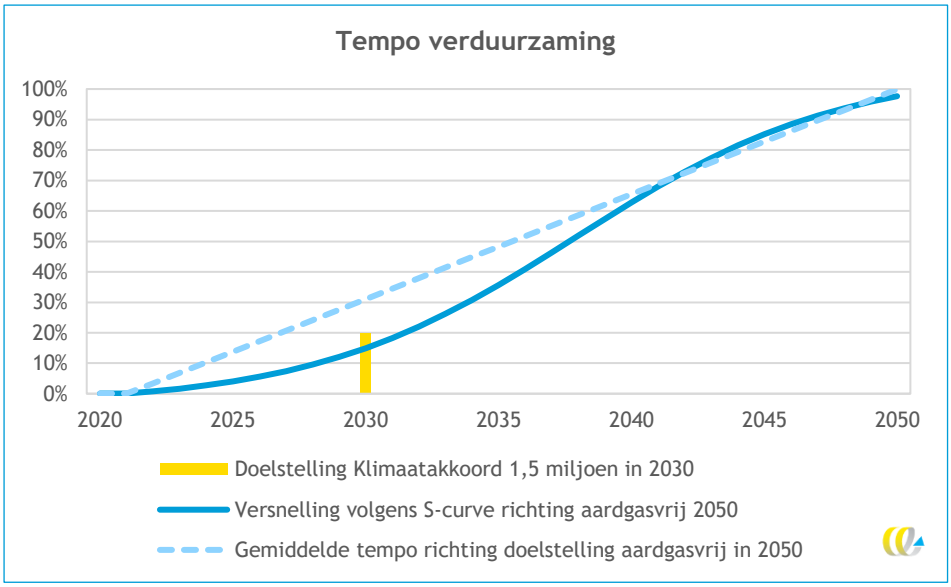

Figuur 11 - Jaarlijkse aantal verduurzaamde woningequivalenten richting fossielonafhankelijk in 2050 bij het voorbeeldtempo uit Figuur 10

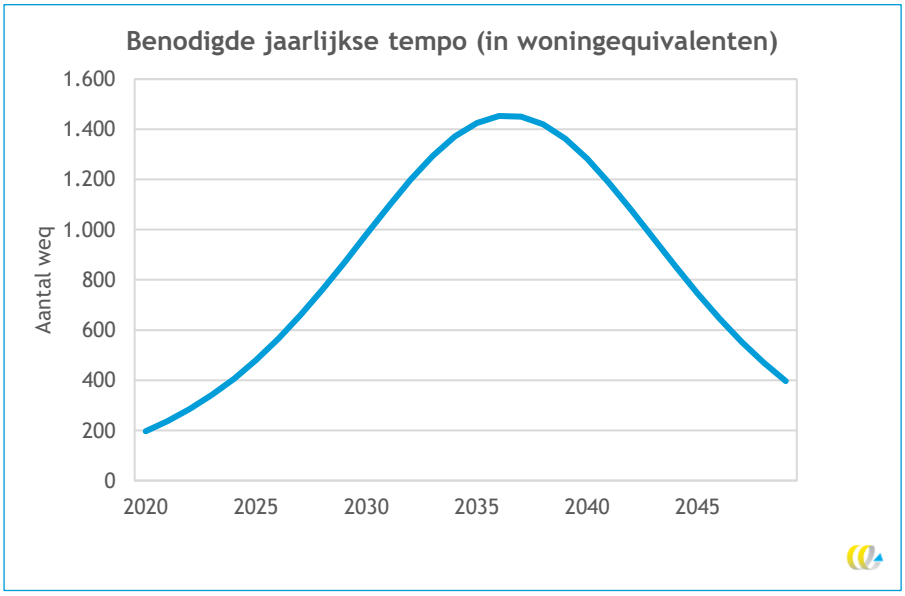

8.5 Verduurzaming met tussenstappen

De route naar volledig aardgasvrij verwarmd pand kan in stappen doorlopen worden. Zo is het goed mogelijk om eerst in te zetten op isolatie, en pas later de stap naar volledig aardgasvrij te maken. Deze laatste stap houdt dan in om de gasketel te vervangen met een aardgasvrije techniek. Deze panden zijn dan 'aardgasvrij-ready'. In afwachting van een volledig aardgasvrije verwarming kan ook al gekozen worden om een hybride warmtepomp te installeren. De hybride warmtepomp maakt gebruik van gas en elektriciteit voor de verwarming, en realiseert doordat het een hoger rendement heeft dan de hr-ketel een reductie in CO_2-uitstoot.

Door in te zetten op aardgasvrij-ready, hebben pandeigenaren al direct een handelings-perspectief en kunnen ze op eigen tempo isoleren. De stap naar volledig aardgasvrij is dan kleiner en kan te zijner tijd sneller genomen worden. Zo is de opgave meer gespreid in de tijd. Uitdaging is dat het benodigde isolatieniveau afhangt van de eindoplossing. Oplossingen op MT-/HT-niveau vragen om minder verregaande isolatie.

8.6 Aantal buurten tot 2030

De doelstelling uit het Klimaatakkoord om 20% van de panden aardgasvrij(-ready) te maken, vertaalt zich in Aalsmeer naar 2-3 warmtebuurten aan te pakken tot 2030. Het precieze aantal hangt af van de grootte van de gekozen buurten.

9 Conclusie

Het doel van deze notitie was antwoord geven op de volgende vragen:
- Hoe kunnen we Aalsmeer indelen in logische warmtebuurten?
- Wat is de huidige warmtevraag van de gebouwde omgeving in Aalsmeer en hoe wordt deze momenteel ingevuld?
- Wat zijn de alternatieven voor aardgas?
- Welke aardgasvrije warmtetechnieken hebben de laagste nationale kosten?
- Welke aardgasvrije warmtetechnieken hebben de laagste eindgebruikerskosten?
- Wat is, op basis van de kostenberekeningen en gebouwkenmerken, de voorkeurs-warmtetechniek voor de verschillende warmtebuurten in Aalsmeer?
- In hoeveel buurten moet Aalsmeer tot 2030 aan de slag met de warmtetransitie om de duurzaamheidsdoelstellingen te behalen?

In dit hoofdstuk presenteren we onze antwoorden op bovenstaande vragen.

Hoe kunnen we Aalsmeer indelen in logische warmtebuurten?

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat in de transitie naar aardgasvrij verwarmen wordt gekozen voor een wijkgerichte aanpak. Dit houdt in dat gemeenten wijk voor wijk (of buurt voor buurt) aan de slag gaan met de warmtetransitie en op wijk-/buurtniveau bepalen wat de beste oplossing is als gebouwen niet langer met de cv-ketel worden verwarmd. Veel studies naar (de kosten van) verwarmen zonder aardgas presenteren de resultaten op CBS-buurtniveau.

Uit onze analyse van de studies Startanalyse (PBL, 2020a), Openingsbod Warmtetransitie (Stedin, 2020) en Warmteanalyse Aalsmeer (CE Delft, 2018) (zie Bijlage A) blijkt echter dat de CBS-buurtindeling van Aalsmeer erg grofmazig is; de bebouwing in de CBS-buurten is te divers om hier een warmtetechniek toe te wijzen. Daarom hebben we Aalsmeer ingedeeld in *logische warmtebuurten*. Dit zijn clusters die wat betreft bouwjaar, type bebouwing (utiliteitsgebouwen, type woningen) en energielabel uniform zijn. De warmtebuurten zijn zoveel mogelijk geografisch samenhangend en de grootte van de clusters is zodanig dat collectieve oplossingen mogelijk blijven.

Figuur 1 geeft de indeling van Aalsmeer in veertien warmtebuurten weer.

Figuur 12 - De logische warmtebuurten van Aalsmeer

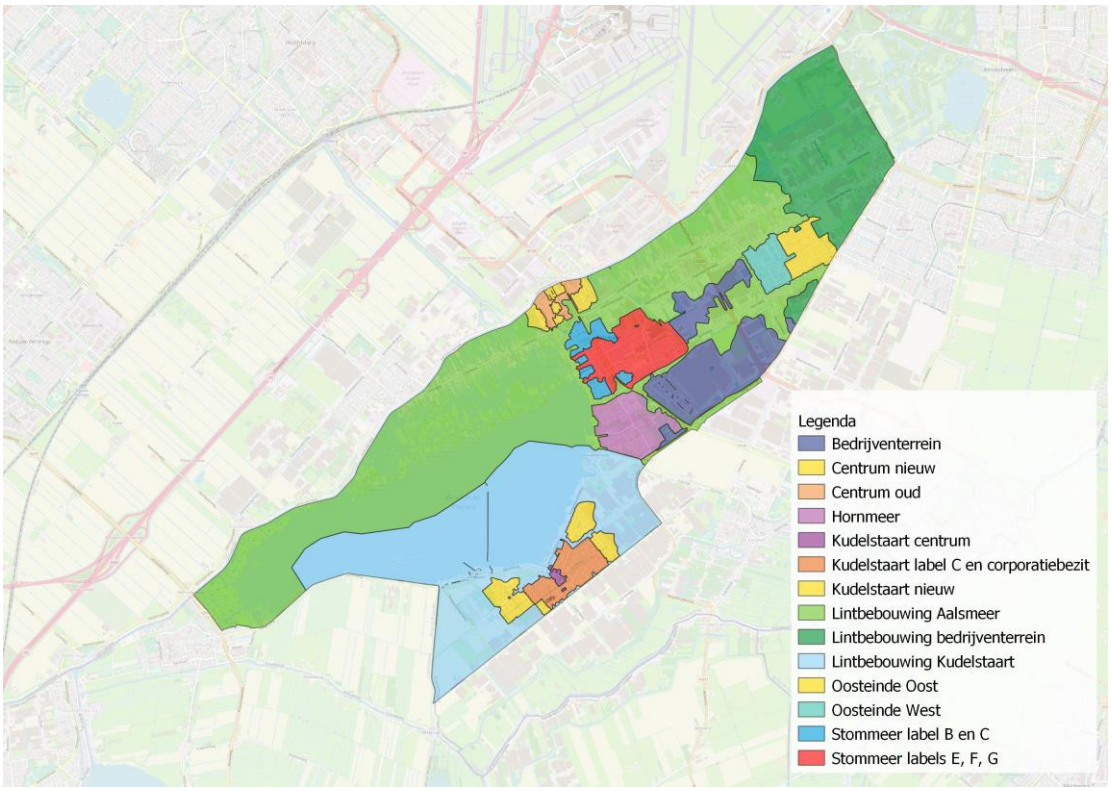

Wat is de warmtevraag van de gebouwde omgeving in Aalsmeer en hoe wordt deze momenteel ingevuld?

De gebouwde omgeving in Aalsmeer gebruikt jaarlijks 1.264 TJ aan warmte. Twee derde deel van de warmte wordt gebruikt door woningen, een derde deel door utiliteitsgebouwen. De warmtevraag wordt momenteel vrijwel volledig ingevuld met aardgas.

Een aantal gebouwen (kindcentrum Triade, Sportcentrum de Waterlelie en exporteur van potplanten Fertiplant) in Aalsmeer zijn al aangesloten op een lokaal warmtenet dat wordt gevoed met restwarmte van een datacenter van NorthC Datacenters (zie Figuur 2).
Het project staat bekend als Energy Hub Aalsmeer.

Wat zijn de alternatieven voor aardgas?

De warmtetechnieken zijn onder te verdelen in drie categorieën: all electric-technieken, collectieve technieken en technieken die gebruik maken van hernieuwbaar gas[15]. Een warmtenet is een collectieve warmtetechniek. Belangrijk hierbij is dat er voldoende warmtebronnen zijn om het warmtenet mee te voeden. We onderscheiden warmtebronnen op hoge temperatuur (> 70°C), middentemperatuur (55-70°C) en lage temperatuur (< 55°C).

[15] De hernieuwbare gassen groengas en waterstof zullen zeker tot 2030 geen significante rol kunnen spelen in de verduurzaming van de gebouwde omgeving. Ook de toekomstige beschikbaarheid en prijs van deze gassen is zeer onzeker, waardoor waterstof en groengas ook na 2030 voor de gebouwde omgeving naar verwachting alleen een logische optie zijn als er geen andere reële warmtealternatieven voorhanden zijn (MinBZK, 2021).

Binnen de gemeentegrenzen zijn geen HT-warmtebronnen, maar enkel LT-warmtebronnen aanwezig, namelijk aquathermie (bijvoorbeeld warmte uit oppervlaktewater en gemalen) en restwarmte van een datacenter. In de regio rondom Aalsmeer lijkt de bio-wkk van afvalverwerkingsbedrijf Meerlanden de meest kansrijke HT-warmtebron. Het onderzoek naar het technisch potentieel van geothermie in de regio is nog in ontwikkeling. Verschillende opsporingsvergunningen zijn aangevraagd door marktpartijen. Daarnaast zijn er verkennende studies uitgevoerd naar een mogelijk regionaal warmtenet (o.a. vanuit Schiphol), met name gericht op het verduurzamen van de glastuinbouw. Dit biedt mogelijk ook kansen voor de gebouwde omgeving in Aalsmeer.

Welke aardgasvrije warmtetechnieken hebben de laagste nationale kosten?

Nationale kosten zijn de totale kosten van alle maatregelen die nodig zijn om in een warmtebuurt over te stappen op een aardgasvrije warmtetechniek, ongeacht wie die kosten betaalt. Besparingen op de energierekening worden hierin ook meegenomen. Aangezien studies naar nationale kosten niet kijken naar wie de kosten betaalt, wordt er in deze studies geen rekening gehouden met belastingen, heffingen en subsidies, en ook niet hoe kosten van een partij, bijvoorbeeld een eigenaar van een warmtenet, worden doorbelast aan de consument.

In veel warmtebuurten heeft een warmtetechniek op duurzaam gas de laagste nationale kosten. Voor deze variant zijn namelijk geen verregaande isolatiemaatregelen noodzakelijk. De beschikbaarheid van gas in de toekomst is echter beperkt en de prijs onzeker. Naast groengas zijn voornamelijk de elektrische warmtepomp of het HT-/MT-warmtenet de technieken met de laagste nationale kosten. LT-warmtenetten hebben nooit de laagste nationale kosten.

Welke aardgasvrije warmtetechnieken hebben de laagste eindgebruikers-kosten?

De eindgebruikerskosten zijn alle kosten die een eindgebruiker (bewoner van een woning) betaalt voor de omschakeling naar aardgasvrij verwarmen. Eindgebruikerskosten bestaan uit investeringskosten (bijvoorbeeld voor installatie en isolatie) en doorlopende kosten (kosten voor onderhoud en de energierekening). In de eindgebruikerskosten zijn alle subsidies en belastingen verwerkt.

Uit onze analyse blijkt dat de gasketel op aardgas in alle warmtebuurten voor de eind-gebruikers nog de goedkoopste optie is. In de toekomst zal aardgas echter steeds minder beschikbaar zijn en zal de prijs stijgen. In vier warmtebuurten (Kudelstaart centrum, Centrum nieuw, Oosteinde-Oost[16] en Kudelstaart nieuw) is een elektrische warmtepomp de goedkoopste gasvrije optie. Deze warmtebuurten bevatten allemaal relatief nieuwe woningen (gebouwd na 1992) met een hoge isolatiegraad.

Voor de andere warmtebuurten is een warmtenet de goedkoopste gasvrije optie. In alle gevallen zorgt het HT-warmtenet voor de laagste jaarlijkse kosten. Echter, in de gemeente Aalsmeer zijn geen HT-warmtebronnen beschikbaar. Een MT-warmtenet is dus een logischer optie. Voor een MT-warmtenet is vaak isolatie vereist. In de warmtebuurten met een

[16] In Centrum nieuw en Oosteind-Oost is het verschil in eindgebruikerskosten met een MT-warmtenet echter niet groot.

redelijk goede isolatiegraad, zoals Stommeer label B en C, is het verschil in kosten tussen en HT-warmtenet en een MT-warmtenet minimaal.

Voor alle buurten is het LT-warmtenet de optie met de hoogste eindgebruikerskosten. In een aantal warmtebuurten is een elektrische warmtepomp erg duur vanwege de benodigde isolatie.

Wat is, op basis van de kostenberekeningen en gebouwkenmerken, de voorkeurswarmtetechniek voor de verschillende warmtebuurten in Aalsmeer?

Tabel 14 geeft voor de verschillende warmtebuurten ons eerste advies over een voorkeurswarmtetechniek weer. Dit advies is tot stand gekomen op basis van de kostenberekeningen (zowel nationale als eindgebruikerskosten), beschikbare warmtebronnen en de bebouwingskenmerken van de buurt. Dit is een voorlopig advies op basis van technisch-economische criteria. Andere overwegingen kunnen ook een rol spelen bij het tot stand komen van een voorkeurswarmtetechniek. De uiteindelijke techniekkeuze per buurt ligt dan ook nog niet vast.

We benadrukken overigens dat niet alle gebouwen in een buurt geschikt zullen zijn voor dezelfde warmtetechniek. Ook met de nieuwe buurtindeling in warmtebuurten kan het voorkomen dat een gebouw sterk afwijkt van de bebouwing in de rest van de buurt, waardoor een andere warmtetechniek misschien meer voor hand ligt.

Tabel 14 - Voorkeurswarmtetechniek voor de Aalsmeerse warmtebuurten op basis van kostenberekeningen en gebouwkenmerken

Warmtebuurt	Voorkeurstechniek
Bedrijventerrein	Er staan veelal industriële panden in de buurt. Als de industriële partijen komen tot een collectieve oplossing, onderzoek dan in het wijkuitvoeringsplan of de woningen en utiliteiten daarop kunnen aansluiten.
Centrum nieuw	Als het oude centrum overschakelt op een warmtenet, dan kan deze warmtebuurt meegaan. Als het oude centrum geen warmtenet krijgt, dan ligt een elektrische warmtepomp het meest voor de hand.
Centrum oud	Op basis van de eindgebruikerskosten is de voorkeurstechniek een warmtenet. Met de huidige bronnen zou dit een MT-warmtenet gevoed met warmte uit de Meerlanden of opgewaardeerde LT-warmte kunnen zijn.
Hornmeer	Een HT- of MT-warmtenet lijkt voor de hand te liggen. Mogelijk kan aquathermie benut worden uit de Westeinderplassen en naar MT-niveau worden gebracht of kan het bestaande warmtenet op datacenterwarmte worden uitgebreid.
Kudelstaart centrum	In deze buurt is verwarmen met een elektrische warmtepomp een goede optie. Doordat in Kudelstaart centrum ook veel utiliteitsgebouwen zijn (met een koudevraag in de zomer), zou een kleinschalig wko-net ook een geschikte optie zijn voor deze buurt.
Kudelstaart label C en corporatiebezit	Een MT-warmtenet is mogelijk een geschikte optie is voor deze buurt. De Westeinderplassen zijn een grote potentiële bron voor aquathermie.
Kudelstaart nieuw	Woonwijk is grotendeel geschikt voor verwarming op LT-niveau, zoals individuele warmtepompen of kleinschalige wko-installaties. Als er in Kudelstaart een warmtenet komt, kunnen delen van de buurt daarop aansluiten.
Lintbebouwing Aalsmeer	Een individuele warmtetechniek ligt hier voor de hand. De panden die geschikt zijn voor verwarmen op lage temperatuur (isolatieniveau van tenminste 50 kWh/m^2) kunnen overstappen op een elektrische warmtepomp, voor andere gebouwen is een hybride warmtepomp een mogelijke (tussen)oplossing.

Warmtebuurt	Voorkeurstechniek
Lintbebouwing bedrijventerrein	Eerste stap om in gesprek te gaan met de bedrijven en kasseneigenaren over verduurzaming en de mogelijkheden voor een warmtenet. Een deel van de panden kan hier mogelijk op aansluiten. Wanneer duidelijk is wat de warmte-oplossing voor de kassen wordt, kan de keuze worden gemaakt daarbij aan te sluiten of over te schakelen naar een hybride warmtepomp en op langere termijn waarschijnlijk naar een elektrische warmtepomp
Lintbebouwing Kudelstaart	Een individuele warmtetechniek ligt hier voor de hand. De panden die geschikt zijn voor verwarmen op lage temperatuur (isolatieniveau van tenminste 50 kWh/m^2) kunnen overstappen op een elektrische warmtepomp, voor andere gebouwen is een hybride warmtepomp een mogelijke (tussen)oplossing.
Oosteinde Oost	Verwarming met elektrische warmtepompen of kleinschalige wko-installaties heeft de voorkeur.
Oosteinde West	Voor deze buurt zijn zowel een warmtenet (MT of HT) of een elektrische warmtepomp een optie. Er zijn dus nog verschillende keuzemogelijkheden.
Stommeer label B en C	Een eventueel MT-net zou kunnen worden gevoed met een LT-warmtebron dat wordt opgewaardeerd naar MT-niveau, maar de eindgebruikerskosten van een MT-warmtenet zijn nog niet rendabel. De buurt grenst aan Stommeer label E, F en G en aan Hornmeer. Als in een van deze warmtebuurt een warmtenet wordt ontwikkeld kan dit worden uitgebreid naar Stommeer label B en C. Al met al komt er in deze buurt niet één duidelijke voorkeurstechniek naar voren en zijn er nog verschillende keuzemogelijkheden.
Stommeer label E, F en G	In deze buurt komt geen duidelijke warmteoplossing naar voren. Een warmtenet is, als we kijken naar de kosten, een optie. Er is nog geen MT of HT-warmtebron aanwezig.

In hoeveel buurten moet Aalsmeer tot 2030 aan de slag met de warmtetransitie om de duurzaamheidsdoelstellingen te behalen?

Aalsmeer wil fossielonafhankelijk zijn in 2040. Dit betekent dat tot 2040 26.000 woningequivalenten van het aardgas moeten worden gehaald. Dit zijn gemiddeld 1.380 woningequivalenten per jaar.

Als de gemeente Aalsmeer wil aansluiten bij het tempo dat wordt aangehouden in het Klimaatakkoord, zou tot 2030 ongeveer een vijfde van de gebouwenvoorraad verduurzaamd moeten worden. Dit komt overeen met ca. 5.250 woningequivalenten in negen jaar en komt neer op 2-3 warmtebuurten (afhankelijk van de grootte van de gekozen buurten).

De buurten die voorlopig nog niet aardgasvrij worden, kunnen al wel aan de slag met verduurzamen. De pandeigenaren kunnen hun bezit gaan isoleren. Als richtlijn voor het gewenste isolatieniveau hiervoor heeft het Rijk een voorstel voor een Standaard en bijbehorende streefwaarden ontwikkeld.

Daarnaast kunnen pandeneigenaren waarvan hun cv-ketel aan vervanging toe is, deze vervangen voor een hybride of elektrische warmtepomp. Of dit een nuttige stap is, hangt af van de uiteindelijke warmtetechniek in de buurt en de termijn waarop deze gerealiseerd zal worden. Voor buurten die een individuele oplossing krijgen en buurten die over meer dan vijftien jaar aardgasvrij worden en nog tenminste vijftien jaar een gasnetwerk hebben, kan een hybride warmtepomp een mooie tussenoplossing zijn. Goed geïsoleerde woningen in buurten die een individuele oplossing krijgen, kunnen ook direct op een elektrische warmtepomp overstappen.

Literatuur

BLOC, 2019. Warmtenet Schiphol Zuid. Rotterdam, BLOC.

CE Delft, 2018. Warmteanalyse Aalsmeer - De mogelijkheden voor een klimaatneutrale warmtevoorziening. Delft, CE Delft.

ECN, PBL, CBS & RVO, 2017. Nationale Energieverkenning (NEV) 2017. Petten, ECN.

Greenport Aalsmeer, 2021. Energie-inventarisatie Greenport Aalsmeer. Aalsmeer, Greenport Aalsmeer.

Merosch, 2020. Isolatiepakketten ten behoeve van het CEGOIA model. Bodegraven, Merosh.

Milieu Centraal. lopend. *Hybride warmtepomp* [Online]. Available: https://www.milieucentraal.nl/energie-besparen/duurzaam-verwarmen-en-koelen/hybride-warmtepomp/ [Accessed 28 januari 2021].

Milieucentraal. 2020. *Hybride warmtepomp* [Online]. Available: https://www.milieucentraal.nl/energie-besparen/duurzaam-verwarmen-en-koelen/hybride-warmtepomp/ [Accessed 2021].

MinBZK, 2019. Kamerbrief d.d. 18 maart 2021 : Standaard voor woningisolatie. Den Haag, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK).

MinBZK, 2021. Stand van zaken Klimaatakkoord Gebouwde omgeving 12 januari 2021. Den Haag, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK).

Ministerie van EZK, 2020. Kamerbrief over kabinetsvisie Waterstof. Den Haag, Rijksoverheid.

MRA Warmte & Koude programma. lopend. *Potentiële warmtebronnen in beeld* [Online]. Available: https://warmteiscool.nl/roadmap/ [Accessed 18 maart 2021].

Netbeheer Nederland. 2019. *Basisinformatie over energie-infrastructuur : Opgesteld voor de Regionale Energie Strategieën* [Online]. Available: https://www.netbeheernederland.nl/_upload/Files/Basisdocument_over_energie-infrastructuur_143.pdf [Accessed].

Noord-Hollandse Energie Regio, 2019. Foto energie & ruimte deelregio Amstelland. Noord-Hollandse Energie Regio.

NPRS, 2020. Factsheet Warmte: Achtergrondinformatie per warmtebron. Nationaal Programma Regionale Energie Strategie (NPRS).

PBL, 2020a. Startanalyse aardgasvrije buurten, versie 2020.

PBL, 2020b. Startanalyse aardgasvrije buurten: Gemeenterapport met toelichting bij tabellen met resultaten van de Startanalyse. Den Haag, Planbureau voor de Leefomgeving.

Provincie Noord-Holland. *Warmtedataregister* [Online]. Available: https://maps.noord-holland.nl/kaartenportaal/apps/webappviewer/index.html?id=24f82673b82f45aeb54a7f4af98732c5 [Accessed 18 maart 2020].

RES-regio Noord-Holland Zuid, 2021. RES 1.0 Noord-Holland Zuid (concept, 11 maart 2021). RES-regio Noord-Holland Zuid.

Rijksoverheid, 2019. Klimaatakkoord. Den Haag, Rijksoverheid.

Rijkswaterstaat. lopend. *Klimaatmonitor* [Online]. Available: https://klimaatmonitor.databank.nl/dashboard/dashboard/energiegebruik/ [Accessed 16 december 2020].

RVO, 2018. Ontwikkeling van koudevraag van woningen. Utrecht, Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO).

Stedin. 2020. *Openingsbod warmtetransitie 2020* [Online]. Available: https://www.stedin.net/zakelijk/branches/overheden/het-openingsbod [Accessed 2021].

Stedin. lopend. *Methode Openingsbod Warmtetransitie* [Online]. Available: https://www.stedin.net/zakelijk/branches/overheden/het-openingsbod/methode [Accessed 5 januari 2021].

Waternet, 2018. WRK-leiding Waternet: Levering van thermische energie. Amsterdam, Waternet.

A Uitkomsten Warmteanalyse Aalsmeer, Startanalyse en Openingsbod

A.1 Warmteanalyse Aalsmeer

In de Warmteanalyse Aalsmeer (CE Delft, 2018) zijn de mogelijkheden onderzocht voor een klimaatneutrale warmtevoorziening in de gemeente Aalsmeer. Deze studie laat zien wat de welke warmtevoorziening de laagste totale kosten (de zogenaamde nationale kosten). Dit is de som van de kosten in de woning (installatie en isolatie), de kosten voor distributie (aanleg en onderhoud van warmtenetten, gasnetten en elektriciteitsnet) en de productie van energie. Dit zijn dus niet de kosten voor gebouweigenaren (eindgebruikerskosten).
In deze analyse is ervoor gekozen om geen technieken aan de voorkant uit te sluiten, maar om warmteopties een voor een 'uit te schakelen'. Op deze manier wordt zichtbaar hoe de resultaten veranderen voor Aalsmeer als bepaalde technieken niet meer beschikbaar zijn.
De Warmteanalyse maakt gebruik van een afpelscenario, waarin eerst alle opties onbeperkt beschikbaar zijn en daarna per stap een warmteoptie afvalt. Waterstof is niet meegenomen als warmteoptie. Dit heeft de volgende vier scenario's opgeleverd:

- **Alles beschikbaar.** In dit scenario zijn alle warmtetechnieken beschikbaar.
- **Groengas niet beschikbaar.** In dit scenario zijn technieken die gebruik maken van (groen)gas niet meegenomen, omdat de beschikbaarheid van groengas onzeker is.
- **Biomassa niet beschikbaar.** In dit scenario zijn naast de technieken die gebruik maken van (groen)gas ook de cv-ketel op vaste biomassa pellets niet meegenomen.
- **Enkel lokale restwarmte.** In dit scenario is er enkel lokale restwarmte aanwezig, wat betekent dat er enkel LT-restwarmte en all electric-opties worden meegenomen.

Voor elk van de vier scenario's zijn met behulp van het CEGOIA-model de nationale kosten berekend van alle warmteopties die mogelijk zijn binnen een scenario. De warmteoptie met de laagste kosten is per scenario weergegeven in Tabel 15. Daarnaast is er ook gekeken wat de laagste kosten zijn voor de glastuinbouw. De glastuinbouw is echter geen onderdeel van de Warmtevisie, omdat de glastuinbouw niet onder de gebouwde omgeving valt. Wel kan het zo zijn dat een oplossing voor de glastuinbouw mogelijk ook kansrijk is voor de gebouwde omgeving en kan het meekoppelen van de gebouwde omgeving de haalbaarheid van een warmtenet voor de glastuinbouw mogelijk verhogen.

Tabel 15 - Uitkomsten Warmteanalyse Aalsmeer (CE Delft, 2018)

Buurtnaam	Alles beschikbaar	Geen groengas	Geen biomassa	Enkel lokale restwarmte
Centrum	Elektrische WP[17]	Elektrische WP	Elektrische WP	Elektrische WP
Stommeer	Hybride WP	Elektrische WP	Elektrische WP	Elektrische WP
Hornmeer	Hybride WP	Restwarmte	Restwarmte	LT-warmte met booster
Uiterweg	Hybride WP	Restwarmte	Restwarmte	Elektrische WP

[17] WP staat voor warmtepomp.

Buurtnaam	Alles beschikbaar	Geen groengas	Geen biomassa	Enkel lokale restwarmte
Kudelstaart	Hybride WP	Elektrische WP	Elektrische WP	Elektrische WP
Bovenlanden	Hybride WP	Restwarmte	Restwarmte	LT-warmte met booster
Greenpark	Hybride WP	Restwarmte	Restwarmte	Geothermie
Oosteinde	Elektrische WP	Elektrische WP	Elektrische WP	Elektrische WP
Schinkelpolder	Hybride WP	Cv-ketel (vaste biomassa)	Elektrische WP	Elektrische WP

A.2 Startanalyse 2020

De Startanalyse van het PBL is een technisch-economische doorrekening die inzicht geeft in de nationale kosten van verschillende aardgasvrije warmteopties. Tabel 16 laat op buurtniveau zien welke aardgasvrije warmtetechniek volgens de Startanalyse de laagste totale nationale kosten heeft. Figuur 13 geeft de uitkomsten weer op een kaart.

Een aantal buurten komen uit op een MT-warmtenet gevoed door een LT-bron. Hierbij benadrukken we dat deze buurten niet volledig overstappen op dit warmtenet. Tabel 16 geeft aan voor welke percentage van de buurt het warmtenet de meest gunstige optie is, en welk percentage overstap op een individuele elektrische warmtepomp.

Tabel 16 - Uitkomsten Startanalyse

Buurtnaam	Strategie met de laagste nationale kosten [18]
Centrum	42% warmtenet met LT-bron-TEO+wko, aanlevering 70˚C 58% individuele elektrische warmtepomp
Stommeer	100% individuele elektrische warmtepomp-luchtwarmtepomp
Hornmeer	100% individuele elektrische warmtepomp-luchtwarmtepomp
Uiterweg	100% groengas met hybride warmtepomp
Kudelstaart	100% individuele elektrische warmtepomp, 0% warmtenet met LT-bron-LT-warmtebron, aanlevering 70˚C
Bovenlanden	100% individuele elektrische warmtepomp-luchtwarmtepomp
Greenpark	99% individuele elektrische warmtepomp, 1% Warmtenet met LT-bron-TEO+wko, aanlevering 70˚C
Oosteinde	100% individuele elektrische warmtepomp-luchtwarmtepomp
Schinkelpolder	92% individuele elektrische warmtepomp, 8% Warmtenet met LT-bron-TEO+wko, aanlevering 70˚C

[18] Als de strategie met de laagste nationale kosten een warmtenet met een LT-bron is, dan kijkt de Startanalyse voor welk deel van de buurt (% woningequivalenten) zo'n warmtenet met LT-bron de laagste meerkosten heeft, en voor welk deel van de buurt dat geldt voor individuele elektrische warmtepompen. Als deze situatie zich voordoet, wordt in de tabel de verdeling van deze twee oplossingen weergegeven.

A.3 Openingsbod Warmtetransitie 2020

Het Openingsbod Warmtetransitie is een hulpmiddel van Stedin (2020) om besluitvorming over de warmtetransitie te versnellen. Het vergelijkt uitkomsten van verschillende modellen voor verschillende scenario's en komt hiermee tot een warmtetechniek per buurt. Het Openingsbod geeft hierbij aan hoe zeker de uitkomst is. Wanneer een buurt in verschillende modellen en scenario's op dezelfde warmtetechniek met de laagste nationale kosten uitkomt, is de uitkomst zeker. In sommige buurten is de warmtetechniek redelijk zeker, dit zijn de zogenoemde 'indicatieve' buurten. In Aalsmeer bevinden zich geen zeker en/of indicatieve buurten. Dit betekent dat het Openingsbod nog niet met zekerheid een uitspraak doet over de warmtetechnieken in Aalsmeer.

We hebben gekeken naar de uitkomsten van 2020 (begin 2021 komt een nieuwe editie van het Openingsbod Warmtetransitie uit). Figuur 13 laat zien welke warmteoptie in de buurten van Aalsmeer de voorkeur heeft in verschillende scenario's, oftewel 'energietoekomsten' (Stedin, lopend):

- *Energietoekomst Ruime Warmte & Ruim Gas*: in de toekomst is duurzaam gas (groengas of waterstof) ruim beschikbaar voor gebouwen en woningen. Voor warmtenetten zijn aardwarmte en restwarmte ruim beschikbaar.
- *Energietoekomst Ruime Warmte & Beperkt Gas*: in deze toekomst is duurzaam gas beperkt beschikbaar voor gebouwen en woningen. Voor warmtenetten zijn aardwarmte en restwarmte ruim beschikbaar.
- *Energietoekomst Beperkte Warmte & Beperkt Gas*: in deze toekomst is duurzaam gas beperkt beschikbaar voor gebouwen en woningen. Voor warmtenetten zijn aardwarmte en restwarmte beperkt beschikbaar.

Figuur 13 - Uitkomsten Openingsbod Warmtetransitie voor Aalsmeer

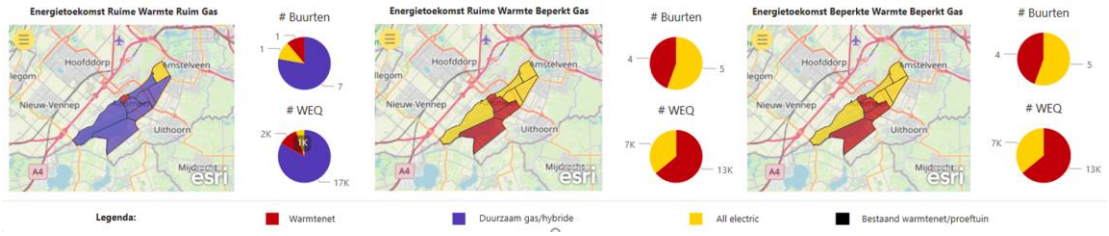

Figuur 13 laat zien dat beschikbaarheid van duurzaam gas een belangrijk thema is in de gemeente Aalsmeer bij het opstellen van de Warmtevisie. De beschikbaarheid van duurzaam gas is in belangrijke mate bepalend voor het aantal buurten met een voorkeur voor duurzaam gas. Paragraaf 4.1.3 laat echter zien dat hernieuwbare gassen voorlopig (in ieder geval tot 2030) geen reële optie zijn voor de verduurzaming van de gebouwde omgeving.

Als in de toekomst maar beperkt duurzaam gas beschikbaar is, zullen steeds meer buurten moeten overstappen op gasvrije opties, zoals warmtenetten of all electric. De energietoekomsten Ruime Warmte & Beperkt Gas en Beperkte Warmte & Beperkt Gas laten hetzelfde beeld zien. Een beperkte beschikbaarheid van warmte heeft dus minder invloed dan een beperkte beschikbaarheid van gas.

B Impact van energie-infrastructuren op de openbare en ondergrondse ruimte

B.1 Impact van het verzwaren van het elektriciteitsnet

In de buurten die overstappen op verwarmen met elektrische warmtepompen, groeit de elektriciteitsvraag. De elektrische warmtepomp wordt niet alleen gebruikt als individuele warmtetechniek, maar ook in combinatie met een ZLT-warmtenet. Ook zonnepanelen en elektrische laadpalen vragen extra capaciteit op het elektriciteitsnet. Zonnepanelen en elektrische laadpalen vallen buiten de warmtetransitie, maar de opgaven zijn met elkaar verweven. De hogere capaciteitsvraag vraagt aanpassingen aan de infrastructuur.

Laagspanningsnet

Elektrisch verwarmen zorgt voor een groei in de capaciteitsvraag van het elektriciteitsnet op laagspanning (LS) niveau. In de meeste buurten moet het laagspanningsnet daardoor verzwaard worden. Daarvoor moet de straat opengebroken worden. Er kan gekozen worden om de bestaande kabels de vervangen door zwaardere of om extra kabels te leggen.
De zwaardere kabels hebben dezelfde reserveringsruimte in de ondergrond, extra kabels vragen om extra ruimte.

Middenspanningsruimtes

De hogere capaciteitsvraag op laagspanningsniveau zorgt ook voor een hogere capaciteits-vraag op middenspanning (MS) niveau. Middenspanningsruimtes zetten elektriciteit van een hoog voltage om naar een lager voltage voor gebruik in gebouwen (en andersom, van laag naar hoog, bij opwekken van elektriciteit). Verzwaring van het elektriciteitsnet betekent meestal dat er middenspanningsruimtes moeten worden bijgeplaatst of uitgebreid.

Onderstations in gemeente en regio

Mogelijk heeft de groeiende elektriciteitsvraag ook op hoger schaalniveau gevolgen, waardoor er ook een groter onderstation nodig is of bijgeplaatst moet worden. Een onderstation zet hoogspanning om naar middenspanning. Onderstations hebben een grote omvang (van twee tot zes voetbalvelden).

Figuur 14 geeft verschillende typen elektriciteitsstations weer, en Tabel 17 het ruimte-beslag van deze verschillende stations.

Figuur 14 - Typen elektriciteitsstations: onderstations (l) en middenspanningsruimtes (r). In de blokken wordt een indicatie gegeven van het benodigde aantal voor een stad van 100.000 inwoners

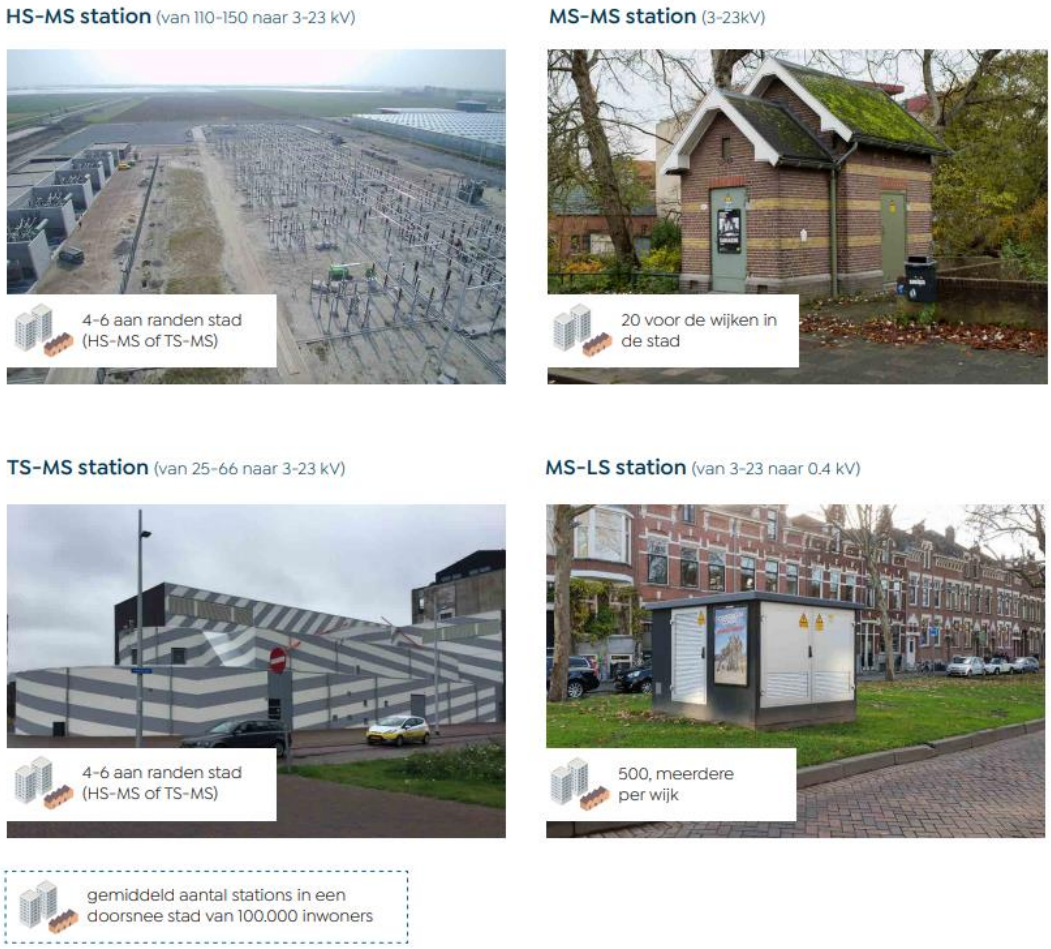

Bron: Netbeheer Nederland (2019).

Tabel 17 - Ruimtebeslag en van de verschillende elektriciteitsstations.

Type elektriciteitsstation	Ruimtebeslag (m^2)
HS/MS station	15.000-40.000
TS/MS station	2.000-10.000
MS station	200-4.000
MS/LS station	10-35

Bron: Netbeheer Nederland (2019).

Meer informatie?
Netbeheer Nederland heeft veel informatie over de energie-infrastructuur, de kosten en de ruimtelijke impact gebundeld in een handig document. Dit document kunt u hier terugvinden.

B.2 Impact van de aanleg van warmtenetten

Voor het aanleggen van warmtenetten is ruimte nodig in de ondergrond. Dit kan met name een uitdaging zijn in dichtbebouwde historische centra. Voor het aanleggen van de leidingen moet de straat opengebroken worden.

Onderdelen van een warmtenet

Figuur 15 laat zien hoe een HT-warmtenet er schematisch uitziet.

Figuur 15 - Opzet van een HT-warmtenet

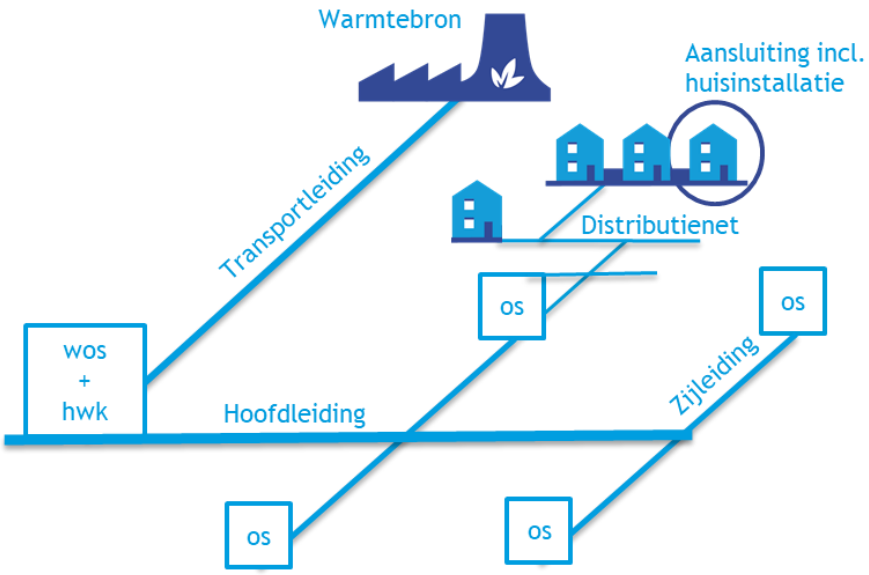

Figuur 15 toont de volgende onderdelen:

- **Warmtebron**
  De warmtebron geeft warmte af aan het water in de transportleiding.
- **Transportleiding**
  De transportleiding transporteert warm water naar het wijk-onderstation.
- **Wijk-onderstation (wos)**
  Het wijk-onderstation geeft warmte af aan de hoofdleiding.
- **Hulpwarmteketel (hwk)**
  De hulpwarmteketel (hwk) zorgt ervoor dat er extra warmte wordt geproduceerd bij een piekvraag. Dit gebeurt meestal met gasketels. De hwk geeft ook warmte af aan de hoofdleiding.
- **Zijleiding**
  De hoofdleiding wordt vertakt in zijleidingen die uitkomen op een onderstation.
- **Onderstation (os)**
  Het onderstation verdeelt per woningblok of straat de warmtenet naar het distributienet. Bij grote appartementencomplexen kan dit onderstation ook onderin het complex zitten. In dat geval is er geen sprake van een distributienet.

- **Distributienet**
  Vanuit het distributienet wordt de warmte geleverd tot aan de aansluiting in de woning.
- **Aansluiting**
  Per woning of gebouw wordt met behulp van een afleverset de warmte uit het distributienet gehaald. Het afgekoelde water gaat via de retourleiding weer terug naar het onderstation waar het water opnieuw wordt verwarmd.

De bronnen die een MT-warmtenet van warmte voorzien, zijn meestal aangesloten ter hoogte van het wos. Een MT-warmtenet is dan ook kleinschaliger dan een HT-warmtenet. Een MT-warmtenet kan worden gevoed met LT-warmtebronnen in combinatie met een collectieve warmtepomp. De warmtepomp zorgt er dan voor dat de temperatuur van het water dat bij de gebouwen aankomt hoger is dan bij een LT-warmtenet.

De warmtebronnen die een LT-warmtenet voeden zijn aangesloten ter hoogte van het wos of zelfs het os. Gebouwen die zijn aangesloten op een LT-warmtenet moeten goed geïsoleerd zijn of moeten met behulp van een warmtepomp de temperatuur van het water voor de ruimteverwarming zelf verder verhogen.

Impact van een warmtenet op de ondergrondse ruimte

Leidingen
Wanneer een warmtenet wordt aangelegd heeft dit een impact op de ondergrond.
Er moeten nieuwe leidingen worden getrokken door de straten. In een straat wordt een aan- en een afvoerleiding geplaatst. Om te voorkomen dat warmte vanuit deze leidingen het water en elektranet nadelig beïnvloedt, is extra ruimte rondom de leidingen nodig.
De gemiddelde totale breedte (de ruimte die nodig is voor de aanvoer- en retourbuis samen, inclusief de tussenruimte) zijn als volgt:

- transportleiding ca. 2,5–3,5 m;
- hoofdleiding ca. 1,7–2,2 m;
- zijleiding ca. 1,3–1,7 m;
- distributieleiding ca. 1,0–1,3 m.

Figuur 16 geeft de ruimtelijke impact van een warmtenet in een straat weer.

Figuur 16 - Schematische weergave van de ruimtelijke impact van een warmtenet

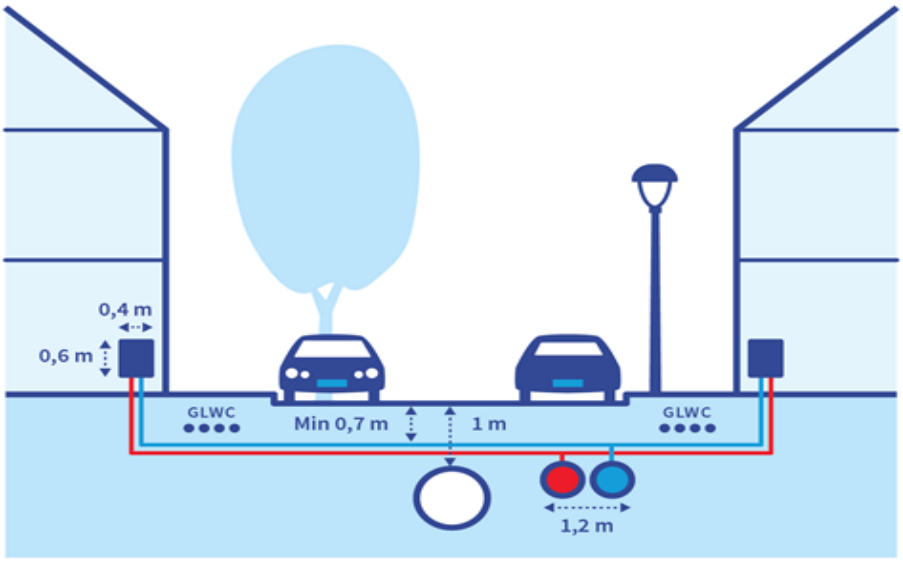

GLWC: gas, licht, water, communicatie.

De benodigde diameter van de leidingen van een warmtenet hangt samen met het benodigde vermogen en de temperatuur van het water. Hoe meer vermogen, hoe groter de diameter van de leidingen. Daarnaast geldt dat de leidingen van een LT-net een grotere diameter hebben omdat het vermogen van het water in de buiten lager is dan bij een HT-net. Daarentegen is er minder isolatie rondom de buizen nodig, omdat de warmteverliezen kleiner zijn door het geringere temperatuurverschil met de grond eromheen. De totale dikte van de buizen van een HT- en LT-warmtenet verschillen daarom niet zo veel.

Een leiding van een warmtenet bestaat uit:
- stalen mediumvoerende leiding;
- isolatiemateriaal (PUR);
- PE-mantelbuis.

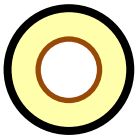

Expansielussen

Bij een distributienet zijn om de 150 m à 200 m expansielussen nodig om uitzetting van de leidingen op te vangen (zie Figuur 17). Deze ‘loops’ zijn circa 5 m breed (in hoofdnet oplopend tot 8 m). Deze kunnen bijvoorbeeld worden geplaatst op kruispunten van wegen, maar moeten soms ook in de straat worden ingepast. Bij lagere temperatuurnetten zijn er minder van deze expansielussen nodig.

Figuur 17 - Expansielussen

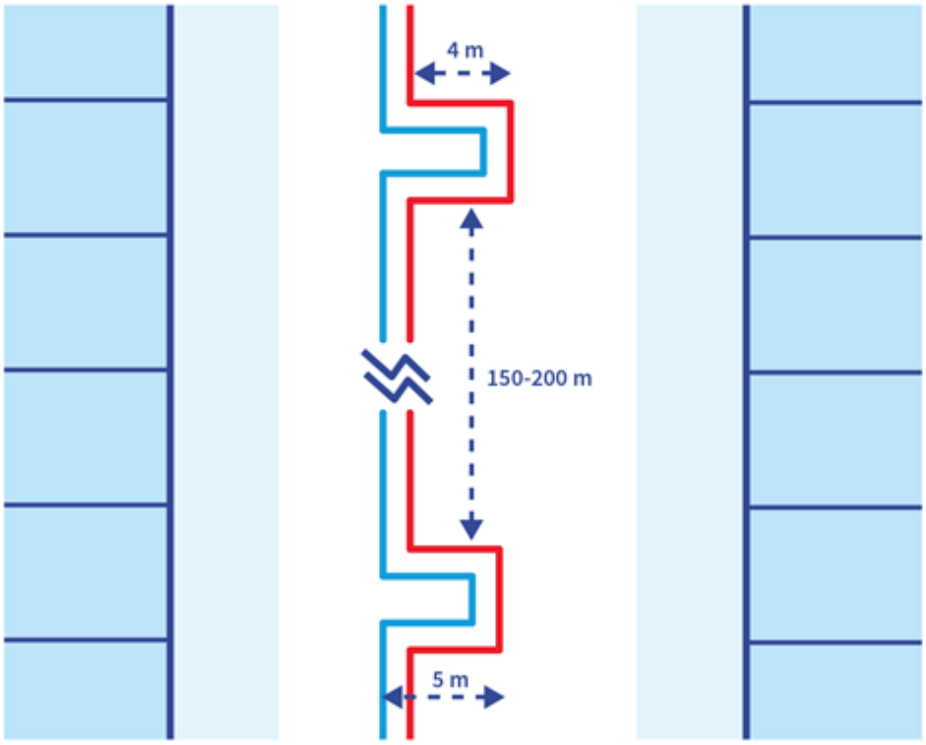

Ruimtelijke impact van de warmtebron

Naast het distributienet heeft de warmtebron ook een ruimtelijke impact op de omgeving. Hoeveel ruimte nodig is, verschilt per type warmtebron. Over het algemeen is de ruimtelijke impact van een warmtebron beperkt. Voor het gebruik van de meeste vormen van restwarmte is in de buurt van de warmtebron een plek nodig voor een warmtewisselaar.

Geothermie vormt hierop een uitzondering. Voor het boren naar aardwarmte is een werkterrein nodig van circa 0,5 tot 1 hectare (ongeveer één voetbalveld) en een tijdelijke toren van circa 50 meter hoog. Een aardwarmteboring neemt enkele maanden in beslag. Na het verwijderen van de boorinstallatie moet er bij de productie- en injectieput een klein gebouw (van circa 100 m^2) worden geplaatst waarin de warmtewisselaars voor het warmtenet staan.

Overige aandachtspunten bij het aanleggen van een warmtenet

- Een leiding van het warmtenet is niet te combineren met een waterleiding in de nabijheid. Het warmtenet zou dan namelijk het drinkwater kunnen opwarmen tot boven de 25˚C, waardoor Legionella kan groeien. De warmteleidingen moeten goed geïsoleerd zijn en voldoende afstand hebben van de waterleidingen om dit te voorkomen.
- Een leiding van het warmtenet is doorgaans ook niet te combineren met elektrakabels. Als de tracés parallel aan elkaar liggen zullen elektrakabels opwarmen. Door de opwarming van de elektrakabels neemt de elektrische capaciteit af.
- Warmteverliezen in de leidingen zijn afhankelijk van:

    - lengte van het transport: hoe groter de afstand, hoe groter de verliezen;
    - temperatuur warmtenet: hoe hoger de temperatuur, hoe groter de verliezen;
    - isolatie leidingen: hoe meer isolatie, hoe lager de verliezen.
- Bomen kunnen het aanleggen van warmtenet bemoeilijken.

C CBS-buurtindeling van Aalsmeer

De gemeente Aalsmeer bestaat uit drie wijken en negen buurten. Tabel 18 geeft een overzicht van de wijken met bijbehorende buurten. Daarnaast geeft Figuur 18 een overzicht van de buurtindeling.

Tabel 18 - Lijst van wijken en buurten in Aalsmeer

Wijk	Buurt
Aalsmeer	Centrum
	Stommeer
	Hornmeer
	Uiterweg
Kudelstraat en Kalslagen	Kudelstaart
Oosteinde	Bovenlanden
	Greenpark
	Oosteinde
	Schinkelpolder

Figuur 18 - De buurten van Aalsmeer

D Uitkomsten Startanalyse 2020

In Tabel 19 staan de uitkomsten met de nationale meerkosten zoals berekend in de Startanalyse 2020. De definitie van de nationale kosten volgens het PBL is als volgt:

> "Nationale kosten zijn de totale financiële kosten in Nederland van alle maatregelen die nodig zijn om ergens (bijvoorbeeld in een buurt) een strategie uit te voeren, ongeacht wie die kosten betaalt, inclusief de baten van energiebesparing, maar exclusief belastingen, heffingen en subsidies."

Nationale kosten zijn de kosten over de gehele keten:

- Productie: kosten voor het in gebruik nemen van warmtebronnen.
- Distributie: kosten voor het eventueel aanleggen van een warmtenet, verzwaren van het elektriciteitsnet, aanpassen of verwijderen van het gasnet.
- Gebouwmaatregelen: kosten voor de warmte-installatie en isolatiemaatregelen.
- Consumptie: inkoop van energie (zoals elektriciteit en warmte).

De meerkosten geven aan hoeveel een warmteoptie extra kosten ten opzichte van het referentiealternatief (een hr-ketel op basis van aardgas) in 2030.

Tabel 19 - Uitkomsten nationale meerkosten strategie met Laagste Nationale Kosten (LN-strategie)

Buurtnaam	Strategie met de laagste nationale kosten [19]	Nationale meerkosten [€ per jaar]	Nationale meerkosten per weq [€ per woning per jaar]
Centrum	42% warmtenet met LT-bron-TEO+wko, aanlevering 70°C, 58% individuele elektrische warmtepomp	2.209.346	906
Stommeer	Individuele elektrische warmtepomp-lucht-warmtepomp	4.265.704	1.164
Hornmeer	Individuele elektrische warmtepomp-lucht-warmtepomp	3.014.702	1.182
Uiterweg	Groengas met hybride warmtepomp	365.019	792
Kudelstaart	100% individuele elektrische warmtepomp, 0% warmtenet met LT-bron-LT-warmtebron, aanlevering 70°C	4.409.824	1.023
Bovenlanden	Individuele elektrische warmtepomp-lucht-warmtepomp	1.093.217	1.395
Greenpark	99% individuele elektrische warmtepomp, 1% Warmtenet met LT-bron-TEO+wko, aanlevering 70°C	943.106	936
Oosteinde	Individuele elektrische warmtepomp-lucht-warmtepomp	3.732.032	906
Schinkelpolder	92% individuele elektrische warmtepomp, 8% Warmtenet met LT-bron-TEO+wko, aanlevering 70°C	615.852	536

[19] Als de strategie met de laagste nationale kosten een warmtenet met een LT-bron is, dan kijkt de Startanalyse voor welk deel van de buurt (% woningequivalenten) zo'n warmtenet met LT-bron de laagste meerkosten heeft, en voor welk deel van de buurt dat geldt voor individuele elektrische warmtepompen. Als deze situatie zich voordoet, wordt in de tabel de verdeling van deze twee oplossingen weergegeven.

E Parameters nationale kosten

In deze bijlage is een overzicht opgenomen van de inputwaarden van het CEGOIA-model.

Ontwikkeling energieprijzen en leercurve

De investeringsparameters in het model zijn voorzien van een leercurve die aangeeft hoe de kosten zich in de loop van de tijd ontwikkelen. Er zijn twee verschillende leercurves gehanteerd: een langzame curve voor technieken die al verder doorontwikkeld zijn en een snelle curve voor nieuwe technieken waarbij wordt verwacht dat er nog veel kostendaling zal optreden. Voor de ontwikkeling van de gasprijs en elektriciteitsprijs zijn aparte leercurven gedefinieerd. Alle leercurves zijn te zien in Tabel 20.

Voor de energieprijzen wordt aangesloten bij het scenario uit de KEV 2019 (PBL, 2019). Dit scenario loopt tot 2035. Voor 2050 wordt aangenomen dat er geen aardgas meer beschikbaar is in de gebouwde omgeving, maar enkel nog groengas. De aangenomen prijzen staan in Tabel 21.
Deze gas- of elektriciteitsprijs vermenigvuldigd met de leercurve factor geeft de prijs is dat jaar. Voor de elektriciteitsprijs in 2050 wordt aangesloten bij het scenario 'Hoog' uit de studie Welvaart en Leefomgeving. Van 2035 tot 2050 wordt een lineaire stijging van de energieprijzen aangehouden.

Tabel 20 - Leercurves op investeringen door innovaties en de ontwikkeling van de gas- en elektraprijs

	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	Bron
Geen	1	1	1	1	1	1	1	Geen
Langzaam	1	0,95	0,9	0,88	0,85	0,82	0,8	Interpretatie Vesta 3.5
Snel	1	0,91	0,81	0,79	0,76	0,73	0,71	Interpretatie Vesta 3.5
Gasprijs	1	1	1	1	1	1	1	Geen
Elektriciteitsprijs	1	1,23	1,33	1,33	1,33	1,33	1,33	KEV2019
Geothermie investering	1	0,93	0,86	0,8	0,73	0,67	0,6	Opschaling aardwarmte in warmtenetten: Een analyse van de meerwaarde van de play-based portfoliobenadering, IF Technology, CE Delft en Berenschot, 2018
COP-warmte-pomp	1	1,16	1,27	1,27	1,27	1,27	1,27	TKI Urban Energy
COP-wisselaar met individuele warmtepomp	1	1,16	1,27	1,27	1,27	1,27	1,27	TKI Urban Energy
Aandeel groengas	0	0,17	0,33	0,5	0,67	0,83	1	Aanname CE
Aardgasprijs	1	1,21	1,32	1,32	1,32	1,32	1,32	KEV2019
Groengasprijs	1	1	1	1	1	1	1	Geen

Tabel 21 - De aangenomen kosten van de energiedragers

Energiedrager	Kosten	Bron
Elektriciteit	11,9 €/GJ	KEV 2019
Lucht	0 €/GJ	N.v.t.
Water bodem	0 €/GJ	N.v.t.
Biomassa	13 €/GJ	http://www.houtpellets-online.eu/kostenbesparing-pellets-tov-gas/
Waterstof	25,39 €/GJ	Waterstof voor Vesta-MAIS (Katja Kruit en Reinier van der Veen), op basis van bovenwaarde
Hernieuwbaar gas	25,39 €/GJ	Aanname gelijk aan waterstof
Groengas	21,3 €/GJ	Aanname CE
Aardgas	5,4 €/GJ	Aanname CE
Water warmtenet HT	0 €/GJ	N.v.t.
Water warmtenet MT	0 €/GJ	N.v.t.
Water warmtenet LT	0 €/GJ	N.v.t.
Water warmtenet ZLT	0 €/GJ	N.v.t.
Water koudenet wko	0 €/GJ	N.v.t.
Water warmtenet wko	0 €/GJ	N.v.t.
Gas	21,3 €/GJ	N.v.t.

Gehanteerde rentevoeten en afschrijftermijnen

Alle investeringen worden in het model omgerekend naar jaarlijkse kosten. Dit gebeurt met een specifieke rentevoet en afschrijftermijn, afhankelijk van het type investering.
De gehanteerde rentevoeten zijn weergegeven in Tabel 22 en de gehanteerde afschrijftermijnen in Tabel 23.

Tabel 22 - Gehanteerde rentevoeten

Onderdeel	Rentevoet	Bron
Utiliteit	3%	Vesta 3.5
Woning	3%	Vesta 3.5
Corporatiewoning	3%	Aanname CE Delft
Infrastructuur gas	3%	Vesta 3.5
Infrastructuur waterstof	3%	Aanname CE Delft
Infrastructuur elektriciteit	3%	Vesta 3.5
Warmtenet	3%	Vesta 3.5

Tabel 23 - Gehanteerde afschrijftermijnen

Onderdeel	Afschrijftermijn	Bron
Gebouw aanpassingen	25 jaar	Aanname CE
Gebouw installaties	15 jaar	Aanname CE
Collectieve installaties	25 jaar	Aanname CE
Infrastructuur	40 jaar	Netbeheerders

Technieken

De parameters voor de individuele warmtetechnieken zijn weergegeven in Tabel 24, voor collectieve warmtetechnieken Tabel 25 en de parameters voor de afgiftesystemen zijn weergegeven in Tabel 26.

Tabel 24 - Inputwaarden individuele warmtetechnieken

Techniek	Investering	Onderhouds-kosten	Leercurve	Bron
Warmtepomp - buitenlucht	€ 8.500	0,5%	Geen	Warmtetechnieken.nl
Warmtepomp - bodem	€ 12.500	0,4%	Geen	Warmtetechnieken.nl
Hr-ketel	€ 1.850	4%	Geen	N.v.t.
Hybride warmtepomp - ventilatielucht	€ 5.200	2%	Geen	N.v.t.
Hybride warmtepomp - buitenlucht	€ 5.000	2%	Geen	N.v.t.
Cv-ketel [vaste biomassa]	€ 7.000	5%	Geen	N.v.t.
Warmtenet HT	€ 2.000	2,5%	Geen	N.v.t.
Warmtenet MT	€ 2.000	2,5%	Geen	N.v.t.
Warmtenet LT met ind. warmtepomp	€ 8.600	2,5%	Geen	N.v.t.
Warmtenet ZLT met ind. warmtepomp	€ 8.600	2,5%	Geen	N.v.t.
Warmtenet LT	€ 2.000	2,5%	Geen	N.v.t.
Wko-net	€ 2.000	2,5%	Geen	N.v.t.
Hr-ketel [waterstof]	€ 3.350	4%	Geen	N.v.t.
Hybride warmtepomp - ventilatielucht [waterstof]	€ 6.700	2%	Geen	N.v.t.
Hybride warmtepomp - buitenlucht [waterstof]	€ 6.500	2%	Geen	N.v.t.
Mechanische ventilatie	€ 1.500	2%	Geen	Aanname CE
Splitsysteem	€ 2.000	2,5%	Geen	N.v.t.
Elektrische boiler	€ 1.250	2,5%	Geen	N.v.t.
Zonneboiler	€ 2.900	2,5%	Geen	Vesta 3.5
Wtw-douchepijp	€ 487	0%	Geen	Aanname CE
Zonnepanelen	€ 250	1,5%	Geen	Stichting de Woonmensen (Apeldoorn)

Tabel 25 - Inputwaarden collectieve warmtetechnieken

Techniek	Productie-kosten	Investerings-kosten	Onderhouds-kosten	Rende-ment	Leercurve	Leiding verlies	Bron
AVI	€ 3,75	€ 162,50	5%	1	Geen	20%	Vesta 3.5
BMC	€ 6,38	€ 162,60	5%	1	Geen	20%	Vesta FO 4.0
Warmtebron HT	€ 0	€ 0	5%	1	Geen	20%	Geen
Warmtebron MT	€ 0	€ 0	5%	1	Geen	15%	Geen
Warmtebron LT	€ 0	€ 0	5%	1	Geen	15%	Geen
STEG	€ 4,94	€ 162,70	5%	1	Geen	20%	Vesta 3.5
Geothermie HT	€ 0	€ 1.818	3%	20	Geothermie investering	15%	Platform geothermie

Techniek	Productie-kosten	Investerings-kosten	Onderhouds-kosten	Rende-ment	Leercurve	Leiding verlies	Bron
Geothermie MT	€ 0	€ 1.818	3%	20	Geothermie investering	15%	Platform geothermie
Restwarmte industrie	€ 0	€ 250	5%	20	Geen	20%	Vesta 3.5
Wkk	€ 0	€ 1.300	2%	0,5	Geen	20%	Vesta 3.5
Wko	€ 0	€ 1.133	2%	3,5	Geen	15%	vesta 2.0
TEO	€ 0	€ 1.000	2%	20	Geen	7,5%	Kengetallen aquathermie, IF technology 2019. Een studie uitgevoerd voor RVO.
PVT	€ 0	€ 259,50	2%	20	Geen	7,5%	Geen
Zeewater-centrale	€ 0	€ 250	2%	20	Geen	7,5%	Vesta functioneel ontwerp warmtenetten (concept 6 juni 2018)
LT-Restwarmte	€ 0	€ 250	5%	20	Geen	15%	Vesta 3.5

Tabel 26 - Inputwaarden afgiftesystemen per bruto vloeropppervlak

Afgiftesysteem	Investeringskosten	Bron
LT-radiatoren	35 €/m^2	Merosch 2020
HT-radiatoren	17,6 €/m^2	EPA maatregelenlijst 2017, individuele aanpak

Tabel 27 - Gehanteerde rendementen voor de verschillende technieken en bijbehorend isolatieniveau

Techniek	Functie	Isolatieniveau	Rendement	Energie-drager	Bron
Warmtepomp-buitenlucht	Ruimteverwarming	Woning : LT 30 kWh/m^2	4	Elektriciteit	Warmtetechnieken.nl
Warmtepomp-buitenlucht	Ruimteverwarming	Woning : LT 50 kWh/m^2	4	Elektriciteit	Warmtetechnieken.nl
Warmtepomp-buitenlucht	Ruimteverwarming	Utiliteit: Maximale verbetering	4	Elektriciteit	Warmtetechnieken.nl
Warmtepomp-buitenlucht	Ruimteverwarming	Utiliteit: Minimale verbetering	4	Elektriciteit	Warmtetechnieken.nl
Warmtepomp-buitenlucht	Ruimteverkoeling	Alle	5	Elektriciteit	EPG NEN7120
Warmtepomp-buitenlucht	Warmtapwater	Alle	2,3	Elektriciteit	Warmtetechnieken.nl
Warmtepomp-bodem	Ruimteverwarming	Woning : LT 30 kWh/m^2	5	Elektriciteit	Warmtetechnieken.nl
Warmtepomp-bodem	Ruimteverwarming	Woning : LT 50 kWh/m2	5	Elektriciteit	Warmtetechnieken.nl
Warmtepomp-bodem	Ruimteverwarming	Utiliteit: Maximale verbetering	5	Elektriciteit	Warmtetechnieken.nl
Warmtepomp-bodem	Ruimteverwarming	Utiliteit: Minimale verbetering	5	Elektriciteit	Warmtetechnieken.nl
Warmtepomp-bodem	Ruimteverkoeling	Alle	8	Elektriciteit	EPG
Warmtepomp-bodem	Warmtapwater	Alle	3,25	Elektriciteit	Warmtetechnieken.nl
Hr-ketel	Ruimteverwarming	Alle	1	Elektriciteit	N.v.t.
Hr-ketel	Ruimteverwarming	Alle	0,94	Gas	Warmtetechnieken.nl
Hr-ketel	Warmtapwater	Alle	1	Elektriciteit	N.v.t.
Hr-ketel	Warmtapwater	Alle	0,65	Gas	Warmtetechnieken.nl
Hybride warmtepomp-ventilatielucht	Ruimteverwarming	Woning : LT 30 kWh/m^2	5,7	Elektriciteit	Bewerking op HP cube factsheet
Hybride warmtepomp-ventilatielucht	Ruimteverwarming	Woning : LT 50 kWh/m^2	5,1	Elektriciteit	Bewerking op HP cube factsheet
Hybride warmtepomp-ventilatielucht	Ruimteverwarming	Utiliteit: Maximale verbetering	5,7	Elektriciteit	Bewerking op HP cube factsheet
Hybride warmtepomp-ventilatielucht	Ruimteverwarming	Utiliteit: Minimale verbetering	5,1	Elektriciteit	Bewerking op HP cube factsheet
Hybride warmtepomp-ventilatielucht	Ruimteverwarming	Woning : MT 70 kWh/m^2	5	Elektriciteit	Bewerking op HP cube factsheet
Hybride warmtepomp-ventilatielucht	Ruimteverwarming	Woning : Huidig	5	Elektriciteit	Bewerking op HP cube factsheet
Hybride warmtepomp-ventilatielucht	Ruimteverwarming	Woning : LT 30 kWh/m^2	0,94	Gas	ACM-Rekenmodel maximumprijs 2015
Hybride warmtepomp-ventilatielucht	Ruimteverwarming	Woning : LT 50 kWh/m^2	0,94	Gas	ACM-Rekenmodel maximumprijs 2015
Hybride warmtepomp-ventilatielucht	Ruimteverwarming	Utiliteit: Maximale verbetering	0,94	Gas	ACM-Rekenmodel maximumprijs 2015
Hybride warmtepomp-ventilatielucht	Ruimteverwarming	Utiliteit: Minimale verbetering	0,94	Gas	ACM-Rekenmodel maximumprijs 2015

Techniek	Functie	Isolatieniveau	Rendement	Energie-drager	Bron
Hybride warmtepomp-ventilatielucht	Ruimteverwarming	Woning : MT 70 kWh/m^2	0,94	Gas	ACM-Rekenmodel maximumprijs 2015
Hybride warmtepomp-ventilatielucht	Ruimteverwarming	Woning : Huidig	0,94	Gas	ACM-Rekenmodel maximumprijs 2015
Hybride warmtepomp-ventilatielucht	Warmtapwater	Alle	1	Elektriciteit	N.v.t.
Hybride warmtepomp-ventilatielucht	Warmtapwater	Alle	0,65	Gas	Aanname CE
Hybride warmtepomp-buitenlucht	Ruimteverwarming	Woning : LT 30 kWh/m^2	4,8	Elektriciteit	Bewerking op HP cube factsheet
Hybride warmtepomp-buitenlucht	Ruimteverwarming	Woning : LT 50 kWh/m^2	3,9	Elektriciteit	Bewerking op HP cube factsheet
Hybride warmtepomp-buitenlucht	Ruimteverwarming	Utiliteit: Maximale verbetering	4,8	Elektriciteit	Bewerking op HP cube factsheet
Hybride warmtepomp-buitenlucht	Ruimteverwarming	Utiliteit: Minimale verbetering	3,9	Elektriciteit	Bewerking op HP cube factsheet
Hybride warmtepomp-buitenlucht	Ruimteverwarming	Woning : MT 70 kWh/m^2	3,68	Elektriciteit	Bewerking op HP cube factsheet
Hybride warmtepomp-buitenlucht	Ruimteverwarming	Woning : Huidig	3,7	Elektriciteit	Bewerking op HP cube factsheet
Hybride warmtepomp-buitenlucht	Ruimteverwarming	Utiliteit: Geen verbetering	3,7	Elektriciteit	Bewerking op HP cube factsheet
Hybride warmtepomp-buitenlucht	Ruimteverwarming	Woning : LT 30 kWh/m^2	0,94	Gas	ACM-Rekenmodel maximumprijs 2015
Hybride warmtepomp-buitenlucht	Ruimteverwarming	Woning : LT 50 kWh/m^2	0,94	Gas	ACM-Rekenmodel maximumprijs 2015
Hybride warmtepomp-buitenlucht	Ruimteverwarming	Utiliteit: Maximale verbetering	0,94	Gas	ACM-Rekenmodel maximumprijs 2015
Hybride warmtepomp-buitenlucht	Ruimteverwarming	Utiliteit: Minimale verbetering	0,94	Gas	ACM-Rekenmodel maximumprijs 2015
Hybride warmtepomp-buitenlucht	Ruimteverwarming	Woning : MT 70 kWh/m^2	0,94	Gas	ACM-Rekenmodel maximumprijs 2015
Hybride warmtepomp-buitenlucht	Ruimteverwarming	Woning : Huidig	0,94	Gas	ACM-Rekenmodel maximumprijs 2015
Hybride warmtepomp-buitenlucht	Ruimteverwarming	Utiliteit: Geen verbetering	0,94	Gas	ACM-Rekenmodel maximumprijs 2015
Hybride warmtepomp-buitenlucht	Warmtapwater	Alle	1	Elektriciteit	N.v.t.
Hybride warmtepomp-buitenlucht	Warmtapwater	Alle	0,65	Gas	Aanname CE
Cv-ketel [vaste biomassa]	Ruimteverwarming	Alle	1	Elektriciteit	N.v.t.
Cv-ketel [vaste biomassa]	Ruimteverwarming	Alle	0,95	Biomassa	Warmtetechnieken.nl
Wko-net	Ruimteverwarming	Alle	1	Elektriciteit	N.v.t.

Techniek	Functie	Isolatieniveau	Rendement	Energie-drager	Bron
Wko-net	Ruimteverwarming	Alle	1	Water warmtenet wko	N.v.t.
Wko-net	Ruimteverwarming	Alle	1	Water koudenet wko	N.v.t.
Wko-net	Ruimteverkoeling	Alle	1	Elektriciteit	N.v.t.
Wko-net	Ruimteverkoeling	Alle	1	Water warmtenet wko	N.v.t.
Wko-net	Ruimteverkoeling	Alle	1	Water koudenet wko	N.v.t.
Hr-ketel [waterstof]	Ruimteverwarming	Alle	1	Elektriciteit	N.v.t.
Hr-ketel [waterstof]	Ruimteverwarming	Alle	0,95	Waterstof	Aanname CE
Hr-ketel [waterstof]	Warmtapwater	Alle	1	Elektriciteit	N.v.t.
Hr-ketel [waterstof]	Warmtapwater	Alle	0,65	Waterstof	Aanname CE
Hybride warmtepomp-ventilatielucht [waterstof]	Ruimteverwarming	Woning : LT 30 kWh/m^2	5,7	Elektriciteit	Bewerking op HP cube factsheet
Hybride warmtepomp-ventilatielucht [waterstof]	Ruimteverwarming	Woning : LT 50 kWh/m^2	5,1	Elektriciteit	Bewerking op HP cube factsheet
Hybride warmtepomp-ventilatielucht [waterstof]	Ruimteverwarming	Utiliteit: Maximale verbetering	5,7	Elektriciteit	Bewerking op HP cube factsheet
Hybride warmtepomp-ventilatielucht [waterstof]	Ruimteverwarming	Utiliteit: Minimale verbetering	5,1	Elektriciteit	Bewerking op HP cube factsheet
Hybride warmtepomp-ventilatielucht [waterstof]	Ruimteverwarming	Woning : MT 70 kWh/m^2	5	Elektriciteit	Bewerking op HP cube factsheet
Hybride warmtepomp-ventilatielucht [waterstof]	Ruimteverwarming	Woning : Huidig	5	Elektriciteit	Bewerking op HP cube factsheet
Hybride warmtepomp-ventilatielucht [waterstof]	Ruimteverwarming	Woning : LT 30 kWh/m^2	0,94	Waterstof	ACM-Rekenmodel maximumprijs 2015
Hybride warmtepomp-ventilatielucht [waterstof]	Ruimteverwarming	Woning : LT 50 kWh/m^2	0,94	Waterstof	ACM-Rekenmodel maximumprijs 2015
Hybride warmtepomp-ventilatielucht [waterstof]	Ruimteverwarming	Utiliteit: Maximale verbetering	0,94	Waterstof	ACM-Rekenmodel maximumprijs 2015
Hybride warmtepomp-ventilatielucht [waterstof]	Ruimteverwarming	Utiliteit: Minimale verbetering	0,94	Waterstof	ACM-Rekenmodel maximumprijs 2015
Hybride warmtepomp-ventilatielucht [waterstof]	Ruimteverwarming	Woning : MT 70 kWh/m^2	0,94	Waterstof	ACM-Rekenmodel maximumprijs 2015
Hybride warmtepomp-ventilatielucht [waterstof]	Ruimteverwarming	Woning : Huidig	0,94	Waterstof	ACM-Rekenmodel maximumprijs 2015
Hybride warmtepomp-ventilatielucht [waterstof]	Warmtapwater	Alle	1	Elektriciteit	N.v.t.
Hybride warmtepomp-ventilatielucht [waterstof]	Warmtapwater	Alle	0,65	Waterstof	Aanname CE
Hybride warmtepomp-buitenlucht [waterstof]	Ruimteverwarming	Woning : LT 30 kWh/m^2	4,8	Elektriciteit	Bewerking op HP cube factsheet
Hybride warmtepomp-buitenlucht [waterstof]	Ruimteverwarming	Woning : LT 50 kWh/m^2	3,9	Elektriciteit	Bewerking op HP cube factsheet
Hybride warmtepomp-buitenlucht [waterstof]	Ruimteverwarming	Utiliteit: Maximale verbetering	4,8	Elektriciteit	Bewerking op HP cube factsheet

Techniek	Functie	Isolatieniveau	Rendement	Energie-drager	Bron
Hybride warmtepomp-buitenlucht [waterstof]	Ruimteverwarming	Utiliteit: Minimale verbetering	3,9	Elektriciteit	Bewerking op HP cube factsheet
Hybride warmtepomp-buitenlucht [waterstof]	Ruimteverwarming	Woning : MT 70 kWh/m^2	3,68	Elektriciteit	Bewerking op HP cube factsheet
Hybride warmtepomp-buitenlucht [waterstof]	Ruimteverwarming	Woning : Huidig	3,7	Elektriciteit	Bewerking op HP cube factsheet
Hybride warmtepomp-buitenlucht [waterstof]	Ruimteverwarming	Utiliteit: Geen verbetering	3,7	Elektriciteit	Bewerking op HP cube factsheet
Hybride warmtepomp-buitenlucht [waterstof]	Ruimteverwarming	Woning : LT 30 kWh/m^2	0,94	Waterstof	ACM-Rekenmodel maximumprijs 2015
Hybride warmtepomp-buitenlucht [waterstof]	Ruimteverwarming	Woning : LT 50 kWh/m^2	0,94	Waterstof	ACM-Rekenmodel maximumprijs 2015
Hybride warmtepomp-buitenlucht [waterstof]	Ruimteverwarming	Utiliteit: Maximale verbetering	0,94	Waterstof	ACM-Rekenmodel maximumprijs 2015
Hybride warmtepomp-buitenlucht [waterstof]	Ruimteverwarming	Utiliteit: Minimale verbetering	0,94	Waterstof	ACM-Rekenmodel maximumprijs 2015
Hybride warmtepomp-buitenlucht [waterstof]	Ruimteverwarming	Woning : MT 70 kWh/m^2	0,94	Waterstof	ACM-Rekenmodel maximumprijs 2015
Hybride warmtepomp-buitenlucht [waterstof]	Ruimteverwarming	Woning : Huidig	0,94	Waterstof	ACM-Rekenmodel maximumprijs 2015
Hybride warmtepomp-buitenlucht [waterstof]	Ruimteverwarming	Utiliteit: Geen verbetering	0,94	Waterstof	ACM-Rekenmodel maximumprijs 2015
Hybride warmtepomp-buitenlucht [waterstof]	Warmtapwater	Alle	1	Elektriciteit	N.v.t.
Hybride warmtepomp-buitenlucht [waterstof]	Warmtapwater	Alle	0,65	Waterstof	Aanname CE
Warmtenet HT	Ruimteverwarming	Alle	1	N.v.t.	N.v.t.
Warmtenet HT	Ruimteverwarming	Alle	1	Water warmtenet HT	N.v.t.
Warmtenet HT	Warmtapwater	Alle	1	Elektriciteit	N.v.t.
Warmtenet HT	Warmtapwater	Alle	1	Water warmtenet HT	N.v.t.
Warmtenet MT	Ruimteverwarming	Alle	1	Elektriciteit	N.v.t.
Warmtenet MT	Ruimteverwarming	Alle	1	Water warmtenet MT	N.v.t.
Warmtenet MT	Warmtapwater	Alle	1	Elektriciteit	N.v.t.
Warmtenet MT	Warmtapwater	Alle	1	Water warmtenet MT	N.v.t.
Warmtenet LT	Ruimteverwarming	Alle	1	Elektriciteit	N.v.t.
Warmtenet LT	Ruimteverwarming	Alle	1	Water warmtenet LT	N.v.t.
Warmtenet LT met ind. warmtepomp	Ruimteverwarming	Woning : LT 30 kWh/m^2	6,1	Elektriciteit	None
Warmtenet LT met ind. warmtepomp	Ruimteverwarming	Woning : LT 50 kWh/m^2	6,1	Elektriciteit	None

Techniek	Functie	Isolatieniveau	Rendement	Energie-drager	Bron
Warmtenet LT met ind. warmtepomp	Ruimteverwarming	Woning : MT 70 kWh/m^2	5,5	Elektriciteit	None
Warmtenet LT met ind. warmtepomp	Ruimteverwarming	Utiliteit: Minimale verbetering	5,5	Elektriciteit	None
Warmtenet LT met ind. warmtepomp	Ruimteverwarming	Utiliteit: Maximale verbetering	6,1	Elektriciteit	None
Warmtenet LT met ind. warmtepomp	Ruimteverwarming	Woning : LT 30 kWh/m^2	6,1	Water warmtenet LT	N.v.t.
Warmtenet LT met ind. warmtepomp	Ruimteverwarming	Woning : LT 50 kWh/m^2	6,1	Water warmtenet LT	N.v.t.
Warmtenet LT met ind. warmtepomp	Ruimteverwarming	Woning : MT 70 kWh/m^2	5,5	Water warmtenet LT	N.v.t.
Warmtenet LT met ind. warmtepomp	Ruimteverwarming	Utiliteit: Minimale verbetering	5,5	Water warmtenet LT	N.v.t.
Warmtenet LT met ind. warmtepomp	Ruimteverwarming	Utiliteit: Maximale verbetering	6,1	Water warmtenet LT	N.v.t.
Warmtenet LT met ind. warmtepomp	Ruimteverkoeling	Alle	41	Elektriciteit	None
Warmtenet LT met ind. warmtepomp	Ruimteverkoeling	Alle	41	Water warmtenet LT	N.v.t.
Warmtenet LT met ind. warmtepomp	Warmtapwater	Alle	4	Elektriciteit	None
Warmtenet LT met ind. warmtepomp	Warmtapwater	Alle	4	Water warmtenet LT	N.v.t.
Warmtenet ZLT met ind. warmtepomp	Ruimteverwarming	Woning : LT 30 kWh/m^2	6,1	Elektriciteit	None
Warmtenet ZLT met ind. warmtepomp	Ruimteverwarming	Woning : LT 50 kWh/m^2	6,1	Elektriciteit	None
Warmtenet ZLT met ind. warmtepomp	Ruimteverwarming	Woning : MT 70 kWh/m^2	5,5	Elektriciteit	None
Warmtenet ZLT met ind. warmtepomp	Ruimteverwarming	Utiliteit: Minimale verbetering	5,5	Elektriciteit	None
Warmtenet ZLT met ind. warmtepomp	Ruimteverwarming	Utiliteit: Maximale verbetering	6,1	Elektriciteit	None
Warmtenet ZLT met ind. warmtepomp	Ruimteverwarming	Woning : LT 30 kWh/m^2	6,1	Water warmtenet ZLT	N.v.t.
Warmtenet ZLT met ind. warmtepomp	Ruimteverwarming	Woning : LT 50 kWh/m^2	6,1	Water warmtenet ZLT	N.v.t.
Warmtenet ZLT met ind. warmtepomp	Ruimteverwarming	Woning : MT 70 kWh/m^2	5,5	Water warmtenet ZLT	N.v.t.
Warmtenet ZLT met ind. warmtepomp	Ruimteverwarming	Utiliteit: Minimale verbetering	5,5	Water warmtenet ZLT	N.v.t.
Warmtenet ZLT met ind. warmtepomp	Ruimteverwarming	Utiliteit: Maximale verbetering	6,1	Water warmtenet ZLT	N.v.t.
Warmtenet ZLT met ind. warmtepomp	Ruimteverkoeling	Alle	20	Elektriciteit	None
Warmtenet ZLT met ind. warmtepomp	Ruimteverkoeling	Alle	20	Water warmtenet ZLT	Aanname CE
Warmtenet ZLT met ind. warmtepomp	Warmtapwater	Alle	4	Elektriciteit	None
Warmtenet ZLT met ind. warmtepomp	Warmtapwater	Alle	4	Water warmtenet ZLT	N.v.t.

Infrastructuur

De kostenparameters voor de infrastructuur zijn weergeven in Tabel 28 en Tabel 29.

Tabel 28 - Inputwaarden voor infrastructuur kosten en kosten voor aansluiting in de woning

Infrastructuur	Investering per meter	Investering per woning	Operationele kosten per meter	Operationele kosten per woning	Bron
Elektriciteit	110 €/m	758,33 €/aansluiting	19,80 €/m/jaar	13,73 €/ aansluiting/jaar	Basisdocument over energie-infrastructuur, Netbeheer Nederland 2019
Gas	300 €/m	858 €/aansluiting	30 €/m/jaar	19 €/ aansluiting/jaar	Basisdocument over energie-infrastructuur, Netbeheer Nederland 2019
Waterstof	330 €/m	944 €/aansluiting	33 €/m/jaar	20,90 €/ aansluiting/jaar	10% hoger dan kosten aardgasnet, inschatting op basis van Vesta MAIS 4.0, Studie Waterstof voor Vesta, CE Delft, KIWA en mondelinge conversatie Albert van der Molen van Stedin

Tabel 29 - Kosten voor aansluiting utiliteit in €/m^2/jaar

Infra-structuur	Kantoor	Winkel	Gezond-heidszorg	Logies	Onder-wijs	Bijeen-komst	Sport	Cel	Anders	Bron
Elektriciteit	1,43	1,11	0,49	0,49	0,49	0,49	0,48	0,49	1,43	RVO-module
Gas	0,48	0,26	0,23	0,15	0,25	0,23	0,19	0,22	0,12	Basisdocument over energie-infrastructuur, Netbeheer Nederland 2019
Waterstof	0,53	0,29	0,25	0,17	0,28	0,25	0,21	0,24	0,13	10% hoger dan kosten aardgasnet, inschatting op basis van Vesta MAIS 4.0, Studie Waterstof voor Vesta, CE Delft, KIWA en mondelinge conversatie Albert van der Molen van Stedin

Overige parameters

De huidige warmtevraag voor woningen is afhankelijk van het type woning en het bouwjaar van de woning. De kentallen voor de warmtevraag per m^2 zijn weergegeven in Tabel 30.

Tabel 30 - De huidige warmtevraag voor ruimteverwarming van woningen per woningtype en bouwjaarcategorie

Woningtype	Bouwjaar	Huidige warmtevraag [kWh/m²]	Bron
Vrijstaand	Voor 1900	127	Merosh
Vrijstaand	1900 tot 1945	127	Merosh
Vrijstaand	1946 tot 1991	113	Merosh
Vrijstaand	1992 tot 2005	85	Merosh
Vrijstaand	Na 2005	71	Merosh
Hoekwoning	Voor 1900	114	Merosh
Hoekwoning	1900 tot 1945	114	Merosh
Hoekwoning	1946 tot 1991	95	Merosh
Hoekwoning	1992 tot 2005	61	Merosh
Hoekwoning	Na 2005	41	Merosh
Rijwoning	Voor 1900	114	Merosh
Rijwoning	1900 tot 1945	114	Merosh
Rijwoning	1946 tot 1991	95	Merosh
Rijwoning	1992 tot 2005	61	Merosh
Rijwoning	Na 2005	43	Merosh
Twee-onder-een-kap	Voor 1900	110	Merosh
Twee-onder-een-kap	1900 tot 1945	110	Merosh
Twee-onder-een-kap	1946 tot 1991	102	Merosh
Twee-onder-een-kap	1992 tot 2005	73	Merosh
Twee-onder-een-kap	Na 2005	52	Merosh
Appartement	Voor 1900	109	Merosh
Appartement	1900 tot 1945	109	Merosh
Appartement	1946 tot 1991	90	Merosh
Appartement	1992 tot 2005	63	Merosh
Appartement	Na 2005	42	Merosh

In Cegoia gaan we uit van drie isolatieniveaus, een middentemperatuurniveau met een warmtevraag van 70 kWh/m² en twee lagetemperatuurniveaus; één met een warmtevraag van 50 kWh/m² en één met een warmtevraag van 30 kWh/m².

Tabel 31 - De kosten om te isoleren per woningtype en bouwjaar voor drie verschillende isolatieniveaus

Woningtype	Bouwjaar	MT 70 kWh/m²	LT 50 kWh/m²	LT 30 kWh/m²	Bron
Vrijstaand	Voor 1900	€ 172	€ 330	€ 482	Merosch
Vrijstaand	1900 tot 1945	€ 172	€ 330	€ 482	Merosch
Vrijstaand	1946 tot 1991	€ 150	€ 236	€ 590	Merosch
Vrijstaand	1992 tot 2005	€ 0	€ 149	€ 296	Merosch
Vrijstaand	Na 2005	€ 0	€ 0	€ 38	Merosch
Hoekwoning	Voor 1900	€ 114	€ 179	€ 283	Merosch
Hoekwoning	1900 tot 1945	€ 114	€ 179	€ 283	Merosch
Hoekwoning	1946 tot 1991	€ 103	€ 161	€ 358	Merosch
Hoekwoning	1992 tot 2005	€ 0	€ 110	€ 231	Merosch
Hoekwoning	Na 2005	€ 0	€ 0	€ 32	Merosch
Rijwoning	Voor 1900	€ 114	€ 179	€ 283	Merosch
Rijwoning	1900 tot 1945	€ 114	€ 179	€ 283	Merosch
Rijwoning	1946 tot 1991	€ 103	€ 161	€ 358	Merosch

Woningtype	Bouwjaar	MT 70 kWh/m²	LT 50 kWh/m²	LT 30 kWh/m²	Bron
Rijwoning	1992 tot 2005	€ 0	€ 110	€ 231	Merosch
Rijwoning	Na 2005	€ 0	€ 0	€ 32	Merosch
Twee-onder-een-kap	Voor 1900	€ 111	€ 201	€ 311	Merosch
Twee-onder-een-kap	1900 tot 1945	€ 111	€ 201	€ 311	Merosch
Twee-onder-een-kap	1946 tot 1991	€ 107	€ 164	€ 430	Merosch
Twee-onder-een-kap	1992 tot 2005	€ 0	€ 136	€ 279	Merosch
Twee-onder-een-kap	Na 2005	€ 0	€ 0	€ 29	Merosch
Appartement	Voor 1900	€ 96	€ 160	€ 320	Merosch
Appartement	1900 tot 1945	€ 96	€ 160	€ 320	Merosch
Appartement	1946 tot 1991	€ 62	€ 122	€ 350	Merosch
Appartement	1992 tot 2005	€ 0	€ 93	€ 223	Merosch
Appartement	Na 2005	€ 0	€ 0	€ 46	Merosch

De warmtevraag voor utiliteit is afhankelijk van de utiliteitsfunctie. Voor utiliteit gaan we uit van twee isolatieniveaus, minimale besparing (Niveau B) en maximale besparing (Niveau A). De kosten voor isolatie zijn weergegeven in Tabel 33.

Tabel 32 - De warmtevraag van utiliteit in GJ/m² voor verschillende isolatieniveaus

Functie	Bouwjaar	Warmtevraag huidig [GJ/m²]	Warmtevraag Niveau B [GJ/m²]	Warmtevraag Niveau A [GJ/m²]	Bron
Kantoor	Voor 1920	0,98	0,36	0,15	Vesta 3.5
Kantoor	1920 tot 1974	0,77	0,21	0,15	Vesta 3.5
Kantoor	1975 tot 1989	0,21	0,21	0,15	Vesta 3.5
Kantoor	1990 tot 1994	0,36	0,36	0,15	Vesta 3.5
Kantoor	Na 1994	0,3	0,3	0,15	Vesta 3.5
Winkel	Voor 1920	0,49	0,19	0,12	Vesta 3.5
Winkel	1920 tot 1974	0,39	0,11	0,07	Vesta 3.5
Winkel	1975 tot 1989	0,11	0,11	0,07	Vesta 3.5
Winkel	1990 tot 1994	0,19	0,19	0,07	Vesta 3.5
Winkel	Na 1994	0,15	0,15	0,12	Vesta 3.5
Gezondheidszorg	Voor 1920	1,12	0,45	0,23	Vesta 3.5
Gezondheidszorg	1920 tot 1974	0,82	0,27	0,19	Vesta 3.5
Gezondheidszorg	1975 tot 1989	0,27	0,27	0,19	Vesta 3.5
Gezondheidszorg	1990 tot 1994	0,45	0,45	0,19	Vesta 3.5
Gezondheidszorg	Na 1994	0,38	0,38	0,23	Vesta 3.5
Logies	Voor 1920	0,72	0,3	0,26	Vesta 3.5
Logies	1920 tot 1974	0,58	0,2	0,14	Vesta 3.5
Logies	1975 tot 1989	0,2	0,2	0,14	Vesta 3.5
Logies	1990 tot 1994	0,3	0,3	0,14	Vesta 3.5
Logies	Na 1994	0,26	0,26	0,26	Vesta 3.5
Onderwijs	Voor 1920	0,52	0,2	0,11	Vesta 3.5
Onderwijs	1920 tot 1974	0,39	0,11	0,08	Vesta 3.5
Onderwijs	1975 tot 1989	0,11	0,11	0,08	Vesta 3.5
Onderwijs	1990 tot 1994	0,2	0,2	0,08	Vesta 3.5
Onderwijs	Na 1994	0,16	0,16	0,11	Vesta 3.5
Bijeenkomst	Voor 1920	0,56	0,62	0,17	Vesta 3.5
Bijeenkomst	1920 tot 1974	0,81	0,27	0,19	Vesta 3.5
Bijeenkomst	1975 tot 1989	0,37	0,37	0,26	Vesta 3.5

Functie	Bouwjaar	Warmtevraag huidig [GJ/m^2]	Warmtevraag Niveau B [GJ/m^2]	Warmtevraag Niveau A [GJ/m^2]	Bron
Bijeenkomst	1990 tot 1994	0,62	0,62	0,27	Vesta 3.5
Bijeenkomst	Na 1994	0,44	0,44	0,17	Vesta 3.5
Sport	Voor 1920	0,72	0,33	0,28	Vesta 3.5
Sport	1920 tot 1974	0,54	0,21	0,15	Vesta 3.5
Sport	1975 tot 1989	0,21	0,21	0,15	Vesta 3.5
Sport	1990 tot 1994	0,33	0,33	0,15	Vesta 3.5
Sport	Na 1994	0,28	0,28	0,28	Vesta 3.5
Cel	Voor 1920	1,17	0,47	0,38	Vesta 3.5
Cel	1920 tot 1974	0,8	0,28	0,19	Vesta 3.5
Cel	1975 tot 1989	0,28	0,28	0,19	Vesta 3.5
Cel	1990 tot 1994	0,47	0,47	0,19	Vesta 3.5
Cel	Na 1994	0,38	0,38	0,38	Vesta 3.5

Tabel 33 - De investeringskosten voor isolatiemaatregelen in €/m^2 voor utiliteit

Functie	Bouwjaar	Isolatiekosten niveau B (€/m^2)	Isolatiekosten niveau A (€/m^2)	Bron
Kantoor	Before-1920	77,76	104,47	Geen
Kantoor	1920-1974	124,46	149,52	Geen
Kantoor	1975-1989	114,89	140,98	Geen
Kantoor	1990-1994	0	119,01	Geen
Kantoor	After-1994	66,77	93,48	Geen
Winkel	Before-1920	91,75	121,24	Geen
Winkel	1920-1974	155,39	186,45	Geen
Winkel	1975-1989	141,5	173,84	Geen
Winkel	1990-1994	0	148	Geen
Winkel	After-1994	77,33	106,82	Geen
Gezondheidszorg	Before-1920	91,69	121,92	Geen
Gezondheidszorg	1920-1974	130,44	156,51	Geen
Gezondheidszorg	1975-1989	119,42	146,8	Geen
Gezondheidszorg	1990-1994	0	125	Geen
Gezondheidszorg	After-1994	78,05	108,28	Geen
Logies	Before-1920	87,51	117,36	Geen
Logies	1920-1974	123,48	148,54	Geen
Logies	1975-1989	114,47	140,47	Geen
Logies	1990-1994	0	118,03	Geen
Logies	After-1994	75,72	105,57	Geen
Onderwijs	Before-1920	84,9	114,07	Geen
Onderwijs	1920-1974	111,54	133,6	Geen
Onderwijs	1975-1989	99,48	122,85	Geen
Onderwijs	1990-1994	0	106	Geen
Onderwijs	After-1994	69,16	98,33	Geen
Bijeenkomst	Voor 1920	77,6	105,78	Geen
Bijeenkomst	1920-1974	154,34	184,42	Geen
Bijeenkomst	1975-1989	141,89	173,53	Geen
Bijeenkomst	1990-1994	0	146,96	Geen
Bijeenkomst	Na 1994	66,32	94,49	Geen
Sport	Voor 1920	128,05	180,09	Geen

Functie	Bouwjaar	Isolatiekosten niveau B (€/m²)	Isolatiekosten niveau A (€/m²)	Bron
Sport	1920-1974	180,04	216,18	Geen
Sport	1975-1989	162,61	201,31	Geen
Sport	1990-1994	0	171,98	Geen
Sport	Na 1994	105,36	157,4	Geen
Cel	Voor 1920	53,45	71,72	Geen
Cel	1920-1974	126,47	152,51	Geen
Cel	1975-1989	118,04	144,95	Geen
Cel	1990-1994	0	121	Geen
Cel	Na 1994	46,72	64,99	Geen

Tabel 34 - Overige energievragen woningen

Isolatieniveau	Ventilatie (GJ/m²)	Koude (GJ/m²)	Hulpenergie (GJ/m²)	Warmtapwater (GJ/persoon)	Bron
LT 30 kWh/m²	0,03	0,05	0,01	4	Aanname CE
LT 50 kWh/m²	0,02	0,05	0,01	4	Aanname CE
MT 70 kWh/m²	0	0	0,01	4	Aanname CE
Huidig	0	0	0,01	4	Aanname CE

Tabel 35 - Overige energievragen van utiliteit

Functie	Ventilatie (GJ/m²)	Koude (GJ/m²)	Hulpenergie (GJ/m²)	Apparaten (GJ/m²)	Warm-tapwater (GJ/m²)	Bron
Bijeenkomst	0,05	0,18	0,01	0,13	0,03	Vesta 3.5
Cel	0,05	0,09	0,01	0,45	0,0	Vesta 3.5
Gezondheidszorg	0,05	0,03	0,01	0,23	0,04	Vesta 3.5
Kantoor	0,02	0,09	0,01	0,45	0,0	Vesta 3.5
Logies	0,05	0,16	0,01	0,09	0,04	Vesta 3.5
Onderwijs	0,01	0,0	0,01	0,15	0,01	Vesta 3.5
Anders	0	0,09	0,01	0,45	0,0	Vesta 3.5
Sport	0,08	0,09	0,01	0,45	0,0	Vesta 3.5
Winkel	0,01	0,04	0,01	0,57	0,0	Vesta 3.5

Tabel 36 - Ouderdomsfactoren: kostenverhogende factor vanwege ouderdom van de gebouwen

Investeringsonderdeel	Bouwjaar voor 1900	Bouwjaar 1900-1945	Bouwjaar 1945	Bron
Energie-infrastructuur	2,5	1,5		Aanname CE
Isolatiemaatregelen	2	1		Aanname CE
Amovering	2	1		Aanname CE

Tabel 37 - Inputwaarden potentieel dakoppervlakte zon-PV

Onderdeel	Factor	Bron
Beschikbaar oppervlak gestapelde woningen	0,5	Aanname CE
Gestapelde woningen	0,25	Aanname CE
Beschikbaar oppervlak grondgebonden woningen	0,33	Aanname CE
Grondgebonden woningen	0,33	Aanname CE

De kosten voor netverzwaring bij gebruik van elektrische warmtepompen bedragen 938 €/kW (zonder leercurve).

Tabel 38 - Inputwaarden netverzwaring elektriciteit

Techniek	Isolatieschil	Netverzwaring (kW/woning)	Bron
Warmtepomp-bodem	LT 30 kWh/m^2	2	Mondelinge toelichting Stedin naar aanleiding van Toelichting Gegevens Leidraad Warmtetransitie over Distributienetten per CBS-Buurt via Stedin website
Warmtepomp-bodem	LT 50 kWh/m^2	2	Mondelinge toelichting Stedin naar aanleiding van Toelichting Gegevens Leidraad Warmtetransitie over Distributienetten per CBS-Buurt via Stedin website
Warmtepomp-bodem	MT 70 kWh/m^2	2	Mondelinge toelichting Stedin naar aanleiding van Toelichting Gegevens Leidraad Warmtetransitie over Distributienetten per CBS-Buurt via Stedin website
Warmtepomp-buitenlucht	LT 30 kWh/m^2	2	
Warmtepomp-buitenlucht	LT 50 kWh/m^2	2	Mondelinge toelichting Stedin naar aanleiding van Toelichting Gegevens Leidraad Warmtetransitie over Distributienetten per CBS-Buurt via Stedin website
Warmtepomp-buitenlucht	MT 70 kWh/m^2	2	Mondelinge toelichting Stedin naar aanleiding van Toelichting Gegevens Leidraad Warmtetransitie over Distributienetten per CBS-Buurt via Stedin website

Voor warmtelevering met een warmtenet wordt een leidingverlies aangehouden, voor de waarde hiervan zie Tabel 25. De gelijktijdigheidsfactor voor de aansluitingen op het warmtenet wordt verondersteld op 50%.

Tabel 39 - Inputwaarden warmtenet

Type gebouw	Aansluitkosten	Aansluitwaarde	Bron
Grondgebonden woning	10.000 €/weq	7,5 kW/weq	Nuon
Grondgebonden woning	10.000 €/weq	9 kW/weq	Nuon
Gestapelde woning	6.000 €/weq	7,5 kW/weq	Nuon
Woning met blokverwarming	2.000 €/weq	7,5 kW/weq	Geen
Utiliteit	150 €/m^2	0,05 kW/m^2	Nuon

Tabel 40 - Inputwaarden aansluiting warmtenet

Onderdeel	Waarde	Bron
Investering onderstation	135 €/kW	Vesta 3.5
Onderhoud onderstation	3%	Vesta 2.0
Onderhoud transportleiding	3%	Vesta 2.0
Onderhoud hoofdleiding	3%	Vesta 2.0
Onderhoud zijleiding	3%	Vesta 2.0
Investering wos	100 €/kW	Rotterdam Engineering
Investering wos exclusief piekinstallatie	75 €/kW	Vesta 2.0
Onderhoud wos	3%	Vesta 3.5
Onderhoud aansluiting	2,5%	Vesta 2.0
Investering collectieve warmtepomp	680 €/kW	Vesta 3.5
Onderhoud collectieve warmtepomp	0 -	Vesta functioneel ontwerp warmtenetten (concept 6 juni 2018)

Tabel 41 - Bijstook factoren voor collectieve warmtebronnen

Onderdeel	Waarde	Bron
Bijstook woningen LT 30 kWh/m^2	0,1	Geen
Bijstook woningen LT 50 kWh/m^2	0,15	Geen
Bijstook woningen MT 70 kWh/m^2	0,2	Geen
Bijstook woningen Huidig	0,25	Geen
Bijstook utiliteit Maximale verbetering	0,1	Geen
Bijstook utiliteit Minimale verbetering	0,15	Geen
Bijstook utiliteit Geen verbetering	0,25	Geen

Tabel 42 - Bijstookfactoren geothermie

Onderdeel	Waarde	Bron
Bijstook woningen LT 30 kWh/m^2	0,2	Geen
Bijstook woningen LT 50 kWh/m^2	0,25	Geen
Bijstook woningen MT 70 kWh/m^2	0,3	Geen
Bijstook woningen Huidig	0,35	Geen
Bijstook utiliteit Maximale verbetering	0,38	Geen
Bijstook utiliteit Minimale verbetering	0,25	Geen
Bijstook utiliteit Geen verbetering	0,23	Geen

Tabel 43 - Belastingtarieven

Onderdeel	Woningen	Utiliteit	Bron
Btw	0,21%	0%	Geen
Energiebelasting elektriciteit	27,06 €/GJ	10,21 €/GJ	Geen
Energiebelasting gas	9,47 €/GJ	9,47 €/GJ	Geen
Opslag duurzame energie elektriciteit	7,56 €/GJ	7,75 €/GJ	Geen
Opslag duurzame energie gas	2,2 €/GJ	2,2 €/GJ	Geen

Gemeente Aalsmeer

Kosten en betaalbaarheid van verduurzaming voor bewoners

In het nationale Klimaatakkoord is afgesproken dat alle Nederlandse gemeenten in 2050 aardgasvrij zijn. En Aalsmeer wil in 2040 al een fossielonafhankelijke gemeente zijn. Aardgasvrij betekent dat er geen aardgas meer wordt gebruikt voor het verwarmen van gebouwen. Dit heeft voor bijna iedereen directe gevolgen, want de meeste huizen gebruiken aardgas om te verwarmen, te koken en te douchen.

Een belangrijk uitgangspunt bij de overstap naar aardgasvrij is betaalbaarheid, voor de samenleving als geheel maar vooral ook voor de bewoner. Om hier inzicht in te geven heeft de gemeente deze factsheets laten maken. Deze factsheets zijn vooral van toepassing op eigenaar-bewoners.

Factsheets:
Verduurzamingskosten voor eigenaar-bewoners

De volgende factsheets geven antwoord op vragen als:

- Wat zijn de kosten van het verduurzamen van mijn woning?
- Hoe hoog zijn de investeringen?
- Wat is het effect van deze verduurzaming op mijn energierekening?

We hebben factsheets opgesteld voor de volgende zes woningtypen en voor elk van de woningtypen hebben we de kosten berekend van zes verschillende verduurzamingsopties/warmtetechnieken:

6 WONINGTYPEN:	6 WARMTETECHNIEKEN*:
1) Oude weinig geïsoleerde rijwoning	**A. Gasketel — referentie** *(huidige isolatieniveau)*
2) Matig geïsoleerde rijwoning	**B. Gasketel + isolatie** *(isolatieniveau van 50 kWh/m²)*
3) Recente goed geïsoleerde rijwoning	**C. Hybride warmtepomp** *(isolatieniveau 70 kWh/m²/jaar)*
4) Oude slecht geïsoleerde vrijstaande woning	**D. Elektrische warmtepomp** *(isolatieniveau 50 kWh/m²/j)*
5) Recent goed geïsoleerd appartement	**E. Warmtenet 50°C** *(isolatieniveau 50 kWh/m²/jaar)*
6) Oude slecht geïsoleerde 2-1-kap woning	**F. Warmtenet 70°C** *(isolatieniveau 70 kWh/m²/jaar)*

Voor meer informatie over de warmtetechnieken, kijk op www.warmtetechnieken.nl

Disclaimer

Let op! De kostenberekeningen hebben als doel om een indicatief beeld te geven van de 'nieuwe energierekening' én benodigde investeringen van een bewoner-eigenaar bij de overgang naar aardgasvrij verwarmen. We hebben de kosten met een model berekend. Uw werkelijke situatie kan hiervan afwijken omdat u bijvoorbeeld uw verwarming vaker of minder vaak aan heeft staan dan in dit model is meegenomen. Of omdat uw woning verschilt van de standaardwoningen uit het model, omdat u bijvoorbeeld al energiebesparende maatregelen heeft genomen.

* Een woning met een warmtevraag van 50 kWh/m²/jaar is vergelijkbaar met een label A/B woning met hr ketel en geen zonnepanelen. Een woning met een warmtevraag van 70 kWh/m²/jaar is vergelijkbaar met een label D woning met hr ketel en geen zonnepanelen.

Gemeente Aalsmeer

1. Oude weinig geïsoleerde rijwoning

Woningtype	Tussenwoning
Bouwjaarrange	1946-1964
Label	E
Oppervlakte (m²)	87
Gasverbruik (m³)	1131
Elektriciteitsverbruik (kWh)	2830
Komt veel voor in energiebuurt	Stommeer labels E, F, G

Investeringen (€)

Het is aangeraden een oude woning met een energielabel E te isoleren als eerste stap in de verduurzaming. Bij aansluiten op een warmtenet zijn daarnaast vooral de aansluitkosten en leidingaanpassingen in de woning relevant. De overige alternatieven investeren meer in verwarming- en koelinstallaties.

	A GASKETEL	B GASKETEL + ISOLATIE	C HYBRIDE WARMTEPOMP	D ALL-ELECTRIC WARMTEPOMP	E WARMTENET 50C	F WARMTENET 70C
Isolatie	0	17.030	13.900	17.030	17.030	13.900
Warmteafgiftesysteem	0	0	0	4.490	4.490	0
Verwarming-/ koelinstallatie	2.280	4.310	6.450	10.660	4.060	0
Eenmalige aanpassingen	0	0	550	1.060	5.120	5.120
Ventilatie	0	1.770	0	1.770	1.770	0
Elektrisch koken	0	0	0	960	960	960
Warmtenetaansluiting	0	0	0	0	5.030	5.030
Subsidie	*0*	*-2.440*	*-3.210*	*-4.340*	*-7.060*	*-5.240*
Totaal	**2.280**	**20.670**	**17.690**	**31.630**	**31.400**	**19.770**
Jaarlijkse investeringskosten (€/jaar)	**140**	**1.260**	**1.080**	**1.930**	**1.920**	**1.210**

Jaarlijkse investeringskosten volgen uit de aflossing van een Energiebespaarlening Duurzaam Warmtefonds (2,2% rente over 20 jaar)

Energierekening (€/jaar)

Door isolatie daalt het energieverbruik. De hybride warmtepomp gebruikt efficiënt elektriciteit en gas om de woning te verwarmen. Een all-electric warmtepomp verbruikt helemaal geen gas meer en heeft de laagste energiekosten. Tarieven voor warmtelevering zijn vergelijkbaar met de kosten van de gasketel.

Elektriciteit	990	1.080	1.180	1.570	1.390	990
Gas	1.200	890	760	0	0	0
Warmte	0	0	0	0	760	1.220
Vermindering energiebelasting	*-560*	*-560*	*-560*	*-560*	*-560*	*-560*
Jaarlijkse energiekosten	**1.630**	**1.410**	**1.380**	**1.010**	**1.590**	**1.650**

Onderhoud (€/jaar)

Een verwarmingsinstallatie zoals een gasketel en warmtepomp heeft regelmatig onderhoud nodig om goed te functioneren.

Onderhoud	100	100	150	110	110	0
Jaarlijkse onderhoudskosten	**100**	**100**	**150**	**110**	**110**	**0**

Jaarlijkse kosten (€/jaar)

In deze grafiek zijn de eenmalige investeringen opgeteld bij de energiekosten. Alle verduurzamingsopties geven hogere jaarlijkse kosten voor de bewoner. Dit komt door de hoge investeringskosten.

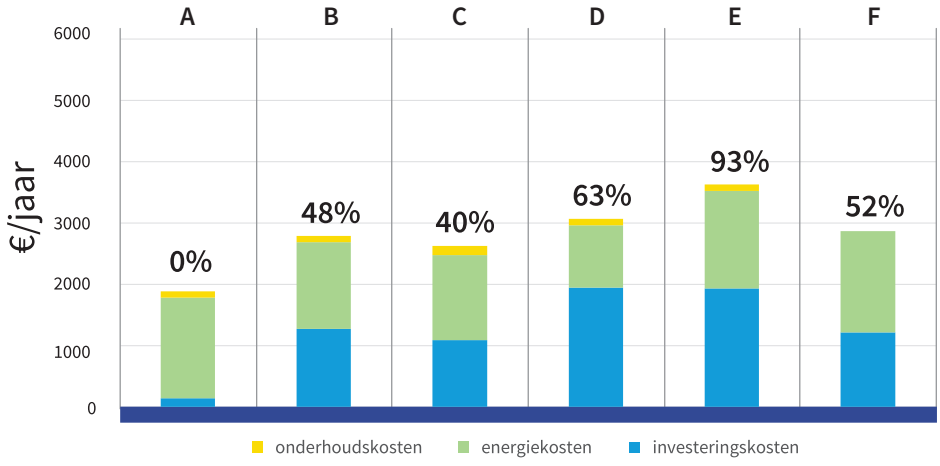

Gemeente Aalsmeer

2. Matig geïsoleerde rijwoning

Woningtype	Tussenwoning
Bouwjaarrange	1975-1991
Label	C
Oppervlakte	106 m²
Gasverbruik	1071 m³
Elektriciteitsverbruik	2830 kWh
Komt veel voor in energiebuurt	Kudelstaart label C en corporatiebezit

Investeringen (€)

Deze rijwoning met label C is voldoende geïsoleerd om met een hybride warmtepomp te verwarmen of aan te sluiten op een warmtenet van 70°C. Bij de andere technieken wordt aanvullend geïsoleerd. Bij aansluiten op een warmtenet zijn vooral de aansluitkosten en leidingaanpassingen in de woning relevant. De overige alternatieven investeren meer in verwarming- en koelinstallaties.

	A GASKETEL	B GASKETEL + ISOLATIE	C HYBRIDE WARMTEPOMP	D ALL-ELECTRIC WARMTEPOMP	E WARMTENET 50C	F WARMTENET 70C
Isolatie	0	18.090	0	18.090	18.090	0
Warmteafgiftesysteem	0	0	0	5.470	5.470	0
Verwarming-/ koelinstallatie	2.280	4.310	6.450	10.660	4.060	0
Eenmalige aanpassingen	0	0	550	1.060	5.120	5.120
Ventilatie	0	1.770	0	1.770	1.770	0
Elektrisch koken	0	0	0	960	960	960
Warmtenetaansluiting	0	0	0	0	5.030	5.030
Subsidie	*0*	*-2.610*	*-1.300*	*-4.510*	*-7.230*	*-3.330*
Totaal	**2.280**	**21.560**	**5.700**	**33.500**	**33.270**	**7.780**
Jaarlijkse investeringskosten (€/jaar)	**140**	**1.320**	**350**	**2.050**	**2.030**	**480**

Jaarlijkse investeringskosten volgen uit de aflossing van een Energiebespaarlening Duurzaam Warmtefonds (2,2% rente over 20 jaar)

Energierekening (€/jaar)

De hybride warmtepomp zet zuinig elektriciteit samen met gas om de woning te verwarmen. Een all-electric warmtepomp verbruikt helemaal geen gas meer en is het zuinigste. Tarieven voor warmtelevering volgen het NMDA-principe en zijn daarmee vergelijkbaar met de gasketel.

	A	B	C	D	E	F
Elektriciteit	990	1.100	1.220	1.660	1.450	990
Gas	1.150	980	720	0	0	0
Warmte	0	0	0	0	800	1.320
Vermindering energiebelasting	*-560*	*-560*	*-560*	*-560*	*-560*	*-560*
Jaarlijkse energiekosten	**1.580**	**1.520**	**1.380**	**1.100**	**1.690**	**1.750**

Onderhoud (€/jaar)

Een verwarmingsinstallatie zoals een gasketel en warmtepomp heeft regelmatig onderhoud nodig om goed te functioneren.

	A	B	C	D	E	F
Onderhoud	100	100	150	110	110	0
Jaarlijkse onderhoudskosten	**100**	**100**	**150**	**110**	**110**	**0**

Jaarlijkse kosten (€/jaar)

In deze grafiek zijn de eenmalige investeringen opgeteld bij de energiekosten. Alle verduurzamingsopties geven hogere jaarlijkse kosten voor de eindgebruiker. De hybride warmtepomp blijkt bijna voordelig. De woning hoeft niet extra geïsoleerd te worden en er wordt bespaard op de energierekening.

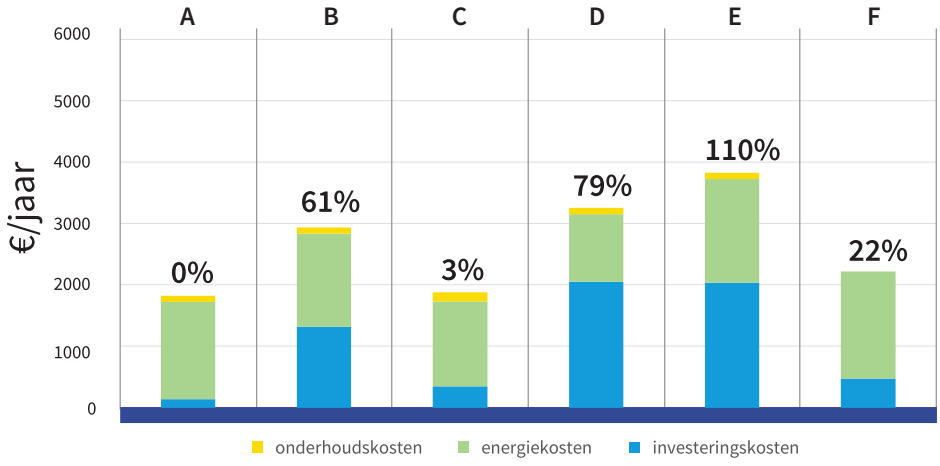

Gemeente Aalsmeer

3. Recente goed geïsoleerde rijwoning

Woningtype	Tussenwoning
Bouwjaarrange	na 2005
Label	A
Oppervlakte	114 m²
Gasverbruik	809 m³
Elektriciteitsverbruik	2830 kWh
Komt veel voor in energiebuurt	Oosteinde Oost en Kudelstaart nieuw

Investeringen (€)

Deze recente rijwoning met label A beschikt over voldoende isolatie. De investeringsbedragen voor verduurzaming liggen daarom een stuk lager dan bij de andere rijwoningen.

	A GASKETEL	B GASKETEL + ISOLATIE	C HYBRIDE WARMTEPOMP	D ALL-ELECTRIC WARMTEPOMP	E WARMTENET 50C	F WARMTENET 70C
Isolatie	0	0	0	0	0	0
Warmteafgiftesysteem	0	0	0	5.880	5.880	0
Verwarming-/ koelinstallatie	2.280	2.280	6.450	10.660	4.060	0
Eenmalige aanpassingen	0	0	550	1.060	5.120	5.120
Ventilatie	0	0	0	0	0	0
Elektrisch koken	0	0	0	960	960	960
Warmtenetaansluiting	0	0	0	0	5.030	5.030
Subsidie	*0*	*0*	*-1.300*	*-1.900*	*-4.630*	*-3.330*
Totaal	**2.280**	**2.280**	**5.700**	**16.660**	**16.420**	**7.780**
Jaarlijkse investerings-kosten (€/jaar)	**140**	**140**	**350**	**1.020**	**1.000**	**480**

Jaarlijkse investeringskosten volgen uit de aflossing van een Energiebespaarlening Duurzaam Warmtefonds (2,2% rente over 20 jaar)

Energierekening (€/jaar)

Een goed geïsoleerde woning heeft een lage warmtevraag en een lage energierekening. De woning is al best duurzaam (maar nog niet aardgasvrij). Er kan nog wat extra bespaard worden op de energierekening door aanvullende verduurzaming.

Elektriciteit	990	990	1.180	1.430	1.270	990
Gas	930	930	650	0	0	0
Warmte	0	0	0	0	780	1.100
Vermindering energiebelasting	*-560*	*-560*	*-560*	*-560*	*-560*	*-560*
Jaarlijkse energiekosten	**1.360**	**1.360**	**1.270**	**870**	**1.490**	**1.530**

Onderhoud (€/jaar)

Een verwarmingsinstallatie zoals een gasketel en warmtepomp heeft regelmatig onderhoud nodig om goed te functioneren.

Onderhoud	100	100	150	110	110	0
Jaarlijkse onderhoudskosten	**100**	**100**	**150**	**110**	**110**	**0**

Jaarlijkse kosten (€/jaar)

In deze grafiek zijn de eenmalige investeringen opgeteld bij de energiekosten. Alle verduurzamingsopties geven hogere jaarlijkse kosten voor de bewoner. De warmtepomptechnieken komen naar voren als goedkoopste opties.

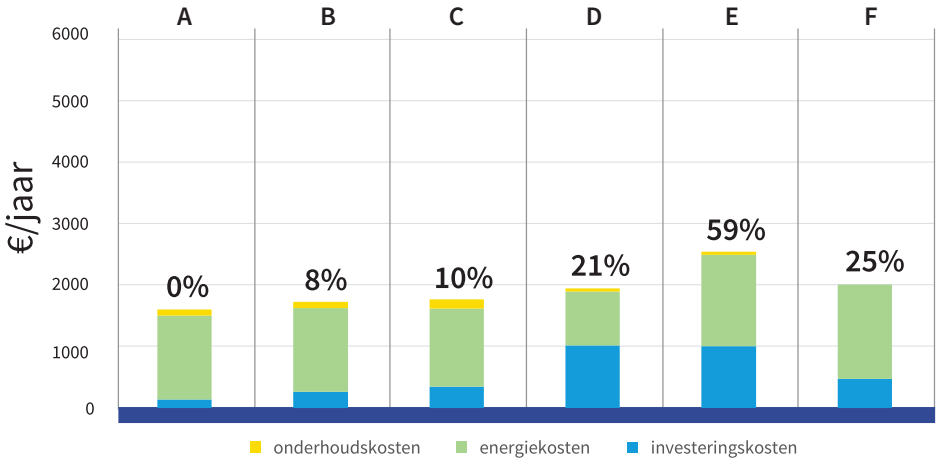

Gemeente Aalsmeer

4. Oude slecht geïsoleerde vrijstaande woning

Woningtype	Vrijstaand
Bouwjaarrange	t/m 1945
Label	G
Oppervlakte	130 m²
Gasverbruik	1885 m³
Elektriciteitsverbruik	3950 kWh
Komt veel voor in energiebuurt	Lintbebouwing Aalsmeer en lintbebouwing bedrijventerreinen

Investeringen (€)

Het is aangeraden een oude woning met een slecht energielabel G te isoleren als eerste stap in de verduurzaming. De isolatiekosten van een vrijstaande woning zijn hoog. Een vrijstaande woning is vaak groter dan een rijwoning en heeft bovendien meer buitenmuren en raamoppervlak.

	A GASKETEL	B GASKETEL + ISOLATIE	C HYBRIDE WARMTEPOMP	D ALL-ELECTRIC WARMTEPOMP	E WARMTENET 50C	F WARMTENET 70C
Isolatie	0	45.330	29.890	45.330	45.330	29.890
Warmteafgiftesysteem	0	0	0	6.710	6.710	0
Verwarming-/ koelinstallatie	2.280	4.310	6.450	10.660	4.060	0
Eenmalige aanpassingen	0	0	550	1.060	5.120	5.120
Ventilatie	0	3.320	0	3.320	3.320	0
Elektrisch koken	0	0	0	960	960	960
Warmtenetaansluiting	0	0	0	0	5.030	5.030
Subsidie	*0*	*-7.620*	*-5.500*	*-9.520*	*-12.250*	*-7.530*
Totaal	**2.280**	**45.340**	**31.390**	**58.520**	**58.280**	**33.470**
Jaarlijkse investeringskosten (€/jaar)	**140**	**2.770**	**1.920**	**3.580**	**3.560**	**2.050**

Jaarlijkse investeringskosten volgen uit de aflossing van een Energiebespaarlening Duurzaam Warmtefonds (2,2% rente over 20 jaar)

Energierekening (€/jaar)

Een oude vrijstaande woning heeft een hoge warmtevraag. Er kan dus stevig bespaard worden op de energierekening. Een all-electric warmtepomp verbruikt helemaal geen gas meer en is het zuinigste. Tarieven voor warmtelevering volgen het NMDA-principe en zijn daarmee vergelijkbaar met de gasketel.

	A	B	C	D	E	F
Elektriciteit	1.240	1.370	1.530	2.020	1.770	1.240
Gas	1.780	1.090	890	0	0	0
Warmte	0	0	0	0	850	1.480
Vermindering energiebelasting	*-560*	*-560*	*-560*	*-560*	*-560*	*-560*
Jaarlijkse energiekosten	**2.460**	**1.900**	**1.860**	**1.460**	**2.060**	**2.160**

Onderhoud (€/jaar)

Een verwarmingsinstallatie zoals een gasketel en warmtepomp heeft regelmatig onderhoud nodig om goed te functioneren.

	A	B	C	D	E	F
Onderhoud	100	100	150	110	110	0
Jaarlijkse onderhoudskosten	**100**	**100**	**150**	**110**	**110**	**0**

Jaarlijkse kosten (€/jaar)

In deze grafiek zijn de eenmalige investeringen opgeteld bij de energiekosten. Alle verduurzamingsopties geven hogere jaarlijkse kosten voor de eindgebruiker. Dit komt vooral door de hoge jaarlijkse investeringskosten ten gevolge van isolatie.

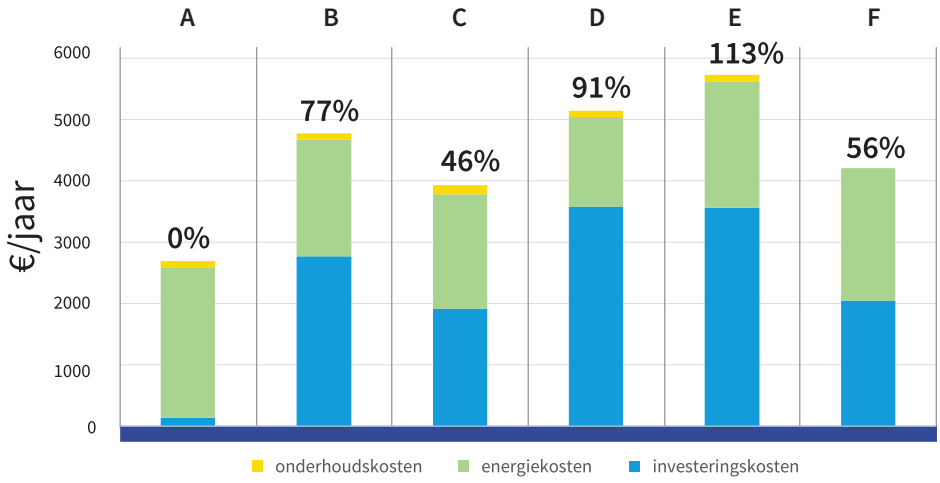

5. Recent goed geïsoleerd appartement

Woningtype	Appartement
Bouwjaarrange	na 2005
Label	A
Oppervlakte	79 m²
Gasverbruik	612 m³
Elektriciteitsverbruik	1970 kWh
Komt veel voor in energiebuurt	Centrum Nieuw en Oud, Kudelstaart centrum, Oosteinde West

Investeringen (€)

Dit nieuwbouwappartement met label A beschikt over voldoende isolatie.

	A GASKETEL	B GASKETEL + ISOLATIE	C HYBRIDE WARMTEPOMP	D ALL-ELECTRIC WARMTEPOMP	E WARMTENET 50C	F WARMTENET 70C
Isolatie	0	0	0	0	0	0
Warmteafgiftesysteem	0	0	0	4.080	4.080	0
Verwarming-/ koelinstallatie	2.280	2.280	6.450	10.290	4.060	0
Eenmalige aanpassingen	0	0	550	1.060	5.120	5.120
Ventilatie	0	0	0	0	0	0
Elektrisch koken	0	0	0	960	960	960
Warmtenetaansluiting	0	0	0	0	5.030	5.030
Subsidie	*0*	*0*	*-1.300*	*-1.300*	*-4.630*	*-3.330*
Totaal	**2.280**	**2.280**	**5.700**	**15.090**	**14.620**	**7.780**
Jaarlijkse investerings-kosten (€/jaar)	**140**	**140**	**350**	**920**	**890**	**480**

Jaarlijkse investeringskosten volgen uit de aflossing van een Energiebespaarlening Duurzaam Warmtefonds (2,2% rente over 20 jaar)

Energierekening (€/jaar)

Een goed geïsoleerde appartement heeft een lage warmtevraag en een lage energierekening. De woning is al best duurzaam, maar nog niet aardgasvrij. Er kan nog wat extra bespaard worden op de energierekening door aanvullende verduurzaming.

	A	B	C	D	E	F
Elektriciteit	790	790	910	1.140	1.010	790
Gas	770	770	590	0	0	0
Warmte	0	0	0	0	700	940
Vermindering energiebelasting	*-560*	*-560*	*-560*	*-560*	*-560*	*-560*
Jaarlijkse energiekosten	**1.000**	**1.000**	**940**	**580**	**1.150**	**1.170**

Onderhoud (€/jaar)

Een verwarmingsinstallatie zoals een gasketel en warmtepomp heeft regelmatig onderhoud nodig om goed te functioneren.

	A	B	C	D	E	F
Onderhoud	100	100	150	110	110	0
Jaarlijkse onderhoudskosten	**100**	**100**	**150**	**110**	**110**	**0**

Jaarlijkse kosten (€/jaar)

In deze grafiek zijn de eenmalige investeringen opgeteld bij de energiekosten. Alle verduurzamingsopties geven hogere jaarlijkse kosten voor de bewoner. De warmtepomptechnieken komen naar voren als goedkoopste opties, waar een elektrische warmtepomp de laagste energiekosten heeft.

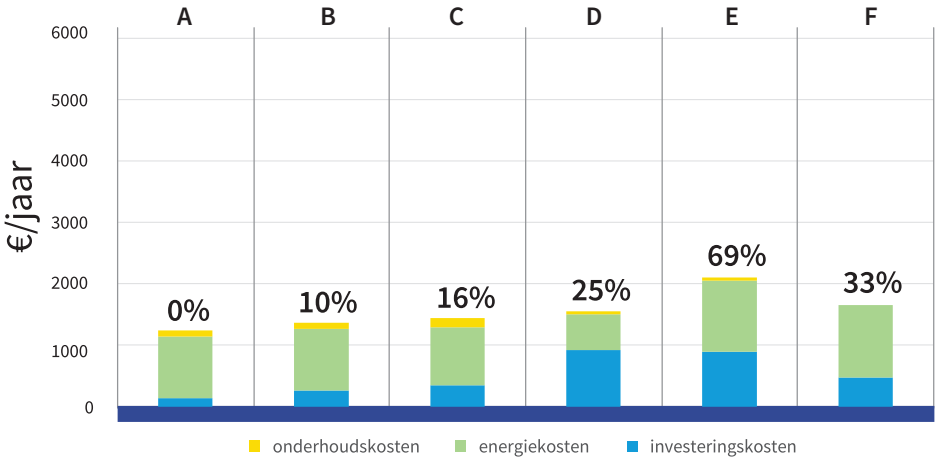

Gemeente Aalsmeer

6. Oude slecht geïsoleerde 2-onder-1-kap woning

Woningtype	2-1 kap
Bouwjaarrange	t/m 1945
Label	G
Oppervlakte	130 m²
Gasverbruik	1859 m³
Elektriciteitsverbruik	3270 kWh
Komt veel voor in energiebuurt	Lintbebouwing Aalsmeer

Investeringen (€)

Het is aangeraden een oude woning met een slecht energielabel G te isoleren als eerste stap in de verduurzaming. De isolatiekosten van een 2-onder-1-kap woning zijn hoog. Een 2-onder-1-kap woning is heeft meer buitenmuren en raamoppervlak dan de rijwoning, maar minder dan de vrijstaande woning.

	A GASKETEL	B GASKETEL + ISOLATIE	C HYBRIDE WARMTEPOMP	D ALL-ELECTRIC WARMTEPOMP	E WARMTENET 50C	F WARMTENET 70C
Isolatie	0	34.550	23.590	34.550	34.550	23.590
Warmteafgiftesysteem	0	0	0	6.710	6.710	0
Verwarming-/ koelinstallatie	2.280	4.310	6.450	10.660	4.060	0
Eenmalige aanpassingen	0	0	550	1.060	5.120	5.120
Ventilatie	0	1.770	0	1.770	1.770	0
Elektrisch koken	0	0	0	960	960	960
Warmtenetaansluiting	0	0	0	0	5.030	5.030
Subsidie	*0*	*-5.770*	*-4.630*	*-7.670*	*-10.400*	*-6.650*
Totaal	**2.280**	**34.860**	**25.960**	**48.040**	**47.800**	**28.050**
Jaarlijkse investeringskosten (€/jaar)	**140**	**2.130**	**1.590**	**2.940**	**2.920**	**1.710**

Jaarlijkse investeringskosten volgen uit de aflossing van een Energiebespaarlening Duurzaam Warmtefonds (2,2% rente over 20 jaar)

Energierekening (€/jaar)

Een oude woning heeft een hoge warmtevraag. Er kan dus stevig bespaard worden op de energierekening. Een all-electric warmtepomp verbruikt helemaal geen gas meer en is het zuinigste. Tarieven voor warmtelevering volgen het NMDA-principe en zijn daarmee vergelijkbaar met de gasketel.

Elektriciteit	1.090	1.220	1.380	1.870	1.620	1.090
Gas	1.820	1.090	890	0	0	0
Warmte	0	0	0	0	850	1.480
Vermindering energiebelasting	*-560*	*-560*	*-560*	*-560*	*-560*	*-560*
Jaarlijkse energiekosten	**2.350**	**1.750**	**1.710**	**1.310**	**1.910**	**2.010**

Onderhoud (€/jaar)

Een verwarmingsinstallatie zoals een gasketel en warmtepomp heeft regelmatig onderhoud nodig om goed te functioneren.

Onderhoud	100	100	150	110	110	0
Jaarlijkse onderhoudskosten	**100**	**100**	**150**	**110**	**110**	**0**

Jaarlijkse kosten (€/jaar)

In deze grafiek zijn de eenmalige investeringen opgeteld bij de energiekosten. Alle verduurzamingsopties geven hogere jaarlijkse kosten voor de eindgebruiker. Dit komt vooral door de hoge jaarlijkse investeringskosten ten gevolge van isolatie.

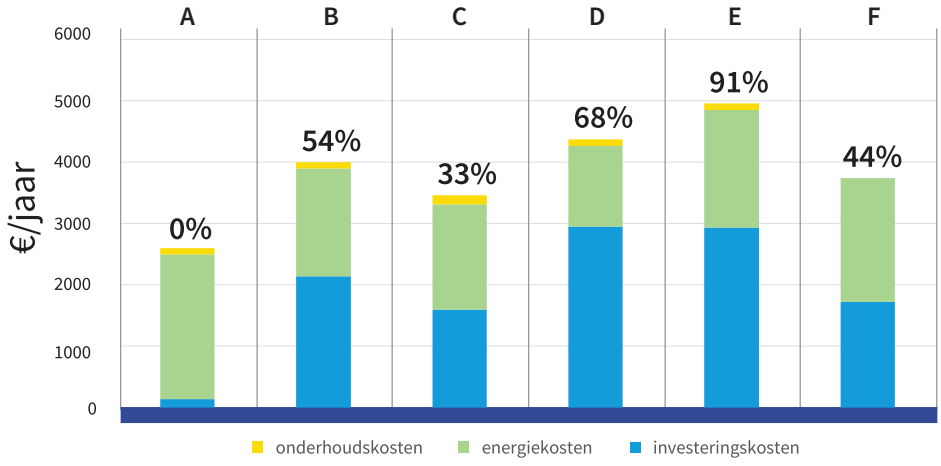

Gemeente Aalsmeer

PARTICIPATIE ACTIVITEITEN

Toelichting:

Hieronder vindt u de bijlagen met betrekking tot de participatie-activiteiten die zijn uitgevoerd in het kader van de ontwikkeling van de warmtevisie Aalsmeer. Over het hoe en waarom van deze activiteiten leest u in hoofdstuk 2.2 van de warmtevisie. De onderstaande bijlagen geven een goed beeld van de input vanuit de samenleving voor de ontwikkeling van de warmtevisie. Deze bijlage bevat de volgende documenten:

1.1 Klankbordgroep vragen, opmerkingen en input Warmtevisie Aalsmeer en ambtelijke reacties van gemeente Aalsmeer

1.2 Resultaten van de enquête Aalsmeer aardgasvrij, 7 april 2021

1.3 Publieksversie Enquête Aalsmeer Aardgasvrij?

1.4 Overzicht van vier interviews in de Nieuwe Meerbode i.k.v. Aalsmeer aardgasvrij?

- Interview met wethouder W. Alink-Scheltema 1 april 2021
- Interview met klankbordgroep-leden J. Overbeek W. van de Merbel, 8 april 2021
- Interview met Eigen Haard en HAK, 15 april 2021

Interview met CE Delft, 22 april 2021

1.5 Facebook Reacties Enquête 'Aalsmeer Aardgasvrij?' & Dorpsgesprekken

1.6 Presentatie Dorpsgesprekken Gemeente Aalsmeer

1.7 Presentatie Dorpsgesprekken CE Delft

1.8 Mentimeter uitslagen Dorpsgesprek 20 april 2021

1.9 Mentimeter uitslagen Dorpsgesprek 22 april 2021

1.10 Mentimeter uitslagen Dorpsgesprek 29 april 2021

1.11 Q&A: vragen en antwoorden Dorpsgesprekken

1.1 1-ste Klankbordgroep bijeenkomst; vragen, opmerkingen en input voor de Warmtevisie Aalsmeer en ambtelijke reacties van gemeente Aalsmeer

Toelichting

Tijdens de eerste klankbordgroep bijeenkomst rond de Warmtevisie Aalsmeer heeft de gemeente de klankbordgroepleden gevraagd om te reageren op vier vragen. Dat hebben een aantal leden gedaan, een aantal anderen hebben deels de vragen beantwoord en deels ook andere punten aangeroerd waarvoor zij aandacht vragen. Daarom is deze notitie ingedeeld in twee delen:

Deel I: Weergave van de antwoorden op de 4 gestelde vragen (pag. 2 t/m 4)
Deel II: Verder genoemde punten en opmerkingen van de klankbordgroep (pag. 5 t/m 9)

In beide gevallen geven we vanuit de gemeente in cursief een reactie op de verschillende punten. In de volgende vergadering van de klankbordgroep op 23 maart a.s. zullen we aandacht besteden aan deze notitie, in die zin dat, als er nog vragen zijn, we die verder bespreken.

Deel I: Weergave van de antwoorden op de 4 gestelde vragen door de gemeente aan de klank-bordgroep Warmtevisie Aalsmeer

Tijdens de eerste bijeenkomst van de klankbordgroep Warmtevisie Aalsmeer in januari 2021 heeft de gemeente de leden vier vragen voorgelegd. De leden van de klankbordgroep die hier-onder genoemd staan, hebben daarop gereageerd. Hieronder de gestelde vier vragen en de verkregen antwoorden.

Vraag 1. Wat zijn uw belangrijkste zorgen rond het aardgasvrij worden van Aalsmeer?

HAK:

1. Met de kennis van nu en ervan uitgaand dat het gehele traject zorgvuldig wordt begeleid en uitgevoerd heeft HAK op dit moment geen zorgen.

Dat is natuurlijk fijn om te horen.

X:

2. Een overhaast traject waarbij onnodige vermijdbare investeringen gedaan moeten woden en geen of onvoldoende aandacht is voor het behoud van de bestaande infrastructuur van gasleidingen die uitstekend gebruikt kunnen worden voor of (aard-)gas, groen gas, combinaties van waterstof en gas. Voorlopig zijn er meer dan voldoende (aard-)gas en andere oplossingen beschikbaar en wordt op diverse fronten hard gewerkt aan voorzieningen. (En zeker niet alleen uit Rusland!) De huidige technieken hiervoor zijn nu al in hoge mate beproefd en van hoge kwaliteit.

Dit is een goed punt. Het is heel belangrijk om gasinfra niet voortijdig te verwijderen, mede in verband met de mogelijkheden van het huidige aardgasnet om op termijn hernieuwbare gassen te transporteren. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan groengas en waterstof. De gemeente is zich bewust van het belang van flexibiliteit t.a.v. innovaties en technieken zoals hernieuwbare gassen, en daarmee het voorkomen van onnodig verwijderen van bestaande gasinfrastructuur. Op dit moment zijn hernieuwbare gassen onvoldoende beschikbaar. Via deze link is meer informatie te vinden.

De Warmtevisie is een eerste stap in het onderzoek naar een optimale duurzame warmtevoorziening per buurt of wijk. Als die visie klaar is volgt een traject per wijk waarin er met de wijkbewoners nader wordt bekeken hoe de realisatie van een aardgasvrije wijk gestalte kan krijgen. Dat zal gebeuren in een zogenaamd Wijkuitvoeringsplan waarin zorgvuldig en gefaseerd te werk wordt gegaan. Van een overhaast traject zal geen sprake zijn, al was het alleen al omdat alle woningeigenaren een belangrijke rol spelen in de realisatie, zonder hen gaat het niet.

Er wordt inderdaad hard gewerkt aan duurzame waterstof (opgewekt met schone energie), maar er zijn twee redenen om daar voor de gebouwde omgeving niet op in te zetten in de komende jaren. De eerste reden daarvoor is, dat waterstof eerst wordt ingezet voor de (energie-intensieve) industrie waar hoge temperaturen nodig zijn. Grootschalige toepassing van waterstof in de gebouwde omgeving is vanwege de schaarste nog niet mogelijk. Bovendien zal waterstof door die schaarste vrij duur kunnen zijn. Zie ook deze kamerbrief, waarin te lezen is dat waterstof zeker tot

2030 geen significante rol zal spelen bij het verduurzamen van de gebouwde omgeving. Met de kennis van nu zullen hernieuwbare gassen in 2030 waarschijnlijk enkel een logische optie zijn als er geen andere reële warmtealternatieven voorhanden zijn.

Een andere reden is, dat waterstof weliswaar een goed opslagmedium voor energie is, maar dat het ook veel energie kost om duurzame waterstof te produceren. Hiervoor is duurzame elektriciteit nodig. Bij de productie van waterstof uit elektriciteit gaat een deel van de energie verloren. Om groene waterstof in grote hoeveelheden te maken zijn er vele extra wind- of zonneparken nodig.

Het kan natuurlijk zijn, dat over 15-20 jaar de ontwikkelingen zover zijn, dat de situatie rond waterstof aantrekkelijker wordt, maar dat is nu zeker niet aan de orde. Hoe dan ook is het van belang om woningen goed te isoleren. Daarmee kan worden voorgesorteerd op alle mogelijke duurzame warmtetechnieken.

3. De infrastructuur voor elektra is onvoldoende. Investeringen zijn duur en kosten (veel) tijd.

Dat is inderdaad waar. Als gevolg van verschillende ontwikkelingen neemt de vraag naar elektriciteit toe. Denk aan: economische groei, woningbouw, de digitale samenleving, de energietransitie waaronder energieopwek, elektrisch vervoer en elektrificatie van de warmtevoorziening en industriële processen. De netbeheerders zijn dan ook druk bezig met voorbereidingen voor het aanpassen van het verzwaren van de infrastructuur. Door de plannen vast te leggen in de Warmtevisie en wijkuitvoeringsplannen, kan de netbeheerder beter voorspellen op welke locaties in de toekomst extra capaciteit nodig is op het elektriciteitsnet. De netbeheerder van het elektriciteitsnet in Aalsmeer is Liander. Liander denkt mee vanuit de projectgroep Warmtevisie Aalsmeer.

Alle kosten die worden gemaakt voor het uitbreiden van het elektranet zijn gesocialiseerd en wordt via vastrecht door alle aangeslotenen betaald. Om de (nationale) kosten van de energietransitie zo laag mogelijk te houden is dit een belangrijk aandachtspunt in de Warmtevisie. Keuzes die in de warmtetransitie worden gemaakt zijn hier mede van invloed op. Netbeheerders hanteren hiervoor onderstaande uitgangspunten:

a. Benut de bestaande energie-infrastructuur optimaal. Sluit nieuwe projecten voor het opwekken van energie aan op plekken waar nu ruimte op het net is.
b. Combineer opwek en verbruik. Plaats projecten voor het opwekken van energie in de buurt van plekken waar veel energie nodig is. Zo minimaliseren we het energietransport over lange afstanden.
c. Zorg voor een constante productie van energie. Combineer zon en wind in een 50/50-vermogensverdeling, omdat zon en wind verschillende opwekpieken hebben.
d. Cluster projecten voor duurzame opwek. Zet in op grootschalige projecten. Het is makkelijker om eenmalig aanpassingen te doen in een groot gebied, dan meerdere aanpassingen in kleinere gebieden.
e. Gebruik slimme technische oplossingen: cablepooling (zon- en wind combineren op één aansluiting), curtailment (beperken van de opwekpiek), redundantie loslaten (door gebruik te maken van de reserve capaciteit op stations).

4. De aanpassingen en kosten achter de deur bij overschakelen naar lage(re) temperatuur verwarming zijn hoog en zouden (deels) vermeden kunnen worden.

Dat hangt erg van de situatie per woning af; een slecht geïsoleerd huis heeft een andere startpositie dan een goed geïsoleerd huis. Isolatie verdient zich vaak binnen een redelijke termijn terug door een lagere energierekening en bovendien werkt het comfortverhogend.

Ook de keuze voor de warmtetechniek hangt samen met het vermijden van een deel van de kosten. Als voorbeeld: bij een HT (hoge temperatuur) warmtenet hoeven woningen niet of veel minder geïsoleerd te worden dan voor een MT of LT oplossing. Een andere manier om structurele kosten te vermijden zijn hybride oplossingen waarbij een warmtepomp in combinatie met een gasketel werkt. Waarbij de gasketel bijspringt op momenten dat de warmtepomp te hard moet werken op koude dagen.

De verdere technische aanpassingen brengen ook kosten met zich mee. Bekend is dat maatregelen zich lang niet altijd terugverdienen. Het is dan ook van belang dat de rijksoverheid hierbij financiële mogelijkheden ontwikkelt voor woningeigenaren.

Misschien kunt u uw standpunt over het (deels) vermijden van kosten toelichten op de volgende bijeenkomst?

5. Hybride vraagt ook om een gasaansluiting.

Inderdaad. Hybride oplossing helpen een geleidelijke overgang naar een duurzame warmtevoorziening mogelijk te maken. Dat is duidelijk een overgangstechniek. Voordeel is dat de kosten over het algemeen relatief laag zijn en de CO_2 uitstoot (waar het allemaal om gaat) ook vermindert. Nadeel is dat er alsnog een stap gemaakt moet worden naar volledig aardgasloos.

X:

6. Mijn grote zorg is dat we de samenleving niet mee krijgen in deze transitie. Ik proef in mijn directe omgeving zoveel weerstand tegen de energietransitie dat ik mij werkelijk ongerust maak. Deels komt dat door de frames van diverse kanten over "van gas los", aan de andere kant merk ik de invloed van diverse media die de energietransitie trachten te ondergraven.

Die zorg deelt de gemeente met u. Het is de verantwoordelijkheid van de gemeente en de rijksoverheid dan ook om het traject naar een aardgasvrije wijk zorgvuldig te doorlopen, met transparante, eerlijke en heldere informatievoorziening, zorgvuldig, stap voor stap en steeds in samenspraak met bewoners en woningeigenaren. Zonder hen gaat het niet. Veel verwarring ontstaat over de kosten van de transitie. Als het uitgangspunt betaalbaarheid wordt genoemd moet ook worden geconcludeerd dat alternatieven voor aardgas nog steeds duurder zijn. Mensen ervaren dat dus niet als betaalbaar, want krijgen te maken met meerkosten, die zich lang niet altijd volledig terugverdienen. Dit zijn terechte zorgen.

Daarom is het belangrijk om steeds de vraag te stellen wanneer bewoners aardgasvrij wonen acceptabel zouden vinden en op basis van de antwoorden daarop het proces verder te ontwikkelen. Subsidies en (ontwikkeling van nieuwe) financieringsmodellen zijn belangrijk.
De Rijksoverheid heeft hier een belangrijk aandeel in.

X:

7. Ik maak mij het meest zorgen over het feit dat naar mijn idee nog steeds niet iedereen is doorgedrongen hoe hoog het water ons aan de lippen staat. De opwarming van de aarde is in 2020 erger geworden dan de wetenschap heeft voorspelt. Er is geen tijd te verliezen. Te veel mensen wachten. Op de overheid? Ik maak mij zorgen dat de factor geld straks de overhand gaat krijgen in keuzes die gemaakt "moeten" gaan worden. Geld boven leven!

Dat is inderdaad een realiteit waarmee we moeten omgaan. Maar geld is natuurlijk ook een heel plausibele reden; niet iedereen heeft geld voor een aardgasvrij huis op de plank liggen en zelfs als dat wel zo is, wil men het misschien liever aan iets anders uitgeven, of ziet niets in argumenten voor klimaat en milieu.

X:

8. Dat bewoners/eigenaren woningen harder worden aangepakt dan de bedrijven.

Binnen het klimaatakkoord wordt van alle partijen, alle sectoren verwacht dat zij maatregelen gaan nemen. De Lucht- en scheepvaart sector zijn hierop een ongemakkelijke uitzondering.

9. Dat de participatie een flop wordt en de protesten pas komen nadat de beslissingen zijn genomen.

Dat zijn we niet met u eens; we verzamelen in deze fase een hoop zorgen en vragen van mensen waarmee we rekening zullen moeten houden. Dat is de bedoeling van de participatie in deze fase. In de wijken die als eerste aan de beurt zijn, zal de participatie een intensiever karakter krijgen en zullen ook veel meer bewoners mee willen praten. Zie ook bij het begin van onze reactie op punt 2, de 2e alinea van ons antwoord.

10. Dat aan de voorwaarde van betaalbaarheid niet kan worden voldaan en de eigenaren worden opgezadeld met extra leningen.

Een ding is duidelijk; woningeigenaren gaan over hun eigen huis en hun eigen geld. Niemand, ook de gemeente niet, kan mensen dwingen om maatregelen te nemen of een lening af te sluiten. Er zal nog veel op financieel gebied moeten gebeuren, om het voor bewoners aantrekkelijker te maken om maatregelen te nemen. Denk aan nieuwe financieringsmodellen zoals gebouw gebonden financiering en of maatschappelijke ESCo's (Energy Service Company's)
Het is aan de rijksoverheid om dat te faciliteren.

11. Aardgasvrij is naar mijn mening symbolisch, doelstelling is reduceren van CO2 uitstoot, liefst tot nul. Zou jammer zijn als dit uitgangspunt wordt ondergesneeuwd.

Een terechte opmerking. Bij de concept uitgangspunten voor de Warmtevisie is dit op de volgende wijze geformuleerd: 'Duurzaamheid is belangrijk bij de keuze van warmtetechnieken: de gemeente wil fossielonafhankelijk zijn in 2040, maar stelt CO_2-reductie voorop." Concreet betekent dit bijv. dat isolatie en hybride oplossingen betrokken worden in de Warmtevisie. Dit om een meer geleidelijke overgang naar een CO_2 arme toekomst mogelijk te maken en ook om bijv. meer recht te kunnen doen aan het uitgangspunt betaalbaarheid.

12. Hoe leggen we uit, dat aan bedrijven andere eisen gesteld (kunnen) worden, b.v. aan het productieproces.

In de verschillende sectoren worden hierover verschillende afspraken gemaakt. Binnen het klimaatakkoord wordt van alle partijen, alle sectoren verwacht dat zij maatregelen gaan nemen. De Lucht- en scheepvaart sector zijn hierop een (ongemakkelijke) uitzondering.

Vraag 2. Hoe zou de gemeente met die zorgen rekening kunnen houden?

HAK:

1. Dit is een zeer belangrijk en langlopend traject. HAK weet dat de gemeenteraad heeft besloten om slechts faciliterend op te treden. HAK vindt echter, gezien de belangrijkheid van het traject, dat de gemeente en gemeenteraad ook sturend optreedt op het moment dat dit nodig is.

De gemeente onderschrijft het belang van dit traject ook. Onduidelijk is wat precies wordt bedoeld met de opmerking dat de gemeenteraad heeft besloten slechts faciliterend op te treden. De gemeenteraad heeft formeel nog geen besluit genomen over de rol die ze ambieert in de energietransitie of de warmtetransitie. Naar aanleiding van de Warmtevisie wordt mogelijk een voorstel voorbereid om de rol van gemeente Aalsmeer in de energietransitie helder te krijgen.

X:

2. Door niet op voorhand de meest populaire (populistische) oplossingen voor te leggen en ook deze alternatieven te (laten) onderzoeken.
Aalsmeer is niet de enige gemeente met deze problematiek (en er zijn ook meerdere adviseurs).
De vraag over betaalbaarheid sluit hier op aan.
Betaalbaarheid gaat over het totale plaatje.
Subsidies moeten ook betaald worden.

Onduidelijk is wat wordt bedoeld met de zin: "Door niet op voorhand de meest populaire (populistische) oplossingen voor te leggen en ook deze alternatieve te (laten) onderzoeken." Dit maakt een reactie lastig te formuleren. Belangrijk is te vermelden dat de Warmtevisie Aalsmeer uit zal gaan van alle huidige beschikbare technieken. Betaalbaarheid zal een belangrijk uitgangspunt worden, op basis van:

- *de input van de Klankbordgroep,*
- *de Enquête,*
- *Facebook reacties en naar verwachting;*
- *Dorpsgesprekken*
- *De input van de Projectgroep met professionele stakeholders*
- *De input van de gemeenteraad*
- *De kaders die de Rijksoverheid en het Klimaatakkoord hebben meegegeven aan de Transitievisies Warmte (Laagst mogelijke maatschappelijke kosten)*

Betaalbaarheid gaat inderdaad over het totale plaatje. Daarom onderzoeken we zowel de aardgasvrije warmtetechnieken met de laagste totale kosten voor de maatschappij (nationale kosten) als de warmtetechnieken met de laagste kosten voor bewoners. Hoe lager de totale kosten van een warmtetechniek zijn, hoe betaalbaarder voor de bewoner.

De opmerking over subsidies kloppen. Toch is het belangrijk om te weten dat subsidies worden ingezet om te helpen een proces op gang te brengen en zo bij te dragen aan de oplossing van een probleem, in dit geval het klimaatprobleem.

3. "Afvalwarmte" uit datacenters is niet gegarandeerd altijd beschikbaar.

De warmtewet stelt dat bij levering van warmte (via warmtenetten) aan woningen, leveringszekerheid moet worden geboden, om te voorkomen dat mensen in de kou zitten als een datacenter geen warmte meer kan leveren. Deze garantie op leveringszekerheid zorgt ervoor dat aanvullende maatregelen genomen moeten worden om die zekerheid te kunnen geven.

X:

4. Daarom is het advies van onze Werkgroep "communicatie, communicatie en communicatie". Er moet een duidelijke en strategische campagne komen om de transitie te begeleiden. Dat betekent niet alleen gericht communiceren als er iets te melden valt, maar met een persberichtenreeks de hele campagne van opwarming van de aarde, Parijsakkoord, doelstellingen tot aan concrete maatregelen onder de aandacht brengen en dat blijven herhalen. Dit moet gebeuren op landelijk en lokaal niveau. De afdeling communicatie van de Gemeente Aalsmeer of de persvoorlichtster van wethouder Alink kan hierin een belangrijke rol spelen.

Communicatie is inderdaad belangrijk, daarom hebben we onder andere op basis van de input van de Klankbordgroep ingezet op extra communicatie activiteiten zoals interviews in de krant en mogelijk op de radio, en wordt gewerkt aan uitbreiding van de gemeente website op dit onderwerp. Dit buiten de al geplande communicatie en participatie activiteiten zoals enquête, postercampagne, dorpsgesprekken en formele inspraak, waarbij steeds gecommuniceerd wordt via verschillende kanalen. Wij hopen dat Klankbordgroepleden mee willen werken aan bijv. de interviews.

X:

5. En dan technisch. Ik heb meegedaan aan het onderzoek voor isolatie aan woningen. Mijn woning staat model voor deze wijk. Isolatie is een iets waar tijdens de 1e klankbord groep veel over gesproken is. Mijn woning dateert uit 1996. Alleen mijn zolder kan beter geïsoleerd worden. Er staat water in de kruipruimte. Maar het bedrijf wat is uitgekozen om hiervoor eventueel langs te komen geeft aan hier weinig heil in te zien. Wordt het isoleren van woningen voor huizen vanaf 1996 niet te zwaar benadrukt? Moeten we ons niet veel meer richten op oudere huizen. Ik durf, en zal zodra de kans zich voordoet, zonder extra veel isolatie over te stappen op vloerverwarmingen en een warmtepomp.

De activiteiten waar op wordt gedoeld zijn de Buurtacties Energiezuinig Wonen. Deze voorlichtingstrajecten richten zich vooral op het doel mensen bewust te maken van de mogelijkheden van verduurzamen en om kennis mee te geven over de beste volgorde en manieren om dit te kunnen doen. Deze acties worden Aalsmeer breed uitgevoerd (Kudelstaart, Hornmeer, Stommeer, Oosteinde) en richten zich niet specifiek op woningen vanaf 1996. Dat zou ook een verkeerde keuze zijn. Hoe ouder de woningen, des te minder er is geïsoleerd bij de bouw. Woningen vanaf 2007 zijn over het algemeen op het gebied van isolatie klaar voor een toekomst zonder aardgas. De Warmtevisie gaat over alle woningen in Aalsmeer

X:

6. Het lijkt mij toch verstandig bewoners te adviseren als ze voorop willen lopen, dat de geadviseerde volgorde is: isoleren, beslissing over wijkgerichte aanpak afwachten en dan investeren.

Gemeente Aalsmeer onderschrijft deze gedachte. Sterker nog, via het Regionaal Energieloket maar ook vanuit de gemeente wordt dit advies regelmatig verstrekt, met de nuance dat we mensen adviseren eerst te isoleren en in combinatie de ventilatie op orde brengen en zonneenergie op te wekken. En dat het verstandig is de plannen van de gemeente af te wachten voor de laatste stap 'verwarmingssystemen aanpassen'. Mede omdat er op dit moment nog geen collectieve warmteoplossingen voorhanden zijn is dit advies van belang. En de verwachting is dat collectieve oplossingen voor veel woningen een betaalbaardere oplossing zijn dan een individuele warmtepomp oplossing. Inwoners die desondanks toch een individuele oplossing willen, worden wel ondersteund. En als veel woningen overstappen op een individuele warmtepomp raakt een business case voor een collectieve oplossing steeds verder uit beeld.

Vraag 3. Wanneer is het aardgasvrij worden van Aalsmeer voor u acceptabel, onder welke voorwaarden?

HAK:

1. Voor HAK is het belangrijkste dat ook de gemeente Aalsmeer CO_2 neutraal wordt binnen de regels die in Europa hiervoor zijn opgesteld.

Gemeente Aalsmeer werkt vanuit haar voorbeeldfunctie aan een fossiel onafhankelijke organisatie in 2030 en draagt zorg om tijdig te voldoen aan eventuele nationale en of Europese wetgeving op dit gebied. Voor het hele grondgebied van de gemeente geldt de ambitie om in 2040 volledig fossiel onafhankelijk te zijn. Eerder onderzoek toonde aan dat die ambitie niet haalbaar is, met name door de geringe invloed op de verduurzaming van de mobiliteit en de electriciteitsmix van het stroomnet. Desondanks doet de gemeente haar best om deze ambitie zoveel mogelijk binnen bereik te houden.

X:

2. Hierbij in aanmerking genomen dat het alleen de woningen betreft. De "industrie" beslaat een veelvoud van dit quotum aan brandstof en vraagt een aparte benadering. Wanneer is helaas niet aan ons - de voorwaarden dienen te zijn dat dit zo geruisloos mogelijk gebeurd en zonder verlies aan comfort, zonder (onnodige) extra kosten aan investering en duurdere instandhouding. De nieuwe technieken zijn veelomvattender en complexer, dus duur.

De opmerking klopt. De Warmtevisie richt zich op woningen en utiliteit (denk aan scholen en kantoren bijvoorbeeld). In het Klimaatakkoord zijn ook afspraken gemaakt voor de industrie en tuinbouw bijvoorbeeld (voor Aalsmeer en omgeving relevant). Het is goed te vernemen dat het voorkomen van comfortverlies en onnodige kosten belangrijke voorwaarden zijn om aardgasvrij te kunnen worden. Toch moet ook worden gezegd dat op dit moment aardgas nog steeds de goedkoopste manier is om woningen (of andere gebouwen) te verwarmen. En dat investeringen in aardgasloze woningen zich voor een groot deel nog niet terugverdienen.

X:

3. Aardgasvrij is voor mij acceptabel als iedereen hierin mee kan doen en er een soort van evenwichtigheid is in de kosten van de maatregelen en de opbrengsten (kostenneutraliteit).

Een terechte opmerking. Dit geldt bijvoorbeeld voor mensen met een laag of minimum inkomen en ook ouderen. En het geldt niet alleen voor de financiering maar ook voor

de ondersteuning. Kosten neutraliteit klinkt als een mooi uitgangspunt maar betekent wel een forse uitdaging.

Vraag 4. Welke eerste eisen en wensen kunnen we op basis van de bespreking van bovenstaande vragen formuleren?

HAK:

1. De bovenstaande antwoorden spreken voor zich. Dank voor de reacties!

X:

2. Bezint eer gij begint, onderzoekt alles en behoud het goede. Zet (breed) in op (nog meer) isoleren.

Dat doen we; er zijn diverse richtlijnen voor gemeenten bij het opstellen van de Warmtevisie. Een van de richtlijnen is te beschrijven hoeveel woningen zullen worden (na)geïsoleerd als voorbereiding op een toekomst zonder aardgas. Ook moet worden aangegeven hoeveel woningen (welke buurten) voor 2030 aardgasvrij worden. Qua onderzoek worden diverse studies en analyse modellen gebruikt en vergeleken om daarmee bij te dragen aan een gedegen onderbouwing van de (nog te maken) keuzes die in de Warmtevisie Aalsmeer zullen worden voorgesteld. De modellen en studies die zijn en worden betrokken worden genoemd in de (bijlagen) van de Warmtevisie.

X:

3. Maak inzichtelijk wat het voor mensen gaat betekenen en dat niet alles binnen een 5 of 10 ar gerealiseerd hoeft te worden. Mijn buurman van 82 hoeft zich geen zorgen te maken hierover. Als hij, of zijn erfgenamen, zijn woning gaat verkopen als hij in het verpleeghuis zit, komt pas de vraag aan de orde van verbouwen, isoleren en welke warmtebron.

Dank voor deze tip. Het is nadrukkelijk de bedoeling mensen goed uit te leggen wat het betekent om aardgasvrij te worden. Daarmee onderschrijven wij het belang van goede, zorgvuldige en heldere informatievoorziening. De Warmtevisie is daarbij een richtinggevend visiedocument dat periodiek wordt geactualiseerd. In de wijkuitvoeringsplannen die volgen wordt een definitief besluit genomen over het alternatief voor aardgas voor die buurt of wijk. Daarna is ongeveer 8 tot 10 jaar de tijd om gebouwen en energie-infra aan te passen aan het alternatief voor aardgas. Bij het traject om te komen tot een wijkuitvoeringsplan zal zowel op gebied van communicatie als participatie intensief moeten worden ingezet.

Deel II: Verder genoemde opmerkingen van de klankbordgroep Warmtevisie Aalsmeer bij verschillende onderwerpen naar aanleiding van de 1e klankbordgroepbijeenkomst

Onderwerp 1: Klimaatprobleem en klimaatbeleid

X:

1. Klimaatverandering is een gegeven. Het klimaat verandert door menselijke toedoen waardoor de CO_2 uitstoot te hoog wordt en de aarde opwarmt. Er zijn partijen die dit ontkennen, m.n. de Telegraaf is een woordvoerder van dit geluid. Dit zal ook een discussie item worden in het gesprek met de raadsleden. We kunnen argumenten uitwisselen, maar het debat heeft geen zin. Klimaatbeleid moet gevoerd worden om CO_2 stijging en opwarming aarde te voorkomen.

Gemeenten hebben een belangrijke rol in het energietransitie, met het ontwikkelen van een Transitievisie Warmte (in Aalsmeer 'Warmtevisie' genoemd) en wijkuitvoeringsplannen.

Gemeente Aalsmeer onderschrijft de visie op de oorzaak van klimaatverandering door toedoen van menselijk handelen. Een van de redenen waarom in 2016 de aanpak Duurzaamheid is vastgesteld waarin de ambitie Aalsmeer Fossiel Onafhankelijk 2040 is vastgelegd. De warmtevisie is in hoofdlijnen richtinggevend, in de wijkuitvoeringsplannen zal in nauw overleg met de direct belanghebbenden worden uitgewerkt hoe het aardgasvrij worden van een wijk of buurt daadwerkelijk gerealiseerd kan worden.

Vragen X en X:

2. Bestaan er recente beleidsnota's Aalsmeer over klimaat?

3. Zijn er eerdere Aalsmeerse klimaatprojecten, presentaties daarvan?

Ja deze zijn er. Een niet uitputtende opsomming:

- *Aanpak Duurzaamheid Aalsmeer (2016)*
- *Plan van aanpak 2019 -2021 Aalsmeer Fossiel Onafhankelijk (2019)*
- *Concept Regionale Energiestrategie Noord-Holland Zuid*
- *Kaders Zonne-energie Aalsmeer (2020)*
- *Actieplan Klimaat Adaptatie*
- *Scan Circulaire Economie Greenpark Aalsmeer*
- *etc*

Onderwerp 2. Organisatie van uitvoering van klimaatbeleid

X:

1. Er is nu een kleine afdeling binnen de gemeentelijke organisatie. Ik hoop dat het komende jaren een succes wordt en noemt ook Verkeer/Vervoer en opwek van duurzame energie. Gaat het niet te snel, van belang dat het plan te behappen is.

Als gevolg van het Klimaatakkoord hebben gemeenten extra taken en verantwoordelijkheden gekregen. Vanuit het Rijk en VNG is onderzocht wat gemeenten nodig hebben voor de uitvoeringslasten van het Klimaatakkoord. Klik hier om het onderzoek te downloaden.

X:

2. Bij alle toe te passen technieken is het van belang om de warmtevraag te beperken. Isoleren dient daarom in de uitvoering voorop te staan!

Gemeente is gevraagd in de Warmtevisie aan te geven welke woning aantallen zullen worden geïsoleerd en welke woningen al daadwerkelijk aardgasvrij kunnen worden. Om in 2040 fossiel onafhankelijk te zijn moet 38% van de energievraag worden gereduceerd en de resterende 62% moet duurzaam worden opgewekt. Gemeente Aalsmeer deelt de zienswijze dat isoleren (no regret aanpak) een voornaam onderdeel van de warmtetransitie is. Dit is tijdsvolgordelijk ook handig. Want indien er op korte termijn nog geen duurzame bronnen kunnen worden ontsloten kan wel werk worden gemaakt van het beperken van de energievraag. Overigens is er recent een groepsaankoop isolatie uitgevoerd voor woningeigenaren.

3. Ik zou wat duidelijker in de stukken vermeld willen zien dat er pas een definitieve beslissing over een wijk wordt genomen nadat er een aparte klankbordgroep voor deze wijk is geformeerd en gehoord is.

Het is een goede suggestie dat aan het begin van een 'Wijkuitvoeringsplan' een klankbordgroep van bewoners wordt gevormd waarmee nauw wordt overlegd, naast dat er ook regelmatig overleggen zijn voor alle bewoners van een wijk. Het zal niet zo gaan, dat de hele wijk met elkaar één besluit neemt. Ook zal niet iedereen het eens zijn met de keuze die voor die wijk wordt gemaakt. Het staat echter wel iedere individuele bewoner vrij om mee te gaan in een verandering; voorlopig heeft elke bewoner nog recht op een aardgasaansluiting. Dat kan mogelijk veranderen, op welke termijn is onbekend. Ook is dat een politieke keuze. Tot die tijd hoeft geen enkele bewoner gedwongen mee te doen aan het aardgasvrij maken van zijn huis als hij dat niet wil.

X:

4. De warmtevisie moet door de inwoners en stakeholders gedragen moet worden. Het gaat om een proces dat veel langer reikt dan de zomer van 2021. Het gaat om gedragsverandering, investeringen op basis van toereikend inzicht. De vraag is of dat binnen een half jaar gaat lukken. Neem daar tijd voor.

Gemeente Aalsmeer werkt reeds jaren aan het stimuleren van bewustwording en het ondersteunen van inwoners in de energietransitie. Aanvullend nemen we nu en vooral ook in de wijken die als eerste geselecteerd zullen worden de tijd. In de wijkuitvoeringsplannen is de tijdsspanne waaraan wordt gedacht 8-10 jaar. Los van een voorbereidingstijd van 2 tot 3 jaar.

5. Organisatiemodel, taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden. Ik stel voor om bij het Plan van Aanpak een matrix van Taken, Bevoegdheden en Verantwoordelijkheden (TBV) op te nemen: wat mag en kan iedereen doen die deelneemt. De gemeente is opdrachtgever, CE Delft het verlengde van de beleidsadviseur. Organisatiemodel: stuurgroep, projectgroep en adviesgroep als organisatorische rode draad. Het liefst gesteund door een Kwaliteitscommissie. Je zou ervoor kunnen kiezen de dorpsgesprekken geen onderdeel te laten uitmaken van de Projectorganisatie.

Het proces om te komen tot de Warmtevisie is beschreven in de startnotitie. Gemeente Aalsmeer wil vasthouden aan deze opzet. Toch waarderen wij dat wordt meegedacht op het niveau van proces en organisatie.

6. Ik stel voor een deelnemer uit de adviesgroep (klankbordgroep) ook plaats te geven in de stuurgroep, zo ook een vertegenwoordiger van de bewoners. Hiermee kan een goede waarborg ontstaan als het gaat om te nemen besluiten. Er ontstaat - indien deze deelnemers ook voldoende vertrouwen meekrijgen -een krachtig commitment. Deze buurt/wijkvertegenwoordiger kan ook zorgen voor coördinatie met de andere buurten/wijken in de stuurgroep.

Er is geen sprake van een stuurgroep. Daarmee is deze suggestie lastig op te volgen. Ook moet gezegd worden dat de ambtelijke organisatie met ondersteuning van CE Delft en Kroese & Kroese, de Projectgroep, de Klankbordgroep en input van inwoners (enquête en dorpsgesprekken, inspraak) input ophalen die van belang is voor een Warmtevisie die past bij Aalsmeer. De uitkomsten worden verwerkt in een concept visie die ter inzage wordt gelegd. Na verwerking van de inspraak wordt de Warmtevisie aan de gemeenteraad aangeboden voor besluitvorming.

7. Van wezenlijke betekenis vind ik ook dat je in dit project plaats geeft aan individuele ondernemers/ bewoners oriëntaties. De inzet op collectieve aanpak per wijk/buurt(solidariteit) zal niet steeds tot volle deelname leiden van de buurt. (ondanks een krachtige verleidingsstrategie) Zie hiervoor de Volkskrant van 18 januari 2021," Ten Eerste" blz. 15 t/m 17).
De escape van een individuele oplossing moet je dan wel achter de hand hebben.

Helemaal eens, een klankbordgroep van een wijkuitvoeringsplan kan daar veel in betekenen. Toch willen we ook benadrukken dat, om een collectieve oplossing (warmtenet), realiseerbaar te houden, het belangrijk is dat een groot deel van de buurtbewoners meedoet.

Onderwerp 4: Communicatie en participatie
X:
1. Bij de vertaling van beleid naar uitvoering is interne en externe communicatie belangrijk en de samenwerking met externe partijen

Helemaal eens

X:
2. Is participatie m.b.v. digitale technieken voldoende of kunnen er pas ingrijpende beslissingen genomen worden, nadat bewoners fysiek in de gelegenheid gesteld zijn inspraak te hebben? M.i. zal daar de Gemeenteraad over moeten beslissen.

De gemeente heeft in het proces voorzien in het 'ter inspraak aanbieden' van de Concept Warmtevisie. Ook krijgen mensen de gelegenheid in te spreken bij de behandeling van de Warmtevisie in de gemeenteraad. Welke mogelijkheden voor fysieke inspraak er zijn is vanwege Corona nog even de vraag.

X:
3. Titel project:
Communicatief gezien is het woord transitie minder passen bij de doelgroep. Het ademt een ambtelijke sfeer. Een meer publiek toegankelijke term verdient aanbeveling.*

Ik vraag me af of bij figuur 1 de juiste term is gebezigd (participatie): ik zie de enquête niet uitsluitend als participatief: eerder een manier om data te verzamelen. In de dorpsgesprekken daarentegen is participatie de kern van de Bottom-up-benadering: actieve deelname via dialoog, debat, met het oog op deelname aan besluitvorming over de Warmtevisie.

Het woord Transitievisie vinden wij ook geen goede term, daarom hebben we de term 'Warmtevisie' gekozen en niet de officiële titel Transitievisie Warmte. In de participatie en communicatie kiezen we voor verschillende mogelijkheden; sommige mensen vullen liever thuis een enquête in en geven daarin aan wat ze willen, sommige mensen willen liever naar een dorpsgesprek, anderen bewandelen liever de weg van de formele inspraak. Door verschillende mogelijkheden aan te bieden, hopen we een groter publiek te bereiken. Deelname aan besluitvorming is overigens voorbehouden aan de gemeenteraad van Aalsmeer.

4. Wat betreft de poster wordt een voorsprong genomen op het integrale communicatie verhaal bij dit project. Ik zou deze daar plek geven. Dit idee is denk ik prima om aandacht te trekken. Voor de continuïteit kan je misschien de oogst hiervan in de loop van het proces teruggeven via buurt gerelateerde voortgang. Op die manier krijg je een werkende communicatieketen. Voor de zichtbaarheid is het goed om de posters te hebben, voor de respons op de enquête bleken de posters minder waardevol.

Voor de zichtbaarheid is het goed om de posters te hebben, voor de respons op de enquête bleken de posters minder waardevol. De suggestie om inwoners gebiedsgericht te informeren over de vastgestelde Warmtevisie en betekenis ervan waarderen we en nemen we in overweging.

5. Over de enquête:
Ik wil jullie graag ook in overweging geven, of je de deelnemers aan de enquête ook scenario's kan voorleggen: daarmee kan je ondervangen dat in de looptijd van het project (startuitvoering 2030) (onvoorziene) ontwikkelingen/innovaties (wo. Bv Waterstofgas) kunnen worden ingepast. Bovendien zijn er bij andere scenario's andere randvoorwaarden en gevolgen.
Sommige vragen in de enquête, bv de belangrijkste zorgen activeren een enorme band-breedte aan uitingen, waarmee je de Warmtevisie overlaadt met een veelheid van niet aan het project gelieerde zaken. Je moet ze anderzijds wel serieus nemen en er eventueel op reageren.

De enquête is vanaf begin februari online gezet. Daarom kunnen we deze suggestie niet meer meenemen. Andere voorstellen vanuit de klankbordgroep zijn verwerkt (zie daarvoor het document 'Opmerkingen over de enquête door de klankbordgroep'. De ervaring leert dat mensen niet te lang met een enquête bezig willen zijn, daarom stellen we vooral korte, multiple choice vragen. Maar bedankt voor de suggestie; bespreken van scenario's kan bijvoorbeeld interessant zijn in de dorpsgesprekken.

6. Inspraak op alle niveaus.
   Het inrichten van een projectorganisatie in een project wat draagvlak moet genereren en daarnaast een gedragen visie moet opleveren verdient zorgvuldig denkwerk. We willen dan ook adviseren op alle niveaus een vorm van inspraak, meespraak en tegenspraak te organiseren. Het klinkt als een last maar uiteindelijk gaat dat in de toekomst tot minder weerstand leiden. Met andere woorden: in de stuurgroep (op strategisch niveau), in het projectteam (op operationeel niveau) en in de wijkraden (op informeel niveau). Daarmee kan er een gedragen visie ontstaan met medeweten, -denken en -beslissen van de Aalsmeerders.

Zo is inderdaad de opzet. Daarbij zullen in de wijken niet alleen de wijkraden worden gevraagd, maar ook alle andere bewoners in de wijk die graag kritisch mee willen denken. Overigens hebben wij niet de illusie dat we, ondanks intensieve inzet op gebied van bijv. participatie, debat en gesprek, alle Aalsmeerders kunnen overtuigen om aardgasvrij te (willen) zijn, de Warmtevisie of toekomstige Wijkuitvoeringsplannen te omarmen. Ook bij de coronacrisis zie je dat lang niet alle mensen overtuigd zijn van de noodzaak van de verschillende maatregelen.

7. Formele inspraak nog nodig?
   Misschien gaat dat in tegen de gangbare praktijk maar als de projectorganisatie is ingericht, waarbij in de stuurgroep ook vanuit de adviesgroep en eindgebruikers meegedacht en beslist wordt, dan lijkt me de fase van formele inspraak over het geheel niet echt meer relevant. In de operationele fase per buurt, zal dit veel meer van betekenis zijn.

Wij zijn van mening dat voor een goed democratisch proces in beide fases, zowel van de warmtevisie als van de wijkuitvoeringsplannen, formele inspraak en een raadsbesluit aan de orde zijn.

8. Expositie in Community house.
   Je zou zelfs kunnen overwegen om in het op te richten Communityhouse een permanente compacte en dynamische expo/info op te richten (evt. bemenst door betrokken vrijwilligers, in afwisseling), waardoor er een epicentrum van Warmtevise gaat ontstaan. Mogelijk geflankeerd met een mobiele unit die per resultaat uit het buurt afwegingskader op locatie informatie verstrekt en de stappen vooruit toelicht.

Hartelijk dank voor deze tips, die mogelijk bij Wijkuitvoeringsplannen een goede optie zijn om Aalsmeer breed en buurtgericht aanwezig te zijn.

Onderwerp 5: Monitoring /Middelen
Werd genoemd als aandachtspunt, verder geen opmerking daarbij

Gemeente Aalsmeer werkt aan een Energietransitie Model dat inzicht geeft in de ontwikkelingen en meer sturing mogelijk moet maken.

Onderwerp 6: Kosten en betaalbaarheid
X:
1. De prijs van aardgas zal gaan stijgen door een extra energiebelasting. De prijs van elektra zal gaan dalen. De regering stuurt daarmee op de onaantrekkelijkheid van aardgas t.o.v. andere, duurzame warmte. Het is logisch dat huishoudens bijdragen aan de energietransitie, echter de laagste inkomens moeten worden ontzien. Hiervoor is landelijk beleid nodig.

Helemaal eens, laagste inkomens hebben hierbij extra aandacht nodig. Ook de rijksoverheid heeft dat op het netvlies. Energiearmoede is een belangrijk onderwerp. Zie verder ook onze bovenstaande reacties over kosten en betaalbaarheid.

.
X:
2. Dit onderwerp mag nog wel eens terugkomen op de agenda. Behalve vele technisch/ economische aspecten heeft dit ook iets te maken met inkomenspolitiek en daar zou een gemeente terughoudend in moeten zijn.

Betaalbaarheid is een belangrijk benoemd uitgangspunt voor de Warmtevisie, de verwachting is dat een belangrijk deel van het debat over de Warmtevisie zich zal richten op dit onderwerp. Hierbij moet worden begrepen dat de Warmtevisie richting gevend is en de Wijkuitvoeringsplannen een definitieve verandering betekenen.
Ook in het Werk Atelier en de Klankbordgroep bijeenkomst in mei zal betaalbaarheid naar verwachting een gespreksonderwerp zijn.

Onderwerp 7: Economische kansen:
X:
1. Energietransitie biedt economische kansen en schept werkgelegenheid. Bedrijven moeten bijdragen door CO_2 heffing. Hiervoor is landelijk en Europees beleid in ontwikkeling. Dat maakt 'schoon' produceren aantrekkelijker. Nederland heeft wat betreft het aandeel duurzame energievoorziening een inhaalslag te maken.

U bent goed op de hoogte van de actuele ontwikkelingen.

Onderwerp 8: Gebouwde omgeving

X:

1. Voor alle nieuwbouw, zowel woningbouw als utiliteitsbouw, geldt dat de vergunning-aanvragen vanaf 1 januari 2021 moeten voldoen aan de eisen voor Bijna Energieneutrale Gebouwen (BENG). Die eisen vloeien voort uit het Energieakkoord voor duurzame groei en uit de Europese Energy Performance of Buildings Directive (EPBD).

U bent goed op de hoogte van de actuele ontwikkelingen.

Verdere punten

De onderstaande punten zijn verder nog genoemd.

X:

9. Voorraden Fossiele brandstoffen. Deze is eindig, als we zo doorgaan putten we de aarde uit. Maar het belangrijkste is de gevolgen voor het klimaat .

Dank voor uw zienswijze. De gevolgen voor het klimaat zijn inderdaad dé reden om stappen te gaan ondernemen. De eindigheid van fossiele brandstoffen zijn dat niet zozeer; wereldwijd is er bijvoorbeeld nog voor honderden jaren steenkool. Aardgas is er ook nog volop, en kan afhankelijk van de vraag (en dus de prijs) nog steeds ruim gewonnen worden. De reden om ermee te stoppen is vooral het voorkomen van CO_2 uitstoot en ook andere vervuiling.

10. X noemt verder 'aanpakcijfers'. We weten niet wat hiermee wordt bedoeld.

Gemeente Aalsmeer werkt een Energietransitie Model uit die de ontwikkelingen in de energietransitie inzichtelijk maakt. En de invloed van gemeentelijk beleid daarop laat zien.

1.2 Resultaten van de enquête Aalsmeer aardgasvrij

Samenvatting en conclusies

Door middel van deze enquête heeft de gemeente gepeild hoe Aalsmeerse bewoners aan kijken tegen de warmtetransitie en het aardgasvrij worden van woningen.

De belangrijkste uitkomst is dat een groot deel van de deelnemers daar op dit moment niet positief tegen overstaat en zich er niet in verdiept (ruim 46%). De verwachte hoge (investeringskosten) spelen daarbij de grootste rol. Op de vraag naar de belangrijkste zorgen van inwoners/deelnemers antwoordt ruim 51% namelijk bang te zijn voor de hoge kosten. Naast de genoemde 46% die duidelijke bedenkingen heeft, staat een groep deelnemers positiever tegenover aardgasvrij wonen. Sommigen van hen hebben zich al in het thema verdiept (23%) of willen dat gaan doen (9%), sommigen willen duidelijkere informatie (10%), een klein aantal van hen weet al wat ze gaan doen om aardgasvrij te worden (4%),een aantal deelnemers heeft al maatregelen hebben genomen, maar is nog niet helemaal aardgas (6%) en enkelen wonen al aardgasvrij (1%). Samen telt dit op tot ruim 53% van de deelnemers. Er is dus een hoop weerstand tegen aardgasvrij wonen maar er is ook een grote groep die er over nadenkt en er al mee bezig is.

Op de vraag naar wanneer aardgasvrij worden wél acceptabel zou zijn, antwoordt 30% "Nooit, want ik wil het helemaal niet". 31% zegt het wel te willen als de kosten gelijk blijven en nog eens 36% antwoord met "Als de investeringskosten niet te hoog zijn."
Ook is gevraagd of mensen willen dat hun buurt als een van de eerste buurten aardgasvrij zou worden. Dan geeft een 60% van de respondenten aan dat niet te willen.

We hebben de deelnemers naar hun mening gevraagd over de ambitie van Nederland (In 2050 moeten alle Nederlandse woningen aardgasvrij zijn) en over de ambitie van Aalsmeer (Aalsmeer wil in 2040 aardgasvrij zijn). 395 Van de 404 deelnemers hebben hierop gereageerd.
Veruit het merendeel van de deelnemers ziet niets in de doelstellingen; 37% van hen vindt de landelijke doelstellingen niet realistisch, terwijl zo'n 30% het helemaal niet eens is met het streven aardgasvrij te worden.

De behoefte aan een heldere informatievoorziening over de plannen en de planning van de gemeente blijkt groot; een redelijk aantal mensen geeft bij verschillende vragen aan dat ze willen wachten tot duidelijker is wat de gemeente wil gaan doen, om daar hun eigen plannen op af te stemmen.

Daarnaast is er veel animo voor energiebesparingsmaatregelen. Dit blijkt uit dat veel deelnemers al kleine en grotere isolatiemaatregelen hebben genomen. Zo heeft 58% geïnvesteerd in glasisolatie en 50% in dakisolatie. Deelnemers noemen met name kostenbesparing, comfortverhoging en het milieu als reden voor het treffen van deze maatregelen.

1. Inleiding

Gedurende bijna de gehele maand februari 2021 zijn Aalsmeerders via sociale media, de krant en posters op straat uitgenodigd om mee te praten over 'Aalsmeer aardgasvrij?'. Dat meepraten kon, in dit geval, door het invullen van een enquête.

De enquête is onderdeel van een bredere aanpak om Aalsmeerders bij de ontwikkeling van de Warmtevisie Aalsmeer te betrekken. In de Warmtevisie zal de gemeente de verschillende, kansrijke technieken beschrijven om woningen per buurt op een aardgasvrije manier te verwarmen. Betaalbaarheid, praktische haalbaarheid en duurzaamheid zijn daarbij belangrijke punten die bepalen of een techniek kansrijk is. Uitgangspunt is dat woningen ter voorbereiding op aardgasvrij verwarmen goed worden geïsoleerd. Naast kansrijke technieken per buurt, geeft de Warmtevisie ook weer welke buurten er tot aan 2030 aardgasvrij kunnen worden.

Bij de ontwikkeling van de Warmtevisie Aalsmeer zijn professioneel belanghebbenden betrokken, zoals de netbeheerders Stedin (Gas) en Liander (elektra) en woningcorporatie Eigen Haard. Daarnaast hecht gemeente Aalsmeer grote waarde aan het betrekken van bewoners en bedrijven bij de ontwikkeling van de Warmtevisie. Dat doen we op drie manieren:

- Door het houden van een enquête onder bewoners
- Door een klankbordgroep van bewoners en bedrijven die de ontwikkeling van de Warmtevisie nauwkeurig volgt en reacties geeft.
- Door drie dorpsgesprekken die eind april (20,22 en 29 april) digitaal gehouden zullen worden.

Hieronder geven we de resultaten van de enquête uitgebreid weer. Het gaat in de enquête met name om de beantwoording van multiple choice vragen, waarbij in sommige gevallen meerdere antwoordenopties mogelijk waren. Dat maakt dat in die gevallen, bij de opsommingen van percentages het geheel optelt tot meer dan 100%. De percentages die genoemd worden zijn steeds afgerond naar hele getallen.

Het invullen van de enquête kon anoniem gebeuren via deze webpagina (de enquête zelf is daar inmiddels weggehaald). Mensen die liever een papieren enquête wilden invullen, kregen een papieren versie toegestuurd. Om een beeld te krijgen van het totaal aantal antwoorden per vraag, verwijzen we naar de bijla-ge, waar de resultaten per vraag zowel in aantallen als in percentages zijn weergegeven.

2. Wie hebben de enquête ingevuld?

In totaal is de enquête door 404 mensen ingevuld, twee mensen hebben een papieren enquête ingevuld. Sommige vragen zijn door veel minder mensen ingevuld. Dit heeft te maken met het feit dat niet alle vragen voor iedereen relevant waren, zoals bij de specifieke vragen aan huurders of leden van een Vereniging van Eigenaren.

Er is geen sprake van een volledig representatieve afspiegeling van alle Aalsmeerse inwoners, omdat bijvoorbeeld jongeren ondervertegenwoordigd zijn onder de respondenten. De percentages in deze rapportage geven de antwoorden van de deelnemers aan de enquête weer, dus niet van alle inwoners van de gemeente. We hebben het hier dan ook verder over 'de deelnemers'. Dit zijn alle mensen die de enquête hebben ingevuld.

49% van de deelnemers woont in postcodegebied 1431 (Centrum, Hornmeer, Stommeer), 34% woont in 1433 (Kudelstaart) en 18% in 1432 (Oosteinde). (Alle percentages zijn in dit geval naar boven afgerond, wat tot 101% optelt.)

84% van de deelnemers aan de enquête heeft een koopwoning; voor 77% is dat een eengezinswoning en voor 7 % is dat binnen een Vereniging van Eigenaren (VvE). 16 % is huurder, waarvan veruit de meeste mensen huren bij woningcorporatie Eigen Haard. In werkelijkheid ligt die verdeling anders en heeft 64% van de Aalsmeerders een koopwoning en 36% een huurwoning. Een mogelijke verklaring is dat deze enquête door een groter percentage eigenaarbewoners is ingevuld, dat mogelijk meer geïnteresseerd is in het onderwerp omdat de warmtetransitie een directe invloed heeft op woningeigenaren. Dit in verband met benodigde aanpassingen aan de woningen. Huurders zijn afhankelijk van de plannen van de verhuurder.

De deelnemers zijn qua leeftijd redelijk verdeeld tussen alle leeftijdscategorieën (ca. 20% per categorie) Met twee uitschieters naar beneden; 12% van de deelnemers is tussen de 31 en 40 jaar en een kleine 4% mensen tussen de 21 en 30 jaar.

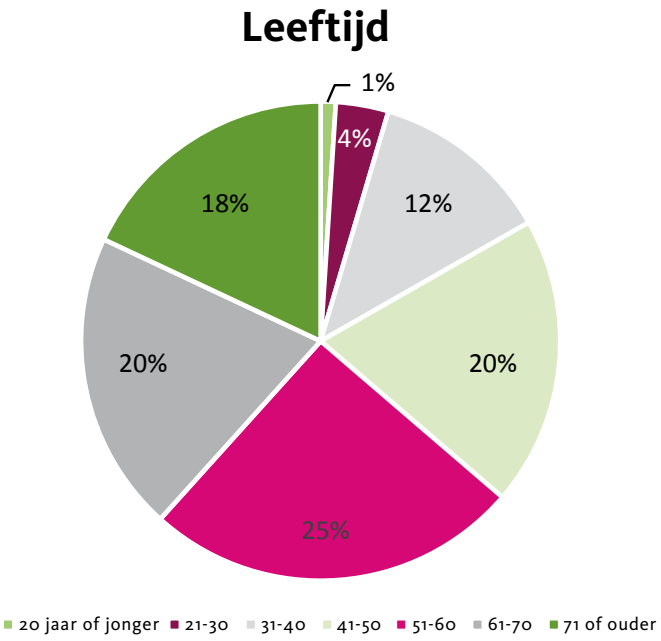

Daarmee zijn de verschillende leeftijdscategorieën redelijk vertegenwoordigd, met uitzondering van de jongste categorie.

Die is in verhouding zeer sterk ondervertegenwoordigd in deze enquête. Waarschijnlijk omdat veel mensen in deze leeftijd deels nog thuis wonen en/of (nog) geen koopwoning hebben.

Hoe wonen de deelnemers aan de enquête?

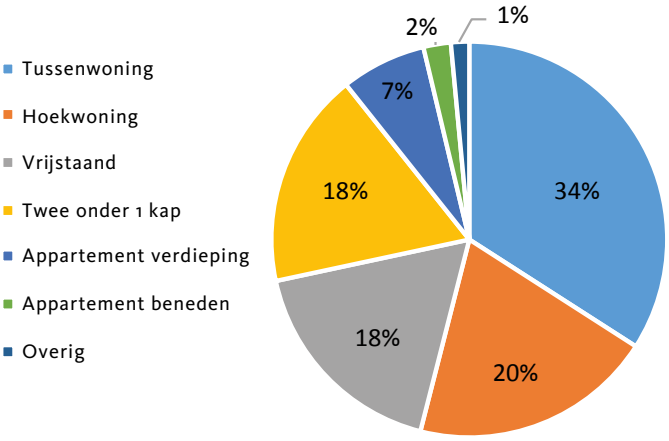

Aalsmeer kent een groot aantal grondgebonden woningen. Ook uit deze grafiek blijkt dat 90% van de deelnemers in een eengezinswoning woont en slechts een kleine 10 % in een appartement. In werkelijkheid woont 78% van de Aalsmeerders in een eengezinswoning en 22% in een appartement.

Ruim 12% van de woningen is van vóór 1945. 42% is van 1945 tot 1995. 15% heeft een bouw-jaar tussen 1996 en 2005. Vanaf die periode is redelijk energiezuinig gebouwd. Woningen uit die bouwperiode hebben doorgaans minimaal energie label B. 30% van de deelnemers woont in huizen die vanaf 2005 zijn gebouwd, die doorgaans label A hebben.

Als gevolg van de steeds strenger wordende energie eisen in het bouwbesluit zijn nieuwe woningen steeds energiezuiniger en hebben een gunstig energielabel. Oudere woningen hebben vaker een slecht energielabel.

96% van de woningen wordt verwarmd met een cv-ketel op aardgas. 2% heeft een warmtepomp, een enkeling verwarmt nog met gaskachels. 7% heeft een houtkachel als (bij-)verwarming. Ruim 60% van de deelnemers kookt op aardgas, een kleine 40% kookt elektrisch.

50% van de deelnemers woont met z'n tweeën, 42% met meer dan 2 personen, terwijl een kleine 8% alleen woont.

3. Energierekening en energiebesparende maatregelen

De vraag naar de hoogte van de energierekening is door 335 van de 404 mensen beantwoord. Van de mensen die deze vraag hebben beantwoord, betaald ca. 17% minder dan € 100 per maand, een kleine 40% tussen de € 100 en € 150 per maand, 23 % tussen € 150 en € 200 en 15% meer dan € 200 per maand.

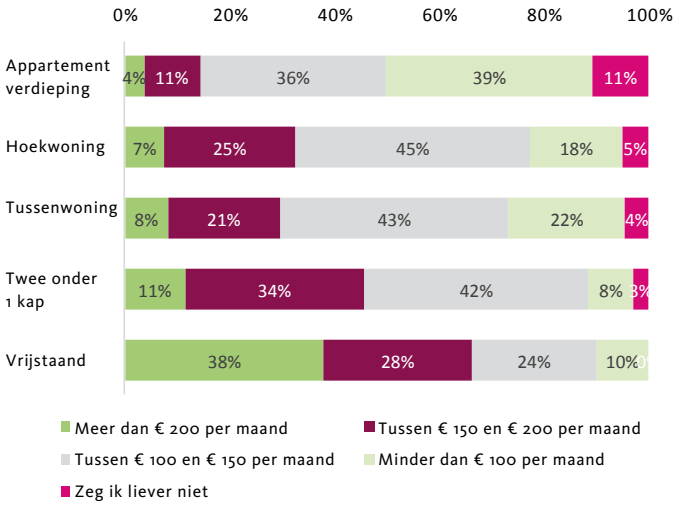

Op zich zeggen deze cijfers nog niet zoveel over de energiezuinigheid of onzuinigheid van de mensen en hun woningen; een groot huishouden in een grote woning vraagt doorgaans meer energie dan een klein huishouden in een kleine woning.

Oude woningen vragen meer energie voor verwarming dan nieuwe woningen, maar uit onderzoek blijkt ook dat mensen in een oude, tochtige woning, vaak heel zuinig met energie omgaan en eerder geneigd zijn een dikke trui aan te trekken om het warm te hebben dan mensen in een nieuwere woning.

Uit de grafiek blijkt duidelijk , en niet verrassend, dat bijna 40% bewoners van vrijstaande woningen meer dan € 200 per maand aan energie betaalt, in tegenstelling tot de veel lagere percentages bij de andere woningen.

4. Genomen energiebesparende maatregelen in huis

We hebben gevraagd of bewoners kleine maatregelen hebben genomen om energie te besparen. Deze vraag gaat over maatregelen die zowel huurders als kopers konden invullen. Ledverlichting is de gangbare manier van verlichten geworden. 56% van deelnemers zegt zuinig om te gaan met energie.

Hoe wonen de deelnemers aan de enquête?

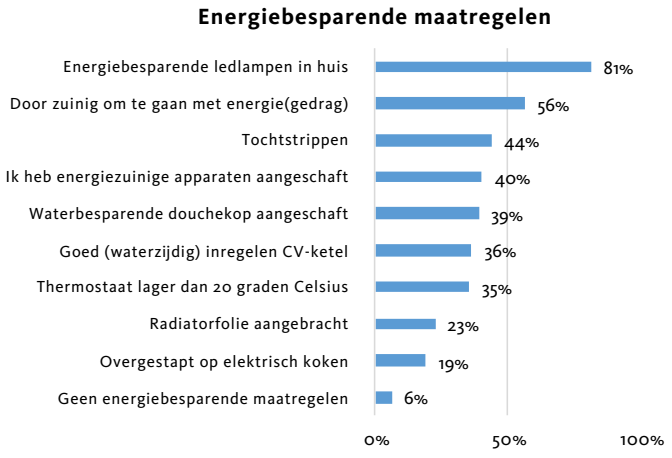

Tochtstrippen besparen niet alleen energie, maar zijn ook comfort-verhogend en bovendien makkelijk aan te brengen. Zij scoren met 44 % dan ook redelijk hoog.

Ook andere maatregelen zijn door veel mensen al genomen, anderzijds valt er hier door relatief kleine maatregelen mogelijk nog veel te doen.

Mensen met een eengezinswoning (koop) hebben we gevraagd welke grotere maatregelen zij (of vorige bewoners) al hebben genomen om hun woning duurzamer te maken. Uit de antwoorden blijkt dat isolerend glas- en dakisolatie hoog scoren. Vloer- en spouwmuurisolatie zijn in mindere mate toegepast. Ook is bekend dat 'huidige bewoners' vaak niet precies weten welke maatregelen 'vorige bewoners' al hebben toegepast.

Genomen energiebesparende maatregelen

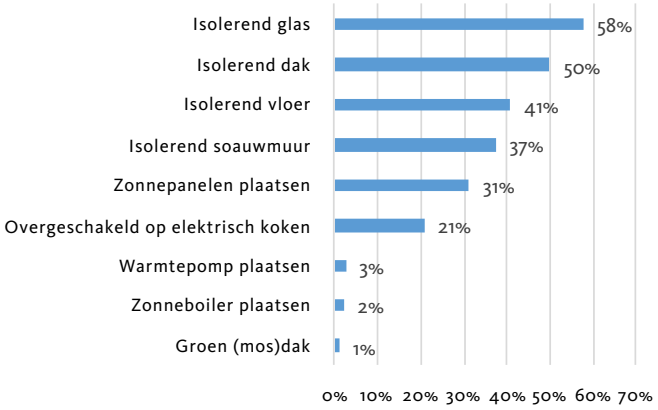

We hebben ook de vraag gesteld of mensen binnen de komende 5 jaar van plan zijn om energiebesparende maatregelen te nemen. Ruim 72% beantwoordt die vraag met 'Nee'.
Gevraagd naar de redenen van deze deelnemers met een koophuis (zonder VvE) om géén maatregelen te nemen. 239 van de 404 mensen hebben hierop gereageerd. Ruim de helft van hen zegt dat hun huis goed genoeg is zoals het is, 17% vindt het te duur, 13 % wacht af wat de gemeente gaat doen. Een kleine 6% zou wel iets willen doen, maar weet niet goed wat. Dat betekent dat een kleine 20% mogelijk wel maatregelen zou willen nemen op het moment dat duidelijk is wat er in de wijk gaat gebeuren. Een kleine 5% is op leeftijd en denkt 'Het zal mijn tijd wel duren.' Ca. 3% ziet niets in de argumenten om maatregelen te nemen ten behoeve van klimaat en milieu. En een kleine 3% gaat (op termijn) verhuizen en wil daarom geen maatregelen nemen.

Mensen die wél plannen hebben, willen de spouwmuur (9%), de vloer (7%) of het dak (6%) isoleren en nog eens een kleine 6% wil beter isolerend glas. Voor mensen uit een VvE hebben we deze vraag apart gesteld, zie verder hieronder.

Voor isolatiemaatregelen is de vraag gesteld in hoeverre mensen zelf klussen in hun woning. Die vraag is door 75 mensen beantwoord. 13% van hen doet alles zelf, 61% doet veel zelf als het niet te veel gedoe is, ruim 20% doet niets zelf en 2% weet het niet.

Redenen voor het nemen van maatregelen

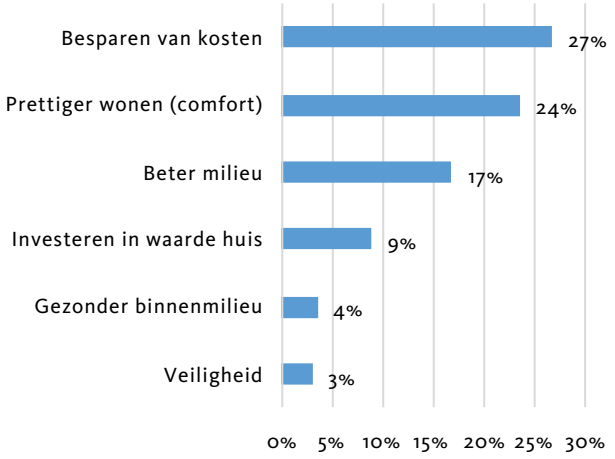

Slechts 75 deelnemers (zonder VvE) hebben de vraag over de redenen voor het nemen van maatregelen beantwoord . 'Besparen van kosten' en 'wooncomfort' scoren beide hoog. Een beter milieu is goed voor een derde plaats.

Andere mogelijke redenen zoals investeren in de waarde van het huis of een gezonder binnen-milieu worden veel minder genoemd. We hebben overigens ook gevraagd naar geluidsisolatie in verband met Schiphol. Opvallend is dat ruim 82% van de deelnemers geen geluidsisolatie heeft aangebracht en een kleine 5% van plan is om dat nog te gaan doen.

5. Denken over en voorbereiden op aardgasvrij wonen

Naast de vragen over energiebesparende maatregelen hebben we in de enquête ook gevraagd hoe mensen staan tegenover aardgasvrij wonen; denken ze er al over na of nog helemaal niet, zijn ze al flink op weg of zijn ze misschien zelfs al aardgasvrij?

Attitude gasvrij maken woning

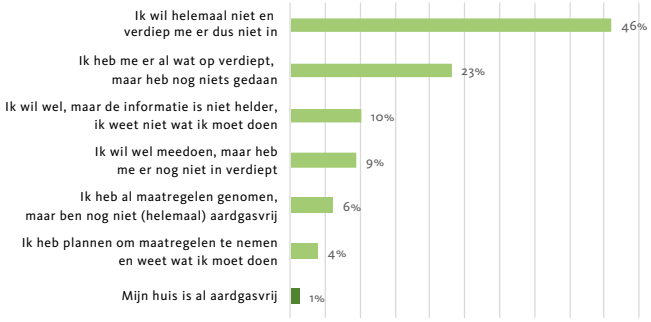

308 Van de 404 deelnemers hebben deze vraag beantwoord, waarvan ruim 46% zegt het helemaal niet te willen en zich er dus ook niet in te verdiepen. De verwachte hoge (investeringskosten) spelen daarbij de grootste rol. Op de vraag naar de belangrijkste zorgen die mensen hebben, antwoordt ruim 51% namelijk bang te zijn voor de hoge kosten. Naast de genoemde 46% die duidelijke bedenkingen heeft, staat een groep deelnemers die positiever tegenover aardgasvrij wonen. Sommigen van hen hebben zich al in het thema verdiept (23%) of willen dat gaan doen (9%), sommigen willen duidelijkere informatie (10%), een klein aantal van hen weet al wat ze gaan doen om aardgasvrij te worden (4%), een aantal deelnemers heeft al maatregelen genomen, maar is nog niet helemaal aardgasvrij (6%) en enkelen wonen al aardgasvrij (1%). Dit telt op tot ruim 53%.

Er is dus een hoop weerstand tegen aardgasvrij wonen maar er is ook een grote groep die er over nadenkt en er al mee bezig is.

Gevraagd naar de redenen om te denken over aardgasvrij wonen, zegt 56% daar geen reden voor te zien. Ruim 28% van de deelnemers vindt het belangrijk voor het tegengaan van klimaatverandering en nog eens 28% noemt kostenbesparing als reden. Voor 15% is investeren in de waarde van het huis een reden om over aardgasvrij wonen te denken, 8% noemt comfortverbetering en 1% noemt veiligheid als reden.

6. Verenigingen van Eigenaren, isolatiemaatregelen, denken en voorbereiden op aardgasvrij wonen

De vraag over het denken over en voorbereiden op aardgasvrij wonen hebben we ook specifiek aan de VvE's gesteld. Hier hebben 14 mensen op geantwoord. Een kleine 43% van hen zegt dat hun VvE verdeeld is en men er zich niet in heeft verdiept. Ruim 21% heeft zich er al wel in verdiept, maar nog niets gedaan. 21% wil wel iets doen, maar vindt de informatie niet helder. Ruim 7% wil wel maar heeft zich nog niet verdiept, terwijl een andere ruim 7% al in een aardgasvrij appartementencomplex woont.

Daarnaast hebben we de VvE's ook gevraagd naar de reden om te denken over aardgasvrij wonen. Ruim 61% ziet geen reden om aardgasvrij te worden, ruim 38% noemt het tegengaan van klimaatverandering als belangrijke reden. 23% Ziet kostenbesparing als reden, 8% noemt waardestijging van de appartementen en nog eens 8% noemt veiligheid.

Aan deelnemers die lid zijn van een VvE hebben we ook apart de vraag naar plannen voor energie-besparende maatregelen voorgelegd. 12 Deelnemers van de 404 hebben hierop als volgt geantwoord: het merendeel van hen zegt niets te doen en eerst de plannen van de gemeente af te wachten, een klein deel wil sowieso niets doen. Dit antwoord maakt duidelijk dat heldere informatie vanuit de gemeente over planning en plannen van groot belang is voor bewoners, zodat ze weten waar ze aan toe zijn en daarop hun eigen plannen kunnen afstemmen.

7. Mening over de Nederlandse en Aalsmeerse aardgasvrije ambities

We hebben alle deelnemers naar hun mening gevraagd over de ambitie van Nederland (In 2050 moeten alle Nederlandse woningen aardgasvrij zijn) en over de ambitie van Aalsmeer (Aalsmeer wil in 2040 aardgasvrij zijn). 395 Van de 404 deelnemers hebben hierop gereageerd.

Veruit het merendeel van de deelnemers ziet niets in de doelstellingen; ruim 37% van hen vindt de landelijke doelstellingen niet realistisch, terwijl zo'n 30% het er helemaal niet mee eens is.

Als we deze twee categorieën bij elkaar optellen, zien we dat ruim 67% van de deelnemers niets ziet in de doelstellingen.

Daartegenover staat dat bijna 16% wil dat Aalsmeer aansluit bij de landelijke doelstellingen en ruim 10% ziet graag dat Aalsmeer voorop zou lopen. Als we de laatste twee categorieën optellen (landelijke ambities volgen en voorop lopen), zien we dat ruim 26% van de deelnemers sowieso positief staat tegenover aardgasvrij. De overige deelnemers, een kleine 6%, heeft er nog geen mening over of vindt de antwoorden niet aansluiten bij de eigen mening.

In de onderstaande figuur hebben we de leeftijd van de deelnemers gerelateerd aan hun mening over de rijks en de gemeentelijke ambities. Daarbij vallen een aantal punten op:

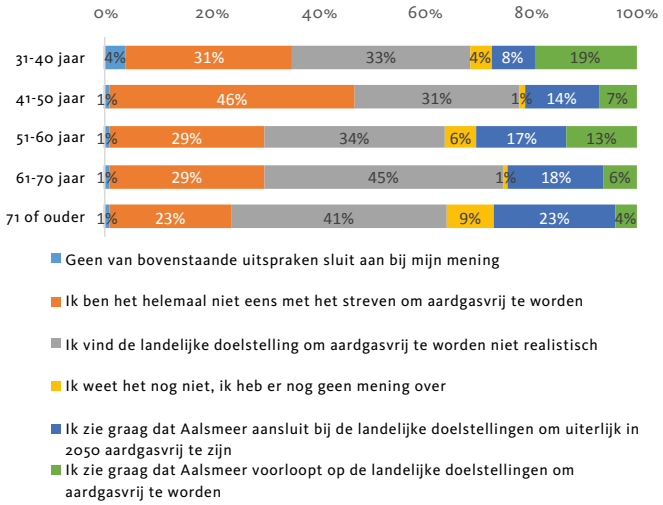

Niets zien in aardgasvrij

- In de leeftijdscategorieën 31-40, 51-60 en 61-70 jaar ziet ca. 30% niets in aardgasvrij
- De groep van 41 tot 50 jarigen springt daar op dit punt met 46% duidelijk bovenuit, terwijl
- De groep van 71 jaar en ouder met 23% op dit punt duidelijk milder is

Aardgasvrij niet realistisch

- Dit punt komt in bijna alle leeftijdscategorieën als grootste naar boven; men vindt de doelstelling om aardgasvrij te worden niet realistisch. We hebben niet doorgevraagd over waarom men de doelstelling niet realistisch vindt, maar nemen aan dat kosten en praktische uitvoerbaarheid hierbij een hoofdrol spelen.

Aansluiten bij landelijke doelstelling

- Van de mensen die hebben aangeven graag te zien dat Aalsmeer zich aansluit bij de landelijke doelstelling, zitten de meeste mensen in de groep van 71 jaar en ouder.

Aalsmeer voorop

- In de leeftijdscategorie van 31 tot 40 jaar zitten de meeste deelnemers die Aalsmeer graag voorop zien lopen om aardgasvrij te worden (19%)

Ook valt te zien dat in alle leeftijdsgroepen ruim 25% van de deelnemers in de categorie valt die positief tegenover aardgasvrij staat, met uitzondering van de leeftijdsgroep 41-50 jarigen die veel lager scoort, maar juist het hoogste scoort in niets zien in aardgasvrij. Het aantal mensen dat niets ziet in aardgasvrij dan wel het geen realistisch doel vindt, heeft in alle leeftijdscategorieën veruit de overhand.

8. Grootste zorgen van deelnemers

Zoals op basis van bovenstaande uitkomsten te verwachten, springt de zorg voor hoge kosten met 51% hoog boven andere zorgen uit. Ook de vraag wat er gebeurt als je niet mee wilt doen springt eruit.

9. Uw buurt binnen 10 jaar aardgasvrij?

We hebben deelnemers de vraag voorgelegd hoe ze het zouden vinden als hun buurt als een van de eerste van het aardgas af zou gaan.

36% Van de 391 respondenten op deze vraag ziet daar niets in,21% vindt het veel te vroeg en zou liever nog wachten. 18% Staat er niet onwelwillend tegenover maar laat het afhangen van wat er moet gebeuren, 15% vindt het prima, onder de voorwaarde dat men goed ondersteund wordt en goed geïnformeerd over kosten en wat het verder betekent. Een kleine 4% vindt het prima en wel zo snel mogelijk.

Bij elkaar opgeteld staat 37% van de deelnemers er niet onwelwillend tegenover als eerste aardgasvrij worden. Ook hierbij is betaalbaarheid de belangrijkste factor. Een kleine 5% zegt er nog te weinig van te weten om er een oordeel over te kunnen geven.

10. Initiatieven in de buurt en deelname aan initiatieven

Omdat we een idee wilden hebben van hoe actief bewoners zijn in hun buurt, hebben we ook gevraagd of mensen bekend zijn met buurtinitiatieven en daar zelf aan deelnemen.

391 Mensen hebben daarop geantwoord; een kleine 40% is daar niet bekend mee, 27% geeft aan dat er geen initiatieven in de buurt zijn. Een kleine 30% zegt bekend te zijn met initiatieven, maar niet betrokken te zijn en slechts 5% is zelf actief betrokken bij buurtinitiatieven.

We hebben gevraagd wat bewoners vinden van de stelling 'Als er in mijn buurt een initiatief wordt gestart voor aardgasvrij wonen, ben ik de eerste die meedoet." Ruim 60 % is het daarmee oneens tot zeer oneens. Een kleine 20% is neutraal, ca. 12 % is het met de stelling eens tot zeer eens en 6% weet het niet.

11. Wanneer is aardgasvrij acceptabel

Als laatste inhoudelijke vraag hebben we alle bewoners gevraagd naar voorwaarden waaronder zij aardvrij wonen acceptabel zouden vinden. 391 mensen hebben daarop gereageerd.

De meeste voorwaarden gaan over geld:
Veruit de meeste mensen vinden aardgasvrij wonen acceptabel als de investeringskosten niet te hoog zijn (37%) en/of de energiekosten ongeveer gelijk blijven (33%). 27 % Noemt subsidie als voorwaarde.
Verder noemt 21% dat het acceptabel is als het om een kleine ingreep in huis gaat. Verder wordt heldere en betrouwbare informatie door 19% van de deelnemers genoemd en 13% wil graag goede begeleiding. Opvallend is verder dat slechts 5% een loket noemt waar men heen kan voor vragen en 3% een lening onder gunstige voorwaarden.

De antwoorden op deze vraag vormen belangrijke input bij de vormgeving van de verdere ondersteuning van bewoners.

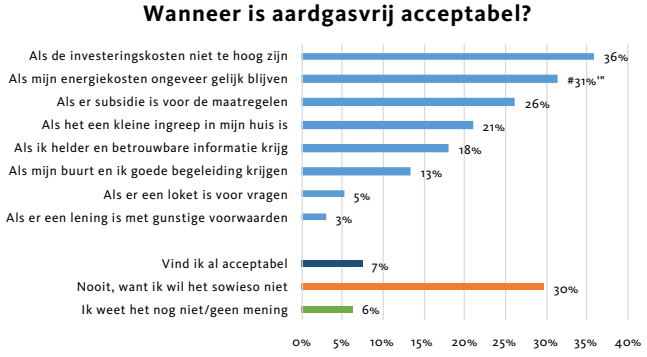

1.4 Overzicht van vier interviews in de Nieuwe Meerbode Aalsmeer in het kader van 'Aalsmeer aardgasvrij?.

Toelichting

In deze bijlage bij de Warmtevisie Aalsmeer vindt u vier interviews die in april 2021 in de Nieuwe Meerbode Aalsmeer hebben gestaan. Ze zijn gehouden in het kader van de ontwikkeling van de Warmtevisie van de gemeente. Onder de noemer 'Aalsmeer aardgasvrij?' is er een klankbordgroep opgericht, is er enquête onder bewoners gehouden en zijn er drie digitale dorpsgesprekken geweest.

De interviews zijn gehouden in april 2021. Het doel was om de lezer vanuit verschillende invalshoeken bekend te maken met de ontwikkeling van de warmtevisie én de lezer attent op en uit te nodigen voor de drie digitale dorpsgesprekken die eind april in de gemeente zijn gehouden.

De interviews op een rijtje:

1e interview: *editie 1 april, pag. 22, interview met wethouder Alink-Scheltema*
2e interview: *editie 8 april, pag. 26, interview met twee klankbordgroepleden*
3e interview: *editie 15 april, pag. 28, interview met huurdersvereniging HAK en woningcoöperatie Eigen Haard*
4e interview: *editie 22 april, pag. 7, interview met onderzoeks- en adviesbureau CE Delft*

Voorbeeld van aankondiging dorpsgesprekken in de Nieuwe Meerbode Aalsmeer

Interview 1: *met wethouder Wilma Alink-Scheltema, 1 april 2021, pagina 22*
https://www.meerbode.nl/news_am/am13-2021.pdf

Wethouder Alink: "Zorgvuldig en stapsgewijs naar aardgasvrij"

Aalsmeer - Het rijk heeft opdracht gegeven aan alle Nederlandse gemeenten in 2021 een Transitievisie Warmte op te stellen. In Aalsmeer wordt dit de Warmtevisie genoemd. Een Warmtevisie geeft bewoners, huis- en gebouweigenaren een eerste beeld van de stappen en het tijdpad richting aardgasvrij wonen. Ook moet worden beschreven welke toekomstige warmtevoorziening(en) kansrijk zijn per buurt of wijk. Daar komt heel wat bij kijken.
Tijdens het eerste deel van de participatie, de enquête op participatie.aalsmeer.nl, kwamen met zowel via de enquête als op Facebook veel kritische reacties binnen. Begrijpelijk, vindt de gemeente. Er is dus meer informatie nodig. In deze vierdelige serie over 'Aalsmeer aardgasvrij' interviewen we de mensen die bij de ontwikkeling van de Warmtevisie betrokken zijn. Vandaag beginnen we met wethouder Duurzaamheid Wilma Alink.

Aalsmeer wil fossiel onafhankelijk worden. Waarom is dat nodig?
"We hebben met elkaar een klimaatprobleem en dat moeten oplossen. Niet alleen voor onszelf, maar ook voor onze kinderen en kleinkinderen. Dat is belangrijk. Daarom streeft de gemeente Aalsmeer ernaar om een 'fossiel onafhankelijke gemeente te worden'. Dat betekent ook dat we op termijn geen aardgas meer zullen gebruiken. In de Warmtevisie die we nu gaan maken, wordt een eerste stap gezet. De Warmtevisie geeft richting aan de warmtetransitie in Aalsmeer. Het is heel belangrijk dat we dit zorgvuldig en stapsgewijs doen, want aardgasvrij worden heeft een grote impact op onze inwoners. Iedereen weet dat alternatieven voor aardgas nog steeds duurder zijn en dat je flink moet investeren om je woning of gebouw aan te kunnen passen. Daarom is het belangrijk dat we realistisch zijn in het tempo en de manier waarop. Dus misschien moeten we eerst meer aandacht hebben voor het isoleren van woningen, in plaats van direct doorschakelen naar aardgasvrij. De Warmtevisie maakt overigens nog geen definitieve keuzes, maar brengt in beeld welke buurten met welke technieken kansrijk zijn om voor 2030 richting aardgasvrij te gaan. Definitieve keuzes worden pas gemaakt in de zogenaamde wijkuitvoeringsplannen, die we met de bewoners zullen opstellen na vaststelling van de Warmtevisie. In zo'n plan besluit de gemeenteraad uiteindelijk over het alternatief voor aardgas in die buurt. En daarna is er zo'n 8 tot 10 jaar de tijd om dit uit te voeren."

Dat is nogal wat, veel mensen hebben vragen en zorgen. Hoe gaat u daarmee om?
"Wij vinden al die vragen en zorgen heel belangrijk. We moeten daar rekening mee houden in de planvorming. We willen een Warmtevisie die past bij onze gemeente. En ik begrijp die zorgen van de bewoners ook heel goed. Ruim 400 bewoners hebben de enquête ingevuld. Daaruit blijkt bijvoorbeeld dat veel mensen zich grote zorgen maken over de kosten. Dat zagen we ook bij de Facebookreacties. Hoe bewoners dat moeten gaan betalen is natuurlijk niet alleen in Aalsmeer, maar ook landelijk een grote vraag. We gaan ervan uit dat het Rijk daar oplossingen voor gaat bieden. Want één ding is duidelijk: alternatieven voor aardgas zijn duurder en we hebben de medewerking van onze inwoners en bedrijven wel nodig. Mensen hebben ook aangegeven dat ze behoefte hebben aan duidelijke informatie over de plannen en de planning. De Warmtevisie is de eerste belangrijke stap om die duidelijkheid te kunnen gaan bieden."

Kunnen bewoners nog meepraten over Aalsmeer aardgasvrij?
"Ja, dat kan. Naast de enquête die we gehouden hebben, organiseren we op 20, 22 en 29 april digitale dorpsgesprekken waaraan iedereen die wil mee kan doen. Dit doen we per dorpskern: Aalsmeer, Kudelstaart en Oosteinde. Behalve dat we daar meer vertellen over de Warmtevisie, luisteren we natuurlijk naar de zorgen, vragen en ideeën van de deelnemers. Want dan kunnen we die meenemen in de planvorming. We hopen dat veel inwoners bereid zijn om mee te praten."

Dorpsgesprekken
Wilt u ook deelnemen aan een van de dorpsgesprekken? Dan kunt u zich vast aanmelden via energietransitie@aalsmeer.nl. Alvast meer lezen? Kijk dan op participatie.aalsmeer.nl/projects/warmtevisie. Daarop zijn vanaf 8 april ook de resultaten van de enquête te lezen.

Wethouder Duurzaamheid, Wilma Alink.

Interview 2: *met klankbordgroepleden, Nieuwe Meerbode Aalsmeer, 8 april 2021, pagina 26.*
https://www.meerbode.nl/news_am/am14-2021.pdf

Jaap Overbeek en Wim v/d Merbel over 'Aalsmeer aardgasvrij'

Aalsmeer - Het Rijk heeft opdracht gegeven aan Nederlandse gemeenten in 2021 een Transitievisie Warmte opstellen. In Aalsmeer wordt dit de Warmtevisie genoemd. Een Warmtevisie geeft bewoners, huis- en gebouweigenaren een eerste beeld van de stappen en het tijdpad richting aardgasvrij wonen. Ook wordt beschreven welke toekomstige warmtevoorziening(en) kansrijk zijn per buurt of wijk. Daar komt heel wat bij kijken.
In deze vierdelige serie over 'Aalsmeer aardgasvrij' interviews met mensen die bij de ontwikkeling van de Warmtevisie betrokken zijn. Na het gesprek met wethouder Wilma Alink vorige week, vandaag twee eigenaar/bewoners aan het woord die in de klankbordgroep voor de Warmtevisie zitten: Jaap Overbeek en Wim van de Merbel.

Hoe zijn jullie bij het onderwerp Aalsmeer aardgasvrij betrokken geraakt?
Jaap: "Toen de gemeente met de warmtevisie begon hebben ze meteen een klankbordgroep van bewoners en andere belanghebbenden opgericht. Daar hebben ze mij voor uitgenodigd, omdat ik in de werkgroep 'Aalsmeer gasloos' zit. Ik ben niet technisch geschoold, maar ben wel geïnteresseerd in het onderwerp aardgasvrij."
Wim: "Ik ben technische geschoold en heb me jarenlang beziggehouden met energietechniek en energiebesparing in de glastuinbouw. Ik vind het onderwerp belangrijk en interessant."

Wat vinden jullie van het streven om aardgasvrij te worden?
Wim: "Aardgasvrij gaat mij voorlopig een stap te ver. Laten we eerst maar eens heel goed gaan isoleren. Want alles wat je niet aan energie nodig hebt, hoef je ook niet op te wekken. Dat bespaart allemaal kosten. Veel mensen vinden het best ingewikkeld en iedereen kijkt op tegen de kosten. Ook daarom zeg ik: Leg eerst de nadruk op flink isoleren en energie besparen, besteed daar alle tijd aan, dat is te behappen. Ik ben er voor dat we de aarde niet uitputten en veel moeten doen om dat te voorkomen."
Jaap: "Ik vind het streven naar aardgasvrij wél belangrijk als stip op de horizon. Maar ik ben het met Wim eens dat het stapsgewijs moet. Isoleren is daarbij stap één. Zo'n stap is voor iedereen te volgen. Ook dan zijn er genoeg vragen te beantwoorden. Bijvoorbeeld 'Wat ga ik doen als mijn CV-ketel het begeeft?' Misschien is leasen dan een optie, dat kan tegenwoordig ook."

Hebben jullie zelf al iets aan jullie huizen gedaan?
Jaap: "Ik woon zelf in een hoekhuis van 1978. Het isoleren van huizen stelde toen niet zoveel voor. Dus ik heb veel overnieuw gedaan. Ik had al vloerverwarming en bodemisolatie. Op de begane grond heb ik het dubbel glas van 40 jaar terug laten vervangen voor HR++ glas. Ik heb, toen ik zonnepanelen liet plaatsen, eerst het dak opnieuw geïsoleerd en de spouwmuur na laten isoleren. Mijn huis heeft nu energielabel A. Ik heb vorig jaar een hybride warmtepomp aangeschaft. Het heeft me al met al 15.000 euro gekost. Het levert ons een lage energierekening en veel comfort op en ik heb het ook gewoon over voor het milieu. Ook onze kleinkinderen hebben recht op een mooie aarde."
Wim: "Ik heb een vrijstaand huis uit 1990 aan de Hornweg (Jaap: Daar ben ik geboren, de mooiste straat van Aalsmeer!). Het heeft energielabel C. De isolatie is redelijk goed, maar de isolatiekwaliteit van het glas laat te wensen over. Dat moet nog anders. Ik zou een hybride warmtepomp aan kunnen schaffen. Dan heb je ook andere radiatoren nodig. Bij elkaar zijn dat best hoge kosten. Voor mij is kijken naar de terugverdientijd wel belangrijk, dat heb ik altijd gedaan. En dat geldt voor veel Aalsmeerders, er zitten hier veel ondernemers die allemaal zo denken. Bovendien, als particulier iets doen voor het klimaat met Schiphol naast je deur vind ik iets raars hebben."
Jaap: "Ik vind het belangrijk iets bij te dragen aan de klimaatverandering. Denken in terugverdientijd voor je huis is voor mij minder belangrijk; zo denk je toch ook niet als je een nieuwe keuken koopt of een nieuwe auto? Daarnaast is het ook een comfortkwestie én je doet iets voor het milieu."

Wat moet de gemeente vooral doen bij de ontwikkeling van de warmtevisie?
Jaap en Wim: "Haalbare doelen stellen en zorgen dat mensen goed geïnformeerd worden."

Dorpsgesprekken
De Gemeente Aalsmeer organiseert drie dorpsgesprekken over Aalsmeer aardgasvrij: Op 20 april voor Kudelstaart, 22 april voor Oosteinde en 29 april voor het Centrum. Ook meepraten? Opgeven kan via energietransitie@aalsmeer.nl. Alvast meer lezen? Kijk dan op participatie.aalsmeer.nl/projects/warmtevisie. Daar is vanaf vandaag, donderdag 8 april, ook de resultaten van de enquête in te zien.

Interview 3: *met huurdervereniging HAK en woningcorporatie Eigen Haard, Nieuwe Meerbode Aalsmeer, 15 april 2021, pagina 28. https://www.meerbode.nl/news_am/am15-2021.pdf*

Jeroen (Eigen Haard) en Bea van HAK over 'Aalsmeer aardgasvrij'

Aalsmeer - Het Rijk heeft opdracht gegeven aan Nederlandse gemeenten in 2021 een Transitievisie Warmte op te stellen. In Aalsmeer wordt dit de Warmtevisie genoemd. Een Warmtevisie geeft bewoners, huis- en gebouweigenaren een eerste beeld van de stappen en het tijdpad richting aardgasvrij wonen. Ook wordt beschreven welke toekomstige warmtevoorziening(en) kansrijk zijn per buurt of wijk. Daar komt heel wat bij kijken.

In deze vierdelige serie over 'Aalsmeer aardgasvrij' worden mensen geïnterviewd die bij de ontwikkeling van de Warmtevisie betrokken zijn. Er zijn inmiddels twee interviews geweest: met wethouder Wilma Alink en met Jaap Overbeek en Wim van de Merbel. Vandaag het woord aan Bea van Doorn, voorzitter van Huurdersvereniging Aalsmeer Kudelstaart (HAK), en Jeroen Ohlenbusch, beleidsadviseur bij woningcorporatie Eigen Haard. Eigen Haard verhuurd circa 3000 woningen in de gemeente Aalsmeer.

Hoe denken jullie over aardgasvrij wonen?
Jeroen: "Het belangrijkste doel is het verminderen van CO2 uitstoot, daar staan we helemaal achter. Van het aardgas af is een belangrijk middel om dat doel te bereiken. Onze ambitie is dat in 2028 al onze woningen 'aardgasvrij ready' zijn. Dat betekent dat alle woningen dan goed geïsoleerd zijn, zodat ze daarna in principe/meestal aardgasvrij verwarmd kunnen worden. Daar zijn we nu druk mee bezig. We hebben al heel wat woningen met een energielabel E, F of G verbeterd naar minimaal energielabel B. Dat project heet 'Samen verduurzamen; SAVE'. Terwijl bewoners in hun huis kunnen blijven wonen, nemen we isolatiemaatregelen. Daarnaast vinden wij het vooral ook belangrijk dat onze huurders betaalbaar en comfortabel kunnen wonen."
Bea: "Wij zijn als huurdersvereniging Aalsmeer Kudelstaart (HAK) erg voor het meehelpen om de opwarming van de aarde tegen te gaan. Daarvoor is aardgasvrij worden nodig, daar kan je toch niet tegen zijn. Tegelijkertijd moeten we er rekening mee houden dat veel huurders van Eigen Haard financieel niet al teveel speelruimte hebben. Alles wat er aan kosten bij komt kan problematisch worden."
Jeroen: "Daarom brengen we in onze SAVE projecten ook geen extra kosten voor verduurzamingsmaatregelen in rekening bij de zittende huurders. Dat betekent dat ze dezelfde huur blijven betalen."

Dat klinkt goed, dezelfde huur mét het voordeel van een lagere energierekening?
Jeroen: "Ja, als het goed is wel. Maar dat hangt natuurlijk ook af van het gedrag van huurders en hoe bewust ze met energie om gaan. We zien in de praktijk dat huurders, na oplevering van hun woning, het soms lastig vinden om te gaan met hun (nieuwe) installatie. Maar als ze zich meer bewust zijn van een goed geïsoleerd huis en hoe daar mee om te gaan, kan dat uiteindelijk veel geld schelen. We hebben daarvoor energiecoaches die bij mensen langskomen om hen daar meer over te vertellen."
Bea: "Daar ligt een verantwoordelijkheid bij de huurders. Bewoners kunnen zich bewust worden van wat ze zelf kunnen doen. Je gedrag en hoe zuinig je omgaat met energie is heel bepalend voor je energierekening. We moeten allemaal een bijdrage leveren, zowel de huurders als de verhuurder. Daarom maken we met Eigen Haard ook prestatieafspraken. We kijken nu bijvoorbeeld mee in een project hoe huizen geïsoleerd kunnen worden en in welk tempo en wat dat voor de huurders betekent."

Wat verwachten jullie daarbij van de gemeente?
Jeroen: "We worden door de gemeente goed betrokken bij het ontwikkelen van de warmtevisie. De warmtevisie zelf zal meer duidelijkheid gaan verschaffen over de warmtetechnieken. We vinden het belangrijk dat we daarover goed geïnformeerd worden. Nu hebben we daar nog onvoldoende zicht op; wat zijn de mogelijkheden voor de buurten waar onze huizen staan? We nemen daarom nu vooral maatregelen waarvan we zeker weten dat ze ook in de toekomst iets opleveren/van waarde zijn, zoals de woningen isoleren en in ieder geval zoveel mogelijk aardgasvrij klaar maken. Verder willen we eerst veel meer informatie krijgen van de gemeente maar ook van het rijk. We werken met maatschappelijk geld, we moeten goed weten waar we dat aan uitgeven en of dat ook op de lange termijn een goede en zinvolle investering is."
Bea: "Inderdaad. Daarnaast is het ook belangrijk om de huurders te informeren; moet het gasfornuis eruit en inductie erin? En heb je dan nieuwe pannen nodig of niet? En wat kost dat dan? Dat zijn allemaal vragen die mensen bezighouden. Duidelijkheid over wat er moet gebeuren en hoeveel tijd mensen hebben om iets te doen is heel belangrijk."
Jeroen: "Daarnaast hebben we ook wooncomplexen waar een deel van de bewoners eigenaar is van de woning. Daarmee vormen we samen een Vereniging van Eigenaren (VvE). Het probleem is vaak dat deze eigenaar-bewoners onvoldoende geld hebben om (extra) te investeren in duurzaamheidsmaatregelen. Het zou goed zijn als de gemeente in zo'n geval de regie pakt en meedenkt en bewoners stimuleert om mee te doen."

Stap voor stap
Bea: "We doen het ergens voor, we hebben met z'n allen een probleem op te lossen. Als HAK kijken we daarbij ook naar de kosten voor huurders. Dat is het belangrijkste. Daarom moeten we dit samen doen. En er zijn ook voordelen; een goed geïsoleerd (én geventileerd) huis is gezond, comfortabel en kost minder energie."
Beide: "Er zijn nog veel hobbels te nemen, maar stap voor stap komen we er wel."
Bent u huurder bij Eigen Haard en wilt u meer weten over energiecoaches? Kijk dan op de website Besparen met een energiecoach – Eigen Haard

Dorpsgesprekken
De gemeente organiseert drie dorpsgesprekken over Aalsmeer aardgasvrij: Op dinsdag 20 april voor Kudelstaart, donderdag 22 april voor Oosteinde en donderdag 29 april voor het Centrum. Meepraten? Opgeven kan via energietransitie@aalsmeer.nl. Alvast meer lezen? Kijk dan op participatie.aalsmeer.nl/projects/warmtevisie. Op de site zijn vanaf 15 april ook de resultaten van de enquête te vinden.

Interview 4: *met CE Delft, Nieuwe Meerbode Aalsmeer, 22 april 2021, pagina 7. https://www.meerbode.nl/news_am/am16-2021.pdf*

Jasper over Aalsmeer aardgasvrij: "We gaan stapsgewijs te werk"

Aalsmeer - Het Rijk heeft opdracht gegeven aan Nederlandse gemeenten in 2021 een Transitievisie Warmte op te stellen. In Aalsmeer wordt dit de Warmtevisie genoemd. Een Warmtevisie geeft bewoners, huis- en gebouweigenaren een eerste beeld van de stappen en het tijdpad richting aardgasvrij wonen. Ook wordt beschreven welke toekomstige warmtevoorziening(en) kansrijk zijn per buurt of wijk. Daar komt heel wat bij kijken. In deze vierdelige serie over 'Aalsmeer aardgasvrij' worden mensen die bij de ontwikkeling van de Warmtevisie betrokken zijn geïnterviewd. Er zijn inmiddels drie interviews geweest: met wethouder Wilma Alink, met de klankbordgroepleden Jaap Overbeek en Wim van de Merbel en met Bea van Doorn, Huurdersvereniging Aalsmeer Kudelstaart (HAK) en Jeroen Ohlenbusch, woningcorporatie Eigen Haard. In dit laatste interview van de serie komen Emma Koster en Jasper Schilling van onderzoeks- en adviesbureau CE Delft aan het woord.

Wat doet CE Delft precies voor gemeente Aalsmeer?
Emma: "We helpen de gemeente om een warmtevisie te schrijven. Daarbij onderzoeken en analyseren we voor Aalsmeer hoe woningen en andere gebouwen aardgasvrij kunnen worden. We kijken wat de best passende warmtetechniek is per buurt of gebied."

Over welke warmtetechnieken heb je het, als je niet meer met aardgas wil verwarmen?
Emma: "Het gaat grofweg om twee technieken; ten eerste om warmtenetten. Daarbij is er een grote warmtebron en een warmtenet dat de warmte van de bron naar een groot aantal woningen brengt. Ten tweede gaat het om individuele technieken, zoals een elektrische warmtepomp. Elke bewoner kan dan zelf beslissen welke individuele techniek hij wil aanschaffen en wanneer. Verder is er nog hernieuwbaar gas, zoals gas uit mest en biomassa of ook waterstof. Maar zoals het er nu uitziet, zal dat allemaal nog jarenlang heel schaars zijn. Daarmee is het een dure oplossing, die in de komende jaren niet kan concurreren met de andere twee technieken."

Je hebt het over warmtebronnen. Zijn die er in Aalsmeer?
Jasper: "Ja, Aalsmeer ligt bij Schiphol waar veel datacenters zijn. Die produceren heel veel restwarmte die te gebruiken is. In Aalsmeer is er al een 'warmtenet', Energy Hub Aalsmeer, dat warmte en koude uitwisselt met een datacenter, IKC Triade, zwembad de Waterlelie en Fertiplant. Deze gebouwen zijn al aardgasvrij. Verder kijkt Aalsmeer ook naar andere datacenters in de Haarlemmermeer, net over de Ringvaart, als mogelijke warmtebron. Uniek voor Aalsmeer zijn verder de Westeinderplassen waar warmte uit te halen is én natuurlijk alle kassen binnen de gemeente. Ook de tuinders bekijken hoe zij van het aardgas af kunnen. Geothermie, warmte uit de diepe bodem, kan daarbij als bron dienen."

Hoe weet je welke techniek in welke buurt de voorkeur heeft?
Emma: "We kijken allereerst naar alle kosten die een techniek met zich meebrengt als die in een bepaalde buurt zou worden gebruikt. Maar we kijken ook naar bijvoorbeeld duurzaamheid en betrouwbaarheid. Als een techniek er voor een buurt uitspringt omdat de kosten heel laag zijn in vergelijking met andere technieken, is dat natuurlijk een belangrijke pré."

Je moet als gemeente ergens beginnen met een buurt. Hoe helpen jullie de gemeente om een keuze te maken?
Emma: "We hebben inmiddels een beeld van welke technieken in welke buurten de voorkeur hebben. Het selecteren van een 'startbuurt' is een proces waaraan de gemeente werkt. Dat gebeurt in nauw overleg met de klankbordgroep van bewoners, woningcorporatie Eigen Haard en de beheerders van de gas- en elektriciteitsnetten. Daarbij spelen allerlei punten een rol. Kosten zijn altijd heel belangrijk, maar ook bijvoorbeeld het bouwjaar van de woningen. Maar ook duurzaamheid, zoals CO2 besparing, en uitvoerbaarheid kunnen belangrijk zijn. Wij helpen door te laten zien wat de uitkomst is als je bepaalde punten belangrijk vindt. En we kijken ook naar buurten waar we samen met bewoners kunnen starten met isoleren van woningen. Zo bereiden we die buurten alvast voor op aardgasvrij wonen."

In de warmtevisie staat dus straks wat de beste warmtetechniek voor een buurt is én waar de gemeente als eerste wil beginnen. Ligt het daarmee vast?
Jasper: "Nee, zeker niet. De rijksoverheid heeft alle gemeenten opgedragen zo'n visie te maken. Een visie geeft alleen een goed onderbouwde richting aan. Er worden nog geen definitieve keuzen gemaakt. Dat gebeurt pas later, per buurt. We staan nog aan het begin van de energietransitie, we zullen in de loop van de tijd nog veel leren. Daarom is de warmtevisie niet in beton gegoten. Er kan in de komende jaren veel veranderen aan technieken en ook aan wetgeving. De visie zal daarom elke vier tot vijf jaar worden herzien en aangepast aan nieuwe inzichten. Want één ding is duidelijk: We gaan in heel Nederland en dus ook in Aalsmeer stapsgewijs te werk. Het hoeft niet allemaal tegelijk af."

Hoe gaan jullie verder?
Jasper: "We maken de conceptwarmtevisie af. Die conceptvisie ligt rond de zomer ter inzage. Iedereen in Aalsmeer kan er dan op reageren. Op basis daarvan passen wij in overleg met de gemeente de visie aan. Dan hebben wij ons werk erop zitten en komt de visie in het najaar in de gemeenteraad. Maar tot die tijd hebben we dus nog wat werk te doen. Een van de belangrijke momenten voor ons zijn de dorpsgesprekken, waarin we meer vertellen over onze werkzaamheden en waarin we de vragen en zorgen horen van bewoners. Die input nemen we graag mee in de warmtevisie."

Dorpsgesprekken
De Gemeente Aalsmeer organiseert drie dorpsgesprekken over 'Aalsmeer aardgasvrij'. Één ervan heeft afgelopen dinsdag 20 april plaatsgevonden.
Vanavond, donderdag 22 april, is er een digitaal dorpsgesprek voor Oosteinde en donderdag 29 april voor Aalsmeer dorp. De bijeenkomsten zijn van 19.30 tot 21.00 uur Op beide avonden bent u nog van harte welkom! Meepraten? Opgeven kan via energietransitie@aalsmeer.nl.

1.5 Facebook Reacties Enquête ‘Aalsmeer Aardgasvrij?’ & Dorpsgesprekken

- Facebook reacties n.a.v. uitnodiging voor meedoen aan enquête. Klik hier om de reacties te bekijken
- Facebook reacties n.a.v. uitnodiging Dorpsgesprekken: klik hier om de reacties te bekijken.

1.6 Presentatie Dorpsgesprekken Gemeente Aalsmeer

Gemeente Aalsmeer

Welkom op het dorpsgesprek

We beginnen om 19.30 uur

Gemeente Aalsmeer

programma

19.30 - 19.35	Welkom door Marjo Kroese, gespreksleider
19.35 - 19.45	Welkom en introductie door André van der Poel
19.45 - 20.20	3 interviews

- ✓ Over de warmtevisie door CE Delft
- ✓ Over participatie en enquêteresultaten,
- ✓ Interview met klankbordgroepleden Warmtevisie Aalsmeer

Na elk interview is er gelegenheid voor vragen via de chat

20.20 - 20.45	Over uw zorgen, vragen en opmerkingen
20.45 - 20.55	Een aantal vragen aan u, laatste peiling
20.55 - 21.00	Afsluiting en volgende stappen

Spelregels en wie zijn we?

- **Spelregels**
  - Geluid uit , camera uit
  - Vragen over de interviews via de chat, geen discussie via de chat
  - Alle vragen zullen worden verzameld en later beantwoord
- **Wie zijn de deelnemers ?**
  - Hoe oud bent u?
  - Bent u huurder of eigenaar-bewoner?
  - Wat vindt u van het streven naar aardgasvrij wonen?

Gaat u op uw telefoon naar menti.com?

Interview met wethouder Wilma Alink-Scheltema

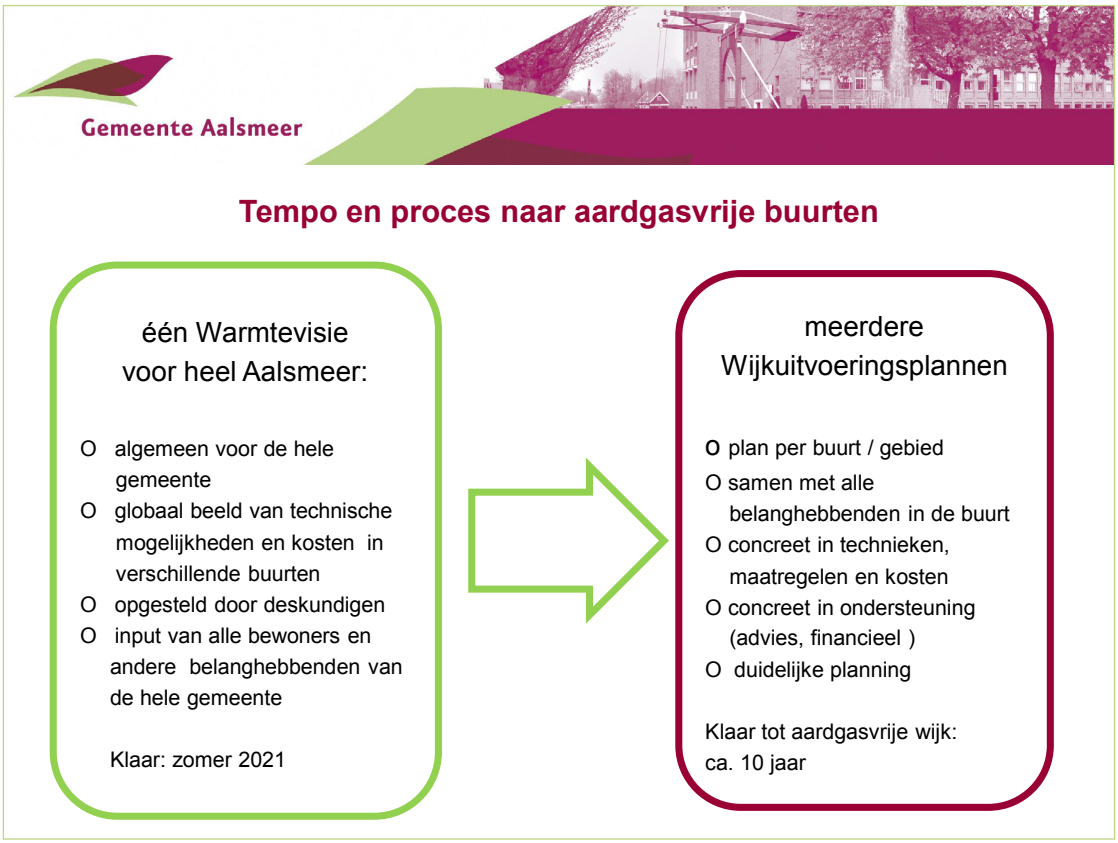
Gemeente Aalsmeer
Tempo en proces naar aardgasvrije buurten
één Warmtevisie
voor heel Aalsmeer:
O algemeen voor de hele gemeente
O globaal beeld van technische mogelijkheden en kosten in verschillende buurten
O opgesteld door deskundigen
O input van alle bewoners en andere belanghebbenden van de hele gemeente
Klaar: zomer 2021
meerdere
Wijkuitvoeringsplannen
O plan per buurt / gebied
O samen met alle belanghebbenden in de buurt
O concreet in technieken, maatregelen en kosten
O concreet in ondersteuning (advies, financieel)
O duidelijke planning
Klaar tot aardgasvrije wijk:
ca. 10 jaar

Gemeente Aalsmeer
vragen n.a.v. dit interview?

Gemeente Aalsmeer

Interview met Emma Koster

adviseur Duurzame Steden, CE Delft

Gemeente Aalsmeer

Interview André van der Poel,
Adviseur energietransitie gemeente Aalsmeer

Betrekken samenleving

Betrekken Samenleving

Hoe worden de inwoners betrokken en waarom?

- Projectgroep met professioneel betrokken organisaties
- Klankbordgroep met vertegenwoordigers van inwoners en bedrijven
- Enquête Warmtetransitie
- Dorpsgesprekken
- Formele inspraak (start half juni t.m. eind juli)

Waarom? Zorgen en wensen leren kennen, zodat we daar rekening kunnen houden met de planvorming.

Resultaten Enquête

- Grote groep mensen is (nog) niet positief
- Kosten belangrijkste oorzaak
- Veel mensen hebben al energiemaatregelen genomen
- Duidelijkheid en ondersteuning

Gemeente Aalsmeer

Resultaten Enquête

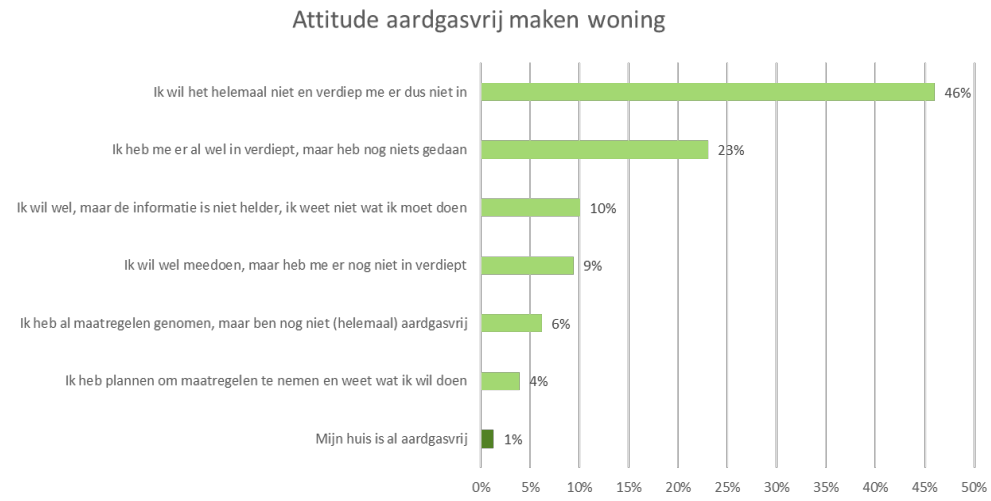

Gemeente Aalsmeer

Resultaten Enquête

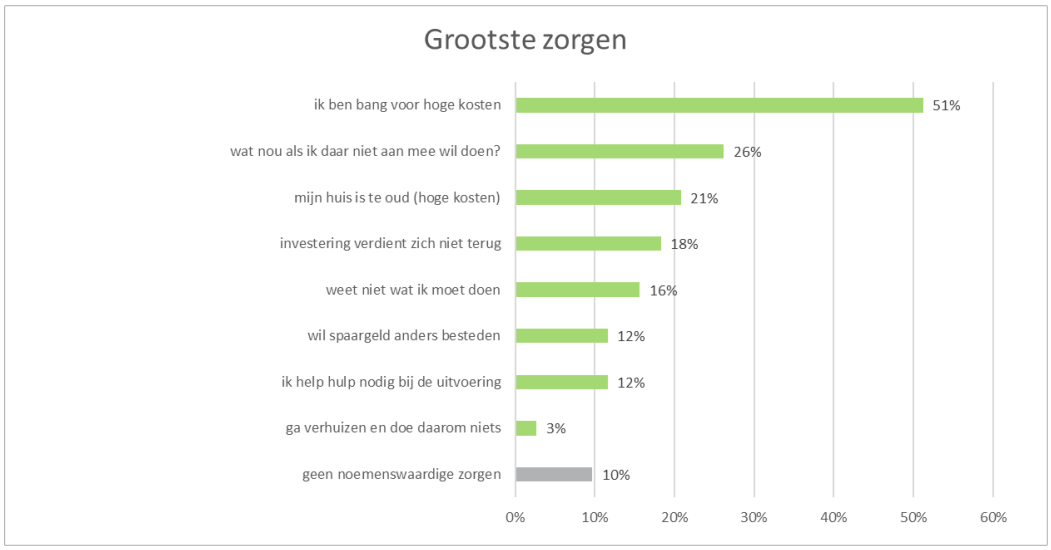

Gemeente Aalsmeer

Resultaten Enquête

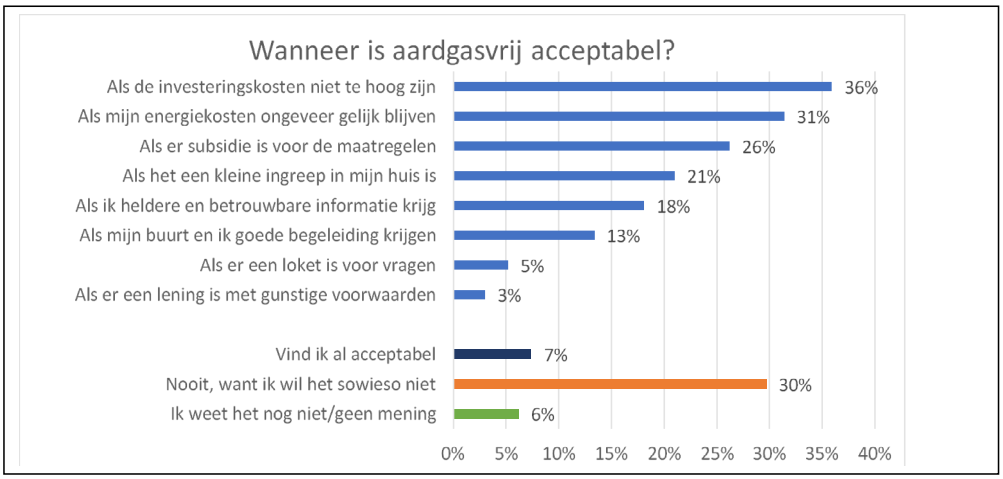

Gemeente Aalsmeer

Resultaten Enquête

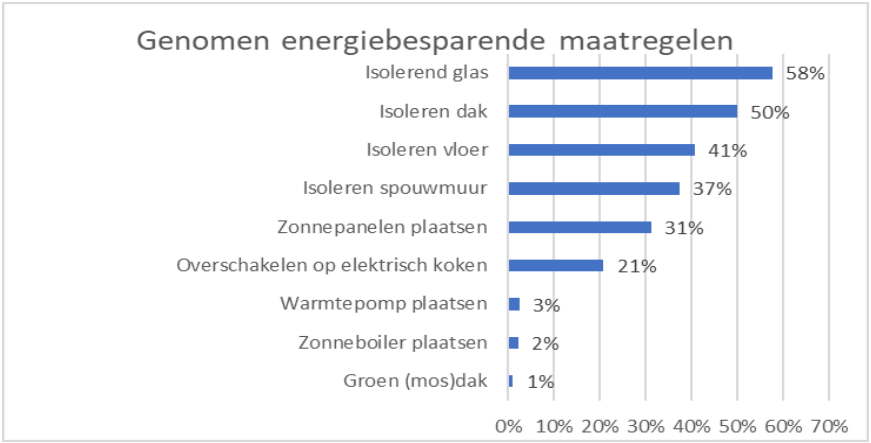

Resultaten Enquête

Hoe nemen we de resultaten mee in de visie?

- Inzet op na-isoleren woningen e.a. gebouwen
- Hybride oplossingen voor geleidelijke overgang naar aardgasvrij (CO_2 reductie centraal)
- Duidelijkheid bieden en ondersteuning
- Betrouwbaar en haalbaar

vragen n.a.v. dit interview?

Interview met klankbordgroepleden en werkgroep Aalsmeer Gasloos

- **Wim van de Merbel,** klankbordgroep
- **Martine von Ulm,** klankbordgroep, Huurdersverening Aalsmeer Kudelstaart (HAK)
- **Jaap Overbeek,** klankbordgroep, Dorpsraad Kudelstaart, werkgroep Aalsmeer Gasloos
- **Leo Bakker,** werkgroep Aalsmeer Gasloos

Afsluitende peiling

via menti.com

Afsluiting door wethouder Wilma Alink

De volgende stappen:

Na de zomer: Inspraakprocedure

Eind 2021-begin 2022: Warmtevisie in de raad

Hartelijk bedankt

meer weten over isoleren?
regionaalenergieloket.nl/aalsmeer

1.7 Presentatie Dorpsgesprekken CE Delft

Dorpsgesprekken Aalsmeer

Emma Koster – Adviseur Duurzame Steden

CE Delft
Committed to the Environment

Warmtevisie

Wat moet er in de Warmtevisie staan?

De gemeente benoemt tenminste in welke wijken zij tot en met 2030 aan de slag gaat. Voor deze wijken moet de gemeente opnemen:

1. hoeveel woningen en andere gebouwen tot en met 2030 worden geïsoleerd en/of aardgasvrij worden gemaakt;
2. welke alternatieve warmtevoorzieningen kansrijk zijn; en
3. welk warmtealternatief de laagste nationale kosten heeft.

Warmtevisie Aalsmeer

Inhoud

- **Inleiding**
  - Waarom duurzaam verwarmen?
  - Wat is de Warmtevisie?
- **Wat vinden wij belangrijk?**
  - Algemene randvoorwaarden
  - Zorgen en wensen van inwoners
- **Aardgasvrij verwarmen en isolatie**
  - Aardgasvrije warmtetechnieken (incl. hybride oplossingen)
  - Warmteopties voor de buurten van Aalsmeer
  - Isolatie
- **Selectie van eerste buurten**
  - Methode
  - Resultaten eerste buurten
  - Wat kunnen de andere buurten al doen?
- **Van visie naar transitie**
  - Wat zijn de vervolgstappen voor de gemeente?

Uitgangspunten warmtevisie Aalsmeer

1. De Warmtevisie is **betrouwbaar** (bestaat uit objectieve feiten) en **uitvoerbaar**
2. De Warmtevisie is **breed gedragen** (tot stand gekomen met input van bewoners en andere stakeholders)
3. Bij de keuze van warmtetechnieken letten we op **betaalbaarheid** (zowel totale keten kosten (nationale kosten) als eindgebruikerskosten)
4. We kiezen voor technieken die **toekomstbestendig** zijn, dus niet investeren in iets dat later overbodig wordt
5. **Duurzaamheid** is belangrijk bij de keuze van warmtetechnieken: de gemeente wil fossielonafhankelijk zijn in 2040, maar stelt CO_2-reductie voorop.
6. (HT-)warmte, waterstof en groengas zijn in beperkte mate **beschikbaar**. We gaan verstandig om met deze schaarse warmtebronnen (enkel daar inzetten waar geen alternatieven zijn).

Alternatieven voor aardgas

Naar welke technieken kijken we?

- Individuele opties:
  - Elektrische warmtepomp
  - Hybride warmtepomp
- Warmtenetten
  - Hoge temperatuur (minimaal 75°C)
  - Midden temperatuur (55°C - 75°C)
  - Lage temperatuur (minder dan 55°C)

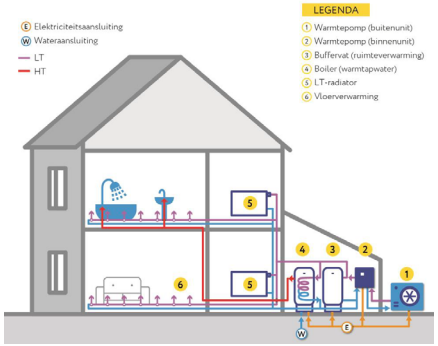

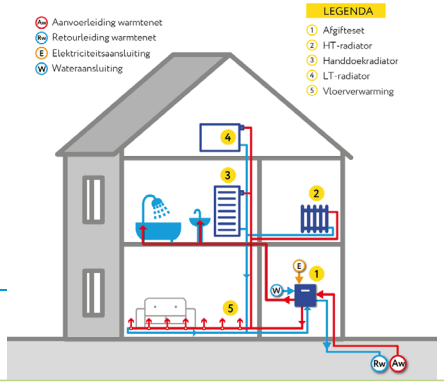

Warmtebuurten

Om aan te sluiten bij de bebouwing van Aalsmeer hebben we *warmtebuurten* gemaakt.

Onderscheid tussen:

- Woonwijken en de linten
- Nieuwbouw en oudere buurten
- Bedrijven en woningen

Per warmtebuurt onderzoeken we de warmtetechnieken en waar we kunnen starten.

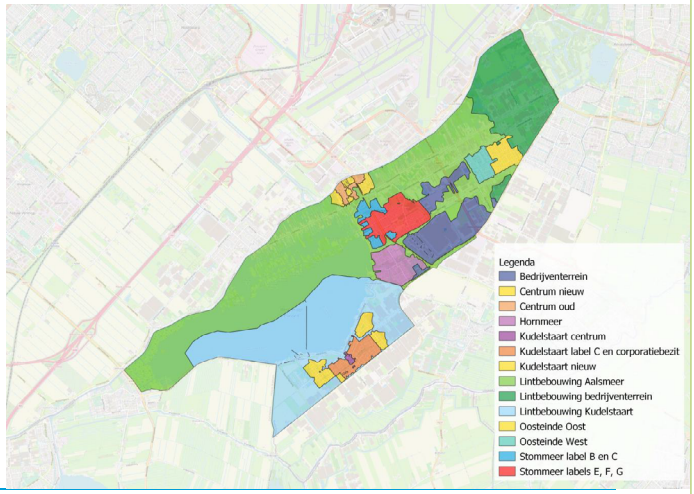

Betaalbaarheid

Wat kost aardgasvrij worden?

- We berekenen de kosten van de technieken voor
  - De hele maatschappij: **nationale kosten**
  - De kosten voor bewoner-eigenaren: **eindgebruikerskosten**

- We weten nog niet hoe de kosten zich in de toekomst zijn:
  - Innovatie
  - Subsidies en belastingen
  - Energietarieven
- Dus we rekenen met wat nu bekend is. Tenminste elke vijf jaar moet de warmtevisie worden herzien. Dan kijken we hoe het er dan voor staat.

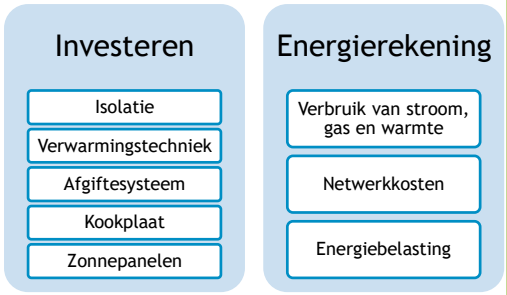

Startbuurten

Hoe komen we tot mogelijke startbuurten?

- We maken onderscheid tussen aardgasvrij en aardgasvrij-ready.
  - Aardgasvrij: Verwarmen zonder aardgas
  - Aardgasvrij-ready: De woning is geïsoleerd en klaar voor de stap naar aardgasvrij

- We scoren de warmtebuurten op een lijst van criteria, zoals bijvoorbeeld
  - renovatieplannen in de buurt,
  - het aandeel woningcorporatiewoningen,
  - nieuwbouwplannen en
  - betaalbaarheid van het warmtealternatief

  en bepalen zo welke buurten het beste scoren en waar gestart zou kunnen worden.

Overige buurten: aan de slag met verduurzamen

Wat kun je nu al doen?

De overige buurten kunnen CO_2 besparen met:

- **Isoleren**
  Isolatie heeft het meeste impact bij slechtgeïsoleerde panden.
- **Hybride warmtepomp bij volgende vervangingsmoment gasketel**
  Een hybride warmtepomp bestaat uit een warmtepomp en een hr-ketel. Dit past bij buurten die nog tenminste 15 jaar een gasnetwerk hebben.

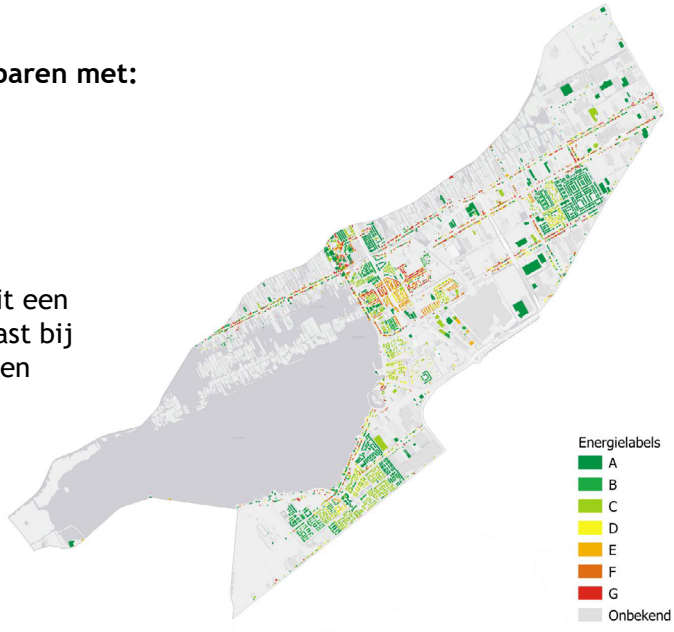

Aan de slag met isoleren

Hoe ver isoleren?

- Het Rijk ontwikkelt een Standaard voor isolatie. Dit geeft houvast voor woningeigenaren en woningcorporaties.
- De Standaard is nog niet definitief. Momenteel denkt het Rijk aan:
  - Woningen van na 1945 geschikt maken voor verwarming met warmte van 50 °C.
  - Voor woningen van voor 1945 geldt een lagere standaard, namelijk isoleren tot een niveau dat deze woningen kunnen worden verwarmd met warmte van 70 °C.
- De Standaard is niet verplicht.

Warmtevisie Aalsmeer

- Wat valt er op in Aalsmeer?
  - Bebouwing
    - Kernen die flink gegroeid zijn
    - Lintbebouwing
    - Nieuwbouw
  - Warmte
    - Energy Hub Aalsmeer
    - Glastuinbouw
    - Datacenters Schiphol
    - Aquathermie uit Westeinderplasssen?

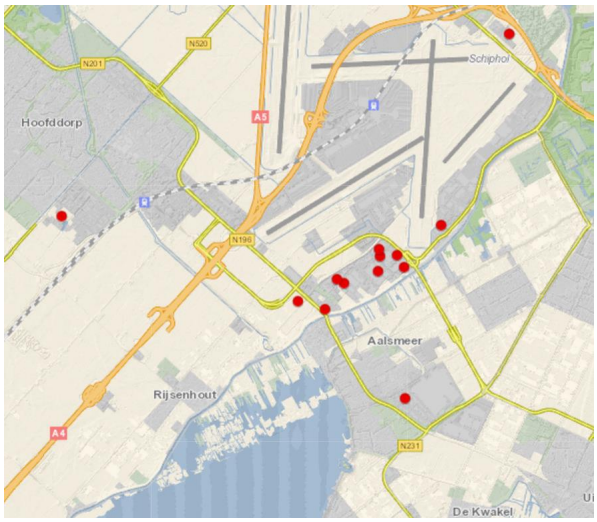

Groengas

- Groengas is biogas dat wordt opgewaardeerd naar aardgaskwaliteit.
- Biogas is **CO_2-neutraal**. De CO_2 die vrijkomt bij het gebruik is eerder uit de lucht gehaald door de biomassa waaruit het gas is geproduceerd. Het opwaarderen tot het niveau van aardgas kwaliteit vergt wel enige energie.

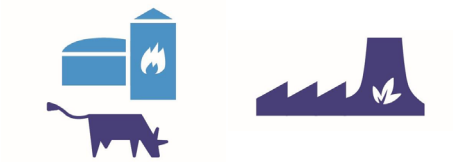

- De Rijksoverheid ontwikkelt een nieuw **duurzaamheidskader** om de duurzaamheid van alle gebruikte biomassastromen te borgen.

12 Bron: https://expertisecentrumwarmte.nl/kennis/factsheets/techniekfactsheets+energiebronnen/groengas/default.aspx
Bron: https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-economische-zaken-en-klimaat/documenten/kamerstukken/2020/03/30/kamerbrief-routekaart-groen-gas

Beschikbaarheid groengas

- Het binnenlands productiepotentieel van groengas is fysiek beperkt tot ruim onder het aardgasverbruik (35 miljard m^3).
  - Nu: groengasproductie nog beperkt (0,1 miljard m^3 in 2018).
  - 2030: Klimaatakkoord geeft een potentieel van 2 miljard m^3.
  - 2050: totaal productiepotentieel van 11,9 miljard m^3.

- Groengas op lange termijn (2050) nodig voor:
  - Grondstof voor de chemische industrie.
  - Energieproductie met CCS/CCU ten behoeve van negatieve CO_2 -emissies
  - Een deel van het zware/lange transport waar LNG op de afzienbare termijn het enige alternatief is.

13 Bron: Contouren en instrumenten voor een Routekaart Groengas 2020-2050, CE Delft, 2018

Groene waterstof

- Waterstof is een energiedrager die geproduceerd moet worden uit een andere energiebron.

Grijze waterstof (nu)

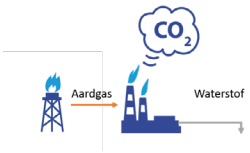

Blauwe waterstof (toekomst)

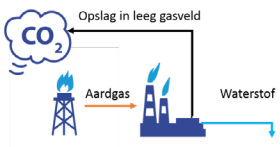

- Geen CO_2-emissies

Groene waterstof (toekomst)

- Geen CO_2-emissies
- Fossielvrij

Bron: Waterstof voor de gebouwde omgeving: Kennisdocument voor de gemeente Nijmegen, CE Delft, 2020

Beschikbaarheid waterstof

- Waterstof zal naar verwachting niet op de korte termijn, voor 2035, op grote schaal beschikbaar zijn voor de gebouwde omgeving.
- Na 2035 hangt de beschikbaarheid af van de ontwikkeling van wind- en zonne-energie, import en de vraag van andere sectoren.
- Binnenlandse productie zal in 2050 onvoldoende zijn om de Nederlandse huishoudens van groene waterstof te kunnen voorzien.

Bron: Gasunie (2020).

15 Bron: Waterstof voor de gebouwde omgeving: Kennisdocument voor de gemeente Nijmegen, CE Delft, 2020

Nationale kosten
Financiële kosten voor de hele keten

Productie	Distributie	In de woning
Elektriciteit	Elektriciteitsnetwerk	Besparing
Gas	Gasnetwerk	Verwarmingstechniek
Warm water	Warmtenet	Afgiftesysteem

Eindgebruikerskosten
Kosten voor huurders en eigenaren

Investeren	Energierekening	Onderhoud
Isolatie	Verbruik van stroom, gas en warmte	Verwarmingstechniek
Verwarmingstechniek	Netwerkkosten	
Afgiftesysteem	Energiebelasting	
Kookplaat		
Zonnepanelen		

Een warm huis en een warme douche

Centrale vragen warmtetechniekkeuze

- Individueel of collectief? Of daar tussenin?
- Hoge of lage temperatuur? ~ Veel of weinig isoleren?
- Wel of geen duurzame bronnen?
- Andere impact.

19

Individueel of collectief?

Individueel ⟷ Collectief

Iedere bewoner/gezin heeft keuzevrijheid

Optimaal gebruik maken van de (rest)warmte in de omgeving

Geschikt voor dichtbevolktere buurten

20

Individueel of collectief?

Individueel ⟷ Collectief

HR-combiketel
Elektrische warmtepomp
Hybride warmtepomp
Pelletkachel/ketel (vaste biomassa)

Warmtenet:

- Hoge temperatuur (>70ºC)
- Midden temperatuur (40-70ºC)
- Lage temperatuur (<40ºC)

WKO (warmte-koude opslag)

Lage temperatuur warmtenet met individuele warmtepomp
WKO-net met warmtepomp en zonne-energie

21

HT-warmtenet

- Deel woningen reeds aangesloten
- Warmte aan woning afgeleverd

- Isoleren geen noodzaak, maar wel verstandig
- Bestaande radiatoren gebruiken

- Kosten:
  - Huur meterset en meetkosten
  - Eenmalige aansluitkosten
  - Energiekosten

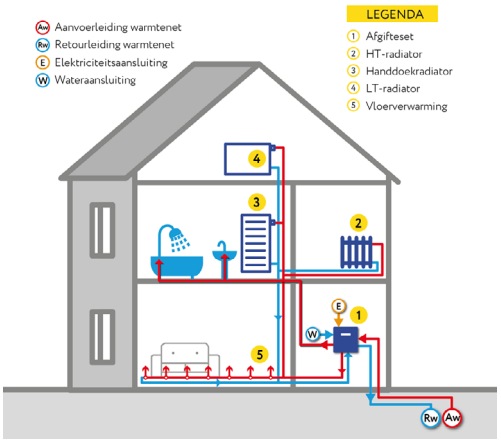

22

HT-warmtenet

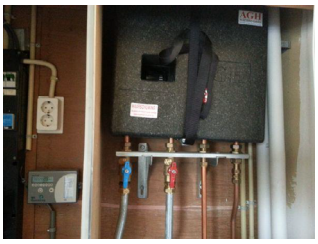

Meter/Afleverset binnenshuis

Warmtenet buitenshuis

23

Warmtenet op hoge of lage temperatuur?

Hogere temperatuur ⟷ Lagere temperatuur

Voordelen	**Nadelen**
Alles blijft zoals het is…	Hoog energieverbruik
Huidig afgiftesysteem	Relatief hoge verliezen
Geen isolatie nodig	Beperkte duurzame
Hoog comfortniveau	mogelijkheden
Geen gedragsaanpassing	*Alles blijft zoals het is…*
Warm tapwater	*Toekomstgericht?*

24

Warmtenet op hoge of lage temperatuur?

Hogere temperatuur ⟷ Lagere temperatuur

Voordelen	**Nadelen**
Hoog comfortniveau	Veel isolatie nodig
Gedragsaanpassingen	Aparte warmtapwatervoorziening
Veel duurzame mogelijkheden	Aanpassing afgiftesysteem
Weinig verliezen	Aanpassing elektriciteitsnet
Laag energieverbruik	

25

Warmte op hoge of lage temperatuur?

Hogere temperatuur ⟷ Lagere temperatuur

HR-ketel
Pelletkachel (vaste biomassa)
HT-warmtenet

Elektrische warmtepomp
LT-warmtenet
WKO

MT-warmtenet
Hybride warmtepomp

26

Elektrische warmtepomp

- Goede isolatie nodig
- Ander warmteafgifte systeem
  - Vloerverwarming
  - Speciale (LT-)radiatoren
- <u>Kosten</u>:
  - Warmtepomp: €6.500-14.000
  - Op dit moment door isolatie-kosten, nieuwe radiatoren en de warmtepomp erg duur (minimaal 20-30.000 euro)

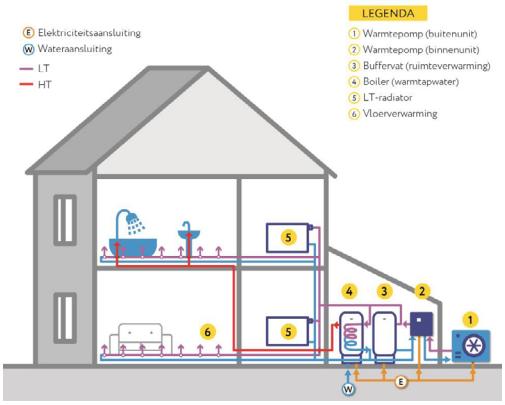

27

Elektrische warmtepomp

Binnenunit + warmwater boiler

Buitenunit

28

Koken en warm water

- Elektrische kookplaat en oven (Inductie - Keramisch - Gietijzer)
  - Geen risico op lekkend gas & geen vlam
  - Gebruiksgemak
  - Aangepaste pannenset en kookplaat
  - Hogere elektriciteitsvraag en energiekosten

- Warmwaterboiler enkel bij LT-verwarming
  - Minimaal tot 60ºC
  - Elektrische boiler of warmtepompboiler

29

Ventilatie en koeling

- Bij hogere isolatiegraad is ventilatie nodig voor gezonde frisse lucht

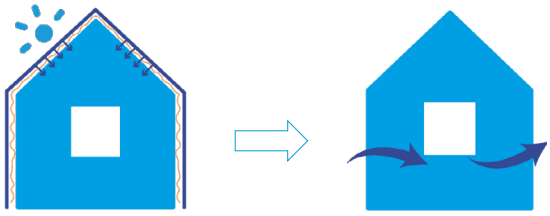

- Koude opslag in bodem of lage temperatuurwarmte (bv. aquathermie) als koeling tijdens de zomer

30

Criteria voor startbuurten aardgasvrij

Categorie	Subcategorie	Uitwerking	Uitgangspunt
Preferentie warmtetechniek	Algemeen	Robuuste techniekkeuze: grote kostenafstand nationale kosten	Toekomstbestendig
		% CO2-reductie per woning (SCOPE 1) - Aardgasvrij en Aardgasvrij-ready apart	Duurzaam
	Uitvoerbaarheid techniek	Beschikbaarheid energiedrager en/of warmtebron (wel/niet/op termijn)	Beschikbaarheid schaarse bronnen
	Betaalbaarheid	Meerkosten eindgebruikerskosten (euro/jaar)	Betaalbaar
	Energienetwerken	Ruimte op elektriciteitsnetwerk (voor all-electric buurten)	Betrouwbaar en uitvoerbaar
Meekoppelkansen	Transformatiegebieden	Grootschalige transformatieplannen in de warmtebuurt (>10% van de panden)	Betrouwbaar en uitvoerbaar
	Nieuwbouw	Grootschalige woningnieuwbouw in de warmtebuurt (>50 woningen)	Betrouwbaar en uitvoerbaar
	Renovatieplannen woningcorporatie	Grootschalige renovatieplannen in de warmtebuurt (>10% van corporatiebezit)	Betrouwbaar en uitvoerbaar
Buurtdata	Eigendomssituatie	Verdeling bezit (>30% woningcorporatiebezit)	Betrouwbaar en uitvoerbaar
	Lokale initiatieven	Lokaal initiatief op duurzaamheid aanwezig in de warmtebuurt (ja/nee)	Breed gedragen

Criteria voor startbuurten aardgasvrij-ready

Categorie	Subcategorie	Uitwerking	Uitgangspunt
Isoleren	Isolatie	% CO2-reductie per woning (SCOPE 1) bij isolatie	Duurzaam
	Betaalbaarheid	Investeringskosten woningisolatie tot 50 kWh/m2 (euro)	Betaalbaar
Meekoppelkansen	Transformatiegebieden	Grootschalige transformatieplannen in de warmtebuurt (>10% van de panden)	Betrouwbaar en uitvoerbaar
	Renovatieplannen woningcorporatie	Grootschalige renovatieplannen in de warmtebuurt (>10% van corporatiebezit)	Betrouwbaar en uitvoerbaar
Buurtdata	Eigendomssituatie	Verdeling bezit (>30% woningcorporatiebezit)	Betrouwbaar en uitvoerbaar
	Lokale initiatieven	Lokaal initiatief op duurzaamheid aanwezig in de warmtebuurt (ja/nee)	Breed gedragen

32

1.9 Mentimeter uitslagen Dorpsgesprek 22 april 2021

WAT IS UW LEEFTIJD?

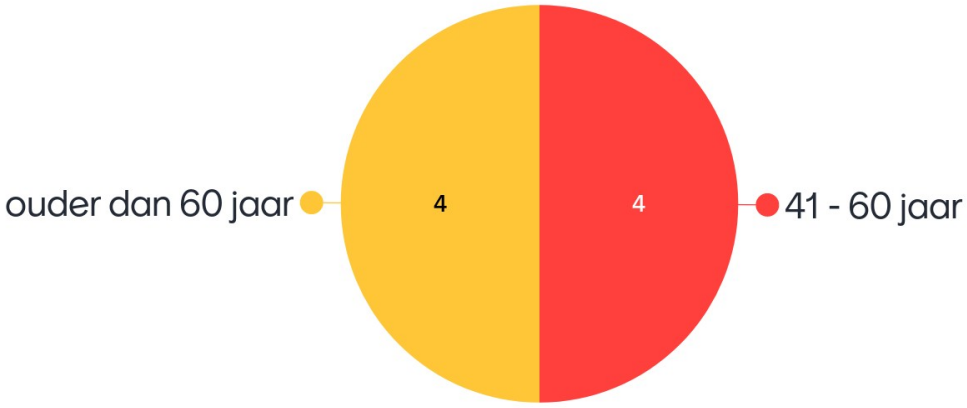

BENT U HUURDER OF EIGENAAR VAN UW WONING?

WAT IS UW MENING OVER AALSMEER AARDGASVRIJ?

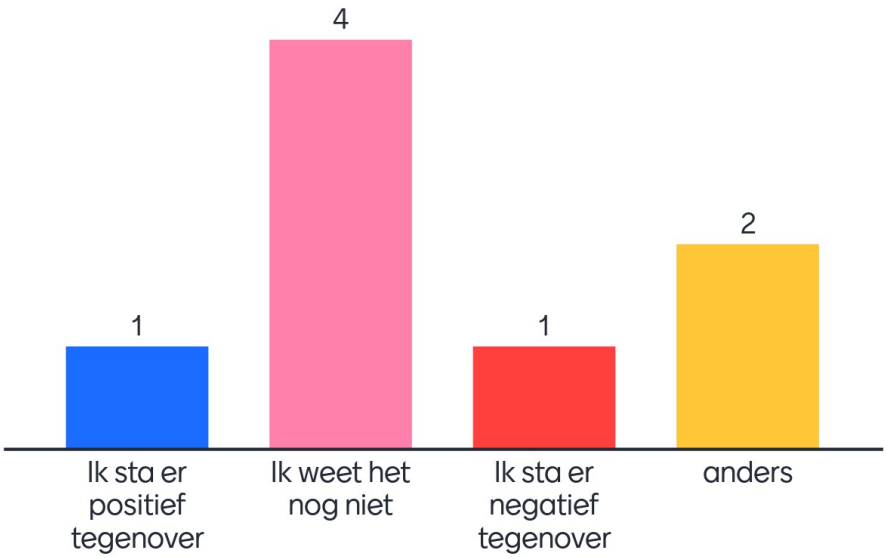

WAAR MOET DE GEMEENTE ROND AARDGASVRIJ WONEN AANDACHT VOOR HEBBEN

WE HEBBEN U GEÏNFORMEERD OVER DE WARMTEVISIE IN ONTWIKKELING. WAT VOND U VAN DE INFORMATIE?

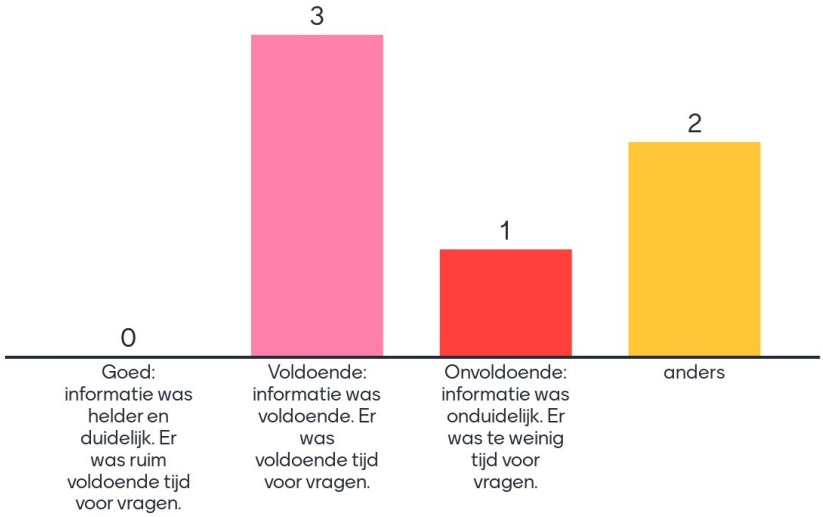

WE HEBBEN U GEVRAAGD NAAR UW ZORGEN EN WENSEN. WAS ER VOLDOENDE GELEGENHEID OM UW ZORGEN EN/OF WENSEN TE UITEN?

WANNEER IS AARDGASVRIJ VOOR U ACCEPABEL?

WAT IS NU UW MENING OVER AALSMEER AARDGASVRIJ?

1.10 Mentimeter uitslagen Dorpsgesprek 29 april 2021

WAT IS UW LEEFTIJD?

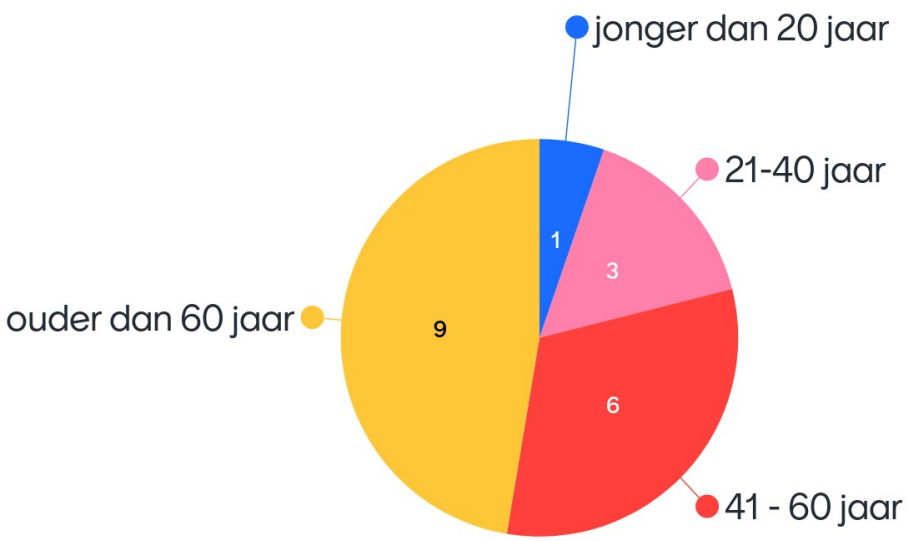

BENT U HUURDER OF EIGENAAR VAN UW WONING?

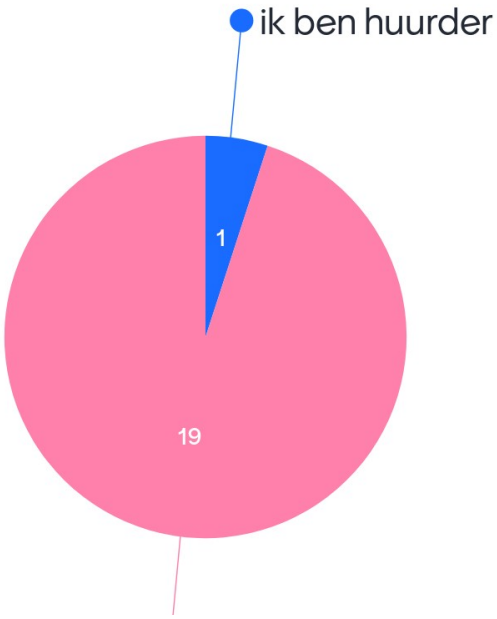

Mentimeter uitslagen Dorpsgesprek 29 april 2021

WAT IS UW MENING OVER AALSMEER AARDGASVRIJ?

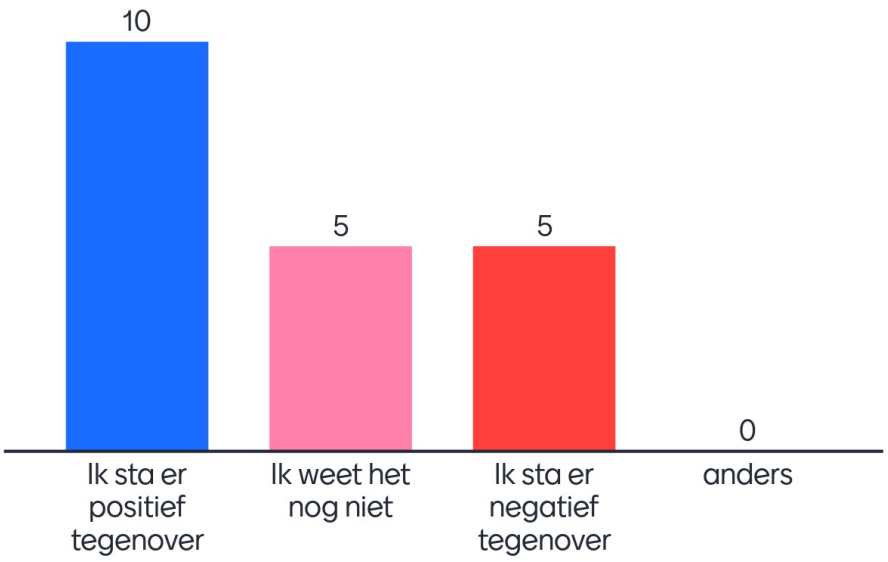

WANNEER IS AARDGASVRIJ WONEN VOOR U ACCEPTABEL?

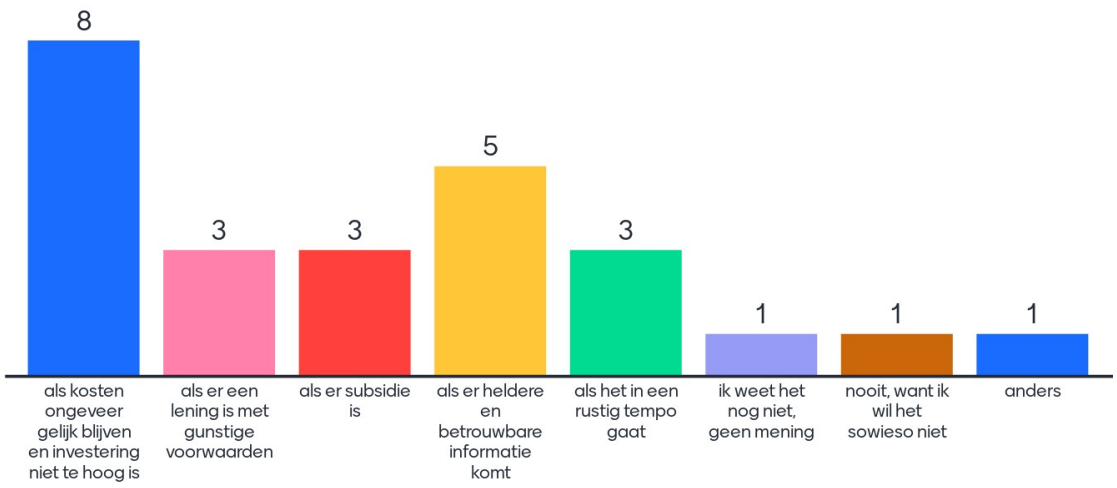

WE HEBBEN U GEÏNFORMEERD OVER DE WARMTEVISIE IN ONTWIKKELING. WAT VOND U VAN DE INFORMATIE?

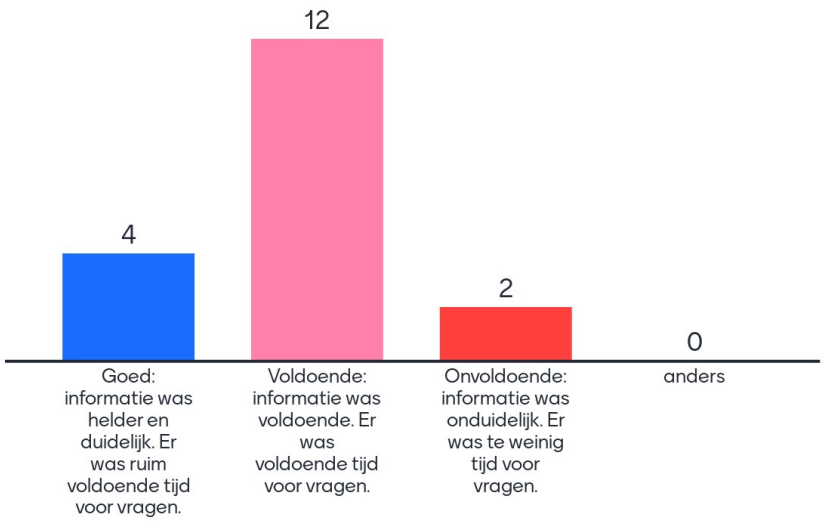

WIJ HEBBEN U GEVRAAGD NAAR UW ZORGEN EN WENSEN. WAS ER VOLDOENDE GELEGENHEID OM UW ZORGEN EN/OF WENSEN TE UITEN?

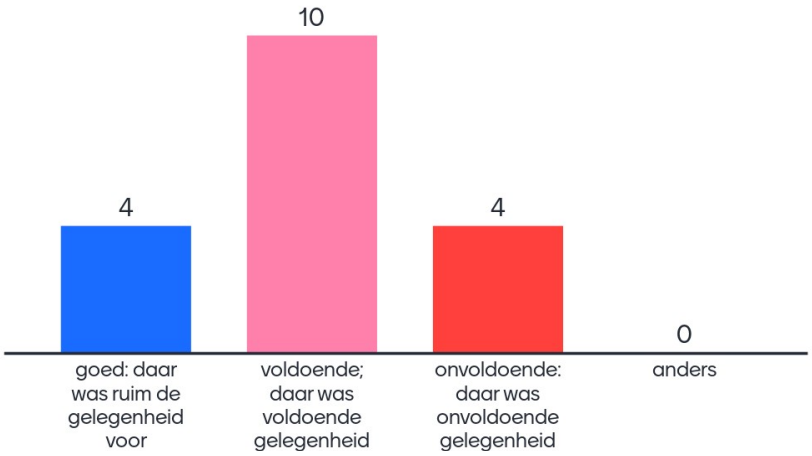

WAT IS NU UW MENING OVER AALSMEER AARDGASVRIJ?

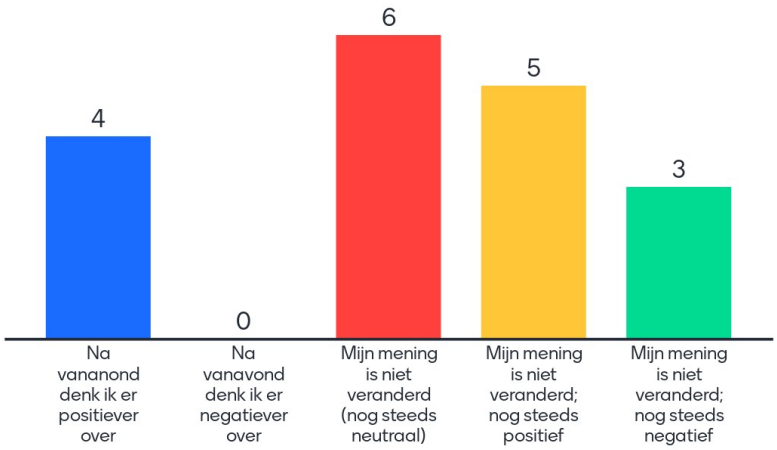

1.11 Vragen en antwoorden Dorpsgesprekken Warmtevisie Aalsmeer

Inhoud:

1. Vragen over isolatie
2. Vragen over aardgasvrije warmtetechnieken
   - 2.1 Algemene vragen
   - 2.2 Waterstof en kernenergie
   - 2.3 Warmtepompen en elektriciteitsgebruik
   - 2.4 Cv-ketel vervangen/ hybride warmtepomp
   - 2.5 Warmtenetten
   - 2.6 Zonnepanelen
   - 2.7 Aardgas
3. Vragen over kosten
4. Vragen over het proces

1. Vragen over isolatie

1. Het warmteverlies van woningen moet worden beperkt. Maar wat is de beste oplossing voor een woning en wat voor een wijk, en hoe gaat dat samen?

Wat voor een huis de beste manier van isoleren is, verschilt per woning. Het benodigde isolatieniveau hangt ook af van welke warmtetechniek er uiteindelijk voor de buurt wordt gekozen. In principe geldt dat voor warmte-oplossingen met een lage temperatuur een goed geïsoleerd huis nodig is. Naarmate het temperatuurniveau hoger is, is er minder isolatie nodig. De Warmtevisie geeft hierover meer duidelijkheid.

Voor de Warmtevisie is een technisch economische analyse gemaakt die in beeld brengt welke aardgasvrije technieken passen bij de verschillende buurten. Dit document heet de Feitennotitie Warmtevisie Aalsmeer. De feitennotitie maakt geen keuzes. Die worden in de Warmtevisie beschreven. Er zijn maar weinig buurten van vóór 2010 waar bewoners niet al iets gedaan hebben aan hun huis. Sommige mensen hebben het dak geïsoleerd of de spouwmuur laten isoleren, anderen hebben nieuw HR++ en nieuwe kozijnen laten zetten. Woningen van voor 1940 hebben helemaal geen spouw. Sommige huizen zijn twintig jaar geleden geïsoleerd en zijn hard aan vernieuwing toe, andere huizen zijn kort geleden door nieuwe bewoners helemaal verduurzaamd. Een huis isoleren is daarom altijd maatwerk. Een energieadvies van het Regionaal Energieloket kan daarbij een goede eerste stap zijn.

2. Wat levert het mij op?

In 2050 wil de Rijksoverheid dat woningen aardgasvrij zijn. Door woningen (in stappen) te verduurzamen, zorg je ervoor dat ze uiteindelijk toekomstbestendig en aardgasvrij zijn. Daardoor blijven ze ook aantrekkelijk op de woningmarkt. De Warmtevisie bevat een bijlage met daarin een aantal 'factsheets' over de kosten van woningverduurzaming (met de kennis van nu) voor een aantal veel voorkomende woningtypen.

3. **Wij isoleren de flat Geraniumstraat. Hoe kan dat passen in Aalsmeer aardgasvrij?**

Dat past heel goed; isoleren is de eerste, essentiële stap naar aardgasvrij. Door het goed isoleren van je flat, verminder je de warmtevraag van de woningen, waardoor de flat op een aardgasvrije manier comfortabel en tegen beperkte kosten verwarmd kan worden. Bij isolatie is ventilatie een belangrijk aandachtspunt. De stap ná isoleren en ventileren is te bekijken welke warmtetechnieken van toepassing kunnen zijn en hoe je wil voorzien in de warmwatervraag van de bewoners en eventueel een aardgasfornuis wilt vervangen. Het is daarbij ook aan te raden om in de gaten te houden wat de planning van de gemeente is voor je buurt rond het aardgasvrij maken van de buurt.

4. **Is er ook financiële ondersteuning voor isolatie?**

Er zijn diverse subsidiemogelijkheden voor isolatie maar ook andere energiemaatregelen. Kijk daar-voor op: www.energiesubsidiewijzer.nl en of www.regionaalenergieloket.nl/aalsmeer

2. Vragen over aardgasvrije warmtetechnieken

2.1 Algemene vragen

1. **Begrijp ik nu goed, dat er maar twee alternatieve technieken bekeken worden voor individuele opties? Er zijn er toch wel meer?**

Het klopt dat er meer opties zijn. In de presentatie hebben we de belangrijkste categorieën van individuele technieken getoond. Er zijn allerlei variaties op de individuele warmtepomp, maar in wezen is de basis steeds hetzelfde; met behulp van elektriciteit wordt warmte uit de lucht, bodem of water gehaald. Ook kan warmte (en koude) worden opgeslagen in een watervat of de bodem. En er zijn zonnecollectoren waarmee water kan worden verwarmd. Weer een andere techniek is die van infraroodpanelen; panelen die in een kamer worden bevestigd aan muur of plafond en vanaf daar warmte afstralen. Bijvoorbeeld als snelle verwarming van bijvoorbeeld een badkamer, waar je doorgaans maar korte tijd bent. Verder wordt de elektrische HR-ketel en elektrische vloerverwarming weleens genoemd, maar dat is een vrij dure manier van verwarmen.

Andere aardgasvrije technieken zijn groengas en waterstof; gasvormen die fossielvrij zijn (als waterstof tenminste duurzaam wordt geproduceerd). Maar vooralsnog zijn deze gassen schaars en niet in grote mate voor de gebouwde omgeving beschikbaar. Door schaarste is de prijs van deze gassen erg onzeker. Dat maakt ze voorlopig duurder dan andere alternatieven.
Al met al leidt dit tot de conclusie dat de variaties op een warmtepomp op dit moment de meest gangbare individuele warmtetechniek is.

2. **Hoeveel woningen zijn al aardgasvrij? Bestaande oude woningen?**

Eind 2020 is van de acht miljoen huizen 5,9 procent aangesloten op stadsverwarming (warmtenet) en 5,2 procent van de woningen een warmtepomp. Warmtepompen zijn met een opmars bezig. Tien jaar geleden waren er nog maar 51.000 pompen geïnstalleerd, eind 2019 al 412.000. De meesten daarvan wel in nieuwbouwhuizen. Volgens wetgeving die sinds 2019 van kracht is, wordt tegenwoordig alle nieuwbouw aardgasvrij gebouwd. Maar ook in bestaande bouw is de warmtepomp aan een opmars bezig.

Ook in de bestaande bouw zijn er inmiddels voorbeelden van huizen die aardgasvrij zijn gemaakt. In elke gemeente in Nederland zijn er wel woningeigenaren die dat hebben gedaan. Naast de minder positieve verhalen die de ronde doen, zijn de meeste woningeigenaren zeer tevreden over hun keuze.

Ook in Aalsmeer is een aantal huizen aardgasvrij gemaakt door hun eigenaren.

Elk jaar is er een duurzame huizenroute waarbij u bij aardgasvrije woningen binnen kunt kijken en alle vragen die u heeft aan de bewoner kunt stellen. Kijk voor voorbeelden eens op duurzamehuizenroute.nl/voorbeeldwoningen.

3. In een buurt staan veel verschillende huizen en type woningen. Hoe kan je deze gelijk trekken?

Het klopt dat er in buurten veel verschillende soorten huizen staan. In de Warmtevisie is Aalsmeer verdeeld in zogenaamde warmtebuurten. Dit zijn buurten waar de woningen die wat betreft bouwjaar, type bebouwing (utiliteitsgebouwen, type woningen) en energielabel zo veel mogelijk op elkaar lijken. De warmtebuurten zijn zoveel mogelijk aanéén gesloten en de buurten zijn groot genoeg om een warmtenet rendabel te maken. Voor de warmtebuurten is ook berekend welke duurzame warmtetechnieken na aardgas de voordeligste of meest kansrijke technieken zijn. Ondanks dat zullen woningen in buurten nog steeds verschillen. Onder andere omdat de ene eigenaar meer maatregelen heeft genomen sinds de bouw dan bijv. de buren. Of omdat het ene huis eerder of later gebouwd is dan het andere huis.

4. Hoe zit het dan met de EU die aardgas sustainable dus duurzaam gaat stellen?

Een terechte vraag want Nederlandse huiseigenaren krijgen te horen dat zij voor een beter milieu van het aardgas af moeten, en dan overweegt de Europese Commissie aardgas te bestempelen als een 'duurzame brandstof'? Voor het idee zijn voor- en tegenstanders. Landen die voor hun energie nog vooral afhankelijk zijn bruin- en steenkool zoals Duitsland of Polen zijn voorstander omdat aardgas veel schoner is dan kolen. Deze landen willen aardgas tijdelijk inzetten als 'transitiebrandstof', maar moeten daarna alsnog van het aardgas af om aan de Europese doelen te kunnen voldoen. Op dit moment is het nog afwachten wat de EU besluit.

5. In Duitsland gaat men juist over op aardgas omdat dat relatief schoon is, hoe zit dat?

Ook Duitsland heeft - net als Nederland - de ambitie om in 2050 een CO_2-neutrale energievoorziening te hebben en dus ook te stoppen met aardgas voor de verwarming van woningen. De startsituatie en de aanpak van Duitsland zijn alleen anders dan die van Nederland. Terwijl in Nederland 93 procent van de woningen een aardgasaansluiting heeft, wordt in Duitsland een kwart van de huizen nog verwarmd met een olieketel. Het grootste deel is ouder dan twintig jaar.

Omdat Duitsland zo snel mogelijk af wil van deze olieketels is er ook een flinke premie voor de vervanging van deze ketels door een hr-ketel in gebieden waar al een gasnet ligt of in gebieden zonder gasnet een premie voor de aanschaf van warmtepompen. Het is een tussenstap die snel veel kan opleveren. Het is vergelijkbaar met de subsidie in Nederland voor hybride warmtepompen, die ook deels op gas werken. In veel stedelijke gebieden in Duitsland (en Nederland) liggen overigens al warmtenetten, die nu meestal nog gebruik maken van restwarmte van elektriciteitscentrales.

2.2. Vragen over waterstof, groen gas en kernenergie

6. Hoe denkt de Gasunie over de beschikbaarheid van o.a. waterstof?

Gasunie is een Europese energie-infrastructuuronderneming. Gastransport en gasopslag vormen de kernactiviteit. De Gasunie werkt aan het inzetten van groene (hernieuwbare) gassen via hun gasnet-werken. Waterstof is één van deze gassen. De Gasunie onderschrijft het standpunt van de minister dat er in 2030 eerder sprake zal zijn van een tekort in aanbod dan een tekort in vraag naar groene gassen. De Gasunie zet zich in om te zorgen voor meer aanbod.

7. **Over een paar jaar is er voldoende groen gas en waterstof, kunnen we daar niet op wachten?**

Groengas en waterstof zijn energiedragers die op termijn aardgas kunnen vervangen als brandstof voor het verwarmen van woningen. Deze hernieuwbare gassen spelen zeker tot 2030 geen belangrijke rol, want er is nog te weinig groengas of waterstof. Omdat er weinig hernieuwbare gassen zijn, en die gassen ook nodig zijn voor bijvoorbeeld de industrie en transport, is de toekomstige prijs ervan onzeker. Wachten tot hernieuwbare gassen beschikbaar zijn heeft dus een risico dat je wacht op een 'dure' oplossing. Waterstof en groen gas zullen naar verwachting alleen een logische optie zijn als er echt geen andere reële warmte-alternatieven voorhanden zijn. Denk bijvoorbeeld aan hele oude gebouwen en monumenten zoals kerken, waar isoleren geen optie is. Ook is de opgave om alle woningen voor 2050 van het aardgas te hebben zo groot dat we nu niet tot 2030 kunnen wachten. Nu inzetten op isoleren waar dat nodig is en daarmee de warmtevraag kleiner maken is een belangrijke eerste stap.

8. **Hoe denkt de gemeente over kernenergie?**

Met Kernenergie wordt stroom opgewekt en daarbij komt warmte vrij. De stroom wordt op het elektriciteitsnet geleverd en kan op termijn maar voor een deel in de vraag naar elektra voorzien. Ook wind- en zonne-energie zijn nodig. De (rest)warmte van een kerncentrale kan worden ingezet voor het verwarmen van gebouwen. Omdat er in de nabijheid van Aalsmeer geen kerncentrale is, kunnen we deze warmtebron niet gebruiken. Maar wel de elektriciteit bijvoorbeeld voor warmtepompen of om elektrische auto's te laden. Er is geen sprake van plannen voor een kerncentrale in of nabij Aalsmeer.

2.3 Vragen over warmtepompen en elektriciteitsgebruik

9. **Ik wil liever geen warmtenet; we kijken voor de goed geïsoleerde huizen liever naar een warmtepomp optie. Ook dat brengt vragen met zich mee. Is er genoeg ruimte binnen en buiten het huis voor een warmtepomp? En moet je daarvoor bij mensen binnen kijken, is dat realiseerbaar?**

Een warmtepomp is een groot apparaat en neemt ongeveer evenveel ruimte in beslag als een koelkast. Een warmtepomp is dus groter dan een cv-ketel en heeft vaak een binnen- en buitengedeelte. Als je kiest voor een warmtepomp is het nodig om ruimte te creëren in bijvoorbeeld de gangkast of op de plek van de huidige cv-ketel. Bij een warmtepomp met buitengedeelte moet ook ruimte vrijgemaakt worden in de tuin, op het balkon of op het dak. Daarnaast is er ruimte nodig voor een systeem voor warm watergebruik. Nadat de warmtevisie is vastgesteld volgen Uitvoeringsplannen. Deze uitvoeringsplannen wil de gemeente samen met de inwoners maken. Dan kijken we samen naar de mogelijkheden in en rond de woningen en welke oplossingen er zijn voor vraagstukken zoals 'waar laat ik mijn warmtepomp'.

10. **Tot nu toe zijn nadelen van warmtepompen ten opzichte van een CV-ketel onderbelicht; er zijn veel klachten over het goed functioneren van warmtepompen, daar moet je ook heel goed naar kijken. Niet iedereen weet precies wat je boven het hoofd hangt als je een warmtepomp aanschaft, bijvoorbeeld wat betreft de grootte en de warmwatervoorziening. Een goede berekening van benodigde capaciteit en een goed advies van een installateur zijn belangrijk.**

Er zijn natuurlijk voorbeelden van systemen en technieken die niet goed werken omdat sommige punten geen aandacht hebben gekregen in de ontwerpfase. Maar er zijn veel meer voorbeelden van wel goed werkende installaties met zeer tevreden bewoners. Heldere en betrouwbare informatie over verschillende technieken en het gebruik ervan is cruciaal, in combinatie met een betrouwbare installateur met kennis van zaken.

is dan een omgekeerde airco?

In wezen is een warmtepomp inderdaad een omgekeerde airco, zij het dat hij wordt aangesloten op het watercircuit waarmee je radiatoren je huis verwarmen. Voor warm water moet nog een extra voorziening worden getroffen in de vorm van een boilervat waarin het water elektrisch wordt verwarmd óf een doorstroomapparaat dat ook elektriciteit vergt. Daarnaast vraagt ook elektrisch (tegenwoordig meestal inductie) koken elektriciteit. Voor deze drie zaken wordt nu nog aardgas gebruikt. Als we in toenemende mate aardgasvrij worden, vraagt dat steeds meer capaciteit op het elektriciteitsnet.

Daarom zijn er twee belangrijkrijke aandachtspunten in de komende tijd; isoleren (en ventileren) van woningen, zodat woningen minder warmteverliezen en dus ook minder elektriciteit vragen voor verwarming. Daarnaast zijn alle netbeheerders in Nederland (in Aalsmeer zijn dat Liander voor het elektriciteitsnet en Stedin voor het aardgasnetwerk) druk bezig om de netten aan te passen en de capaciteit te vergroten.

12. De vraag naar elektriciteit neemt sterk toe. Kan het lokale net dat aan? Hoe gaat de gemeente al de extra toename van elektra voorzien?

In Aalsmeer is er nu sprake van 'netcongestie'. Dat betekent dat de maximale capaciteit van het elektriciteitsnet (voor grootverbruikers) in een deel van Aalsmeer is bereikt. Eind 2022 is dat naar verwachting opgelost. Over dit onderwerp zijn we volop in gesprek met de netbeheerder. De netbeheerder zorgt voor veilig en continu transport van gas en/of elektriciteit. De netbeheerder is daarnaast verantwoordelijk voor het onderhoud en de uitbreiding van het energienet, inclusief het aansluiten van klanten daarop. Alle kosten voor het onderhoud, aanleg en verwijderen van gas- en elektranetten worden verrekend onder iedereen die is aangesloten via het 'vastrecht'.
Netverzwaring is een belangrijk aandachtspunt voor alle netbeheerders in Nederland. Niet alleen door elektrisch verwarmen maar ook andere ontwikkelingen zoals de toename van elektrische auto's. Als woningen elektrisch moeten worden verwarmd door bijvoorbeeld een warmtepomp, is het zaak dat de warmtevraag zo klein mogelijk te maken door te isoleren en slim te ventileren. Door de warmtevraag kleiner te maken wordt het net minder belast.

13. Een elektriciteitsvoorziening op zon en wind kan toch helemaal niet? 20% komt nu uit duurzaam, hoe gaan we daar mee om?

Wind en zon kunnen genoeg elektriciteit leveren om heel Nederland van stroom te voorzien. Maar de zon schijnt niet altijd en het kan ook windstil zijn. Er zijn verschillende manieren om dit probleem op te lossen, bijvoorbeeld:

- *internationale koppeling van elektriciteitsnetten;*
- *stroom of energie opslaan bijvoorbeeld in batterijen of – in de toekomst – de accu van de elektrische auto;*
- *zorgen voor betere koppeling van vraag en aanbod (bijvoorbeeld door de elektrische auto op het juiste moment op te laden of – bij langdurige windstilte – fabrieken een tijdje stop te zetten);*
- *duurzame stroom omzetten in waterstof en dit weer in gascentrales omzetten in elektriciteit.*

14. Hoeveel geluid maakt een warmtepomp?

Dit aandachtspunt geldt vooral voor lucht-waterwarmtepompen, met een buitengedeelte (het buitengedeelte lijkt op een airco). De hoeveelheid geluid verschilt per warmtepomp, maar denk aan het geluid van een koelkast, soms iets luider, afhankelijk van hoe hard de warmtepomp op dat moment moet werken. De hoeveelheid geluid is bijvoorbeeld ook afhankelijk van de grootte van het buitendeel. Alleen groter is juist zachter, niet harder. Bij het aanschaffen van een warmtepomp is dit een belangrijk aandachtspunt.

Dat hangt af van een aantal verschillende dingen. Wat kan er technisch? Hoeveel geld heb je ervoor over? Hoe goed is je huis geïsoleerd? Een grondwaterwarmtepomp is bijvoorbeeld technisch niet altijd mogelijk en daarnaast een stuk duurder dan een luchtwaterwarmtepomp. Als je huis niet goed genoeg geïsoleerd is, kun je soms al wel aan de slag met een hybride warmtepomp, maar nog niet met een volledige warmtepomp. Meer weten? lees hier meer:
https://regionaalenergieloket.nl/energiebesparen/warmtepomp
https://kennisbank.regionaalenergieloket.nl/warmtepomp/is-uw-huis-geschikt-voor-een-warmtepomp/

16. **Er wordt gedacht over normale wijken, maar er zijn ook andere woonsituaties; sommige mensen wonen in een jachthaven/op een woonark en hebben geen eigen grond voor een warmtepomp**

Ook aan woonarken gaan we aandacht besteden. Want we richten ons op alle woningen in Aalsmeer. Ook woonarkbewoners willen we ondersteunen naar aardgasvrij. Nu ligt de focus wel op grondgebonden woningen. Want daar zijn er het meest van.

17. **Kan je een bodemwarmtepomp toepassen in een bestaande woning?**

Of een bodemwarmtepomp in uw woning een optie is, vergt uitzoekwerk. Het RegionaalEnergieloket.nl kan u daarbij goed helpen. Kijk eens op: https://kennisbank.regionaalenergieloket.nl/warmtepomp/is-uw-huis-geschikt-voor-een-warmtepomp/ of bel naar 088-5254110.
Voor een bodem/water warmtepomp kan een vergunning of melding nodig zijn voor het boren van de bodembron. Vul de vragen in op www.omgevingsloket.nl om zeker te weten of je een vergunning nodig hebt. Voor een lucht/water warmtepomp heb je geen vergunning nodig, tenzij je in een monument of in een beschermd dorpsgezicht woont of wanneer de buitenunit van de warmtepomp zeer goed zichtbaar (en hoorbaar) is voor de omgeving.

18. **Hoe zit het met de grondwaterstand als al die huizen in Aalsmeer warmtepompen gaan gebruiken en dan vanaf min. 75 meter water gaan oppompen en verder is er ook een grote kans dan de bodemdaling versneld gaat inzetten omdat de evenwicht uit de bodem wordt gehaald? Wat eeuwenlang heeft geduurd om de huidige equilibrium te bereiken?**

Er zijn twee soorten bodemenergiesystemen, open systemen en gesloten systemen.
In beide gevallen wordt er netto geen grondwater onttrokken aan de bodem. Vanuit wet- en regelgeving is de eis dat open bodem energiesystemen niet mogen leiden tot een verstoring van de temperatuur balans. Anders gezegd wordt geëist dat er evenveel warmte of koude wordt onttrokken als er wordt toegevoegd. Dit is ook belangrijk voor een goede werking van het systeem.

Voor luchtwarmtepompen wordt niets met de bodem gedaan; zo'n warmtepomp wordt aan het huis gehangen of op de grond tegen het huis aan gezet. De warmte wordt vervolgens uit de lucht gehaald. Hieronder een figuur van verschillende soorten warmtetechnieken in de ondergrond.

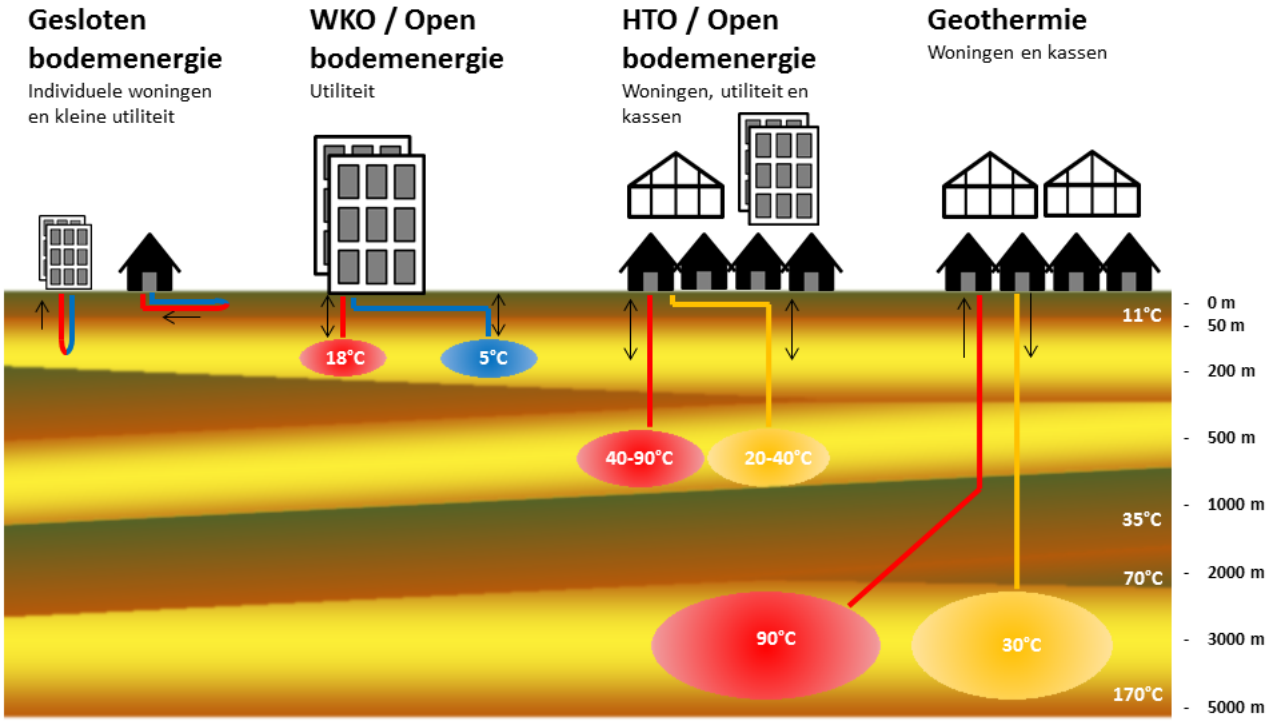

Figuur: warmtebronnen in de bodem

2.4 CV ketel vervangen/ hybride warmtepomp

19. Ik heb een ketel van 20 jaar oud en moet hem dus binnenkort vervangen. Ik zou graag zien dat gemeente me binnen ca. 1,5 jaar duidelijk kan maken wat ik moet doen en waarin ik het beste kan investeren. Als we in mijn buurt een warmtenet krijgen, dan heeft het geen zin om een nieuwe ketel te gaan kopen. Wat moet ik doen, wanneer zijn de plannen van de gemeente duidelijker?

De gemeenteraad gaat (naar verwachting) begin 2022 een besluit nemen over de Warmtevisie, die nu wordt ontwikkeld. Dat is de eerste stap die meer duidelijkheid geeft over de toekomst van de warmtevoorziening in Aalsmeer. In samenwerking met het Regionaal Energieloket vertalen we de uitkomsten van de Warmtevisie zoveel mogelijk in de adviezen voor woningeigenaren per warmtebuurt.

Na de Warmtevisie start gemeente Aalsmeer met het voorbereiden van zogenaamde Uitvoeringsplannen. Pas in een uitvoeringsplan wordt een definitieve keuze gemaakt over de toekomstige warmtevoorziening voor die buurt. Een uitvoeringsplan maken we samen met de buurt.
Als het uitvoeringsplan door de gemeenteraad wordt vastgesteld, is er nog 8 tot 10 jaar de tijd om over te stappen op een aardgasvrije techniek.

De Warmtevisie brengt in beeld in welke buurten een (hybride)warmtepomp nu al een goed idee is en in welke buurten niet. Grofweg zijn woningen in buurten die die na 1992 zijn gebouwd zijn voldoende geïsoleerd om de woning comfortabel te kunnen verwarmen met een warmtepomp. Een hybride warmtepomp kan ook minder goed geïsoleerde woningen voldoende comfortabel warm krijgen, alleen blijft isoleren (en ventileren) verstandig. Zo wordt uw woning geschikter voor duurzame warmtetechnieken (zonder aardgas) en wordt de energierekening lager.
In buurten waar warmtenetten de meest betaalbare oplossing lijken adviseren wij geen (hybride) warmtepomp en raden wij aan om de cv-ketel te vervangen als dat nodig is eventueel in combinatie met isolatiemaatregelen.

Wilt u weten wat voor uw woning verstandig is neem dan contact op met www.RegionaalEnergieoket.nl/aalsmeer of bel naar 088-5254110.

20. De gemeente benadrukt dat we niet moeten investeren in wat later overbodig wordt. Sluit u dan de hybride warmtepomp al bij voorbaat uit?

Gemeente Aalsmeer sluit de hybride warmtepomp niet uit. Omdat de gemeente een geleidelijke en betaalbare overgang naar een aardgasvrije toekomst mogelijk wil maken, kan een hybride warmtepomp voor bepaalde woningen een goede tussenstap zijn. Voor de woning in de toekomst helemaal aardgasvrij wordt. Op de website van Hier Verwarmt! vindt u een handig stappenplan om te bepalen of een hybride warmtepomp voor u een goed idee is.
Voor nu geldt dat u voor u een keuze maakt, we u adviseren te wachten totdat de Warmtevisie Aalsmeer is afgerond.

21. Wat is rendement van een (hybride)warmtepomp?

Bron: Milieucentraal: klik hier voor de website

Rendement warmtepomp
Een warmtepomp gaat veel efficiënter met energie om dan een cv-ketel op gas. Dat maakt de warmtepomp duurzaam. Ter vergelijking: het rendement van een volledige warmtepomp op lucht ligt op 140 tot 200 procent voor verwarming, en 80 tot 140 procent voor warm water. Dat is aanzienlijk hoger dan het rendement van een hr-ketel op gas (94 procent voor verwarming en 70 procent voor warm water). Doordat een warmtepomp gebruik maakt van omgevingswarmte, produceert hij met 1 kW opgenomen elektrisch vermogen gemiddeld 4 kW warmte (een 'COP' van 4).

Het jaarrendement van een bodem-warmtepomp is fors hoger dan van een lucht-warmtepomp. Dit kan namelijk 270 procent zijn voor verwarming en 160 procent voor warm water. Een bodem-warmtepomp is meestal wel duurder dan een lucht-warmtepomp, maar daar staat tegenover dat hij minder stroom verbruikt. Dat scheelt elk jaar zo'n € 180. Een ander voordeel van de bodem-warmtepomp is, dat je je huis er 's zomers mee kunt koelen.

In het rendement is meegenomen dat de warmtepomp stroom gebruikt. Hoe groener die stroom is, hoe duurzamer de warmtepomp wordt. Maar zelfs met de huidige stroommix, die zo´n 20% procent groen is en voor de rest grijs, is er al milieuwinst.

Rendement hybride warmtepomp
Het rendement van een hybride warmtepomp ligt op 130 tot 250 procent voor verwarming. Dat is hoger dan het rendement van een hr-ketel op gas (94 procent voor verwarming). Daarbij is meegenomen dat de warmtepomp stroom gebruikt. Hoe groener die stroom is, hoe duurzamer de warmte-pomp wordt. Maar zelfs met de huidige stroommix, die zo´n 20 procent groen is en voor de rest grijs, is er al winst voor het klimaat.

2.5 Vragen over warmtenetten

22. Er wordt veel aandacht besteed aan oplossingen met waternetten (red. warmtenet). Maar wordt water gezien klimaatverandering geen schaars middel? Moeten we niet naar andere oplossingen kijken?

In een warmtenet gaat steeds hetzelfde water rond in een gesloten circuit. Dat water blijft in het systeem en gaat dus niet verloren. In wezen lijkt het op het gesloten warmwatercircuit van een CV-ketel waarbij hetzelfde water ook steeds wordt rondgepompt.
Dat geldt ook voor de koeling van het datacenter in Aalsmeer; daar wordt het koelwater niet afgevoerd, maar rondgepompt binnen het koelsysteem.
Gemeente Aalsmeer kijkt bij de Warmtevisie naar alle huidige beschikbare en bewezen technieken.

23. Ik zou het graag willen weten of er collectieve mogelijkheden komen in mijn wijk (warmtenet)

De gemeenteraad neemt naar verwachting begin 2022 een besluit over de Warmtevisie. De Warmtevisie doet voor verschillende buurten een uitspraak welke techniek voor een buurt het meest kansrijk is. Daarbij is gekeken naar de kosten voor de maatschappij als geheel en naar de kosten voor de eindgebruiker, dus de inwoners van Aalsmeer. Wilt u weten welke oplossing kansrijk is voor uw buurt? Wacht dan de Warmtevisie af.

24. Ik wil liever geen warmtenet; we kijken voor de goed geïsoleerde huizen liever naar een warmtepomp optie. Ook dat brengt vragen met zich mee. Is er genoeg ruimte binnen en buiten het huis voor een warmtepomp? En moet je daarvoor bij mensen binnen kijken, is dat realiseerbaar?

Een warmtepomp is een groot apparaat en neemt ongeveer evenveel ruimte in beslag als een koelkast. Een warmtepomp is dus groter dan een cv-ketel en heeft vaak een binnen- en buitengedeelte (dat geldt voor de Luchtwater warmtepomp). Als u kiest voor een warmtepomp is het nodig om ruimte te creëren in bijvoorbeeld de gangkast of op de plek van de huidige cv-ketel. Bij een lucht-warmtepomp met buitengedeelte moet ook ruimte vrijgemaakt worden in de tuin, op het balkon of op het dak.

De Warmtevisie is een eerste stap waarin we kijken naar voorkeurstechnieken per wijk. Maar we schrijven nog geen mogelijkheden af. Als de Warmtevisie is vastgesteld maakt de gemeente samen met bewoners in de wijk een wijkuitvoeringsplan. In die fase kijken we samen met bewoners ook naar de mogelijkheden in en rond de woningen en welke oplossingen er voor vraagstukken zoals bijvoorbeeld ruimtegebruik gevonden kunnen worden.

2.6 Vragen over Zonnepanelen

25. Ik heb genoeg ruimte voor meer zonnepanelen op mijn dak, maar anderen misschien niet. Wordt er ook gekeken naar zonnepanelen op gemeentelijk vastgoed of andere gebouwen?

Ja. Er is een aanpak ontwikkeld om 'zon op dak' te stimuleren bij verschillende doelgroepen; maatschappelijk vastgoed, VvE's, bedrijven, etc. Deze aanpak gaat ongeveer deze zomer van start via het nieuwe "Servicepunt Energieadvies". Dat is een vervolg op Duurzaamheidsfonds Aalsmeer

2.7 Vragen over aardgas

26. Blijft er altijd gas beschikbaar?

De Rijksoverheid wil dat er in 2050 geen Aardgas meer wordt gebruikt voor verwarmen, koken en warmtapwater want aardgas verbranden leidt tot CO_2 uitstoot. CO_2 uitstoot zorgt voor klimaatverandering. Wel zijn er in de toekomst mogelijkheden om het aardgasnet te gebruiken voor hernieuwbare gassen. Denk hierbij aan Groen Gas of Waterstofgas. Omdat deze hernieuwbare gassen voor 2030 nog onvoldoende beschikbaar zijn laat de Warmtevisie deze technieken nog buiten beschouwing. Dat verandert als de beschikbaarheid en betaalbaarheid van deze hernieuwbare gassen verbetert.

27. Geoboringen Amstelveen en Almere hoe is het daarmee.

Aardwarmte is van groot belang voor de energietransitie in Nederland. SCAN onderzoekt waar de ondergrond in Nederland mogelijk geschikt is voor de winning van aardwarmte. Zodat we straks ook vanuit deze bron een deel van onze huizen, kantoren en bedrijven kunnen verwarmen.
Ook de mogelijkheden voor Geothermie in en om Aalsmeer worden onderzocht.

Via deze website kunt u informatie vinden over het SCAN onderzoek.

28. Waarom worden er in de Hornmeer en Stommeer nog appartementen op aardgas gebouwd?

Sinds 1 juli 2018 mogen er geen nieuwbouwwoningen meer met een aardgasaansluiting worden gebouwd (Wet Voortgang Energietransitie). Alle nieuwbouwwoningen die nu nog een aardgasaansluiting met een aardgasaansluiting worden gebouwd hebben een bouwvergunning aangevraagd voor 1 juli 2018.

29. Komt Stedin niet met een alternatief aangezien zij straks geen aardgas meer kunnen leveren?

Stedin is een netbeheerder. Netbeheerders zijn verantwoordelijk voor het gas- en elektriciteitsnetwerk. Netbeheerders zijn geen energieleveranciers die de stroom of het aardgasverkopen aan klanten. Dat doen energieleveranciers. In Aalsmeer zijn er twee netbeheerders, Stedin voor aardgas, Liander voor elektra. Natuurlijk willen netbeheerders het aardgasnetwerk graag gebruiken om hernieuwbare gassen te vervoeren. Deze infrastructuur ligt overal al in de grond en het is natuurlijk slim om daar gebruik van te maken als dat mogelijk is. Op dit moment zijn hernieuwbare gassen nog onvoldoende beschikbaar om woningen mee te verwarmen.

3. Vragen over kosten

30. Wat wordt verstaan onder kosten "afgiftesysteem'?

Met kosten van een (temperatuur) afgiftesysteem worden bijvoorbeeld de kosten voor lage temperatuurradiatoren, vloer- en of wandverwarming verwarming bedoeld.
De radiatoren in nieuwere woningen, vanaf ca. 1990, zijn vrij strak en hebben weinig oppervlakte waarmee de warmte wordt afgegeven. Dat is geen punt, zolang het water dat door het systeem loopt een hogere temperatuur (65-70 ^{0}C) heeft. De nieuwe warmtetechnieken zijn grotendeels midden- of lage temperatuursystemen. Daarvoor kan een warmteafgiftesysteem nodig zijn dat een grotere oppervlakte heeft, zoals vloerverwarming- en of wandverwarming. Wilt u meer weten? Kijk op www.regionaalenergieloket.nl/aalsmeer of bel met 088-5254110.

31. VNO NCW heeft berekend dat het gemiddeld tussen de 40.000,- en 60.000,- euro kost om een gezinswoning energieneutraal te krijgen. Hoe wil de gemeente Aals-meer dat gaan financieren bij huiseigenaren?

Of en hoe gemeente Aalsmeer huiseigenaren wil ondersteunen bij bijvoorbeeld financieringsvraagstukken is nog niet bekend. Maar het onderwerp heeft zeker onze aandacht. Op dit moment verwijzen we inwoners naar het Warmtefonds
Ook verwijst de gemeente inwoners naar subsidie mogelijkheden voor energiemaatregelen: kijk op www.energiesubsidiewijzer.nl of www.regionaalenergieloket.nl/aalsmeer
Gemeente Aalsmeer volgt de ontwikkeling van financieringsopties zoals gebouw gebonden financiering met als doel deze wanneer mogelijk en wenselijk in te zetten voor huiseigenaren.
Bij het voorbereiden van Uitvoeringsplannen om buurten te verduurzamen willen gebruik maken van Europese, Rijks en of Provinciale subsidies. Dit helpt ook om de betaalbaarheid te verbeteren.

Zowel particulieren als VvE's, maar ook scholen kunnen van het Warmtefonds gebruikmaken. Hier vind je meer informatie.

In het Klimaatakkoord staat genoemd dat het belangrijk is dat maatregelen kostenneutraal uitgevoerd kunnen worden. Dat betekent dat het aanpassen van je huis, netto geen invloed heeft op je inkomen en je iedere maand hetzelfde over houdt. Maar hoe we dat precies kunnen doen, wordt nog onderzocht.

> *Stel: je bespaart €100 per maand op je energierekening, en de aanpassingen in je huis kosten eenmalig €25.000. Dan kost het je meer dan 20 jaar om dat terug te verdienen. Er zijn slimme financieringsconstructies nodig om te zorgen dat die €25.000 bijvoorbeeld wordt voorgefinancierd en dat jij als bewoner van het huis iedere maand alleen die €100 afbetaalt. En dan is het natuurlijk wel zaak dat als je gaat verhuizen, de nieuwe bewoner verder betaalt*

en niet jij. Dit klinkt misschien logisch, maar het is nog niet toegestaan. Daar wordt op landelijk niveau hard aan gewerkt onder de noemer 'gebouwgebonden financiering'.

Voor de wijken die in een vroeg stadium van het aardgas afgaan, is het in de meeste gevallen nodig dat er vanuit de overheid aanvullende financiering komt. Want degenen die eerder overstappen, kunnen nog niet meeprofiteren van ervaring, innovaties en kostenreducties die gepaard gaan met grote aantallen die later gaan volgen. In het Klimaatakkoord is afgesproken dat de overheid de komende jaren de extra kosten zal subsidiëren.

32. Zelfs de heer Rotmans is het niet gelukt om zijn woning gasvrij te krijgen, dus waarom wordt er dan van de inwoners van Aalsmeer dat wel verwacht?

Het huis van de heer Rotmans is geen gemiddelde Nederlandse woning maar een groot huis uit het begin van de vorige eeuw. Maar het is een goed voorbeeld van een woning die met een lage temperatuursysteem lastig te verwarmen is. Indien hernieuwbare gassen beschikbaar komen voor het verwarmen van woningen kan dit mogelijk een aantrekkelijke optie zijn voor woningen die vergelijkbaar zijn met die van Jan Rotmans.
Het maakt eens te meer duidelijk dat elke woning anders is en per woning een eigen aanpak nodig. Uiteindelijk moet elke woning in Nederland aardgasvrij worden.

4. Vragen over het proces

33. Ik wil niet van het gas af! Wat gebeurt er als ik weiger mee te werken?

Voorlopig gebeurt er dan niets. Meewerken aan een alternatief is op dit moment nog geheel vrijwillig. Dit betekent dat 'de gemeente' op dit moment iemands gas niet kan afsluiten en mensen dus kunnen weigeren om mee te werken. Het is de verwachting dat in de komende jaren de wetgeving hierover verandert. Dan is het mogelijk dat over een aantal jaren de gemeenteraad een besluit kan nemen om een wijk van het gas af te sluiten, als er sprake is van een goed alternatief, de bewoners goed zijn geïnformeerd en als zij ruim voldoende de tijd hebben gehad om mee te gaan in de verandering. Nu wel meedoen kan aantrekkelijk zijn, omdat je invloed kunt hebben op de keuze en het tempo waarin het hele proces bij jou in de buurt verloopt.

34. Wordt er samengewerkt tussen de gemeente Aalsmeer en Amstelveen?

Ja, de gemeenten werken veel samen op allerlei gebieden. Hetzelfde ambtelijk apparaat werkt voor beide gemeenten. Daarnaast wordt er regionaal veel samengewerkt. Bijvoorbeeld met de andere Amstelland en MRA gemeenten. Zo delen we kennis, leren we van elkaar en voorkomen we dat het wiel steeds opnieuw wordt uitgevonden. Ook worden gemeenten ondersteund vanuit bijvoorbeeld het Programma Aardgasvrije Wijken (PAW), Expertisecentrum Warmte, Servicepunt Duurzame Energie (Provincie Noord-Holland), etc.

35. Bedrijven en eigenaren moeten deels hetzelfde doen en kunnen ook samenwerken. Ziet de gemeente die kansen?

Jazeker, een mooi voorbeeld is datacenter Hornmeer, dat restwarmte levert aan zwembad De Waterlelie, IKC Triade, een sporthal en potplantenbedrijf Fertiplant. Maar ook vanuit de tuinbouwsector liggen er kansen. Als de tuinbouw overschakelt naar duurzame warmte zoals geothermie kan deze mogelijk ook ingezet worden voor woningen en bedrijven. Kort gezegd heeft de gemeente zeker aandacht voor mogelijke kansen tussen bedrijfsleven en woningen.

36. Wie bepaalt welke buurten als eerste aardgasvrij of aardgasvrij-ready[1](*1) worden gemaakt?

Voor het kiezen van de eerste buurten gebeurt is een aantal stappen doorlopen. Allereerst is een technisch economische analyse gemaakt van de verschillende duurzame warmteopties voor de ver-schillende buurten. Er zijn diverse studies en analysemodellen vergeleken (Zie Feitennotitie Warm-tevisie Aalsmeer) om te kijken welke alternatieven van aardgas kansrijk zijn in de verschillende buurten. Op basis van uitgangspunten zoals betrouwbaarheid, haalbaarheid, betaalbaarheid en duur-zaamheid is een afwegingskader opgesteld om inzicht te krijgen in welke aanpak in welke buurt verstandig kan zijn. Deze stappen zijn doorlopen met een projectgroep van professionele stakehol-ders zoals de netbeheerders (Stedin en Liander) en woningbouwcorporatie Eigenhaard. En met een klankbordgroep van vertegenwoordigers van inwoners en lokale ondernemers. Op basis daarvan wordt de Warmtevisie opgesteld en als voorstel aan de gemeenteraad aangeboden. De gemeente-raad zal uiteindelijk een besluitnemen over dat voorstel.

37. Wanneer is de inventarisatie per wijk bekend en hoe wordt die informatie verstrekt?

Dit wordt bekend wanneer de concept-warmtevisie 'ter inzage' ligt. Dat is naar verwachting in het najaar. Op deze manier wil de gemeente bewoners in staat stellen hun mening en zienswijzen over de Warmtevisie kenbaar te maken. De gemeente beantwoordt alle reacties en geeft daarbij aan of dit leidt tot aanpassing van de concept-Warmtevisie. De volgende stap is dat de definitieve Warmtevisie wordt aangeboden aan de gemeenteraad om een besluit over te nemen. Dit is naar verwachting begin volgend jaar.

38. Wanneer komen de wijkuitvoeringsplannen?

Dat is nog niet bekend. In de Warmtevisie staat ook wat de gemeente gaat doen nadat de visie is vastgesteld. Na vaststelling van de Warmtevisie zal het nog even duren voordat het eerste wijkuitvoeringsplan kan worden voorbereid. De wijkuitvoeringsplannen worden samen met de bewoners en bedrijven in die buurt gemaakt. (Zie ook het antwoord op de volgende vraag).

39. Hoe gaat de gemeente het overleg met buurtbewoners organiseren en hoe wordt de besluitvorming in de buurten zelf ingericht?

Hoe het vervolgproces in de buurten wordt vormgegeven is nog niet bekend. Wel is bekend dat de gemeenten dat in nauwe samenwerking met de betreffende buurt(en) zal doen. Bij de voorbereiding maakt de gemeente ook gebruik van de ervaringen die in andere gemeenten hiermee al zijn opgedaan.

40. Hoe krijg je personen mee met de investering die gedaan moet worden?

Op dit moment zijn alle beschikbare alternatieven voor aardgas (nog) duurder. Om mensen mee te krijgen is het dus belangrijk een aantrekkelijk aanbod te ontwikkelen. Dat aanbod moet dan betaalbaar en acceptabel zijn. Goede ondersteuning van inwoners is daarbij ook heel belangrijk, net als bijvoorbeeld subsidies en financieringsmogelijkheden.

Het aanbod kan er per buurt ook anders uitzien. Bij een collectieve oplossing zoals een warmtenet is het nodig dat een groot deel van een buurt tegelijkertijd overschakelt op een warmtenet. Dat zal makkelijker zijn als de kosten die mensen moeten maken meevallen en het weinig 'gedoe' is. Bij individuele technieken zoals warmtepompen kunnen bewoners binnen een periode van ca. 8-10 jaar

[1] Onder 'aardgasvrij-ready maken' van een woning verstaan we het nemen van alle maatregelen aan een woning die er samen voor zorgen, dat een woning daarna klaar is voor een aardgasvrije warmtetechniek. Bij de bedoelde maatregelen gaat het om isolatie- en ventilatiemaatregelen en mogelijk ook het aanpassen van het warmteafgiftesysteem (radiatoren die geschikt zijn voor lage temperatuurverwarming en/of vloerverwarming).

zelf bepalen wanneer ze overgaan op bijvoorbeeld een warmtepomp. Bijvoorbeeld op een natuurlijk moment, zoals een verbouwing of verhuizing.

In de loop van de tijd, naarmate de positieve ervaringen duidelijker zichtbaar worden, zullen meer mensen bereid zijn aardgasvrij te worden. Zoals dat ook gebeurt met de overgang naar elektrische auto's; ook dat is een proces dat jaren duurt. Mensen zullen steeds hun eigen keuzes maken en daarbij zijn kosten, comfort en ook het klimaat belangrijke argumenten. De komende tijd werkt de overheid aan het verbeteren van de voorwaarden zodat de keuze voor aardgasvrij wonen een meer voor de hand liggende keuze wordt. En uiteindelijk als de aardgasprijs stijgt, betekent dat dat niets doen ook geld kost.

41. Er wordt per buurt een keuze voor een bepaalde warmtetechniek gemaakt. Maar het aantal mensen dat mee wil doen, beïnvloedt de kans van slagen. Ik heb zelf al zonnepanelen en een hybride warmtepomp. Maar als veel mensen in de buurt zo'n individuele techniek gaan kiezen, lukt een collectief warmtenet niet meer. Mensen die dat zouden willen, hebben die mogelijkheid dan niet meer.

Dat klopt. De warmteleverancier wil uiteraard alleen een investering doen in een warmtenet als hij er voldoende rendement uit kan halen. Daarvoor is het nodig dat er voldoende woningen kunnen worden aangesloten op een warmtenet. Maar dat betekent niet dat 100% van de buurt aangesloten hoeft te worden. Op dit moment hebben gebouweigenaren keuzevrijheid om zelf een keuze te maken. Toch is het verstandig om in dat geval af te wachten welk collectief aanbod er komt voordat je investeert in een individuele optie zoals een warmtepomp. Op dat moment kun je de voor- en nadelen van de verschillende opties goed tegen elkaar afwegen.

42. Als je in eerste instantie niet aangesloten wil worden op een warmtenet, kan je er dan nooit meer bij?

Jawel, dat kan doorgaans nog wel, maar dat zal extra kosten met zich meebrengen omdat er later extra werkzaamheden moeten worden verricht om de woning alsnog aan te sluiten. Meteen vanaf het begin meedoen is voordeliger. Het is wat dat betreft te vergelijken met aansluiten op een glas-vezelnet.

43. Als je huis net buiten een buurt staat die aardgasvrij wordt gemaakt, kom je niet in aanmerking om mee te doen. Dan loop je achter in de ontwikkeling?

De gemeente zal een aanpak kiezen per cluster van woningen die op eenzelfde manier verwarmd kunnen worden. Ligt je woning in dat cluster, dan kan je daar aan mee doen. Zo niet, dan komt je woning als onderdeel van een ander cluster vroeger of later aan de beurt. Wil je daarop niet wachten omdat je vindt dat je woning dan achterblijft bij de ontwikkelingen, ben je natuurlijk vrij om zelf aan de slag te gaan. Maar het is aan te raden om goed op de hoogte te blijven van hetgeen de gemeente wil gaan doen. Stel dat een collectief warmtenet is voorzien voor de buurt waarin jouw woning staat, is het raadzaam te bekijken wat de voordelen daarvan zijn, voordat je in een individuele techniek investeert. Elke buurt komt aan de beurt en zal gebruikmaken van de kennis en de stand der techniek van dat moment.

44. Een wijk- of buurtgerichte aanpak klinkt mooi, maar hoe gaat dat bij de lintbebouwing?

In de warmtevisie spreken we over warmtebuurten. Dit zijn clusters van gebouwen die wat betreft bouwjaar, type bebouwing (utiliteitsgebouwen, type woningen) en energielabel zoveel mogelijk zijn. Daarnaast zijn de warmtebuurten zoveel mogelijk geografisch samenhangend en de grootte van de clusters is zodanig dat collectieve oplossingen (denk aan warmtenetten) mogelijk blijven.

De lintbebouwing vereist daarbij extra aandacht en maatwerk. Want die gebouwen en huizen zijn erg verschillend in woningtype, bouwjaar, en ook qua energielabel. Door de lage bebouwingsdichtheid is een collectieve oplossing zoals een warmtenet voor deze warmtebuurten minder waarschijnlijk, ook al kan dat niet geheel worden uitgesloten. Individuele oplossingen zoals (hybride)warmtepompen liggen meer voor de hand.

45. Waarom 2040 en geen 2050?

In de Klimaatwet (2020) is vastgelegd dat het Rijk in 2050 95% minder CO2 wil uitstoten dan in 1990. In 2016 heeft de gemeenteraad van Aalsmeer vastgesteld dat in de gemeente Aalsmeer in 2040 geen fossiele brandstoffen meer gebruikt worden, dus ook geen aardgas meer. In de Warmtevisie wordt een inschatting gemaakt van het benodigde tempo van de weg naar aardgasvrij.

46. Naast particulieren zijn er ook vele bedrijven binnen gemeente, het ene bedrijf gebruikt meer gas dan de andere, worden die er ook in meegenomen?

In het Klimaatakkoord is bepaald dat de Warmtevisie richt zich op de gebouwde omgeving. Dat zijn woningen en utiliteitsgebouwen denk aan scholen, winkels, kantoren, opslagruimtes, etc. Industrie en tuinbouw vallen bijv. buiten de scope van de Warmtevisie, maar in het Klimaatakkoord zijn ook voor deze sectoren afspraken gemaakt om in 2050 CO2 arm te zijn.
De gemeente is zich bewust dat bijv. warmteoplossingen tussen bedrijven en woningen mogelijk zijn. Denk aan warmteoplossingen voor de tuinbouw, die mogelijk ook kansrijk zijn voor (delen van) de gebouwde omgeving in Aalsmeer. Een ander voorbeeld is Energyhub Aalsmeer waarbij de restwarmte van een datacentrum wordt ingezet voor het verwarmen en koelen van zwembad De Waterlelie, ICK Triade, potplantenbedrijf Fertiplant en gymzaal.

47. Waarom heb ik het gevoel dat Aalsmeer voor de muziek wil uitlopen?

De gemeenteraad heeft in 2016 besloten in 2040 een fossiel onafhankelijke gemeente te willen zijn. Dat is inderdaad 10 jaar eerder dan het Rijk. Toch loopt Aalsmeer in de praktijk niet voor op de landelijke ontwikkelingen of andere gemeenten. Gemeente Aalsmeer hecht belang aan het mogelijk maken van een geleidelijke en stapsgewijze overgang naar een aardgasvrij Aalsmeer.

48. Onze installateur is niet enthousiast. Veel installateurs zijn duidelijk nog niet klaar voor de energietransitie. Hoe gaat dat veranderen? Wie informeert hen goed? Hoe worden de installateurs enthousiast?

Het is inderdaad zo dat veel installateurs zelf nog moeten wennen aan de nieuwe technieken. Veel installateurs moeten nog een behoorlijke kennis-inhaalslag maken. De opleidingen en de koepelorganisatie van installateurs werken daar hard aan. Er zijn ook al veel installateurs die wél enthousiast zijn over de nieuwe technieken en daarover veel kennis van zaken hebben.

49. Om de hoeveel jaar krijgt de Warmtevisie een update? Wordt de warmtevisie van Aalsmeer een wendbare visie, die mee kan bewegen met opinies en mogelijkheden? De opinies in NL veranderen immers nu al. Zo is het bijv. nog maar de vraag of Vattenvall in Diemen inderdaad nog een biomassa centrale gaat neerzetten, nu bevolking steeds meer tegen het verstoken van hout is. Of lees je al dat 'groen' gas ook prima is. Kernenergie wordt ook meer en meer positief benaderd als een alternatief.

Omdat de ontwikkelingen rond de energietransitie niet stil staan, zal de warmtevisie elke 4 à 5 jaar moeten worden herzien, waarbij ook de nieuwste inzichten rond de toepasbaarheid van verschillende technieken worden meegenomen. De komende jaren zal gemeente Aalsmeer zich bijvoorbeeld richten op onderzoek naar duurzame warmtebronnen voor warmtenetten. Uitkomsten van dit soort trajecten worden dan meegenomen in de volgende Warmtevisie.

Wat de biomassacentrale in Diemen betreft; Vattenval beraadt zich, mede door de publieke weerstand tegen biomassa, op een soort mega-boiler die in toenemende mate door duurzaam opgewekte elektriciteit verwarmd zal worden. Dit soort ontwikkelingen volgt de gemeente natuurlijk op de voet. Dat kan zijn weerslag hebben op volgende versie van de warmtevisie.

50. Ik neem aan dat gemeente Aalsmeer ook met vergelijkbare gemeenten in contact is, zodat niet elke gemeente zelf het wiel moet uitvinden. Hoe wordt dit contact gezocht?

Dat klopt. Gemeente Aalsmeer is in contact met verschillende gemeenten. Vanuit verschillende samenwerkingen wordt kennis gedeeld en ervaringen uitgewisseld. Denk aan de Amstelland gemeenten, de Metropoolregio Amsterdam (zoals het Warmte & Koude Programma). Ook worden gemeenten ondersteund bijv. vanuit Servicepunt Duurzame Energie van provincie Noord-Holland, Expertise Centrum Warmte, en het Programma Aardgasvrije Wijken. In dit Programma werken het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, het ministerie van Economische Zaken en Klimaat, het Interprovinciaal Overleg, de Unie van Waterschappen en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten samen om gemeenten en betrokken partijen zo goed mogelijk te ondersteunen in de aardgasvrij opgave.

51. Een woning uit 1935 isoleren is nogal een opgave. Hoe wordt dit opgepakt? Hoe lang van te voren wordt de bewoner / eigenaar geïnformeerd?

Oude woningen hebben inderdaad vaak een slechter energielabel. De mate waarin woningen moeten worden geïsoleerd hangt onder andere af van het temperatuurniveau van de toekomstige warmtetechniek. We onderscheiden vier verschillende temperatuurniveau 's;

- *hoge temperatuur is ten minste 75 graden Celsius*
- *midden temperatuur ligt tussen 55 en 75 graden Celsius*
- *lage temperatuur ligt tussen 30 en 55 graden Celsius*
- *zeer lage temperatuur van maximaal 30 graden Celsius.*

Hoe hoger de temperatuur van de toekomstige warmtetechniek hoe minder isolatie er nodig is om de woning voldoende comfortabel te houden. De Warmtevisie brengt kansrijke warmtetechnieken voor de verschillende buurten in beeld. Pas bij de Uitvoeringsplannen om buurten aardgasvrij te maken wordt een definitieve keuze voor een warmtetechniek gemaakt. Zo'n uitvoeringsplan maken duurt ongeveer twee jaar. Nadat de gemeenteraad een besluit heeft genomen over de definitieve energietechniek voor die buurt hebben inwoners 8 tot 10 jaar de tijd om de woningen geschikt te maken voor die techniek.

52. Als ik het goed begrijp, dan worden buurten ingedeeld op kansrijke technieken, dat is iets anders dan dat dit ook de definitieve keuze wordt. Dit kan nog pas na overleg met de bewoners. Wat kan het energieloket dan bieden bij praktische vragen? Ook zij zitten met dezelfde onzekerheden.

Dat klopt. Als voor een buurt de toekomstige warmtetechniek onzeker is dan is bijv. niet duidelijk welk isolatieniveau verstandig is voor een woning. Isoleer je dan wat er minimaal nodig is voor die kansrijke warmtetechniek? Met het risico dat er toch een lagere temperatuuroplossing komt en je later weer aan de slag moet? Of isoleer je meer dan nodig is en maak je daarmee misschien onnodig hogere kosten?
In samenwerking met het Regionaal Energieloket worden de uitkomsten van de warmtevisie zo goed mogelijk vertaald naar de advisering van inwoners. Communicatie over het isolatieniveau krijgt daarbij veel aandacht.

53. Rijtje bekeken hoe krijg je betrokkenheid bij de inwoners van de gemeente, als dan kijk naar dit buurtgesprek en maar 23 mensen aanwezig, waaronder geen enkele huurder. Hoe denkt de gemeente die mensen te bereiken die er helemaal nog niet mee bezig zijn?

Je hoeft als bewoner nog niet bezig te zijn met dit onderwerp. De gemeente gaat gefaseerd en per buurt te werk. Dat betekent dat als er op een gegeven moment een buurt aan de beurt is, de gemeente intensiever met de bewoners in gesprek gaat. Ook dan zal lang niet iedereen meteen meedoen of op de hoogte zijn. Maar omdat we per buurt ca. 10 jaar de tijd nemen, hebben alle buurtbewoners voldoende tijd.
In de Warmtevisie komt ook een hoofdstuk te staan over wat de gemeente allemaal gaat doen na het vaststellen van de Warmtevisie. Uit zowel de Klankbordgroep, de Projectgroep, de gemeenteraad en ook via dorpsgesprekken wordt gevraagd om inwoners steeds meer te betrekken. Wellicht wordt hiertoe een communicatieplan gemaakt. Op dit moment werken we al aan het verbeteren van de gemeentelijke website op dit onderwerp.

54. Komen de slides van de buurtgesprekken ook terug in de beantwoording van de vragen?

We sturen alle deelnemers de presentatie toe, inclusief deze antwoorden op reacties en vragen van deelnemers.

55. Het gaat ook om meenemen van mensen, ook van de jeugd, want die moeten het gaan doen. Zijn jullie bezig met een programma om jeugd mee te krijgen?

De jeugd bezit doorgaans weinig gebouwen. Daarom richt de gemeente zich niet speciaal op die doelgroep. Via NME Amstelland kunnen scholen in Aalsmeer leskisten en lespakketten afnemen. Energie onderwerpen zijn onderdeel van het aanbod.

56. Waar zit het energieloket?

Gemeente Aalsmeer heeft een digitaal energieloket; RegionaalEnergieloket.nl/Aalsmeer. Via deze website kun je alle informatie vinden over duurzaam wonen. Welke maatregelen zijn verstandig, wie kan het uitvoeren, waar moet ik op letten bij offertes of de uitvoering, zijn er subsidies of financieringsmogelijkheden? Etc. Ook kun je snel zien welke projecten in Aalsmeer worden uitgevoerd. En via de telefonische helpdesk kun je van maandag tot en met vrijdag hulp en advies vragen tussen 9:00 uur en 17.30 uur - 088 525 4110. Ook kun je vragen per e-mail stellen: vragen@regionaal-energieloket.nl

57. Hoe staan Eigen Haard en de Huurdersorganisatie Aalsmeer Kudelstaart (HAK) tegenover Aalsmeer aardgasvrij?

Eigen Haard en Huurdersvereniging Aalsmeer Kudelstaart (HAK) zijn beide betrokken bij de ontwik-keling van de Warmtevisie Aalsmeer.
Volgens Eigen Haard is het belangrijkste doel het verminderen van CO_2 uitstoot. Van het aardgas af is een belangrijk middel om dat doel te bereiken. De ambitie van Eigen Haard is dat in 2028 al hun woningen 'aardgasvrij ready' zijn. Dat betekent dat alle woningen dan voldoende geïsoleerd zijn, zodat ze daarna aardgasvrij verwarmd kunnen worden.
Huurdersvereniging Aalsmeer Kudelstaart (HAK) steunt het doel om de opwarming van de aarde tegen te gaan. Daarvoor is aardgasvrij worden nodig. Tegelijkertijd wil HAK er voor zorgen dat aardgasvrij worden betaalbaar is voor huurders. Een deel van de huurders van Eigen Haard heeft financieel niet veel speelruimte. Als de huur- of energiekosten te veel stijgen dan kan dat voor die huur-ders problematisch zijn.

Zienswijze Werkgroep Gasloos

De Werkgroep Aalsmeer Gasloos heeft in haar laatste vergadering de concept Warmtevisie besproken. Zij herkent zich voor een groot gedeelte in deze Warmtevisie vanuit haar rol in de Klankbordgroep bij de totstandkoming van de Warmtevisie. Op twee punten wil de Werkgroep een opmerking plaatsen.

1. De looptijd van de Warmtevisie is 4 jaar. De Werkgroep Aalsmeer Gasloos acht deze looptijd te lang. Deze looptijd zet een slot op nieuwe ontwikkelingen. De ontwikkelingen op de warmtemarkt vernieuwen zich continue. Oplossingen die vandaag voor de hand liggen, kunnen morgen ingehaald zijn door nieuwe ontwikkelingen en innovatieve vernieuwingen. Het zou ons inziens goed zijn om elke 2 jaar te kijken of de aannames nog correct zijn om te voorkomen dat inwoners opgesloten worden in een oplossingsrichting die niet juist is. **Zienswijze: Herzie de aanpak in de Warmtevisie elke 2 jaar net als de RES.**

Ad 1) Reactie gemeente Aalsmeer:

In de warmtevisie staat inderdaad dat de warmtevisie minimaal eens per 4 jaar wordt geactualiseerd. Het woord 'minimaal' is toegevoegd vanwege de snelle ontwikkelingen; zowel in de markt, wetgeving, beleid, innovaties, etc. Ook onderzoek naar de kansrijkheid van warmtebronnen kan aanleiding zijn de warmtevisie eerder bij te stellen dan na vier jaar. Wij waarderen deze inbreng. Het is geenszins de bedoeling inwoners voor onjuiste oplossingsrichtingen te stellen.

2. Waarom willen we af van fossiele brandstof? Om onze CO-2 uitstoot terug te dringen met als doel de opwarming van de aarde te beperken tot maximaal 1,5 tot 2 graden. De opwarming van de aarde zal de 2 graden aan het eind van deze eeuw overschrijden, tenzij de uitstoot van CO2 en andere broeikasgassen in de komende tientallen jaren fors lager wordt. De urgentie hiervoor werd begin augustus nog weer eens benadrukt in het recente IPCC rapport en ook bij de Klimaattop in Glasgow. Als de uitstoot van broeikasgassen niet snel omlaag gaat zal o.a. de zeespiegel 44 tot 76 centimeter stijgen tegen het eind van deze eeuw. Dat maken u en ik niet meer mee, maar wel uw kinderen en kleinkinderen. De klimaatverandering is geen toekomstverwachting meer, maar is inmiddels waarneembaar op alle gebieden op aarde. De Sahara steekt de Middellandse Zee over merken ze in Italië en Spanje. Onblusbare bosbranden in Californië, overstromingen China, Indië en Limburg. In alle scenario's zal de temperatuur de komende dertig jaar verder oplopen. Hoe ver? Dat is afhankelijk van de maatregelen die wij als mensheid met elkaar kunnen en willen nemen. Deze urgentie zien wij ons inziens onvoldoende terug in de voorliggende Warmtevisie en is belangrijk om mensen te overtuigen om stappen te nemen in de verduurzaming van hun woning. **Zienswijze: Herschrijf Hoofdstuk I Inleiding zodanig dat deze urgentie scherper gesteld wordt.**

Ad 2) Reactie gemeente Aalsmeer

In hoofdstuk 1 van de warmtevisie is de urgentie voor het nemen van klimaatmaatregelen inderdaad niet benoemd. Deze urgentie is wel benoemd in het raadsvoorstel en komt naar voren in het volgende argument: 'Uit recent wetenschappelijk onderzoek blijkt dat de aarde sneller opwarmt dan verwacht en aankoerst op een temperatuurstijging van boven de 2 graden Celsius. Geconcludeerd is dat een versnelde CO2 reductie nodig is om de temperatuur stijging onder de 2 graden Celsius te houden, het liefst onder de 1,5 graden Celsius. Dit argument is ondersteunend aan het voorstel de warmtevisie vast te stellen. En lokaal verantwoordelijkheid te nemen om verdere opwarming zoveel mogelijk te voorkomen.

Voor het overige wenst de Werkgroep u, c.q. het volgende College succes bij de uitvoering van deze Warmtevisie.

Ad 3) Reactie gemeente Aalsmeer

Wij bedanken de Werkgroep Gasloos hartelijk voor de inbreng en de goede wensen voor een succesvolle uitvoering.

Hartelijke groet,
Jaap Overbeek
Werkgroep Aalsmeer Gasloos

Vragen & antwoorden n.a.v. inspraak concept warmtevisie Aalsmeer
(november 2021)

1. **Vraag:** Kunt u mij aangeven of er al een volgorde is gemaakt wanneer de verschillende 'energie wijken' over gaan van gas naar een alternatief? En zo ja, wat de indicatie is per wanneer dat gaat gebeuren? Als deze volgorde er nog niet is wanneer dan de gemeente er voornemens is om over deze volgorde + startmoment een besluit te nemen?

Antwoord:
In de warmtevisie Aalsmeer is geen volgorde bepaald of planning gemaakt over wanneer de Aalsmeerse warmtebuurten overgaan van aardgas naar een alternatieve energievoorziening. Meer duidelijkheid over de planning kan naar verwachting op z'n vroegst eind 2022/begin 2023 gegeven worden.

In de warmtevisie Aalsmeer worden twee startbuurten benoemd, waarvoor te zijner tijd een wijkuitvoeringsplan wordt voorbereid. Wanneer de voorbereiding van deze (wijk)uitvoeringsplannen start, is nog niet bekend. Bij het voorbereiden van deze (wijk)uitvoeringsplannen worden de betreffende buurten intensief betrokken. De benoemde startbuurten zijn:

Startbuurt 1: aardgasvrij-ready
Kort samengevat is dit een isolatieaanpak voor oudere en slecht geïsoleerde woningen in de Stommeer (energielabels E, F en G), zonder dat de buurt ook echt aardgasvrij zal worden. Dit wordt een zogenaamde aardgasvrij-ready aanpak genoemd. De focus ligt dan op energie- en kostenbesparing voor inwoners.

Startbuurt(en) 2: aardgasvrij
Een aanpak voor aardgasvrij geldt voor alle buurten met goed geïsoleerde woningen vanaf 1992, die de stap naar aardgasvrij nu al rendabel kunnen maken. Bij deze aanpak richt de gemeente zich op het ontwikkelen van een aantrekkelijk aanbod voor bijvoorbeeld (hybride)warmtepompen. Ook kleinschalige (warmte-koude-opslag) warmtenetten kunnen kansrijke oplossingen zijn voor enkele van deze buurten. Inwoners kunnen zelf kiezen of en wanneer ze meedoen. Er is dus nog zeker geen datum bepaald waarop het aardgas in deze warmtebuurten wordt afgesloten.

De overige buurten
Met behulp van het Regionaal Energieloket ondersteunt de gemeente alle woningeigenaren in Aalsmeer en Kudelstaart die hun woning willen verduurzamen. Voor meer informatie: www.RegionaalEnergieloket.nl/Aalsmeer

2. **Vraag:** Voordat ik een volledige mail met vragen en inzichten typ zou ik graag weten wat er wordt beslist bij de gemeenteraad van 27 januari 2022? Wordt er per 'gebied' een beslissing gemaakt welke maatregelen er worden ontwikkeld? Of wordt er gezegd: "Ja wij steunen deze visie?".

Antwoord:
De gemeenteraad besluit om de warmtevisie Aalsmeer wel of niet vast te stellen. Naar verwachting gebeurt dit op 27 januari 2022. In uw woorden besluit de gemeenteraad dan om deze warmtevisie al dan niet 'te steunen'. Ook is er een mogelijkheid dat er moties en of amendementen worden ingebracht die aanleiding kunnen geven de warmtevisie gewijzigd vast te stellen. Maatregelen per gebied worden in de (op de warmtevisie volgende) wijkuitvoeringsplannen uitgewerkt.

3. **Vraag:** Wij wonen in een ark een paar honderd meter van de openbare weg. Onze ark is AA plus geïsoleerd en gekeurd en er liggen al een jaar of acht, 9 zonnepanelen op het dak. Nu wil het geval dat onze CV ketel op hoge leeftijd begint te raken. Wat is nu wijsheid? Een warmtepomp, grond, water of lucht zien we als een goed alternatief. De kosten wegen echter voor ons niet tegen de baten op tenzij we een flinke subsidie kunnen aanvragen. Het gaat over voor ons veel geld. Dus wat is wijsheid volgens u? Afwachten, extra zonnepanelen, nieuwe zuinige ketel, inductie koken, meer de houtkachel gaan gebruiken enz....? We horen graag uw advies over wat er zoal mogelijk is. Lokaal en boven lokaal.

Antwoord:
Inwoners van gemeente Aalsmeer kunnen via het Regionaal Energieloket (tel. 088-5254110) alle vragen stellen over het verduurzamen van hun woningen. Het Regionaal Energieloket adviseert u graag over technische opties, subsidies en financieringsmogelijkheden.
Het intensiever gebruik van 'houtkachels' ontraadt de gemeente omdat dit bijdraagt aan een verslechtering van de lokale luchtkwaliteit.

4. **Vraag:** Isolatie woning: Ik ben serieus aan het nadenken om mijn huis te na-isoleren. Echter gaat de spouw vullen geen effect hebben (oude detaillering, smalle/vervuilde spouw). Het is financieel onhaalbaar om de hele binnenzijde van mijn woning te gaan isoleren (alles opnieuw stucen, vaste inrichting zit in de weg etc.). Dat betekent dat er één ding overblijft: Buitengevel isolatie... Staat de gemeente het toe om buitengevel-isolatie toe te passen als eerste stap in deze transitie. Met natuurlijk alle beeldbepalende wijzigingen als gevolg. Ook in rijtjeswoningen (stucwerk/plaatmateriaal gevels)?

Antwoord:

Het huidige welstandbeleid sluit buitengevel-isolatie niet bij voorbaat uit. Voor het aanbrengen van buitengevel-isolatie is een omgevingsvergunning vereist. Bij de beoordeling van de vergunningaanvraag wordt getoetst aan het welstandbeleid. Het welstandbeleid geeft de ambitie aan dat bij geschakelde of rijwoningen de eenheid van 'de rij' of 'het ensemble' het uitgangspunt is. Dit omdat de ruimtelijke kwaliteit daarmee het best is gediend. Anders gezegd betekent dit dat als er voor één woning in een rij of ensemble een buitengevel-isolatie wordt aangevraagd, een positief welstandsadvies niet kansrijk is. Dit is anders bij initiatieven voor het aanbrengen van gevelisolatie voor een vrijstaande woning en

voor collectieve initiatieven waar het toepassen van buitengevel-isolatie voor een gehele rij of ensemble wordt aangevraagd. Indien het initiatief leidt tot een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit, dan is een positief welstandadvies kansrijk. Zowel bij particuliere als bij collectieve initiatieven is het van belang dat de buitengevel-isolatie geen afbreuk doet aan de ruimtelijke kwaliteit en de identiteit van de buurt of wijk. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een jaren '30 wijk. Als buitengevel-isolatie de identiteit en uitstraling van de jaren '30 buurt onherkenbaar zou maken door bijvoorbeeld gevels te pleisteren, zou dit leiden tot een negatief welstandadvies, en negatieve beoordeling van de vergunningaanvraag. Bij de uitwerking van de zogenaamde wijkuitvoeringsplannen worden de mogelijkheden van collectieve buitengevelisolatie meegenomen.

5. **Vraag:** Collectieve warmte: In principe is dit een elektra-net maar dan met warmte. Wat een perfecte oplossing zou zijn. Wellicht eentje die in de mensen hun hoofd moet doordringen voordat het geaccepteerd wordt. Daarbij is geld de sleutel. Hoe wordt er gegarandeerd dat dit 100 jaar dezelfde prijs blijft? Gaat een collectief net duurder worden door de jaren? Gaat de gemeente dit aanbieden of wordt dit geprivatiseerd? Ik vergelijk het een beetje met de plastic afvalbakken. Wij hebben een kleinere bak genomen omdat we goed ons afval scheiden. Als nu de plastic bakken worden weggehaald (omdat de gemeente dit beslist) ben ik dus genoodzaakt om een duurdere bak aan te schaffen?! Wat voorkomt dat een latere ambtelijke beslissing gebruikers met kosten opzadelt.
   - Hoe garandeert de gemeente dat bij een collectief systeem de kosten niet veranderen over de jaren?
   - Op welke manier zijn er minimale ingrepen nodig voor bewoners? (HT-warmtenet is daarop volgens mij het eenvoudigste antwoord).
   - Welke oplossing past het beste als 'algemene' oplossing voor meerdere gebieden tegelijk? (HT-warmtenet is wederom naar mijn idee het meest haalbare).

Antwoord

- *De gemeente hecht belang aan een betaalbare warmtetransitie voor haar inwoners en bedrijven. Dit is een duidelijke uitkomst van de participatie en daarom als belangrijk uitgangspunt opgenomen in de warmtevisie.*
  Bij plantonwikkeling rondom collectieve warmtenetten kunnen gemeenten op verschillende manieren invloed uitoefenen op de betaalbaarheid van de transitie voor gebruikers. Op dit moment is het te vroeg om aan te kunnen geven tegen welke kosten overgeschakeld kan worden op collectieve warmtenetten en wat de prijsontwikkeling voor gebruikers over de tijd zal kunnen zijn, en of hoe er garanties gegeven kunnen worden aangaande de prijsontwikkeling. Gemeente Aalsmeer onderzoekt welke warmtebronnen kansrijk kunnen zijn voor Aalsmeer en hoe de transitie zo betaalbaar mogelijk kan worden uitgevoerd. Denk bijvoorbeeld aan het aantrekken van subsidies en/of financieringsinstrumenten.
  Bij de voorbereiding van zogenaamde Wijkuitvoeringsplannen zal de gemeente duidelijkheid geven over de kosten. Ook is het belangrijk te vermelden dat er wettelijke spelregels zijn voor tarifering van collectieve warmtelevering. Dit is in de Warmtewet vastgelegd. De Warmtewet wordt binnen afzienbare tijd vervangen door de Wet collectieve warmtevoorziening (WCW). Wanneer de nieuwe wet van kracht wordt, is nog niet bekend. De nieuwe wet introduceert onder andere een nieuwe

tariefstructuur. De nieuwe wet is bedoeld om de groei en verduurzaming van warmtenetten beter te ondersteunen.

- *Een hoge temperatuur warmtenet vergt (doorgaans) weinig aanpassingen aan een woning of gebouw. En daarmee zijn de kosten voor benodigde aanpassingen aan een woning ook lager. Dit blijkt ook uit bijlage 1 van de warmtevisie (Feitennotitie: Tabel 11 pagina 30). Vanuit de eindgebruikerskosten is hoge temperatuur warmte voor het grootste gedeelte van de Aalsmeerse warmtebuurten de voordeligste (en makkelijkste) oplossing. Maar Aalsmeer kent op dit moment geen aardgasvrije hoge temperatuur warmtebron. En zonder hoge temperatuur warmtebron komt er ook geen hoge temperatuur warmtenet. Daarom onderzoekt de gemeente welke warmtebronnen inzetbaar kunnen zijn voor Aalsmeer, waaronder Aardwarmte als een mogelijke hoge temperatuurbron. Daarnaast gaat de warmtevisie ervan uit dat hoge temperatuur warmte (maar bijv. ook waterstof en groengas) in beperkte mate beschikbaar is. Daarom willen we verstandig om met deze schaarse warmte omgaan en alleen daar inzetten waar alternatieven niet mogelijk of niet haalbaar zijn.*
  Omdat duurzame en ook hoge temperatuur warmte schaars is, is het belangrijk de warmtevraag te verlagen door te isoleren. Zo kunnen er meer woningen en gebouwen van dezelfde bron gebruik maken. En een goed geïsoleerde woning helpt ook tegen een hoge toekomstige warmterekening.
  In de toekomst zal het temperatuurniveau van warmtenetten naar verwachting lager worden, bijvoorbeeld van 90-70 °C naar 40-55°C. Bij deze netten zijn de energieverliezen bij transport lager, wat de efficiëntie van warmtenetten vergroot. Bovendien kunnen er dan meerdere warmtebronnen met een lagere temperatuur worden aangesloten op het warmtenet. Denk bijvoorbeeld aan restwarmte uit datacenters, oppervlaktewater, zonneboilers, et cetera.
  Hoge tempratuur warmtenetten zijn inderdaad vanuit eindgebruikerskosten voor het grootste deel van de Aalsmeerse warmtebuurten de voordeligste én voor de eindgebruiker makkelijkst toepasbare oplossing. Er kunnen wel verschillen zijn tussen de kosten voor verschillende gebouweigenaren (bijv. VvE's met in elk appartement een individuele gasketel zijn duurder uit dan een VvE met een collectieve gasketel).

Gemeente Aalsmeer

MEMO RAAD

Registratienr.	Z21-049022
Aan	leden raad
Afkomstig van	Burgemeester en wethouders
Datum	12 januari 2022
Afschrift aan	college, griffie, voorlichting

Betreft Memo toezeggingen Commissie Ruimte & Economie 11 januari 2022 met betrekking tot de Warmtevisie Aalsmeer

---

Tijdens de bespreking van de warmtevisie Aalsmeer in de commissie Ruimte & Economie van 11 januari 2022 heeft de portefeuillehouder toezeggingen gedaan om een aantal vragen schriftelijk te beantwoorden. Daarnaast heeft de fractie AA alle vragen die tijdens de commissie zijn gesteld ook schriftelijk ingediend. Via dit raadsmemo geven wij een antwoord op al deze vragen.

Wij willen graag het volgende meegeven:
De warmtevisie is een *eerste stap* in de warmtransitie voor gemeente Aalsmeer. Deze visie geeft richting aan de energietransitie en is een belangrijke basis voor de *volgende stap*: de voorbereiding van de uitvoering.
De huidige versie van de warmtevisie maakt o.a. duidelijk dat:

- er nog veel onbekend is, dat er nog veel moet worden onderzocht;
- dat er grote uitdagingen zijn voor zaken waar we nu nog geen helder antwoord of oplossing voor hebben;
  dat er nog veel zal veranderen aan de (wettelijke) context waarin de transitie uitgevoerd moet worden;
- en dat er wellicht mogelijkheden komen die we nu nog onvoldoende kennen (innovatie).

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat gemeenten een regierol krijgen om de transitie lokaal vorm te geven. En dat is belangrijk. Want zonder gemeentelijke regie gaan ontwikkelingen wel gewoon door. Door regie op ontwikkelingen te nemen kunnen we ervoor zorgen dat wenselijke ontwikkelingen mogelijk zijn en onwenselijke ontwikkelingen zoveel als mogelijk worden voorkomen. Bijvoorbeeld door de transitie betaalbaar(der) en inclusiever te maken, zodat iedereen in de samenleving mee kan doen. Of zoveel mogelijk anticiperen op ontwikkelingen zodat er genoeg energie is voor de bouw van nieuwe woningen of bedrijven. Of inwoners ondersteunen bij het isoleren van de woning wat ook goed is voor de koopkracht. Als gemeente hebben we een verantwoordelijkheid om in samenwerking met de lokale samenleving te werken aan de meest passende oplossingen voor Aalsmeer en Kudelstaart. De warmtevisie is hierin zoals gezegd en eerste stap.

Deze en andere taken vanuit het Klimaatakkoord hebben een grote impact op de gemeentelijke organisatie. Om deze extra taken uit te kunnen voeren heeft het Rijk een financiële bijdrage aangekondigd. Het is alleen nog niet bekend wanneer deze bijdrage beschikbaar komt en wat de omvang van ervan zal zijn. Daarom kan pas na de rijksbijdrage duidelijkheid gegeven worden over een meer gedetailleerde planning van beleidsactiviteiten, inclusief financiële en personele consequenties. Duidelijk is dat de huidige capaciteit en middelen ontoereikend zijn om het vereiste tempo van de transitie in relatie tot de lokale en nationale ambities te kunnen realiseren, in uw raadscommissie kwam dit ook al ter sprake.

Een volgende belangrijke stap is het bepalen van het ambitieniveau, positionering en rol(len) van de gemeente in de transitie. De voorbereiding daarvoor zijn reeds gestart. Na de verkiezingen wordt dit met het nieuwe college en de nieuwe raad verder vormgegeven.

Als het ambitieniveau, de positionering en bijpassende rol(len) helder zijn kunnen de volgende stappen met bijbehorende financiële en organisatorische consequenties in beeld gebracht worden.

Beantwoording vragen

1. Vraag fractie CDA: is er een andere mogelijkheid dan een warmtenet omdat dit net zo duur of duurder is dan gas?

Tijdens de commissie uitte de fractie CDA zorgen over de wettelijke koppeling van de warmtetarieven (levering van warmte via warmtenetten) aan de aardgasprijs. De angst is dat collectieve warmte als alternatief voor verwarmen met aardgas hierdoor geen aantrekkelijke oplossing zal zijn omdat de tarieven mee bewegen met de aardgasprijs. Het college deelt deze zorgen, maar geeft het volgende mee:

In de huidige Warmtewet is het Niet Meer Dan Anders (NMDA-) principe een centraal uitgangspunt. Dit houdt in dat de gemiddelde warmteafnemer niet meer betaalt dan wat een gemiddelde gasafnemer zou betalen. Echter mogen warmtebedrijven niet zomaar hun warmtetarieven verhogen. De Autoriteit Consument & Markt (ACM) ziet toe en mag ingrijpen wanneer warmteleveranciers te veel winst maken.

De huidige Warmtewet wordt op termijn vervangen voor de nieuwe *Wet Collectieve Warmtevoorziening* (ook wel Warmtewet 2.0 genoemd). Deze wet moet er kort gezegd voor zorgen dat warmtenetten o.a. financieel aantrekkelijker worden. Zowel de aanleg als de afname van warmte, mede gezien de wens op termijn aardgasvrij te zijn. In de Wet collectieve warmtevoorziening komt de huidige tarifering op basis van de gasreferentie (het NMDA-principe) te vervallen. In plaats daarvan zullen de tarieven voor warmtelevering worden gebaseerd op de werkelijke kosten, waarbij het een wettelijke taak is om warmtenetten tegen zo efficiënt mogelijke kosten te realiseren. Op dit moment is niet bekend wanneer de nieuwe wet in werking zal treden. Wel is bekend dat dit pas na 2022 zal zijn. Voor deze tijd zal er in Aalsmeer geen warmtenet geïntroduceerd worden.

Naast warmtenetten zijn er (zeker voor gebouwen van recente datum) ook individuele opties (bijvoorbeeld warmtepompen) die onder minder invloed van de aardgasprijs staan. Zoals de warmtevisie echter laat zien, is voor een groot deel van gemeente Aalsmeer een aardgasvrije individuele oplossing nog onvoldoende aantrekkelijk en lijkt een collectieve oplossing in die warmtebuurten tot lagere kosten te leiden. Dit wordt meegenomen in de wijkuitvoeringsplannen.

2.1 Vraag fractie AA: Heeft de portefeuillehouder de coöperatieve beoordeling Transitievisies van gemeenten in Noord-Holland door EnergieSamen gelezen (zie bijlage)? Zo ja, graag een reactie hier op.

Ja de portefeuillehouder en het college hebben kennisgenomen van de 'Cooperatieve beoordeling Transitievisies warmte van gemeenten in Noord-Holland' van EnergieSamen. EnergieSamen Noord-Holland (ESNH) heeft de Noord-Hollandse Transitievisies Warmte (TVW's) geanalyseerd op basis van zeven vragen en geeft gemeenten aanbevelingen op basis van deze analyse. Het college is positief over bijdrage van EnergieSamen en de aanbevelingen. Het onderschrijft de ideeën van de gemeente op de volgende punten:

- Intensief inzetten van participatie en het nauw betrekken en ondersteunen van de samenleving bij het opstellen en uitvoeren van wijkuitvoeringsplannen.
- 'Zeggenschap' van inwoners bij de keuzen over de mate en wijze van participatie.
- Samen met inwoners en andere belanghebbenden van de wijk inventariseren en selecteren van de verschillende alternatieven voor aardgas en de beschikbare financieringsoplossingen.

- Bij voorbereiding van de positionering en rol(len) gemeente worden ook inwoner initiatieven i.r.t. warmteprojecten betrokken.
- De warmtevisie Aalsmeer geeft een beeld van verschillende typen bronnen die zeker ook geschikt zijn voor vijfde generatie warmtenetten. Denk aan aquathermie, collectieve WKO's, restwarmte van datacenters, warmte uit (ruw) drinkwater etc. Dit wordt mede daarom meegenomen bij de voorbereiding van de positionering en rollen van gemeente Aalsmeer.

Ook andere aanbevelingen zijn wellicht te implementeren richting uitvoeringsplannen, mede afhankelijk van besluitvorming.

2.2 Vraag fractie AA: Weet de portefeuillehouder op dit moment al meer over de nieuwe warmtewet? (Zie beoordeling). In deze wet hebben gemeenten meer mogelijkheid tot sturen en verplichten. Welke consequenties heeft dit voor de 'vrije keuze' van bewoners/eigenaren?

Het college is bekend met de aangekondigde concept Wet collectieve warmtevoorziening (Warmtewet 2.0) inclusief de mogelijkheden die deze nieuwe wet gemeenten (waarschijnlijk) gaat bieden om eventueel meer sturend of verplichtend te *kunnen* gaan optreden.

Gemeenten hebben een regierol gekregen in de warmtetransitie en pleiten er daarom voor de ruimte te krijgen om deze regierol ook goed in te kunnen vullen. Daarbij gaat het ook om het kunnen sturen op het soort warmtebedrijf dat passend wordt geacht in de lokale situatie. De Wet collectieve warmtevoorziening moet gemeenten in staat stellen een warmtekavel vast te stellen. Dit is een gebiedsafbakening van wijken/gebouwen waarvoor de gemeente collectieve warmte overweegt. Ook krijgen gemeenten de bevoegdheid om een warmtebedrijf aan te wijzen dat een warmtenet voor een bepaalde tijd (20-30 jaar) binnen dit kavel mag aanleggen en exploiteren. Onderdeel daarvan kan bijvoorbeeld zijn om te sturen op een publieke warmte-infrastructuur. Dit is een instrument om de publieke belangen, in het bijzonder energierechtvaardigheid, van de energietransitie te garanderen.

Een ander wetsvoorstel – de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie – moet gemeenten de bevoegdheid geven om te regelen welke wijken op termijn overstappen op een duurzaam alternatief voor aardgas. Deze wet moet leiden tot wijzigingen in de Omgevingswet en de Gaswet. Dit wetsvoorstel vloeit voort uit afspraken die in het Klimaatakkoord zijn gemaakt. Met het wetsvoorstel kunnen gemeenten keuzes voor een duurzaam alternatief maken, mits dit gebeurt in een zorgvuldig en democratisch proces. Ook mogen woning- en gebouweigenaren altijd zelf kiezen met welk duurzaam alternatief ze hun woning of gebouw willen verwarmen. Wel kan de gemeente, indien er een goed en betaalbaar duurzaam alternatief is, bepalen dat de netbeheerder na een bepaalde datum geen aardgas meer transporteert naar een bepaalde wijk. Een gasnet in stand houden of vernieuwen wanneer er slechts enkele huishoudens op zijn aangesloten, terwijl er een goed alternatief is, leidt namelijk tot onnodige CO_2-uitstoot en tot hogere (maatschappelijke) kosten.

Het college wijst erop dat de warmtevisie Aalsmeer uit gaat van keuzevrijheid voor inwoners en dat te zijner tijd de keuze om al dan niet meer sturend op te treden een keuze is van de raad. Niemand wordt (op dit moment) ergens toe verplicht of gedwongen.

Zoals vermeld zijn de voorbereidingen gestart om de positionering en rol(len) van gemeente Aalsmeer in de warmtetransitie scherp te krijgen. Dan wordt o.a. duidelijk hoe risicodragend we willen zijn bij het ontwikkelen van warmtenetten, en welke rol we pakken (bijv. facilitator, partner, aanbesteder, eigenaar). Zie hiervoor ook hoofdstuk 5 van de warmtevisie Aalsmeer.

2.3 Vraag fractie AA: De beoordeling is met name kritisch over de participatie. 400 deelnemers op een inwonersaantal van +32000 is volgends de steekproefcalculator (https://nl.checkmarket.com/steekproefcalculator/) niet representatief. De aangedragen reden waarom zo weinig inwoners hebben deelgenomen is een aanname, graag een reactie van de portefeuillehouder op welke wijze inwoners in het vervolg traject kunnen participeren (zie ook suggesties beoordeling).

Inwoners zijn niet verplicht om te participeren. Het college heeft bij het opstellen van de warmtevisie de samenleving op verschillende manieren de mogelijkheid geboden om input te leveren en mee te praten en zorgen en wensen te uiten. Via een klankbordgroep met vertegenwoordigers van inwoners en bedrijven, een enquête, dorpsgesprekken en inspraak. Het college heeft eerder aangegeven dat de zorgen en wensen die naar voren kwamen de basis vormen voor de voorstellen die in de warmtevisie worden gedaan. Het college is daarbij van mening dat een hoger aantal respondenten op de enquête 'Aalsmeer Aardgasvrij?' geen wezenlijk verschil zou hebben gemaakt om de wensen en zorgen van de samenleving in beeld te brengen. Het college verwacht dat er bij het opstellen van de wijkuitvoeringsplannen meer inwoners mee willen doen met de participatie, omdat de warmtetransitie voor hen dan concreter wordt. Participatie wordt dan ook een belangrijk punt bij het tot stand komen van de wijkuitvoeringsplannen. Verder verwijzen we naar het antwoord bij 2.1.

2.4 Vraag Fractie AA: In de visie wordt gesproken over het belang van minder elektriciteitsnet gebruik. Gasloos betekent echter meer behoefte en gebruik. Isolatie neemt dit gebruik niet weg (pag. 20 visie), kan de portefeuillehouder dit beamen?

De energietransitie en de warmtetransitie specifiek leidt tot een toename van de vraag naar elektriciteit. De mate waarin deze vraag toeneemt is onder andere afhankelijk van de keuzes die uiteindelijk worden gemaakt. Daarbij is isolatie van belang om de overall energievraag zoveel mogelijk te beperken. Zowel in het geval van individuele oplossingen als in het geval van collectieve oplossingen.

Voor individuele oplossingen (warmtepompen) geldt dat een voldoende geïsoleerd gebouw belangrijk is omdat een warmtepomp het gebouw anders niet voldoende warm krijgt. Het verwarmen van een onvoldoende geïsoleerd gebouw met een warmtepomp zal leiden tot onnodig hoge elektriciteitskosten.

Voor collectieve oplossingen geldt dat isolatie van belang is omdat duurzame warmte schaars is. Goed geïsoleerde gebouwen hebben een lagere energievraag, zodat er met dezelfde warmte meer gebouwen verwarmd kunnen worden. Daarnaast hebben de bewoners van voldoende geïsoleerde gebouwen lagere energiekosten dan bewoners van onvoldoende geïsoleerde gebouwen.
In gebouwen die verregaand zijn geïsoleerd, ontstaat behoefte aan koeling. Door toename van de zeer warme periodes in Nederland is dit ook het geval bij bestaande woningen. Afhankelijk van hoe in deze koude vraag wordt voorzien, heeft dit meer of minder invloed op een toename van het elektriciteitsgebruik. Vormen van bodemenergie kunnen bijvoorbeeld energiezuinig zowel warmte als koude leveren (zie ook antwoord op 2.5).

2.5 Vraag fractie AA: In de visie is in slechts één alinea aandacht besteed aan de koeltevraag. Als wij de wetenschap moeten geloven warmt de aarde op en worden de winters en zomers warmer en vraagt koeling ook en meer energie. Waarom is dit een ondergeschikt onderdeel? (Niet alle warmtepompen zijn ook geschikt om te koelen of zijn hybride, bovendien liggen de kosten voor deze pompen veel hoger dan de conventionele).

Het klopt dat er in de warmtevisie relatief weinig tekst is gewijd aan koude. Maar koude heeft weldegelijk de ruime aandacht van het college. De verwachting is, zoals fractie AA stelt, dat de koudevraag in de toekomst toeneemt. Het college geeft in de visie aan dat ze wil werken aan meer duidelijkheid over de potentie van warmtebronnen voor collectieve oplossingen, waaronder aquathermie, restwarmte van datacenters (o.a. Regionale Structuur Warmte), Warmte en Koude uit (ruw) drinkwater (o.a. Regionale Structuur Warmte). Bij deze type warmtebronnen wordt integraal zowel de warmte- als de koudevraag betrokken, omdat de combinatie in een energie uitwisselingssysteem leidt tot robuustere oplossingen. In de Energyhub Aalsmeer ontvangt het datacenter bijvoorbeeld koude in ruil voor de warmte die zij uitruilt met o.a. Sportcentrum de Waterlelie. Koude is daarom zeker geen ondergeschikt onderdeel. In de verdere uitwerking naar wijkuitvoeringsplannen zal hier dan ook ruime aandacht voor zijn.

2.6 Vraag fractie AA: De lintbebouwing wordt grotendeels buiten beschouwing gelaten in de warmtevisie, terwijl wij denken dat daar de grootste uitdaging ligt qua infrastructuur, netwerk, aansluitingen daarop. Waarom is een onderzoek hiernaar niet benoemd buiten beschouwing gelaten in de warmtevisie?

Het college is het niet eens met de conclusie dat de lintbebouwing grotendeels buiten beschouwing is gelaten. De warmtevisie stelt helder en duidelijk dat collectieve oplossingen voor de lintbebouwing minder voor de hand liggen en individuele oplossingen hier hoger scoren. Met name de oudere gebouwen in de lintbebouwing vormen daarbij, zoals gesteld, een grote uitdaging, mede vanwege bouwfysische beperkingen en/of hoge investeringskosten die komen kijken bij het aanpassen van die gebouwen. De lintbebouwing heeft zeker de aandacht van het college. Op dit moment is een pilotproject voor de lintbebouwing in voorbereiding dat naar verwachting nog in het voorjaar van 2022 van start gaat. De kern is om bewoners die dat willen een onafhankelijk en nauwkeurig energieadvies te geven op basis van een digitaal woningdossier dat inzage geeft in de staat van de woning en de mogelijke energetische verbeterroutes. In het advies wordt aangegeven welke maatregelen en producten het meest geschikt zijn in combinatie met een prijsindicatie voor de uitvoering. Ook worden mogelijkheden zoals collectieve inkoop verder onderzocht. Hiermee ontstaat ook meer kennis over oplossingsrichtingen voor de lintbebouwing.

2.7 Vraag fractie AA: In hoeverre vindt de portefeuillehouder de klankbordgroep representatief voor de inwoners in onze gemeente als deze aangeven zich hier niet in te herkennen?

De klankbordgroep warmtevisie Aalsmeer vormt geen representatieve afspiegeling van de Aalsmeerse samenleving, en dat hoeft in de ogen van het college ook niet. Op basis van een wervingsactie hebben verschillende inwoners, al dan niet namens een (inwoner)organisatie, gereageerd. De groep heeft intensief meegedacht over het proces en de inhoud van de warmtevisie, waarvoor het college hen zeer dankbaar is. Het betrof zowel mensen die zich kritisch verhielden tot de doelstelling aardgasvrij, als mensen die zich kunnen vinden in deze doelstelling. Bij de voorbereiding van de wijkuitvoeringsplannen is het van belang om ervoor te zorgen dat er een evenredigere samenstelling is van de buurtbewoners en hen o.a. medezeggenschap te geven over de mate en wijze van participatie (zie ook vraag 2.1). Zoals aangegeven bij vraag 2.3 verwacht het college dat naar mate het onderwerp letterlijk dichterbij komt, de betrokkenheid ook toe zal nemen. De warmtevisie is voor veel inwoners nog 'hoog over'. Want ondanks de inspanningen van het college om de samenleving te betrekken bij de warmtevisie, en mee te praten en denken heeft dit niet tot een hoge respons geleidt.

2.8 Vraag fractie AA: Hoeveel initiatieven kent de portefeuillehouder vanuit de samenleving en op welke wijze worden deze ondersteund?

Gemeente Aalsmeer ondersteunt sinds 2017 duurzaamheidsinitiatieven via het Duurzaamheidsfonds Aalsmeer met kennis en kunde. Dit fonds richtte zich vooral op bewonersinitiatieven en VvE's. Het betrof zowel ondersteuning bij zonne-energieprojecten als projecten gericht op energiemaatregelen aan gebouwen. Na een evaluatie is het Duurzaamheidsfonds in de zomer van 2021 overgegaan een nieuwe aanpak Servicepunt Energieadvies Aalsmeer. De nieuwe aanpak is efficiënter en klantvriendelijker en maakt het makkelijker om met verduurzaming aan de slag te gaan. Een belangrijke wijziging is dat nu meer doelgroepen worden ondersteund. Denk aan maatschappelijke organisaties, kleine particuliere verhuurders en bedrijven (de laatste alleen voor zon op dak). Aanvragers kunnen een energieadvies krijgen of een procesbegeleider (dit is nieuw) die de initiatiefnemers ondersteunt van idee tot besluitvorming over uitvoering van maatregelen. Ook zijn er initiatieven die zonder (gemeentelijke) ondersteuning aan de slag zijn met verduurzaming zoals bijvoorbeeld Vve Geraniumstraat die een groot pakket aan maatregelen via het Nationale Warmtefonds heeft gefinancierd. Het college is bekend met 9 initiatieven die via het Duurzaamheidsfonds zijn ondersteund en via Servicepunt energieadvies zijn inmiddels al 4 aanvragen gedaan, allen gericht op zon op dak voor VvE's. Tevens zijn eind 2021 6 QuickScans zon op dak uitgevoerd voor bedrijven en VvE's. Deze geven een eerste inzicht in de mogelijkheden voor grootschalige zonprojecten, die mogelijk ook in 2022 tot uitvoering komen.

3. Vraag fractie GroenLinks: waarom is er gekozen voor een periode van 4 jaar?
In het raadsvoorstel staat dat de warmtevisie een levend document is dat *tenminste* eens per 4 jaar wordt geactualiseerd. Het woord tenminste is toegevoegd omdat ontwikkelingen aanleiding kunnen geven de warmtevisie eerder te actualiseren. Het college is van mening dat het op voorhand vaker actualiseren van de warmtevisie de focus te veel legt op visie vorming in plaats van uitvoering. De ontwikkeling van deze warmtevisie heeft ruim een jaar gekost en legt een groot beslag op de beschikbare ambtelijke capaciteit. Het college wil graag met de raad verkennen op welke wijze we de monitoring en (bij)sturing van de transitie vorm kunnen geven. Een geschikt moment daarvoor is bij de ontwikkeling van de 'energieagenda'.

4. Vraag fractie GroenLinks: verzoek om een addendum met financiële arrangementen zodat inwoners weten waar ze financieel aan toe zijn.
Het college onderschrijft het belang van financieringsoplossingen voor gebouweigenaren, zoals ook in hoofdstuk 4 en 5 van de warmtevisie wordt aangegeven. Bij de ontwikkeling van de warmtevisie is er bewust voor gekozen om voorstellen of keuzes over (bestaande of nieuwe) financieringsoplossingen of -constructies nog geen onderdeel van deze visie te maken. Dit is op dit moment niet opportuun, maar bij de uitvoering is het natuurlijk essentieel dat er aantrekkelijke financieringsopties beschikbaar zijn. Simpelweg om dat niet alle gebouweigenaren middelen beschikbaar hebben voor duurzaamheidsmaatregelen. Vanzelfsprekend hebben financieringsopties onze ruime aandacht. Maar daarin zijn nog keuzes te maken. Van belang is dat de samenleving en ook u wordt betrokken bij de keuzes daarover. Op dit moment is er landelijk veel aandacht voor financiering van de warmtetransitie en werken markt en de nationale, provinciale en lokale overheden aan nieuwe constructies en aanpakken. Die ontwikkelingen volgen wij op de voet. Momenteel verwijzen we inwoners naar de huidige beschikbare subsidies en financieringsmogelijkheden. Denk aan het Nationaal Warmtefonds, maar ook de lokale Duurzaamheidslening.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

burgemeester en wethouders van de gemeente Aalsmeer,
de secretaris, de burgemeester,

drs. Sj. Vellenga mr. G.E. Oude Kotte

Motie Heroverweging duurzaamheidsbeleid

De Raad in vergadering bijeen d.d. donderdag 27 januari 2022 voor behandeling van de Warmtevisie Aalsmeer

Gelet op artikel 34 van het reglement van orde

Overwegende dat:

- Het Rijk de ambitie heeft om in 2050 95% CO2 reductie te realiseren en de gemeente Aalsmeer in 2016 besloten heeft om reeds in 2040 onafhankelijk te zijn van fossiele brandstoffen.
- De door de gemeente vastgestelde ambitie veel verder gaat dan die van de Rijksoverheid en beide ambities de kaders voor de Warmtevisie Aalsmeer zijn.
- Er de afgelopen jaren op het gebied van CO2 reductie en energietransitie veel nieuwe ontwikkelingen hebben plaatsgevonden, welke tot veranderende inzichten hebben geleid. Dit ook tijdens verschillende bijeenkomsten aangaande de warmtevisie is gebleken.
- Gaandeweg de Raad tot de conclusie is gekomen dat op basis van huidige ontwikkelingen en inzichten de gemeentelijke ambitie dient te worden heroverwogen alvorens deze als tijdpad in een warmtevisie wordt vastgesteld.
- Het vaststellen van een warmtevisie van belang is maar deze, op basis van de huidige gemeentelijke ambitie met betrekking tot met name het tempo van uitvoering, kan leiden tot thans onvoorzienbare of ongewenste effecten.

Spreekt uit:

De doelstelling in het duurzaamheidsbeleid van 2016 dat de gemeente in 2040 een fossielonafhankelijke gemeente wil zijn te heroverwegen.

Verzoekt het college:

1. Een evaluatie van het duurzaamheidsbeleid voor te bereiden en in een discussienota in te gaan of het op basis van haalbaarheid, maatschappelijke- en de financieel economische effecten, nieuwe inzichten en maatschappelijke- en technologische ontwikkelingen raadzaam is om de doelstelling van 2040 naar 2050 bij te stellen.
2. De (nieuw aangetreden) gemeenteraad daarbij te betrekken en de evaluatie en discussienota in het derde kwartaal van 2022 aan de gemeenteraad voor te leggen.

En gaat over tot de orde van de dag.

Ondertekening en naam:

M. Vleghaar

J.G.E. Bouwmeester

J. Keessen

MOTIE: **Warmtevisie niet af**

De raad van de gemeente Aalsmeer in vergadering bijeen d.d. 27 januari 2022
Gelet op artikel 35 van het reglement van orde van de gemeente Aalsmeer.

Overwegende dat:

- de warmtevisie een inhoudelijk sterk document is
- de gemeente Aalsmeer ernaar streeft om in 2040 niet meer afhankelijk te zijn van fossiele brandstoffen
- de gemeentelijke organisatie er naar streeft om in 2030 fossielonafhankelijk te zijn
- dit voornemen ambitieus is en dat dit een gevoel van urgentie uitstraalt
- dit gevoel van urgentie nodig is om nu stappen te zetten en uit te stralen dat uitstel geen optie is
- zicht op financiële arrangementen (dat wil zeggen: opties hoe dit betaald gaat worden, zoals met subsidies en leningen) geen onderdeel van dit plan is
- zicht op betaalbaarheid noodzakelijk is om mensen in beweging te krijgen

Spreekt uit:

- Dat de warmtevisie alleen maar met betrekking tot het energetische deel af is
- Dat het deel met de financiële arrangementen ontbreekt

En roept het college op om:

- Op zo kort mogelijke termijn de warmtevisie compleet te maken met uitgangspunten voor financiële arrangementen

En gaat over tot de orde van de dag.

GROEN LINKS AALSMEER

Fractie GroenLinks
Ronald Fransen

Gemeente Aalsmeer

Uw contact A. van der Poel
T (020) 540 43 90
F (020) 540 45 59
a.van.der.poel@amstelveen.nl

Postbus 253, 1430 AG Aalsmeer
Vermeld bij reactie ons kenmerk en datum van deze brief

Aan de leden van de gemeenteraad van Aalsmeer

Datum 1 maart 2022

Betreft Warmtevisie Aalsmeer

Geachte leden van de raad,

Op 27 januari 2022 is de warmtevisie Aalsmeer besluitvormend behandeld. Gelet op het gegeven dat de stemmen zijn gestaakt is de besluitvorming thans op 10 maart 2022 voorzien. Met deze raadsbrief willen wij het belang van deze warmtevisie duiden. Zowel voor de gemeente maar met name voor de inwoners en ondernemers van Aalsmeer en Kudelstaart. Daarnaast beschrijven we het belang voor de verdere beleidsontwikkeling.

Waarom een warmtevisie?
Gemeenten staan het dichtst bij de lokale samenleving en hebben daarom vanuit het Klimaatakkoord een regierol gekregen om de warmtetransitie lokaal vorm te geven. Onderdeel van deze afspraken is om in 2021 een transitievisie warmte (warmtevisie) vast te stellen. De warmtevisie Aalsmeer is een kaderstellend en richtinggevend document op basis waarvan de voorbereiding en uitvoering van de warmtetransitie ter hand genomen kan worden.

Het belang van de warmtevisie voor de samenleving en beleidsontwikkeling
De warmtevisie Aalsmeer is belangrijk om werk te kunnen maken van het verminderen van de afhankelijkheid van aardgas, en het verminderen van de kosten van energie voor de samenleving. Denk aan de voorgestelde isolatieaanpak gericht op de energetisch meest slechte woningen, of de aanpak voor woningen en bedrijven die de stap naar aardgasvrij nu al willen en kunnen maken. De warmtevisie maakt het mogelijk dat inwoners en ondernemers vooruitzicht hebben op de voordelen van een collectieve aanpak via wijkuitvoeringsplannen. Dit is vooral van belang voor mensen die zelf geen of weinig handelingsperspectief (zoals huurders) en of financieringsruimte hebben, of niet weten hoe ze het zelf kunnen doen (bijv. senioren). Zonder warmtevisie kunnen we de samenleving alleen generiek ondersteunen zonder specifieke aandacht voor de verschillende buurten en behoeften van inwoners.

Voor uitvoering van de taken vanuit het Klimaatakkoord zijn rijksmiddelen toegezegd. De VNG verwacht dat de hoogte van die uitkering lager zal zijn voor gemeenten waar de beleidsontwikkeling achterblijft. Daarnaast zullen we aangesproken worden op het ontbreken van lokaal beleid op basis van de landelijke monitoring en kunnen we mogelijk aanschrijvingen van het Rijk of de Provincie tegemoet zien. Ook wordt het lastiger om de betaalbaarheid voor inwoners te verbeteren met bijvoorbeeld rijks- en of provinciale subsidies.

Deze subsidies raken buiten beeld bij gebrek aan onderbouwing in de vorm van lokaal beleid en planontwikkeling.

De warmtevisie kan zowel als basis dienen voor de ambitie fossielonafhankelijk in 2040 als voor de ambitie fossielonafhankelijk in 2050. De stip op de horizon van een fossiel onafhankelijk gemeente blijft immers gelijk. In beide gevallen is het noodzakelijk om te beginnen, omdat het voor de lokale samenleving belangrijk is dat we nu actie kunnen ondernemen om te werken aan het verminderen van de afhankelijkheid van aardgas en aan een betere betaalbaarheid van de energierekening en warmtetransitie.

In de warmtevisie is ruime aandacht voor betaalbaarheid en financieringsaspecten in verschillende hoofdstukken. Er is bewust geen separaat hoofdstuk aan gewijd. Financiering van de transitie is maatwerk dat nadrukkelijk thuis hoort in de wijkuitvoeringsplannen. Er zijn per warmtebuurt verschillen tussen de meest kansrijke alternatieven voor aardgas en dus mogelijke businesscases. Er is een wisselwerking tussen die mogelijke businesscases van alternatieven voor aardgas en de financieringsbehoefte van gebouweigenaren. Daarnaast hechten wij er belang aan om de samenleving te betrekken bij mogelijke keuzes aangaande financieringsinstrumenten. Tenslotte zijn veel financieringsconstructies en of arrangementen op dit moment nog in ontwikkeling, nog niet inzetbaar en afhankelijk van nog voor te bereiden nadere keuzes.

De warmtevisie betreft een globaal document dat in de wijkuitvoeringsplannen participatief zal moeten worden uitgewerkt. Het college wil de prioriteit daarom leggen bij het werken aan een voorstel over de positionering en rol(len) van Aalsmeer in de transitie. Op basis daarvan kunnen de financiële en organisatorische consequenties nader in beeld worden gebracht. Dit is nodig om de randvoorwaarden voor de uitvoering van de transitie invulling te kunnen geven.

Een levensvatbare en toekomstbestendige tuinbouwsector vraagt om urgentie bij de realisatie van een alternatieve energievoorziening. Onderzoek wijst uit dat oplossingen voor de tuinbouwsector kansrijk kunnen zijn voor de buurten waar warmtenetten het best scoren in termen van betaalbaarheid. Ook biedt een gecombineerde aanpak voor zowel de tuinbouw als gebouwde omgeving kansen op een betere businesscase. Zonder warmtevisie ontbreken de kaders om hier voortvarend werk van te kunnen maken, terwijl omliggende gemeenten er wel mee aan de slag gaan. Dit geldt ook voor het verdelingsvraagstuk van bovenlokale duurzame warmtebronnen dat via de Regionale Structuur Warmte wordt georganiseerd. Het niet hebben van een warmtevisie betekent een belangrijk strategisch nadeel ten opzichte van regiogemeenten.

Specifiek voor de netbeheerders zoals Liander en Tennet geldt dat er een grote behoefte is aan duidelijkheid over de verwachtte veranderingen in het energiesysteem. Zonder warmtevisie kunnen we niet sturen op de ontwikkelingen en netbeheerders geen duidelijkheid geven, terwijl we wel vragen om tijdige investeringen in de netcapaciteit. Zonder warmtevisie kunnen we (nog geen) geen werk maken van collectieve oplossingen en resteren alleen zogenaamde 'all electric' oplossingen die de druk op het elektriciteitsnet nog groter maken. Dit is een dreiging die het ondernemersklimaat in Aalsmeer en Kudelstaart direct raakt.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Aalsmeer,
de secretaris, de burgemeester,

drs. Sj. Vellenga mr. G.E. Oude Kotte

Motie Warmtevisie Aalsmeer

De raad van de gemeente Aalsmeer in vergadering bijeen d.d. 10 maart 2022 voor de behandeling van de Warmtevisie Aalsmeer.

Gelet op:
artikel 35 van het reglement van orde van de gemeente Aalsmeer.

Constaterende dat:
- in het Klimaatakkoord is afgesproken dat gemeenten een belangrijke (regie)rol krijgen in de energietransitie in de gebouwde omgeving;
- in het Klimaatakkoord ook is afgesproken dat gemeenten (in 2021) een transitievisie warmte vaststellen met als doel het tijdpad inzichtelijk te maken wanneer welke buurten van het aardgas afgekoppeld kunnen worden;
- de Warmtevisie Aalsmeer een eerste stap is op weg naar meer duidelijkheid voor de samenleving over de wijze waarop de gemeente de warmtetransitie ter hand neemt;
- het college voornemens is om na de gemeenteraadsverkiezingen een lokale Energieagenda op te stellen, waarin de beleidsactiviteiten staan om uitvoering te geven aan de energie- en warmtetransitie;
- het Rijk een klimaat- en transitiefonds van 35 miljard euro voor de komende 10 jaar instelt om onder andere de gebouwde omgeving te verduurzamen en de benodigde energie-infrastructuur aan te leggen;
- in de Warmtevisie startbuurten worden geïdentificeerd waar de gemeente in de periode tot en met 2030 met betrokkenen aan de slag gaat om deze buurten aardgasvrij en aardgasvrij-ready te maken;
- de Warmtevisie iedere 4 jaar geactualiseerd wordt;

Overwegende dat:

- De Transitievisie Warmte een ambitiedocument is waarin naast de ambities ook een aantal uitgangspunten is opgenomen om de uitvoering ter hand te nemen, zoals kostenneutraliteit en betaalbaarheid voor inwoners, draagvlak en betrouwbaarheid van de techniek;
- Dat met die uitgangspunten en de financiële bijdrage vanuit het Rijk wordt geborgd dat inwoners niet de rekening van de energietransitie gepresenteerd krijgen in de vorm van hogere woonlasten;
- Het nieuwe college niet belast moet worden met de opgave een (gewijzigd) ambitiedocument op te stellen, maar belast moet worden met de uitvoering van de Transitievisie Warmte naar wijkuitvoeringsplannen en dat de Transitievisie Warmte zelf hiertoe een eerste aanzet is;

Verzoekt het college:
1. Een haalbaar en realistisch tijdpad op te stellen om te komen tot de uitvoeringsplannen voor de startbuurten en dit tijdpad in het derde kwartaal van 2022 ter bespreking aan de gemeenteraad te sturen en in dat realisme tevens aan

te geven of Aalsmeer Gasloos in 2040 nog steeds een te realiseren en/of wenselijk uitgangspunt is;
2. In dit tijdpad onderscheid te maken naar fasering en prioritering van de activiteiten;
3. Een factsheet over de kosten en betaalbaarheid van het aardgasvrij en aardgasvrij-ready te maken van gebouwen en deze aan het tijdpad ten behoeve van de wijkuitvoeringsplannen toe te voegen;
4. Te zorgen voor bewustwording en draagvlak over de uitvoeringsplannen bij bewoners en eigenaren van de gebouwen in de startbuurten.

En gaat over tot de orde van de dag.

Fractie D66

W. Kikkert

Fractie GroenLinks

R.P. Fransen

Gemeente Aalsmeer

RAADSVOORSTEL

Raadsvoorstel nr

Portefeuillehouder wethouder drs. W.B. Alink-Scheltema

Datum B&W-besluit 11 januari 2022

Afdeling J&S

Behandelend ambtenaar (voor technische vragen)
I. Brugman
020-5404020
i.brugman@amstelveen.nl

Voor de vergadering van raad d.d.
10 maart 2022

Behandelen in de raadscommissie Maatschappij en Bestuur
op 17 februari 2022

Onderwerp

Aanpak dak- en thuisloosheid en doordecentralisatie Beschermd wonen

Gevraagd besluit

1. het Beleidsprogramma Aanpak Daklooosheid Amsterdam-Amstelland 2021-2025 *Een nieuwe start - Samen op weg naar perspectief vast te stellen*;

2. het Regioplan Amstelland, Beschermd wonen en dak- en thuisloosheid, *Een nieuwe start in Amstelland* vast te stellen, waarin onder meer is opgenomen dat:
   a. de gemeente Amsterdam de aankomende inkoopprocedure voor de Amstelland gemeenten op zich neemt;
   b. de financiële middelen die de gemeente Aalsmeer vanaf 2023 voor nieuwe cliënten voor Beschermd Wonen ontvangt, tot en met 2025 worden overgeheveld naar de gemeente Amsterdam;
   c. de Amstelland gemeenten solidair zijn en blijven als het gaat om realiseren van opvangplekken voor economisch daklozen en eventueel toekomstige lokale MOBW locaties in de gehele Amstelland regio. Iedere Amstelland gemeente neemt daarin zijn verantwoordelijkheid en spant zich in om op hun grondgebied te zoeken naar geschikte locaties voor inwoners uit de Amstelland gemeenten.

3. om voor de groep economisch dak- en thuislozen die wordt opgevangen vanaf 1 juli 2021 een uitzondering te maken op de regel dat de verblijfplaats van een persoon leidend is bij het verstrekken van voor-zieningen en uitkeringen in het Sociaal domein en dit te verwerken in de lokale beleidsregels.

WAT WILLEN WE BEREIKEN EN WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN

Wat willen we bereiken (effectindicatoren)

Ons gezamenlijke doel in de regio Amsterdam-Amstelland is het bieden van een beter perspectief bij (dreigende) daklooosheid. Met dit doel en de wijze waarop we (de doordecentralisatie van) Beschermd Wonen vormgeven streven wij, in lijn met de gedachte achter de Wmo, naar inclusieve buurten en wijken waarbij ook onze inwoners met een psychische kwetsbaarheid en inwoners die zich tijdelijk in een kwetsbare situatie bevinden, de mogelijkheid hebben om in deze wijken ondersteuning te krijgen en mee te kunnen doen.

Wat gaan we daarvoor doen (prestatie-indicatoren)

We blijven in de regio Amsterdam-Amstelland ook na de doordecentralisatie samenwerken op het gebied van maatschappelijke opvang en beschermd wonen (verder: MOBW). Bij de inrichting van de doordecentralisatie van MOBW binnen de regio Amsterdam-Amstelland is gekozen voor het leidende principe: lokaal wat kan, regionaal (Amsterdam-Amstelland) wat moet en subregionaal (Amstelland) waar nodig. Dit doen we stapsgewijs, zodat we in Amstelland expertise kunnen opbouwen en betere samenwerking kunnen organiseren met het lokale veld.

In het Regioplan Amstelland Beschermd Wonen en dak- en thuisloosheid 2022-2025, *Een nieuwe start in Amstelland* (verder: het Regioplan) is opgenomen wat we de komende jaren gaan doen en uitwerken in Amstelland. We zetten in op preventie van dakloosheid bijvoorbeeld door de mogelijkheden in de Participatiewet te benutten (bijvoorbeeld door maatwerk te leveren als het gaat om toepassing van de kostendelersnorm) en door aan de slag te gaan met het maken van afspraken tussen zorg- en welzijnsaanbieders, woningbouwcorporatie en gemeente om uitstromers uit de MOBW-keten goed in een eigen woning te laten landen. We werken regionaal samen aan de opvang en begeleiding van mensen die te maken hebben met (dreigende) dakloosheid. Met de lessen die we leren uit de pilots die nu lopen (zoals Onder de Pannen en opvang in hotels) werken we het beleid rond de opvang en tijdelijke woonplekken verder uit.

U bent over dit onderwerp eerder geïnformeerd, namelijk per raadsbrief van 29 juni 2021 en tijdens twee regionale raadsessies op 21 en 22 september 2021.

ACHTERGROND EN OVERWEGINGEN

Programma (speerpunt)

1 Sociaal domein

Aanleiding

Doordecentralisatie Beschermd Wonen

Op dit moment krijgt gemeente Amsterdam als centrumgemeente rijksbudget voor Maatschappelijke Opvang (MO) en Beschermd Wonen (BW). Maatschappelijke opvang is een maatwerkregeling op basis van de Wmo voor iedere kwetsbare burger vanaf 18 jaar (met of zonder kinderen) die door een acute situatie (tijdelijk) geen woonruimte heeft. De MO biedt onderdak, zorg en begeleiding, maar geen behandeling bij een (psychiatrische) diagnose. Bewoners worden ondersteund in het traject naar weer zelfstandig wonen. BW is een maatwerkvoorziening vanuit de Wmo voor mensen van 18 jaar of ouder die door psychische of psychosociale problemen 24 uur per dag ondersteuning nodig hebben. Dit kan in een instelling zijn als er 24 uur toezicht nodig is, of het kan een vorm van zelfstandig wonen zijn als begeleiding op afstand of op afroep afdoende is.

Vanaf 1 januari 2023 krijgen alle gemeenten budget voor de "nieuwe cliënten" BW; mensen die vanaf dan instromen in BW. Landelijk is bepaald dat de fasering van de doordecentralisatie BW is uitgespreid over 10 jaar, dus tot en met 2032. De centrumgemeenten blijven de middelen voor de bestaande cliënten krijgen. Deze middelen worden over een periode van 10 jaar afgebouwd.

De beslissing van het Rijk over het doordecentraliseren van Maatschappelijke Opvang staat gepland voor 2026. Een aantal bewegingen komt tegelijkertijd bij elkaar met de decentralisatie van MOBW. Het gaat zowel om het decentraliseren van budget (van centrumgemeente naar lokale gemeente), als het overgaan van een historisch verdeelmodel naar een objectief verdeelmodel, in de context van de transformatie (de beweging naar thuis in de wijk), de context van een overspannen woningmarkt en flinke wachtlijsten in de GGZ. Dit samen met andere onzekere factoren (zie toelichting onder beslispunt 2), heeft geleid tot de keuze om de taken daarom nog voorlopig bij Amsterdam te beleggen en niet direct zelf uitvoering te geven aan deze taken.

Het beleggen van de inkoop en (voorlopig ook) de toegang van MOBW bij gemeente Amsterdam, heeft als gevolg dat de Amstelland gemeenten het beleid van Amsterdam hierin volgen.

Opgave economisch dak- en thuislozen

Een economisch dakloze is een inwoner zonder ernstige verslavings- of psychiatrische problematiek en met voornamelijk een huisvestingsvraag. Economische daklozen worden ook wel zelfredzame daklozen of nieuwe daklozen genoemd. Het gebrek aan (betaalbare) huisvesting wordt gezien als de

grootste oorzaak van het toenemend aantal (economisch) daklozen. Dit zorgt ervoor dat mensen die met spoed een woning nodig hebben, deze steeds moeilijker kunnen vinden en steeds langer in een situatie van (dreigende) economische dakloosheid verkeren. Gevolg hiervan is dat problemen zich opstapelen en dit leidt tot kostbare zorg en grotere toestroom naar maatschappelijke opvang en beschermd wonen.

Amsterdam heeft met een aantal andere centrumgemeenten de noodklok geluid rondom de steeds groter wordende groep economisch daklozen en het ontbreken van middelen en voorzieningen om deze groep op te vangen. Dit heeft ertoe geleid dat in 2020 middelen door het Ministerie van VWS beschikbaar zijn gesteld aan Amsterdam in het kader van de Landelijke Aanpak Dak- en Thuisloosheid van staatssecretaris Blokhuis. Eén van de maatregelen betreft het realiseren van passantenplekken in Amstelland voor economisch daklozen en het organiseren van passende begeleiding. Voor de regio Amstelland gaat het om € 4 mln,-. In bestuurlijke overleggen in Amstelland verband in 2020 en 2021, is afgesproken om samen op te trekken rondom deze opgave. In juni 2021 heeft hierover besluitvorming in de vijf colleges plaatsgevonden.

De Amstelland gemeenten zijn en blijven solidair als het gaat om realiseren van opvangplekken voor economisch daklozen en eventueel toekomstige lokale MOBW locaties in de gehele Amstelland regio. Iedere Amstelland gemeente neemt daarin zijn verantwoordelijkheid en spant zich in om op hun grondgebied te zoeken naar geschikte locaties voor inwoners uit de Amstelland gemeenten.

Beleidsprogramma Aanpak Dakloosheid
Het Beleidsprogramma is in juni '21 ter kennisname met de gemeenteraden van de Amstelland gemeenten gedeeld als bijlage bij een raadsbrief. In de raadsbrief is aangekondigd dat dit Beleidsprogramma tegelijkertijd met een regionale invulling van het Beleidsprogramma eind 2021/begin 2022 ter vaststelling zal worden aangeboden.

Argumenten

Beslispunt 1: het Beleidsprogramma Aanpak Dakloosheid Amsterdam-Amstelland 2021-2025 *Een nieuwe start - Samen op weg naar perspectief* vast te stellen.

1. Het Beleidsprogramma vervangt het tot nu toe voor Amsterdam en Amstelland geldende Koersbesluit *Thuis in de Wijk*. De gemeenteraad van Amsterdam heeft het Beleidsprogramma in juli 2021 al vastgesteld. Het Beleidsprogramma richt zich voornamelijk op dak- en thuisloosheid en in mindere mate op beschermd wonen. De doordecentralisatie is niet omschreven in het Beleidsprogramma; hierover is afgesproken dat het een plaats krijgt in het Regioplan.

In het Beleidsprogramma is een aparte leeswijzer voor Amstelland opgenomen (p.5) waarin staat dat de speerpunten en uitgangspunten voor de gehele regio Amsterdam-Amstelland gelden, maar dat de uitwerking hiervan zal worden opgenomen in een regioplan.

De speerpunten uit het Beleidsprogramma luiden als volgt:
1. Vroegsignalering en vroeginterventie
2. Vergroten aanbod woonoplossingen
3. Goede ondersteuning op maat
4. Duurzaam maatschappelijk herstel

Beslispunt 2. het Regioplan Amstelland, Beschermd wonen en dak- en thuisloosheid, *Een nieuwe start in Amstelland* vast te stellen

2.
Het Regioplan bevat zowel de afspraken en een ontwikkelagenda voor de doordecentralisatie als een regionale invulling van het Beleidsprogramma.

De VNG en VWS hebben afgesproken dat op 1 januari 2022 regionale samenwerkingsafspraken moeten zijn gemaakt over de doordecentralisatie Beschermd wonen. Met het vaststellen van dit plan voldoen we ook aan de Norm voor opdrachtgeverschap. Het regioplan Amstelland beschrijft onze gezamenlijke uitgangspunten en op hoofdlijnen hoe we de doordecentralisatie maatschappelijke opvang en beschermd wonen en de regionale aanpak economisch daklozen de komende tijd willen gaan vorm geven.

Ontwikkelagenda

- De doordecentralisatie doen we stapsgewijs, zodat we in Amstelland expertise kunnen opbouwen en betere samenwerking kunnen organiseren met het lokale veld. Dit maakt het mogelijk om te anticiperen op de beslissingen van het Rijk die op dit moment nog niet duidelijk zijn of waarvan de uitwerking nog niet duidelijk is, zoals de definitieve vaststelling van het verdeelmodel van de middelen voor BW en de invoering van het woonplaatsbeginsel. Ook hebben we nog onvoldoende zicht en grip op de lokale aantallen beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Ten aanzien van MOBW hebben we afgesproken met Amsterdam om de monitoring beter op orde te krijgen.
- De Amstelland-gemeenten blijven daarom het budget tot en met 2025 sowieso 'teruggeven' aan Amsterdam en Amsterdam regelt de inkoop. Daarnaast worden nadere afspraken gemaakt over verrekening, de uitvoeringskosten en een transformatiebudget voor de groeiende rol in de toegang.
- Verder is nog niet duidelijk of de incidentele middelen (Blokhuismiddelen) voor de tijdelijke huisvesting van economisch daklozen verlengd, dan wel gestructureerd worden door het Rijk.
- Halverwege 2022 evalueren we inhoudelijk de pilots die we zijn gestart voor economisch daklozen. We zijn nog te kort bezig om deze nu te evalueren. Wel merken we in de praktijk dat er behoefte is aan meer concrete gezamenlijke definities en kaders aangaande economisch daklozen. Er is veel complexe casuïstiek waarbij het lastig af te wegen is wanneer iemand wel/niet kan worden opgevangen en met welke afspraken.

Beslispunt 3. Instemmen om voor economisch dak- en thuislozen die worden opgevangen of tijdelijk gehuisvest in een andere gemeente, vanaf 1 juli 2021 een uitzondering te maken op de regel dat de verblijfplaats van een persoon leidend is bij het verstrekken van voorzieningen en uitkeringen in het Sociaal domein, en dit te verwerken in de lokale beleidsregels.

De regionale samenwerking voor economisch daklozen vraagt, naast inzet van alle gemeenten voor het creëren van tijdelijke woonplekken, ook inzet van een andere aard. Zo moet het mogelijk gemaakt worden om gemeentelijke voorzieningen zoals een PW-uitkering of Wmo-ondersteuning te verkrijgen vanuit de gemeente van herkomst. Daardoor kan de inwoner de ondersteuning die hij/zij krijgt blijven ontvangen in de gemeente waar de inwoner tijdelijk wordt ondergebracht en wordt de ontvangende gemeente niet belast met de kosten. Ook worden administratieve lasten voor zowel inwoners als gemeenten voorkomen. Economisch dak- en thuislozen die worden opgevangen of tijdelijk gehuisvest in een andere gemeente beschouwen we dus eigenlijk als inwoners van de gemeente van herkomst.

De gemeenteraad dient goed te keuren dat deze uitzondering wordt gemaakt. Het gaat hier om buitenwettelijk begunstigend beleid. Het is toegestaan, mits de gemeenteraad hier ook goedkeuring aan verleent.

Kanttekeningen

De gevolgen van de wooncrisis worden bij steeds meer groepen in onze samenleving voelbaar en zichtbaar. Met deze aanpak proberen we dakloosheid te voorkomen en de groep die toch dakloos wordt zo goed mogelijk op te vangen en te begeleiden naar een meer duurzame plek. Belangrijk om op te merken is dat niet alle inwoners na het jaar tijdelijke opvang en begeleiding de gewenste duurzame plek zullen hebben gevonden. De krapte op de woningmarkt lossen we met deze aanpak niet op. We zullen dan ook met elkaar moeilijke keuzes moeten blijven maken.

Financiën

In 2022 ontvangt de gemeente Amsterdam de middelen voor beschermd wonen (en maatschappelijke opvang) voor de hele regio. In de onderstaande tabel zijn de bedragen voor Beschermd wonen vanaf 2022 weergegeven die in de septembercirculaire van 2021 zijn opgenomen.

Verdeelmodel o.b.v. een fasering van tien jaar voor de gemeente Aalsmeer:

	Gemeentelijk budget		
Jaar	Historisch	Objectief	Totaal
2021	€ -00	€ -00	€ -00
2022	€ -00	€ -00	€ -00
2023	€ -00	€ 143.338	€ 143.338
2024	€ -00	€ 457.805	€ 457.805
2025	€ -00	€ 721.396	€ 721.396
2026	€ -00	€ 942.694	€ 942.694
2027	€ -00	€ 1.128.478	€ 1.128.478
2028	€ -00	€ 1.284.927	€ 1.284.927
2029	€ -00	€ 1.410.132	€ 1.410.132
2030	€ -00	€ 1.422.144	€ 1.422.144
2031	€ -00	€ 1.434.157	€ 1.434.157
2032	€ -00	€ 1.446.169	€ 1.446.169

Dit budget is bepaald op basis van het zogenaamde "objectief verdeelmodel". Het nieuwe objectieve verdeelmodel wordt parallel met de herijking van het gemeentefonds vanaf 1 januari 2023 geleidelijk ingevoerd.

De volgende financiële risico's zijn te benoemen:
- Het budget is mogelijk niet toereikend om kosten te dekken voor een individuele gemeente (vanaf het begin). Objectief verdeelmodel past niet bij de uitvoering in de praktijk
- Reguliere fluctuaties in gebruik. Er komt een gemiddeld aantal cliënten per jaar naar MOBW, in de praktijk zit er fluctuatie in deze instroom. Het ene jaar hoger, het andere jaar lager
- Mismatch in tijd tussen beschikbaar budget en uitgaven, bijvoorbeeld door snellere instroom van nieuwe cliënten dan opbouw beschikbaar budget objectief verdeelmodel of andere verdeling over regio dan gedacht.

Belangrijk om te vermelden is dat deze cijfers nog niet definitief zijn. Het nieuwe kabinet moet nog een besluit nemen over de definitieve bedragen en het verdeelmodel. Verwachting is dat dit in de meicirculaire 2022 bekend wordt gemaakt. Daarnaast gaat een groot deel van de cliënten sinds dit jaar over naar de Wet langdurige zorg. De impact van die ontwikkeling is ook een onzekerheid de komende jaren.

Budget in ieder geval van 2023 tot en met 2025 naar Amsterdam
Omdat er nog te veel onbekend is willen we de komende jaren met elkaar blijven samenwerken zoals we in de afgelopen jaren hebben gedaan. Dat wil zeggen dat de Amstelland-gemeenten het budget 2023 tot en met 2025 sowieso 'teruggeven' aan Amsterdam. Met de gemeente Amsterdam is afgesproken dat een bedrag vanuit Amsterdam beschikbaar wordt gesteld aan de regiogemeenten voor uitvoerings- en beleidskosten, contractmanagement en de groeiende rol in de toegang. Het uitgangspunt hierbij is dat deze middelen voldoende zijn ten behoeve van de uitvoering van de taken.

De gemeente Amsterdam zorgt op basis van het gehele budget nog steeds voor inkoop van MOBW-plekken voor de regio Amsterdam-Amstelland. Omdat er niet meer MOBW-plekken ingekocht dan waarvoor budget is, is er geen financieel risico voor de Amstelland gemeenten op overschrijding

van budgetten. Wel kunnen wachtlijsten ontstaan als het aantal plekken onvoldoende is.

Blokhuismiddelen
De gemeente Amsterdam heeft middelen (€ 4mln) ontvangen voor het opvangen en begeleiden van 150 economisch daklozen per jaar gedurende twee jaar in de regio Amstelland. Met de gemeente Amsterdam is afgesproken is dat deze middelen via de begroting van de gemeente Amstelveen lopen. Amstelveen legt (regionaal in Amstelland afgestemde) verantwoording af over deze middelen. Deze middelen zijn incidenteel voor 2020 en 2021. Amsterdam heeft medegedeeld dat het resterende budget is overgeheveld naar 2022 en vooralsnog mag worden uitgegeven tot ongeveer medio 2022. Daarnaast zijn zij, samen met andere gemeenten, met het Rijk in gesprek over verlenging van deze periode en een structureel karakter van middelen voor de opvang van economisch daklozen.

Communicatie

Betrokken partijen worden op de hoogte gebracht van de besluitvorming.

Procedure

In alle vijf de Amstelland gemeenten heeft de besluitvorming door de colleges plaatsgevonden. In Aalsmeer liggen de stukken op 10 maart bij de gemeenteraad ter besluitvorming voor. In Amstelveen is dit op 16 februari 2022, in Diemen en Ouder-Amstel beslist de raad op 17 februari en in Uithoorn op 3 maart.

Bijlagen

1. Beleidsprogramma Aanpak Dakloosheid Amsterdam-Amstelland 2021-2025 *Een nieuwe start - Samen op weg naar perspectief*.
2. Regioplan Amstelland, Beschermd wonen en dak- en thuisloosheid, *Een nieuwe start in Amstelland*
3. Adviezen van de Adviesraad Sociaal Domein
4. Reactie op de adviezen van de Adviesraad Sociaal Domein

de secretaris,

drs. Sj. Vellenga

de burgemeester,

mr. G.E. Oude Kotte

BEHANDELING RAAD

Wijziging/aanvullingen na behandeling raadscommissie

Het voorstel aan de raad is	**Aanvaarde amendementen / moties**
Ongewijzigd aanvaard	
Gewijzigd aanvaard	
Verworpen	

RAADSBESLUIT

Besluit

1. het Beleidsprogramma Aanpak Daklоosheid Amsterdam-Amstelland 2021-2025 Een nieuwe start - Samen op weg naar perspectief vast te stellen;

2. het Regioplan Amstelland, Beschermd wonen en dak- en thuisloosheid, Een nieuwe start in Amstelland vast te stellen, waarin onder meer is opgenomen dat:
   a. de gemeente Amsterdam de aankomende inkoopprocedure voor de Amstelland gemeenten op zich neemt;
   b. de financiële middelen die de gemeente Aalsmeer vanaf 2023 voor nieuwe cliënten voor Beschermd Wonen ontvangt, tot en met 2025 worden overgeheveld naar de gemeente Amsterdam;
   c. de Amstelland gemeenten solidair zijn en blijven als het gaat om realiseren van opvangplekken voor economisch daklozen en eventueel toekomstige lokale MOBW lo-caties in de gehele Amstelland regio. Iedere Amstelland gemeente neemt daarin zijn verantwoordelijkheid en spant zich in om op hun grondgebied te zoeken naar ge-schikte locaties voor inwoners uit de Amstelland gemeenten.

3. om voor de groep economisch dak- en thuislozen die wordt opgevangen vanaf 1 juli 2021 een uitzondering te maken op de regel dat de verblijfplaats van een persoon leidend is bij het verstrekken van voorzieningen en uitkeringen in het Sociaal domein en dit te verwerken in de lokale beleidsregels.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 10 maart 2022.

De griffier,

O. van Kolck

De voorzitter,

mr. G.E. Oude Kotte

Gemeente Amsterdam

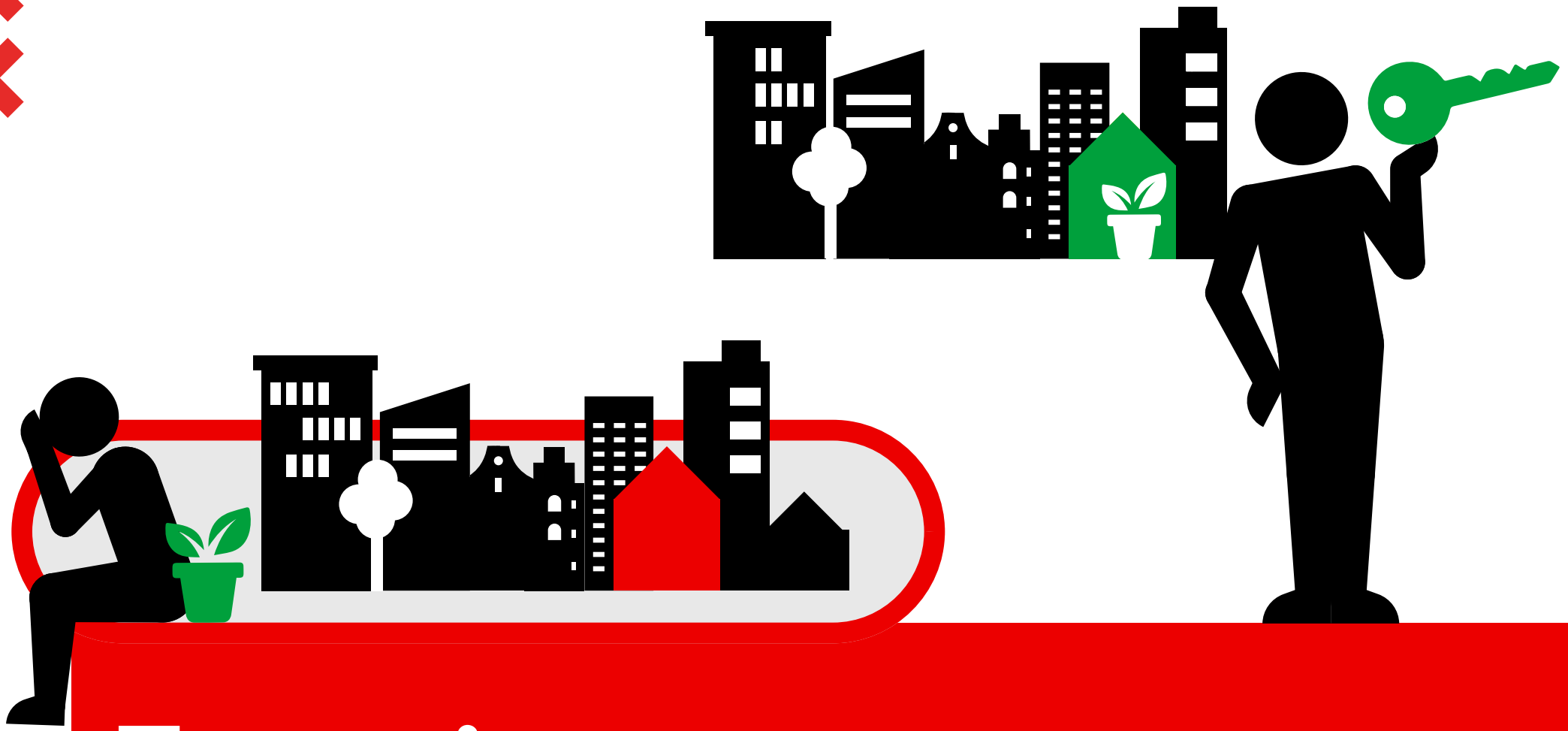

Een nieuwe start

Samen op weg naar perspectief

Voorwoord

Het aantal dak- en thuislozen in Nederland liep de afgelopen jaren op tot 39.000 in 2018. Alhoewel de cijfers lijken te stagneren, telt Nederland volgens het CBS op 1 januari 2020 nog steeds 36.000 dak- en thuislozen. In Amsterdam-Amstelland hebben wij in 2020 ongeveer 4.700 mensen met een maatwerkvoorziening binnen Maatschappelijke opvang en Beschermd wonen en dit is nog lang niet voldoende, want er staan daarnaast nog eens ongeveer 2.000 mensen op een wachtlijst. Dit zijn er te veel. Het gaat om volwassenen, jongvolwassenen en gezinnen met kinderen die om verschillende redenen geen dak boven het hoofd hebben.

Niet alleen de meest kwetsbare groep – waarbij verslaving, schulden, licht verstandelijke beperking, psychiatrische ziektebeelden of psychische stoornissen een rol speelt – neemt toe, ook het aantal economisch daklozen groeide vanwege de economische crisis. Dit is een groep daklozen die geen (zware) zorgvraag heeft, maar bijvoorbeeld door echtscheiding of verlies van inkomen hun woning verliest en niet in staat is weer eigen woonruimte te vinden. De groei van deze groep zien we ook terug in de regio Amsterdam-Amstelland. De schattingen lopen uiteen van 1.100 tot 2.500 mensen die jaarlijks economisch dakloos raken.
De situatie op de woningmarkt in onze regio draagt hier ook aan bij. Er is immers sprake van een groot tekort aan sociale huurwoningen en fors gestegen prijzen van koopwoningen en huren van huurwoningen in de particuliere sector.

Ook is het zeker dat de huidige pandemie grote impact heeft op de Nederlandse samenleving. Zo zijn er veel bedrijven die hun omzet terug zien lopen, met als gevolg noodgedwongen ontslagen. Het is nog te vroeg om de effecten van de pandemie op dak- en thuisloosheid in zijn geheel te overzien, maar we zien nu in Amsterdam-Amstelland al een toename van aanvragen voor ondersteuning en meer economisch daklozen vanwege COVID-19.

Dakloosheid kan ons allemaal overkomen. Landelijke regelgeving, zoals de kostendelersnorm, kan ook tot dakloosheid leiden. Door de huidige kostendelersnorm kunnen mensen in de bijstand moeilijker hun woning delen met anderen. Zeker in het geval van jongvolwassenen leidt de kostendelersnorm soms tot schrijnende situaties. Zo komt het voor dat jongeren na hun 18e verjaardag op straat terechtkomen omdat de bijstand van de ouder anders verlaagd wordt. Jongeren hebben vaak niet voldoende inkomen om een betaalbare woonruimte te vinden en de kans dat zij via 'bankhoppen' in onveilige en uitzichtloze situaties terechtkomen neemt toe.

Ondertussen zien we in Amsterdam-Amstelland ook dat de druk op de opvang oploopt. In voorgaande jaren is de opvang dan wel uitgebreid, toch zijn de wachtlijsten helaas niet korter geworden. De grenzen van uitbreiding zijn bereikt: daarvoor zijn geen middelen meer beschikbaar. De vraag blijft echter groeien en de uitstroom uit de opvang stagneert vanwege het gebrek aan betaalbare woningen. Ook is er een blijvend hoge vraag naar 24-uursopvang door ambulantisering van de GGZ en forensische zorg. Omdat de trajecten in de specialistische GGZ en forensische zorg korter duren

komen mensen met zwaardere problematiek binnen bij de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Zij hebben vaker dan voorheen intensievere ondersteuning nodig.

Dak- en thuisloosheid is schadelijk voor hen die het overkomt en voor de maatschappij. Het is onze maatschappelijke opdracht om inwoners die dak- en/of thuisloos (dreigen te) worden perspectief te bieden op een nieuwe start en daarmee op maatschappelijk en economisch herstel. Daar zetten we ons al voor in, daar gaan we mee door en daar zetten we nu weer nieuwe stappen in. Bijvoorbeeld door als gemeente meer integraal te werken. Dakloosheid is immers niet alleen een zorgprobleem, maar ontstaat meestal vanuit andere leefgebieden zoals het verliezen van een inkomen of een huis. Hier valt nog winst te behalen.

Vroegsignalering en vroeginterventie is van groot belang. Om dakloosheid te voorkomen moeten we snel kunnen handelen als iemand zich meldt met een vraag naar ondersteuning. En als mensen toch dakloos worden willen we een springplank bieden naar maatschappelijk herstel en een zelfstandig bestaan. De Buurtteams Amsterdam en de lokale teams in Amstelland hebben hier samen met de specialistische partners vanuit Maatschappelijke opvang/Beschermd wonen (MOBW) en de diensten vanuit Werk, Participatie en Inkomen (WPI) een belangrijke rol in. Niet alleen ondersteuning, maar vooral een woning en een eigen plek dragen bij aan herstel en participatie. Creativiteit is noodzakelijk om elke kans in de regio te benutten om structurele, maar ook tijdelijke woonmogelijkheden te realiseren. Alleen zo kunnen we de opvangketen beschikbaar en betaalbaar houden voor acute nood in plaats van voor langdurige opvang. Een goede samenwerking binnen de regio Amsterdam-Amstelland is van groot belang om de ondersteuning bij dreigende daklоosheid snel en dichtbij te organiseren. De visie en uitgangspunten zijn in dit beleidsprogramma gedetailleerd uitgewerkt voor Amsterdam als centrumgemeente, maar de uitgangspunten zijn in nauwe samenwerking met de regiogemeenten opgesteld. In een apart regioplan zullen de uitgangspunten en de decentralisatie van MOBW naar Diemen, Uithoorn, Ouder- Amstel, Aalsmeer en Amstelveen worden uitgewerkt.

Mede ondertekend namens Laurens Ivens (wethouder Wonen), Rutger Groot Wassink (wethouder Sociale Zaken en Diversiteit) en Marjolein Moorman (wethouder Onderwijs en Armoede). Alsmede door de wethouders zorg van de regio Amstelland: Wilma Alink-Scheltema (Aalsmeer), Marijn van Ballegooijen (Amstelveen), Jeroen Klaasse (Diemen), Rineke Korrel (Ouder-Amstel) en José de Robles (Uithoorn).

Simone Kukenheim
Wethouder Jeugd en Zorg

Inhoudsopgave

Voorwoord 2

1 Samenvatting 5

2 Focus 2021-2025 8
2.1 Ambitie en Speerpunten 8
2.2 Uitgangspunten 10
2.3 Dilemma's 11
2.4 Doelgroep 12

3 Speerpunt 1: Vroegsignalering en vroeginterventie 13

4 Speerpunt 2: Vergroten aanbod woonoplossingen 17
4.1 Vergroten aanbod structurele woonoplossingen 17
4.2 Verbeteren tijdelijke opvang- en woonmogelijkheden 18

5 Speerpunt 3: Goede ondersteuning op maat 21

6 Speerpunt 4: Duurzaam maatschappelijk herstel 26

7 Financiën 30

8 Monitoren en sturen 32

Bijlage 1: Totstandkoming van het beleidsprogramma 34
Bijlage 2: Trends & ontwikkelingen 35
Bijlage 3: Evaluatie Koersbesluit Thuis in de Wijk 2016-2020 40
Bijlage 4: Begrippen- en afkortingenlijst 43

Samenvatting

Het Beleidsprogramma Aanpak Daklоosheid ‘Een nieuwe start’ is de opvolger van het Koersbesluit Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen 2016-2020 ‘Thuis in de Wijk’. De evaluatie van ‘Thuis in de Wijk’ is opgenomen in bijlage 2. Met ‘Thuis in de Wijk’ is al een beweging van vermaatschappelijking en inclusie in gang gezet. Het huidige, vernieuwde beleidsprogramma zet daar de komende vier jaar vervolgstappen in. ‘Een nieuwe start’ schetst de kaders voor ondersteuning van kwetsbare inwoners uit de regio Amsterdam-Amstelland. Hierbij gaat het om inwoners die dak- of thuisloos zijn of dreigen te worden, maar ook om inwoners die vanuit beschermd wonen een vorm van opvang of ondersteuning nodig hebben. Het programma loopt van 2021 tot en met 2025.

De ambitie van dit beleidsprogramma is: iedereen die in de regio Amsterdam-Amstelland dakloos wordt of dreigt te worden ontvangt herstelondersteunende begeleiding. Op deze manier kunnen zij makkelijker aan maatschappelijk en economisch herstel werken.

Leeswijzer Amstelland

De speerpunten en uitgangspunten in dit beleidsprogramma gelden voor Amsterdam-Amstelland; de uitwerking ervan en de bijhorende resultaten en acties, zijn in dit beleidsprogramma voornamelijk beschreven voor Amsterdam. De regiogemeenten Ouder-Amstel, Uithoorn, Diemen, Aalsmeer en Amstelveen stellen, in samenwerking met de gemeente Amsterdam, in 2021 een regioplan op in aanvulling op dit beleidsprogramma waarin de vertaalslag naar de lokale situatie goed gemaakt kan worden. De regiogemeenten zullen als gevolg van de toekomstige doordecentralisatie een groeiend aandeel leveren in de preventie, opvang en uitstroom rondom daklоosheid en beschermd wonen. Hierbij gaat het om het doordecentraliseren van verantwoordelijkheden en financiën van de centrumgemeente. Het regioplan geeft richting aan de opbouw en ontwikkeling van preventie, de lokale expertise, de toegang, uitstroom naar de regiogemeenten en de financiële afspraken onder de doordecentralisatie. Bij de inrichting van de doordecentralisatie binnen de regio Amsterdam-Amstelland is gekozen voor het leidend principe: lokaal wat kan, regionaal wat moet en subregionaal waar nodig. Dit betekent dat verschillende interventies anders vormgegeven kunnen worden. Een voorbeeld hiervan is dat verblijfsvoorzieningen voor MOBW regionaal worden georganiseerd, maar dat preventie passend bij de eigen gemeente lokaal ingericht kan worden. De opvang van economsich daklozen zal subregionaal georganiseerd worden.

Uitgangspunten

Aankomende jaren zijn er acht algemene uitgangspunten die het beleidsprogramma inkleuren.

1. **Wijkgericht en dichtbij**: elke inwoner kan in zijn of haar eigen buurt of wijk zo snel mogelijk ondersteund worden.
2. **Focus op tijdelijkheid en Housing first**: de meeste mensen die blijvend 24-uurszorg nodig hebben vallen sinds 2021 niet meer onder de Wmo, maar onder de Wlz. Hierdoor is het tijdelijk karakter bij de herstel-ondersteunende begeleiding in de MO/BW-keten leidend.
3. **Inzet op tijdelijke woonmogelijkheden**: naast de bouw van nieuwe woningen versterken we de beweging naar nieuwe woonmogelijkheden.
4. **Speciale aandacht voor economisch daklozen, dakloze jongvolwassenen en gezinnen met kinderen.** Er is een groeiende groep economisch daklozen die een andere ondersteuningsvraag heeft dan de oorspronkelijke MO/BW-doelgroep. Ook moeten jongvolwassenen die aan het begin van hun leven staan alle kansen krijgen om zich te ontwikkelen en participeren. Tot slot verdienen gezinnen met kinderen speciale aandacht omdat de kinderen vaker in onveilige situaties opgroeien en dit zeer onwenselijk is. Bij al deze groepen is het van groot belang om snel de juiste hulp te kunnen bieden om daarmee erger te voorkomen.
5. **Zelfregie als uitgangspunt**: het is van belang dat cliënten zelf regie hebben, kunnen nemen en krijgen over hun eigen traject.
6. **Inzet van ervaringsdeskundigheid**: het structureel inzetten van ervaringsdeskundigheid draagt bij aan het bieden van de ondersteuning die het beste aansluit bij de behoefte van een cliënt.
7. **Integrale aanpak vanuit de directies Zorg, GGD, Wonen en Werk, Participatie en Inkomen**: hierdoor zijn interventies beter op elkaar afgestemd. Daklоosheid is niet alleen een zorgprobleem maar ontstaat meestal vanuit andere leefgebieden, zoals het verliezen van een inkomen of een huis.
8. **Samenwerking in de regio**: regiogemeenten leveren een groeiend aandeel in preventie, opvang en uitstroom rondom daklоosheid en beschermd wonen.

Dilemma's

Alhoewel alles op alles gezet wordt om de beoogde ambitie te behalen is het belangrijk om te realiseren dat dit beleidsprogramma de problematiek van daklоosheid niet kan oplossen. Dit heeft verschillende oorzaken:

- In de eerste plaats is er een tekort aan betaalbare woningen, vooral voor kwetsbare doelgroepen. Met de inzet op het vergroten van het aanbod van woonoplossingen wordt er resultaat geboekt, maar het is goed te realiseren dat ondanks die stappen het tekort aan betaalbare woningen de komende jaren niet wordt opgelost.
- In de tweede plaats is het budget voor opvang en hulpverlening onvoldoende om iedereen die zich meldt direct te kunnen helpen en daarmee daklоosheid in Amsterdam-Amstelland structureel op te lossen.
- Bij het niet structureel maken van de middelen vanuit het Landelijke Plan van Aanpak worden een aantal maatregelen in het beleidsprogramma na 2021 of 2022 afgebouwd.

Speerpunten

Bij de ambitie van dit beleidsprogramma horen vier speerpunten. Voor elk speerpunt zijn resultaten en acties benoemd.

Speerpunt 1: Vroegsignalering en vroeginterventie

We willen voorkomen dat mensen dakloos raken. De toegespitste expertise op gebied van huisvesting, werk, inkomen en GGZ is laagdrempelig en toegankelijk. Daarbij worden signalen van dreigende daklоosheid eerder opgepakt. Buurtteams Amsterdam speelt hierbij een belangrijke rol aangezien dit de eerste plek is waar mensen zich kunnen melden met een ondersteuningsvraag. Daarnaast ondersteunen we de oprichting van een daklozenkantoor. Hier krijgen daklozen de mogelijkheid om te werken aan hun maatschappelijk herstel en kan men gebruik maken van onafhankelijke cliëntondersteuning vanuit de Straatalliantie. Economisch of dreigend daklozen hebben via het project 'Briefadressen' recht op een briefadres. Ze krijgen daarbij begeleiding met een op persoon gemaakt perspectiefplan. Tot slot biedt het team 'economisch daklozen' van De Regenboog Groep kortdurende en intensieve begeleiding aan economisch daklozen.

Speerpunt 2: Vergroten aanbod woonoplossingen

Het behoud én vermeerdering van betaalbare woningen is één van de sleutels bij het oplossen en voorkomen van dakloosheid. Aankomende jaren worden er in Amsterdam veel nieuwe woningen gebouwd en wordt de bestaande voorraad beschermd. We willen een groter aanbod van omslagwoningen om zo de directe instroom van de MO/BW-doelgroepen te bevorderen. Daarnaast komt er met de regio een nieuw woonruimteverdeelsysteem. Hierdoor krijgen mensen in kwetsbare positie meer kans op een sociale huurwoning. Dit is echter nog niet genoeg. Daarom wordt er geïnvesteerd in tijdelijke bouw en transformatie van panden. Bij tijdelijke bouw zetten we in op huurcontracten die op maat zijn gesneden waardoor een huurder voor een langere periode kan huren. Daarnaast worden tijdelijke woonmogelijkheden in Amsterdam en regio vergroot, zoals opvang in hotels en het project 'Onder de Pannen'.

Speerpunt 3: Goede ondersteuning op maat

We zetten zo snel mogelijk in op een breed en op maat ingericht ondersteuningstraject waarbij het doel maatschappelijk en economisch herstel is. Uiteraard passend bij het perspectief van de inwoner. Momenteel staan mensen te lang op de wachtlijst voor een MOBW-traject. We proberen met verschillende maatregelen de instroom in de MOBW-keten te verkleinen en trajecten te verkorten. We zetten direct begeleiding in wanneer iemand in aanmerking komt voor een MOBW-traject en we vergroten de succesvolle resourcegroepen methodiek. Ook zetten we in op maatwerk van interventies op gebied van werk, wonen, inkomen en schulden. Op die manier is de ondersteuning passend bij de ondersteuningsvraag en staan er geen bureaucratische belemmeringen in de weg.

Speerpunt 4: Duurzaam maatschappelijk herstel

We willen voorkomen dat mensen die uit de schuldhulpverlening komen of klaar zijn om vanuit de opvang door te stromen naar een nieuwe werkplek of zelfstandige woning terugvallen. Het is belangrijk dat de inwoner tijdens het gehele traject toegang blijft houden tot het brede aanbod van interventies, zoals bij andere speerpunten omschreven. Het snel kunnen op- en afschalen van ondersteuning draagt bij aan een duurzaam herstel.

Monitoring

Dit beleidsprogramma heeft grote ambities die worden nagestreefd door verschillende wethouders. Om te zorgen dat we deze ambities kunnen waarmaken én tijdig kunnen bijsturen is monitoring van essentieel belang. Niet alleen om te zien of we de resultaten behalen, maar ook vanwege de groei van de daklozenpopulatie, de beschreven ontwikkelingen van het aanbod en de doelgroep en de gevolgen van de coronapandemie. Daarom wordt er een integrale monitor opgezet en uitgevoerd door de Amsterdamse gemeentelijke directies Zorg, WPI, Wonen, GGD, de stadsdelen, vertegenwoordiging van regiogemeenten, zorgaanbieders, cliëntvertegenwoordiging en het bredere veld.

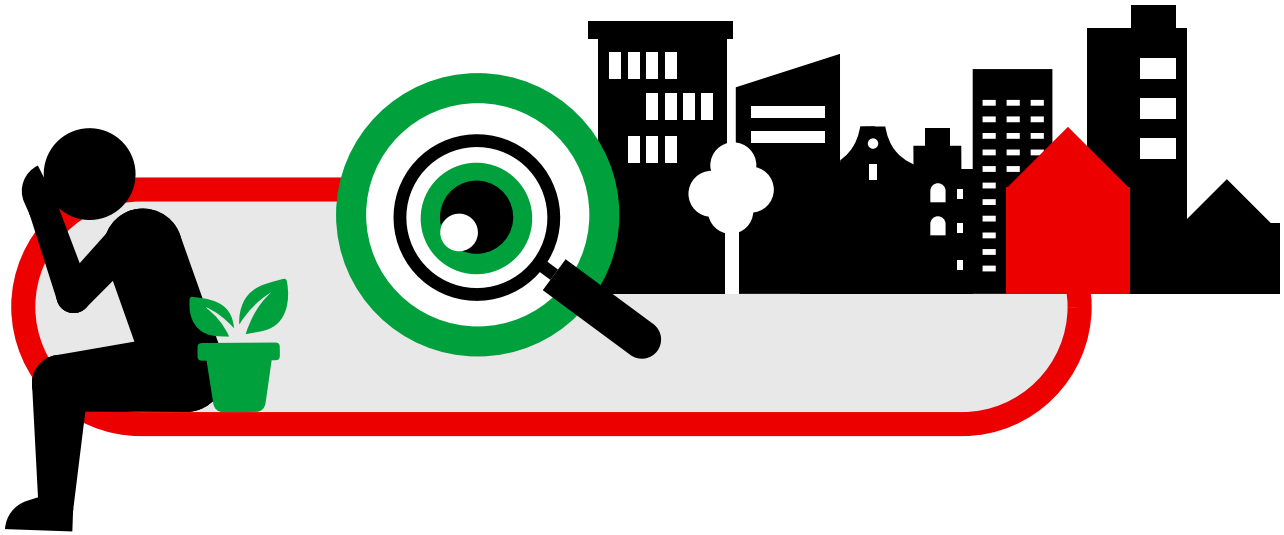

2

Focus 2021-2025

In dit hoofdstuk leest u onze ambities en bijbehorende speerpunten. De maatschappelijke trends en ontwikkelingen zijn opgenomen in bijlage 2.

2.1 Ambitie en Speerpunten

Ambitie: een beter perspectief bij (dreigende) dakloosheid

Huisvesting is een mensenrecht en herstel begint met een huis, zoals ook het advies van de Raad voor Volksgezondheid en Samenleving (hierna RVS) stelt. Het is de ambitie van dit beleidsprogramma om met iedereen die in de regio Amsterdam-Amstelland dakloos wordt of dreigt te worden samen aan een nieuwe start en daarmee maatschappelijk en economisch herstel te werken. Bij deze ambitie horen vier speerpunten.

Speerpunt 1: Vroegsignalering en vroeginterventie

Dakloosheid voorkomen is beter dan dakloosheid oplossen. Kwetsbare inwoners die dakloos dreigen te worden hebben we daarom eerder in beeld. Woonproblemen of andere bestaansonzekerheden die kunnen leiden tot dakloosheid – zoals schulden of eenzaamheid – worden snel en vroegtijdig gesignaleerd. Samen met de kwetsbare inwoner wordt via vroeg-interventie getracht om dakloosheid te voorkomen. Tevens wordt dakloosheid sneller omgebogen naar maatschappelijk herstel. Vroegsignalering en vroeg-interventie worden dus ingezet op alle leefgebieden.

Speerpunt 2: Vergroten aanbod woonoplossingen

De meest voor de hand liggende en noodzakelijke oplossing voor dakloosheid is meer betaalbare woningen. Daarom gaan we in Amsterdam de komende jaren veel nieuwe woningen bouwen en moeten we de bestaande voorraad blijven beschermen. Ook zullen we met de regio een nieuw woonruimteverdeelsysteem invoeren, waarin mensen die in een kwetsbare positie zitten meer kans krijgen. Dit is echter niet genoeg om de woonvraag van met name lage inkomensgroepen op te lossen. Daarom investeren we in tijdelijke bouw en transformatie van bestaande panden.
Bij tijdelijke bouw zetten we in op tijdelijke huur-contracten die op maat zijn gesneden. Het is hierdoor mogelijk dat een huurder voor een langere periode kan huren dan de gebruikelijke drie jaar. Voor de corporaties verlaagt dit de drempel om deze woningen voor een langere periode aan dezelfde persoon te verhuren, zonder het risico dat de persoon de woning niet meer verlaat zodra het tijdelijke complex ophoudt te bestaan. Niettemin moet het doel blijven dat de huurder terecht-komt in een permanente woning met een huurcontract voor onbepaalde tijd.

Kanttekening bij alle te nemen acties is dat ook met deze aanvullende maatregelen er niet voldoende woonruimte zal zijn voor alle daklozen in Amsterdam. Landelijke inzet voor extra woningen en beter spreiden van de opvang en huisvesting van statushouders is noodzakelijk. Daarom lobbyen we bij het Rijk ook voor een brede en integrale afweging van de diverse doel-groepen die opvang en huisvesting nodig hebben in een gemeente.

Speerpunt 3: Goede ondersteuning op maat
We zetten zo snel mogelijk in op een breed en op maat ingericht ondersteuningstraject waarbij maatschappelijk en economisch herstel het doel zijn. Hierbij gaat het om maatwerk van ondersteuning door hulpverleners, maar ook eigen inzet op de leefgebieden wonen, werk, inkomen, onderwijs en veiligheid is van belang. Het doel is dat mensen gegeven hun perspectief zo snel mogelijk, in een veilige omgeving, weer kunnen participeren.

Speerpunt 4: Duurzaam maatschappelijk herstel
We willen voorkomen dat mensen terugvallen die uit de schuldhulpverlening komen of klaar zijn om vanuit de opvang door te stromen naar een nieuwe werkplek of zelfstandige woning. Om dit te realiseren is het van belang dat er sprake is van duurzaam maatschappelijk herstel om zodoende nieuwe bestaansonzekerheden te voorkomen.

Dit plan omschrijft niet het volledige aanbod waar dak- of thuisloze inwoners van Amsterdam-Amstelland gebruik van kunnen maken. Dit beleidsprogramma legt de nadruk op nieuwe Amsterdamse maatregelen of daar waar een intensivering plaatsvindt. De beschrijving van de maatregelen in dit beleidsprogramma zijn dus niet alomvattend. We doen nog zoveel meer dan beschreven.

Speerpunt 1:
Vroegsignalering en vroeginterventie

Speerpunt 2:
Vergroten aanbod woonoplossingen

Speerpunt 3:
Goede ondersteuning op maat

Speerpunt 4:
Duurzaam maatschappelijk herstel

2.2 Uitgangspunten

Naast de ambitie en speerpunten die wij de komende jaren nastreven is er een aantal algemene uitgangspunten dat dit beleidsprogramma inkleurt.

Wijkgericht en dichtbij

Sinds 1 april 2021 kan elke Amsterdammer – ook dak- en thuislozen – terecht bij een buurtteam in een wijk naar keuze voor vragen en ondersteuning op het gebied van wonen, welzijn, inkomen, schulden en veiligheid. Het buurtteam doet aan brede vraagverheldering en ondersteunt waar mogelijk de Amsterdammer zelf. Brede vraagverheldering betekent dat er op alle leefgebieden wordt gekeken welke ondersteuning een Amsterdammer nodig heeft. Er wordt niet gefocussed op één bepaald leefgebied. Omdat de toegang tot ondersteuning via het buurtteam verloopt kan iemand in zijn of haar eigen buurt of wijk zo snel mogelijk ondersteund worden.

Focus op tijdelijkheid en Housing First

Sinds 1 januari 2021 vallen de meeste mensen die blijvend 24-uurs zorg nodig hebben niet meer onder de Wmo, maar onder de Wet langdurige zorg (Wlz). Daarmee wordt het tijdelijke karakter en dus de gerichtheid op maatschappelijk herstel leidend in de ontwikkeling van de ondersteuning in de stedelijke en regionale Maatschappelijke Opvang/Beschermd Wonen (hierna MO/BW-keten). Uit onderzoek blijkt herstel in de eigen woonomgeving tot 70% beter en sneller te verlopen.

Inzet op tijdelijke woonmogelijkheden

De druk op de Amsterdamse en regionale woningmarkt is groot. Er is een groot tekort aan betaalbare woningen. Als gevolg hiervan maken we naast de bouw van nieuwe woningen ook een beweging naar nieuwe woonmogelijkheden, door onder andere de inzet van hotels of sloopwoningen. Met het voorlopig achterblijvende aanbod in de sociale huursector zullen we lokaal moeten blijven monitoren waar de kansen op transformatie (vastgoed, hotels, etc.) of (tijdelijke) nieuwbouw zich aandienen. Alternatieve en/of zelfgekozen woonoplossingen kunnen we daarnaast ook bevorderen en ondersteunen. Huisvestingsvragen van mensen die kunnen doorstromen uit opvang en verblijfsvoorzieningen zijn dan ook niet langer alleen afhankelijk van vrijkomende sociale huur. Ook voor hen geldt dat, indien passend bij hun perspectief, een eigen huis ook in een studio, een verbouwd hostel of een tijdelijke woning kan worden gevonden.

Speciale aandacht voor economisch daklozen, dakloze jongvolwassenen en gezinnen met kinderen

Er is een aantal groepen dat specifieke aandacht nodig heeft:

- Economisch daklozen: deze groep is de laatste jaren erg gegroeid en heeft een andere behoefte aan ondersteuning dan de doelgroep die van oorsprong in aanmerking komt voor MO/BW. Onder economisch daklozen vallen ook daklozen uit andere EU-landen.
- Dakloze jongvolwassenen: jongvolwassenen vragen om extra aandacht omdat hun situatie zich onderscheidt van die van volwassenen. Ze staan aan het begin van hun leven en moeten alle kansen krijgen om zich te ontwikkelen en te participeren. Aandacht is er ook voor biculturele dakloze jongvolwassen met een lhbtiq+ achtergrond en kwetsbare jongvolwassen vrouwen.
- Gezinnen met kinderen: omdat kinderen in deze gezinnen vaker in onveilige situaties opgroeien, hebben extra aandacht en het snel kunnen inzetten van de juiste hulp prioriteit, zodat deze kwetsbare kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen.

Een ontwikkeling die positief kan uitwerken voor de hierboven genoemde groepen is het nieuwe puntensysteem van woonruimteverdeling, dat medio 2022 zal ingaan. In actie 3 onder speerpunt 2 lichten we dit systeem verder toe.

Zelfregie als uitgangspunt

Het is van belang dat cliënten zelf regie hebben, kunnen nemen en krijgen over hun eigen traject. Het ervaren van zelfregie draagt bij aan herstel en vormt dan ook een belangrijk onderdeel van de dienstverlening die geboden wordt binnen MO/BW. Uiteindelijk is het de cliënt die de ondersteuning ontvangt en in samenspraak met de begeleider zijn traject bepaalt. De dienstverlening binnen MO/BW is gericht op blijvende stimulering van zelfredzaamheid, passend bij de cliënt.
Hiertoe zijn de volgende leidende principes opgesteld:

1. Focus op een duurzame relatie met een cliënt, in plaats van op gestandaardiseerde processen;
2. Focus op doen en ontwikkelen, in plaats van op praten en denken;
3. Meer focus op een ondersteunend sociaal netwerk, in plaats van op praktische woonvaardigheden.

Vanuit een gelijkwaardig perspectief kijken we samen met mensen naar de passende stappen voor herstel. Daarom is het van belang dat bij (dreigende) dakloosheid zo snel mogelijk een goede probleemanalyse wordt gemaakt, zodat een ondersteuningstraject op maat sneller kan beginnen.

Inzet van ervaringsdeskundigheid

Het uitbreiden en structureel inzetten van ervaringsdeskundigen draagt bij aan de ontwikkeling van het ondersteuningsaanbod. Op die manier vind je de beste aansluiting op de behoefte van een cliënt. Daarbij sturen we enerzijds op de inzet van professionele of vrijwillige ervaringsdeskundigen die direct bijdraagt aan het herstel van anderen. Anderzijds betrekken we doorlopend ervaringsdeskundigen bij het (door)ontwikkelen en monitoren van het aanbod.

Integrale aanpak vanuit de directies Zorg, GGD, Wonen en Werk, Participatie en Inkomen (WPI)

We constateren dat dakloosheid toeneemt in de maatschappij. Hierbij blijkt steeds vaker dat dakloosheid niet alleen een zorgprobleem is, maar ook ontstaat vanuit andere leefgebieden. Denk aan het verliezen van een inkomen of een woning. Daarom is het belangrijk dat we het vraagstuk van dakloosheid niet alleen vanuit zorg aanvliegen, maar dat er een gezamenlijke verantwoordelijkheid bestaat vanuit de verschillende directies Zorg, GGD, Wonen en WPI. Oftewel: een gezamenlijke verantwoordelijkheid bij de voorkoming van dakloosheid. Hier is integrale sturing en verantwoording voor nodig. Daarnaast werken regiogemeenten aan de transformatie van het sociaal domein om tot een integrale aanpak te komen die ook op dakloosheid van toepassing is.

Samenwerking in de regio

De gemeente Amsterdam ontvangt als centrumgemeente de middelen voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen voor de regio Amsterdam-Amstelland. De regiogemeenten mandateren Amsterdam om uitvoering te geven aan deze beleidsterreinen. Deze mandatering en de bijhorende dienstverleningsovereenkomst lopen tot eind 2021. Per 1 januari 2022 start de inhoudelijke doordecentralisatie van Beschermd Wonen plaats. Per 1 januari 2023 volgt de financiele doordecentralisatie. Naar verwachting zullen eind 2021 de defintieve financiele effecten van het nieuwe verdeelmodel bekend worden. Dit vraagt om hernieuwde (financiële) samenwerkingsafspraken. Deze zullen hun beslag krijgen in het eerder genoemde regioplan waar naast de financiën ook afspraken over preventie, toegang en uitstroom uit MOBW worden vastgelegd. Het uitgangspunt in de regionale samenwerking is: lokaal wat kan, regionaal wat moet en subregionaal waar nodig. Deze richting doet het meeste recht aan de lokale verantwoordelijkheid, efficiëntere verdeling van de taken en de beste begeleiding voor de kwetsbare inwoners. Het beleidsprogramma zal samen met het regioplan in het najaar van 2021 aan de gemeenteraden van de Amstelland gemeenten worden voorgelegd.

2.3 Dilemma's

In de voorgaande hoofdstukken lichtten we de ambitie, het viertal speerpunten en de uitgangspunten van het beleidsprogramma toe. Dit laat de focus voor de komende jaren zien.

Alhoewel we alles op alles zetten om de beoogde ambitie te behalen is het tegelijkertijd goed om te realiseren dat dit beleidsprogramma de problematiek van dakloosheid niet structureel kan oplossen. Dit heeft verschillende oorzaken:

- In de eerste plaats is er een tekort aan betaalbare woningen, met name voor kwetsbare doelgroepen. Door in te zetten op het vergroten van het woningaanbod wordt er zeker resultaat geboekt, maar ondanks dat blijft er een groot tekort aan betaalbare woningen. Het probleem wordt hiermee de komende jaren dus nog niet opgelost.
- In de tweede plaats is het budget voor opvang en hulpverlening onvoldoende om iedereen die zich meldt direct te kunnen helpen en daarmee dakloosheid structureel op te lossen. In het kader van het Landelijk Plan van Aanpak Dakloosheid is richting het Rijk aangegeven dat de extra incidentele middelen veel mogelijkheden bieden, maar dat een structurele oplossing vraagt om structureel extra middelen. Dit betekent dat er binnen het budget keuzes gemaakt moeten worden. Denk bijvoorbeeld aan een strengere selectie bij de toegang tot de MOBW-keten.
- Een aantal maatregelen in het beleidsprogramma worden gefinancierd vanuit de incidentele middelen van het Landelijke Plan van Aanpak. Het gaat om een bedrag van €11.252.000 euro. Als de middelen

niet structureel gemaakt worden betekent dit dat een aantal maatregelen na 2021 of 2022 afgebouwd worden. Dit heeft dus gevolgen voor de ambitie van dit beleidsprogramma.

2.4 Doelgroep

Het beleidsprogramma 'Een nieuwe start' richt zich op een diverse groep kwetsbare burgers. Hierbij gaat het om verschillende groepen daklozen, maar ook burgers die ondersteuning vanuit beschermd wonen nodig hebben. Al deze groepen zijn enorm divers. Denk hierbij aan verschillende leeftijden, maar ook verschil in culturele- en seksuele identiteit. We benoemen de verschillende doelgroepen hieronder:

Doelgroepen onderdeel van dit beleidsplan:

Kwetsbare daklozen: hiermee doelen we op de groep die in aanmerking komt voor ondersteuning thuis, of met verblijf binnen de MO/BW-keten. Mensen met een achtergrond van dak- of thuisloosheid komen hiervoor in aanmerking vanwege een stapeling van psychosociale en/of psychiatrische en/of lichtverstandelijke beperking (LVB) en andere complexe ondersteuningsvragen. Ook na een afgerond verblijf in voorliggende domeinen zoals Jeugdzorg, de Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ), LVB-zorg en forensische zorg kunnen mensen in deze groep instromen.

Economisch daklozen: hier gaat het om mensen met een huisvestingsprobleem waarbij ook problemen op diverse andere leefgebieden spelen. Het lukt hen niet zelfstandig of met naasten de problematiek op te lossen. Deze doelgroep krijgt verschillende benamingen (zoals nieuwe daklozen, recent daklozen, zelfredzame daklozen). In dit beleidsprogramma hanteren we de term economisch daklozen. Deze groep neemt de laatste jaren al toe, maar het is voorstelbaar dat deze groep de komende jaren nóg verder toeneemt als gevolg van COVID-19.

Jongvolwassen daklozen: dit zijn mensen in de leeftijdscategorie 18-23 jaar die onder de doelgroep van de Maatschappelijke Opvang Jongvolwassenen (MOJ) vallen. Deze groep bestaat uit alleenstaande jongvolwassenen, maar ook jongvolwassenen met een of meer kinderen. Onder de 18 jaar vallen deze jongvolwassenen niet onder de Wet maatschappelijke opvang (Wmo), maar onder de Jeugdwet. Iedereen boven de 23 jaar valt onder de volwassenketens van MO/BW. Met deze leeftijdsgrenzen wordt overigens flexibel omgegaan. Er wordt per persoon gekeken met welk ondersteuningsaanbod de jongere het beste geholpen is.

Dakloze gezinnen: een of twee ouders met een of meer kinderen die dakloos zijn, en die geen verblijfsalternatief hebben (in hun netwerk, of anderszins).

Daklozen uit andere EU-landen: in de EU is er vrij verkeer van personen tussen de landen die onderdeel vormen van de EU. De afgelopen jaren is vooral de instroom van personen uit Midden- en Oost-Europese landen (MOE-landen) naar Nederland groot. Een aanzienlijk deel van deze immigranten is tijdelijk in Nederland om te werken. Helaas zijn er ook velen die dit (tijdelijk) niet redden, dakloos worden, op straat slapen of een beroep moeten doen op de voorzieningen. Binnen deze groep is ook een deel dat problemen heeft of ontwikkelt op het gebied van middelenmisbruik of psychiatrie.
De toegang tot de opvang voor deze groep is beperkt en onder andere afhankelijk van de duur van het (werkzame) verblijf in Nederland. In het algemeen komen zij hierdoor niet in aanmerking voor een traject in de maatschappelijke opvang. Wel zijn er in de verschillende steden organisaties die helpen bij repatriëring en overdracht naar hulp-verlening in het eigen land.

Kwetsbare mensen met psychiatrische problematiek: dit zijn mensen vanaf 18 jaar en ouder die te maken hebben met psychiatrische problematiek, of waarbij sprake is van een licht verstandelijke beperking. Hierdoor kunnen ze mogelijk (nog) niet zelfstandig wonen en deelnemen aan de samenleving.

Doelgroepen die geen onderdeel van dit beleidsplan zijn:

Het programma richt zich niet op de groep ongedocumenteerden. Ter verduidelijking is hieronder de omschrijving van deze groep opgenomen.

Ongedocumenteerden: de meest recente schatting van het aantal ongedocumenteerde vreemdelingen in Nederland is 35.530. In 2013 verbleef ruim een derde van hen in één van de vier grootste steden. De grootste groep vindt onderdak bij familie of vrienden, maar een deel van hen kan niet op het sociale netwerk bouwen en kan geen aanspraak maken op reguliere sociale voorzieningen. Hierdoor belanden ze op straat. Voor deze groep zijn 24-uursvoorzieningen ingericht.

Speerpunt 1: Vroegsignalering en vroeginterventie

Resultaten die we willen behalen:

1. Vanaf 1 april 2021 kan elke Amsterdammer, ook een dak- of thuisloze, terecht bij een buurtteam voor vragen en ondersteuning op het gebied van wonen, welzijn, inkomen, schulden en veiligheid.
2. In 2025 zijn cliënten die zich met (dreigende) dakloosheid melden bij een buurtteam of onafhankelijke cliëntondersteuning tevreden over:
   - toegankelijkheid van informatievoorziening over het ondersteuningsaanbod;
   - vraagverheldering (snelheid, passend);
   - mate van zelfregie;
   - bejegening.
3. Mensen met schulden die dakloos dreigen te raken, worden zodanig geholpen op het gebied van werk, inkomen en schulden dat zij hun woning kunnen behouden.
4. Buurtteams, Veldwerk Amsterdam, Jongerenwerk en Meidenwerk en onderwijs werken nauw samen om jongvolwassenen met (dreigende) dak- en thuisloosheid te bereiken.

Voorkomen dak- en/of thuisloosheid

Omdat voorkomen beter is dan genezen willen we dak- en/of thuisloosheid voorkomen. Daar is vroegtijdige signalering van dreigende dakloosheid voor nodig. Enerzijds betekent dit dat op dakloosheid toegespitste expertise op het gebied van huisvesting, werk, inkomen en GGZ laagdrempelig moet zijn. Anderzijds betekent dit ook dat signalen van dakloosheid actief moeten worden opgehaald. Het buurtteam heeft hierin een belangrijke rol, aangezien dit de eerste plek is waar mensen zich kunnen melden met een ondersteuningsvraag. De samenwerking tussen Buurtteam Amsterdam en andere partijen zoals stichting Woon!, Amsterdam Extra en onafhankelijke cliëntondersteuning voor dak- en thuislozen is hierbij van groot belang. Naast vroegtijdig signaleren, moeten we de problemen die tot dreigend woningverlies leiden ook oplossen. Op die manier zorg je ervoor dat iemand in zijn of haar eigen woning kan blijven. Hierbij is het belangrijk dat er zo snel mogelijk een goed (eerste) gesprek wordt gevoerd met dreigend dak-en thuislozen. Aan de hand daarvan kan er beoordeeld worden welk ondersteuningstraject het best past. Hierbij moet aandacht zijn voor cultuur- en gendersensitiviteit.

Actie 1.1:
Expertise en ondersteuningsaanbod: nabij en toegankelijk

Een sterke sociale basis in buurten en wijken is cruciaal voor vroegsignalering en vroeginterventie van dreigende dakloosheid. En dit is precies de beweging die Amsterdam op dit moment maakt door de sociale basis te versterken de buurtteams te introduceren.

Op dit moment kunnen dak- en thuislozen terecht bij de screeningsbalie op de Jan van Galenstraat. Sinds 1 april 2021 kan elke Amsterdammer, ook (dreigend) dak- en thuislozen, terecht bij een buurtteam voor vragen en ondersteuning op het gebied van wonen, welzijn, inkomen, schulden en veiligheid. Het buurtteam doet aan brede vraagverheldering en ondersteunt waar mogelijk de Amsterdammer zelf. Als een buurtteam niet goed weet om te gaan met de hulpvragen van een cliënt, dan kunnen zij expertise inschakelen vanuit Amsterdam Extra (het netwerk van MOBW aanbieders), de Centrale Toegang of onafhankelijke cliëntondersteuning. De buurtteams worden geleidelijk uitgerold, waardoor de Centrale Toegang ieder geval nog in 2021 in de huidige vorm blijft bestaan. Uiteindelijk wordt de Centrale Toegang een tweedelijns toegang.

Voor de regio betekent dit dat ook (dreigend) dakloze inwoners zich moeten kunnen melden bij de eigen gemeente, en waar mogelijk geholpen worden.

Bij de introductie van deze nieuwe werkwijze houden we rekening met het feit dat buurtteams een groeimodel hebben: in volume en in expertise. Zo blijft de Centrale Toegang voor MO/BW in 2021 direct toegankelijk voor cliënten. We verwachten dat steeds meer Amsterdammers de weg naar een buurtteam vinden, waar zij eerder, beter en laagdrempeliger ondersteund worden. Bij de ontwikkeling van deze klantroute is de aandacht voor het eerste gouden gesprek van belang.
Door ervaringsdeskundigen en onafhankelijke cliënt-ondersteuters in te zetten worden cliënten gehoord, gezien en erkend. De lijnen tussen de buurtteams, ervaringsdeskundigen en onafhankelijke cliëntondersteuners zijn kort.

Binnen dit buurtteam starten alle klantroutes, ongeacht de mate van zelfredzaamheid. Ook voor EU-burgers of andere niet rechthebbenden. Met (dreigend) dak- en thuislozen beoordelen we samen welke mix van ondersteuning en instrumenten passend is voor de snelste weg naar maatschappelijk herstel.

Naast buurtteams zullen er ook onafhankelijke cliënt-ondersteuners beschikbaar zijn voor laagdrempelige ondersteuning en snelle vraagverheldering. Dit doen zij door nauwe relaties te onderhouden met de buurtteams, onderling expertise uit te wisselen en elkaar te betrekken bij het vinden van passende ondersteuning. Aanvullend blijven onafhankelijke cliëntondersteuners ook outreachend werken en bieden zij onafhankelijke ondersteuning wanneer cliënten vastlopen in het systeem. De cliënt voert zelf de regie en er is speciale aandacht voor zijn of haar unieke behoefte en kracht. De capaciteitsbehoefte van cliëntondersteuning zal vanaf 2022 gemonitord worden en is afhankelijk van de ontwikkelende rol van Buurtteams Amsterdam.

Om de vroegsignalering verder te verbeteren onderzoeken we hoe de eerste signalen bij vindplaatsen (huisartsen, leerplichtambtenaren, aanvraag briefadressen, jongerenpunten, schuldhulp meldpunt ZWO en corporaties) kunnen leiden tot vroeginterventies. De vindplaatsen worden ook geïnformeerd over de nu nog stedelijke startpunten van de klantroutes. Daarnaast onderzoekt de Chief Technology Officer in 2022 hoe Artificial Intelligence kan worden toegepast om dreigende dak- en thuisloosheid eerder te kunnen signaleren.

“Ik neem alleen wat van anderen aan als ze zelf iets hebben meegemaakt, als ze mijn wereld begrijpen. Zoals de persoon die op onze school kwam om over drugs te vertellen. Diegene had zelf gebruikt en was in de problemen geraakt, naar zo iemand luister ik, daar heb ik wat aan.”

Over het belang van ervaringsdeskundigheid - **Lina**

Tot slot ondersteunen we in 2021/2022 de oprichting van een Daklozenkantoor. Hier krijgen daklozen de mogelijkheid zelf aan hun herstel te werken door gebruik te maken van faciliteiten, zoals computers en printers. Daarnaast ontvangen ze laagdrempelige ondersteuning van cliëntondersteuners en ervaringsdeskundigen. Door deze laagdrempelige ondersteuning kunnen cliënten (zelf) werken aan oplossingen en kan voorkomen worden dat ze verder afglijden in dak- en thuisloosheids-problematiek. Het Daklozenkantoor is er niet alleen bij het begin van daklooshеid, maar is er ook voor clienten die al gebruik maken van de opvang of zelfstandig wonen met ondersteuning. Het Daklozenkantoor en de diensten die daar door de Straatalliantie geboden worden zijn altijd toegankelijk voor wie dat wil. Allereerst starten we dit Daklozenkantoor voor een periode van twee jaar, zodat we na deze periode kunnen kijken hoe het gehele sociale stelsel (en dus ook de buurtteams) werkt en eventueel kunnen bijsturen waar nodig.

Actie 1.2:
Vroeginterventie: maatwerk als regel om daklоosheid te voorkomen

Om daklоosheid te voorkomen is maatwerk het uitgangspunt. De problematiek van de groep dreigend daklozen is immers zeer divers. Amsterdammers met geldproblemen willen we vroeg in beeld krijgen. Op die manier willen we voorkomen dat betalingsachterstanden escaleren, problematische schulden ontstaan en er huisuitzetting en afsluitingen dreigen. Het college heeft daarom op 30 juni 2020 besloten om de aanpak 'Vroegsignalering' per direct te intensiveren. Deze is er op gericht om betalingsproblemen rond de meest essentiële vaste lasten – waaronder huur – in beeld te krijgen. Door op tijd betalingsregelingen te treffen kan huisuitzetting en daardoor daklоosheid worden voorkomen. De maatschappelijk dienstverlening gaat nu eerder op meldingen van vaste lastenpartners af en blijft langer proberen om in contact te komen met Amsterdammers. Schuldeisers passen maatwerk en coulance toe. Deze actie wordt gefinancierd vanuit het herstelplan 'Samen uit de crisis'.

Ons streven is dat niemand dakloos wordt door toedoen van de kostendelersnorm. De kostendelersnorm heeft tot negatief gevolg dat jongeren – soms zelf, soms door hun ouders – uit huis gaan en uitgeschreven worden op het adres, omdat anders de bijstand van de ouders verlaagd wordt. Hierdoor komen ze op straat terecht, met grote nadelige gevolgen voor de jongeren. Daarom wordt (waar mogelijk) maatwerk toegepast door in sommige individuele gevallen tijdelijk de kostendelers-norm niet toe te passen.

Onder andere hierom voert Amsterdam samen met andere steden een landelijke lobby om de leeftijdsgrens van de kostendelersnorm te verhogen naar 28 jaar. De Tweede Kamer heeft hier in februari 2021 een motie over aangenomen. Hierin wordt de regering verzocht een voorstel te doen om daklozen, mantelzorgers en kwetsbare jongeren tot en met 27 jaar uit te zonderen van de kostendelersnorm. Wij vinden dat de kosten-delersnorm of de jongerennorm nooit een reden mag zijn voor iemand onder de 28 jaar om niet te kunnen samenwonen. Daarom passen we waar dat kan maatwerk toe en monitoren we of en wanneer de uitzonderings-positie wordt toegepast.

In het kader van het actieprogramma 'Dak- en thuisloze jongeren 2019-2021' hebben staatssecretarissen Blokhuis en Van Ark aan Divosa gevraagd om gemeenten te ondersteunen bij het terugdringen van de daklоosheid onder jongvolwassenen, door de mogelijkheden voor de toepassing van maatwerk binnen de Participatiewet te beschrijven. Het gaat hierbij specifiek om het bieden van maatwerk dat binnen de wet is toegestaan, met betrekking tot:

- de kostendelersnorm;
- de lagere norm voor jongeren van 18, 19 of 20 jaar;
- de zoekperiode van 4 weken voor jongeren tot 27 jaar.

De zeven Jongerenpunten in Amsterdam zijn geïnformeerd en passen dit maatwerk zoveel mogelijk toe.

Actie 1.3:
Project briefadressen

Iedere economisch dakloze of dreigend dakloze heeft (indien nodig) recht op een briefadres en krijgt begeleiding voor een op persoon gemaakt perspectief-plan. Ook als je geen uitkering hebt kun je begeleiding krijgen met een perspectiefplan. Het plan is erop gericht daklоosheid te voorkomen door de persoon te helpen bij zijn of haar specifieke problemen. Dat kan schulden-problematiek zijn, maar moeite bij het zoeken naar een betaalbare woning. Het is ook belangrijk dat formele en informele netwerken tijdig worden betrokken. Dit doen we onder andere via resourcegroepen. De begeleiding kan op verschillende manieren gebeuren. Een onderdeel van dit aanbod is bijvoorbeeld project VIND en pilot 'bankslapersregeling' die in 2021 start.

Actie 1.4:
Innovatieve begeleiding door Team economisch daklozen van de Regenbooggroep

Team economisch daklozen van de Regenboog Groep biedt kortdurend en intensieve begeleiding aan economisch daklozen. Daarnaast ontwikkelen ze nieuwe woonoplossingen, zowel buiten de regio als in de stad. Tevens zorgen zij voor kennisoverdracht aan de buurt-teams en MaDi's over de mogelijkheden voor economisch daklozen. Met deze kennis en dit aanbod kunnen we in een vroegtijdig stadium ingrijpen én erger voorkomen.

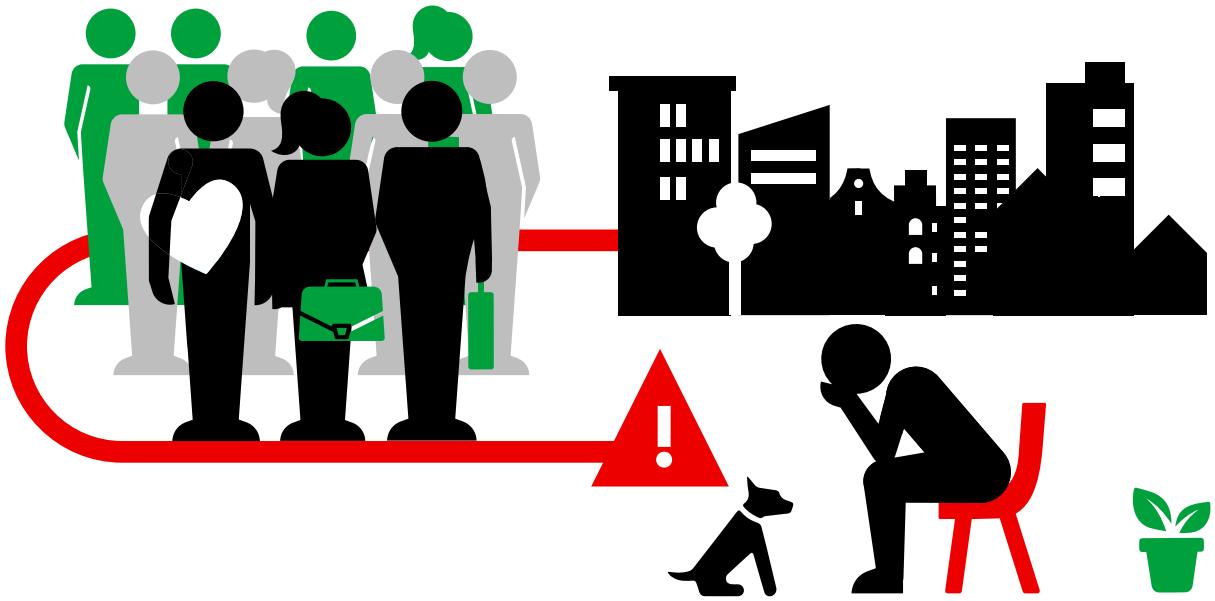

4

Speerpunt 2: Vergroten aanbod woonoplossingen

Resultaten die we willen behalen:

- We hebben één integrale aanpak ontwikkeld om het huisvestingsvraagstuk voor alle kwetsbare groepen in Amsterdam aan te pakken vanuit een totaalopgave: sociaal en fysiek. Hiermee hebben we de beschikbare capaciteit aan woningen/ woonoplossingen met reguliere en onorthodoxe methodes vergroot.
- De gemiddelde wachttijd voor de zogenaamde spoedzoeker is omlaag gebracht.

4.1 Vergroten aanbod structurele woonoplossingen

”Herstel begint met een huis”, stelt RVS in haar gelijknamige advies over stijgende dakloosheid in Nederland. Dat is net zo waar als dat het een complexe opgave is. Met name in een volle regio met een overspannen woningmarkt.

In 2017 was de gemiddelde woon- en inschrijfduur van doorstromers en starters respectievelijk 10,8 en 20,3 jaar. Gemiddeld moest je vijftien jaar wachten op een sociale huurwoning. In 2019 – het jaar waarvan de meest recente cijfers beschikbaar zijn – was dit gedaald tot 13,2 jaar. In dat jaar was de gemiddelde woon- en inschrijfduur van doorstromers en starters respectievelijk 10,6 en 17,7 jaar.

Hieronder schetsen we een aantal maatregelen waarmee we de schaarste willen verkleinen. We willen voor de kwetsbare groepen een nieuw aanbod van woonoplossingen creëren. De oplossingen willen we langs verschillende lijnen realiseren:

- Vergroten van woonoplossingen voor kwetsbare groepen onderzoeken (onderdeel van een integrale aanpak).
- Nieuwe locaties onderzoeken voor (tijdelijke) woningbouw.

- Onderzoeken of gemeentelijk vastgoed ingezet kan worden voor tijdelijke huisvesting.
- Nieuwe locaties ontwikkelen (bijvoorbeeld hotels).
- Projecten uitvoeren, gefinancierd door extra middelen vanuit het Landelijke Plan van Aanpak Dakloosheid.

Actie 2.1:
Nieuwbouwopgave sociale huurwoningen

Meer betaalbare woningen is de meest noodzakelijke en toekomstbestendige oplossing voor dakloosheid. In 2020 zijn 5.932 woningen in aanbouw genomen, waarvan 2.812 sociale huurwoningen. Van deze sociale huurwoningen worden er 2.270 door woningcorporaties gebouwd en de rest door overige partijen. De gemeente en corporaties streven ernaar om gemiddeld 2.500 sociale huurwoningen per jaar in aanbouw te nemen.

Actie 2.2:
Omslagwoningen

We willen dat er voor alle kwetsbare groepen een passend woningaanbod is. Dit betekent dat er ook voor clienten vanuit MO/BW meer aanbod nodig is. Er is momenteel een een achterstand van 600 woningen die geleverd hadden moeten worden aan mensen die moeten doorstromen. Daarnaast zijn er jaarlijks 800 woningen noodzakelijk voor reguliere doorstroming. We willen een ruimer aanbod van omslagwoningen voor directe instroom van de MO/BW-doelgroepen. Bepalend voor het aanbod in 2021 zijn de uitkomsten van de bestuurlijke overleggen met corporaties en huurderskoepels over het vergroten van het aantal van 1800 sociale huurwoningen van het Programma Huisvesting Kwetsbare Groepen (PHKG).

Actie 2.3:
Regionale herziening woonruimte verdeelsysteem

Door de verdeelsystematiek te herzien moeten sociale huurwoningen in de regio's Amstelland-Meerlanden, Amsterdam en Zaanstreek-Waterland vanaf medio 2022 meer terechtkomen bij de groepen die ze het hardst nodig hebben. Het nieuwe systeem werkt met punten. Iedereen die ingeschreven staat op WoningNet of Woonmatch bouwt punten op met inschrijftijd, zoekduur en speciale omstandigheden; de zogenaamde situatiepunten. Deze worden toegekend aan bepaalde groepen die in een problematische situatie verkeren. Denk aan relatiebreuk met kinderen, inwonend met kinderen en bepaalde categorieën van problematisch thuiswonende jongeren. Dit zijn groepen met een verhoogde kans om dakloos te worden en aan te kloppen bij de Centrale Toegang MO, Noodopvang Gezinnen of bij het loket voor woonurgentie. Door situatiepunten toe te kennen worden de kansen van deze groepen op een sociale huurwoning vergroot.

De gemeenteraden van vijftien gemeenten die betrokken zijn bij de nieuwe woonruimteverdeling zijn in het voorjaar van 2021 akkoord gegaan en moeten dit beleid verwerken in hun huisvestingsverordening. Dat gebeurt in de tweede helft van 2021. Dit jaar starten ook de voorbereidingen voor het invoeren van het nieuwe systeem. Het nieuwe woonruimtesysteem voor sociale huurwoningen begint medio 2022. De effecten van de herziening woonruimteverdeling worden pas later zichtbaar voor woningzoekenden.

4.2 Verbeteren tijdelijke opvang- en woonmogelijkheden

Daarnaast is het cruciaal dat het Rijk reële en betaalbare doelen stelt voor het huisvesten van kwetsbare groepen. Statushouders, daklozen en mensen in onhoudbare woonsituaties zijn hier anders de dupe van. Deze keuzes moeten niet afgewenteld worden op gemeenten. De gemeente en corporaties kunnen namelijk in de huidige woningmarkt en vanwege de financiële en juridische kaderstelling van het Rijk niet alle kwetsbare groepen huisvesten. Hierdoor ontstaat een ongewenst verdringingseffect. Wij willen een integrale reële taakstelling met bijbehorende financiering. Dit is één van de belangrijke lobbypunten die de komende jaren op de agenda staat.

Actie 2.4:
Tijdelijke woonlocaties door transformatie en nieuwbouw

We zijn ambitieus in het ontwikkelen van alle reguliere en onorthodoxe mogelijkheden om het aanbod van woonruimte te vergroten, zodat er een buffer ontstaat om de komende jaren op te kunnen vangen. Denk aan nieuwe tijdelijke woonlocaties voor kwetsbare groepen, statushouders en economisch daklozen, uitstroom bij de maatschappelijke opvang, al of niet in combinatie met huisvesting voor jongeren en studenten. Er zijn geen makkelijk te ontwikkelen locaties. Momenteel zijn er drie lijnen uitgezet om huisvesting los te trekken in de vorm van tijdelijke woningen of tijdelijke opvang:

1. **Locaties die in onderzoek of ontwikkeling zijn.** Het betreft nieuwe te ontwikkelen locaties die tijdelijk gebruikt kunnen worden als woning. Daarnaast worden locaties die al in portefeuille bij de gemeente of zorgaanbieders zijn gefinancierd met incidentele BZK-middelen.
2. **Huisvesting in hotels.** Op dit moment is er al sprake van opvang in hotels en dit neemt nog toe. Door middel van gerichte acties wordt er geprobeerd dit uit te breiden. Daarnaast wordt onderzocht of er ook mogelijkheden zijn voor wonen. Onderdeel hiervan is een marktuitvraag bij hotels voor het hele spectrum van onderdak: van opvang tot wonen. Zie ook de actie onder benutten van tijdelijke woonmogelijkheden.
3. **Gemeentelijke panden inzetten.** Op dit moment vindt ook een inventarisatie plaats binnen het gemeentelijke vastgoed om gemeentelijke panden in te zetten voor tijdelijke huisvesting. Bijvoorbeeld door middel van tijdelijke woonunits.

Actie 2.5:
Benutten tijdelijke woon-/ opvangmogelijkheden

We zetten op verschillende manieren in op het vergroten van de tijdelijke woonmogelijkheden in Amsterdam en de regio.

- **Tijdelijk huisvesten van economisch daklozen in hotels gedurende coronacrisis**

De leegstand van hotelkamers biedt in ieder geval voor de duur van de effecten van de coronacrisis de mogelijkheid deze in te zetten voor de groeiende groep economisch daklozen. Veel mensen weten zelf al hun weg te vinden naar dit aanbod. Anderen worden na bemiddeling door WPI, een MaDi en De Regenboog Groep ondersteund bij deze matching. Inmiddels hebben circa 200 mensen op deze manier onderdak gevonden. We gaan in gesprek met geïnteresseerde hoteliers over uitbreiding, ook voor andere kwetsbare groepen binnen het PHKG. De beschikbaarheid van deze oplossing is echter beperkt tot de tijd van de crisis. Opvolging voor deze groep vraagt aandacht op het moment dat de hotelbranche weer aantrekt.

- **Project 'Tijdelijk Onder Dak'**

Woningcorporaties, de Regenboog Groep en de gemeente werken sinds 2020, vanuit de tijdelijke middelen van het Landelijke Plan van Aanpak, samen aan het project 'Tijdelijk Onder Dak'. Het doel van dit project is om economisch daklozen aan een tijdelijke woning te helpen en ze zo een 'adempauze' te geven. De woningcorporaties verwachten jaarlijks circa 200 woningen beschikbaar te stellen, waarbij het gaat om woningen die op de nominatie staan voor renovatie of sloop. Op elke woning kunnen steeds twee mensen maximaal een jaar wonen. Gedurende deze periode moeten zij zelf blijven zoeken naar een meer structurele woonplek (ook buiten Amsterdam) en eventueel naar betaald werk. Daarbij krijgen ze begeleiding.

Nathalja is, na scheiding, al een tijd dakloos. Ze heeft in een periode van 16 maanden bij kennissen, in onderverhuur, in hotels en ook even in de winteropvang overnacht. Nathalja heeft verschillende gezondheidsproblemen en ontvangt een bijstandsuitkering. Vanwege de onrust die ze heeft door haar woonvraagstuk komt er niets terecht van de verkennende gesprekken met betrekking tot activering. Sinds november kan ze een woning huren via Tijdelijk Onderdak. Er komt veel op haar af maar ze geniet van haar eigen plek. Ze haalt veel energie uit de cursus 'Werken aan je toekomst'. Ze is begonnen met een baan en haar gezondheidsklachten zijn veel minder. Elk weekend komt een vrijwilligster langs die met haar alle woningnetten en websites afstruint op zoek naar een vervolgplek en met wie ze praat over haar week.

Project Onder de Pannen

‘Onder de Pannen’ is een project waarbij daklozen (die niet verslaafd zijn of psychiatrische aandoeningen hebben) tijdelijk onderdak krijgen bij mensen die een kamer beschikbaar hebben en bereid zijn een stadgenoot hulp te bieden. Degene die het onderdak ontvangt, betaalt hiervoor huur en een onkostenvergoeding. Het is tot dusver een goedlopend project. Zo waren er in 2019 al 55 succesvolle matches, en liep dit aantal in 2020 op tot 86 succesvolle matches. Daarbij was het uitstroompercentage naar eigen woonplekken 49%. Schaarste op de woningmarkt leidt echter tot terug-houdendheid bij woningdelen. Vanuit de tijdelijke middelen van het Landelijke Plan van Aanpak streven we ernaar het project uit te breiden naar 150 matches in 2022. Hierbij kijken we ook naar extra plekken voor jongvolwassenen. Daarbij hebben we ook rekening gehouden met (extra) kwetsbare jongvolwassenen, zoals biculturele dakloze jongvolwassenen met een lhbtiq+ achtergrond en kwetsbare jongvolwassen vrouwen. Deze woonvorm is uitermate geschikt voor deze groep jongvolwassenen. We willen het project ook bij woning-eigenaren onder de aandacht brengen. Daarnaast wordt er in de regio onderzocht of en hoe Onder de Pannen kan worden ingezet.

Uitbreiden van passantenpensions

De afgelopen 4 jaar is de capaciteit van passanten-pensions uitgebreid. Passantenpensions bieden opvang aan economisch daklozen, waar mensen maximaal een half jaar mogen verblijven. Tijdens dit half jaar kunnen zij in alle rust aan een oplossing voor hun problemen werken. Wij zien momenteel nog steeds een groeiende populatie en een lange wachtlijst voor deze opvang. Dit betekent dat economisch daklozen nog altijd (te) lang moeten wachten op een plek in een passanten-pension. Daarom zetten we vanuit het Landelijke Plan van Aanpak in op het uitbreiden van passantenpensions in de regio. Zo wordt er in Amstelveen momenteel gewerkt aan de inzet van passantenpensions, waarvoor tijdelijke middelen vanuit het Landelijk plan van Aanpak worden ingezet.

Speerpunt 3:
Goede ondersteuning op maat

Resultaten die we willen behalen:

1. Vanaf 2022 zijn er structureel 10 bedden beschikbaar voor nachtopvang.
2. De instroom van mensen met een beter perspectief en/of binding elders wordt beperkt.
3. Het is onwenselijk dat kapitaal vernietigd wordt op het moment dat er lange wachtlijsten ontstaan bij instroom vanuit voorliggende domeinen. Vooral voor de cliënt, maar ook voor de hulpverlening en de financiële middelen. Er wordt een proces ingericht waarbij onderzocht wordt of en hoe bij aanmelding voor MO/BW vanuit een voorliggend domein (Jeugd, GGZ, Forensische en LVB-zorg) de wachttijd in 2025 kan worden beperkt tot maximaal drie maanden voor toeleiding naar passende ondersteuning op alle leefgebieden.
4. De aanmelding voor MO/BW vanuit voorliggende domeinen is in 2025 met 20% afgebogen naar ambulante ondersteuning.
5. Alle mensen die in aanmerking komen voor MO/BW kunnen vanaf 2025 binnen drie maanden na screening gebruikmaken van een integraal aanbod gericht op participatie.
6. Met alle cliënten die in 2025 instromen vanuit een voorliggend domein starten we voorafgaand aan de instroom met een herstelondersteunend traject (zoals resourcegroepen methodiek).
7. Geen uitval van jongvolwassenen in 2025 bij de overgang jeugdwet-Wmo.
8. In 2025 ontvangen alle dak- en thuislozen zo snel mogelijk passende ondersteuning om verergering van hun problematiek te voorkomen.
9. In 2025 hebben cliënten die instromen in MO/BW binnen één maand werk of zinvolle dagbesteding.
10. In 2025 hebben alle cliënten die uitstromen uit MO/BW werk of zinvolle dagbesteding.
11. Alle mensen die zich melden met dakloosheid problematiek krijgen een maatwerk aangeboden op het gebied van inkomen, werk en schuldhulpverlening.
12. In alle gezinsopvang voorzieningen is een eenduidige basis aan opvoed- en opgroeihulp en ontwikkelingsmogelijkheden voor kinderen georganiseerd.

Op het moment dat een Amsterdammer zich meldt, wordt er samen met de betrokkene naar opvang of onderdak gezocht. Daarnaast start ook de ondersteuning op andere leefgebieden. Vanaf het allereerste moment wordt er gestart met ondersteuning met de focus op herstel, uiteraard passend bij het perspectief van de Amsterdammer. Ook is het belangrijk dat er zo snel mogelijk op een goede manier met de betrokkene wordt gesproken over de problematiek die speelt én wat er nodig is om weer deel te kunnen nemen aan de maatschappij. Dit is de basis voor een goede probleem-analyse, waarna een ondersteuningstraject op maat sneller kan beginnen.

Op dit moment staan mensen anderhalf à twee jaar op de wachtlijst voor een MO/BW-traject. Dit is onacceptabel lang. Met verschillende acties proberen we de instroom te beperken. Zo passen we een strengere selectie toe bij de toegang tot de MO/BW-keten, waardoor mensen toegang krijgen die dat het hardst nodig hebben. Maar we zetten ook in op maatwerk van interventies op het gebied van werk, wonen, inkomen en schulden voor het ombuigen van (dreigende) dakloosheid naar bijvoorbeeld eigen woonoplossingen met inkomensondersteuning.

Actie 3.1:
Strengere selectie bij toegang MO/BW-keten

We gaan meer mensen met een beter perspectief op maatschappelijk herstel en binding elders, naar de gemeente leiden waar zij daadwerkelijk meer kans hebben op herstel. Dit doen we met behulp van een bindingsfunctionaris. Mensen die zich melden voor opvang hebben namelijk in sommige gevallen meer kans een bestaan op te bouwen in andere regio's dan Amsterdam-Amstelland. Na melding wordt gekeken naar onder andere het woonverleden, sociaal netwerk en hulpverleningskader in de stad om te beoordelen of deze persoon hier of elders het meeste kans maakt op een succesvol traject en doorstroming naar huisvesting. Eventueel wordt na een korte periode in de nachtopvang, de persoon overdragen naar de regio waar de persoon in kwestie beter geholpen kan worden. Deze overdracht zal vanuit de gemeente begeleidt worden.

Daarnaast testen we vanaf 2021 de aanpak 'Wonen buiten Amsterdam'. Deze aanpak richt zich op Amsterdamse gezinnen en alleenstaanden die dakloos zijn of dreigen te worden, die gemotiveerd zijn om zelfstandig buiten Amsterdam te gaan wonen omdat ze daar meer perspectief hebben. Wij ondersteunen de zoektocht met tips, baanadviezen, zoekhulp en het 'meeverhuizen' van enkele voorzieningen, zoals bijzondere bijstand en SHV-trajecten. We verwachten dat onze aanpak de kansen vergroot op het vinden van woonruimte en indien gewenst een betaalde baan buiten Amsterdam.

Actie 3.2:
Nachtopvang en noodopvang gezinnen

De nachtopvang is een noodzakelijke eerste kortdurende landingsplek van rust. Tevens is het een startpunt op weg naar maatschappelijk herstel. Een te grote instroom en te trage uitstroom ondermijnen deze functie. Hierdoor komt het voor dat mensen alsnog op straat blijven, terwijl zij nachtopvang nodig hebben. In januari 2021 is een motie aangenomen en uitgevoerd die voorkomt dat daklozen op straat worden beboet voor het buiten slapen.

Door vroegtijdige interventies vanuit de buurtteams wordt verwacht dat de instroom in de nacht- en noodopvang wordt beperkt. Wanneer het om noodopvang gezinnen gaat zal er ook een strengere selectie worden gehanteerd op vier jaar rechtmatig verblijf in Nederland. Daarnaast zal er aan de voorkant van de opvang beter gekeken worden naar binding van de vrager. Dit is in lijn met de nieuwe huisvestingsverordening en in lijn met het convenant landelijke toegankelijkheid, bij een mogelijke toelating tot maatwerkvoorzieningen in de Wmo.

Wanneer iemand terecht komt in de nachtopvang of noodopvang gezinnen wordt er gelijk met de betrokkenen actief ingezet op maatschappelijk herstel op alle bestaans-zekerheden. Om dit te realiseren moeten professionals hier voor worden ingeschakeld, waar sturing op zal plaatsvinden.

Met deze verschillende interventies worden er tien lege plekken gerealiseerd zodat er altijd capaciteit beschikbaar is. Naast deze plekken is het ook altijd mogelijk om mensen die in acute precaire situaties belanden op te nemen. De GGD heeft regie over deze crisisplekken.

Actie 3.3:
Resourcegroepen-methodiek

Het is belangrijk om in een vroeg stadium het eigen netwerk te betrekken bij de triage en samen met een regieondersteuner een resourcegroep samen te stellen. Dit leidt in de praktijk tot meer maatwerk en zelfregie. Bovendien verbetert dit de samenwerking tussen formele en informele ondersteuning. In de Amsterdamse pilots leidde dit in 80% van de cases tot een actiever sociaal netwerk. De professionals in de pilots verwachten op termijn ook een afname van professionele inzet.
In een pilot bij de Centrale Toegang leidde de resource-methodiek bij 20% van de cases tot een eigen woonoplossing, waarmee instroom in de keten kon worden voorkomen. De methodiek vraagt een forse tijdsinvestering bij de voorbereiding (opleiden van regie-ondersteuners) en aanvang van het traject (gemiddeld 15 uur per casus). Toch lijkt het op den duur zowel qua uitkomsten als kosten succesvol te zijn. Uitvoerende partijen bepalen normaal gesproken zelf binnen hun eigen budgetten welke methodiek wanneer wordt ingezet. Maar gezien de resultaten en de kosten van de resource-methodiek willen we, vanuit de tijdelijke middelen van het Landelijke Plan van Aanpak, de inzet hiervan bevorderen. De methodiek kan ook in 'light vorm' worden ingezet bij enkelvoudige interventies onder vroegsignalering en vroeginterventie.

Na opname in een kliniek wilde Simon graag op zichzelf wonen. Dit kon alleen met financiële ondersteuning van zijn ouders die liever zagen dat Simon begeleid ging wonen. De regie-ondersteuner is het gesprek in de steungroep aangegaan en kon als ervaringsdeskundige de nodige ervaring mee brengen. Hierdoor begrepen de ouders waarom zelfstandig wonen een betere keuze zou zijn. Ze hebben samen een zelfstandige woning gevonden. Simon: "Door juist de steungroep is mijn moeder meegegaan in het idee dat ik hier kon wonen. Dit is nu mijn huis. Anders was ik dakloos geworden".

Actie 3.4:
Aanbod voor economisch daklozen

De MO/BW-keten ontwikkelde de afgelopen jaren specialistische kennis over GGZ, verslaving en sociale problematiek. Deze specialistische kennis was echter niet toegankelijk voor economisch daklozen, omdat zij niet in aanmerking komen voor MO/BW. Daarnaast was er specifieke kennis op het gebied van dakloosheid bij de Regenboog Groep, zoals: hoe kom je aan een nieuw huis en wat moet je daarvoor regelen? Na de uitvoering van de pilot 'Huizen van de Wijk', waarbij kennis op het gebied van dakloosheid ingezet werd bij deze doelgroep door de Regenboog Groep, bleek dat de doelgroep wel degelijk baat had bij bepaalde ondersteuning. Daarom wordt specifieke kennis op het gebied van dakloosheid de komende jaren wel toegankelijk binnen de wijk in Amsterdam en de regiogemeenten, met behulp van Buurtteams Amsterdam. Het beschikbaar stellen van deze kennis vergroot de mogelijkheden voor passende ondersteuning.

Actie 3.5:
Herstel ondersteunende begeleiding start niet pas in de Wmo

De overgang van cliënten die al ondersteuning krijgen vanuit voorliggende domeinen (zoals GGZ, jeugdhulp, forensische zorg, licht verstandelijke beperking of detentie) naar de MO/BW-keten wordt verbeterd. Dit gebeurt met name door eerder in het traject te werken aan herstel door middel van herstelondersteunende begeleiding. Concreet betekent dit dat tijdens de voorbereiding de resourcegroep methodiek wordt toegepast op een eigen plek in de wijk. Of in het geval van de Jeugdzorg met JIM en de Big Five wordt gewerkt. Professionals vanuit het gemeentelijke sociaal domein sluiten hier tijdig bij aan, zodat de overgang tussen bijvoorbeeld een GGZ-opname en ambulant begeleid wonen soepel verloopt. Door het vroegtijdig opzetten van een resourcegroep verwachten we twee uitkomsten. Enerzijds verwachten we dat meer mensen vanuit de voorliggende domeinen instromen in ambulante vormen van MO/BW, anderzijds kan het zelfs zijn dat dit niet meer nodig is wanneer ondersteuning vanuit de buurtteams voldoende is.

Actie 3.6:
Wachtlijstbegeleiding

Wanneer cliënten in aanmerking komen voor een MO/BW-traject wordt er direct begeleiding ingezet. Hiermee voorkomen we een passieve wachtlijst met de kans dat cliënten verslechteren. Daarnaast kan de cliënt met ondersteuning direct aan zijn of haar hersteldoelen werken. Daarom start vanuit de tijdelijke middelen van het Landelijke Plan van Aanpak op 1 januari 2021 een project met als doel de toegang tot MOBW-trajecten te vernieuwen. Naast begeleiding in de zoektocht naar een woning worden hier ook nog andere ondersteuningsvormen breder ingezet. Cliënten worden vanuit een visie van herstelondersteuning geholpen bij het nemen van regie en het zoeken naar mogelijkheden in hun eigen netwerk. Aan de hand van ervaringen van dit project bouwen we voort. Dit gebeurt na het opstarten van Buurtteams Amsterdam, waarbij Amsterdam Extra – het samenwerkingsverband van MO/BW-aanbieders dat ambulante ondersteuning biedt – deze wachtlijstondersteuning verder vormgeeft.

Actie 3.7:
Toeleiding naar werk en onderwijs voor jongvolwassenen

De jongerenpunten werken momenteel aan de aanpak 'Meer Kans Op Werk Jongeren' (MKOWJ). Het doel hiervan is om jongeren naar passend werk en/of school te begeleiden, door flexibeler in te spelen op hun begeleidingsbehoeften. De jongerenpunten richten zich op verschillende doelgroepen jongeren, waaronder dak- en thuisloze jongeren. Hierbij ligt de focus primair op het wegnemen van belemmeringen, zoals schulden of psychische problemen. Hierdoor kunnen zij bemiddeld worden in de zoektocht naar werk, school of in sommige gevallen dagbesteding. Samenwerkingen met netwerkpartners en interventies op maat maken dit mogelijk.

Actie 3.8:
Schuldhulpverlening aan economisch daklozen

Financiële Dienstverlening en Budgetbeheer (FiBu) ondersteunt kwetsbare Amsterdammers met een bijstandsuitkering in het omgaan met geld. Op die manier zorgen ze ervoor dat mensen niet opnieuw in de problemen en schulden komen. Dat gebeurt onder andere door de vaste lasten te betalen en geld te reserveren voor te verwachten kosten en schuldhulpverlening. Vanaf 2021 wordt deze dienstverlening, van de tijdelijke middelen van het Herstelplan 'Samen uit de Crisis', ook aangeboden aan economisch daklozen. Zij hebben met name advies en ondersteuning nodig om zelfstandig weer financieel stabiel te worden. We zorgen dat ons aanbod en de dienstverlening tussen gemeente en onze subsidiepartners (de MaDi's) beter op elkaar aansluiten. Door een sluitende aanpak omtrent schuldhulpverlening te realiseren hoeft geen enkele burger met schulden tussen wal en schip te belanden.

Binnen het traject Briefadressen zijn naar schatting 1.420 economisch daklozen in beeld. Dit zijn Amsterdammers die naast een bijstandsuitkering van WPI ook een briefadres van WPI hebben gekregen. Vermoed wordt dat er bij ongeveer 600 cliënten sprake is van financiële problemen en/of schulden. Dit wordt aankomend jaar aangepakt. Momenteel worden er gemiddeld 100 cliënten per jaar begeleid door dedicated klantmanagers schuldhulpverlening en een schuldhulpverlener. In 2021 krijgen alle 600 cliënten met financiële problemen en/of schulden een aanbod voor schuldhulpverlening. Gezamenlijk monitoren de dedicated klantmanager en de schuldhulpverlener de cliënt om hen te helpen met het oplossen van schulden en uitval van de interventies te voorkomen.

Actie 3.9:
Pilot Maatwerk dak- en thuislozen uitkering

Met de pilot 'Maatwerk dak- en thuislozenuitkering' onderzoekt Wpi komend half jaar wat de gevolgen zijn voor economisch daklozen met het op maat aanbieden van een hogere uitkering, begeleiding of opvang. Deze pilot is aangepast naar aanleiding van een motie die 1 juni 2020 is ingediend om deze pilot uit te breiden. Hierin brengt Onderzoek Informatie en Statistiek in beeld waar bepaalde economisch daklozen het meest mee geholpen zijn. In eerder onderzoek (Muzus) gaven economisch daklozen aan dat extra geld welkom is, maar dat dit hun problemen niet structureel oplost.

Actie 3.10:
Eigen regie over budget krijgen

Deelnemers aan de FiBu kunnen begeleiding krijgen waarbij ze leren weer zelf de regie te krijgen over hun budget. Dit gaat via het Krefia-portaal, waardoor cliënten zelf hun spaargeld kunnen opnemen. Ook wordt zaakwaarneming als instrument verkend, wat betekent dat alle post voor bepaalde FiBu cliënten rechtstreeks bij FiBu binnenkomt. De komende jaren valt nog meer winst te behalen op het gebied van digitalisering van de dienstverlening.

Actie 3.11:
Inzetten op snellere doorstroom en gefaseerde afbouw

Aangezien de meeste cliënten die langdurige aanspraak maken op beschermd wonen tegenwoordig onder de Wlz financiering vallen, kan de ambulantisering binnen het segment van de Wmo worden geïntensiveerd. Vanaf 2022 wordt zowel voor Begeleid Thuis[1] als voor Beschermd Verblijf (MO/BW) een realisatieafspraak van de cliëntpopulatie vastgelegd. Hierbij zullen ook afspraken worden gemaakt omtrent uitstroompercentages. Deze realisatieafspraak en uitstroompercentages zijn onderdeel van het contract en hier zal vanuit contractmanagement op worden gestuurd. Daarnaast worden beschikkingen in principe voor maximaal een jaar afgegeven, met daarbij de mogelijkheid om uitzonderingen te maken. Het uitgangspunt bij afgifte is in principe kortdurend en niet onbeperkt te verlengen, waarbij er altijd gekeken zal worden naar dat wat past bij de ondersteuningsbehoefte van de client. Uitzonderingen worden gewogen in de Centrale Toegang. Deze werkwijze heeft binnen Beschermd Wonen voor mensen met een (licht) verstandelijke beperking al tot een hogere doorstroom geleid dan bij regulier Beschermd Wonen met indicaties met lange looptijden. Voor de inhoudelijke realisatie van deze focus op maatschappelijk herstel binnen Begeleid Thuis en Beschermd Verblijf worden sturing op de uitvoering en toerusten van professionals verder ontwikkeld.

1 In de loop van 2022 worden de nieuwe producten Begeleid Thuis en Beschermd Verblijf geïntroduceerd. Deze vervangen de huidige MO/BW-producten. Begeleid Thuis richt zich op ondersteuning van de eigen woning of op een nog te verkrijgen woonplek. Beschermd Verblijf richt zich op verblijf en ondersteuning in een 24-uursvoorziening.

Actie 3.12:
Zelfregie versterken middels ondersteuningsplan

Het ondersteuningsplan, dat al langer gemeengoed is binnen MO/BW, wordt samen met de cliënt opgesteld. Ook de ondersteuning vanuit de buurtteams wordt middels het ondersteuningsplan in samenspraak met de cliënt opgesteld. Bij het opstellen van dit ondersteuningsplan is het centraal stellen van de cliënt belangrijk voor het aansluiten bij de leefwereld van de cliënt en het ervaren en versterken van zelfregie. De cliënt is medeverantwoordelijk voor de realisatie van het ondersteuningsplan. Eigen inzet aan maatschappelijk herstel wordt hierin dan ook vastgelegd. Door de cliënt meer eigenaarschap te geven, verwachten we dat de cliënt op een duurzame wijze kan uitstromen, waardoor de kans op terugval in dakloosheid verkleint.

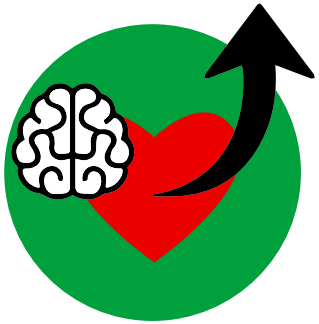

Speerpunt 4:
Duurzaam maatschappelijk herstel

Resultaten die we willen behalen:

1. In 2025 zijn de heraanmeldingen na uitstroom uit de MO/BW-keten nihil.
2. Alle daklozen die zich vrijwillig aanmelden worden begeleid naar financiële zelfredzaamheid. Daarbij kunnen diverse trajecten worden ingezet, waaronder financieel budgetbeheer (FiBu).
3. Daklozen die financieel zelfredzaam zijn krijgen trajecten naar werk aangeboden.

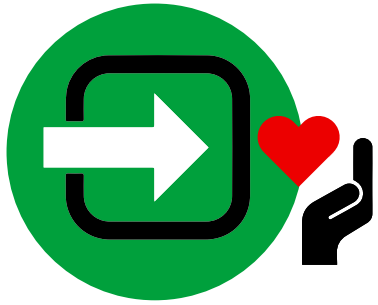

Inzetten op duurzame uitstroom

Het bepalen van het moment waarop iemand de stap uit de schuldhulp maakt, of wanneer een ex-dakloze klaar is om vanuit de opvang door te stromen naar een nieuwe woonplek is maatwerk. Zowel te vroeg als te laat afschalen vormt een risico op terugval. Daarbij speelt ook het tekort aan betaalbare woningen in de regio Amsterdam. Hierdoor kan iemand niet altijd uitstromen op het moment dat hij of zij daar zelf wel klaar voor is. Hiervoor zijn voldoende betaalbare woonmogelijkheden voorwaardelijk. Een ex-dakloze die verhuist naar een nieuwe woonplek of iemand die net uit de schuldhulp komt, is vaak nog steeds kwetsbaar. Daarom is het belangrijk dat ook in deze fase samen met de betrokkenen de borging van het maatschappelijk herstel goed wordt georganiseerd om zo nieuwe bestaansonzekerheden te voorkomen.

Actie 4.1:
Inzetten op brede ondersteuning richting maatschappelijk herstel

Het is belangrijk dat de Amsterdammer tijdens zijn gehele traject – zeker wanneer veranderingen plaatsvinden en bestaansonzekerheden mogelijk risicovol worden – toegang blijft houden tot het brede aanbod van (vroeg) interventies, zoals omschreven bij eerdere speerpunten.

Dit kan bijvoorbeeld zijn: ondersteuning gericht op toeleiding naar werk en schuldhulpverlening (pagina 25) of ondersteuning op gebied van zorg vanuit de buurtteams (pagina 15).

Binnen het PHKG zijn de 10 werkafspraken 'Thuis in de Wijk' ontwikkeld, met als doel kwetsbare groepen zelfstandig te kunnen huisvesten. Uit ervaring blijkt dat deze werkafspraken een verbindende rol spelen tussen corporaties, cliënten, zorgaanbieders en de omgeving. In 2020 zijn deze werkafspraken herzien, waarbij onder andere de Nieuwe Kansregeling is toegevoegd. Hierbij wordt in samenwerking met de verhuurder gekeken of er naar aanleiding van overlast een nieuwe kans mogelijk is. Ook zijn er afspraken over woningruil toegevoegd. Dit houdt in dat als een woning niet passend blijkt, er zo snel mogelijk wordt geruild met een andere woning.
De combinatie van de op maat gemaakte werkafspraken (in samenwerking met de Amsterdammer), een operationele resourcegroep en terugvalafspraken bieden een stabiele basis en borging voor verder maatschappelijk herstel. Aanbieders in de keten (Buurtteams Amsterdam, Ambulante Ondersteuning, MO/BW-aanbieders) verankeren deze werkwijze in de uitvoering. De Amsterdammer heeft via de buurtteams ook toegang tot ondersteuning op het gebied van werk, inkomen en schulden en kan voor onafhankelijke cliëntondersteuning onder andere bij het daklozenkantoor terecht waar de Straatalliantie deze ondersteuning biedt.

De tien werkafspraken

1. Afgestemd aanbod van wonen en zorg
2. Zorgbegeleiding op maat
3. Passend wonen met intermediaire verhuur
4. Wonen en goed huurderschap
5. Vroegsignalering en preventie
6. Voorkomen van en omgaan met overlast
7. Ondersteuning bij financieel beheer
8. Omklappen naar 'contract op eigen naam'
9. Zorg en ondersteuning na omklap
10. Respect voor privacy cliënt

Naast het beschikbaar houden van het aanbod worden bij en het liefst vóór uitstroom naar zelfstandige huisvesting duidelijke afspraken gemaakt met de Amsterdammer. Deze afspraken gaan over welke stappen de cliënt zelf moet zetten voor verder maatschappelijk herstel en welke ondersteuning of scholing daarbij helpt. Herstelondersteunende begeleiding helpt hen om weer écht mee te kunnen doen, maar ook om een negatief zelfstigma te voorkomen. Ook komt de focus meer te liggen op werk of zinvolle dagbesteding. Wanneer iemand geen werk of zinvolle dagbesteding heeft, is de kans namelijk groot dat iemand terugvalt in oude gewoontes. Denk specifiek bij jongvolwassenen aan (vak)onderwijs. Werk of zinvolle dagbesteding zijn niet alleen stimulerend, maar helpen ook bij het opbouwen van een nieuw sociaal netwerk. Sociaal isolement vormt immers een belangrijke risicofactor wanneer je de stap maakt (opnieuw) zelfstandig te gaan wonen. Aandacht voor de ontwikkeling van een sociaal netwerk en een sociale agenda helpen hierbij. Het opbouwen of versterken van een (nieuw) sociaal netwerk kan namelijk ook belangrijk zijn bij het weerhouden van een oud negatief (crimineel) netwerk. Voor mensen met psychische kwetsbaarheden is duurzaam herstel afhankelijk van de capaciteit van ambulante GGZ. Die verantwoordelijkheid vanuit de Zorgverzekeringswet (Zvw) gaat samen met de afbouw van klinische capaciteit die wordt gerealiseerd.

Actie 4.2:
Begeleiding bij financiële zelfredzaamheid en werk

Uiteindelijk is werk en een (financieel) stabiele toekomst natuurlijk het doel. Maar voor veel dak- en thuislozen is dit nog een stap te ver. Daarom biedt WPI trajecten financiële zelfredzaamheid (waaronder financieel budgetbeheer, oftewel FiBu) aan. Deze trajecten zorgen voor stabilisering van de leefsituatie van de cliënt en helpen weer financieel zelfredzaam te worden. Belangrijkste stappen in de weg naar werk zijn onder andere het activeren van de cliënt, maar ook het wegnemen van obstakels die de weg naar werk bemoeilijken. Zodra een cliënt in staat is om zich te richten op het vinden van werk, wordt hij/zij overgedragen naar trajecten gericht op woon-werkbegeleiding door jobcoaches.

Begeleiding richting werk is de meest duurzame oplossing. Met een eigen inkomen kan iemand weer op eigen benen staan en een toekomst opbouwen. Ook is de kans op terugval naar oude problemen dan minder groot.

Frans: “Ik was dertien toen ik het huis uitgezet werd. Ik heb een hele lange tijd buiten geleefd: 38 jaar. Veel meegemaakt. Op het laatst was het zo erg dat ik 50 kilo woog. Ik was verslaafd aan heroïne en cocaïne. Daarna zat ik in begeleid wonen, met 13 mensen in een huis met interne begeleiding.” Hiermee had Frans onderdak maar veranderde er nog weinig aan zijn leefstijl. Toen twee begeleiders van Housing First over zelfstandig wonen kwamen praten, leek hem dat eerst niet haalbaar: “je gelooft het niet meer”. Toch kreeg hij na een paar maanden de sleutel van zijn woning. “Ik heb de woning drie keer bijna teruggegeven. Ik kon het niet aan, had nog geen sociaal netwerk, geen dag-besteding. Hier mag ik fouten maken, leren.” De eerste twee jaar maakte hij terugvallen mee, maar inmiddels is hij drie jaar verder. Frans weegt 86 kilo, is clean en trots op zijn part-time job bij een bierbrouwerij.

Actie 4.3:
“Housing first, work second”

Waar mogelijk worden cliënten begeleid naar werk. Want werk, een eigen inkomen en een zinvolle dag-besteding leiden tot zelfstandigheid en voorkomt terugval. WPI heeft een breed scala aan re-integratie-trajecten. Ook voor de doelgroep (dreigend) dak- en thuislozen. Een cruciale voorwaarde voor het behouden van werk is het hebben van een (zelfstandige) woonplek. Vandaar dat in Amsterdam ‘Housing First’ als uitgangs-punt wordt gehanteerd. Maar na het vinden van een woonplek is het belangrijk vroegtijdig in te zetten op het vinden en behouden van een (betaalde) baan.

Oftewel: ‘work second’. Het hebben van werk biedt meer kans op een (hoger) inkomen, invulling en structuur aan de dag. Daarnaast zorgt het voor sociale contacten. Kortom: werk verhoogt de kans op succes-volle uitstroom en maatschappelijk herstel.

Vanuit WPI is een breed aanbod voor re-integratie beschikbaar. Daarnaast is er veel begeleiding mogelijk om uit te stromen naar werk, ook als daar (duurzaam) extra steun bij nodig is. Dit kan met inzet van de instrumenten van de Participatiewet zoals jobcoaching, werken naar loonwaarde en beschut werk. Op dit moment begeleidt Werk en Re-integratie jaarlijks 250 Amsterdammers uit de doelgroep ex-dak- en thuislozen. Daarvan zetten er normaal gesproken jaarlijks rond de 100 kandidaten de stap naar betaald werk. Aankomende jaren willen we, als het wonen is geregeld, direct aansluitend de invulling van de dag regelen. Dit kan via re-integratie naar werk, via het nieuwe WMO-product MeeDoen Werkt of door middel van dagbesteding.

Actie 4.4:
Respijtvoorzieningen

Op dit moment zijn er twee respijtvoorzieningen in de stad. Daarnaast is er in 2020 een pilot gestart, genaamd Het Lichthuis. Respijtvoorzieningen zijn kleine voorzieningen in de wijk waar cliënten tijdelijk aanwezig kunnen zijn, wanneer dit in de eigen woning even niet lukt. Het doel is om de druk voor de cliënt te verlichten en rust te creëren, zodat terugkeer naar de eigen woning mogelijk is. Er wordt gekeken of uitbreiding mogelijk is.

Actie 4.5:
Wooncirkels en andere tussenvormen

De stap van een intramurale voorziening naar een eigen woonplek kan groot zijn. Daarom kan het voor de betrokken inwoner, maar ook voor zijn naasten, de professional, de nieuwe buren en de verhuurder helpen als de verkregen woning op gepaste afstand van een inloopvoorziening is. Zo zijn er altijd bekende peers en professionals nabij, voor zomaar een praatje of een uitgestoken hand als de herstart op de woonplek even tegenzit. Dit concept van de Wooncirkel met inloopplek en 24-uurs nabijheid van professionals als steun voor omwonenden met ambulante ondersteuning, maakt uitstroom en maatschappelijk herstel voor meer mensen mogelijk. Op verschillende plekken in de stad wordt dit concept rondom bestaande infrastructuur uitgewerkt, in samenwerking tussen corporaties en aanbieders. Ook andere vormen van gemengd en gespikkeld wonen of zelfbeheerconstructies kunnen naast wooncirkels worden ontwikkeld. In gebieden met te ontwikkelen nieuwbouw kunnen dergelijke concepten al vanaf de tekentafel worden ondersteund.

Financiën

Het beleidsprogramma en de bijbehorende maatregelen worden gefinancierd vanuit de reguliere budgetten van de directies OJZ, WPI en Wonen en daarmee grotendeels gedekt vanuit de begroting. Naast de reguliere budgetten zijn er extra middelen beschikbaar gesteld vanuit het Rijk met het Landelijke Plan van Aanpak en de middelen behorende bij het Herstelplan 'Uit de crisis'. Het gaat wat betreft de maatregelen vanuit het Landelijke Plan van Aanpak om een bedrag van €11.252.000 euro. Als de middelen niet structureel gemaakt worden betekent dit dat deze maatregelen na 2021 of 2022 afgebouwd worden. Dit heeft dus gevolgen voor de ambitie van dit beleidsprogramma.

Voor de directie Onderwijs Jeugd en Zorg, afdeling Zorg, is het budget voor Maatschappelijke opvang en Beschermd wonen geoormerkt en is duidelijk wat het beschikbare budget is en welke maatregelen daarmee worden gefinancierd. Voor de directies Wonen en WPI worden maatregelen meestal voor een grotere groep Amsterdammers ingezet waar dak- en thuislozen een onderdeel van uitmaken. Daarmee is het niet goed weer te geven wat het totale budget is behorende bij dit beleidsprogramma. Hieronder is een overzicht van de incidentele middelen per speerpunt.

In de rechterkolom van deze pagina is een overzicht opgenomen van de incidentele middelen per speerpunt.

Speerpunt 1: Vroegsignalering en vroeginterventie

- €590.000 voor 2021 gedekt vanuit het Herstelplan 'Uit de crisis' voor de maatregel 'Vroeginterventie: maatwerk als regel om dakloosheid te voorkomen'. Dit komt na 2021 te vervallen.
- Vooralsnog heeft dit geen consequenties voor de beoogde doelstellingen.

Speerpunt 2: Vergroten aanbod woonoplossingen

- €640.000 incidenteel gedekt voor 2022, jaren 2023 en verder is nog niet gedekt.
  - De uitwerking en dekking voor deze extra middelen worden meegenomen in de uitwerking van de begroting 2022.

Speerpunt 3: Goede ondersteuning op maat

- €11.252.000 incidenteel tot en met 2022 gedekt vanuit het Landelijke Plan van Aanpak.
  - Consequenties bij het niet structureel maken van deze middelen vanuit het Rijk betekent dat de volgende maatregelen eind 2021 vervallen: uitbreiding passanten pensions, wachtlijstbegeleiding en de resourcegroepen. Het project Onder de Pannen vervalt vanaf 2023 bij het niet structureel maken van de middelen.
- €1.069.000 incidenteel gedekt voor 2021 uit het Herstelplan 'Uit de crisis'. De maatregel 'Schuld-hulpverlening aan economisch daklozen' komt na 2021 te vervallen.

Speerpunt 4: Duurzaam maatschappelijk herstel

- Hier worden geen incidentele middelen ingezet.

Doordecentralisatie Beschermd Wonen

Vanaf 1 januari 2023 zullen volgens het nieuwe objectieve verdeelmodel de middelen voor Beschermd Wonen van de centrumgemeenten overgeheveld worden naar de individuele gemeenten. De fasering van de doordecentralisatie is 10 jaar. Besluitvorming over de besteding van deze middelen en governance wordt in het regioplan vastgelegd.

08

Monitoren en sturen

Doel van monitoring

Het beleidsprogramma zal integraal gemonitord worden. Dit is nodig om verschillende redenen: vanwege de groei van de daklozenpopulatie, de beschreven ontwikkelingen van het aanbod en de doelgroep, de mogelijke verandering van type problematiek door onder andere de coronapandemie én de betrokkenheid van verschillende gemeentelijke directies bij dit beleidsprogramma.
De noodzaak hiervan wordt verder onderstreept door de ontwikkelingen in het veld. Met onder andere een nieuw sociaal stelsel vanwege Buurtteams Amsterdam, de openstelling van de WIZ, de beweging naar een sterkere sociale basis en inzet op verdere ambulantisering van onder andere de GGZ. Hierbij vormen de cliëntervaring en ontwikkeling van de doelgroep de kern, waardoor cliëntvertegenwoordigers en ervaringsdeskundigen een centrale rol gaan spelen bij deze monitor. Zowel in de ontwikkeling van de monitor als in de uitvoering daarvan. Daarnaast wordt, net als dit beleidskader, de monitor integraal uitgevoerd door de Amsterdamse gemeentelijke directies Zorg, WPI, Wonen, de GGD, de stadsdelen, vertegenwoordiging van regiogemeentes, zorgaanbieders, cliëntvertegenwoordiging en het bredere veld. Bovendien wordt er met deze directies een stuurgroep gevormd om integraal te sturen op de voortgang van, en in te spelen op de uitkomsten van, de monitor.

Daarom starten we de werkgroep Monitoring Beleidsprogramma, samen met vertegenwoordigers van de diverse partners. Deze werkgroep vormt een centraal punt dat enerzijds over de ontwikkelingen rondom Daklоosheid en het Beleidsprogramma in Amsterdam rapporteert en anderzijds ook zorgt voor doorontwikkeling van de monitor zelf. Zo worden de vertegenwoordigers van de verschillende partijen vroegtijdig betrokken bij de (door)ontwikkeling van de monitor, kunnen ze invloeden uit de praktijk doorvertalen naar aanpassingen van de monitor én vormen ze het aanspreekpunt voor verdiepende onderzoeken. Vragen die tot verdiepende onderzoeken kunnen leiden, kunnen vanuit de gemeenten, zorgaanbieders, belangenbehartigers, de werkgroep zelf of andere partijen komen.

Door te kiezen voor deze constructie met een werkgroep kan de monitor doorlopend worden doorontwikkeld. Ook kan de monitorkwaliteit worden verhoogd en kan er beter en centraler data-gestuurd worden gewerkt. Tot slot kan er ook sneller worden ingespeeld op de actualiteit. Door GGD Amsterdam de werkgroep Monitoring Beleidsprogramma te laten leiden, worden uitkomsten geduid en kunnen vragen gelijk worden omgezet naar onderzoeken in samenwerking met de partners van de werkgroep. De betrokken gemeentelijke directies zullen daarbij de personele inzet beschikbaar stellen en zorg dragen voor het aanleveren van de benodigde en beschikbare data.

Werkgroep Monitoring Beleidsprogramma

GGD Amsterdam stelt een werkgroep samen en wordt de trekker van deze monitor. Deze werkgroep zal tenminste bestaan uit onderzoekers van de GGD, beleidsmede-werkers en data-deskundigen van diverse gemeentelijke directies (Zorg, Wonen, WPI, regiogemeenten en de stadsdelen), vertegenwoordigers van ervarings-deskundigen en onafhankelijke cliëntondersteuning en vertegenwoordigers van (zorg)aanbieders.

De werkgroep zal zorg dragen voor de voortgangs-rapportage en input geven voor de doorontwikkeling. De frequentie van de werkgroep wordt bij de start vastgesteld en bevindingen zullen tenminste jaarlijks worden opgeleverd in een voortgangsrapportage.

Integrale Monitoring Beleidsprogramma

De werkgroep zal de eerste zes maanden gebruiken om de indicatoren van de monitor vast te stellen en een nulmeting uit te voeren. Naast de vaststelling van de indicatoren die de voortgang van de maatregelen in kaart brengen, zal deze groep ook de indicatoren bepalen die meerjarig de ontwikkeling van de doelgroep en het effect van het beleidsprogramma kunnen aantonen. Tot slot wordt bepaald welke aanvullende verdiepende cijfers van de gemeentelijke directies nodig zijn om bevindingen in de context te plaatsen en een overzicht te maken van lopende monitors, onderzoeken en rapportages die benut kunnen worden.

Om deze integrale en brede monitor op een heldere wijze te organiseren, deelt de werkgroep de monitor op in drie taken:

- Actieve kwantitatieve monitoring, waarbij de werk-groep actief cijfers verzamelt over de verschillende maatregelen, ketens en doelgroep.
- Actieve kwalitatieve monitoring, waarbij de werk-groep actief kwalitatief onderzoek doet naar de cliënt-ervaring.
- Passieve dataverzameling, waarbij de werkgroep in de gaten houdt welke data vanuit Amsterdamse, G4- of landelijke bronnen (monitors, onderzoeken, rapportages) beschikbaar is en daar gebruik van maakt in de rapportage.

De actieve kwantitatieve monitoring bestaat uit een basisset van cijfermatige prestatie indicatoren voor Beleidsprogramma-maatregelen. Op die manier kan de voortgang van deze maatregelen in kaart worden gebracht. Deze cijfers worden aangevuld met verdiepende cijfers van de betrokken directies, zoals cijfers over:

- de in-, door- en uitstroom van de MO/BW-, MOJ- en MOG-ketens;
- het aantal buitenslapers in Amsterdam;
- de kortdurende (nood)opvang;
- de Centrale Toegang;
- veldwerk;
- overgang jeugdwet-WMO;
- uitschrijvingen GBA jongvolwassenen;
- kostendelersnorm;
- schuldhulpverlening;
- briefadressen;
- bijstand;
- meldpunt zorg en woonoverlast;
- huisuitzettingen.

Aanvullend worden per speerpunt indicatoren bepaald die het effect van het beleidsprogramma en de ontwikkeling van de doelgroep kwantificeren. De verwachting is dat deze set doorontwikkeld en aangevuld zal worden.

De actieve kwalitatieve monitoring bestaat uit een eigen onderzoek om cliëntervaring inzichtelijk te maken. Ervaringsdeskundigen vullen hierbij de sleutelrol in, bij zowel de ontwikkeling als de uitvoering van dit onderzoek én het ontwikkelen van de benodigde kennis-infrastructuur rondom ervaringsonderzoek. Binnen dit onderzoek – dat jaarlijks uitgevoerd wordt – is er speciale aandacht voor de ontwikkelingen van Buurtteams Amsterdam, de ervaring van economisch daklozen, jongvolwassenen, gezinnen met kinderen en de ervaring van hulpverleners. Ook worden er verschillende onder-werpen in kaart gebracht om te kunnen onderzoeken of de Amsterdammer adequaat en naar behoefte geholpen wordt om dakloosheid te voorkomen en duurzaam op te lossen'. Belangrijke thema's hierbij zijn; de toegankelijkheid van informatievoorziening en aanbod, ondersteuning bij vraagverheldering, mate van zelfregie, benutten van de kwaliteiten en krachten van een cliënt en diens sociale omgeving, inclusiviteit van aanbod en bejegening.

Tot slot zal er een passieve dataverzameling plaatsvinden. Hiermee wordt beoogd gebruik te maken van lopende monitors, onderzoeken en beschikbare rapportages. Door deze te laten bundelen en verbinden door de werkgroep kan integraal duiding worden gegeven aan de bevindingen vanuit verschillende hoeken of gemeentelijke directies. Bovendien kunnen nieuwe inzichten uit andere rapportages, zoals over Buurtteams Amsterdam of capaciteitsmanagement-rapportages, gebruikt worden om de monitor te blijven ontwikkelen en zo de meest relevante data te verzamelen. Door niet alleen naar Amsterdam, regio Amsterdam-Amstelland, maar ook op G4- of landelijk niveau data te verzamelen, kunnen we ontwikkelingen nog beter in context plaatsen en belangrijke ontwikkelingen meenemen.

B1

Bijlage 1: Totstandkoming van het beleidsprogramma

Dit beleidsprogramma is opgesteld in samenwerking met de afdelingen (Jeugd)Zorg, Wonen, Werk, Participatie en Inkomen (WPI), stadsdelen, zorgaanbieders MOBW, clientvertegenwoordiging en het Groot MO/GGZ. Van juni 2020 tot en met maart 2021 heeft veelvuldig contact plaatsgevonden met interne en externe partners om input op te halen voor het plan.

Dit beleidsprogramma is geen blauwdruk, maar wel richtinggevend voor de inzet van alle partijen, in de komende vijf jaar: de gemeente Amsterdam, de regiogemeenten Amstelveen, Uithoorn, Aalsmeer, Ouder-Amstel en Diemen, cliëntvertegenwoordigers, aanbieders Wmo, MO/BW, Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ), Licht Verstandelijke Beperking zorg (LVB), woningcorporaties en zorgverzekeraars. Bij de verdere uitwerking wordt een beroep gedaan op het eigenaarschap van alle partijen.

B2

Bijlage 2:
Trends & ontwikkelingen

We zien een aantal ontwikkelingen die de komende jaren belangrijk zijn voor de wijze van ondersteuning aan dak- en thuislozen in Amsterdam-Amstelland. Deze ontwikkelingen worden hieronder toegelicht.

Regionale Ontwikelingen

Aantal dak- en thuislozen

Er is sprake van een toenemend aantal daklozen in de regio Amsterdam-Amstelland, net als in de andere steden van de G4. Dit concludeert een onderzoek naar ontwikkelingen binnen de groep van daklozen in de periode 2016 – 2018. Anno 2020 zijn deze conclusies nog steeds actueel.

De stijging van het aantal dak- en thuislozen is opvallend omdat in alle steden het aantal huisuitzettingen gedaald is, ook in Amsterdam. Zo waren dat er circa 1.000 vóór 2010, en daalde dit in 2019 tot 84 huisuitzettingen. De stijging van het aantal dak- en thuislozen is onder andere terug te zien in het aantal briefadressen en het aantal mensen dat zich aan de balie van de Centrale Toegang meldt. Belangrijke oorzaak van de stijging is – naast het feit dat er meer mensen dak- of thuisloos worden en de vermaatschappelijking van de GGZ – vooral het gebrek aan betaalbare woonruimte. Hierdoor blijven mensen langer in de situatie van dak- en thuisloosheid en loopt het aantal op.

Wanneer we kijken naar specifieke groepen zien we met name dat het aantal economisch daklozen in de regio toeneemt. Naar schatting zijn tussen de 2.200 en 3.000 inwoners van Amsterdam-Amstelland op dit moment economisch dakloos. Daarbij is het voorstelbaar dat deze groep de komende jaren nog verder toeneemt als gevolg van COVID-19.

Voor de dak- en thuisloze jongvolwassenen ligt het aantal aanmeldingen juist lager. Waar zich in 2019 nog totaal 362 dak- en thuisloze jongvolwassenen aanmeldden bij de Centrale Toegang MOJ[2], meldden zich vanaf 1 januari 2020 tot 1 november 2020 totaal 213 dak- en thuisloze jongeren aan. Dit is echter geen positieve, maar juist een zorgelijke ontwikkeling. GGD Amsterdam wijt dit aan de effecten van COVID-19. Professionals doen er alles aan om de jongvolwassenen op te sporen en door te verwijzen naar de MOJ, aangezien de problemen bij een deel van deze groep nu alleen maar toenemen.

Wachtlijst Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen

De wachtlijst Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen is een groeiend knelpunt. Mensen staan nu gemiddeld 1,5 tot 2 jaar op de wachtlijst voor een traject in MO/BW. In de voorgaande jaren is de opvang uitgebreid, maar de duur op de wachtlijst helaas niet afgenomen.

2 De CTMOJ is belegd bij de GGD Amsterdam, waar de screening plaatsvindt en een beschikking voor instroom wordt afgegeven.

De grenzen van de uitbreiding zijn bereikt; daarvoor zijn geen middelen meer beschikbaar. De vraag blijft echter groeien door een veelheid aan factoren, waaronder: te weinig betaalbare woningen, landelijke toegankelijkheid, en blijvend hoge vraag naar 24-uursopvang door ambulantisering van de GGZ. Omdat bij GGZ de trajecten korter duren, komen mensen met zwaardere problematiek binnen bij de Wmo. In dat geval hebben zij vaker dan voorheen intensievere ondersteuning nodig. Dezelfde effecten zijn in de MOBW-keten zichtbaar bij de ambulantisering van de LVB-zorg en de forensische zorg.

Veranderende locatie wensen in de keten

Het beeld over hoe een (tijdelijke) locatie er in de MOBW-keten uit moet zien is aan verandering onderhevig. Zo is er meer behoefte aan kleinere locaties met zelfstandige eenheden en gemengde en gespikkelde vormen in de wijk. Ook is een toenemend draagvlak voor zelfbeheer, wooninitiatieven en kansen voor Wooncirkels wenselijk. In de 'Groei van de stad' is voorzien in een aantal nieuwe MOBW-locaties als vervanging voor bestaande volumes. Samen met de cliëntvertegenwoordigers, corporaties en aanbieders wordt er gekeken hoe die nieuwe locaties invulling kunnen geven aan de de veranderende wensen en nieuwe concepten.

Amsterdamse ontwikkelingen

Woningschaarste

Amsterdam heeft een overspannen woningmarkt. Er is een groot tekort aan betaalbare woningen. Ook is er een gebrek aan huurwoningen onder de huurtoeslag-grens[3]. Daarnaast groeit het gat tussen sociale huurgrens en vrije sector huur- en koopwoningen, waardoor de doorstroming uit de sociale huurwoningen beperkt blijft.

Door deze krapte verblijven mensen langer op straat, in de nachtopvang, of bij vrienden en familie. Ook de ambulantisering van beschermd wonen, de GGZ en de forensische en LVB-zorg vergroot de druk op de woning-markt. Specifiek bij jongvolwassenen wordt benoemd dat zij te lang bij hun ouders of in hun netwerk moeten verblijven omdat zij geen eigen woning kunnen vinden. Dit leidt tot escalatie van de problematiek en uitputting van het sociale netwerk, vooral wanneer de jong-volwassenen ook geen mogelijkheid zien om wel thuis te blijven wonen.

In de Samenwerkingsafspraken 2020 – 2023 tussen de woningcorporaties, de huurderskoepels en de gemeente is afgesproken dat corporaties jaarlijks 1.800 sociale huurwoningen toewijzen aan kwetsbare doelgroepen. De gemeente besluit over de verdeling van deze woningen. Door het tekort aan woningen is niet voor iedere kwetsbare direct plek. De 1.800 woningen blijken niet genoeg te zijn. In 2020 was het verschil tussen vraag en aanbod een tekort van 650 woningen. In 2021 loopt dit waarschijnlijk op tot 1.950 woningen.

Benodigde woningen per doelgroep	2020	2021
Wonen zonder begeleiding (met name sociaal medisch urgenten)	700	970
Wonen met begeleiding (met name uitstroom uit MO/BW)	1.250	1.700
Statushouders	500	1.100
TOTALE VRAAG	**2.450**	**3.770**
Beschikbaar aanbod	1.800	1.800
Tekort aan woningen	650	1.970

Het Programma Huisvesting Kwetsbare Groepen geeft uitvoering aan deze samenwerkingsafspraken.

Kansen sociaal domein

Inwoners met problematische huisvestingsvragen worden vaak direct doorverwezen naar de Centrale Toegang. Zo ontwikkelden de spelers in de sociale basis weinig expertise om deze vragen te ondersteunen, waardoor deze expertise steeds meer beperkt bleef tot de Centrale Toegang. Proeven met ondersteuning binnen Huizen van de Wijk met aanvullende expertise vanuit De Regenboog Groep toonden aan dat er al veel verlichting van de vraag in de sociale basis kan worden gerealiseerd. Dit is in lijn met de gehele beweging van de extramuralisatie. Kwetsbare bewoners worden sneller en duurzamer opgevangen in de wijk.

3 De huurtoeslaggrens is afhankelijk van de leeftijd van de aanvrager. Voor inwoners jonger dan 23 jaar (18-22) is de maximale huur € 432,51. En voor inwoners vanaf 23 jaar is de maximale huur € 737,14.

Samenwerking tussen de eerste en tweede lijn is noodzakelijk en wordt vanzelfsprekender. Met doorontwikkeling van lokale teams kan deze werkwijze worden verbreed.

EPA-agenda

Met de cliëntvertegenwoordigers, financiers en aanbieders is de afgelopen jaren gewerkt aan de ontwikkelagenda voor de groep mensen met een Ernstig Psychische Aandoening (EPA). Ook gericht op participatie, inclusie en herstel, focust de EPA-ontwikkelagenda de samenwerking rondom de borging van bestaanszekerheden voor deze kwetsbare groep. Goed en betaalbaar wonen en individueel verbindende zorg als basis voor maatschappelijk herstel staan boven aan de lijst van speerpunten. Vanaf 2021 worden EPA-netwerken ontwikkeld die in samenhang met de lokale infrastructuur uitwerking geven aan de agenda. Daarin krijgen parallel aan dit beleidsprogramma onder andere ook de ontwikkeling van bijzondere woonvormen, toeleiding naar werk en de toepassing van de resourcegroepenmethodiek een plek.

Nieuw sociaal stelsel Amsterdam

De gemeente werkt aan een nieuw sociaal stelsel in Amsterdam. Een onderdeel hiervan is het versterken van de sociale basis en de lokale teams in de buurt. Er komen op verschillende plekken in Amsterdam buurtteams die de toegang zijn naar sociale basiszorg voor volwassenen.

Buurtteams Amsterdam

Op 1 april 2021 hebben 33 buurtteams in Amsterdam hun deuren geopend. Dit aantal wordt geleidelijk verder uitgebreid, waarmee de toegankelijkheid voor alle Amsterdammers is geborgd. Bij het buurtteam kan elke Amsterdammer terecht voor vragen en ondersteuning op het gebied van wonen, welzijn, inkomen, werk, schulden en veiligheid. Elk buurtteam bestaat uit professionele hulpverleners met verschillende expertises.
Samen met de Ouder- en Kindteams worden de buurtteams daarmee de spil in de wijk waar alle zorg en ondersteuning samenkomt. Fysiek nabij, in de buurt en in samenhang georganiseerd: eenvoudig, herkenbaar en laagdrempelig. Een plek in de buurt waar men kan binnenlopen of naartoe kan bellen. Zorg en ondersteuning wordt daarmee beter vindbaar voor inwoners. De buurtteams ondersteunen cliënten om hun situatie duurzaam te verbeteren en op die manier zo zelfstandig mogelijk mee te kunnen doen aan de samenleving. Dit gebeurt altijd in afstemming met de cliënt en zijn of haar specifieke situatie: dicht bij zijn of haar leefwereld. Er wordt gekeken welke mogelijkheden er zijn in de directe omgeving en er wordt een verbinding gemaakt met collectieve voorzieningen in de buurt. Waar nodig wordt specialistische hulp ingeschakeld.

Wanneer Amsterdammers eerder en sneller ondersteuning ontvangen die zij nodig hebben, wordt hun zelfredzaamheid beter ondersteund. Op die manier kunnen lichte hulpvragen opgelost worden vóórdat deze complex worden. Zo wordt voorkomen dat zij later in aanraking komen met (multi)problematiek en zij een beroep moeten doen op zwaardere ondersteuning.

De start van Buurtteams Amsterdam heeft gevolgen voor de toegang tot de keten van Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen en daarmee op de manier waarop zorg voor onder andere dak- en thuislozen wordt geregeld.

Toegang Amsterdamse keten

Voor alle (dreigend) dak- en thuislozen, ongeacht de mate van zelfredzaamheid, wordt het buurtteam het eerste aanspreekpunt. Dit zorgt ervoor dat de vindbaarheid, bereikbaarheid en toegankelijkheid van ondersteuning verhoogd wordt. Zeker in de beginfase van (dreigende) dak- of thuisloosheid valt er geen tijd te verliezen en zijn de eerste paar maanden cruciaal om afglijden te voorkomen De buurtteams kunnen gebruikmaken van de expertise van Amsterdam Extra.
Amsterdam Extra bestaat uit gecontracteerde aanbieders voor Begeleid Thuis, dat bedoeld is voor mensen met of zonder woonplek. Amsterdam Extra biedt waar nodig aanvullende individuele ondersteuning en kan de buurtteams expertise en consultaties bieden rondom de groep mensen met verhoogd risico op dak- of thuisloosheid en/of een ernstig psychische aandoening EPA.
Het voordeel van dit nieuwe model is daarmee ook dat kennis en expertise over de doelgroep beter ontsluit en beschikbaar wordt gemaakt buiten de MO/BW-keten.
Voor het signaleren van dak- of thuisloze jongvolwassenen en hen toeleiden naar ondersteuning heeft het onderwijs en de Sociale Basis (bijvoorbeeld het Jongerenwerk) een belangrijke functie.

Met de buurtteams wordt binnen twee jaar tijd 70% afname van het aantal aanmeldingen bij de Centrale Toegang verwacht. Daarbij verwachten we dat er eind 2025 nauwelijks nog afwijzingen zijn in verband met zelfredzaamheid. Alleen de kwetsbare dak- of thuislozen die in aanmerking komen voor de MO/BW-keten zullen dan nog door het buurtteam worden doorverwezen naar de Centrale Toegang.

Wanneer aanvullende ondersteuning van zorgaanbieders nodig is verlenen de buurtteams de toegang hiertoe. Voor Aanvullende Individuele Ondersteuning of het product Begeleid Thuis (zonder wooncomponent) zal het buurtteam een beschikking kunnen afgeven.
Bij hulpvragen waarvoor meer ondersteuning nodig is op het gebied van GGZ en Veiligheid, en MO/BW met verblijf heeft het buurtteam heldere samenwerkingsafspraken met de relevante aanvullende ketens. Hierbij volgt indien nodig een screening bij de Centrale Toegang. De Centrale Toegang kan beschikkingen afgeven voor de overige producten; Begeleid Thuis (met wooncomponent) en Beschermd Verblijf. De nieuwe producten Begeleid Thuis en Beschermd Verblijf worden in paragraaf 6.2 nader toegelicht.

Eén Centrale Toegang met nieuwe Wmo-producten

De invoering van de buurtteams heeft ook gevolgen voor de Centrale Toegang. De Centrale Toegang bestaat anno 2020 uit vier verschillende toegangen (twee voor volwassenen, een voor jongvolwassenen en een voor gezinnen) voor de verschillende ketens met MO/BW-producten. Deze worden samengevoegd ten bate van overzichtelijkheid, bundeling van kennis en het makkelijker maken van het vinden van ondersteuning. Alle dak- en thuislozen die volgens het buurtteam of zorgaanbieder in aanmerking komen voor een MO/BW-traject (Begeleid Thuis met wooncomponent of Beschermd Verblijf) kunnen terecht bij de Centrale Toegang. Daarmee wordt de Centrale Toegang een tweedelijns voorziening, naast de buurtteams, om toegang tot de genoemde producten te krijgen.

De expertise van de dienstverlening aan dak- en thuislozen vanuit de Participatiewet ligt nu bij de Centrale Toegang op de Jan van Galenstraat in West en de Geïntegreerde voorzieningen in Centrum, Zuidoost en Noord. Dak- en thuislozen kunnen bij de Centrale Toegang terecht voor het aanvragen van opvang en bijstandsuitkering in combinatie met een briefadres.
Op dezelfde locatie kunnen jongvolwassenen terecht bij de screeningsbalie Jongerenpunt Dak- en Thuislozen.
Met de ontwikkeling van de buurteams kan deze expertise op termijn ook meer naar de buurten gebracht worden, zodat ook dak- en thuislozen die zich daar melden goed (op weg) geholpen kunnen worden. Vooralsnog blijft de Centrale Toegang inclusief de postkamer met briefadressen centraal georganiseerd en bereikbaar als tweedelijns voorziening, ook voor de regiogemeenten.

Landelijke ontwikkelingen

Ook is er een aantal landelijke ontwikkelingen met gevolgen voor de wijze van ondersteuning van dak- en thuislozen in Amsterdam-Amstelland.

Wijziging Wet Langdurige Zorg

Sinds 1 januari 2021 vallen mensen met een langdurige en levensbrede behoefte aan beschermd wonen onder de Wet Langdurige Zorg (Wlz). Deze verschuiving betekent dat binnen beschermd wonen onder de Wmo de focus komt te liggen op het tijdelijke karakter, op maatschappelijk herstel en dus op het perspectief van door- of uitstroom naar een ambulante vorm van begeleiding vanuit de Wmo. Beschermd wonen wordt voor de meeste cliënten (met uitzondering van de meerzorgcliënten) eerder een trainingsaanbod dan een verblijfslocatie.
In de regio Amsterdam-Amstelland betekent dit dat van de circa 1.800 mensen binnen beschermd wonen er circa 1.000 overgaan naar financiering vanuit de Wlz. Hoe dit in de praktijk in zijn werk gaat wordt nog uitgewerkt met zorgkantoor en aanbieders.

Landelijk Plan van Aanpak Dak- en thuisloosheid

Vanuit het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) is incidenteel € 200 miljoen beschikbaar gesteld voor de aanpak van dak- en thuisloosheid in 2020 en 2021. Amsterdam heeft een aanvraag ingediend van € 49 miljoen aan maatregelen en hiervan is € 47 miljoen is toegekend, waarvan € 4 miljoen is bedoeld voor de regio Amstelland.
Daarnaast is door het ministerie van Binnenlandse Zaken (BZK) landelijk incidenteel € 50 miljoen beschikbaar gesteld om daarmee extra (tijdelijke) woonplekken specifiek voor kwetsbare groepen te realiseren. In de zomer van 2020 heeft Amsterdam drie projecten bij BZK voorgedragen voor extra (tijdelijke) woonplekken. In november 2020 werd bekend dat er € 2,32 miljoen is toegekend.

Deze middelen worden besteed aan:
- meer dak- en thuislozen een (tijdelijke) woonplek bieden (middelen BZK);
- meer dak- en thuislozen ondersteuning en begeleiding bieden (Landelijk Plan van Aanpak);

- innovatie en kwaliteitsverbetering, waaronder realiseren van een prikkelarme voorziening en introductie van vernieuwende begeleidings-methodieken (Landelijk Plan van Aanpak).

De projecten zijn meegenomen in dit beleidsprogramma.

Actieprogramma dak- en thuisloze jongeren 2019-2021

Dit Actieprogramma van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport bevat vijf centrale thema's:

- preventie, nazorg en regie
- financiële bestaanszekerheid
- persoonlijke ontwikkeling en scholing
- opvang en wonen
- helpende regels

Amsterdam is één van de veertien pilotgemeenten die deelneemt aan dit actieprogramma. In het verlengde hiervan heeft Amsterdam een 100%-ambitie pilot opgezet, gericht op dak- en thuisloze jongvolwassen vrouwen. Vijfentwintig jonge vrouwen van 18 tot 23 jaar die bedreigd worden met dak- of thuisloosheid krijgen volgens een doorbraakmethodiek ondersteuning om te voorkomen dat ze dak- of thuisloos worden. De pilot heeft als doel meer maatwerk voor deze groep kwetsbare vrouwen te ontwikkelen en wordt gemonitord door het Instituut Publieke Waarden om zo te komen tot een aantal werkbare elementen om dak- en thuisloosheid in een vroeg stadium te voorkomen.

Doordecentralisatie Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen

De doordecentralisatie houdt in dat vanaf 1 januari 2022 alle gemeenten zich inzetten voor Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen. De nieuwe financiële verdeling gaat in vanaf 1 januari 2023. Dit beleids-programma is voor de regio Amsterdam-Amstelland, maar zoomt verder in op de Amsterdamse maatregelen, omdat de regio met een eigen invulling van het regioplan komt. In 2021-2022 wordt verder invulling gegeven aan het regioplan waarin Amsterdam de regiogemeenten ondersteunt bij het opbouwen van expertise om ook lokaal in de regiogemeenten de preventie, door- en uitstroom van de MO/BW-keten te organiseren.

Ombudsman

Een echt integrale aanpak is nodig, zonder dat actoren naar elkaar wijzen en het probleem vervolgens blijft bestaan. Daarvoor is een herbezinning van het huidig systeem noodzakelijk. We moeten op weg naar een systeem waarin overheden, zorginstellingen en corporaties samen verantwoordelijkheid hebben en nemen, en waarin individuele budgetten ondergeschikt zijn.

"Wat boven alles opvalt, is dat er – ondanks de al eerder-genoemde tomeloze inzet van professionals – veel wordt gesproken over wat er niet kan. Hierdoor lukt het nog te vaak niet goed om integraal te kijken naar wat nodig is en te zoeken naar onconventionele oplossingen. Onconventionele oplossingen en maatwerk kunnen voorkomen dat situaties verder escaleren, dat zorgvragen complexer worden en dat de kosten om iemand te helpen verder oplopen. Daarvoor is wel lef nodig. Lef om out of the box te denken, lef om tegen nationale regelingen in te gaan (in overeenstemming met de doelstelling van de wet), en lef om met elkaar te besluiten dat het anders moet," aldus de Ombudsman in het rapport 'Opvang voor Iedereen – Dak- en thuisloos in Amsterdamse context'.

B

Bijlage 3:
Evaluatie Koersbesluit Thuis in de Wijk 2016-2020

Het Koersbesluit Thuis in de Wijk bestond uit drie actiesporen: voorkomen van instroom, bevorderen van participatie en borgen van uitstroom. Aan deze actiesporen zijn tien prestatie-indicatoren toegevoegd om de voortgang te meten. Gebleken is dat niet alle indicatoren consequent en op dezelfde wijze te monitoren waren. Ter compensatie zijn, daar waar mogelijk, meetmethodes toegepast in lijn met de bedoeling van de oorspronkelijke indicator. In de tabel op de volgende pagina zijn de resultaten toegelicht. De resultaten tezamen geven een inzichtelijk beeld van de voortgang op de drie actiesporen in de afgelopen vijf jaar.

Nr.	Prestatie indicator	Bevindingen
1	Aantal ontruimingen (zowel corporatie en particulier) is in 2020 ten opzichte van 2015 met 20% gedaald.	In 2015 waren er 595 huisontruimingen. Daarna is er een sterke daling te zien, tot 84 huisontruimingen in 2019. Het doel is daarmee ruimschoots gehaald. In deze cijfers wordt dreigende uitzetting, waarbij mensen vrijwillig uit huis gaan en de uitzetting niet afwachten, niet zichtbaar (aandachtspunt van het RVS).
2	Het aantal buitenslapers is in 2020 op een gemiddelde nacht in de winter gedaald tot 50 personen of minder.	De GGD schat het aantal buitenslapers in als onderdeel van het onderzoek tijdens de winterkoudeopvang. De resultaten over het aantal buitenslapers zijn in de jaren 2016, 2017 en 2019 stabiel met circa 70 buitenslapers op een gemiddelde winternacht. Echter zijn in 2018 en 2020 het aantal buitenslapers niet meegenomen in het winterkoudeonderzoek, waardoor data ontbreekt. In 2019 en 2020 heeft De Regenboog Groep bij inloopvoorzieningen wel tellingen uitgevoerd en deze suggereren een mogelijke toename van het aantal buitenslapers in 2019 en 2020.
3	80% van de mensen die in 2020 gebruik maakten van de nachtopvang is doorgeleid naar een passend traject.	Dit betrof een ontwikkelindicator, waarvan de verwachting was dat deze in 2018 gemeten kon worden. Uiteindelijk is dit niet gerealiseerd, maar is wel een aantal keer een rapportage gemaakt over de cliënten van de nachtopvang. Informatie daaruit, en vanuit signalen van ketenpartners, laat zien dat het gewenste resultaat hier niet is behaald.
4	Het aantal nieuwe cliënten dat in aanmerking komt voor Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen is 20% gedaald in 2020 ten opzicht van 2015.	De nieuwe aanmeldingen voor, en daarmee de vraag naar, MO/BW is onverminderd hoog gebleven.
5	Van de nieuwe instroom Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen woont 60% zelfstandig in 2020.	Tussen 2015 en 2017 zien we dat 40% van de nieuwe instroom in aanmerking komt voor een vorm van zelfstandig wonen. Daarna is meer ingezet op zelfstandig wonen (door uitbreiding van de capaciteit en de levering van extra woningen) en is besloten om naar de verhouding van de totale groep in de opvang te kijken aangezien dit een beter inzicht geeft in het aandeel dat zelfstandig (individueel of in groepsverband) woont. In 2019 zien we dat de meerderheid (58%) zelfstandig woont (ten opzichte van circa 40% in 2015). Alhoewel de cijfers van 2020 nog niet bekend zijn, is de verwachting dat deze doelstelling wordt behaald.
6	Minimaal 20% van de 24-uurs-voorzieningen Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen is afgebouwd na 2020.	Circa 10% van de 24-uurscapaciteit is afgebouwd. Gedurende de periode van het Koersbesluit is op twee momenten besloten de afbouwdoelstelling bij te stellen: ■ In 2018 is de afbouw zes maanden opgeschort. Dit is gedaan om de stagnerende uitstroom uit de GGZ klinieken op gang te brengen ■ In februari 2020 is besloten met afbouw te stoppen. Dit is gedaan vanwege de toename op de wachtlijst. Na zomer 2020 volgde een tijdelijke opbouw van capaciteit door het in gebruiknemen van leegstaande capaciteit om aan deze groeiende behoefte te voldoen.

Nr.	Prestatie indicator	Bevindingen
7	Alle mensen die in aanmerking komen voor MO/BW kunnen binnen drie maanden gebruikmaken van een integraal aanbod gericht op participatie na 2020.	De wachttijd voor de volwassenketen is in de eerste jaren gedaald. Dit werd veroorzaakt doordat meer mensen vanuit de wachtlijst op een voorziening werden geplaatst; met name plaatsingen op individueel begeleid wonen steeg sterk. Dit is grotendeels te danken aan de successen van het Programma Huisvesting Kwetsbare Groepen. Ondanks de daling bleef de wachttijd hoger dan de gestelde doelstelling. Sinds 2018 is de wachttijd toegenomen. Vanaf medio 2018 is de levering van het aantal sociale huurwoningen achtergebleven bij de afspraak. Ook valt de toename van de wachttijd samen met de periode waarin de vraag is toegenomen (indicator 4). In 2020 zien we ongeveer een verdubbeling van het aantal mensen dat >1 jaar op de wachtlijst staat, ten opzichte van begin 2019.
8	Nieuwe aanmeldingen van MO of BW voorziening zijn – waar nodig – binnen drie maanden voorzien van een passende financiële ondersteuning.	De aanmeldingen voor FiBu worden allemaal binnen drie maanden afgehandeld. Daarmee is de doelstelling behaald. Sinds 2019 is de doelstelling aangescherpt, aangezien de meeste aanmeldingen binnen 7 weken worden afgehandeld.
9	Alle mensen in de Maatschappelijke Opvang/Beschermd Wonen die doorstromen naar een woning beschikken over een terugval-preventieplan na 2020.	Doelstelling ten aanzien van terugvalpreventieplannen voor mensen in een omslag-woning is omgezet in verschillende acties waarvan de resultaten niet als geheel te kwantificeren zijn. Deze acties betreffen onder andere de introductie van de Crisiskaart en de doorontwikkelingen van verschillende Respijtvoorzieningen om een extra vangnet te bieden en daarmee terugval in de MO/BW-keten te voorkomen. Resultaten van deze acties worden nog verzameld.
10	Het aantal heraanmeldingen van mensen woonachtig in de regio Amsterdam daalt met 50% in 2020 ten opzichte van 2012.	In 2015 waren er 228 personen die zich binnen 5 jaar na uitstroom uit MO/BW opnieuw hadden aangemeld. In 2019 waren dit 160 personen, wat aansluit bij de doelstelling van 160 in 2019. Echter fluctueert het resultaat sterk per jaar, zonder duidelijke inhoudelijke oorzaak. Vanwege de plaatsing middels Housing First hielden we rekening met een mogelijke stijging. In de praktijk blijkt de inzet van Housing First daar geen aanleiding voor te zijn, een extra positief resultaat!

B4

Bijlage 4:
Begrippen- en afkortingenlijst

Begrippen- en afkortingenlijst	
Aanpak MKOWJ	Aanpak Meer kans op werk Jongeren.
Actieprogramma Dak- en Thuisloze jongeren 2019-2021	Landelijk actieprogramma voor dak- en thuisloze jongeren van staatssecretaris Blokhuis in samenwerking met VWS, jeugdzorg, BZK, wonen, OCW, onderwijs, rechtsbescherming en SZW, werk en inkomen en met input van de VNG, de partijen van de Meerjarenagenda Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang, de partijen van Aanpak 16-27, Stichting Zwerfjongeren Nederland, kennisinstituten en diverse Jongerenplatforms.
Amsterdam-Amstelland	De gemeenten die hiervan onderdeel uitmaken zijn: Gemeente Aalsmeer, Gemeente Amstelveen, Gemeente Diemen, Gemeente Ouderkerk aan de Amstel en Gemeente Uithoorn.
Amsterdam Extra	Samenwerkingsverband van Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen-aanbieders die ondersteuning bieden aan Amsterdammers die zelfstandig (kunnen) wonen.
AI	Artificial Intelligence (oftewel kunstmatige intelligentie).
Bestaanszekerheid	Bestaanszekerheid is de zekerheid van voldoende en voorspelbaar inkomen; de zekerheid om betaalbaar te wonen, toegang tot betaalbare zorg en de mogelijkheid om een financiële buffer op te bouwen voor onverwachte uitgaven zijn noodzakelijke voorwaarden om de rust en ruimte te vinden die nodig is om je als mens te ontwikkelen en mee te doen in de samenleving.
BIBD	De afdeling Budget en Inkomensbeheer Bijzondere Doelgroepen van de directie Werk, Participatie en Inkomen.
Buurtteam	Onderdeel van de Buurtteamorganisatie dat advies, informatie, ondersteuning en zorg biedt aan volwassenen binnen de Gemeente Amsterdam.
BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Begrippen- en afkortingenlijst	
Centrale Toegang	Het loket dat de aanvragen voor Beschermd verblijf voor Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen behandelt en afhandelt.
Centrumgemeente	In de Nederlandse bestuurlijke indeling is een centrumgemeente een gemeente die in een intergemeentelijk samenwerkingsverband volgens de Wet gemeenschappelijke regelingen (WGR), een bepaalde functie uitvoert voor omliggende gemeenten.
CIO	Chief Information Officer.
Clientvertegenwoordigers	Een cliëntvertegenwoordiger denkt en spreekt vanuit de positie en het belang van cliënten. Zij/hij heeft ruime kennis van de ervaringen van cliënten, hun wensen en behoeften.
College	College van burgemeester en wethouders van de gemeente Amsterdam.
Convenant Landelijke Toegankelijkheid	Een afspraak van de overheid met een of meer partijen gericht op het realiseren van bepaalde (beleids-) doelstellingen. In een convenant worden schriftelijke afspraken over het leveren van prestaties vastgelegd. In dit geval gaat het over de landelijke toegankelijkheid van Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen.
CTMOJ	Centrale Toegang Maatschappelijke Opvang Jong Volwassenen.
Cultuur- en gendersensitiviteit	Bewust zijn van wezenlijke verschillen tussen de culturen en tussen mannen, vrouwen en alles dat daar tussenin zit.
Dakloosheid	Het niet hebben van onderdak.
De Regenboog Groep	Een zorg- en welzijnsaanbieder.
Doordecentralisatie	De verantwoordelijkheid met betrekking tot Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen wordt bij alle gemeenten in Nederland neergelegd in plaats van bij centrumgemeenten.
Duurzame sociale impact	Het toevoegen van langdurende sociale waarde voor kwetsbare groepen in de samenleving op de gebieden werk, participatie, armoedebestrijding, gezondheid en onderwijs.
Economisch daklozen	Daklozen met voornamelijk een huisvestingsvraag met daarbij een lichte ondersteuningsvraag.
EPA	Ernstig psychiatrische aandoeningen.
Ervaringsdeskundigheid	Het vermogen om op grond van eigen herstelervaring voor anderen ruimte te maken voor herstel. De kennis die door reflectie op de eigen ervaringen en ervaringen van deelgenoten is vergaard, aangevuld met kennis uit andere bronnen, wordt op een professionele (en soms ook op een vrijwillige) manier ingezet ten behoeve van anderen.

Begrippen- en afkortingenlijst	
Extramuralisatie	Extramuralisering is de beweging waarbij buiten de muren van een intramurale instelling (waar iemand opgenomen wordt) op een zelfstandige woonplek gelijkwaardige zorg geboden wordt.
FiBu	Financieel Budgetbeheer.
GBA	Gemeentelijke Basisadministratie.
GGD	Geestelijke Gezondheidsdienst.
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg.
Housing First aanpak	Housing First is een vorm van wonen met ambulante, intensieve begeleiding en bedoeld voor dakloze mensen met meervoudige problemen, waarbij de toewijzing van een woning de start is van een traject waarbij zelfstandig wonen het doel is.
Inclusie	De situatie waarin iemand geen obstakels ervaart om mee te kunnen doen aan de samenleving.
Integrale sturing	Integrale sturing betekent dat er op alle niveaus binnen de directies van de gemeente met elkaar samen wordt gewerkt en dat hier ook op wordt gestuurd.
Jongerenpunten	Gratis ondersteuning en advies voor iedereen van 16 t/m 26 jaar over werk, studeren, inkomen of andere vraagstukken.
Koersbesluit Thuis in de Wijk 2016-2020	Beleidsprogramma Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen van 2016 – 2020.
Krefia-portaal	Krefia is de online plek waar cliënten van de Kredietbank Amsterdam alle informatie over hun geldzaken kunnen terug vinden.
LHBTIQ+	Lesbische vrouwen, homoseksuele mannen, biseksuele mensen, transgender personen, intersekse personen, queer personen en anderen die wat betreft hun genderidentiteit, genderexpressie, seksualiteit of hun lichaam buiten wat in de maatschappij wordt gezien als ‘standaard’ vallen.
LVB	Licht verstandelijke beperking.
MADI	Maatschappelijke Dienstverlening.
MO/BW	Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen.
MOE-landen	Midden- en Oost-Europese landen.
MOG	Maatschappelijke opvang Gezinnen.
MOJ	Maatschappelijke opvang Jong volwassenen.

Begrippen- en afkortingenlijst	
Multi-problematiek	Complexe problematiek die speelt op meerdere leefgebieden.
Muzus	Onderzoeksbureau.
Netwerk	Betrokkenen (formeel en informeel) die actief zijn op het gebied van wonen, welzijn, participatie, werk, inkomen, jeugd, veiligheid, schuldenproblematiek en (gezondheids-)zorg in de regio Amsterdam.
PHKG	Programma Huisvesting Kwetsbare Groepen.
Pilot 'bankslapersregeling'	Met deze pilot kunnen economisch daklozen veel gemakkelijker een briefadres krijgen.
Project VIND	In een serie groepsbijeenkomsten worden economisch daklozen geholpen met een perspectief op een leef- en werkomgeving en gecoacht naar zelfstandigheid. Deelnemers met een relatief korte afstand tot de arbeidsmarkt krijgen binnen dit project voor een langere tijd (6 tot 12 maanden) perspectief op een (hotel) kamer of tijdelijke woning. Er wordt een koppeling tussen Wonen en Werk gemaakt.
Respijtvoorzieningen	Respijtvoorzieningen zijn kleine voorzieningen in de wijk waar cliënten tijdelijk aanwezig kunnen zijn wanneer het in de eigen woning even niet lukt. Doel is om de druk voor de cliënt te verlichten en rust te creëren zodat terugkeer naar de eigen woning mogelijk is.
RVS	De Raad voor Volksgezondheid en Samenleving.
Subregionaal	Samenwerking tussen regiogemeenten.
Vermaatschappelijking	Proces waarbij een groter deel van de samenleving de verantwoordelijkheid gaat dragen, bijvoorbeeld voor de verzorging van mensen met een zorgbehoefte.
Vroeginterventie	Interventies die vroegtijdig ingezet worden zodat erger kan worden voorkomen.
Vroegsignalering	In een vroegtijdig stadium signaleren dat er tekenen zijn dat men bijvoorbeeld dakloos kan geraken.
VWS	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.
Wlz	Wet langdurige zorg.
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning 2015.
WPI	Werk, participatie en inkomen.

Colofon
Dit is een uitgave van de afdeling
Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen
van de gemeente Amsterdam

Eindredactie en redactie
gemeente Amsterdam en Mediatic

Vormgeving Ontwerpwerk

Juni 2021

ONT2021031

Regioplan Amstelland

Beschermd wonen en dak- en thuisloosheid

Een nieuwe start in Amstelland

Gemeente Aalsmeer
Gemeente Diemen
Gemeente Amstelveen
gemeente Ouder-Amstel
Gemeente Uithoorn
i.s.m.
Gemeente Amsterdam

Inhoud

Voorwoord 3

1. Inleiding 5

2. Aanleiding en achtergrond 8

3. Invulling beleidsprogramma Dak- en thuisloosheid 10
3.1 Vroegsignalering en vroeginterventie 10
3.2 Vergroten aanbod woonoplossingen 11
3.3 Ondersteuning op maat 13
3.4 Duurzaam maatschappelijk herstel 15

4. Inrichting doordecentralisatie MOBW 16
4.1 Landelijke en regionale uitgangspunten 16
4.2 Zorglandschap 16
4.3 Toegang 18
4.4 Financiën 18
4.5 Inkoop 20
4.6 (Juridische) samenwerking 20

5. Planning en monitoring 22
5.1 Planning 22
5.2 Monitoring 22

Bijlage 1. Feiten en Cijfers 23

Bijlage 2. Objectief verdeelmodel beschermd wonen per gemeente 26

Bijlage 3. Begrippen 28

Voorwoord

Voor u ligt het Regioplan Amstelland Beschermd wonen en dak- en thuisloosheid, Een nieuwe start in Amstelland (hierna te noemen Regioplan). Het plan is soms technisch, maar het gaat uiteraard steeds om onze inwoners. Dit Regioplan vertelt u meer over dakloosheid en een nieuwe start voor sommige inwoners. Denk hierbij aan economisch dak- en thuislozen die geen (zware) zorgvraag hebben, maar bijvoorbeeld door echtscheiding of verlies van inkomen hun woning verliezen en niet in staat zijn weer eigen woonruimte te vinden. Daarnaast is er ook een kwetsbaardere groep die meer begeleiding nodig heeft. Zij hebben bijvoorbeeld een verslaving, een psychiatrische stoornis of een psychische kwetsbaarheid. Over al deze mensen gaat dit plan. Graag stellen we twee inwoners uit Amstelland[1] aan u voor:

Barbara is 21 jaar oud als ze dakloos raakt. Op het moment dat de situatie thuis met haar stiefvader onhoudbaar wordt, pakt ze haar spullen en vertrekt. Barbara wordt een paar maanden opgevangen in een hotel in Amstelveen. Hier heeft ze tijd om tot rust te komen en zich op het vinden van een vervolgplek te richten. Echter, er zijn nog wat strubbelingen. Een baan buiten haar hotelkamer is lastig. Door haar thuissituatie heeft Barbara angsten en paniekaanvallen ontwikkeld. Zodra ze een paniekaanval heeft wil ze weg, een typische fight and flight reactie. Ze heeft soms meerdere aanvallen per dag waardoor een baan buiten de deur niet vol te houden is. Ze leeft vooral ‘s nachts en slaapt overdag. Ze is veel op zichzelf. Tijdens haar verblijf in het hotel is ze begonnen met EMDR therapie en beetje bij beetje zet ze stappen. Ze wil graag vrij zijn van haar angsten.
Na een paar maanden kan Barbara doorstromen naar een tijdelijke woonplek. Ze is dolgelukkig. Ze kan hier in alle rust verder met therapie en intensief zoeken naar een vervolgplek. Ze vindt steun bij de mensen die haar begeleiden. Ze heeft nog geen vaste vervolgplek gevonden, maar haar situatie is stukken beter en stabieler dan voorheen. Ze werkt, ze is gestopt met roken en ze komt overdag weer buiten.

Peter is 59 jaar oud en woont op een Beschermd Wonen groepswoning in Diemen. Hij deelt de woning met twee anderen. Peter heeft een eigen slaapkamer en deelt de keuken, woon- , en badkamer. Peter heeft weinig tot geen contacten en is erg op zichzelf. Eenmaal per week loopt hij naar kantoor om zijn voedingsgeld te halen, verder laat hij zich niet zien voor koffie- of andere momenten. Begeleiding zoekt hem eens per week op.

Via diverse wegen van opnames, woonvormen en een eigen woning wordt Peter wanneer hij 56 jaar is aangemeld bij een Beschermd Wonen-locatie. Peter is gediagnosticeerd met schizofrenie. Bij middelengebruik, cannabis, neemt de problematiek toe. Peter heeft weerstand tegen antipsychotica vanwege de bijwerkingen en neemt al een lange tijd geen medicatie, met grote kans op psychische instabiliteit en daarbij toenemende kans op agressie. Als het slechter gaat met Peter dan zal hij niet snel aankloppen voor hulp. Wanneer het minder goed met hem gaat dan gaat hij overmatig schoonmaken

1 Vanwege privacy redenen zijn de casussen fictief maar vergelijkbaar met de inwoners over wie dit plan gaat.

INHOUD

in huis met agressieve schoonmaakmiddelen. Hij heeft dan het idee dat het heel vies is in huis en dat dit komt door medebewoners. In praktijk blijkt vaak dat het huis niet echt vies is.

Peter heeft zo af en toe een behandelaar, omdat hij soms gedwongen wordt aangemeld tijdens een klinische opname. Echter wanneer hij weer ontslagen is en stabiel is dan weigert hij nog GGZ contact te hebben. Peter geeft dikwijls aan dat hij wil doorstromen naar een eigen woning. Bij aanmelding om door te stromen geeft hij echter aan dat hij voorlopig wel goed zit en eigenlijk niet weg wil.

Het Regioplan is een Amstellandse invulling van het Beleidsprogramma Dak- en thuisloosheid Amsterdam-Amstelland 2021-2025: Een nieuwe start, Samen op weg naar perspectief (hierna te noemen Beleidsprogramma). Het Regioplan is een plan over taken die voor een groot gedeelte nieuw zijn voor de Amstelland gemeenten. Het behandelt wat we de komende jaren moeten organiseren, uitwerken en regelen. Deze afspraken moeten we maken, om onze inwoners, zoals Peter en Barbara, zo goed mogelijk te kunnen ondersteunen bij het maken van stappen naar herstel.

Namens de colleges van Amsterdam-Amstelland,

Wilma Alink-Scheltema, wethouder gemeente Aalsmeer
Marijn van Ballegooijen, wethouder gemeente Amstelveen
Simone Kukenheim, wethouder gemeente Amsterdam
Jeroen Klaasse, wethouder gemeente van Diemen
Rineke Korrel, wethouder gemeente Ouder-Amstel
José de Robles, wethouder gemeente Uithoorn

INHOUD

1. Inleiding

Per 1 januari 2022 wordt gestart met de doordecentralisatie van beschermd wonen. Dat betekent dat alle gemeenten in Nederland zich gaan inzetten voor inwoners die in aanmerking komen voor beschermd wonen. Vanaf 1 januari 2023 komt er een nieuwe financiële verdeling over gemeenten en een 'woonplaatsbeginsel'. Daarmee wordt geregeld dat gemeenten voortaan verantwoordelijk zijn voor beschermd wonen voor de eigen inwoners en daarvoor de middelen ontvangen. Daarnaast zijn in 2020 middelen door het Ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS) beschikbaar gesteld aan Amsterdam in het kader van de Landelijke Aanpak Dak- en Thuisloosheid van staatssecretaris Blokhuis.
Het Beleidsprogramma Aanpak Daklоosheid Amsterdam-Amstelland 2021-2025 met de titel 'Een nieuwe start: samen op weg naar perspectief'[2] is in juni 2021 door de gemeenteraad van Amsterdam vastgesteld en schetst de uitgangspunten voor de aanpak van dak- en thuisloosheid. Zoals in juni 2021 bij de Amstellandse gemeenteraden is aangekondigd, vervangt het Beleidsprogramma het tot nu toe geldende Koersbesluit Thuis in de Wijk.

De situatie in Amstelland is logischerwijs anders dan die in Amsterdam. Amsterdam heeft veel meer inwoners, de bevolkingssamenstelling is anders en de groep dak- en thuislozen is aanzienlijk groter. Amsterdam heeft een voor Amsterdam passende uitvoeringsstructuur opgesteld om de taken die voortvloeien uit het Beleidsprogramma goed te kunnen uitvoeren. Deze structuur kan niet één op één worden toegepast in de regio.
Daarnaast komen er met de doordecentralisatie van Beschermd Wonen en het als regio opvangen van economisch daklozen twee nieuwe taken bij de Amstelland-gemeenten terecht.

Zowel de andere situatie van de Amstelland gemeenten als de hierboven genoemde nieuwe taken maken het noodzakelijk om een eigen Regioplan op te stellen. Het Regioplan geeft op hoofdlijnen richting aan preventie, de lokale expertise, de toegang, uitstroom, de financiële uitwerking en de samenwerkingsafspraken na de doordecentralisatie. Met het vaststellen van dit plan voldoen we ook aan de Norm voor opdrachtgeverschap.[3] De Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en VWS hebben afgesproken dat op 1 januari 2022 regionale samenwerkingsafspraken moeten zijn gemaakt over de doordecentralisatie Beschermd wonen.

Wat willen we in Amstelland bereiken?
Ons gezamenlijke doel is het bieden van een beter perspectief bij (dreigende) daklоosheid. Daarmee streven wij, in lijn met de gedachte achter de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015), naar inclusieve buurten en wijken waarbij ook onze inwoners met een psychische kwetsbaarheid en inwoners die zich tijdelijk in een kwetsbare situatie bevinden, de mogelijkheid hebben om in deze wijken ondersteuning te krijgen en mee te kunnen doen.

Huisvesting is een mensenrecht en herstel begint met een huis, zoals ook het advies van de Raad voor Volksgezondheid en Samenleving[4] stelt. De ambitie van het Beleidsprogramma, en dus ook het Regioplan is, om met iedereen die in de regio dakloos wordt of dreigt te worden, samen aan een nieuwe start en daarmee maatschappelijk en economisch herstel te werken.[5]

2 Beleidsprogramma aanpak daklоosheid 2021-2025 - openresearch.amsterdam
3 https://vng.nl/artikelen/norm-voor-opdrachtgeverschap-mo-bw-routekaart
4 Terugdringen daklоosheid vereist structureel andere aanpak | Nieuwsbericht | Raad voor Volksgezondheid en Samenleving (raadrvs.nl)
5 Beleidsprogramma, p.8.

INHOUD

De speerpunten die horen bij deze ambitie zijn:
1. Vroegsignalering en vroeginterventie
2. Vergroten aanbod woonoplossingen
3. Goede ondersteuning op maat
4. Duurzaam maatschappelijk herstel

Wat gaan we daarvoor doen?
In dit plan is opgenomen wat we de komende jaren gaan doen en uitwerken in Amstelland. Zeker op het gebied van opvang en ondersteuning van economisch dak- en thuislozen staan we aan het begin. Voor 2021 vingen we nauwelijks mensen op en was er beperkte begeleiding. Bij het schrijven van dit plan is het beleid nog niet uitgekristalliseerd. We hebben nog nauwelijks zicht op deze groep en weten nog niet of het aanbod wat er nu is voldoende en passend is. Ook de toegang is volop in ontwikkeling. Daarbij leren we steeds uit de praktijk en sturen we dus regelmatig bij als het nodig is.

Lokaal wat kan, regionaal wat moet en subregionaal waar nodig
We blijven in de regio Amsterdam-Amstelland samenwerken op het gebied van maatschappelijke opvang en beschermd wonen (verder: MOBW). Bij de inrichting van de doordecentralisatie binnen de regio Amsterdam-Amstelland is gekozen voor het leidende principe: lokaal wat kan, regionaal wat moet en subregionaal waar nodig. Dit doen we stapsgewijs, zodat we in Amstelland expertise kunnen opbouwen en betere samenwerking kunnen organiseren met het lokale veld. Dit maakt het ook mogelijk om te anticiperen op de beslissingen van het Rijk die op dit moment nog niet duidelijk zijn of waarvan de uitwerking nog niet duidelijk is. Zoals de definitieve vaststelling van het verdeelmodel en de invoering van het woonplaatsbeginsel. De Amstelland-gemeenten blijven daarom het budget tot en met 2025 ‘teruggeven’ aan Amsterdam. Daarnaast worden nadere afspraken gemaakt over verrekening, de uitvoeringskosten en een transformatiebudget voor de groeiende rol in de toegang.

De komende jaren zal duidelijk worden hoeveel inwoners uit de regio Amstelland gebruik gaan maken van MOBW. Op basis van de beschikbare cijfers op dit moment schatten we in dat het in Amstelland om een relatief klein aantal inwoners gaat dat dakloos is of een vorm van beschermd wonen nodig heeft (zie bijlage 1 voor Feiten en cijfers). Ook daarom bundelen we in Amstelland de krachten en blijven we met Amsterdam samenwerken. Belangrijk hierbij is dat we afspraken maken en afstemmen over preventie en ondersteuning die we onze inwoners lokaal bieden. Samen nemen we de verantwoordelijkheid voor de gehele keten zodat onze inwoners zoveel mogelijk de ondersteuning ontvangen die ze nodig hebben. Regionale samenwerking is ook de opdracht van het Rijk in het kader van de doordecentralisatie Beschermd Wonen.

Zoals u in het Beleidsprogramma van Amsterdam kunt lezen gelden de daarin geformuleerde speerpunten en uitgangspunten ook voor Amstelland. Ook de algemene analyses over dak- en thuisloosheid en de problematiek zijn niet anders. Gekozen is om niet teveel te herhalen in dit Regioplan.

Totstandkoming en participatie
Het Beleidsprogramma is opgesteld in samenwerking met aanbieders Wmo, MOBW, Geestelijke gezondheidszorg (GGZ), Licht Verstandelijke Beperking zorg (LVB), de cliëntvertegenwoordiging, het Groot MO/GGZ[6], woningcorporaties, zorgverzekeraars en gemeenten. Van juni 2020 tot en met maart 2021 heeft veelvuldig contact plaatsgevonden met interne en externe partners vanuit de gehele regio om input op te halen voor het Beleidsprogramma. In aanloop naar het Regioplan zijn sessies gehouden waar de betrokken zorg- en welzijnspartijen, woningbouwcorporaties

6 Het groot MO/GGZ is een onafhankelijk platform voor collectieve belangenbehartigers in de Maatschappelijke opvang en Openbare Geestelijke Gezondheidszorg.

INHOUD

en gemeenten aan deel hebben genomen. Het Regioplan is ter advisering voorgelegd aan de Adviesraden Sociaal domein van de vijf Amstelland gemeenten.

Het uitwerken van de in dit Regioplan beschreven acties zal in overleg gebeuren met de in de regio actieve aanbieders voor MOBW en dak-en thuislozen, aanbieders van preventie, woningcorporaties, cliëntvertegenwoordigers en andere belanghebbenden.

Leeswijzer
Dit Regioplan bestaat uit twee onderdelen:
1. een Amstellandse invulling van het Beleidsprogramma Dak- en thuisloosheid: Een nieuwe start, Samen op weg naar perspectief. (hoofdstuk 3)
2. afspraken over de doordecentralisatie en samenwerking MOBW Amsterdam-Amstelland (hoofdstuk 4)

In de bijlagen vindt u een lijst met begrippen, feiten & cijfers over MOBW in Amsterdam-Amstelland.

De foto's in dit Regioplan zijn afkomstig uit een film gemaakt in opdracht van de Regenboog Groep, gefilmd en geregisseerd door Vincent Fitz-Jim en gespeeld door acteur Kees Hartveld.

INHOUD

2. Aanleiding en achtergrond

Landelijke besluitvorming doorcentralisatie

Minister Ollongren van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), staatssecretaris Blokhuis (VWS) en de VNG zijn het in juli 2019 eens geworden over de aanpak van de doordecentralisatie Beschermd Wonen. Zij hebben ingestemd met het advies van het expertiseteam dat de VNG voor dit vraagstuk in het leven had geroepen. Daarnaast zijn afspraken gemaakt over de manier waarop de transitie in beschermd wonen de komende jaren tot stand moet komen.

Rijk en gemeenten hebben afgesproken in tien jaar tijd tot een gefaseerde invoering van het objectief verdeelmodel voor beschermd wonen te komen en ook de doordecentralisatie in die tijd voor elkaar te krijgen. Dit betekent dat gemeenten in die periode geleidelijk overstappen van de huidige historische verdeling over centrumgemeenten naar een volledig objectieve verdeling van de middelen voor Beschermd wonen over alle gemeenten. De planning is dat vanaf 2023 een deel van de middelen, alleen voor nieuwe cliënten, voor het eerst objectief verdeeld wordt (zie ook paragraaf 4.4. Financiën). De centrumgemeenten blijven verantwoordelijk voor de bestaande cliënten. Het definitieve verdeelmodel moet worden vastgesteld door het nieuwe kabinet. De beslissing hierover is gepland in mei 2022.

Over de eventuele doordecentralisatie van de maatschappelijke opvang naar alle gemeenten wordt op basis van een evaluatie over vier jaar (2026) een beslissing genomen.

Een aantal bewegingen komt tegelijkertijd bij elkaar in de decentralisatie van MOBW. Het gaat zowel om het decentraliseren van budget (van centrumgemeente naar de afzonderlijke gemeenten), als het overgaan van een historisch verdeelmodel naar een objectief verdeelmodel, in de context van de transformatie van het sociaal domein met meer nadruk op wonen in de wijk met zorg op maat (de beweging naar thuis in de wijk), de context van een overspannen woningmarkt en flinke wachtlijsten in de GGZ. Op verschillende bewegingen zal in dit plan worden ingegaan.

Regionale besluitvorming uitgangspunten Amsterdam-Amstelland

Begin 2020 zijn de bestuurders van de regio Amsterdam-Amstelland het eens geworden over het uitgangspunt van de doordecentralisatie voor wat betreft onze regio: “Lokaal wat kan, regionaal wat moet en subregionaal waar nodig’. Deze richting doet het meeste recht aan de lokale verantwoordelijkheid, efficiëntere verdeling van de taken en de beste begeleiding voor de kwetsbare inwoners.

Dit uitgangspunt is leidend bij zowel Beschermd Wonen als bij Maatschappelijke Opvang. De afgelopen jaren is geconstateerd dat de grote scheidslijn tussen de doelgroepen vervaagt. Het gaat er vooral om wat een cliënt nodig heeft en wat de Wmo daarin kan bieden, in plaats van dat het feit dat iemand dakloos is leidend is in welke ondersteuning iemand ontvangt. Telkens gaat het om cliënten met een meervoudige ondersteuningsvraag en het verblijf kan zowel in een eigen woning als in een 24-uursvoorziening zijn. Bij de inkoop MOBW die start in 2022, is het onderscheid tussen Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen dan ook verdwenen. Om deze reden zal in de regio ook de Maatschappelijke Opvang direct meegenomen worden in de doordecentralisatie.

Economisch dak- en thuislozen en Blokhuismiddelen

Actueel is de problematiek van inwoners die economisch dak- of thuisloos zijn. Voor het beleid hierover zijn we als individuele gemeenten nu al verantwoordelijk. We zien in onze regio een toenemend aantal van deze economisch dak- en thuislozen. Het gaat om dak- en thuislozen met voornamelijk een huisvestingsvraag met daarbij meestal een ondersteuningsvraag. Kenmerken van deze doelgroep zijn: dak- en/

7 Beperkt zelfredzaam maar nog voldoende zelfredzaam volgens het kader van Maatschappelijke Opvang en Beschermd wonen. Dat wil zeggen dat er geen ernstige psychische problematiek of verslaving is.

INHOUD

of thuisloos, veelal beperkt zelfredzaam[7], geen verslavingsproblematiek, geen psychiatrische problematiek, geen of beperkt netwerk. Het gaat bijvoorbeeld om mensen die door een levensgebeurtenis als een scheiding of verlies van een baan dakloos zijn geworden. Mensen die niet in aanmerking komen voor maatschappelijke opvang, omdat er geen sprake is van onderliggende en ernstige problemen op het gebied van psychiatrie, verslaving of gedrag.

We noemen deze groep economisch (of zelfredzame) daklozen, omdat zij voor het grootste deel geen zware zorg nodig hebben. Echter, zonder hulp is het risico groot dat de situatie van de inwoner van kwaad tot erger wordt. We weten dat door een situatie van (dreigende) dak- of thuisloosheid en de stress en onzekerheid die dat met zich meebrengt, mensen in korte tijd het risico lopen veel meer problemen te ontwikkelen. Van het verlies van een baan, relatieproblemen tot problematisch middelengebruik, eenzaamheid en depressiviteit. Kortom: zonder dak boven het hoofd, is het wachten tot iemand wel intensieve zorg nodig heeft en uiteindelijk doorstroomt naar MOBW.
In het Beleidsprogramma Dak- en Thuisloosheid wordt er op ingezet om te voorkomen dat mensen in de intensieve en dure opvang terecht komen.

Schematisch ziet dit er als volgt uit:

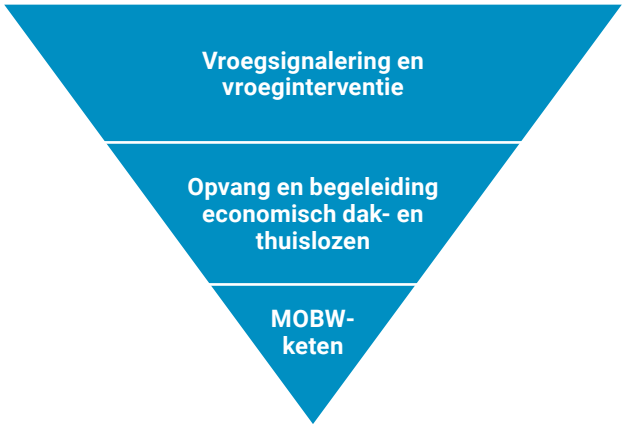

De inzet van vroegsignalering en vroeginterventie is om dakloosheid te voorkomen. Als iemand toch dakloos wordt dan zetten we begeleiding en tijdelijke opvang in. Op die manier proberen we te voorkomen dat de situatie verergert en mensen toch aanspraak moeten maken op zwaardere zorg.

Het gebrek aan (betaalbare) huisvesting wordt gezien als de grootste oorzaak van het toenemend aantal (economisch) daklozen. De druk op de woningmarkt is in onze regio, net als in veel andere gemeenten in Nederland, hoog en zal naar verwachting voorlopig ook hoog blijven. Dit maakt dat mensen die met spoed een woning nodig hebben en niet in staat zijn om dit zelf te regelen zonder ondersteuning, steeds langer in een situatie van (dreigende) economische dakloosheid verkeren.

We hebben het afgelopen jaar samen met Amsterdam de noodklok geluid rond het toenemend aantal economisch daklozen in onze regio. Met resultaat: het Rijk heeft 45 miljoen euro voor de periode van 2020 tot 2022 beschikbaar gesteld aan de gemeente Amsterdam. Deze middelen worden de Blokhuismiddelen genoemd. Een deel van deze middelen, namelijk 4 miljoen euro, is bestemd voor het in samenwerking realiseren van tijdelijke woonplekken en passende begeleiding in de vijf Amstelland-gemeenten.

INHOUD

3. Invulling beleidsprogramma Dak- en thuisloosheid

Dit hoofdstuk geeft op hoofdlijnen richting aan preventie, ondersteuning en in- en uitstroom MOBW. Ook is een beschrijving opgenomen van de verschillende pilots die lopen en oplossingen die gevonden zijn om economisch daklozen tijdelijk onder te brengen.

Het Regioplan geeft alleen op hoofdlijnen de regionale invulling van de nieuwe taken weer, omdat er nog veel onzekere factoren zijn. Zo is nog niet duidelijk hoe de budgetten verdeeld worden, wat beschikbaar is voor Amstelland als het gaat om middelen voor preventie en capaciteit en of de middelen vanuit het Rijk voor de aanpak van dak- en thuisloosheid voor economisch daklozen een structureel karakter gaan krijgen. In dit Regioplan benoemen we de uitgangspunten, wat we al doen en waar we naar toe willen.

We onderschrijven de uitgangspunten uit het Beleidsprogramma, namelijk[8]:

1. Wijkgericht en nabij
2. Focus op tijdelijkheid en housing first
3. Inzet op tijdelijke woonmogelijkheden
4. Speciale aandacht voor economisch daklozen, dakloze jongvolwassenen en gezinnen met kinderen
5. Zelfregie als uitgangspunt
6. Inzet van ervaringsdeskundigheid
7. Aanpak vanuit verschillende gemeentelijke afdelingen (Zorg & Welzijn, Voorzieningen, Werk & Inkomen, Wonen)
8. Samenwerking in de regio

De speerpunten die eerder zijn genoemd worden hieronder uitgewerkt en ingevuld.

3.1 Vroegsignalering en vroeginterventie

We willen ten eerste zo veel mogelijk voorkomen dat mensen dakloos raken. Daartoe willen we in Amstelland zorgen dat informatie en ondersteuning voor onze inwoners op het gebied van huisvesting, werk, inkomen, schuldhulpverlening en Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ) laagdrempelig en toegankelijk blijven. Daarbij worden signalen van dreigende dakloosheid, zoals oplopende schulden, oplopende huiselijke spanningen, zo snel mogelijk opgepakt. De lokale uitvoering en partners op het gebied van zorg, welzijn en veiligheid spelen hierbij een belangrijke rol. Daarnaast onderzoeken we de oprichting van een regionale inloopvoorziening voor dak- en thuislozen waar mensen met hun vragen terecht kunnen.

Bemoeizorg en individuele begeleiding

Bemoeizorg is een vorm van hulpverlening voor kwetsbare inwoners met complexe GGZ-problematiek. Het gaat om mensen die hulp nodig hebben, maar dit zelf niet kunnen, willen of durven regelen. Ze raken door een combinatie van psychiatrische, lichamelijke of verslavings- en sociale problemen steeds verder in moeilijkheden. De hulpverleners proberen contact te leggen met de inwoner en begeleiden deze naar de reguliere hulpverlening en zo nodig naar bijvoorbeeld schuldhulpverlening. Bij de meest kwetsbare inwoners wordt bemoeizorg ingezet. Bij de iets minder kwetsbare inwoners kan individuele begeleiding ingezet worden om de inwoner te begeleiden naar de reguliere hulpverlening. Gemeenten regelen bemoeizorg en individuele begeleiding lokaal.

Kostendelersnorm en briefadres

We streven in Amstelland naar zoveel mogelijk gelijke afspraken over (het voorkomen van) dak-loosheid. Een voorbeeld hiervan is dat we willen regelen dat inwoners niet dakloos raken door toepassing van de kostendelersnorm vanuit de Participatiewet. Dit betekent dat we in voorkomende gevallen tijdelijk de kostendelersnorm niet zullen toepassen. Ook kijken we met elkaar naar de

8 Beleidsprogramma, pagina 10 en 11

toepassing van de per 1 januari 2022 gewijzigde Wet basisregistratie personen[9], als het gaat om briefadressen voor dak- en thuislozen. We zorgen dat personen begeleiding krijgen zodat ze stappen kunnen zetten richting duurzame oplossingen voor hun situatie. Daarbij is het van groot belang dat dit snel geregeld is, om te voorkomen dat er meer stress en (ergere) schulden ontstaan. Zonder briefadres kunnen mensen geen aanspraak maken op een zorgverzekering en/of toeslagen van de belastingdienst.

Begeleiding door de Regenboog Groep

Op dit moment financieren we vanuit de Blokhuismiddelen de Regenboog Groep voor het begeleiden van economisch daklozen naar een duurzame woonplek. Afhankelijk van de vraag, situatie en de verblijfplek van de inwoner wordt passende begeleiding geboden. De Regenboog Groep bespreekt met de dak- of thuisloze inwoner o.a. de binding in de regio, het sociale netwerk en eventuele andere problematiek. Als er extra hulpverlening nodig is, zoals schuldhulpverlening of maatschappelijk werk, wordt dit ingezet vanuit de gemeente van herkomst. De begeleiding van de Regenboog Groep richt zich daarnaast op het informeren en motiveren van inwoners om zelf te zoeken naar een duurzame vervolg woonplek. Als het passend en mogelijk is wordt een tijdelijke woonplek van maximaal één jaar geboden (zie paraaf 3.2). Ook als er sprake is van dreigende daklоosheid kan de Regenboog Groep worden ingezet voor ondersteuning bij het zoeken naar een andere plek. Halverwege 2022 evalueren we gezamenlijk de geleverde begeleiding en de behaalde resultaten. Afhankelijk van de uitkomst hiervan en benodigde en beschikbare financiën wordt besloten of we hiermee verder kunnen gaan.

Ervaringsdeskundigheid en vrijwillige inzet

In Amsterdam is het inzetten van ervaringsdeskundigen (via team ED) succesvol gebleken bij (dreigende) daklоosheid en GGZ problematiek. Amstelveen heeft in navolging hiervan besloten om team ED te subsidiëren en in te zetten. Ook in de andere regiogemeenten zal worden gekeken naar de inzet van ervaringsdeskundigheid als eventuele aanvulling op het reeds bestaande formele en informele aanbod vanuit de Wmo.

3.2 Vergroten aanbod woonoplossingen[10]

Benutten tijdelijke woon-/opvangmogelijkheden voor economisch dak- en thuislozen

De kranten staan er vol van, en ook in de regio Amstelland zijn woningen schaars: het duurt lang voordat er een sociale huurwoning wordt toebedeeld. Na een scheiding kan het moeilijk zijn de huur op te brengen. Net als in veel andere delen van Nederland, zijn ook in onze regio zijn de afgelopen jaren niet genoeg passende, betaalbare woningen gebouwd. Met als gevolg dat het aantal inwoners die dak- of thuisloos zijn toeneemt.

Blokhuismiddelen

Zoals eerder beschreven heeft de gemeente Amsterdam een incidenteel bedrag van € 4 mln voor Amstelland ontvangen vanuit het Rijk. Deze middelen zijn bestemd om gezamenlijk tijdelijke woonplekken/ passantenplekken[11] te realiseren in de regio Amstelland voor economisch daklozen. Tot nu toe zijn de volgende tijdelijke plekken gecreëerd in de vorm van een aantal pilots:

9 Vanaf 1 januari 2022 is een gemeente wettelijk verplicht om iemand in te schrijven op een briefadres. Als er geen briefadresgever beschikbaar is, moet de gemeente zelf als briefadresgever optreden.

10 In dit Regioplan wordt niet ingegaan op wat elke individuele gemeente doet aan het vergroten van woonoplossingen voor bijvoorbeeld jongeren of spoedzoekers. Alleen de regionale ontwikkeling rond het woonruimte-verdeelsysteem en de regionale pilots rondom economisch dak- en thuislozen zijn hier benoemd.

11 Passantenplekken zijn tijdelijke opvangplekken voor de specifieke doelgroep van beperkt zelfredzame inwoners. Tijdelijke passantenplekken vallen buiten de reguliere woonruimteverdeling en worden niet via Woningnet en urgentieregelingen toegewezen. Het toewijzen van passantenplekken gaat dus niet ten koste van het huidige aanbod van reguliere woonruimte

INHOUD

Onder de pannen, Regenboog Groep
Bij het project Onder de pannen worden economisch daklozen tijdelijk ondergebracht bij mensen die een kamer beschikbaar hebben en bereid zijn een stad- of dorpsgenoot te helpen. Degene die wordt ondergebracht, betaalt hiervoor huur en een onkostenvergoeding. Degene die de kamer beschikbaar stelt gaat er altijd op vooruit. In Amstelveen zijn nu 5 matches gemaakt. Ook in de andere Amstelland gemeenten zal Onder de pannen worden ingezet.

Parents House (via Regenboog Groep)
Tijdelijke woonruimte specifiek voor vaders/ moeders die op deze manier hun zorgtaken kunnen blijven vervullen en contact met kinderen kunnen behouden.

Passantenpension Graaf Janlaan, RIBW-K/AM en Villex
Tijdelijke woonplekken in een pand van RIBW-K/AM in Amstelveen. Deze locatie biedt plek aan 14 economisch daklozen uit de Amstelland gemeenten. De locatie leent zich voor een groep die wat meer ondersteuning nodig heeft. Bewoners betalen huur aan de beheerder en vanuit RIBW is er een kwartiermaker en begeleiding aanwezig.

Hotelaanpak
Vanaf januari 2021 vangen we economisch daklozen tijdelijk op in hotels. Met twee hotels in Amstelveen zijn prijsafspraken gemaakt en rond de 40 inwoners uit de Amstelland gemeenten zijn hier geplaatst (waarvan een deel is uit- of doorgestroomd).

Tijdens het verblijf in één van deze tijdelijke plekken (maximaal 1 jaar), is begeleiding door de Regenboog groep een voorwaarde. Er wordt actief gekeken naar mogelijkheden binnen het eigen netwerk, maar ook naar woonplekken buiten onze regio, omdat de kansen daar groter zijn. Dit is ook gebleken uit ervaringen van de Regenboog Groep die in Amsterdam al een aantal jaren economisch daklozen begeleidt. Naast deze voorwaarden wordt een eigen bijdrage van inwoners gevraagd die vergelijkbaar is met het betalen van huur.

De afgelopen periode zijn verschillende pilots gestart en zijn zo'n 60 inwoners van Amstelland tijdelijk ondergebracht. Ongeveer 100 mensen zijn begeleid door de Regenboog Groep.[12]

Belangrijk om op te merken is dat niet alle inwoners na het jaar tijdelijke opvang en begeleiding de gewenste duurzame plek zullen hebben gevonden. De krapte op de woningmarkt lossen we met deze aanpak niet op. Wel bieden we met deze aanpak een jaar waarin inwoners vanuit een eigen plek hun zaken zo goed mogelijk op orde kunnen brengen. In dit jaar worden de inwoners ondersteund om binnen de mogelijkheden die er zijn op de woningmarkt of binnen hun netwerk een andere (vaste) verblijfplaats te vinden.

Tot nu toe zijn alle tijdelijke plekken gerealiseerd in Amstelveen. We hopen het komende jaar met de tijdelijke middelen ook plekken te kunnen creëren in de andere Amstellandgemeenten, zodat inwoners zoveel mogelijk in hun gemeente van herkomst kunnen worden opgevangen; dichtbij hun netwerk. Daarnaast willen we het komende jaar focussen op het realiseren van tijdelijke woonplekken voor zelfredzame dakloze gezinnen. Zeker als er schoolgaande kinderen betrokken zijn, vangen we de gezinnen het liefst zo dicht mogelijk bij hun eigen omgeving op.

12 Cijfers uit december 2021.

INHOUD

De regionale samenwerking voor economisch daklozen vraagt naast inzet van alle gemeenten voor het creëren van tijdelijke woonplekken ook inzet van een andere aard. Zo moet het mogelijk gemaakt worden om gemeentelijke voorzieningen zoals een uitkering of ondersteuning te verkrijgen vanuit de gemeente van herkomst. Zodat inwoner de ondersteuning die hij/zij krijgt kan blijven ontvangen en de gemeente waar de inwoner tijdelijk wordt ondergebracht niet wordt belast met de kosten. We zetten ons de komende tijd in om hier afspraken over vast te leggen en dit mogelijk te maken. Ook leggen we in 2022 beleid(sregels) vast over de opvang van economisch dak- en thuislozen.

Amsterdam en andere gemeenten zijn in gesprek met het Rijk om ook structurele middelen voor economisch dak- en thuislozen te realiseren. Mede afhankelijk van de resultaten hiervan kunnen we voortborduren op deze aanpak. Met als doel om inwoners zonder dak of thuis zo snel mogelijk weer een eigen (tijdelijke) woonplek te bieden. Want herstel begint met een eigen woning en hoe langer dakloos, hoe verder het bergafwaarts gaat. De VNG heeft bij de rijksbegrotingsbehandeling voor 2022 via een zogenaamde Position Paper aandacht gevraagd voor de voortzetting van de Brede Aanpak Daklоosheid. De VNG heeft voorgesteld daarvoor incidenteel 150 miljoen extra beschikbaar te stellen.

Nieuw woonruimte verdeelsysteem (vanaf begin 2023)

De inschrijfduur voor een sociale huurwoning in één van de Amstelland gemeenten is gemiddeld 16 jaar. Door de verdeelsystematiek te herzien moeten sociale huurwoningen in de regio's Amstelland-Meerlanden, Amsterdam en Zaanstreek-Waterland vanaf 2023 meer terechtkomen bij de groepen die ze het hardst nodig hebben. Het nieuwe systeem werkt met punten. Iedereen die ingeschreven staat in WoningNet of Woonmatch bouwt punten op met inschrijftijd, zoekduur en speciale omstandigheden; de zogenaamde situatiepunten. Deze worden toegekend aan bepaalde groepen die in een problematische situatie verkeren, namelijk bij een relatiebreuk met kinderen, inwonend met kinderen en bepaalde categorieën van problematisch thuiswonende jongeren. Dit zijn groepen met een verhoogde kans om dakloos te worden. Door situatiepunten toe te kennen worden de kansen van deze groepen op een sociale huurwoning vergroot. De gemeenteraden van vijftien gemeenten die betrokken zijn bij de nieuwe woonruimteverdeling zijn in het voorjaar van 2021 akkoord gegaan en hebben hun huisvestingsverordening aangepast. Het nieuwe woonruimtesysteem gaat naar verwachting begin 2023 van start. De effecten van de herziening woonruimteverdeling worden zichtbaar als woningzoekenden voldoende extra punten hebben opgebouwd.

3.3 Ondersteuning op maat[13]

In het Beleidsprogramma Dak- en thuisloosheid zijn veel acties geformuleerd over ondersteuning op maat die veelal ook betrekking hebben op Amstelland.

Kans op herstel

Bij toegang tot de MOBW-keten kijken we voor de inwoners van Amsterdam-Amstelland naar de gemeente waar kans op herstel het grootst is. We gaan meer mensen met een beter perspectief op maatschappelijk herstel en binding elders naar de gemeente leiden waar zij meer kans hebben op herstel. Dit doen we met behulp van een bindingsfunctionaris. Mensen die zich melden voor opvang hebben namelijk in sommige gevallen meer kans een bestaan op te bouwen in andere regio's dan Amsterdam-Amstelland. Na melding wordt gekeken naar onder andere het woonverleden, sociaal netwerk en hulpverleningskader in de regio om te beoordelen of deze persoon hier of elders het meeste kans maakt op een succesvol traject en doorstroming naar huisvesting. Eventueel wordt na een korte periode in de nachtopvang, de persoon overdragen aan de regio waar de persoon in kwestie beter geholpen kan worden. Deze overdracht zal vanuit de gemeente begeleid worden.

13 Beleidsprogramma Dak- en thuisloosheid, p. 21 e.v.

INHOUD

Woonplaatsbeginsel

Op dit moment kan iemand zich voor beschermd wonen tot elke gemeente in Nederland wenden. De behoefte aan beschermd wonen mag namelijk geen belemmering vormen voor mensen om zich elders te vestigen. Beschermd wonen wordt wel bij voorkeur verstrekt door de gemeente waar een opvangtraject de meeste kans van slagen heeft voor de betrokkene.

In de praktijk is gebleken dat mensen vaak een aanvraag indienen bij gemeenten waar instellingen voor beschermd wonen gevestigd zijn. De voorzieningen voor beschermd wonen zijn van oudsher ongelijk verspreid over gemeenten. De huidige organisatie van beschermd wonen houdt dit in stand. Dit sluit niet aan bij de toekomstvisie van het Rijk en de gemeenten voor beschermd wonen. Daarin staat de wens voor een transformatie naar meer preventie en meer gevarieerde lokale voorzieningen voor de eigen inwoners. De vrees is echter dat de landelijke toegankelijkheid er dan nog steeds toe leidt dat gemeenten met relatief veel instellingen, onevenredig worden 'belast' met cliënten die afkomstig zijn uit andere gemeenten. Dit terwijl gemeenten door het objectief verdeelmodel alleen middelen ontvangen voor de eigen inwoners. Om die reden wordt voorgesteld het woonplaatsbeginsel in te voeren. Daarmee wordt de herkomstgemeente van de cliënt verantwoordelijk voor de verstrekking van beschermd wonen.

Andersom zullen ook mensen uit andere regio's in onze regio het meest kans hebben op maatschappelijk herstel. Het woonplaatsbeginsel dat op 1 januari 2023 in zal gaan voor MOBW, sluit ook aan bij die gedachte.

Resourcegroepen-methodiek

Voor inwoners van Amsterdam-Amstelland loopt een pilot met de "resourcegroepen methodiek" voor mensen met een MO-beschikking. De resourcegroepenmethodiek is erop gericht de autonomie van mensen te versterken en hen in staat te stellen zelf weer regie te voeren over de uitdagingen in hun leven. In een vroeg stadium wordt het eigen netwerk betrokken. Dit leidt in de praktijk tot meer maatwerk en zelfregie.

Wachtlijstbegeleiding

Wanneer cliënten in aanmerking komen voor een MOBW-traject wordt direct begeleiding ingezet, als dat nog niet het geval was. Ook nu hebben we afspraken met Amsterdam dat dit zoveel als mogelijk gebeurt door de "zorggemeente" (de gemeente waarin kans op herstel het grootste is).[14]

Schuldhulpverlening aan dak- thuislozen

Alle Amstellandgemeenten hebben een aanpak voor schuldhulpverlening en kennen relatief weinig weigeringsgronden als het gaat om schuldhulpverlening. Ook doen alle gemeenten aan vroegsignalering. Dit is vanaf 1 januari 2021 een nieuwe taak die is toegevoegd aan de Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening. Deze vroegsignalering is gericht op in een vroeg stadium onder meer huurschulden bij woningbouwcorporaties signaleren en zo huisuitzettingen vanwege huurachterstand te voorkomen. We onderzoeken in 2022 of extra kennis nodig is over schuldhulpverlening aan dak- en thuislozen in de Amstelland gemeenten.

Inzetten op snellere doorstroom en gefaseerde afbouw

In 2022 worden voor MOBW realisatieafspraken over doorstroom en afbouw vastgelegd. Deze realisatieafspraak en uitstroompercentages zijn onderdeel van de contracten met aanbieders en hier zal vanuit contractmanagement op worden gestuurd. De Amstelland gemeenten krijgen ook een rol in het contractmanagement. Dit is van belang opdat de aanbieders goed zijn aangesloten op en samenwerken met het lokale veld in de gemeente waar zij actief zijn. Daarnaast worden beschikkingen in principe voor maximaal een jaar afgegeven, met daarbij de mogelijkheid om uitzonderingen te maken. Het uitgangspunt bij afgifte is in principe kortdurend en niet onbeperkt te verlengen, waarbij er altijd gekeken zal worden naar dat wat past bij de ondersteuningsbehoefte van de cliënt.[15]

14 Bekostiging vindt plaats vanuit het MOBW budget.
15 Passage uit Beleidsprogramma Dak- en thuisloosheid, pagina 25.

INHOUD

De gemeenten in Amstelland hebben in hun urgentieregelingen afspraken opgenomen waardoor inwoners die uitstromen uit een MOBW-instelling een urgentieverklaring kunnen aanvragen. Op dit moment zijn er geen signalen dat inwoners van Amstelland niet kunnen uitstromen in de gemeente van herkomst. Eén van de redenen hiervan is waarschijnlijk dat tot 2 jaar geleden de gemeente van herkomst niet goed werd geregistreerd, waardoor veel inwoners van Amstelland zijn uitgestroomd in Amsterdam. Samen met Amsterdam en de aanbieders gaan we monitoren of de voor uitstroom gereserveerde aantallen woningen voldoende zijn en deze aanpassen indien nodig en mogelijk. Het is immers onwenselijk als de keten stagneert door onvoldoende uitstroom mogelijkheden. Aan mensen die intramuraal verblijven vragen we om te zoeken naar alternatieve woonoplossingen bij uitstroom.

Housing first

Sinds 1 januari 2021 vallen de meeste mensen die blijvend 24-uurs zorg nodig hebben niet langer onder de Wmo, maar onder de Wet langdurige zorg (Wlz). De uitvoering van de Wlz ligt niet bij de gemeenten maar bij de Zorgkantoren. Voor mensen die wel onder de Wmo vallen, wordt het tijdelijke karakter en dus de gerichtheid op maatschappelijk herstel leidend in de ondersteuning bij MOBW. Uit onderzoek blijkt herstel in de eigen woonomgeving tot 70% beter en sneller te verlopen. We willen onderzoeken of een ruimer aanbod van omslagwoningen[16] voor directe instroom van de MOBW-doelgroepen in Amstelland nodig is. Vervolgens moet gekeken worden naar de haalbaarheid. Het is echter op dit moment niet duidelijk hoeveel woningen hiervoor nodig zijn op korte, middellange en lange termijn. We laten op dit moment een woonzorganalyse uitvoeren. Deze analyse en monitoring gaan meer duidelijkheid geven over de opgave waar we voor staan.

Tien werkafspraken ‘Thuis in de wijk’

Bij de uitstroom uit de MOBW keten en de instroom naar een eigen woning is het van belang voor de inwoner zelf en voor de omgeving dat goede afspraken gemaakt worden over zorg en ondersteuning, hulp bij financiën, passend wonen, voorkomen en omgaan met overlast en ‘omklappen’ van het contract. In gemeenten om ons heen wordt al enige tijd met succes gewerkt volgens de “Tien werkafspraken ‘Thuis in de wijk’”.[17] Uit ervaring blijkt dat deze werkafspraken een verbindende rol spelen tussen corporaties, cliënten, zorgaanbieders en de omgeving. Deze tien werkafspraken willen we in 2022 ook in Amstelland gaan maken met gemeenten, zorgaanbieders en woningbouwcorporaties.

3.4 Duurzaam maatschappelijk herstel

Inzetten op brede ondersteuning richting maatschappelijk herstel

In de Amstelland gemeenten wordt al op diverse manieren richting gegeven aan brede ondersteuning voor maatschappelijk herstel. Vanuit welzijn, vanuit cliëntondersteuning, door het inzetten van laagdrempelige (o)ggz interventies. Hier blijven we op inzetten. Ook in de samenwerking met de zorgverzekeraars en de verschillende zorg- en welzijnspartijen en de gemeenten zijn mentale gezondheid en maatschappelijk herstel belangrijke thema’s.

Respijtvoorzieningen voor mensen met een psychische kwetsbaarheid

Respijtvoorzieningen zijn voorzieningen waar cliënten tijdelijk aanwezig kunnen zijn, wanneer het in de eigen woning even niet meer gaat.[18] Het doel is om de druk voor de cliënt te verlichten en rust te creëren, zodat terugkeer naar de eigen woning mogelijk is. We zorgen dat dit ook voor de inwoners van Amstelland gemeenten beschikbaar is. We onderzoeken of op termijn een voorziening hiervoor in Amstelland nodig is.

16 Omklapwoningen zijn woningen waar iemand eerst beschermd woont en waarbij het contract op naam van de zorginstelling staat en waarbij later het contract “omklapt” en iemand zelf kan huren.
17 https://www.huisvestingkwetsbaregroepen.nl/hoe-werkt-het/de-10-werkafspraken/
18 Respijtvoorzieningen worden vaak geassocieerd met situaties waarbij het gaat om ontlasting van de mantelzorger. In dit plan wordt ook gedoeld op situaties waarin het voor de inwoner zelf even niet meer lukt thuis.

INHOUD

4. Inrichting doordecentralisatie MOBW

4.1 Landelijke en regionale uitgangspunten

De VNG en VWS hebben afgesproken dat op 1 januari 2022 regionale samenwerkingsafspraken gereed moeten zijn over de doordecentralisatie Beschermd wonen. Dit betekent dat in Amsterdam-Amstelland afspraken moeten worden gemaakt over het zorglandschap, de toegang, financiën, inkoop en (juridische) samenwerking.

Zoals in de inleiding al opgenomen, decentraliseren we stapsgewijs, zodat we in Amstelland expertise kunnen opbouwen, betere samenwerking kunnen organiseren met het lokale veld, en steeds duidelijker wordt om hoeveel inwoners het gaat. Daarbij zijn ook de beslissingen van het Rijk op dit moment nog niet volledig duidelijk.

In de onderstaande paragrafen worden de keuzes op verschillende onderdelen toegelicht.

4.2 Zorglandschap

MOBW valt onder de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo). Onder MOBW wordt verstaan ondersteuning en/of verblijf voor mensen met een veelal stapeling van psychosociale en/of psychiatrische en/of Licht Verstandelijke Beperking (LVB) en andere complexe ondersteuningsvragen, al dan niet met een achtergrond van dak- en thuisloosheid. Zij zijn (nog) niet in staat zelfstandig en zonder begeleiding te wonen. Het gaat hierbij om volwassenen, (jonge) gezinnen en jongvolwassenen die in het bezit zijn van de Nederlandse nationaliteit of als vreemdeling rechtmatig verblijf houden.

Voor wat betreft de MO zijn er verschillende voorzieningen. Deze voorzieningen zijn allemaal gelegen in Amsterdam. Het gaat hier om bijvoorbeeld de inloophuizen voor dak- en thuislozen en de nachtopvang. Beschermd wonen kent verschillende vormen. Dit kan in een 24-uurs voorziening maar ook bijvoorbeeld in een satellietwoning[19] bij een instelling of in een eigen woning.

Voor de regio Amsterdam-Amstelland is besloten om in 2022 voor de MO en BW twee nieuwe producten in te kopen namelijk Beschermd verblijf en Begeleid thuis. Bij beschermd verblijf verblijven mensen in een intramurale setting en bij begeleid thuis krijgen mensen thuis zorg en ondersteuning. Met de inkoop van deze twee anders ingedeelde producten vervalt ook het onderscheid tussen de MO en BW. Beide producten kunnen in verschillende intensiteiten geleverd worden.

Gevolgen uitname Wet langdurige zorg[20] voor aanbod

Tot 1 januari 2021 waren mensen voor beschermd wonen altijd aangewezen op Wmo-beschermd wonen. Vanaf 1 januari 2021 heeft er een wetswijziging plaats gevonden in de Wet langdurige Zorg (Wlz), waardoor mensen die hun leven lang intensieve geestelijke gezondheidszorg nodig hebben, voor beschermd wonen vanuit de Wlz in aanmerking kunnen komen. Dit betekent dat in het afgelopen jaar door beschermd wonen instellingen samen met bestaande cliënten is bekeken of zij in aanmerking komen voor beschermd wonen vanuit de Wlz. In de regio Amsterdam-Amstelland is met ongeveer 35 % van de middelen en circa 40 % van de cliënten sprake van een vrij grote verschuiving van beschermd wonen Wmo naar beschermd wonen Wlz. Dit wordt de uitname Wlz genoemd. Cliënten blijven wel op dezelfde beschermde woonplek wonen, alleen wordt deze gefinancierd vanuit een andere wet. Het gevolg hiervan is dat veel plekken niet meer beschikbaar zijn voor Wmo-beschermd wonen.

19 Een satellietwoning is een aparte woning, meestal op korte afstand van een instelling, waar een paar mensen wonen die iets meer zelfstandigheid aankunnen maar (nog) niet de stap naar begeleid zelfstandig wonen kunnen maken.
20 De Wet langdurige zorg (Wlz) regelt zware, intensieve zorg voor kwetsbare ouderen, mensen met een handicap en mensen met een psychische aandoening die 24 uur per dag zorg in de nabijheid nodig hebben. Het Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ) beoordeelt of iemand in aanmerking komt voor zorg vanuit de Wlz.

INHOUD

Doordat inwoners die langdurige ondersteuning nodig hebben vanaf 2021 onder de Wlz vallen, is de ondersteuning vanuit Wmo-beschermd wonen ingericht op:

- een tijdelijk karakter;
- maatschappelijk herstel van de cliënt; en
- het uitstromen van cliënten naar een zelfstandige woning.

Verwachte vraag naar MOBW
De verwachte vraag naar MOBW wordt bepaald door verschillende elementen:

- de historische vraag naar MOBW
- de herkomstgemeente van mensen met een MOBW-indicatie
- correctie uitname Wlz
- de duur dat mensen gebruik maken van MOBW

Maar ook meer algemene factoren spelen een rol, namelijk:

- bevolkingsgroei
- ambulantisering van de GGZ
- inzet op preventie
- woningnood

Verschillende van deze elementen kunnen op dit moment niet juist worden ingeschat. Zo registreert Amsterdam pas sinds 2020 de gemeente van herkomst en is de impact van de Wlz uitname nog niet geheel duidelijk. Dit zijn onderdelen die we de komende jaren goed gaan monitoren.

Op dit moment zien de aantallen er als volgt uit:

Gemeente van herkomst	Indicatie BW		Indicatie MO		Totaal	
	In zorg	Wachtlijst	In zorg	Wachtlijst	In zorg	Wachtlijst
Amsterdam	1325	556	1185	657	2510	1213
Aalsmeer	5	2	0	0	5	2
Amstelveen	42	17	10	7	52	24
Diemen	7	2	2	2	9	4
Ouder-Amstel	1	0	1	1	2	1
Uithoorn	7	8	6	2	13	10
Anders	180	64	119	57	299	121
Onbekend	356	99	1580	344	1936	443
Totaal	**1923**	**748**	**2903**	**1070**	**4826**	**1818**

Belangrijke kanttekening bij deze aantallen is dat hier de afname door de overgang naar de Wlz nog *niet* in is verwerkt. Deze aantallen zijn op dit moment (december 2021) nog niet beschikbaar.

Zoals uit bovenstaande tabel blijkt is van veel mensen die op dit moment in zorg zitten de gemeente van herkomst onbekend. Wat ook zichtbaar is, is dat er meer vraag dan aanbod is, waardoor er wachtlijsten ontstaan. Dit heeft te maken met de budgettaire kaders die er zijn.

INHOUD

4.3 Toegang

Op dit moment wordt de toegang voor MOBW verzorgd door de Centrale Toegang (CT), gevestigd in Amsterdam en uitgevoerd door de GGD Amsterdam. Inwoners uit Amsterdam-Amstelland kunnen zich digitaal of fysiek melden in Amsterdam. Wanneer een cliënt een indicatie heeft voor MOBW wonen wordt een trajecthouder vanuit de CT toegewezen. Dat is iemand die de cliënt ondersteunt in zijn traject zolang deze nog geen woning heeft.

Er is nog veel onduidelijk over het aantal inwoners uit Amstelland dat zich zal melden. Dit is relevante informatie om te beoordelen of de toegang doelmatig georganiseerd kan worden in elke individuele gemeente. Gegeven de omvang van de totale vraag naar MOBW is de verwachting dat het organiseren in Amstelland-verbandniveau zeker mogelijk is en dat de aantallen voor iedere gemeente afzonderlijk (wellicht met uitzondering van Amstelveen) te laag zullen zijn.

Toegang vanaf 2022

Voor de toegang tot de tijdelijke plekken voor economisch dak- en thuislozen hebben we de afgelopen maanden de veldtafel Amstelland opgericht. De veldtafel bestaat op dit moment uit medewerkers van de Regenboog Groep, RIBW K/AM en vertegenwoordiging vanuit de Amstelland gemeenten (zowel beleidsmedewerkers als uitvoerend medewerkers). De deelnemers van de veldtafel bespreken casuïstiek, bepalen samen waar de betreffende inwoner het best geplaatst kan worden en vanuit ervaringen van de veldtafel wordt op dit moment beleid ontwikkeld. Deze casuïstiek vormt daarmee een belangrijke bijdrage in de ontwikkeling van noodzakelijk beleid op het gebied van economisch dak- en thuislozen voor de Amstelland gemeenten. In 2022 voegen we de Centrale Toegang vanuit Amsterdam toe aan de veldtafel. Zo hebben we één loket voor heel Amstelland waar goed naar de situatie van de inwoner kan worden gekeken en de best passende plek/traject om dakloosheid te voorkomen, bepaald wordt. De Centrale Toegang blijft formeel indicaties stellen voor MOBW, maar door het toevoegen van een medewerker van de Centrale toegang creëren we één loket voor Beschermd wonen en dak- en thuisloosheid en bouwen we kennis en expertise op in Amstelland. De weg naar dit loket en andere voorzieningen voor dak- en thuisloosheid nemen wij op in een routekaart die we in 2022 gaan ontwikkelen.

Het komende jaar gebruiken we als een periode van leren, samenwerken en verzamelen van informatie voor de evaluatie die halverwege 2023 zal worden uitgevoerd. Op basis van deze evaluatie is beter in te schatten of de regionale toegang het juiste schaalniveau is voor indicatiestelling van begeleid thuis of dat beschikkingen door de individuele gemeenten kunnen worden afgegeven.

4.4 Financiën

Op dit moment krijgt gemeente Amsterdam als centrumgemeente rijksbudget voor MO en BW. Vanaf 1 januari 2023 is elke gemeente verantwoordelijk voor de inwoners die vanaf die datum instromen in BW en krijgen de gemeenten ook budget voor de “nieuwe cliënten”. Dit budget is bepaald op basis van het zogenaamde “objectief verdeelmodel”. Het nieuwe objectieve verdeelmodel wordt parallel met de herijking van het gemeentefonds vanaf 1 januari 2023 geleidelijk ingevoerd. De fasering van de doordecentralisaties is uitgespreid over 10 jaar, dus tot en met 2032. Het heeft alleen betrekking op de nieuwe cliënten, de centrumgemeenten krijgen de middelen voor de bestaande cliënten. Uitgangspunt bij de verdeling zijn objectieve maatstaven (hoge zorgkosten, aantal EPA-patiënten, oppervlakte land, regionale centrumfunctie en vast bedrag).

In de onderstaande tabel zijn de bedragen opgenomen die via de septembercirculaire van 2021 zijn gecommuniceerd. Belangrijk om te vermelden is dat deze cijfers nog niet definitief zijn. Het nieuwe kabinet moet nog een besluit nemen over de definitieve bedragen en het verdeelmodel. Verwachting is dat dit in de meicirculaire 2022 bekend wordt gemaakt. In bijlage 2 is een overzicht van de beoogde bedragen per gemeente opgenomen.

INHOUD

	Historisch	Objectief	Amsterdam	Regiogemeenten
2021	€ 105.007.595	€ -00	€ 105.007.595,00	€ -
2022	€ 101.096.451	€ -00	€ 101.096.451,00	€ -
2023	€ 91.111.770	€ 10.946.010	€ 100.821.812,00	€ 1.235.969,00
2024	€ 68.049.741	€ 34.960.368	€ 99.062.559,00	€ 3.947.550,00
2025	€ 48.880.646	€ 55.089.498	€ 97.749.713,00	€ 6.220.431,00
2026	€ 32.943.943	€ 71.988.987	€ 96.804.294,00	€ 8.128.636,00
2027	€ 19.673.871	€ 86.176.396	€ 96.119.659,00	€ 9.730.608,00
2028	€ 8.643.943	€ 98.123.661	€ 95.687.971,00	€ 11.079.633,00
2029	€ 0	€ 107.684.942	€ 95.525.696,00	€ 12.159.246,00
2030	€ 0	€ 108.602.279	€ 96.339.452,00	€ 12.262.827,00
2031	€ 0	€ 109.519.616	€ 97.153.208,00	€ 12.366.408,00
2032	€ 0	€ 110.436.953	€ 97.966.964,00	€ 12.469.989,00

Tabel 7. Verdeelmodel o.b.v. een fasering van tien jaar voor de regio Amsterdam-Amstelland

Een aantal bewegingen komt tegelijkertijd bij elkaar in de decentralisatie van MOBW. Het gaat zowel om het decentraliseren van budget (van centrum gemeente naar alle gemeenten), als het overgegaan van een historisch verdeelmodel naar een objectief verdeelmodel, in de context van de transformatie (de beweging naar thuis in de wijk), de context van een overspannen woningmarkt en flinke wachtlijsten in de GGZ.

Op basis van het bovenstaande zijn de volgende risico's te benoemen:

- Budget is mogelijk niet toereikend om kosten te dekken voor een individuele gemeente (vanaf het begin). Objectief verdeelmodel past niet bij de uitvoering in de praktijk
- Reguliere fluctuaties in gebruik. Er komt een gemiddeld aantal cliënten per jaar naar MOBW, in de praktijk zit er fluctuatie in deze instroom. Het ene jaar hoger, het andere jaar lager
- Wijziging in gebruik
- Er komen meer/minder cliënten dan verwacht
- Cliënten verblijven langer/korter dan verwacht
- Productmix valt anders uit dan verwacht
- Tarieven zijn hoger/lager dan verwacht
- Mismatch in tijd tussen beschikbaar budget en uitgaven
- Snellere instroom van nieuwe cliënten dan opbouw beschikbaar budget objectief verdeelmodel
- Cliënten zijn anders verdeeld over gemeenten in de regio dan gedacht

De bedragen per regio en per gemeente zijn zoals gezegd nog niet definitief. Hierdoor is het effect van de herverdeling nog niet compleet te voorspellen. Daarnaast is de impact van de uitname Wlz ook een onzekerheid de komende jaren.

INHOUD

Omdat er nog te veel onbekend is willen we de komende jaren met elkaar blijven samenwerken zoals we in de afgelopen jaren hebben gedaan. Dat wil zeggen dat de Amstelland gemeenten het budget tot en met 2025 ‘teruggeven’ aan Amsterdam. Daarnaast worden nadere afspraken gemaakt over verrekening, kosten voor preventie/substitutie, uitvoeringskosten en een transformatiebudget voor de groeiende rol in de toegang.

De gemeente Amsterdam zorgt op basis van het gehele budget nog steeds voor inkoop van MOBW-plekken voor de regio Amsterdam-Amstelland. Omdat er niet meer MOBW-plekken worden ingekocht dan waarvoor budget is, is er geen financieel risico voor de Amstelland gemeenten op overschrijding van budgetten. Wel kunnen wachtlijsten ontstaan als het aantal plekken onvoldoende is.

2022	Budget voor MOBW zit bij de centrum-gemeente Amsterdam
	Inzet transformatiemiddelen om indien gewenst lokale instrumenten ter voorkoming instroom in MOBW te bekostigen.
	Opbouwen van capaciteit op toegang, inkoop, beleid
2023-2024-2025	Budget voor BW gedecentraliseerd van-wege landelijk beleid. Gedecentraliseerd budget BW ‘teruggeven’ aan Amsterdam, was al besloten voor Beschermd Verblijf
	Bekostiging van toegang, inkoop, beleid.
	Inzetten transformatiemiddelen.
2026 en verder	In 2023 evalueren op basis van de dan beschikbare informatie wat het gewenste scenario voor financiën vanaf 2026 is.

4.5 Inkoop

De huidige inkoop en contractmanagement zijn belegd bij de gemeente Amsterdam. De huidige contracten MOBW lopen tot 1 juni 2022. Op dit moment is de gemeente Amsterdam, in samenwerking met de Amstelland-gemeenten, gestart met een nieuwe aanbesteding in 2022. Er wordt ingezet op langdurige contracten. Het is nog niet exact bekend op welke tussentijdse momenten contracten kunnen worden verlengd of beëindigd.

Vanuit de Amstelland gemeenten is aan de voorkant meegedacht over de inkoop.

Gezien de huidige situatie waarbij in 2022 ingekocht wordt door Amsterdam, is het passend om op korte termijn geen wijzigingen in de inkoop uit te voeren. Wel zal bij de huidige inkoop de mogelijkheid voor Amstelland om zelf begeleid thuis in te kopen of een contract over te nemen na het aflopen van de eerste contractperiode worden meegenomen.

Tijdens de evaluatie in 2023 wordt bekeken welk scenario ten aanzien van inkoop het beste past bij de regio.

4.6 (Juridische) samenwerking

Met Amsterdam

In de huidige situatie zijn de juridische afspraken tussen de gemeenten in Amsterdam-Amstelland gemaakt in de vorm van een mandaat- en dienstverleningsovereenkomst.

Op korte termijn (2022) continueren we de bestaande afspraken. Voor 2023 zal de Dienstverleningsovereenkomst worden aangepast aan de gemaakte afspraken. In de evaluatie van medio 2023 zal tevens bekeken worden wat de gewenste juridische vorm van samenwerking is op de langere termijn.

INHOUD

MOBW zal door de verdergaande extramuralisering zich meer richten op de dorpen, wijken en buurten in Amstelland. Het delen van kennis, expertise en ervaringen in Amsterdam en Amstelland is daarom van groot belang.

Ook de toevoeging van de Centrale Toegang aan de veldtafel en het deelnemen van de Amstelland gemeenten aan het contractmanagement is een wijziging, waardoor de samenwerking de komende jaren zal intensiveren. Daarnaast zetten we met elkaar beter in op monitoring en het verhelderen van afspraken in de keten, zodat de opgave voor Amstelland duidelijk wordt.

Binnen Amstelland

Binnen Amstelland zijn we intensief gaan samenwerken voor wat betreft de voorbereiding van de doordecentralisatie en de opvang en begeleiding van economisch dak- en thuislozen vanuit de Blokhuismiddelen. We blijven samenwerken op deze onderwerpen. In hoofdstuk 3 zijn een aantal onderwerpen benoemd die we samen willen oppakken, zoals het invoeren van de Tien werkafspraken. Vanuit onze zorg- en welzijnspartners en de woningbouwcorporatie wordt deze samenwerking positief ervaren omdat eenduidige afspraken voor het veld ook zeer gewenst zijn.

Omdat de Blokhuismiddelen incidenteel zijn en het daarmee onduidelijk is of en hoeveel middelen de verschillende gemeenten beschikbaar zullen stellen voor continuering van de wijze waarop we op dit moment werken, is het te vroeg om de samenwerking te formaliseren. Vooruitlopend op de formalisering van de samenwerking maken we als Amstelland gemeenten de volgende afspraken:

- De Amstelland gemeenten zijn en blijven solidair als het gaat om het realiseren van opvangplekken voor economisch daklozen en eventueel toekomstige lokale MOBW locaties in de gehele Amstelland regio.
- Iedere Amstelland gemeente neemt daarin zijn verantwoordelijkheid en spant zich maximaal in om op zijn grondgebied te zoeken naar geschikte locaties.
- De Amstelland gemeenten werken gezamenlijk aan de benodigde procedures en maken uitvoeringsafspraken op basis van het uitgangspunt dat doorbetaling en verstrekking van gemeentelijke voorzieningen in een regionale tijdelijke woonplek plaatsvindt door de gemeente van herkomst.

Op het moment dat de doordecentralisatie verder vorm krijgt en we beslissen of we begeleid thuis lokaal dan wel subregionaal gaan inkopen en indiceren, kunnen we een overweging maken of en hoe de samenwerking binnen Amstelland geformaliseerd kan worden. Tot die tijd zullen alle colleges en gemeenteraden afzonderlijk besluiten nemen. Solidariteit in deze samenwerking is van groot belang om de samenwerking succesvol te laten verlopen.

Zowel ambtelijk als bestuurlijk zal op regelmatige basis afstemming blijven plaatsvinden. We hebben nog een flink aantal acties uit te voeren en beslissingen te nemen. Op inhoud blijven we in Amstelland intensief samenwerken en hebben we in dit plan ook een aantal afspraken gemaakt rondom preventie en het voorkomen van het verergeren van de situatie van onze dakloze inwoners.

INHOUD

5. Planning en monitoring

5.1 Planning

Dit Regioplan bevat veel stapsgewijs beschreven acties. Vanuit de Norm voor opdrachtgeverschap, moeten we op dit moment afspraken maken, terwijl nog veel onduidelijk is. In het onderstaande overzicht is opgenomen hoe welke ontwikkelingen de komende tijd zullen volgen en welke acties wanneer zullen worden opgepakt. In het vierde kwartaal van 2022 en 2023 brengen we de gemeenteraden op de hoogte van de ontwikkelingen en de ingeslagen richtingen. Mocht er sprake zijn van te nemen raadsbesluiten dan leggen we die uiteraard voor aan de gemeenteraden.

Tijd	Te maken afspraken
2021, Q4	Afspraken maken in Amstelland rondom preventie dakloosheid in het kader van Participatiewet
2022, Q1	Vaststelling Regioplan in gemeenteraden Amstelland Start vormgeven toegang Amstelland (en vast toevoegen CT aan veldtafel) Afspraken Amsterdam-Amstelland over inrichten monitoring Afspraken Amsterdam-Amstelland over transformatiebudget en uitvoeringsbudget
2022, Q1/Q2	Routekaart ontwikkelen voor alle voorzieningen m.b.t. dak- en thuisloosheid Vastleggen beleid(sregels)
2022, Q2/Q3	Duidelijkheid omtrent objectief verdeelmodel (beslissing Rijk) Evaluatie pilots Economisch dak- en thuislozen Afspraken Amsterdam-Amstelland over vastleggen in DVO 2023 e.v. Starten project 10 werkafspraken 'Thuis in de wijk'
2023, Q3	Evaluatie doordecentralisatie op in ieder geval de volgende onderdelen: - Aantallen/zorglandschap - Samenwerking - Toegang - Inkoop

5.2 Monitoring

Bij het Beleidsprogramma dak- en thuisloosheid hoort een werkgroep, onder leiding van de GGD Amsterdam, die zich bezig houdt met de monitoring. Voor MOBW betekent dit dat de monitoring ook de inwoners uit Amstelland betreft. We zijn in gesprek met de GGD om te kijken op welke onderdelen/indicatoren we kunnen aansluiten en extra informatie kunnen leveren vanuit Amstelland (bijvoorbeeld over economisch daklozen of preventie) en hoe we bepaalde informatie juist specifiek voor Amstelland en per gemeente kunnen genereren, zodat dit goede sturingsinformatie oplevert. Belangrijk is dat cliëntervaringen worden meegenomen in de monitoring. Kortom; we maken op basis van dit Regioplan afspraken over de indicatoren die wij kunnen monitoren en hoe we goed kunnen aansluiten bij Amsterdam en tegelijkertijd de relevante informatie van Amstelland in zicht blijven houden.

INHOUD

Bijlage 1. Feiten en Cijfers

MO/BW is op dit moment georganiseerd in regio's met één verantwoordelijk uitvoerder. Amsterdam is uitvoerder voor regio Amsterdam-Amstelland (zie figuur 1).

Het totale budget voor taken MOBW is ca. €212mln per jaar. Amsterdam omvat circa 80-85% van de iets meer dan 1 miljoen inwoners van deze regio. De meeste opvang bevindt zich in Amsterdam.

Hieronder volgt een beschrijving van de verschillende soorten zorg en opvang. Deze cijfers zijn lager dan in de tabel in paragraaf 4.2 omdat in de onderstaande cijfers de uitname Wlz al grotendeels is meegenomen.

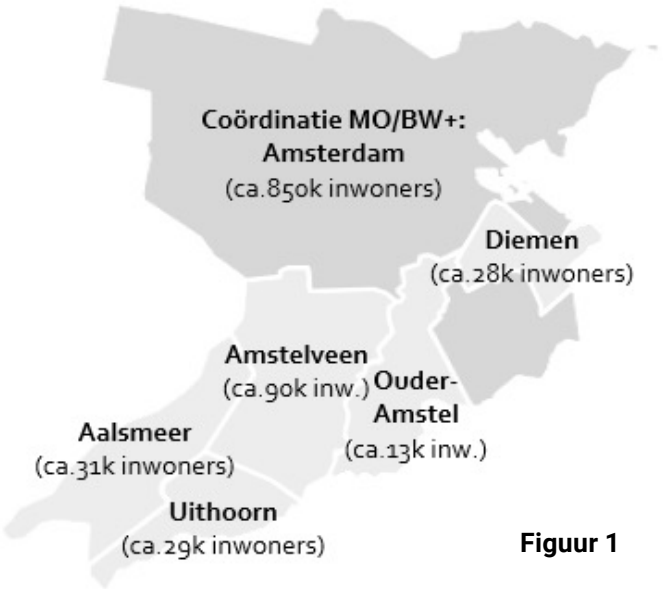

Figuur 1

Beschermd Wonen (BW)

Aantal cliënten: 1402

Beschrijving opvang en doelgroep: BW is een maatwerkvoorziening van zorg met verblijf voor cliënten met psychiatrische problematiek waarbij een beschermde woonomgeving noodzakelijk is. Het gaat om mensen die (nog) niet geheel zelfstandig kunnen wonen en functioneren binnen de samenleving. De opvang vindt plaats in voorzieningen met 24 uurstoezicht, in groepswoningen en in zelfstandige woningen in de wijk.

Maatschappelijke opvang voor volwassenen (MO)

Aantal cliënten: 1669

Beschrijving opvang: MO is een maatwerkvoorziening van zorg met verblijf voor cliënten die dak- en/of thuisloos, en daarnaast een opeenstapeling van problemen hebben op verschillende leefgebieden (niet vanwege economische redenen dakloos). De opvang vindt plaats in voorzieningen met 24 uurstoezicht, in groepswoningen en in zelfstandige woningen in de wijk.

Maatschappelijke opvang Jongvolwassenen (MOJ)

Aantal cliënten: 475

De Maatschappelijke Opvang Jongvolwassenen en Jonge gezinnen (MOJ) betreft een ketenaanpak ten behoeve van dreigende en aanwezige dak- en thuisloze jongvolwassenen tussen 18 en 23 jaar. Binnen de MOJ werken gespecialiseerde marktpartijen samen aan de volgende doelstellingen:

- Voorkomen van dak- en thuisloosheid onder jongvolwassenen.
- Jongvolwassenen die in de keten zitten zo snel en goed mogelijk begeleiden naar herstel en zelfredzaamheid, om uiteindelijk zo zelfstandig mogelijk te kunnen wonen en participeren in de samenleving.
- Bestendigen van de zelfredzaamheid van jongvolwassen na uitstroom door nauw samen te werken met de verschillende partners in de wijk.

Maatschappelijke opvang voor gezinnen (MOG)

Aantal MO-gezinnen momenteel in traject: 424 gezinnen

MO voor dakloze gezinnen is ondersteuning en/of verblijf voor gezinnen met een stapeling van psychosociale en/of psychiatrische en/of lichtverstandelijke beperking en andere complexe ondersteuningsvragen, met een achtergrond van dak- en thuisloosheid. Zij zijn nog niet in staat zelfstandig en zonder begeleiding te wonen. Momenteel verblijven 56 gezinnen in een 24-uursvoorziening, 10 gezinnen in groepswonen en bijna 400 gezinnen in zelfstandige woningen in de wijk.

INHOUD

Dag- en nachtopvang (incl. trajectbedden)

Aantal plaatsen: 350 structureel dag- en nachtopvangplekken plus 30 plekken tijdelijk voor kwetsbare inwoners van de regio Amsterdam-Amstelland en in de wintermaanden 45 plaatsen Stoelenproject

De dag- en nachtopvang kent verschillende vormen in Amsterdam:
Eerste opvang voor daklozen: Cliënten betalen een eigen bijdrage en krijgen een verdiepende screening van de GGD voor een beschikking MO/BW. Tijdens het verblijf in de dag- en nachtopvang wordt er gewerkt aan doelen en passend perspectief.
Opvang voor kwetsbare EU burgers en ongedocumenteerden: 54 plekken naast de 350 plekken hierboven genoemd. Met een hulpverlener wordt gewerkt aan perspectief. Deze plekken zijn tot stand gekomen door de doorontwikkeling winteropvang.

Opvang voor kwetsbare EU burgers en ongedocumenteerden

54 plekken naast de 350 plekken hierboven genoemd. Met een hulpverlener wordt gewerkt aan perspectief. Deze plekken zijn tot stand gekomen door de doorontwikkeling winteropvang.

Noodopvang gezinnen

Aantal plaatsen flexibel, maar we werken toe naar een gefixeerd aantal plekken van 200.

Op dit moment zijn er rond de 210 gezinnen opgevangen, begin 2021 waren dit er nog 280.
Doelgroep: gezinnen met een MOG beschikking die wachten op een plek in de MOG en die geen verblijfsalternatief hebben en dakloze Amsterdamse zelfredzame gezinnen die de afgelopen vier jaar legaal in Nederland hebben verbleven en in Amsterdam hebben gewoond.
Aantal locaties: 15

Winterkouderegeling

Aantal plaatsen: afhankelijk van de vraag.

Beschrijving opvang en doelgroep: In de winterperiode verzorgt de gemeente extra slaapplaatsen bij extreme weersomstandigheden voor alle daklozen die geen onderdak kunnen vinden. Het gaat om een extra regeling naast het structurele aanbod aan nachtopvang. Gebruikers van de winterkouderegeling krijgen een bed, een warme maaltijd en ontbijt. Overdag kunnen zij niet in de opvang verblijven maar gebruik maken van de inloopvoorzieningen in de stad. De overnachting in het kader van de winterkouderegeling is kosteloos.

INHOUD

Partners voor de uitvoering van MOBW in Amsterdam-Amstelland

Stedelijke / regionale partners:

- GGZ
- Politie
- Zilveren Kruis/Achmea
- Woningcorporaties

Landelijke partners:

- G4 (Amsterdam, Rotterdam, Utrecht en Den Haag)
- VNG
- Federatie Opvang
- VWS

Uitvoeringsorganisaties:

- HVO Querido
- Leger des Heils
- Cordaan
- De Regenboog Groep
- De Volksbond/StreetCornerWork

En een scala van kleinere, waaronder: Heeren van Zorg, RIBW-K/AM, Timon, Ons Tweede Thuis, Amsta, Evean, Amstelring, Arkin, GGZ InGeest, Jados, De Bronx, Accuraat, Exodus, Philadelphia.

INHOUD

Bijlage 2. Objectief verdeelmodel beschermd wonen per gemeente

Zoals in paragraaf 4.4. is omschreven is de verwachting dat per 2023 het objectief verdeelmodel gaat gelden. In de septembercirculaire van 2021 zijn de verwachte bedragen voor de komende jaren per gemeente opgenomen. De bedragen voor de gemeenten in Amsterdam-Amstelland zijn hieronder weergegeven.

Gemeentelijk budget Aalsmeer			
Jaar	Historisch	Objectief	Totaal
2021	€ -00	€ -00	€ -00
2022	€ -00	€ -00	€ -00
2023	€ -00	€ 143.338	€ 143.338
2024	€ -00	€ 457.805	€ 457.805
2025	€ -00	€ 721.396	€ 721.396
2026	€ -00	€ 942.694	€ 942.694
2027	€ -00	€ 1.128.478	€ 1.128.478
2028	€ -00	€ 1.284.927	€ 1.284.927
2029	€ -00	€ 1.410.132	€ 1.410.132
2030	€ -00	€ 1.422.144	€ 1.422.144
2031	€ -00	€ 1.434.157	€ 1.434.157
2032	€ -00	€ 1.446.169	€ 1.446.169

Gemeentelijk budget Amstelveen			
Jaar	Historisch	Objectief	Totaal
2021	€ -00	€ -00	€ -00
2022	€ -00	€ -00	€ -00
2023	€ -00	€ 629.286	€ 629.286
2024	€ -00	€ 2.009.871	€ 2.009.871
2025	€ -00	€ 3.167.095	€ 3.167.095
2026	€ -00	€ 4.138.647	€ 4.138.647
2027	€ -00	€ 4.954.281	€ 4.954.281
2028	€ -00	€ 5.641.129	€ 5.641.129
2029	€ -00	€ 6.190.807	€ 6.190.807
2030	€ -00	€ 6.243.545	€ 6.243.545
2031	€ -00	€ 6.296.282	€ 6.296.282
2032	€ -00	€ 6.349.020	€ 6.349.020

Gemeentelijk budget Amsterdam			
Jaar	Historisch	Objectief	Totaal
2021	€ 105.007.595	€ -00	€ 105.007.595
2022	€ 101.096.451	€ -00	€ 101.096.451
2023	€ 91.111.770	€ 9.710.041	€ 100.821.812
2024	€ 68.049.741	€ 31.012.818	€ 99.062.559
2025	€ 48.880.646	€ 48.869.068	€ 97.749.713
2026	€ 32.943.943	€ 63.860.350	€ 96.804.294
2027	€ 19.673.871	€ 76.445.788	€ 96.119.659
2028	€ 8.643.943	€ 87.044.028	€ 95.687.971
2029	€ -00	€ 95.525.696	€ 95.525.696
2030	€ -00	€ 96.339.452	€ 96.339.452
2031	€ -00	€ 97.153.208	€ 97.153.208
2032	€ -00	€ 97.966.964	€ 97.966.964

INHOUD

Gemeentelijk budget Diemen			
Jaar	Historisch	Objectief	Totaal
2021	€ -00	€ -00	€ -00
2022	€ -00	€ -00	€ -00
2023	€ -00	€ 206.909	€ 206.909
2024	€ -00	€ 660.845	€ 660.845
2025	€ -00	€ 1.041.339	€ 1.041.339
2026	€ -00	€ 1.360.785	€ 1.360.785
2027	€ -00	€ 1.628.965	€ 1.628.965
2028	€ -00	€ 1.854.800	€ 1.854.800
2029	€ -00	€ 2.035.534	€ 2.035.534
2030	€ -00	€ 2.052.874	€ 2.052.874
2031	€ -00	€ 2.070.214	€ 2.070.214
2032	€ -00	€ 2.087.554	€ 2.087.554

Gemeentelijk budget Ouder-Amstel			
Jaar	Historisch	Objectief	Totaal
2021	€ -00	€ -00	€ -00
2022	€ -00	€ -00	€ -00
2023	€ -00	€ 95.093	€ 95.093
2024	€ -00	€ 303.718	€ 303.718
2025	€ -00	€ 478.589	€ 478.589
2026	€ -00	€ 625.404	€ 625.404
2027	€ -00	€ 748.657	€ 748.657
2028	€ -00	€ 852.448	€ 852.448
2029	€ -00	€ 935.512	€ 935.512
2030	€ -00	€ 943.481	€ 943.481
2031	€ -00	€ 951.451	€ 951.451
2032	€ -00	€ 959.420	€ 959.420

Gemeentelijk budget Uithoorn			
Jaar	Historisch	Objectief	Totaal
2021	€ -00	€ -00	€ -00
2022	€ -00	€ -00	€ -00
2023	€ -00	€ 161.343	€ 161.343
2024	€ -00	€ 515.311	€ 515.311
2025	€ -00	€ 812.012	€ 812.012
2026	€ -00	€ 1.061.108	€ 1.061.108
2027	€ -00	€ 1.270.228	€ 1.270.228
2028	€ -00	€ 1.446.329	€ 1.446.329
2029	€ -00	€ 1.587.261	€ 1.587.261
2030	€ -00	€ 1.600.783	€ 1.600.783
2031	€ -00	€ 1.614.304	€ 1.614.304
2032	€ -00	€ 1.627.826	€ 1.627.826

INHOUD

Bijlage 3. Begrippen

Ambulantisering	Het proces van afbouw van intramurale zorg en de opbouw van de ambulante zorg. Dit proces moet ertoe leiden dat meer mensen meer (intensievere) en betere ambulante zorg ontvangen.
Amstelland	De gemeenten die hier onderdeel van uitmaken zijn Aalsmeer, Amstelveen, Diemen, Ouder-Amstel en Uithoorn.
Amsterdam-Amstelland	De gemeenten die hiervan onderdeel uitmaken zijn: Aalsmeer, Amstelveen, Amsterdam, Diemen, Ouder-Amstel en Uithoorn.
Beleidsprogramma Dak- en thuisloosheid Amsterdam-Amstelland 2021-2025: Een nieuwe start, Samen op weg naar perspectief	Beleidsprogramma van de gemeenten Amsterdam-Amstelland en opvolger van het Koersbesluit Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen 2016-2020 'Thuis in de Wijk'. Dit vernieuwde Beleidsprogramma schetst de kaders voor ondersteuning van kwetsbare inwoners uit de regio Amsterdam-Amstelland. Hierbij gaat het om inwoners die dak- of thuisloos zijn of dreigen te worden, maar ook om inwoners die vanuit beschermd wonen een vorm van opvang of ondersteuning nodig hebben. Het programma loopt van 2021 tot en met 2025.
Beschermd Wonen	Beschermd wonen is voor mensen van 18 jaar of ouder die door psychische of psychosociale problemen 24 uur per dag ondersteuning nodig hebben. Dit kan in een instelling zijn als er 24 uur toezicht nodig is. Of het kan een vorm van zelfstandig wonen zijn als begeleiding op afstand of op afroep afdoende is.
Blokhuismiddelen	Middelen aan centrumgemeenten beschikbaar gesteld door toenmalig staatssecretaris Blokhuis voor de aanpak van dak- en thuisloosheid.
Briefadres	Als iemand geen woonadres heeft, of verblijft in een instelling, kan diegene zich door de gemeente laten inschrijven op een briefadres (postadres). Dit is een adres waar de overheid iemand zonder woonadres kan bereiken. Een briefadres is nodig om in aanmerking te komen voor uitkeringen, toeslagen en een zorgverzekering.
BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
Centrale Toegang	Het loket dat de aanvragen voor Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen behandelt en afhandelt.
Centrumgemeente	In het kader van MOBW is de centrumgemeente de grootste gemeente in een regio die alle middelen voor MOBW ontvangt. Nederland telt op dit moment 43 centrumgemeenten voor MOBW. Voor de Amsterdam-Amstelland regio is Amsterdam de centrumgemeente.
CIZ	Centrum Indicatiestelling Zorg; stelt indicaties voor de Wet langdurige zorg en heeft daarnaast ook taken in het kader van de Wet zorg en dwang.

INHOUD

College	College van burgemeester en wethouders van de gemeente
Dakloosheid	Het niet hebben van onderdak.
De Regenboog Groep	Een zorg- en welzijnsaanbieder gericht op mensen die het moeilijk hebben en die nergens anders terecht kunnen. In Amstelland bezig met het begeleiden en vinden van tijdelijke plekken voor economisch daklozen.
Doordecentralisatie	De verantwoordelijkheid met betrekking tot Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen wordt bij alle gemeenten in Nederland neergelegd in plaats van bij centrumgemeenten.
Economisch daklozen	Daklozen met voornamelijk een huisvestingsvraag met daarbij een lichte ondersteuningsvraag. Kenmerken van deze doelgroep zijn: dak- en/of thuisloos, soms beperkt zelfredzaam[21], geen verslavingsproblematiek, geen psychiatrische problematiek, geen of beperkt netwerk.
EPA	Ernstig psychiatrische aandoeningen.
Ervaringsdeskundigheid	Het vermogen om op grond van eigen herstelervaring voor anderen ruimte te maken voor herstel. De kennis die door reflectie op de eigen ervaringen en ervaringen van deelgenoten is vergaard, aangevuld met kennis uit andere bronnen, wordt op een professionele (en soms ook op een vrijwillige) manier ingezet ten behoeve van anderen.
Extramuralisatie	Extramuralisering is de beweging waarbij buiten de muren van een intramurale instelling (waar iemand opgenomen wordt) op een zelfstandige woonplek gelijkwaardige zorg geboden wordt.
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst.
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg.
Historisch verdeelmodel	Verdeling van rijksmiddelen op basis van historische uitgaven.
Housing First aanpak	Housing First is een vorm van wonen met ambulante, intensieve begeleiding en bedoeld voor dakloze mensen met meervoudige problemen, waarbij de toewijzing van een woning de start is van een traject waarbij zelfstandig wonen het doel is.
HVO Querido	Een zorg- en welzijnsaanbieder
Inclusie	De situatie waarin iemand geen obstakels ervaart om mee te kunnen doen aan de samenleving.

21 Beperkt zelfredzaam maar nog voldoende zelfredzaam volgens het kader van Maatschappelijke Opvang en Beschermd wonen. Dat wil zeggen dat er geen ernstige psychische problematiek of verslaving is.

INHOUD

Intramurale zorg	Zorg die geleverd wordt aan mensen die in een instelling wonen.
Koersbesluit Thuis in de Wijk 2016-2020	Beleidsprogramma Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen van 2016 – 2020.
Kostendelersnorm	De kostendelersnorm is een norm die wordt toegepast door de gemeente; als iemand samenwoont met meer volwassenen, past de gemeente de bijstandsuitkering daarop aan. Hoe meer volwassen personen in een huis wonen, hoe lager de uitkering.
Landelijke Aanpak Dak- en Thuisloosheid	Landelijke aanpak in het terugdringen van dak- en thuisloosheid waarbij één van de centrale doelstellingen van dit plan is om 10.000 extra woonplekken met passende begeleiding in Nederland te realiseren voor dak- en thuisloze mensen, bijvoorbeeld door middel van Housing First.
LVB	Licht verstandelijke beperking.
Maatschappelijke Opvang	Regeling voor iedere kwetsbare burger vanaf 18 jaar (met of zonder kinderen) die door een acute situatie (tijdelijk) geen woonruimte heeft. De maatschappelijke opvang biedt onderdak, zorg en begeleiding, maar geen behandeling bij een (psychiatrische) diagnose. Bewoners worden ondersteund in het traject naar weer zelfstandig wonen.
MOBW	Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen.
Netwerk	Betrokkenen (formeel en informeel) die actief zijn op het gebied van wonen, welzijn, participatie, werk, inkomen, jeugd, veiligheid, schuldenproblematiek en (gezondheids-)zorg in de regio Amstelland.
NVO	In de Norm voor Opdrachtgeverschap wordt geschetst hoe regionale en bovenregionale samenwerking voor sommige vormen van zorg geregeld moet worden.
Objectief verdeelmodel	Verdeling van rijksmiddelen op basis van objectieve maatstaven. Vanaf 2022 wordt een deel van de middelen voor het eerst objectief verdeeld. De centrumgemeenten blijven verantwoordelijk voor bestaande cliënten. De nieuwe cliënten vallen vanaf dat moment onder de verantwoordelijkheid van alle gemeenten.
Respijtvoorzieningen	Respijtvoorzieningen zijn kleine voorzieningen waar cliënten tijdelijk aanwezig kunnen zijn wanneer het in de eigen woning even niet lukt. Doel is om de druk voor de cliënt te verlichten en rust te creëren zodat terugkeer naar de eigen woning mogelijk is.
Regionaal	Samenwerking tussen Amsterdam en de Amstelland gemeenten.

INHOUD

Resourcegroepen-methodiek	Methodiek die de autonomie van mensen versterkt en hen in staat stelt zelf weer regie te voeren over de uitdagingen in hun leven. In een vroeg stadium wordt het eigen netwerk betrokken. Dit leidt in de praktijk tot meer maatwerk en zelfregie.
RIBW-K/AM	Een zorg- en welzijnsaanbieder
Subregionaal	Samenwerking tussen Amstelland gemeenten.
Team ED	Aanbieder van ervaringsdeskundigheid
Urgentieverklaring	Een verklaring die in bepaalde noodsituaties kan worden aangevraagd waarmee iemand met voorrang wordt geholpen bij het vinden van een sociale huurwoning.
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
Vroeginterventie	Interventies die vroegtijdig ingezet worden zodat erger kan worden voorkomen.
Vroegsignalering	In een vroegtijdig stadium signaleren dat er tekenen zijn dat men bijvoorbeeld dakloos kan geraken.
VWS	(Ministerie van) Volksgezondheid, Welzijn en Sport.
Wlz	Wet langdurige zorg.
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning 2015.
Woningnet	Woningzoekenden kunnen zich inschrijven bij Woningnet waarmee gereageerd kan worden op het woningaanbod van sociale huurwoningen in de verschillende regio's.
Woonplaatsbeginsel	Daarmee wordt geregeld dat individuele gemeenten voortaan zelf verantwoordelijk zijn voor beschermd wonen voor de eigen inwoners en daarvoor de middelen ontvangen. Bij plaatsing buiten de eigen gemeente blijft de herkomst gemeente ook verantwoordelijk voor de kosten.
Zelfredzaam	In staat zijn tot het uitvoeren van de noodzakelijke algemene dagelijkse levensverrichtingen en het voeren van een gestructureerd huishouden (definitie Wmo 2015)
Zelfregie	Richting geven aan je leven, ook als je een beroep op anderen moet doen voor steun bij je zelfredzaamheid of participatie. Het gaat dus om zelf bepalen, niet om zelf doen.

INHOUD

januari-februari 2022

Gemeente Aalsmeer

Gemeente Diemen

Gemeente Amstelveen

gemeente Ouder-Amstel

Gemeente Uithoorn

i.s.m.

Gemeente Amsterdam

Adviesraad Sociaal Domein Aalsmeer

Info@asd-aalsmeer.nl

Aan: Het College van B&W,

Raadhuisplein 1,

Aalsmeer

In cc. aan: Ilse Brugman

Aalsmeer, 12 december 2021

Betreft: Advies Regioplan Beschermd Wonen

Geacht College,

In haar vergadering van 6 december jl. heeft de Adviesraad Sociaal Domein het Regioplan Beschermd Wonen besproken nadat in de vergadering van november de verantwoordelijk ambtenaar Ilse Brugman, al een presentatie had gegeven over de uitgangspunten van dit Regioplan. De Adviesraad verwijst in dit advies naar het ongevraagd advies van 18 augustus 2021 dat zij opstelde n.a.v. de Raadsbrief “Ontwikkeling beschermd wonen, dak- en thuisloosheid” van 29 juni jl. Dit advies is integraal hieronder opgenomen omdat het ongevraagd advies nog volledig actueel is en ook van toepassing is op het Regioplan Beschermd Wonen. De Adviesraad geeft in aanvulling hierop nog de volgende adviezen mee ter overweging:

1. **Economisch daklozen**

De problematiek van de economisch daklozen is groot en het gevaar bestaat dat dit onderschat wordt. Om ons heen zien we veel dakloosheid ontstaan door echtscheidingen. Op zijn minst één van de partners dient op zoek te gaan naar een andere woning. Regelmatig zien we echter ook dat door de verdeling van het huwelijksvermogen de voormalige woning moet worden verkocht en beide partners op zoek moeten naar vervangende woonruimte. Wellicht dat de problematiek gemaskeerd wordt doordat men bij vrienden of familie tijdelijk onderdak vindt. De voorbeelden zijn echter ook bekend dat men vertrekt naar een vakantiehuisje of stacaravan op een recreatieterrein.

Advies: Wij adviseren in te zetten op afspraken met de woningcorporaties om woningen te labelen voor (economisch) dak- en thuislozen. Daarnaast kunnen tijdelijke woonvoorzieningen een oplossing bieden in combinatie met de realisatie van tijdelijke woonruimte voor arbeidsmigranten.

2. Briefadres

Adviesraad Sociaal Domein Aalsmeer

Info@asd-aalsmeer.nl

Het niet verstrekken van een briefadres door gemeenten is één van de oorzaken van daklоosheid. Dat constateert de Raad voor Volksgezondheid en Samenleving (RVS) in het rapport ‘Herstel begint met een huis’. Het komt volgens de RVS regelmatig voor dat burgers niet zijn ingeschreven in de BRP of uitgeschreven (dreigen te) worden. Het gevolg daarvan is vaak dat mensen in een kwetsbare situatie niet de zorg en voorzieningen kunnen aanvragen die zij nodig hebben. En dat kan weer leiden tot daklоosheid en/of verdere escalatie van persoonlijke problematiek. Een briefadres kan dat voorkomen en een noodzakelijke eerste stap zijn in het herstel.

Advies: In het Regioplan wordt gesproken over een afspraak om vanaf 2022 het briefadres in te voeren. Deze afspraak is in onze ogen te vrijblijvend. Per 1 januari 2022 wordt de Wet BRP gewijzigd. De huidige bevoegdheid van gemeenten om iemand in te schrijven op een briefadres wordt vervangen door een wettelijke verplichting. Als er geen briefadresgever beschikbaar is, moet de gemeente zelf als briefadresgever optreden.

Voor het overige verwijst de Adviesraad naar onderstaande tekst uit ons ongevraagd advies van 18 augustus 2021 n.a.v. de Raadsbrief 'Ontwikkeling beschermt wonen, dak- en thuisloosheid'.

Met vriendelijke groet,

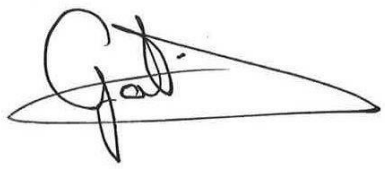

w.g.

Theo Gallée — secretaris

Jaap Overbeek — voorzitter

Raadsbrief 29 juni '21

Wij hebben kennis genomen van de Raadsbrief “Ontwikkelingen beschermd wonen, dak- en thuisloosheid” van 29 juni jl. die wij op ons verzoek van de griffie kregen toegezonden, alsmede van de bijlage, het Beleidsprogramma Aanpak Daklоosheid “Een nieuwe start: samen op weg naar perspectief” van de Gemeente Amsterdam.

In een gesprek met Kris van der Veen en Jolien Pil op 8 april jl hebben wij de mogelijkheden verkend om vanuit de ASD mee te denken over de uitvoering van “Van beschermd wonen naar beschermd thuis” en, indien daar aanleiding toe is, adviezen te geven. In dit gesprek gaf Kris van der Veen al aan dat voor de zomer een Raadsbrief over dit onderwerp zou verschijnen. In deze Raadsbrief lezen wij dat na de zomer een Regioplan voor Amstelland aan

de gemeenteraad zal worden voorgelegd. Alvorens dit Regioplan in de gemeenteraad te behandelen wordt er in september een informerende raadsessie gehouden over beschermd wonen en dak- en thuisloosheid. Onze Adviesraad wordt graag als toehoorder voor deze raadssessie uitgenodigd.

Onderstaand willen wij u enkele aandachtspunten meegeven die ook in de bijeenkomst van 8 april zijn gedeeld met Kris van der Veen en Jolien Pil. U mag deze aandachtspunten aanmerken als een ongevraagd advies.

Wij realiseren ons dat de Uitvoeringsagenda Langer en Weer Thuis een grote en lastige opgave is. Met het Beleidsprogramma Aanpak Dakloosheid “Een nieuwe start: samen op weg naar perspectief” heeft de regio Amsterdam-Amstelland een kader geschetst en afspraken gemaakt voor een integrale aanpak van wonen, welzijn en zorg die ervoor zorgt dat kwetsbare inwoners erbij horen en mee kunnen doen. Met onderstaande aandachtspunten leveren wij graag een bijdrage aan de verdere ontwikkeling van de aanpak. In de gesprekken met de gemeente denken wij graag mee over de verdere concretisering hiervan.

Regioplan

Hoewel er overeenkomsten zijn (denk aan de schaarste op de woningmarkt) is de problematiek van dak- en thuisloosheid in de Amstellandgemeenten anders dan die in Amsterdam zelf. In het op te stellen regioplan dient de lokale, c.q. regionale problematiek beschreven te worden en een hierop toegespitste aanpak. De speerpunten uit het Amsterdamse beleidsprogramma zullen dezelfde zijn, de aanpak zal een vertaalslag naar de lokale situatie moeten worden. Wij zijn van mening dat de volgende punten van belang zijn om de transformatie van beschermd wonen naar beschermd thuis goed te laten verlopen:

1. Cliënten worden betrokken en, waar mogelijk, wordt actief gebruik gemaakt van de expertise van ervaringsdeskundigen.
2. Bij de toewijzing van woonruimte met zorg op maat wordt steeds een zorgvuldige afweging gemaakt met de client, zijn netwerk en zijn behandelaars. Daarbij staat het belang van de cliënt en zijn omgeving voorop, financiën zijn niet de bepalende factor. Het gaat hierbij niet alleen om risico's op het gebied van veiligheid en overlast voor de buurt maar ook het risico van éénzaamheid en isolement van de cliënt dient meegewogen te worden.
3. Er is voldoende passende en betaalbare huisvesting voor de doelgroep, met een goede spreiding over de wijken. Daarbij is ook gedacht aan tussenvormen waarin cliënten elkaar kunnen ontmoeten in een gemeenschappelijke ruimte, en voorzieningen voor gemengd wonen. Hierbij moet gekeken worden naar de draaglast van een wijk, zodat er geen stapeling van problemen in een wijk gaat ontstaan.
4. Cliënten krijgen de begeleiding die zij nodig hebben voor de mate van zelfstandig wonen die passend voor hen is, zowel voldoende in aantal uren als voldoende in kwaliteit. Er is aandacht voor de volgende aspecten:

– opleiding en kwaliteit van begeleiders om herstelgerichte ondersteuning te bieden;
– uitstroombegeleiding voor cliënten die de overstap maken naar een vorm van zelfstandig wonen;
– begeleiding op het gebied van financiën, daginvulling en sociaal netwerk als essentiële voorwaarden voor een succesvolle overgang van beschermd wonen naar beschermd thuis;
– continuïteit van de begeleiding in de overgangsperiode;
– integrale benadering waarbij partners in zorg en welzijn samenwerken aan een ondersteuningsaanbod dat aansluit bij de cliënt.

5. De gemeente en samenwerkingspartners investeren in wijken om acceptatie te bevorderen en mogelijkheden te creëren waardoor kwetsbare mensen zich welkom voelen en mee kunnen doen (sociale inclusie). De ontwikkelingen in de wijken lopen in de pas met de ontwikkeling van beschermd wonen naar beschermd thuis.
6. Het Ministerie van Binnenlandse Zaken heeft 46 miljoen extra beschikbaar gesteld voor het versneld realiseren van huisvesting voor dak- en thuislozen (Bron: binnenlands bestuur 2 augustus jl). Het op te stellen Regioplan wordt gebruikt als aanvraag voor deze subsidiegelden.
7. De gemeente vervult een actieve regierol in het proces. De ontwikkelingen worden goed gemonitord; regelmatig wordt een brede evaluatie georganiseerd waarin de gemeente en convenantpartners, cliënten, cliëntenorganisaties en wijkorganisaties betrokken worden.

De Adviesraad ziet uw uitnodiging voor nader overleg, c.q. de uitnodiging voor de raadsessie in september, met belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groet,

w.g.	w.g.
Theo Gallée	Jaap Overbeek
secretaris	voorzitter

Gemeente Aalsmeer

Jeugd & Samenleving

Uw contact I. Brugman
T (020) 540 40 20
F (020) 540 45 59
i.brugman@amstelveen.nl

Postbus 253, 1430 AG Aalsmeer
Vermeld bij reactie ons kenmerk en datum van deze brief

Adviesraad Sociaal Domein Aalsmeer
T.a.v. de heer Gallée

Datum 11 januari 2022
Uw brief van 18 augustus 2021 en 12 december 2021
Ons kenmerk Z21-093843

Betreft Reactie op adviezen ASD beschermd wonen en dak- en thuisloosheid

Geachte heer Gallée,

Op 18 augustus en 12 december 2021 hebben wij de adviezen van de Adviesraad Sociaal Domein ontvangen. Onze hartelijke dank hiervoor. Uw advies van 18 augustus heeft u uitgebracht vóórdat het Regioplan er lag. Uw ongevraagde advies en het gesprek over dit onderwerp tijdens uw vergadering op 4 oktober 2021, hebben geleid tot een aantal verbeteringen in het plan. Ook uw advies van 12 december heeft geleid tot een wijziging. Hieronder gaan wij puntsgewijs in op uw adviezen, waarbij wij starten met uw meeste recente advies van 12 december 2021.

Advies ASD 12 december	**Reactie college**
Wij adviseren in te zetten op afspraken met de woningcorporaties om woningen te labelen voor (economisch) dak- en thuislozen. Daarnaast kunnen tijdelijke woonvoorzieningen een oplossing bieden in combinatie met de realisatie van tijdelijke woonruimte voor arbeidsmigranten.	De grootste opgave ligt op dit moment bij tijdelijke plekken voor gezinnen. We bekijken daarbij allerlei mogelijkheden, zowel (het huren van) woningen als grotere panden waar we meerdere gezinnen een tijdelijke plek kunnen bieden.
In het Regioplan wordt gesproken over een afspraak om vanaf 2022 het briefadres in te voeren. Deze afspraak is in onze ogen te vrijblijvend. Per 1 januari 2022 wordt de Wet BRP gewijzigd. De huidige bevoegdheid van gemeenten om iemand in te schrijven op een briefadres wordt vervangen door een wettelijke verplichting. Als er geen briefadresgever beschikbaar is, moet de gemeente zelf als briefadresgever optreden.	De tekst is aangepast; de wet wijzigt per 1 januari 2022. Vanaf dat moment is een gemeente inderdaad wettelijk verplicht om iemand in te schrijven op een briefadres als er geen woonadres is.

Advies ASD 18 augustus	**Reactie college**
Cliënten worden betrokken en, waar mogelijk, wordt actief gebruik gemaakt van de expertise van ervaringsdeskundigen.	Bij het brede beleidskader (Beleidsprogramma Amsterdam-Amstelland) zijn clienten en ervaringsdeskundigen betrokken. Zij zijn ook betrokken bij de monitoring van het Beleidsprogramma, waar Amstelland ook op is aangehaakt. Zie pagina 6 en 7 van het Regioplan.
Bij de toewijzing van woonruimte met zorg op maat wordt steeds een zorgvuldige afweging gemaakt met de cliënt, zijn netwerk en zijn behandelaars. Daarbij staat het belang van de cliënt en zijn omgeving voorop, financiën zijn niet de bepalende factor. Het gaat hierbij niet alleen om risico's op het gebied van veiligheid en overlast voor de buurt maar ook het risico van éénzaamheid en isolement van de cliënt dient meegewogen te worden.	Dit advies sluit aan bij de Tien werkafspraken die we voornemens zijn te maken met woningbouwcorporatie en zorg- en welzijnspartijen, zie pagina 15 Regioplan.
Er is voldoende passende en betaalbare huisvesting voor de doelgroep, met een goede spreiding over de wijken. Daarbij is ook gedacht aan tussenvormen waarin cliënten elkaar kunnen ontmoeten in een gemeenschappelijke ruimte, en voorzieningen voor gemengd wonen. Hierbij moet gekeken worden naar de draaglast van een wijk, zodat er geen stapeling van problemen in een wijk gaat ontstaan.	Voor wat betreft de doelgroep voor beschermd wonen is het nu nog onvoldoende duidelijk hoe groot de vraag precies is. Met Eigen Haard zijn er afspraken over een bepaald aantal urgenties per jaar. In het Regioplan is opgenomen dat we dit goed gaan monitoren.
Cliënten krijgen de begeleiding die zij nodig hebben voor de mate van zelfstandig wonen die passend voor hen is, zowel voldoende in aantal uren als voldoende in kwaliteit. Er is aandacht voor de volgende aspecten: – opleiding en kwaliteit van begeleiders om herstelgerichte ondersteuning te bieden; – uitstroombegeleiding voor cliënten die de overstap maken naar een vorm van zelfstandig wonen; – begeleiding op het gebied van financiën, daginvulling en sociaal netwerk als essentiële voorwaarden voor een succesvolle overgang van beschermd wonen naar beschermd thuis; – continuïteit van de begeleiding in de overgangsperiode; – integrale benadering waarbij partners in zorg en welzijn samenwerken aan een ondersteuningsaanbod dat aansluit bij de cliënt.	De begeleiding die u omschrijft onderschrijven wij en past bij Begeleid thuis en bij de Tien werkafspraken in de Wijk. Wel moet daarbij worden opgemerkt dat er sprake is van wachtlijsten voor MOBW. In de wachtperiode wordt wel overbruggingszorg geboden.

De gemeente en samenwerkingspartners investeren in wijken om acceptatie te bevorderen en mogelijkheden te creëren waardoor kwetsbare mensen zich welkom voelen en mee kunnen doen (sociale inclusie). De ontwikkelingen in de wijken lopen in de pas met de ontwikkeling van beschermd wonen naar beschermd thuis.	Dit is de transformatie waar we met elkaar als (Aalsmeerse) samenleving voor staan. De komende zullen we goed in de gaten houden hoe dit proces loopt en of we hier extra op moeten inzetten. De deze maand gegeven training "Bouwstenen voor een GGZ-vriendelijke wijk" is daar een voorbeeld van.
Het Ministerie van Binnenlandse Zaken heeft 46 miljoen extra beschikbaar gesteld voor het versneld realiseren van huisvesting voor dak- en thuislozen (Bron: binnenlands bestuur 2 augustus jl). Het op te stellen Regioplan wordt gebruikt als aanvraag voor deze subsidiegelden	Voor 2022 hebben we nog voldoende middelen vanuit de landelijke Brede aanpak dak- en thuisloosheid (de Blokhuismiddelen).
De gemeente vervult een actieve regierol in het proces. De ontwikkelingen worden goed gemonitord; regelmatig wordt een brede evaluatie georganiseerd waarin de gemeente en convenantpartners, cliënten, cliëntenorganisaties en wijkorganisaties betrokken worden	In het plan is een paragraaf opgenomen over monitoring en zijn ook evaluatiemomenten opgenomen. De suggestie om de evaluatiemomenten breed in te steken, nemen wij graag over.

Wij danken u nogmaals voor uw waardevolle adviezen en hopen u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Aalsmeer,
de secretaris, de burgemeester,

drs. Sj. Vellenga mr. G.E. Oude Kotte

Gemeente Aalsmeer

MEMO RAAD

Registratienr.	Z21-093843
Aan	leden raad
Afkomstig van	Burgemeester en wethouders
Datum	1 maart 2022
Afschrift aan	college, griffie, voorlichting

Betreft Beantwoording vragen gesteld in de commissie van 15 februari over Aanpak dak- en thuisloosheid en doordecentralisatie Beschermd Wonen

---

In de gecombineerde vergadering van de commissie Ruimte & Economie en Maatschappij & Bestuur van 15 februari 2022, heeft het college u toegezegd een aantal van de gestelde vragen over agendapunt 5.1 (Aanpak dak- en thuisloosheid en doordecentralisatie Beschermd Wonen) schriftelijk te beantwoorden. De volgende vragen zijn door de griffie genoteerd:

1.AA: inzake de evaluatie pilots, de overbruggingszorg, de participatie door inwoners Aalsmeer bij realisatie van voorzieningen, de monitoring en de informatievoorziening aan de raad hierover;
2.CDA: het niet deelnemen van Aalsmeer aan het project onder de pannen;
3.GL: als verblijfplaats niet leidend is wat dan wel en wat zijn dan de gevolgen voor Aalsmeer;
4.PvdA: klopt het dat Aalsmeer voor een handjevol Aalsmeerders in 2029 € 1,4 miljoen gaat kosten (± € 300.000 p.p.).

Het voorstel gaat enerzijds over *Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen (MOBW)* en anderzijds over *economisch dak- en thuislozen*. De vragen komen onder de kopjes waar de vraag over gaat aan de orde. In de tekst is de partij genoemd die de betreffende vraag heeft gesteld. Daarnaast is nog extra informatie opgenomen over punten die tijdens de vergadering aan de orde zijn gekomen.

Maatschappelijke opvang en Beschermd Wonen (MOBW)
Deze zorg en ondersteuning blijven we voorlopig in regionaal verband (*Amsterdam-Amstelland*) leveren. Het gaat hier grotendeels om (zeer) specialistische woonzorgvoorzieningen (zoals verslaafdenopvang, begeleid groepswonen) waarvan het niet haalbaar en wenselijk is om dit op lokaal of zelfs op subregionaal (Amstelland) niveau te organiseren.

De tabel op pagina 17 van het Regioplan gaat over MOBW. De tabel laat zien dat 7 Aalsmeerders een indicatie MOBW hebben. In diezelfde tabel staat ook dat van bijna 2400 mensen met een indicatie, de herkomstgemeente niet bekend is. Daar zal ook nog een aantal inwoners van Aalsmeer tussen zitten. In de dienstverleningsovereenkomst van 2022 met Amsterdam over MOBW zijn bepalingen over monitoring opgenomen, en met Amsterdam zijn we dit nu aan het inrichten (AA). Om hoeveel Aalsmeerders het uiteindelijk in 2032 gaat, en welke zorg zij nodig hebben is nu niet te voorspellen. Daarom doen we dit stapsgewijs en is de eerste evaluatie al in Q3 van 2023 voorzien. Er kan dus niet gesteld worden dat Aalsmeer voor een handjevol Aalsmeerders in 2029 €1,4 miljoen ontvangt (PvdA).

Absoluut Aalsmeer heeft een vraag gesteld over overbruggingszorg voor mensen die op de wachtlijst staan voor een plek in de MO of voor BW. Deze overbruggingszorg bestaat uit individuele begeleiding passend bij degene die op de wachtlijst staat. Deze zorg wordt dan doorgaans geregeld door de gemeente waar diegene verblijft en wordt betaald door de gemeente Amsterdam (omdat Amsterdam het gehele budget voor MOBW ontvangt).

De uitname uit de Wet langdurige zorg (Wlz) zal impact hebben op het totale bedrag dat Amsterdam-Amstelland krijgt van het Rijk. Omdat we u voorstellen de bedragen tot en met 2025 aan Amsterdam te geven, zal dit voor Aalsmeer niet direct impact hebben. Daarbij is het zo, hoe meer mensen overgaan naar de Wlz, hoe minder mensen via de Wmo geholpen moeten worden. Ook de precieze uitkomst van het uiteindelijke verdeelmodel (staatjes vanaf pagina 26) en de beslissing die het nieuwe kabinet daarover nog moet maken, heeft door het voorstel wat we nu doen, geen directe impact op de regiogemeenten in Amstelland.

Economisch dak- en thuislozen
De groep die wel dakloos is, maar niet in aanmerking komt voor MOBW (dus de minder kwetsbare daklozen of "zelfredzame" daklozen), noemen we economisch daklozen. Voor deze groep werken we samen in *Amstelland* verband. Dit betekent dat we in de verschillende Amstelland gemeenten op zoek zijn naar locaties waar economisch daklozen tijdelijk kunnen verblijven en we ook gezamenlijk ondersteuning op het gebied van wonen voor deze groep hebben georganiseerd (Regenboog Groep). Tijdens de vergadering heeft wethouder Van Rijn aangegeven dat er op dit moment nog niets te zeggen is over participatietrajecten bij het realiseren van eventuele voorzieningen(AA).

Voor de groep economisch dak- en thuislozen hebben we als regio Amstelland (via Amsterdam) de Blokhuismiddelen ontvangen. Omdat het gaat om incidentele middelen, proberen we zoveel mogelijk incidentele kosten dit jaar te maken. Omdat mensen een eigen bijdrage betalen voor het verblijf, zitten de structurele kosten zitten vooral in de begeleiding. Het nieuwe kabinet heeft inmiddels aangegeven dat er € 65 mln structureel beschikbaar wordt gesteld voor de bestrijding van dakloosheid, het is echter nog niet bekend hoe dit bedrag verdeeld gaat worden.

Net als Amsterdam dit in hun voorstel bij het Beleidsprogramma heeft opgenomen, hebben wij ook in het regioplan opgenomen dat voortzetting van de pilots afhangt van de evaluatie én de beschikbare middelen. Mochten de middelen vanuit Amsterdam en/of het Rijk onvoldoende zijn om de structurele kosten te dekken, dan zullen we in Amstelland verband opnieuw om de tafel moeten.

Met de aanpak voor economisch dak- en thuislozen is gestart begin 2021. In juni 2021 bent u daarover via een raadsbrief geïnformeerd. De eerste evaluatie is in Q2 2022 voorzien (AA). In de huidige locaties (allemaal gelegen in Amstelveen) zijn op dit moment 5 inwoners uit Aalsmeer opgevangen. Bij nog eens 10 Aalsmeerders is de Regenboog Groep betrokken om ondersteuning te bieden op het gebied van huisvesting. Vaak is bij die mensen sprake van thuisloosheid of dreigende dakloosheid, zij slapen bijvoorbeeld bij vrienden op de bank of hebben een tijdelijk huurcontract dat afloopt.

Onder de pilots voor economisch dak- en thuislozen valt ook het Project onder de Pannen. De verwachting is dat dit het komende half jaar ook in de andere drie Amstelland gemeenten (Aalsmeer, Diemen en Ouder-Amstel) gerealiseerd gaat worden (CDA).

U heeft ook een vraag gesteld over beslispunt 3 van het raadsvoorstel (Groen Links). U vraagt zich af wat wel leidend is als de verblijfplaats dat niet is. Dat is de gemeente van herkomst. Daardoor kan de inwoner de ondersteuning die hij/zij krijgt blijven ontvangen in de andere gemeente waar de inwoner tijdelijk wordt ondergebracht en wordt de gemeente waar het tijdelijk verblijf is, niet belast met de kosten. Ook worden op deze manier administratieve lasten voor zowel inwoners als gemeenten voorkomen. Economisch dak- en thuislozen die worden opgevangen of tijdelijk gehuisvest in een andere gemeente beschouwen we dus eigenlijk als inwoners van de gemeente van herkomst.

Waarom nu deze plannen?
In het voorstel en het regioplan is een aantal onzekerheden weergegeven. U heeft daar vragen over gesteld. Ook heeft u zich afgevraagd waarom er toch nu, ondanks de onzekerheden die er zijn, plannen moeten worden vastgesteld. Dit heeft een aantal redenen. Allereerst hebben de VNG en VWS afgesproken dat op 1 januari 2022 in alle regio's afspraken moeten zijn gemaakt over de doordecentralisatie. Ten tweede staat Amsterdam op het punt om MOBW opnieuw aan te besteden. Duidelijk moet dus zijn wie er mee doet. Ten derde is het gezamenlijke beleidsplan van Amsterdam-Amstelland in juli reeds door de gemeente Amsterdam vastgesteld en is het van belang dat de Amstelland gemeenten ook volgen. Omdat het Beleidsprogramma voor Amstelland wat te abstract was, hebben wij nog wel de tijd genomen om een regionale Amstelland invulling hiervoor te maken. Ten slotte is de nood hoog als het gaat om dakloosheid, en willen wij graag de kaders voor waar we mee bezig zijn door de vijf raden in Amstelland laten vaststellen. In Amstelveen, Diemen en Ouder-Amstel is het voorstel inmiddels vastgesteld. In Uithoorn staat het als hamerstuk op de agenda voor de Raad.

Ten slotte
Wij hopen hiermee antwoord te hebben gegeven op de gestelde vragen en u voldoende vertrouwen te hebben gegeven om in te kunnen stemmen met dit voorstel.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Aalsmeer,

de secretaris,	de burgemeester,
drs. Sj. Vellenga	mr. G.E. Oude Kotte

Muller, Carin

Van: Klaas Visser <m.vleghaar@icloud.com>
Verzonden: dinsdag 22 februari 2022 09:50
Aan: Griffie Aalsmeer
Onderwerp: Vragen voor vragenkwartier 10 maart 2022

Beste Olaf,

We hebben de volgende vragen voor het vragenkwartier.

Op de Uiterweg is met regelmaat sprake van wateroverlast. Met het extreme weer zoals de afgelopen stormen wordt dit goed zichtbaar.

Vragen aan de wethouder:
1. Wat is uw visie op deze problematiek?
2. Welke maatregelen wilt u gaan treffen om deze overlast op te gaan lossen en wanneer?

Met vriendelijke groet,
VVD fractie
Marjanne